Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 7/10) i Odluke o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 72/16), na prijedlog Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 87. sjednici, održanoj 10.02.2017. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K
o prihvatanju Informacije o realizaciji obaveza iz Upitnika Evropske komisije

I.

Prihvata se Informacija o realizaciji obaveza iz Upitnika Evropske komisije, koja je sastavni dio ovoga Zaključka.

II.

Zadužuju se sva ministarstva i druga tijela kantonalne uprave da osiguraju realizaciju preostalih obaveza iz Upitnika Evropske komisije.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- /17.
Datum, 10.02.2017. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:
1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,
(putem Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte),
1x Ured premijera Zeničko-dobojskog kantona,
1x Skupština Zeničko-dobojskog kantona,
1x a/a.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

INFORMACIJA O REALIZACIJI OBAVEZA IZ UPITNIKA EVROPSKE KOMISIJE ZAKLJUČNO SA 31.01.2017.GODINE

Zenica, 01.februar 2017. godine

Uvod:

Kako je Rješenjem o imenovanju koordinatora Zeničko-dobojskog kantona za evropske integracije, broj 02-34-10476/14 od 05.05.2015. godine koje je donio premijer Zeničko-dobojskog kantona, sekretar Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte imenovana za koordinatora ZDK za evropske integracije, ista je od imenovanja, u skladu sa Članom 2. Rješenja, kontinuirano radila na koordiniranju i unapređivanju modela saradnje među svim nivoima vlasti, radi ispunjavanja obaveza ZDK u procesu pristupanja Bosne i Hercegovine evropskim integracijama, istraživanju i mogućnosti stvaranja osnovnog nivoa mreže komunikacijskih kontakata i akcija sa DEI, a u saradnji sa lokalnim političkim predstavnicima i organima vlasti na općinskom nivou a u kontekstu integracija BiH u EU, osiguranju informacija i dijaloga o integraciji BiH u EU te unapređenju znanja javnosti o EU, razvijanju jedinstvenog pristupa ka izvršavanju obaveza kantona u procesu evropskih integracija, te se vršilo i informisanje Vlade o svim bitnim aktivnostima u procesu pridruživanja BiH i animiranje svih kantonalnih aktera da se uključe u obuke s ciljem jačanja institucionalnih kapaciteta.

Bosna i Hercegovina je 15.02.2016. godine predala Zahtjev za članstvo u EU.

Dana 20.09.2016. godine Vijeće Evropske unije prihvatilo je Zahtjev za članstvo BiH u EU, te pozvalo Evropsku komisiju da pripremi mišljenje o Zahtjevu za članstvo. U svrhu pripreme mišljenja o Zahtjevu za članstvo, Evropska komisija je 9. decembra 2016. godine dostavila Bosni i Hercegovini Upitnik sa listom opsežnih pitanja o političkom, pravnom, institucionalnom i ekonomskom sistemu Bosne i Hercegovine, sa naglaskom na proces usklađivanja zakonodavstva i preuzimanja standarda Evropske unije, kako bi ocijenila spremnost Bosne i Hercegovine za sticanje statusa kandidata i otvaranje pregovora o članstvu u Evropskoj uniji.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 29. redovnoj sjednici, održanoj 03.10.2016. godine, usvojilo je Izmjene i dopune Master plana procesa integrisanja Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju kojim je bilo predviđeno da će Bosna i Hercegovina dobiti Upitnik Evropske komisije do 30.11.2016. godine, a da je ispunjavanje i dostavljanje ispunjenog upitnika Evropskoj komisiji predviđeno do 31.03.2017. godine, gdje su nosioci aktivnosti i vlade kantona.

Sekretar Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte je imenovana na slijedeće pozicije, te je u skladu sa tim imenovanjima, pored redovnih poslova i zadataka, obavljala slijedeće poslove i zadatake:

- kantonalni koordinator za evropske integracije (u skladu sa Rješenjem premijera Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-34-10476/14 od 05.05.2014. godine),
- stalni član Komisije za evropske integracije (u skladu sa Odlukom Vijeća ministara o uspostavljanju komisije za evropske integracije („Službeni glasnik BiH", 79/16) i Odlukom o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija („Službeni glasnik BiH", 72/16),
- član savjetodavnog tijela Kolegija za evropske integracije (u skladu sa dopisom premijera broj: 02-45-18467-1/16 od 21.11.2016. i Odlukom o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija („Službeni glasnik BiH", 72/16)),
- kontakt osoba/koordinator za koordinaciju daljnjeg rada na Upitniku Evropske komisije (u skladu sa dopisom premijera broj: 02-34-18661/16 od 16.11.2016.).

Pripremne aktivnosti, Lista potencijalnih pitanja i Lista potencijalnih propisa:

Na 51. sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 05. aprila 2016. godine, razmatrana je i Zaključkom usvojena Informacija o pripremnim aktivnostima vezano za dostavu odgovora na Upitnik Evropske komisije (broj: 05-07-1-1066-15/16 od 6.5.2016. godine) u kojoj su predstavljeni detalji cjelokupnog procesa davanja odgovora na Upitnik i svih aktivnosti koje treba preduzeti od trenutka podnošenja Zahtjeva za članstvo do dostavljanja prevedenih odgovora Evropskoj komisiji. Zaključkom su primljene k znanju Smjernice za izradu odgovora na pitanja iz Upitnika Evropske komisije za pripremu mišljenja o Zahtjevu za članstvo u Evropskoj uniji, te su zadužene sve nadležne institucije u BiH da pripreme odgovore na potencijalna pitanja i da se prilikom pripreme odgovora pridržavaju pravila koja su navedena u Smjernicama. Lista potencijalnih pitanja sa potencijalnom listom institucija koje bi pripremale odgovore ispred BiH sadrži 2502 pitanja za politički i ekonomski kriterij te za 33 poglavlja acquis-a. Nadležne institucije su zadužene da pripreme odgovore na potencijalna pitanja i da se prilikom odgovora pridržavaju pravila navedenih u Smjernicama za izradu odgovora na pitanja iz Upitnika EK a u svrhu izrade kvalitetnih, jasnih, konkretnih i metodološki ujednačenih odgovora, te da uz stručnu pomoć DEI osiguraju nedostajuće prevode akata na engleski jezik, koje će biti potrebno dostaviti kao anekse uz odgovore na Upitnik.

Koordinator za EU integracije ZDK je u aprilu 2016. radi upoznavanja svim ministarstvima i drugim organima uprave dostavila "Informaciju o pripremnim aktivnostima vezano za dostavu odgovora na Upitnik Evropske komisije", Smjernice za izradu odgovora na pitanja iz Upitnika EK za pripremu mišljenja o Zahtjevu za članstvo u Evropskoj uniji, Zaključak Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH, te Liste potencijalnih pitanja za Bosnu i Hercegovinu. U vezi navedenog, koordinator za EU integracije ZDK, sredinom oktobra 2016. godine obavijestila je ministarstva i druga tijela kantonalne uprave da je, s obzirom da je 23.8.2016. godine donesena nova Odluka o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 72/16), pokrenut proces formiranja zajedničkih tijela iz člana 2 stav (4) Odluke, te da će uslijediti i imenovanje radnih grupa iz člana 9 Odluke. Članovi radnih grupa će biti predstavnici (državni službenici) ministarstava i organa u skladu sa ustavnim nadležnostima za oblasti za koje se radne grupe uspostavljaju. Koordinator za EU integracije ZDK je u vezi s predmetnom obavijesti, pripremila i dostavila svim kantonalnim organima uprave prečišćenu Listu potencijalnih pitanja za politički i ekonomski kriterij te 33. pregovaračka poglavlja sa utvrđenim pitanjima iz kantonalne nadležnosti i sa utvrđenima nadležnostima svakog kantonalnog organa uprave. Ukupan broj pitanja je 2502, a na ZDK se odnosi 1072 pitanja (42,85%). Traženo je da se odmah pristupi davanju odgovora na pitanja iz Liste potencijalnih pitanja uz striktno pridržavanje Smjernica i da se odgovori u ime organa dostave u elektronskoj verziji najkasnije do 15.11.2016. godine koordinatoru za EU integracije ZDK. Pripremljen je i dostavljen i okvirni zbirni pregled broja pitanja po poglavljima sa naznakom koliki broj se odnosi na ZDK radi sagledavanja obaveza Kantona u procesu pripreme odgovora. Tokom novembra 2016. godine koordinator za EU integracije ZDK koordinirala je prikupljanje odgovora na Listu potencijalnih pitanja iz Upitnika EK, analizirala iste te je od ministarstava i kantonalnih uprava koja su djelomično ili uopće nisu dostavila odgovore tražila dopune i dostavljanje odgovora radi ispunjavanja zahtjeva i rokova postavljenih od DEI. Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte je istovremeno pripremala odgovore na sva pitanja iz svoje nadležnosti u Poglavlju 20 i 22.

Vijeće ministara BiH je na 56. sjednici održanoj dana 18.05.2016. godine Zaključkom broj 05-07-1-1520-11/16 od 18.05.2016. godine, zadužilo sve rukovodioce institucija u BiH da osiguraju učešće svojih predstavnika (prevodilaca i resornih stručnjaka) na radionicama o

redakturi koje organizuje DEI, kao i u samom procesu redakture prevoda pravnih propisa za potrebe Upitnika Evropske komisije, zadužene su sve institucije u BiH da dostave prevode pravnih propisa na engleski jezik potrebne za odgovaranje na Upitnik te da urade redakturu postojećih prevoda propisa,o istom su obaviješteni svi kantonalni organi uprave, te je kantonalni koordinator po istom postupala u izvještajnom periodu i izvršila je konsolidacija Liste potencijalnih pravnih propisa koje će ZDK na engleskom jeziku morati dostaviti uz odgovore na Upitnik Evropske komisije. Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte je tokom izvještajnog perioda radila na prevođenju i redakturi propisa te je do dostavljanja zvaničnog upitnika osigurala prevode svih propisa.

Na Konferenciji „Upitnik Evropske komisije" održanoj 10. oktobra 2016. godine u Sarajevu, prisustvovali su predstavnici Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte.

Početkom novembra 2016. godine DEI je uputila zahtjev da se što prije dostave revidirani prevodi propisa iz nadležnosti kantona. Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte je internim kapacitetima osigurala prevode i stručnu redakturu svih 9 propisa koji se nalaze na Listi potencijalnih propisa ZDK na engleski jezik koje bi Evropska komisija mogla tražiti, a to su: Zakon o inspekcijama, Zakon o porezu na promet nepokretnosti i prava, Zakon o porezu na imovinu, Zakon o visokom obrazovanju, Zakon o nostrifikaciji i ekvivalenciji inostranih školskih svjedočanstava, Zakon o arhivskoj građi, Zakon o bibliotečkoj djelatnosti, Zakon o muzejskoj djelatnosti, Zakon o pozorišnoj djelatnosti i Zakon o zaštiti kulturne baštine.

Sredinom novembra 2016. godine u Uredu premijera ZDK organizovan je sastanak na temu „Evropske integracije" kojem su prisustvovali svi članovi Vlade i direktori/rukovodioci drugih tijela kantonalne uprave. Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima i modalitetima dostave odgovora na Listu potencijalnih pitanja iz Upitnika EK u postavljenom roku i procesu prevođenja pravnih propisa ZDK.

Koordinator za EU integracije ZDK i kontakt osoba/koordinator ispred ZDK zadužena za koordinaciju rada na Upitniku unutar institucije u smislu pripreme i pisanja pojedinačnih odgovora na pitanja iz Upitnika, pripremila je objedinjene i konsolidovane odgovore iz ZDK na Listu potencijalnih pitanja na osnovu zaprimljenih odgovora/doprinosa. Od 2502 pitanja iz Liste potencijalnih pitanja, utvrđeno je da je kanton nadležan za 1072. Uzimajući u obzir da je za veliku većinu pitanja doprinose trebalo da daje više kantonalnih organa, zaprimljeno je više od 3000 odgovora/doprinosa. Objedinjavanje i konsolidovanje dostavljenih odgovora je bio izuzetno zahtjevan i dugotrajan posao zbog broja zaprimljenih odgovora, nekonzistentnog načina na koji su odgovori dostavljani iz pojedinih organa, nepostupanja organa u skladu sa Smjernicama te zanemarivanja ili ignorisanja pojedinih pitanja za koje su organi trebali da daju doprinos, što je rezultiralo brojnim urgencijama prema tim organima. Objedinjeni i konsolidovani odgovori su dostavljeni svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave kako bi bili u mogućnosti da iskoriste doprinose pri pripremi odgovora na zvanični Upitnik EK te, također, da izvrše uvid u to kako su drugi kantonalni organi odgovorili na pitanja za koja su bili zadužena. U vezi sa odgovorima na Listu potencijalnih pitanja, ministarstva i druga tijela kantonalne uprave obaviještena su da je na zahtjev državnog nivoa, premijer ZDK u propisanom roku aktom broj 02-34-18661/16 dostavio informaciju da je stepen pripremljenosti odgovora na Listu potencijalnih pitanja u Zeničko-dobojskom kantonu 100%, što znači da je ZDK jedini kanton koji je uspio pripremiti odgovore na sva pitanja iz Liste potencijalnih pitanja i sve prevode propisa iz Liste potencijalnih propisa. Ponovo je svim ministarstvima dostavila Zaključak Vijeća ministara broj 05-07-1-1066-15/16 od 06.05.2016. godine kojim su zadužene sve nadležne institucije u BiH da pripreme odgovore na potencijalna pitanja, te tabelu sa rasporedom broja pitanja po organima i po poglavljima, koju jedan broj organa nije uvažavao. Dodatnim poređenjem broja pitanja iz te tabele sa brojem pitanja za koje su se pojedini organi proglasili nenadležnim, vidi se da se stvarni broj

dostavljenih odgovora po određenim organima sveo na oko 60% od početnog broja. Također pripremljena je i dostavljena Lista nejasnih pitanja pripremljena na osnovu zaprimljenih odgovora i za koje su u novembru 2016. godine tražena pojašnjenja iz DEI, te Lista pitanja za koje su se kantonalni organi uprave proglasili nenadležnim pripremljenih na osnovu zaprimljenih odgovora i također dostavljenih u DEI sa zahtjevom da se izvrše korekcije u vezi sa uključenim institucijama za davanje odgovora.

U decembru 2016, za potrebe održavanja Prvog sastanka Posebne grupe za reformu javne uprave, internim kapacitetima Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte preveden je i Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave.

Organizacija seminara na temu EU integracije

U saradnji sa drugim institucijama, u periodu juni-novembar 2016. godine Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte je organizovala obuke u Zenici kako bi se izbjegli troškovi prijevoza zaposlenika Kantona, na teme iz evropskih integracija kako slijedi:

R.br.	Naziv seminara/obuke	Datum	Institucija u saradnji sa kojom je obuka organizovana	Broj prisutnih	Mjesto
1.	"Uvod u proces evropskih integracija u BiH – pojašnjenje procesa i osnovnih pojmova u kontekstu BiH procesa evropskih integracija i ključni izazovi"	03.06.2016.	Vanjskopolitička inicijativa BH	25	Zenica
2.	"Politički i pravni sistem EU"	20. i 21. 09.2016.	Vanjskopolitička inicijativa BH i ADS FBiH	15	Zenica
3.	"Vještine izvještavanja o procesu EI"	21.10.2016.	Direkcija za evropske integracije BiH	45	Zenica
4.	"Pravo EU i osnove procesa usklađivanja zakonodavstva"	31.10. i 01.11.2016.	Vanjskopolitička inicijativa BH i ADS FBiH	19	Zenica
5.	"Priprema za odgovaranje na Upitnik EK"	09. i 10. 11.2016.	Vanjskopolitička inicijativa BH	55	Zenica
6.	"IPA II osnovni kurs"	22.11.2016.	Direkcija za evropske integracije BiH	24	Zenica

Postupanje po Odluci o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je u januaru donijelo Odluku o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u BiH („Službeni glasnik BiH", broj: 8/16). U vezi sa zahtjevom DEI kojim je od svih nivoa vlasti u BiH traženo ispunjavanje obaveze formiranja tijela koja će djelovati unutar institucionalnog i operativnog sistema koordinacije na provođenju aktivnosti u procesu integrisanja BiH u Evropsku uniju, a u skladu s Odlukom o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u BiH („Službeni glasnik BiH", broj: 8/16), kao i Odlukom 1/2015 Odbora za stabilizaciju i pridruživanje o osnivanju pododbora i posebnih grupa kojima su institucije u BiH pozvane da imenuju svoje predstavnike za stalne članove Komisije za evropske integracije kao i predstavnike za sastav potkomisija za evropske integracije i posebne grupe za reformu javne uprave, koordinator za EU integracije pripremila je prijedlog kojim je predloženo postupanje po zahtjevu DEI o imenovanju traženih predstavnika i provela proces horizontalnih konsultacija. Početkom marta 2016.

godine pripremljen je Prijedlog Zaključka o davanju saglasnosti na Listu predloženih kandidata za imenovanje predstavnika ZDK za članstvo i rad u Komisiji i potkomisijama za evropske integracije i posebnoj grupi za reformu javne uprave. Vlada je na 47. sjednici donijela Zaključak o davanju saglasnosti na Listu predloženih kandidata za imenovanje predstavnika ZDK za članstvo i rad u Komisiji i potkomisijama za evropske integracije i posebnoj grupi za reformu javne uprave, broj 02-34-6322/16 od 18.03.2016. godine.
Naziv materijala: Zaključak o davanju saglasnosti na Listu predloženih kandidata za imenovanje predstavnika ZDK za članstvo i rad u Komisiji i potkomisijama za evropske integracije i posebnoj grupi za reformu javne uprave kandidata
Organ koji razmatra ili usvaja materijal: Vlada
Datum usvajanja: 18.03.2016. godine
Programiran: da

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 69. sjednici, održanoj 23.08.2016. godine, usvojilo novu Odluku o sistemu koordinacije procesa europskih integracija u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 72/16).

U vezi sa imenovanjem članova u Komisiju za evropske integracije, a u skladu sa Zaključkom Vlade ZDK kojim je data saglasnost na Listu predloženih kandidata za imenovanje predstavnika ZDK za članstvo i rad u Komisiji za evropske integracije, za stalnog člana Komisije za evropske integracije kao u Zaključku koji je u martu 2016. godine dostavljen i Direkciji za evropske integracije (Zaključak Vlade ZDK broj 02-34-6322/16 od 18.03.2016.) imenovan je sekretar Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte. Vijeće ministara je donijelo Odluku o uspostavljanju Komisije za evropske integracije („Službeni glasnik BiH", broj 79/16), te Odluku o izmjeni Odluke o uspostavljanju Komisije za evropske integracije („Službeni glasnik BiH", broj 93/16).

Za 1. sastanak Komisije za evropske integracije zakazanog za 13.10.2016. godine, pripremljeni su dokumenti:

1. Nacrt Poslovnika o radu Komisije za evropske integracije,
2. Nacrt Odluke o radnim grupama za evropske integracije i
3. Nacrt Poslovnika o radu radnih grupa za evropske integracije.

Prvi sastanak Komisije za evropske integracije koji se trebao održati 13.10.2016. godine otkazan je zbog nepostojanja kvoruma za održavanje sastanka. Predsjedavajući Komisije za evropske integracije, na osnovu člana 8. stav (1) Odluke o sistemu koordinacije u procesu evropskih integracija u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 72/16) i u skladu sa Odlukom o uspostavljanju Komisije za evropske integracije, usvojenom na 75. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ponovo je zakazao 1. sastanak Komisije za evropske integracije za 21.10.2016. godine. Koordinator za EU integracije ZDK u ulozi stalnog člana Komisije za evropske integracije prisustvovala je navedenim sastancima.

U prvoj polovini novembra 2016. godine DEI je premijerima na svim nivoima dostavila Poziv za određivanje kontakt osobe i dostavu informacija o pripremama za davanje odgovora na Upitnik EK kojim je traženo da se odredi kontakt osoba/koordinator ispred institucija koje će koordinirati daljni rad na Upitniku unutar institucije u smislu pripreme i pisanja pojedinačnih odgovora na pitanja iz Upitnika, da se DEI obavijesti o stepenu pripremljenosti odgovora na ranije dostavljenu Listu potencijalnih pitanja, dostavi spisak nejasnih pitanja iz Liste potencijalnih pitanja i traženo je izjašnjenje o prijedlogu uključenih institucija za davanje odgovora, u smislu da li su identifikovane sve institucije za odgovaranje na svako pojedinačno pitanje iz Liste potencijalnih pitanja. Koordinator za evropske integracije ZDK je pripremila i dostavila premijeru ZDK prijedlog odgovora koji je upućen u DEI sredinom novembra 2016. godine i u kom se kao kontakt osoba navodi koordinator za EU integracije ZDK. Istim dopisom DEI je obaviještena ko je ispred ZDK zadužen za

DEI

kooordinaciju ispred Vlade ZDK, da je stepen pripremljenosti odgovora na Listu potencijalnih pitanja u ZDK 100%, tj. da su organi uprave pripremili odgovore na sva pitanja iz nadležnosti Vlade ZDK. Krajem novembra 2016. godine koordinator za EI je pripremila i dostavila u DEI konsolidovane liste: Listu nejasnih pitanja iz ZDK i Listu pitanja za koja je potrebno izvršiti korekcije u vezi sa uključenim institucijama za davanje odgovora gdje su se kantonalni organi iz ZDK proglasili nenadležnim.

Sastanku Komisije za evropske integracije u ulozi stalnog člana koji se održao 11. novembra 2016. godine prisustvovala je koordinator za EU integracije ZDK i dala saglasnosti na Nacrt Poslovnika o radu Komisije za EI, Nacrt Odluke o radnim grupama (bez Annex-a „Sastav radnih grupa za evropske integracije", u daljnjem tekstu „Annex") i Nacrt Poslovnika o radu radnih grupa za evropske integracije. Data je saglasnost i na listu institucija Annexa iz Nacrta Odluke o radnim grupama.

Donošenjem nove Odluke o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 72/16), pokrenut je proces formiranja zajedničkih tijela iz člana 2 stav (4) Odluke, te je koordinator za EU integracije ZDK i stalni član Komisije za evropske integracije sredinom novembra 2016. godine pokrenula proces imenovanja predstavnika ZDK za članstvo i rad u radnim grupama za evropske integracije iz člana 9 Odluke. Proveden je proces horizontalnih konsultacija sa svim ministarstvima ZDK i drugim tijelima kantonalne uprave, s obzirom da su u skladu sa članom 3. Odluke o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u BiH, institucije na svim nivoima vlasti u BiH obavezne osigurati učešće svojih predstavnika na sjednicama tijela, a kvorum za održavanje sastanaka i usvajanje odluka u tijelima obavezno čine i predstavnici svih 10 vlada kantona.

Drugi sastanak Komisije za evropske integracije se održao 15.12.2016. godine i istom je prisustvovala koordinator za evropske integracije ZDK u ulozi stalnog člana Komisije za evropske integracije. Tom prilikom je razmatran Poslovnik o radu Komisije za evropske integracije, Odluka o radnim grupama za evropske integracije, Anex Odluke o radnim grupama, Poslovnik o radu radnih grupa, Metodologija pripreme odgovora na pitanja iz Upitnika EK, Smjernice za izradu odgovora na pitanja iz Upitnika EK za pripremu mišljenja o zahtjevu za članstvo u Evropskoj uniji te Informacija o „Metodologiji pripreme odgovora na pitanja iz Upitnika EK" i o „Smjernicama za izradu odgovora na pitanja iz Upitnika EK za pripremu mišljenja o Zahtjevu za članstvo u EK – dopunjeno izdanje". Koordinator za EU integracije ZDK u svojstvu stalnog člana za evropske integracije, u vezi sa zahtjevom za izjašnjenje na dostavljene materijale (dopis, Nacrt odluke o uspostavljanju radnih grupa za evropske integracije i Sažetak otvorenih pitanja), dostavila je u datom roku izjašnjenje.

Realizacija obaveza iz Upitnika Evropske komisije:

U skladu sa Zaključkom Vijeća ministara BiH sa 79. sjednice održane 3.11.2016. godine (broj: 05-07-1-3140-7/16 od 4.11.2016), koordinator za EU integracije ZDK dostavila je svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave dokumente: „Metodologija pripreme odgovora na pitanja iz Upitnika Evropske komisije" sa tabelom kontakata iz DEI po poglavljima i nove „Smjernice za izradu odgovora na pitanja iz Upitnika Evropske komisije za pripremu mišljenja o zahtjevu za članstvo u Evropskoj uniji" koje su unaprijeđene u odnosu na ranije korištene te tražila dostavu komentara, sugestija i prijedloga na iste. Koordinator za evropske integracije dostavila je u DEI komentare na Metodologiju pripreme odgovora na pitanja iz Upitnika Evropske komisije u skladu s postavljenim rokom.

Komesar Evropske unije za politiku susjedstva i pregovore o proširenju je 9.12.2016. godine Bosni i Hercegovini formalno uručio Upitnik EK za pripremu mišljenja o zahtjevu za članstvo BiH u Evropskoj uniji. DEI je tim povodom organizovala radni seminar za države

DEI

službenike koji su angažovani na pripremi i pisanju odgovora na kojem je učestvovao značajan broj službenika iz ZDK. Seminar je imao za cilj da se državnim službenicima sa svih nivoa omogući razumijevanje ukupnog procesa pripreme odgovora, pojasni uloga svih učesnika u procesu, ukaže na specifična pitanja uključujući i nivo, tj. obim informacija koje Evropska komisija očekuje od BiH, prezentiraju vremenski rokovi te pojasne svi praktični aspekti u vezi sa Upitnikom.

Po zaprimanju Upitnika Evropske komisije za pripremu mišljenja o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine u Evropskoj uniji na engleskom jeziku, koordinator za EU integracije ZDK je isti uputila svim ministarstvima i upravama ZDK uz napomenu da je započet proces prevođenja pitanja. Prevodi su se dostavljali sukcesivno i to po poglavljima pravne tekovine EU (acquis), uz zahtjev za stručnu redakturu prevoda.

U periodu 12.12.-23.12.2016. je realizovano 35 radnih sastanaka za sve institucije koje su osigurale učešće državnih službenika specifičnih i stručnih znanja zaduženih da rade na pripremi i pisanju pojedinačnih doprinosa za odgovore na Upitnik iz oblasti političkog i ekonomskog kriterija, te 33 poglavlja acquis-a. Za državne službenike su organizovani sastanci po poglavljima acquis-a prema rasporedu sastanaka i spisku nadležnih institucija čiji predstavnici treba da osiguraju prisustvo svakom pojedinačnom sastanku. Na sastancima je osigurano detaljno upoznavanje sa dinamikom i načinom rada u roku određenom za davanje odgovora, informacionim sistemom koji je na raspolaganju za obavljanje ovog posla, identifikacija institucija koje pripremaju odgovore za svako pojedinačno pitanje, te identifikacija pitanja koja zahtijevaju dodatna pojašnjenja. Također, tokom decembra 2016. godine koordinator za EU integracije ZDK u ulozi koordinatora/kontakt osobe zadužene za koordinaciju rada na poslovima vezanim za Upitnik ispred ZDK, koordinirala je aktivnosti u vezi sa materijalima za radne sastanke, prevodima po poglavljima kao i identifikaciji kantonalnih organa uprave nadležnih za određena pitanja unutar pojednih poglavlja. U fazi pripreme sastanaka, izvršena je preliminarna identifikacija uključenih institucija za svih 35 poglavlja, i ista identifikacija je dostavljena kantonalnim organima uprave, a nakon održavanja svih sastanaka su djelimično usaglašene identifikacije ponovo dostavljene kantonalnim organima uprave na dodatna usaglašavanja, te je na osnovu tih usaglašavanja izvršeno unošenje nadležnih organa u ISEI (Informacioni sistem za evropske integracije). Krajem decembra 2016. godine pripremljeni su Upute za pristup i korištenje Informacionog sistema za potrebe pripreme odgovora na pitanja iz Upitnika EK, kao i Korisničko uputstvo za odgovarača. Korisničko ime i šifra su dostavljene e-mailom koji je automatski generisan iz Informacionog sistema kada se određenom korisniku prvi put dodjeljuje odgovarajuće pitanje.

Zeničko-dobojski kanton je dana 27.01.2017. godine završio proces odgovaranja na Upitnik evropske komisije. Pripremljeno je i u Informacioni sistem za davanje odgovora uneseno ukupno 1086 odgovora na 849 pitanja iz nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona. Posebna pažnja u Zeničko-dobojskom kantonu je data ne samo na formalno poštivanje zadanih rokova i tehničke kriterije usklađene sa propisanim smjernica, nego istovremno i na sadržaj dostavljenih odgovora i njihov visok kvalitet.

S obzirom da je Upitnik dostavljen na engleskom jeziku, nakon prevođenja Zeničko-dobojski kantona je intenzivno radio na preciznom utvrđivanju nadležnosti, kako kantonalnog nivoa, tako i nadležnosti pojedinih kantonalnih organa uprave. Upitnik Evropske komisije je analitički instrument politike proširenja EU sa ciljem da se ocijeni spremnost države koja je podnijela zahtjev za članstvo da stekne status kandidata i otvori pregovore o pristupanju.

Sam proces pripreme odgovora je bio izuzetno zahtjevan jer se radi o velikom broju pitanja iz brojnih sektora, poput slobode kretanja, javnih nabavki, informacionog društva i medija, poljoprivrede i ruralnog razvoja, sigurnosti hrane, transport, energija, socijalna politika i zapošljavanje, industrijska politika i mala i srednja poreduzeća, regionalna politika, pravda, sloboda i sigurnost, nauka i istraživanje, obrazovanje i kultura, životna sredina, zaštita

potrošača i zdravlja i finansijska kontrola. Pored ovih 33 poglavlja, dodatni izazov su bila i dva kriterija, odnosno poglavlja, i to politički i ekonomski kriteriji jer je poglavlje Politički kriterij sadržavalo najveći broj pitanja koja su sadržajno vrlo kompleksna pitanja iz oblasti civilnog nadzora nad sigurnosnim snagama, pravosuđa, borbe protiv korupcije, demokracije, osnovnih prava i reforme javne uprave.

Paralelno sa davanjem odgovora, radilo se na preciznom identificiranju pitanja uz koja je potrebno dostaviti odgovarajuće propise iz kantonalne nadležnosti, te prikupljanju tih propisa, njihovom prevođenju i redakturi. Isti su pravovremeno uneseni u Informacioni sistem.

U narednom periodu preostale aktivnosti kantonalnih organa uprave će biti u skladu sa Metodologijom pripreme odgovora na pitanja iz Upitnika Evropske komisije na snazi, a u skladu sa zaključcima Vijeća ministara donesenim na 89. sjednici koja se održala 25.1.2017. godine. U skladu sa Metodologijom, planirane su slijedeće aktivnosti:

- Radne grupe će tehnički finalizirati i potvrđivati jedinstvene odgovore BiH koje su institucije u BiH izradile za potrebe Upitnika EK, najkasnije do 28.2.2017. godine.
- Potvrđivanje eventualnih spornih odgovora na pitanja iz Upitnika EK se vrši u okviru tijela iz Odluke o sistemu koordinacije, najkasnije do 15.3.2017. godine.
- Jedinstveni odgovori BiH na pitanja iz Upitnika EK će se uputiti na prevod na engleski jezik, najkasnije do 4.3.2017. godine.
- Sporni odgovori na pitanja iz Upitnika EK će se uputiti na prevod nakon što se usaglase na tijelu iz Odluke o sistemu koordinacije.
- Prevodi jedinstvenih odgovora BiH na pitanja iz Upitnika EK na engleski jezik će se finalizirati najkasnije do 15.5.2017. godine.
- Jedinstveni odgovori BiH na pitanja iz Upitnika EK na engleskom jeziku će se uputiti institucijama Vijeća ministara, entitetskim i kantonalnim koordinatorima i koordinatoru DB na verifikaciju prevoda, najkasnije do 16.5.2017. godine.
- Institucije Vijeća ministara BiH, entitetski i kantonalni koordinatori i koordinator DB će verifikovati englesku verziju jedinstvenih odgovora BiH na pitanja iz Upitnika EK, najkasnije do 25.5.2017. godine.
- Predsjedavajući Vijeća ministara će uručiti jedinstvene odgovore BiH na pitanja iz Upitnika EK komesaru za evropsku politiku susjedstva i pregovore o proširenju do 31.5.2017. godine.

Sastavni dio ove Informacije su dva dokumenta:

- Prilog 1: Spisak pitanja za koja je potrebno dostaviti prevod pravnih propisa do kraja aprila 2017. godine
- Prilog 2: Doprinosi odgovorima na pitanja iz Upitnika evropske komisije

DC

Prilog broj 1

SPISAK PITANJA ZA KOJA JE POTREBNO DOSTAVITI PREVOD PRAVNIH PROPISA DO KRAJA APRILA 2017.

STATUS ZAKLJUČNO SA 31.1.2017. GODINE

Poglavlje - Politički kriterij

Rb.	Pitanje EK	Prijevod pitanja EK	Nadležna institucija	Akti ZDK i status
		Demokracija/ regionalna pitanja i međunarodne obveze		
23.	Please describe in detail the Parliament's rules of procedure and provide information concerning their implementation. When were they amended last? Is there any plan to amend them? If so, please describe the parts in need of amending. Please provide a copy of the rules of procedure in force.	Molimo da detaljno opišete Poslovnik Parlamenta i navedite informacije koje se tiču njegove primjene. Kada je poslednji put izmenjen? Da li postoji neki plan da se izmijeni? Ako je tako, molimo opišite dijelove koje je potrebno izmjeniti. Molimo dostavite primjerak važećeg Poslovnika.	Parlament BiH Parlament FBiH Skupština RS Skupština BD BiH Skupština Kantona Sarajevo Skupština Unsko-sanskog kantona Skupština Posavskog kantona Skupština Tuzlanskog kantona Skupština Zeničko-dobojskog kantona Skupština Bosansko-podrinjskog kantona Skupština Srednjebosanskog kantona Skupština Hercegovačko- -neretvanskog kantona Skupština Zapadnohercegovačkog kantona Skupština Kantona 10	1. Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona – Novi prečišćeni tekst (Službene novine ZDK, broj: 7/12 i 12/13); **U FAZI PREVOĐENJA**
		Reforma javne uprave		
83.	What forms of consultation on legislative and policy	Koji oblici konsultacija o zakonodavnim i strateškim	Vijeće ministara BiH Vlada FBiH	1. Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona

	proposals are used, both inside the government (inter-institutional coordination) and outside (public consultations with stakeholders)? Please provide references to legislation (relevant articles) that describe the consultation mechanisms. Does the legislation ensure a uniform approach to the consultation process throughout the country? Please share the relevant laws. *(see also under Civil society)*	inicijativama se koriste kako unutar vlade (međuinstitucionalna koordinacija) i izvan nje (javne konsultacije sa zainteresovanim stranama)? Referirajte se na zakonodavstvo (relevantne članove) koji opisuju mehanizme konsultacije. Da li zakonodavstvo osigura jedinstven pristup u procesu konsultacija u cijeloj zemlji? Molimo da dostavite relevantne zakone. *(Vidi takođe pod Civilno društvo)*	Vlada RS Vlada BD BiH Vlada Kantona Sarajevo Vlada Unsko-sanskog kantona Vlada Posavskog kantona Vlada Tuzlanskog kantona Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK Vlada Bosansko-podrinjskog kantona Vlada poslova Srednjebosanskog kantona Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona Vlada poslova Zapadnohercegovačkog kantona Vlada Kantona 10	– Novi prečišćeni tekst (Službene novine ZDK, broj: 7/12 i 12/13); **U FAZI PREVOĐENJA** 2. Poslovnik o radu Vlade ZDK (Službene novine ZDK, broj: 5/11); **U FAZI PREVOĐENJA** 3. Zakon o Vladi ZDK - Prečišćeni tekst (Službene novine ZDK, broj: 7/10); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI** 4. Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave (Službene novine ZDK, broj: 10/15); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI**
85.	Please present the legal framework governing public service (civil servants and other servants and employees)? How are the Principles of Public Administration embedded within the legal framework? Please share the relevant laws	Molimo da predstavite zakonodavni okvir kojim se uređuje javna služba (državni službenici i drugi službenici i namještenici)? Na koji način su principi javne uprave ugrađeni u zakonski okvir? Dostavite relevantne zakone i podzakonske akte.	Ministarstvo pravde BiH Agencija za državnu službu BiH Ministarstvo pravde FBiH Agencija za državnu službu FBiH Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS Agencija za državnu službu RS Vlada BD BiH Ministarstvo pravde i uprave Kantona Sarajevo	1. Zakon o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine ZDK, broj: 3/12); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI** 2. Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave

	and secondary legislation.		Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona Ministarstvo pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona Ministarstvo pravosuđa i uprave Srednjebosanskog kantona Ministarstvo pravosuđa i uprave Hercegovačko-neretvanskog kantona Ministarstvo pravosuđa i uprave Zapadnohercegovačkog kantona Ministarstvo pravosuđa i uprave Kantona 10	(Službene novine ZDK, broj: 10/15); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI** 3. Uredba o načelima za utvđivanje unutarnje organizacije kantonalnih i općinskih organa uprave i upravnih organizacija (Službene novine ZDK, broj: 8/06); **U FAZI PREVOĐENJA**

Poglavlje – Ekonomski kriterij

Rb.	Pitanje EK	Prijevod pitanja EK	Nadležna institucija	Akti ZDK
		II Funkcionisanje tržišta proizvoda		
18.	Protected sectors (e.g. utilities, transport, housing): Which sectors are subject to specific protection (market entry, price setting, etc.). Please describe recent developments in this	Zaštićeni sektori (npr. komunalne usluge, transport, stanovanje): Koji sektori su pod posebnom zaštitom (ulazak na tržište, utvrđivanje cijena itd.)? Opišite skorija kretanja u tom pogledu, poput konkretnih mjera	Konkurencijsko vijeće BiH Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Ministarstvo komunikacija i prometa BiH Ministarstvo energije, rudarstva i	Nije u nadležnosti ZDK.

	respect, such as specific measures of liberalisation or deregulation. Which sectors are to remain under special protection? Are there provisions of preferred treatment as regards former state-owned enterprises? (detailed information is required in *chapter 8 - Competition policy)*	liberalizacije ili ukidanja administrativnih ograničenja. Koji sektori će ostati pod posebnom zaštitom? Da li postoje odredbe o preferencijalnom tretmanu koje se odnose na bivša državna preduzeća? (detaljni podaci se zahtijevaju u *Poglavlju 8 – Politika konkurencije)*	industrije FBiH Federalno ministarstvo prometa i komunikacija Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS Ministarstvo saobraćaja i veza RS Odjel za privredu BD	
19.	State aid: What is the legal framework for awarding state aid? What are the main features of this framework? How have subsidies and public guarantees developed over the past five years? According to what economic criteria is state aid granted? Please provide data on direct subsidies awarded since 2006. Please provide also information on the size and structure of all schemes for government guarantees on bank loans to the private sector as well as to state-owned enterprises. Is there a medium-term target on scaling down public guarantees? Please provide	Državna pomoć: Kakav je zakonski okvir za dodjelu državne pomoći? Koja su glavna obilježja tog okvira? Kakva su kretanja tokom prethodnih pet godina u oblasti subvencija i državnih garancija? Na osnovu kojih ekonomskih kriterija se dodjeljuje državna pomoć? Navedite podatke o direktnim subvencijama koje su dodijeljene počev od 2006. godine. Takođe navedite podatke o veličini i strukturi svih programa vladinih garancija za bankarske kredite privatnom sektoru, kao i preduzećima u državnom vlasništvu. Da li postoji srednjoročni cilj u pogledu smanjenja državnih garancija? Dostavite godišnje izvještaje o	Vijeće za državnu pomoć Vlada FBiH Ministarstvo finansija FBiH Vlada RS Ministarstvo finansija RS Vlada BD Direkcija za finansije	Nije u nadležnosti ZDK.

	available annual reports on state aid. *(detailed information is required in chapter 8 - Competition policy)*	državnoj pomoći. *(detaljni podaci se zahtijevaju u Poglavlju 8 – Politika konkurencije)*		

Poglavlje 5 – Javne nabavke

Rb.	Pitanje EK	Prijevod pitanja EK	Nadležna institucija	Akti ZDK
4.	Does the legislation cover concessions and private public partnerships (PPPs)? Please explain the procedures foreseen in these cases.	Da li zakonodavstvo obuhvata koncesije i javno-privatna partnerstva? Objasnite postupke predviđene u tim slučajevima.	Agencija za javne nabavke BiH Komisija za koncesije BiH Federalno ministarstvo prostornog uređenja Komisija za koncesije FBiH Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS Ministarstvo finansija RS Kancelarija za upravljanje javnom imovinom Odjeljenje za privredni razvoj sport i kulturu Ministarstvo privrede USK Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva TK, Komisija za koncesije TK Ministarstvo privrede SBK Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije Posavske Ministarstvo za privredu ZDK Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu	1. Zakon o koncesijama (Službene novine ZDK, broj: 5/03); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI** 2. Zakon o Javno-privatnom partnerstvu (Službene novine ZDK, broj: 6/16); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI**

			okoline ZDK Ministarstvo privrede KS	

Poglavlje 10 – Informaciono društvo i mediji

Rb.	Pitanje EK	Prijevod pitanja EK	Nadležna institucija	Akti ZDK
34.	34. What is the specific public policy for promoting and supporting research on Information Society Technologies (ISTs)? If a strategy document exists, please provide a translated copy.	34. Kakva je posebna javna politika za unaprjeđenje i podršku istraživanja iz oblasti tehnologija informacionog društva (IST)? Ukoliko postoji strateški dokument, molimo vas da dostavite prevod.	Ministarstvo komunikacija i transporta BiH Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke Ministarstvo nauke i tehnologije RS Vlada BD BiH Ministarstvo gospodarstva ZHK Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Posavskog kantona Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ZDK Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona	Ne postoji strateški dokument u vezi sa posebnom javnom politikom za unapređenje i podršku istraživanja iz oblasti tehnologija informacionog društva (IST).

			Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10	
57.	57. What is the legislative framework governing the audiovisual media services and television broadcasting (i.e. linear audiovisual media services including satellite and cable)? When was (were) the main piece(s) of legislation adopted? Please provide a translation.	57. Kakav je trenutni zakonodavni okvir koji reguliše audio-vizuelne medijske usluge i emitovanje televizijskog programa (tj. linearne audio-vizuelne medijske usluge, uključujući satelitske i kablovske usluge)? Kada je (su) usvojen(i) glavni pravni propis(i)? Dostavite prevode istih.	Ministarstvo komunikacija i transporta BiH Regulatorna agencija za komunikacije BiH	Nije u nadležnosti ZDK.

Poglavlje 14 – TRANSPORT

Rb.	Pitanje EK	Prijevod pitanja EK	Nadležna institucija	Akti ZDK
4.	Please provide a translated copy of the related legislation and implementing legal acts in the area of transport (for sub-sectors see part III), and specify which acts correspond with which EU legal acts.	Dostavite prevod relevantnih pravnih propisa i provedbenih akata u oblasti transporta (za podsektore vidjeti dio III), i navedite koji akt odgovara kojem pravnom aktu Evropske unije.	Ministarstvo komunikacija i transporta Regulatorni odbor željeznica Direkcija za civilno vazduhoplovstvo FMPIK Federalno ministarstvo energije i rudarstva Ministarstvo saobraćaja i veza Ministarstvo industrije, energetike i	1. Odluka o organizaciji i načinu obavljanja taksi prijevoza putnikana području Zeničko-dobojskog kantona (nezvanični Prečišćeni tekst) („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 6/10 i 5/16)**;** **U FAZI PREVOĐENJA**

			rudarstva Odjeljenje za javne poslove Brčko distrikta BiH Kantonalna ministarstva nadležna za transport Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline ZDK	

Poglavlje 20 – PREDUZETNIČKA I INDUSTRIJSKA POLITIKA

Rb.	Pitanje EK	Prijevod pitanja EK	Nadležna institucija	Akti ZDK
9.	9. Are the authorities carrying out or commissioning studies on the competitive position of the economy and/or main industrial sectors and are results of recent studies available? If yes, please supply relevant studies and summarise their findings	9. Da li provodite, ili naručujete studije o konkurentnosti vaše privrede i/ili glavnih industrijskih sektora i da li su dostupni rezultati najnovijih studija? Ukoliko da, dostavite te studije i ukratko navedite njihove zaključke.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Federalno ministarstvo energije rudarstva i industrije Ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Federacije BiH Federalni zavod za programiranje razvoja Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS Vlada BDBiH vlade kantona; Ministarstvo za privredu ZDK	U skladu sa informacijom iz Ministarstva za privredu ZDK, ne provode se i ne naručuju studije o konkurentnosti privrede i/ili glavnih industrijskih sektora .
11.	11. Please provide a copy of the annual privatisation plan. What policy/plan and schedule has been identified for	11. Dostavite kopiju vašeg godišnjeg plana privatizacije. Koju ste politiku/plan i dinamiku utvrdili za privatizaciju, ili restrukturiranje?	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Agencija za privatizaciju u FBiH Investiciono-razvojna banka	1. Program rada Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona za 2016.godinu (Zaključak

	privatisation or restructuring? Is it aligned with FDI policy? How is the privatisation of industrial enterprises proceeding according to this schedule? Where obstacles impede full respect of the schedule, what are the obstacles and the solutions proposed to overcome these difficulties? Which structural reforms are complementing this process? Which ones are deemed most effective?	Jesu li u skladu sa politikom FDI? Da li se privatizacija industrijskih preduzeća odvija u skladu sa tom dinamikom? Ukoliko postoje prepreke koje onemogućuju puno poštivanje ove dinamike, koje su te prepreke i koja rješenja se predlažu za njihovo prevazilaženje? Koje strukturalne reforme prate ovaj proces? Koje se od njih smatraju najefikasnijim?	Republike Srpske Vlada BDBiH vlade kantona; Ministarstvo za privredu ZDK (Agencija za privatizaciju)	broj: 02-34-9884/16); **PREVEDENO I UNESENO U ISEI**
16.	16. Please provide us with the official definition(s) applied in Bosnia and Herzegovina for SMEs and the relevant legislation which regulates this issue. Indicate if it differs from the EU definition, and if so, if there are any plans for harmonisation of the definition. If so, please indicate the tentative timeline.	16. Dostavite zvaničnu definiciju (definicije) koju Bosna i Hercegovina primjenjuje za mala i srednja preduzeća, kao i relevantne pravne propise koji uređuju ovo pitanje. Naznačite ukoliko se definicija razlikuje od definicije korištene u EU, i ukoiko se razlikuje, planirate li uskladiti te definicije? Ukoliko da, navedite okvirne rokove.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS Vlada BDBiH vlade kantona; Ministarstvo za privredu ZDK	1. Zakon o poticanju razvoja male privrede (Službene novine ZDK, broj, 7/16); **U FAZI PREVOĐENJA**
62.	62. Does Bosnia and Herzegovina have specific strategies in the area of innovation, research & development? Please describe	62. Da li ste pripremili posebne strategije u oblasti inovacija, istraživanja i razvoja? Molimo opišite kvalitet koncepta politike	Ministarstvo civilnih poslova BiH Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti Ministarstvo nauke i tehnologije RS	U skladu sa informacijom iz Ministarstva za privredu ZDK i Stručne službe za razvoj i međunarodne

	the quality of innovation policy design and the policy delivering, by providing and explaining: a) Basic policy documents (policy analysis, strategies, action plans, regulations) b) Who is involved (ministries, agencies, private sector, stakeholders) and how (including with which consultation mechanisms) c) What are the main tools/instruments, programmes and finance.	inovacija i provedbe te politike, tako što ćete dostaviti i objasniti: a) Osnovna dokumenta politike (analizu politike, strategije, akcione planove, propise) b) Ko je uključen (ministarstva, agencije, privatni sektor, zainteresovane strane) i na koji način (i koji su mehanizmi za konsultacije)? c) Koja su glavna sredstva/instrumenti, programi, izvori finansiranja?	Vlada BDBiH vlade kantona; Ministarstvo za privredu ZDK; Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK	projekte ZDK, nisu pripremljene posebne strategije u oblasti inovacija, istraživanja i razvoja.

Prilog broj 2

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

DOPRINOSI ODGOVORIMA NA PITANJA IZ UPITNIKA EVROPSKE KOMISIJE

Zenica, 01.februar 2017. godine

Poglavlje: Politički kriterij – Demokratija i vladavina prava

13 Molimo da navedete potpunu listu ustavnih i zakonskih odredbi koje propisuju zahtjeve u pogledu nacionalne pripadnosti u postupcima donošenja odluka u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti na svim nivoima, ukoliko takve odredbe postoje.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ustav Zeničko-dobojskog kantona sarži dredbe koje propisuju obaveznu nacionalnu/etničku zastupljenost sastava organa vlasti u svim organima i ustanovama i javnim poduzećima na području Zeničko-dobojskom kantonu Federaciji.

Amandman IX (Članak 5.)Ustava Zeničko-dobojskog kantona propisuje: "Konstitutivni narodi i grupa Ostali biće proporcionalno zastupljeni u javnim institucijama Kantona. Proporcionalna zastupljenost će se bazirati na popisu stanovništva iz 1991.godine, dok se Aneks 7. u potpunosti ne provede (u daljem tekstu: proporcionalna zastupljenost). Javne institucije u smislu ovog člana su ministarstva u Vladi Kantona, općinski organ vlasti, Kantonalni sud, općinski sudovi i Tužilaštvo."

Zakon o Vladi Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:7/10 pročišćen tekst) propisuje sastav Vlade Kantona na načelu proporcionalne zastupljenosti konsstitutivnih naroda i grupe Ostalih.

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Odredbom člana 3. Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH“ broj 7/96) i („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 1/96, 10/00, 8/04,10/04), (u daljem tekstu: Ustav Kantona) je utvrđeno da Bošnjaci, Hrvati i Srbi kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalim građanima Kantona, ostvaruju svoja suverena prava u Kantonu, Federaciji BiH, Bosni i Hercegovini, u skladu sa kantonalnim Ustavom, Ustavom Federacije BiH i Ustavom Bosne i Hercegovine).

Članom 5. Ustava Kantona je definisano da će konstitutivni narodi i grupa Ostali biti proporcionalno zastupljeni u javnim instutucijama Kantona, te da će se proporcionalna zastupljenost bazirati na popisu stanovništva iz 1991. godine, dok se Aneks 7. u potpunosti ne provede. Javne institucije u smislu ovog člana su ministarstva u Vladi Kantona, općinski organ vlasti, Kantonalni sud, općinski sudovi i Tužilaštvo.

Nadalje, članom 26. Ustava Kantona je propisano da nacionalna struktura poslanika u Skupštini odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona.

Amandman XIX na Ustav Kantona (član 32b.) je propisao obavezu formiranja klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona, uz uslov da postoji najmanje jedan poslanik konstitutivnog naroda u Skupštini. Svaki klub poslanika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg koje potvrđuje Skupština Kantona. Ako jedan od konstitutivnih naroda nije zastupljen u Skupštini, mjesto zamjenika predsjedavajućeg iz tog naroda ostaje upražnjeno. Tri kandidata koje potvrdi Skupština odlučuju između sebe ko će biti predsjedavajući Skupštine.

Amandmanom XXIII na Ustav Kantona (član 38a. i 38b.) definiše se mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Vitalnim nacionalnim interesom konstitutivnih naroda koji se štite u Kantonu smatraju se: ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu proporcionalno zastupljeni u Skupštini, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturnog nasljeđa, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja i druga pitanja, ukoliko tako smatra dvotrećinska većina jednog od klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona. Ako predsjedavajući Skupštine Kantona ili jedan od zamjenika predsjedavajućeg Skupštine tvrde da neki zakon, drugi propis ili akt spada u listu utvrđenih vitalnih interesa, za prihvatanje tog zakona, propisa ili akta je potrebna većina glasova unutar svakog od klubova poslanika konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona. Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona dužmi su u roku od 7 dana odlučiti da li neki od zakona, propisa ili akata spada u listu vitalnih interesa. Ako predsjedavajući Skupštine Kantona ili jednog od zamjenika predsjedavajućeg utvrdi da zakon, propis ili akt spada u listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba poslanika jednog od konstitutivnih naroda Skupštine Kantona može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba poslanika konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona. Ako se ta većina ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu BiH, koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes konstititivnog naroda. U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra usvojenim.

Odredbom člana 49. Ustava je također definisano da se organizacija Vlade uređuje u skladu sa kantonalnim Ustavom i Zakonom, tako da Vlada odražava nacionalni sastav stanovništva kao cjeline teritorije Kantona, s tim da u svakom slučaju osigurava zastupljenost konstitutivnih naroda.

Odredbom člana 6. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskoga kantona“ broj 7/10) je regulisano da Vladu čine Premijer Kantona i 10 ministara, te da sastav iste odražava nacionalnu strukturu stanovništva prema popisu stanovništva iz 1991. godine. Vlada Kantona se sastoji od sedam članova iz reda bošnjačkog naroda, dva člana iz reda hrvatskog naroda i dva člana iz reda srpskog naroda. Nadalje, članom 12. stav (3) Zakona o Vladi je definisano da Vlada ne može odlučivati ako sjednici prisustvuju članovi Vlade iz samo jednog konstitutivnog naroda.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Odredbom člana 3. Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH“ broj 7/96) i („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 1/96, 10/00, 8/04,10/04), (u daljem tekstu: Ustav Kantona) je utvrđeno da Bošnjaci, Hrvati i Srbi kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalim građanima Kantona, ostvaruju svoja suverena prava u Kantonu, Federaciji BiH, Bosni i Hercegovini, u skladu sa kantonalnim Ustavom, Ustavom Federacije BiH i Ustavom Bosne i Hercegovine).

Članom 5. Ustava Kantona je definisano da će konstitutivni narodi i grupa Ostali biti proporcionalno zastupljeni u javnim instutucijama Kantona, te da će se proporcionalna zastupljenost bazirati na popisu stanovništva iz 1991. godine, dok se Aneks 7. u potpunosti ne provede. Javne institucije u smislu ovog člana su ministarstva u Vladi Kantona, općinski organ vlasti, Kantonalni sud, općinski sudovi i Tužilaštvo.

Nadalje, članom 26. Ustava Kantona je propisano da nacionalna struktura poslanika u Skupštini odražava nacionalnu strukturu stanovništva Kantona.

Amandman XIX na Ustav Kantona (član 32b.) je propisao obavezu formiranja klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona, uz uslov da postoji najmanje jedan poslanik konstitutivnog naroda u Skupštini. Svaki klub poslanika predlaže jednog kandidata iz reda svojih članova za izbor predsjedavajućeg ili zamjenika predsjedavajućeg koje potvrđuje Skupština Kantona. Ako jedan od konstitutivnih naroda nije zastupljen u Skupštini, mjesto zamjenika predsjedavajućeg iz tog naroda ostaje upražnjeno. Tri kandidata koje potvrdi Skupština odlučuju između sebe ko će biti predsjedavajući Skupštine.

Amandmanom XXIII na Ustav Kantona (član 38a. i 38b.) definiše se mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa. Vitalnim nacionalnim interesom konstitutivnih naroda koji se štite u Kantonu smatraju se: ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu proporcionalno zastupljeni u Skupštini, izvršnim i pravosudnim organima vlasti, identitet jednog konstitutivnog naroda, ustavni amandmani, organizacija organa javne vlasti, jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka, obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturnog nasljeđa, teritorijalna organizacija, sistem javnog informisanja i druga pitanja, ukoliko tako smatra dvotrećinska većina jednog od klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini Kantona. Ako predsjedavajući Skupštine Kantona ili jedan od zamjenika predsjedavajućeg Skupštine tvrde da neki zakon, drugi propis ili akt spada u listu utvrđenih vitalnih interesa, za prihvatanje tog zakona, propisa ili akta je potrebna većina glasova unutar svakog od klubova poslanika konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona. Predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona dužmi su u roku od 7 dana odlučiti da li neki od zakona, propisa ili akata spada u listu vitalnih interesa. Ako predsjedavajući Skupštine Kantona ili jedana od zamjenika predsjedavajućeg utvrdi da zakon, propis ili akt spada u listu vitalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba poslanika jednog od konstitutivnih naroda Skupštine Kantona može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa.

U slučaju da dvotrećinska većina jednog od klubova poslanika konstitutivnih naroda u Skupštini kantona odluči da se neki zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje takvog zakona, propisa ili akta potrebna je većina glasova unutar svakog kluba poslanika konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini Kantona. Ako se ta većina ne može postići, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu BiH, koji donosi konačnu odluku o tome da li se dati zakon, propis ili akt odnosi na vitalni nacionalni interes konstititivnog naroda. U slučaju da Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom interesu, zakon, propis ili akt se smatra usvojenim.

Odredbom člana 49. Ustava je također definisano da se organizacija Vlade uređuje u skladu sa kantonalnim Ustavom i Zakonom, tako da Vlada odražava nacionalni sastav stanovništva kao cjeline teritorije Kantona, s tim da u svakom slučaju osigurava zastupljenost konstitutivnih naroda.

Odredbom člana 6. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskoga kantona“ broj 7/10) je regulisano da Vladu čine Premijer Kantona i 10 ministara, te da sastav iste odražava nacionalnu strukturu stanovništva prema popisu stanovništva iz 1991. godine. Vlada Kantona se sastoji od sedam članova iz reda bošnjačkog naroda, dva člana iz reda hrvatskog naroda i dva člana iz reda srpskog naroda. Nadalje, članom 12. stav (3) Zakona o Vladi je definisano da Vlada ne može odlučivati ako sjednici prisustvuju članovi Vlade iz samo jednog konstitutivnog naroda.

14 Molimo opišite koje institucije su definisane kao nezavisne u skladu sa Ustavom, na svim nivoima vlasti. Kako se njihove ustavne garancije nezavisnosti osiguravaju?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 55. Ustava Zeničko-dobojskog kantona definira „Sudska vlast u Kantonu je samostalna i neovisna i vrši se na osnovu Ustava i zakona Federacije i Kantona“.

Ustavne garancije neovisnosti osigurane su načelom javnosti rada sudova , na način definiran u članku 57. Ustava ZDK: „Svi sudski postupci su javni, ukoliko za određene izuzetne situacije, zakonom nije drugačije određeno. Sve presude se javno objavljuju.“

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Članom 54. Ustava Zeničko-dobojskog kantona je definisano da sudsku funkciju u Kantonu vrše Kantonalni sud i općinski sudovi, dok je članom 55. regulisano da je sudska vlast u Kantonu nezavisna i vrši se na osnovu Ustava i zakona Federacije BiH i Kantona.

Organizacija i način rada sudova regulisana je Zakonom o sudovima u Federaciji BiH (Sl. novine Federacije BIH broj, broj 38/05 i 22/06).

Nezavisnost sudske funkcije osigurava se postupkom i načinom izbora sudija. Naime, sudije Kantonalnog suda, uključujući i predsjednika Suda, odabire, imenuje, provodi disciplinski postupak i smjenjuje nadležno Visoko sudsko i tužilačko vijeće u skladu sa zakonom.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće, shodno članu 17. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću („Službeni glasnik BiH“ broj 25/04, 93/05, 48/07, 15/08) kao nezavisni i samostalni organ ima zadataka da osigura nezavisno, nepristrasno i profesionalno pravosuđe. Vijeće imenuje sudije, uključujući i predsjednike sudova, sudije porotnike i dodatne sudije u sve sudove na državnom, entitetskom, kantonalnom, okružnom, osnovnom i općinskom nivou u Bosni i Hercegovini, uključujući i Brčko Distrikt, te imenuje glavne tužioce, zamjenike glavnog tužioca, i tužioce u sva tužilaštva na državnom, entitetskom, kantonalnom i okružnom nivou u Bosni i Hercegovini, uključujući i Brčko Distrikt.

Kao nezavisna institucija uspostavljena u cilju promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je zajamčeno posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku Ustava, na nivou države Bosne i Hercegovine djeluje i Ombudsman za ljudska prava Bosne i Hercegovine, shodno odredbama Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 32/00, 35/04 i 32/06).

15 Postoji li ministarstvo koje je nadležno za provjeru ustavnosti nacrta zakona? Molimo vas da navedete / pojasnite ulogu tog ministarstva i postupak u praksi.

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Odredbom čl. 2. Uredbe o Sekretarijatu za zakonodavstvo Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 8/9) i („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 2/05) je regulisano da Sekretarijat za zakonodavstvo daje Vladi mišljenje o nacrtima i prijedlozima zakona, drugih propisa i općih akata koje Vlada predlaže Skupštini kantona, sa stanovišta njihove usklađenosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Federacije i Kantona, pravnim sistemom i metodološkim jedinstvom u izradi propisa.

U praksi to znači da su predlagači (ministarstva ili druga tijela kantonalne uprave) nacrta ili prijedloga zakona, propisa i općeg akta, prije dostavljanja Vladi na razmatranje, obavezni, shodno članu 31. Poslovnika o radu Vlade („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 5/11), uskladiti njihov tekst, odnosno traži mišljenje od:

1. Sekretarijata za zakonodavstvo, u pogledu njihove usklađenosti sa Ustavom, pravnim sistemom i metodološkim jedinstvom u izradi propisa, shodno članu 2. Uredbe o Sekretarijatu za zakonodavstvo Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH“ broj 8/96 i broj: 2/05)

2. Ministarstva za opravosuđe i upravu, u pogledu odredaba o sankcijama i odredaba koje se odnose na organizaciju sistema kantonalnih organa uprave, kao i usklađenosti sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i drugim instrumentima za zaštitu ljudskih prava koji imaju snagu ustavnih odredaba i

3. Ministarstva finansija, u pogledu finansijskih sredstava potrebnih za izvršenje propisa.

Materijali koji su dostavljeni Vladi na razmatranje, a ne sadrže navedena mišljenja, sekretar Vlade vraća obrađivaču, radi kompletiranja materijala, uz utvrđivanje roka za njihovo kompletiranje.

16 Molimo opišite postupak koji je potrebno provesti za izmjenu Ustava. Da li je već bilo izmjena Ustava? Ako jeste, molimo vas da objasnite relevantne izmjene i dopune, postupak, obim i izvršene izmjene.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

a) postupak za promjenu Ustava Zeničko-dobojskog kantona Kantona:

Ustav Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:1/96, 10/00, 8/04 i 10/04) (u daljem tekstu: Ustav Kantona), propisuje u članku 37. Točka a) da Skupština Zeničko-dobojskog kantona usvaja Ustav Zeničko-dobojskog kantonak a u članku 38.stavak 1. točka a) propisano je da se Ustav Zeničko-dobojskog kantona usvaja dvotrećinskom većinom.

Izmjena Ustava Zeničko-dobojskog kantona vrši se putem amandmana na ustav. Amandmane na Ustav Zeničko-dobojskog kantona mogu predlagati Vlada Kantona, klubovi poslanika i većina poslanika u Skupštini.

Ustav Zeničko-dobojskog kantona propisuje postupak promjene Ustava Zeničko-dobojskog kantona na sljedeći način:

„ Članak 88.,

Amandman na Ustav može predlagati Predsjednik Kantona, Vlada Kantona, klubovi poslanika i većina poslanika u Skupštini. Predloženi amandman na Ustav neće se konačno razmatrati u Skupštini prije isteka roka od dvije sedmice, nakon što je prvi put bio podnesen. Predloženi amandman usvaja se dvotrećinskom većinom poslanika u Skupštini.

Član 89.

Ni jednim amandmanom na Ustav ne mogu se ukinuti niti umanjiti ni jedno od prava i sloboda utvrđenih u Ustavu Federacije i instrumentima predviđenim u Anexu Ustava Federacije, niti promijeniti ovaj član Ustava.

AMANDMANE VII-LII NA USTAV ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA(„Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 8/04) propisuje:

„Amandman LI

U članu 88. umjesto riječi: "može" piše se: "mogu", a riječi: "Predsjednik Kantona" se brišu.“

Poslovnik o radu Skupštine Zeničko-dobojskog kantona(„Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 7/12) propisuje,

„ Član 166.

Promjenu Ustava Kantona može inicirati svaki poslanik.Inicijativa se podnosi u pisanoj formi sa obrazloženjem, predsjedavajućem Skupštine.

Predsjedavajući Skupštine inicijativu za promjenu Ustava dostavlja Zakonodavno-pravnoj i Komisiji za ustavna pitanja i Vladi Kantona.

Komisija za ustavna pitanja razmatra inicijativu i stavove Zakonodavno-pravne komisije i Vlade i daje prijedlog Skupštini.

O inicijativi za promjenu Ustava Kantona Skupština odlučuje većinom glasova od ukupnog broja poslanika u Skupštini.

Član 167.

Promjene Ustava Kantona vrše se putem amandmana.

Amandman na Ustav Kantona mogu podnijeti klubovi poslanika, klubovi naroda, većina poslanika u Skupštini i Vlada.

Amandman iz prethodnog stava podnosi se u pisanoj formi i sa obrazloženjem predsjedavajućem Skupštine, koji ga dostavlja na mišljenje poslanicima, Komisiji za ustavna pitanja, Zakonodavno-pravnoj komisiji i Vladi.

Član 168.

Amandman na Ustav Kantona može se zaključkom staviti na javnu raspravu.

Nosioci javne rasprave, način i rok spovođenja javne rasprave određuje se zaključkom Skupštine.

Član 169.

Predloženi amandman na Ustav Kantona ne može se razmatrati u Skupštini prije isteka roka od petnaest dana od dana podnošenja Skupštini.

Član 170.

Predloženi amandman na Ustav Kantona usvaja se dvotrećinskom većinom glasova od ukupnog broja poslanika u Skupštini.

Član 171.

Ukoliko Skupština Kantona odbije predloženi amandman, isti amandman ne može se predložiti prije isteka roka od šest mjeseci.“

b) Da, Ustav Zeničko-dobojskog kantona je mijenjan 4 puta. Do sada je bilo 61. Amandman.

Amandmani I-V na Ustav Zeničko-dobojskog kantona koji su usvojeni na 3. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj 26.11.1996. godine,objavljeni u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 1/96).

Amandmani VI na Ustav Zeničko-dobojskog kantona koji su usvojeni na 8. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj 11.5.2000. godine, s ciljem povećanja broja zastupnika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona,objavljeni u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 10/00) .

Amandmani VII-LII na Ustav Zeničko-dobojskog kantona koji su usvojeni na sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj 29.6.2004. godine, s ciljem provođenja Odluke Ustavnog suda BiH, br. 5/98 od 30. juna i 01. jula 2000. godine "o konstitutivnosti naroda", i usaglašavanjem s Ustavom Federacije BiH. Ovi amandmani su i dio reforme pravosudnog sustava u Bosni i Hercegovini, objavljeni, u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 8/04).

Amandmani LII - LXI na Ustav Zeničko-dobojskog kantona koji su usvojeni na sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj 29.7.2004. godine, zaštita lokalne samouprave i izbor načelnika, objavljeni u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 10/04).

c) Izmjene su se odnosile na usaglašavanje sa Odluke Ustavnog suda BiH, br. 5/98 od 30. juna i 01. jula 2000. godine "o konstitutivnosti naroda", i usaglašavanjem s Ustavom Federacije BiH.

17 Da li postoje planovi za izmjenu Ustava? Molimo da objasnite.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

U Programu rada Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu[1] planirano je u mjesecu martu razmatranje: Inicijative Amila Buljubašića, poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona za promjene Ustava Zeničko-dobojskog kantona i Inicijativa grupe poslanika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za promjene Ustava Zeničko- dobojskog kantona. Podnesenim inicijativama se predlaže da se u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona prava poslanika Skupštine koji su se izjasnili kao Ostali izjednače sa pravima poslanika koji su pripadnici 3 konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini, (Bošnjaka, Hrvata i Srba), i to u pogledu formiranja Kluba poslanika Ostalih, učešća njihovog predstavnika u Kolegiju Skupštine, predlaganja njihovog predstavnika kao kandidata za predsjedavajućeg/zamjenika predsjedavajućeg Skupštine Kantona, te zaštite vitalnog interesa i Ostalih, (umjesto dosadašnjeg vitalnog nacionalnog interesa). Po važećim odredbama Ustava Zeničko-dobojskog kantona[2] pomenuta prava nisu predviđena za poslanike koji su se izjasnili kao Ostali, iako Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[3] predviđa i obavezu formiranja Kluba Ostalih.

[1] donesen na 28. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj dana 28.12.2016. godine

[2] Ustav Zeničko-dobojskog kantona, („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04)

[3] član 9. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

21 Molimo da date opis strukture i funkcionisanja parlamenta, uključujući nadležnosti predsjedavajućeg parlamenta, prerogative i nadležnosti parlamenta u pogledu osiguravanja parlamentarnog nadzora nad radom vlade i izvršnih institucija. Kako se takvi mehanizmi primjenjuju u praksi?

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Skupština Zeničko-dobojskog kantona je jednodomna i čini je 35 poslanika izabranih na općim izborima u BiH, koji se održavaju svake 4 godine. Nacionalna struktura poslanika u Skupštini odražava nacionalnu strukturu stanovništva u Kantonu. Poslanici u Skupštini imaju četverogodišnji mandat. Skupština usvaja Ustav Kantona, potvrđuje kandidate za mjesto predsjedavajućeg i/ili zamjenike predsjedavajućeg Skupštine, potvrđuje Vladu Kantona, bira delegate kantona u Dom naroda Parlamenta Federacije iz svojih redova, u skladu sa Ustavom Federacije, utvrđuje nadležnost kantonalnih i općinskih sudova, u skladu sa federalnim zakonima, donosi zakone i ostale propise za izvršavanje kantonalnih nadležnosti, usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje, odobrava zaključivanje međunarodnih sporazuma, sa državama i međunarodnim organizacijama, uz saglasnost zakonodavnog tijela Federacije, u skladu sa Ustavom

Federacije, razmatra posebne izvještaje Ombudsmena, provodi istrage i u tu svrhu može zahtijevati svjedočenja, dokaze i dokumente, ne ulazeći u nadležnosti sudske vlasti, donosi Poslovnik Skupštine, vrši i druge nadležnosti koje su joj povjerene. Predsjedavajući Skupštine, ima pravo i dužnost da[1]: predstavlja Skupštinu, učestvuje u pripremama, saziva i vodi sjednice Skupštine, učestvuje u pripremama, saziva i vodi sjednice Kolegija Skupštine, imenuje kandidata za mjesto premijera Zeničko-dobojskog kantona, u konsultaciji sa zamjenicima predsjedavajućeg, inicira stavljanje na dnevni red sjednica Skupštine, Kolegija i radnih tijela, pitanja iz nadležnosti Skupštine, osigurava poštivanje načela i odredbi Poslovnika Skupštine, stalnih radnih tijela Skupštine i Kolegija, osigurava realizovanje prava i dužnosti klubova naroda i klubova političkih stranaka tokom pripreme i održavanja sjednica Skupštine i Kolegija, osigurava realizovanje prava i dužnosti poslanika u pripremi sjednica Skupštine i Kolegija, kao i tokom sjednica, vodi sjednice u skladu sa principima najboljih praksi demokratskog parlamentarizma i odredbama Poslovnika Skupštine, potpisuje akta donesena od Skupštine. Odnosi između Skupštine i Vlade Kantona zasnivaju se na Ustavu Kantona, zakonu i Poslovniku Skupštine[2]. Vlada odgovara Skupštini za predlaganje i provođenje politike koju je utvdila Skupština i izvršavanje zakona, drugih propisa i općih akata za čije su izvršavanje odgovorni organi u Kantonu, te za usmjeravanje i usklađivanje rada kantonalnih ministarstava i drugih kantonalnih organa uprave. Skupština vrši nadzor nad radom Vlade, ministarstava i drugih kantonalnih organa uprave. U ostvarivanju svojih Ustavom i zakonom utvrđenih prava i dužnosti Vlada,[3]: predlaže Skupštini donošenje zakona, drugih propisa i općih akata, daje mišljenje o nacrtima i prijedlozima zakona, drugih propisa i općih akata koje ona nije podnijela, te podnosi amandmane na prijedloge tih akata, može tražiti da se sazove sjednica Skupštine ili radnog tijela Skupštine radi pretresanja određenog pitanja o kome želi da iznese svoj stav i tražiti da Skupština, odnosno njeno radno tijelo, o tom pitanju zauzme stav, učestvuje u radu na sjednici Skupštine i može preko svog predstavnika izložiti stav o pitanjima koja su na dnevnom redu sjednice i može predložiti Skupštini da se odgodi pretres nacrta, odnosno prijedloga zakona, drugog propisa ili općeg akta da bi zauzela svoj stav i izložila ga na sjednici ili da se, radi pretresa određenog pitanja, obrazuje zajednička komisija sastavljena od poslanika u Skupštini i članova Vlade. Pored toga, Vlada je dužna da najmanje jednom godišnje podnese Skupštini godišnji izvještaj o svom radu, kao i o radu kantonalnih organa uprave[4]. U praksi se naprijed navedeni mehanizmi parlamentarnog nadzora nad radom Vlade i izvršnih institucija, primjenjuju putem razmatranja godišnjih Izvještaja o radu Vlade Kantona[5], razmatranja prijedloga Vlade da se neki prijedlozi zakona i drugih akata razmatraju po skraćenom postupku[6] ili po hitnom postupku[7], te postavljanjem poslaničkih pitanja i podnošenje inicijativa[8] Premijeru Kantona, Vladi i bilo kom njenom članu i svim organima koji su nosioci javno-pravnih ovlaštenja iz kantonalne nadležnosti. Poslanička pitanja i inicijative se odnose na specifične informacije, činjenice, situacije ili saznanja iz djelokruga Vlade i ostalih nosilaca javno-pravnih ovlaštenja.

[1] član 12. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] član 189. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[3] član 190. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[4] član 193. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[5] član 193. stav 1. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst

(„Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[6] član 140. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[7] član 143. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[8] član 194. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

22 Molimo navedite detaljan popis ovlaštenih predlagača zakonodavnih inicijativa i zakona i objasnite procedure za usvajanje propisa (uključujući objašnjenje postojećih procedura po hitnom postupku i njihovu primjenjivost na usvajanje propisa u vezi sa acquis-em, ako ih ima).

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Postupak za donošenje zakona obuhvata razmatranje nacrta[1] i prijedloga[2] zakona, ako Poslovnikom Skupštine nije drugačije propisano. Nacrt zakona može podnijeti svaki poslanik, radno tijelo Skupštine, Vlada Kantona i općinsko vijeće. Nacrt zakona treba da bude izrađen tako da su u njemu formulisana, u vidu pravnih odredaba, rješenja koja se predlažu. Pojedine odredbe mogu se dati u jednoj ili više alternativa. Nacrt zakona treba da sadrži obrazloženje u kome se navode ustavni osnov za donošenje zakona, razlozi zbog kojih treba donijeti zakon, načela na kojima se zakon temelji, objašnjenje pravnih rješenja sadržanih u nacrtu, finansijska i druga sredstva potrebna za sprovođenje zakona i način njihovog obezbjeđenja i mišljenja organa i organizacija koji su u toku izrade nacrta konsultovani, sa razlozima zbog kojih su ona uvrštena u nacrt ili odbijena. Kad se nacrtom zakona vrše izmjene ili dopune zakona, uz nacrt se prilaže i tekst odredaba zakona koji se mijenjaju, odnosno dopunjuju. Nacrt zakona dostavlja se predsjedavajućem u pisanoj formi i u elektronskoj formi (CD i sl.). Tekst u elektronskoj formi mora biti istovjetan tekstu materijala dostavljenog u pisanoj formi. Predsjedavajući upućuje nacrt poslanicima radi razmatranja u komisijama, klubovima poslanika, klubovima naroda i drugim radnim tijelima Skupštine. Nacrt zakona predsjedavajući dostavlja i Vladi radi davanja mišljenja u slučajevima kada nacrt nije utvrdila Vlada. Navedeno Mišljenje Vlada Kantona je dužna dostaviti u roku od 30 dana. Nacrt zakona razmatra se na sjednici Skupštine po isteku roka od 15 dana od dana dostavljanja poslanicima, a izuzetno, na osnovu prethodno donesene odluke Kolegija, može se razmatrati i po isteku kraćeg roka, koji odredi Kolegij. U roku iz prethodnog stava, Zakonodavno-pravna komisija i druga nadležna tijela Skupštine dužna su razmotriti nacrt i o tome dostaviti izvještaj Skupštini sa mišljenjima, primjedbama i prijedlozima. Pretres nacrta zakona na sjednici Skupštine je, po pravilu, jedinstven. Skupština može odlučiti da pretres nacrta zakona obuhvata opći pretres i pretres o pojedinostima. U općem pretresu poslanici iznose mišljenja o tome da li je potrebno donijeti zakon, o načelima na kojima zakon treba da se zasniva i da li su ta načela dosljedno sprovedena u nacrtu. U pretresu o pojedinostima pretresaju se pojedine pravne odredbe. Podnosilac nacrta zakona može da do otvaranja pretresa, povuče svoj nacrt

zakona. Ako Skupština ocijeni da nije potrebno da se zakon donese, zaključkom odbija nacrt i taj zaključak dostavlja podnosiocu nacrta. Zaključak iz prethodnog stava sadrži razloge koji su naveli Skupštinu da donese ovakvu ocjenu i odbije nacrt. Ako Skupština ocijeni da se nastavi postupak donošenja zakona, ona će po završenom pretresu zaključkom prihvatiti nacrt zakona, te utvrditi svoje stavove i primjedbe na nacrt zakona i dostaviti ih podnosiocu nacrta i Vladi da ih uzme u obzir prilikom izrade prijedloga zakona. Kada Skupština prihvati nacrt zakona i kada ocijeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značajna za građane, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasprava. Skupština može donijeti zaključak iz prethodnog stava na inicijativu predlagača zakona, klubova poslanika ili Vlade ukoliko ona nije predlagač zakona. Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasprave, kao i načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. O rezultatima javne rasprave Skupštini se podnosi izvještaj koji sadrži primjedbe, prijedloge i mišljenja.Predlagač zakona dužan je da prilikom izrade prijedloga zakona uzme u obzir primjedbe, prijedloge i mišljenja sadržana u izvještaju o javnoj raspravi, kao i da obrazloži razloge zbog kojih nije pojedine primjedbe, prijedloge ili mišljenja uvrstio u prijedlog zakona. Izuzetno, ako je predlagač zakona istovremeno bio zadužen da provede i javnu raspravu, dužan je zajedno sa prijedlogom zakona dostaviti izvještaj o rezultatima javne rasprave. Skupština će na istoj sjednici razmatrati izvještaj i prijedlog zakona. Prijedlog zakona podnosi se u obliku u kome se donosi zakon sa obrazloženjem. Pravo predlaganja zakona ima svaki poslanik, radno tijelo Skupštine, Vlada Kantona i općinsko vijeće. O načinu podnošenja prijedloga zakona, njegovog upućivanja Skupštini, drugim tijelima Skupštine i zainteresovanim organima i drugim organizacijama i zajednicama, njegovog dostavljanja Vladi radi davanja mišljenja u slučajevima kada prijedlog nije utvrdila Vlada, njegovog razmatranja u Zakonodavno-pravnoj komisiji, shodno se primjenjuju odgovarajuće odredbe Poslovnika Skupštine koje se odnose na nacrt zakona. Prijedlog za izmjenu i dopunu prijedloga zakona i odluka podnosi se u obliku amandmana. Pravo predlaganja amandmana ima svaki poslanik u Skupštini, svaki klub poslanika, radna tijela Skupštine i Vlada. Amandman se podnosi pismeno, sa obrazloženjem. Kad je to programom rada Skupštine predviđeno ili kad nije u pitanju složen i obiman zakon, podnosilac prijedloga zakona može umjesto nacrta da podnese prijedlog zakona i da predloži da se prijedlog zakona pretresa po skraćenom postupku, bez nacrta zakona. Prijedlog zakona iz prethodnog stava dostavlja se poslanicima u roku koji ne može biti kraći od 15 dana od dana određenog za održavanje sjednice Skupštine na kojoj će se pretresati prijedlog zakona, a izuzetno, na osnovu prethodno donesene odluke Kolegija, može se razmatrati i po isteku kraćeg roka, koji odredi Kolegij. O prijedlogu za donošenje zakona po skraćenom postupku odlučuje Skupština kao o prethodnom pitanju na sjednici Skupštine, tokom rasprave o dnevnom redu. Ako Skupština ne prihvati da pretresa prijedlog zakona po skraćenom postupku, sa prijedlogom zakona će se postupiti kao sa nacrtom i o tom nacrtu odmah se vrši rasprava. Zakoni se, po pravilu, ne donose po hitnom postupku. Izuzetno, po hitnom postupku može da se donese samo zakon kojim se uređuju odnosi i pitanja za čije uređivanje postoji neodložna potreba i ako bi donošenje zakona u redovnom postupku moglo da izazove štetne posljedice za društvene interese u Kantonu. Prijedlog da se donese zakon po hitnom postupku[3], skupa sa prijedlogom tog zakona, može da podnese svaki poslanik, radno tijelo Skupštine ili Vlada, uz obrazloženje razloga zašto je neophodno da se zakon donese po hitnom postupku. O prijedlogu za donošenje

zakona po hitnom postupku odlučuje Skupština kao o prethodnom pitanju na sjednici Skupštine u toku rasprave o dnevnom redu. O prijedlogu se vodi rasprava, a Skupština može odlučiti da podnosilac prijedloga zakona ili njegov predstavnik na sjednici Skupštine usmeno

obrazloži razloge zbog kojih je potrebno da se zakon donese po hitnom postupku. Ako prijedlog nije podnijela Vlada, Skupština će prije odlučivanja od nje zatražiti mišljenje o ovom prijedlogu. Ako Skupština usvoji prijedlog za donošenje zakona po hitnom postupku, prijedlog zakona se unosi u dnevni red i o njemu se odlučuje na istoj sjednici Skupštine. Ako Skupština ne prihvati razloge za donošenje zakona po hitnom postupku o svom zaključku odmah obavještava podnosioca prijedloga zakona. Predlagač zakona može taj prijedlog zakona podnijeti Skupštini kao nacrt zakona. Predsjedavajući Skupštine, kad primi prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, može da zatraži od Zakonodavno-pravne komisije i odgovarajućeg radnog tijela da razmotre prijedlog zakona i podnesu Skupštini izvještaj. Skupština može, kad utvrdi potrebu donošenja zakona po hitnom postupku ili u toku pretresa, da zatraži od Zakonodavno-pravne komisije i odgovarajućeg radnog tijela da razmotre prijedlog i podnesu odmah izvještaj o prijedlogu zakona. Na prijedlog zakona koji se donosi po hitnom postupku amandmani se podnose do zaključenja pretresa. Inicijativu za donošenje zakona može pokrenuti[4] svaki poslanik Skupštine, radno tijelo Skupštine, Vlada, ministarstva i ostali kantonalni organi, kantonalna javna preduzeća i druga pravna lica, općinska vijeća, kao i građani i njihova udruženja. Inicijativa se podnosi u pisanoj formi sa obrazloženjem. Inicijativa za donošenje zakona dostavlja se predsjedavajućem. Inicijativu za donošenje zakona predsjedavajući dostavlja[5] Zakonodavno-pravnoj komisiji Skupštine i Vladi Kantona na mišljenje. Zakonodavno-pravna komisija Skupštine i Vlada Kantona dužni su se izjasniti o inicijativi za donošenje zakona u roku od 30 dana. Po pribavljenim mišljenjima Zakonodavno-pravne komisije i Vlade, Skupština na sjednici donosi zaključak kojim se inicijativa odbija ili se prihvata i određuje način pripreme i nosioci izrade nacrta zakona. Bilo da inicijativu odbije ili prihvati, Skupština će svoj zaključak dostaviti podnosiocu inicijative.

Smatramo da su propisane procedure za donošenje zakona, (osim hitne procedure), primjenjive na usvajanje zakonodavstva vezanog za acquis.

[1] od člana 115. do člana 126. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] od člana 127. do člana 139. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[3] od člana 141. do člana 145. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[4] član 111. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni

tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[5] član 112. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

23 Molimo da detaljno opišete Poslovnik Parlamenta i navedite informacije koje se tiču njegove primjene. Kada je posljednji put izmijenjen? Da li postoji neki plan da se izmijeni? Ako je tako, molimo opišite dijelove koje je potrebno izmijeniti. Molimo dostavite primjerak važećeg Poslovnika.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[1] uređuje se: konstituisanje i unutrašnja organizacija Skupštine, način rada Skupštine, dužnosti i prava poslanika u Skupštini, javnost rada Skupštine, akta Skupštine, izbori, imenovanja, potvrđivanja, smjenjivanja i razrješenja iz nadležnosti Skupštine, odnos Skupštine prema Vladi Kantona, odnos Skupštine prema političkim strankama i udruženjima građana, saradnja Skupštine sa općinskim vijećima i druga pitanja od značaja za rad Skupštine. Svako od navedenih pitanja, posebno je uređeno i detaljno regulisano u Poslovniku Skupštine. Tako su Poslovnikom detaljnije regulisana prava i dužnosti poslanika Skupštine. Poslanik Skupštine je dužan: da prisustvuje sjednicama Skupštine, sjednicama radnih tijela čiji je član i da učestvuje u njihovom radu i odlučivanju, da ukoliko je spriječen da prisustvuje sjednici Skupštine ili radnog tijela čiji je član, o tome u pismenoj formi ili na drugi način izvijesti predsjedavajućeg Skupštine, odnosno radnog tijela. Pismena obavijest je nužna i u slučajevima kada poslanik mora napustiti sjednicu prije njenog kraja, da se pridržava reda i odredbi Poslovnika Skupštine i da ne ometa rad sjednice Skupštine, da se u obavljanju dužnosti mora pridržavati Ustava, zakona, Poslovnika Skupštine i Etičkog kodeksa poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona[2], da drži u tajnosti sve tajne podatke do kojih dođe tokom obavljanja svoje dužnosti, sve do skidanja oznake tajnosti sa istih, što vrijedi i nakon isteka odnosno prestanka mandata ili prestanka članstva u odgovarajućem radnom tijelu Skupštine[3], da koristi poslaničku/zastupničku legitimaciju/iskaznicu[4] na način propisan Pravilnikom o obrascu poslaničke legitimacije i kartona poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, odnosno da istu nosi kad prisustvuje sjednicama Skupštine i sjednicama radnih tijela Skupštine i da je pokaže nadležnom organu kada se na osnovu legitimacije koristi imunitetskim pravom, da koristi glasački karton i da glasa na sjednici Skupštine, na način propisan Poslovnikom Skupštine. Poslanik Skupštine ima pravo: da inicira donošenje odluka i zakona, kao i drugih akata u nadležnosti Skupštine, da pokreće rasprave o pitanjima u kojima je Skupština nadležna, da govori odnosno učestvuje u raspravi na sjednici Skupštine, pošto zatraži i dobije riječ od predsjedavajućeg i to samo o pitanju o kome se raspravlja, da zatraži riječ da bi ispravio krivi navod i dobiva riječ odmah, da koristi pravo na repliku na sjednici Skupštine da bi ispravio navod koji može izazvati nesporazum ili zahtijeva objašnjenje, (na što ima pravo po istom pitanju najviše dva puta i što može trajati najduže tri minute), da u roku predviđenom Poslovnikom Skupštine dobije sve informacije i materijale vezane za rad Skupštine i njenih tijela, da, u okviru djelokruga Skupštine, postavlja poslanička pitanja i pokreće inicijative i traži obavještenja, da prisustvuje sjednicama radnih tijela Skupštine u kojima nije član, bez prava odlučivanja, da bi odgovornije i potpunije obavljao svoju dužnost, da uživa imunitet za svoj rad u Skupštini, u skladu sa zakonom[5], da prima novčanu naknadu za svoj rad u Skupštini, te naknadu materijalnih troškova, u skladu sa zakonom[6]. Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona je zadnji put izmijenjen i dopunjen na 46. sjednici Skupštine održanoj dana 05.11.2013. godine, na kojoj je donesena Odluka o o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[7]. U Programu rada Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu planirano je u mjesecu julu razmatranje Prijedloga Odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, kojom se predviđaju određene izmjene u pogledu određivanja roka za dostavljane prijedloga za Programu rada Skupštine, davanja mišljenja Vlade na dostavljene prijedloge za Programu rada Skupštine, predviđanje sankcije za poslanike i članove vanskupštinskih radnih tijela ako ne prisustvuju sjednici Skupštine odnosno radnog tijela Skupštine, odnosno ako ranije napuste sjednice Skupštine, odnosno radnog tijela Skupštine, a predsjedavajućeg Skupštine odnosno predsjedavajućeg radnog tijela o tome ne izvijesti, te se predviđaju i neke tehničke korekcije.

[1] Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko- dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] Etički kodeks poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/11)

[3] Zakon o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj: 54/05 i 12/09)

[4] Pravilnik o obrascu poslaničke legitimacije i kartona poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 12/01, 5/03 i 10/03)

[5] Zakon o imunitetu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:19/03)

[6] Zakon o plati i primanjima predsjedavajućeg i poslanika („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 8/05 i 7/08)

[7] objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 12/13

24 U kojoj mjeri Poslovnik Parlamenta uređuje pitanje rodne ravnoteže? Da li se ravnopravnost polova uzima u obzir prilikom razmatranja zakona, politika i budžeta?

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[1] u svojim odredbama izričito ne reguliše pitanje rodne ravnoteže, već se u članu 13. Etičkog kodeksa poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona[2] koji nosi naziv “uzajamno poštovanje i uvažavanje“, propisuje da će u međusobnoj komunikaciji, kao i komunikaciji sa drugim osobama i sa javnošću, izabrani zvaničnik u svakom slučaju istupati sa uvažavanjem i poštovanjem, izbjegavajući korištenje izraza koji mogu vrijeđati ili omalovažavati druge osobe ili grupe, na taj način poštujući jednaka prava svih u pogledu političkog opredjeljenja, nacije, vjere, spola, i drugo. U praktičnom radu Skupštine, odnosno na sjednicama Skupštine, kao i na sjednicama radnih tijela Skupštine, prilikom razmatranja zakona, propisa, budžeta i svih drugih akata iz nadležnosti Skupštine Kantona, ravnopravnost polova se uzima u obzir odnosno poštuje se, kako u odnosima između samih poslanika Skupštine, tako i u njihovom odnosu prema članovima Vlade Kantona i ostalim učesnicima sjednica Skupštine i sjednica radnih tijela Skupštine.

[1] Poslovnik Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko- dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] Etički kodeks poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko -dobojskog kantona“ ,broj: 7/11)

25 Opišite proces strateškog planiranja Parlamenta. Da li postoji program Parlamenta? Kako se on priprema, koji je vremenski okvir za njegovu realizaciju i kako se nadgleda njegova realizacija?

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Skupština Zeničko-dobojskog kantona, kao strateški dokument svog rada, svake godine donosi godišnji Program svog rada u skladu sa Poslovnikom Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[1]. U pripremama za izradu programa predsjedavajući, zamjenici predsjedavajućeg i sekretar Skupštine pribavljaju prijedloge i mišljenja o pitanjima koja treba unijeti u Program rada od poslanika, radnih tijela Skupštine, klubova poslanika, Vlade, općinskih vijeća, kantonalnih organa i organizacija, te udruženja građana[2]. Na osnovu primljenih prijedloga i sugestija Kolegij priprema i utvrđuje prijedlog Programa rada Skupštine koji se upućuje Skupštini na razmatranje i donošenje. Realizacija Programa rada Skupštine za određenu godinu se vrši na način da Skupština šestomjesečno razmatra ostvarivanje Programa rada Skupštine i preduzima odgovarajuće mjere za njegovo izvršenje[3]. Programske aktivnosti Skupštine Zeničko-dobojskog kantona determinisane su ustavnim položajem Skupštine Kantona, kao organa zakonodavne vlasti, njenim ustavnim nadležnostima i nadležnostima Kantona uopšte. Programski zadaci postavljeni su u cilju ostvarenja politike Skupštine kojom se žele urediti sve oblasti života i rada u nadležnosti Kantona. Program rada Skupštine čine akti iz normativno-pravne, studijsko-analitičke i informaciono-dokumentacione djelatnosti iz nadležnosti Skupštine Zeničko-dobojskog kantona koje su propisane Ustavom Federacije BiH, Ustavom Zeničko-dobojskog kantona i zakonima. Za izvršenje utvrđenih zadataka iz Programa rada Skupštine u principu je zadužena Vlada Kantona. Utvrđeni zadaci obavezuju Vladu Kantona, ali je i ne ograničavaju u iniciranju i predlaganju i drugih akata u cilju realizacije obaveza utvrđenih važećim propisima

[1] član 45. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] član 46. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[3] član 47. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

26 Kako Parlament izvršava svoje zakonodavne funkcije? Da li na nivou Parlamenta postoji sistem provjere usklađenosti novog zakonodavstva sa acquis-em? Objasnite i dajte informacije i primjere. Da li Parlament traži prateće dokumente prilikom ocjenjivanja nacrta zakona, kao što su procjene uticaja, dokazi o javnim raspravama?

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Skupština Zeničko-dobojskog kantona svoje zakonodavne funkcije izvršava donošenjem propisa kojima uređuje određena pitanja u oblastima koja su u djelokrugu rada Skupštine Kantona, odnosno u ustavnoj nadležnosti kantona i zajedničkoj nadležnosti kantona i Federacije Bosne i Hercegovine, a što je utvrđeno Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine[1] i Ustavom Zeničko-dobojskog kantona[2]. Skupština Zeničko-dobojskog kantona: usvaja Ustav Kantona, potvrđuje kandidate za mjesto predsjedavajućeg i/ili zamjenike predsjedavajućeg Skupštine, potvrđuje Vladu Kantona, bira delegate kantona u Dom naroda Parlamenta Federacije iz svojih redova, u skladu sa Ustavom Federacije, utvrđuje nadležnost kantonalnih i općinskih sudova, u skladu sa federalnim zakonima, donosi zakone i ostale propise za izvršavanje kantonalnih nadležnosti, usvaja budžet Kantona i donosi zakone o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje, odobrava zaključivanje međunarodnih sporazuma, sa državama i međunarodnim organizacijama, uz saglasnost zakonodavnog tijela Federacije, u skladu sa Ustavom Federacije, razmatra posebne

izvještaje Ombudsmena, provodi istrage i u tu svrhu može zahtijevati svjedočenja, dokaze i dokumente, ne ulazeći u nadležnosti sudske vlasti, donosi Poslovnik Skupštine, vrši i druge nadležnosti koje su joj povjerene. Skupština dvotrećinskom većinom[3]: usvaja Ustav Kantona i donosi Zakon o prenošenju ili delegiranju kantonalne nadležnosti na općinsku ili federalnu vlast. Skupština donosi Ustav, zakone, kantonalni budžet, prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, deklaracije, rezolucije, preporuke, smjernice, strategije i analize, daje autentična tumačenja zakona ili drugog akta te, u slučajevima propisanim zakonom, daje mišljenja.

Na skupštinskom nivou ne postoji sistem verifikacije kompatibilnosti novog zakonodavstva s acquis-om.

Postoji obaveza da se analizira fiskalni uticaj novog zakonodavstva prije nego što se usvoji. To je propisano Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine[4] i detaljno regulisano Pravilnikom o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet[5]. To se u praksi primjenjuje tako što svaki prednacrt, nacrt, odnosno prijedlog zakona, drugih propisa i akata planiranja, (strategije, akcioni planovi, projekti, programi i slično), moraju sadržavati izjavu o fiskalnoj procjeni. Izjava o fiskalnoj procjeni daje se na obrascu IFP-DA i obrascu IFP-NE. Izjava o fiskalnoj procjeni mora biti obrazložena, te iskazana prema ekonomskoj, organizacijskoj klasifikaciji i izvorima finansiranja. Izjava o fiskalnoj procjeni mora biti potpisana od strane rukovodioca organa uprave, odnosno direktora vanbudžetskog fonda i ovjerena pečatom čime se jamči vjerodostojnost procjene.

[1] član 2. i član 4. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08).

[2] član 37. Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04).

[3] član 38. Ustava Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04).

[4] Zakon o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15).

[5] Pravilnik o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 34/16)

27 Koliko često parlamentarci ostvaruju svoje pravo predlaganja zakona? Molimo da dostavite podatke za proteklih pet godina.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Poslanici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona svoje pravo predlaganja zakona u proteklih 5 godina su najčešće koristili putem podnošenja inicijativa[1] za donošenje određenih zakona odnosno izmjena i dopuna određenih zakona, a vrlo rijetko putem podnošenja u skupštinsku proceduru prijedloga nekog zakona[2]. U periodu od 2012. do 2017. godine Skupština Zeničko-dobojskog kantona na svojim sjednicama razmatrala je više inicijativa poslanika

Skupštine za donošenje određenih zakona odnosno izmjena i dopuna određenih zakona, te manji broj prijedloga zakona podnesenih od strane poslanika Skupštine, to:

- 2012. godine: 1 prijedlog zakona podnesen od strane poslanika Skupštine Kantona, a iste godine Skupština nije razmatrala niti jednu inicijativu poslanika Skupštine za donošenje određenih zakona odnosno izmjena i dopuna određenih zakona.
- 2013. godine: 4 inicijative za izmjene i dopune određenih zakona podnesene od strane poslanika Skupštine Kantona, te 1 inicijativa za donošenje novog zakona podnesena od strane poslanika Skupštine Kantona.
- 2014. godine: 2 inicijative za izmjene i dopune određenih zakona podnesene od strane poslanika Skupštine Kantona, te 1 inicijativa za izmjene Poslovnika Skupštine, podnesena od strane poslanika Skupštine Kantona.
- 2015. godine: 5 inicijativa za izmjene i dopune određenih zakona podnesene od strane poslanika Skupštine Kantona, te 1 inicijativa za donošenje odluke.
- 2016. godine: 3 inicijative za izmjene i dopune određenih zakona podnesene od strane poslanika Skupštine Kantona, te 1 inicijativa za donošenje novog zakona.

[1] član 111. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] član 116. i 128. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

28 Molimo navedite koliko često se koristi hitna procedura u Parlamentu i prema kojim kriterijima. Molimo dajte detaljan spisak zakona koji su usvojeni po hitnom postupku u proteklih 5 godina.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Prema odredbama Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[1] zakoni se, po pravilu, ne donose po hitnom postupku. Izuzetno, po hitnom postupku može da se donese samo zakon kojim se uređuju odnosi i pitanja za čije uređivanje postoji neodložna potreba i ako bi donošenje zakona u redovnom postupku moglo da izazove štetne posljedice za društvene interese u Kantonu. Prijedlog da se donese zakon po hitnom postupku, skupa sa prijedlogom tog zakona, može da podnese svaki poslanik, radno tijelo Skupštine ili Vlada, uz obrazloženje razloga zašto je neophodno da se zakon donese po hitnom postupku. O prijedlogu za donošenje zakona po hitnom postupku odlučuje Skupština kao o prethodnom pitanju na sjednici Skupštine u toku rasprave o dnevnom redu. O prijedlogu se vodi rasprava, a Skupština može odlučiti da podnosilac prijedloga zakona ili njegov predstavnik na sjednici Skupštine usmeno obrazloži razloge zbog kojih je potrebno da se zakon donese po hitnom postupku. Ako prijedlog nije podnijela Vlada, Skupština će prije odlučivanja od nje zatražiti mišljenje o ovom prijedlogu. Ako Skupština usvoji prijedlog za donošenje zakona po hitnom postupku, prijedlog zakona se unosi u dnevni red i o njemu se odlučuje na istoj sjednici Skupštine. Ako Skupština ne prihvati razloge za donošenje zakona po hitnom postupku o svom zaključku odmah obavještava podnosioca prijedloga zakona. Predlagač zakona može taj prijedlog zakona podnijeti Skupštini kao nacrt zakona. Predsjedavajući Skupštine, kad primi prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, može da zatraži od Zakonodavno-pravne komisije i odgovarajućeg radnog tijela da razmotre prijedlog zakona i podnesu Skupštini izvještaj. Skupština može, kad utvrdi potrebu donošenja zakona po hitnom postupku ili u toku

pretresa, da zatraži od Zakonodavno-pravne komisije i odgovarajućeg radnog tijela da razmotre prijedlog i podnesu odmah izvještaj o prijedlogu zakona. Na prijedlog zakona koji se donosi po hitnom postupku amandmani se podnose do zaključenja pretresa.

U periodu od 2012. do 2017. godine Skupština Zeničko-dobojskog kantona je razmatrala i donijela određen broj zakona po hitnom postupku, i to:

- 2012. godine: donesena 4 zakona i Izmjene i dopune Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2012. godinu po hitnom postupku. Doneseni zakoni su: Zakon o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH, Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakon o izmjeni Zakona o Javnoj ustanovi Univerzitet u Zenici i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2012. godinu.

- 2013. godine: donesena 2 zakona po hitnom postupku i to: Zakon o izmjenama Zakona o Javnoj ustanovi „Dom penzionera“ u Zenici i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

- 2014. godine: donesen 1 zakon po hitnom postupku i to: Zakona o stavljanju van snage Zakona o dopuni Zakona o koncesijama.

- 2015. godine: donesene samo Izmjene Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2015. godinu po hitnom postupku.

- 2016. godine: donesene samo Izmjene Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2016. godinu po hitnom postupku.

[1] od člana 141. do člana 145. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

29 Molimo da navedete nadležnosti parlamentarnih komisija. Koliko vremena komisije posvećuju razmatranju zakonodavstva?

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Stalna radna tijela Skupštine, (skupštinske komisije), nadležna su za razmatranje pitanja iz nadležnosti Skupštine[1], za razmatranje i davanje mišljenja i prijedloga na nacrte i prijedloge zakona i drugih akata koje Skupština donosi, svaka u oblasti koja se nalazi u djelokrugu rada određene skupštinske komisije. Stalna radna tijela imaju obavezu da razmatraju pitanja iz svoje nadležnosti koja su na dnevnom redu narednog zasjedanja Skupštine. Stalna radna tijela izvještaje o svakoj sjednici dostavljaju Skupštini. Radna tijela Skupštine imaju i pravo predlaganja amandmana na prijedloge zakona i odluka koje donosi Skupština Kantona. Privremeno radno tijelo Skupštine formira se u svrhu nadzora ili ispitivanja stanja vezanog isključivo za pitanje iz nadležnosti Skupštine. Privremeno radno tijelo ne može imati mandat duži od godinu dana od dana donošenja odluke o osnivanju. Mandat privremenog radnog tijela ne može prelaziti vremenski okvir mandata saziva Skupštine koji ga je imenovao. Privremeno radno tijelo podnosi izvještaj o svom radu u toku mandata ako to zatraži Kolegij Skupštine, jedan od klubova naroda, jedan od klubova poslanika ili najmanje ¼ poslanika. Privremeno radno tijelo je obavezno podnijeti izvještaj Skupštini po završetku svog mandata. Izvještaj privremenog radnog tijela mora sadržavati i manjinske stavove, ukoliko su bitni za

proces odlučivanja u Skupštini. Skupština je obavezna održati raspravu o izvještaju, ako to radno tijelo zatraži. Stalna radna tijela Skupštine temeljno razmatraju sve Nacrte i Prijedloge zakona dostavljenih u skupštinsku proceduru, prije razmatranja istih na sjednici Skupštine, kojom prilikom daju svoja mišljenja i preporuke Skupštini u vezi donošenja istih, a nekad podnose i amandmane na Prijedloge Zakona. Sjednice radnih tijela na kojima se razmatraju Nacrti i Prijedlozi zakona prosječno traju oko sat vremena. U Skupštini Zeničko-dobojskog kantona postoji 14 stalnih radnih tijela, (skupštinskih komisija)[2], i to: Komisija za izbor i imenovanja, Komisija za mlade, Komisija za nadzor rada policije, Komisija za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, Komisija za pravosuđe i upravu, Komisija za poljoprivredu, šumarstvo, vodoprivredu i veterinarstvo, Komisija za prostorno uređenje, stambeno-komunalnu politiku, infrastrukturu i zaštitu okolice, Komisija za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku, budžet i finansije Skupštine, Komisija za rad, socijalnu politiku, izbjeglice i zdravstvo, Komisija za ravnopravnost polova, ljudska prava i građanske slobode, Komisija za ustavna pitanja, Zakonodavno-pravna komisija, Komisija za borbu protiv korupcije i Komisija za boračka i invalidska pitanja. Pored navedenih stalnih radnih tijela postoji i Nezavisni odbor za izbor i reviziju, kao posebno tijelo koje imenuje Skupština Zeničko-dobojskog kantona[3], koje je nadležno za imenovanje, praćenje rada poliicjskog komesara i za njegovu smjenu.

[1] članovi 21. do 44b. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] član 32. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[3] član 31. Zakona u unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona broj: 15/04, 11/05 i 9/09),

34 Da li postoje mehanizma veta u zakonodavnom postupku? Ako postoje, opišite njihovo funkcionisanje i detaljno navedite koliko puta su korišteni u posljednjih 5 godina.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Kao određena vrsta veta u zakonodavnom postupku koji se vodi u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona može se smatrati mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa, koji je regulisan odredbama Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[1], kao i odredbama Ustava Zeničko-dobojskog kantona[2] i Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.[3] U slučajevima koji se odnose na usvajanje zakona, drugih propisa ili akata za koje se tvrdi da spadaju u listu vitalnih nacionalnih interesa, primjenjuje se procedura koja proizilazi iz Ustava i ovog Poslovnika. Ako najmanje dvoje od predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Skupštine tvrde da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa uspostavljenu ustavom, za njegovo usvajanje potrebna je većina glasova unutar svakog od klubova poslanika konstitutivnih naroda zastupljenih u Skupštini. Navedene osobe tvrdnju da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa dužne su podnijeti Skupštini, u pisanom obliku u roku od najmanje sedam dana prije dana održavanja sjednice Skupštine. Predsjedavajući i njegovi zamjenici dužni su odlučiti o tome da li neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa u roku od sedam dana od dana kada je postavljena takva tvrdnja. Ako samo Predsjedavajući ili samo jedan od njegovih zamjenika tvrdi da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba naroda može

proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih nacionalnih interesa. Rok u kome Predsjedavajući ili samo jedan od njegovih zamjenika podnosi tvrdnju da neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine spada u listu vitalnih nacionalnih interesa je 8 dana prije održavanja sjednice Skupštine odnosno četiri dana za klub naroda. Rokovi utvrđeni u članu 59. stav 2. članu 60. i članu 61. stav 2. Poslovnika Skupštine odnose se na zakone, druge propise ili akte koji se donose u redovnom postupku. Kada dvotrećinska većina jednog od klubova naroda odluči da se neki zakon, drugi propis ili akt Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes, za usvajanje tog zakona, propisa ili akta Skupštine potrebna je većina glasova unutar svakog kluba naroda zastupljenih u Skupštini. Ukoliko se većina iz prethodnog stava ne može postići, pitanje se proslijeđuje Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine, koji donosi konačnu odluku o tome da li se predmetni zakon, propis ili akt Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes konstitutivnog naroda. Ako Ustavni sud odluči da se radi o vitalnom nacionalnom interesu, predmetni zakon, propis ili drugi akt Skupštine smatra se neusvojenim, a dokument se vraća predlagaču koji treba pokrenuti novu proceduru. U pomenutom slučaju, predlagač ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili drugog akta Skupštine. Ako Ustavni sud odluči da se ne radi o vitalnom nacionalnom interesu, zakon, propis ili drugi akt Skupštine smatra se usvojenim. U radu Skupštine Zeničko-dobojskog kantona u posljednjih 5 godina je samo jednom pokrenuta procedura odnosno mehanizam zaštite vitalnog nacionalnog interesa i to na 42. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, održanoj dana 25.05.2010. godine, na 5. tački dnevnog reda "Prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama odluke o osnivanju lovišta na području Zeničko-dobojskog kantona, predlagača poslanika Eseda Ahmića", Klub poslanika Hrvata je zatražio pauzu sjednice, nakon čega je predsjednik navedenog Kluba, obavijestio Skupštinu da je Klub poslanika Hrvata, dvotrećinskom većinom, odlučio da se Prijedlog navedene Odluke odnosi na vitalni nacionalni interes hrvatskog naroda, zbog čega pokreću postupak utvrđivanja postojanja vitalnog nacionalnog interesa hrvatskog naroda, te traže izjašnjavanje o Prijedlogu pomenute Odluke po Klubovima naroda poslanika u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona. Nakon toga, u Skupštini je, shodno članu 38b. Ustava Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Amandmanu XXIII na Ustav Zeničko-dobojskog kantona i članu 61. stav 4. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, provedena procedura glasanja po Klubovima naroda, u kojoj je Klub poslanika Bošnjaka, koji broji 31 poslanika, (od 24 prisutna poslanika u vrijeme glasanja), sa 21 glasova "za", bez glasova "protiv" i sa "3" uzdržana" glasa glasao "za" Prijedlog gore navedene Odluke, dok Klub poslanika Hrvata, koji broji 3 člana, sa 2 glasa "protiv" nije podržao Prijedlog iste Odluke, a Klub poslanika Srba, koji ima jednog poslanika, sa jednim "uzdržanim" glasom nije podržao Prijedlog navedene Odluke, tako da za njeno donošenje nije postignuta većina glasova unutar svakog kluba naroda zastupljenih u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona, kako je to propisano pomenutom ustavnom odredbom i gore navedenim članom Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona. Imajući u vidu naprijed navedeno, a postupajući u skladu sa odredbom 38b. Ustava Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Amandmanu XXIII na Ustav Zeničko-dobojskog kantona i članu 61. stav 5. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, navedeno pitanje je proslijeđeno Ustavnom sudu Fedearcije BiH, Vijeću za zaštitu vitalnog interesa radi donošenja konačne odluke o tome da li se predmetna odluka Skupštine odnosi na vitalni nacionalni interes hrvatskog naroda, kao konstitutivnog naroda. Postupajući po navedenom, Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog sudu Fedearcije BiH je nakon održane javne rasprave, na sjednici održanoj dana 13.05.2015.godine, donijelo presudu u kojoj je navedeno da se Prijedlogom odluke o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju lovišta na području Zeničko-dobojskog kantona, koji je bio u postupku usvajanja na 42. sjednici Skupštine Zeničko-dobojskog kantona održanoj dana 25.05.2010. godine, povrjeđuje vitalni nacionalni interes hrvatskog naroda.

[1] članovi od 58. do 63. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] članovi 38a. i 38b. Ustava Zeničko-dobojskog kantona, („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04)

[3] članovi IV.A.4.17a., 17b., 18a. i 18b. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08).

39 Molimo da date spisak nezavisnih institucija koje podnose izvještaje Parlamentu.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Nezavisne institucije koje podnose izvještaje Skupštini Zeničko-dobojskog kantona su:

- Nezavisni odbor za izbor i reviziju, (jednom godišnje) iako obaveza podnošenja izvještaja o radu Nezavisnog odbora za izbor i reviziju nije utvrđena odredbama Zakona u unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona[1], niti jednim drugim propisom, već je to traženo Zaključkom VII saziva Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, donesenim na 7. sjednici održanoj 21.04.2015. godine, povodom razmatranja Izvještaja o radu Nezavisnog odbora za izbor i reviziju za period 01.01.2014-30.06.2014. godine, kojim je Skupština Kantona zadužila Nezavisni odbor za izbor i reviziju da ubuduće Skupštini dostavlja na razmatranje godišnje izvještaje o svom radu. Nezavisni odbor za izbor i reviziju je izvještaje o svom radu počeo podnositi Skupštini Kantona nakon što je Kolegij Skupštine na svojoj 23. sjednici održanoj 11.02.2008. godine zauzeo stav da Nezavisni odbor treba Skupštini dostaviti Izvještaj o radu za period od imenovanja, te nakon što je Skupština Zeničko-dobojskog kantona na svojoj 16. sjednici održanoj dana 27.03.2008. godine, a povodom razmatranja Izvještaja o radu Nezavisnog odbora za izbor i reviziju za period 12.09.2006. godine do 29.02.2008. godine, donijela Zaključak kojim zadužuje Nezavisni odbor da Skupštini Kantona podnosi izvještaj o radu jednom u šest mjeseci.

- Ured za pritužbe javnosti šestomjesečno i godišnje, shodno odredbama Uredbe o Uredu za pritužbe javnosti[2], po kojima je Ured odgovoran za pripremanje i slanje Kantonalnoj skupštini šestomjesečnih i godišnjih izvještaja putem Komisije Skupštine po pitanjima općenito vezanim za njegovu funkciju uključujući i pitanja koja zaslužuju pažnju Vlade, zbog svoje ozbiljnosti ili drugih posebnih okolnosti.

- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, godišnji izvještaj o svom radu shodno odredbama Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona[3] i Zakona o organizaciji organa uprave u Fedearciji BiH.[4]

- Nadzorni odbor Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona najmanje jednom godišnje shodno odredbama Zakona o Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona[5].

- Kantonalno tužilaštvo Zeničko-dobojskog kantona, godišnji izvještaj o svom radu shodno odredbama Zakona o kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona.[6]

- Kantonalno pravobranilaštvo Zenica. godišnji izvještaj shodno odredbama Zakona o pravobranilaštvu.[7]

- Kantonalni sud u Zenici godišnji izvještaj o svom radu iako je odredbama Zakona o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine[8] propisano da sudovi podnose godišnju informaciju o svom radu nadležnom ministarstvu pravde i Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine do 31. marta tekuće godine.

- Kantonalni zavod za pravnu pomoć Zenica, godišnji izvještaj o svom radu shodno odredbama Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći[9].

[1] Zakon u unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko- dobojskog kantona“ broj: 15/04, 11/05 i 9/09)

[2] član 3. tačka m) Uredbe o Uredu za pritužbe javnosti – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj:12/09 i 11/10)

[3] član 31. Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/11).

[4] član 132. stav 2. tačka 2) Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 35/05)

[5] član 14. stav 4. Zakona o Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona („Službene novin Zeničko-dobojskog kantona“, br.: 4/97, 15/97, 6/01 i 8/10)

[6] član 28. stav 2. Zakona o kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko- dobojskog kantona”, broj: 5/03 i 11/07)

[7] član 31. Zakona o pravobranilaštvu («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona», br. 12/13)

[8] član 63. Zakona o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj: 38/05, 22/06, 63/10, 72/10, 7/13 i 52/14).

[9] član 29. stav 2. Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 1/14).

40 Da li postoji ustavni ili obični pravni okvir za korištenje instrumenata direktne demokratije, uključujući i referendum? Koji je njihov obim primjene i procedura koju je potrebno ispoštovati? Da li oni imaju obavezujuće i direktne pravne učinke ili su pretežno konsultativni? Mogu li međunarodni ugovori biti predmet referenduma? Da li je predviđen referendum o Ugovoru o pristupanju EU?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ustavno pravni okvir za korištenje instrumenata direktne demokratije, uključujući i referendum ne postoji izravno propisan u Ustavu ZDK ("Službene novine Federacije BiH; broj:7/96, Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/96, 10/00, 8/04, 10/04)

Obični pravni okvir za korištenje instrumenata direktne demokratije, uključujući i referendum je propisan u Zakon o referendumu („Služneni list SRBiH“, br. 29/77 i 24/91), koji je preuzet i primjenjuje se na području Federacije BiH i Zeničko-dobojskom kantonu i u članku 22. Zakonu o lokalnoj samoupravi (Službene novine Zaničko-dobojskog kantona“, broj:13/98, 8/00 i 2/05).Odluka donesena na referendumu obavezna je. Referendum se može raspisati radi predhodnog izjašnjavanja o pojedinom pitanju iz nadležnosti organa koje raspisuje referendum ili radi potvrđivanja propisa ili drugog akta organa koji raspisuje referendum. O raspisivanju referenduma donosi se odluka koja se objavljuje na način na koji se objavljuju propisi i drugi akti organa koji raspisuje referendum. Referendum se provodi tajnim glasovanjem. Ukoliko tako odluči organ nadležan za zaključivanje međunarodnih ugovora onda se o takvom pitanju može raspisati referendum, po Zakonu o referendumu. Navedeni propisi se primjenjuje se i za općine i Grad Zenica na području ZDK u kojim se provodi kao za Kanton ako su referndum provodi od strane Kantona.

41 Molimo da date opis organizacije i funkcionisanja vlade. Koji je pravni osnov za strukturu i funkcionisanje vlade?

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Ustavom Zeničko-dobojskog kantona objavljen (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 01/96, 7/96, 10/00, 08/04, 10/04) Dio IV. – Struktura kantonalne vlasti, Poglavlje B – Izvršna vlast Kantona, u članu 39. utvrđeno je da Kanton ima premijera, koji predstavlja i zastupa Kanton i odgovoran je skupštini Kantona.

Članom 41. utvrđen je četverogodišnji mandat premijera, koji nemože biti biran više od dva puta uzastopno, članom 44. utvrđena su ovlaštenja i nadležnosti premijera, a članom 46. utvrđena je da Vladu Kantona čine premijer Kantona i ministri Ministarstava čiji se broj utvrđuje Zakonom.

Članom 49. utvrđeno je da se organizacija Vlade Kantona uređuje u skladu sa Kantonalnim Ustavom i Zakonom održavajući nacionalni sastav stanovništva i osiguranje zastupljenosti konstitutivnih naroda, a istim članom utvrđeno je da će se

Zakonom Kantona utvrditi organizacija Kantonalne uprave u skladu sa načelima organizacije utvrđene Zakonom Federacije.

Detaljnije pojašnjenje opisa strukture i funkcionisanja Vlade Zeničko-dobojskog kantona regulisano je prije svega Zakonom o organizaciji organa uprave FBiH (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 35/05), odnosno konkretnije Zakonom o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 07/10) u kome je članom 6. utvrđeno da Vladu čine: premijer Kantona i deset ministara, da sastav Vlade odražava nacionalnu strukturu Kantona i konkretno sedam članova Vlade su iz reda Bošnjačkog, dva člana iz reda Hrvatskog i dva člana iz reda Srpskog naroda.

U poglavlju IV. način rada Vlade, u članu 12. utvrđeno je da vlada radi na sjednici te uslovi za održavanje sjednice Vlade, a članom 15. i 16. utvrđeno je koje akte Vlada donosi (Uredbe, Odluke, Rješenja i Zaključke), te da se Uredbe i Odluke objavljuju u Službenom glasniku Kantona (član 17.).

U poglavlju VI - Stručne i druge službe Vlade utvrđeno je obrazovanje Stručne službe Vlade i drugih stručnih službi.

Pored Ustava Kantona i Zakona o Vladi, strukturu i funkcionisanje Vlade uređuje i Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima uprave ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 10/15) kojim je detaljnije utvrđen način osnivanja kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija, njihov djelokrug i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcioniranje, tj. kantonalnih ministarstava, kantonalnih uprava i kantonalnih upravnih organizacija (što su sve organi uprave, odnosno tijela kantonalne uprave).

Ovim Zakonom detaljno su navedena sva ministarstva od člana 9. do člana 19.,a čine ih:

- Ministarstvo unutrašnjih/unutarnjih poslova;

- Ministarstvo za pravosuđe i upravu;

- Ministarstvo finansija/financija;

- Ministarstvo za privredu/gospodarstvo;

-Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj/promet i komunikacije i zaštitu okoline/okoliša;

-Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i zbjeglice;

-Ministarstvo za boračka/braniteljska pitanja;

-Ministarstvo zdravstva;

-Ministarstvo za obrazovanje, nauku/znanaost, kulturu i sport;

-Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu.

U Poglavlju II – Samostalne kantonalne uprave utvrđene su dvije uprave: Kantonalna uprava za inspekcijske poslove i KUCZ, kojim je propisano koje poslove obavljaju, (čl. 20 –čl 22), dok su u Poglavlju III –Samostalne upravne organizacije (članovi 23. 24. i 25.) utvrđene dvije kantonalne upravne organizacije : Kantonalna direkcija robnih rezervi i Kantonalni zavod za pravnu pomoć.

U Dio Treći - Rukovođenje kantonalnim ministarstvima, upravama i upravnim organizacijama i unutrašnja organizacija, kako sam naziv govori, utvrđeno je rukovođenje i unutrašnja organizacija.

Dio Četvrti utvrđuje organizaciju, Program rada i Izvještaj o radu Kantonalnih organa uprave.

Kao provedbeni akt, koji konkretnije reguliše pitanja iz ovoga Zakona na snazi je i Uredba o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije kantonalnih i općinskih organa uprave i upravnih organizacije ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 08/06).

Također, Vlada Kantona je donijela i Poslovnik o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 05/11) kojim je utvrđena organizacija rada Vlade (ovlaštenja premijera, ministara, te službi i radnih tijela Stručne službe Vlade i Sekretarijata za zakonodavstvo i drugih stručnih službi), programiranje rada, način rada i odlučivanja, sazivanja sjednica, dostava materijala za sjednice, održavanje i tok sjednice, izrada i dostava akata, odnos Vlade prema Skupštini i organima uprave, saradnja sa drugim organima, objavljivanje akata i javnost rada Vlade.

42 Koji mehanizmi postoje u međuresornoj koordinaciji? Konkretno, koji mehanizmi postoje za povezivanje strateškog planiranja i budžetiranja, u svakom ministarstvu, na nivou vlade?

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK

Značajan mehanizam međuresorske koordinacije na nivou Vlade ZDK, odnosno mehanizam kojim se povezuje strateško planiranje i budžetiraje jeste Akcioni plan za implementaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina. Akcioni plan definiše osnovne mjere i aktivnosti koje treba da omoguće realizaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona, i to za prvi trogodišnji planski period (2016. - 2018. godina). Njime su utvrđene mjere i projekti, veza sa strateškim ciljem, sektor, odgovorni za implementaciju mjera i nosioci projekata te vrijeme implementacije unutar trogodišnjeg planskog perioda. Indikativni finansijski okvir za realizaciju Akcionog plana, u fazi izrade Strategije, usklađen je sa mogućnostima Budžeta Zeničko-dobojskog kantona i sa dostupnim izvorima finansiranja u periodu do 2018. godine. Istovremeno, nakon usvajanja Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina zaduženi su svi nosioci implementacije projekata i aktivnosti (ministarstva i druga tijela kantonalne uprave) da u periodu provođenja pojedinih mjera kod izrade godišnjih programa rada i programa utroška budžetskih sredstava planiraju realizaciju istih, kao i potrebna finansijska sredstva.

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja ZDK radi se centralizovano i na godišnjem nivou, odnosno na način da svako od nosilaca projekata, iz svoje nadležnosti, sagleda projekte i aktivnosti koji su se provodili i koji se planiraju provoditi, dostavi odgovarajuće informacije, uključujući potrebne izmjene na nivou projekata koje moraju biti obrazložene i argumentovane te usklađene sa budžetskim zahtjevima.

Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona za period 2017. - 2019. godina predstavlja još jedan mehanizam za povezivanje strateškog planiranja i budžetiranja. Utvrdilo ga je Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona kao trogodišnji dokument koji sadrži pregled ulaganja u projekte sa podacima o ukupno potrebnim i utrošenim sredstvima te sredstvima planiranim za finansiranje projekata iz budžeta, kredita, donacija i/ili drugih izvora, sa svrhom da posluži Vladi Zeničko-dobojskog kantona kao osnov za bolje planiranje i upravljanje sredstvima razvoja. Uključeni projekti se stavljaju u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definisanih u okviru nadležnosti Vlade planiranjem kroz proces izrade Dokumenta okvirnog budžeta te mobilizacijom i korištenjem sredstava za njihovu realizaciju. S obzirom da raspoloživa sredstva nisu uvijek dovoljna za višegodišnje finansiranje projekata, Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona, kao instrument, pomaže u boljem planiranju i korištenju sredstava te stvara pretpostavke za pristup stranim izvorima finansiranja. Kako su u njemu, pored kandidovanih prioritetnih projekata, navedeni i projekati u implementaciji, Program služi i kao osnova za analizu javnih investicija.

43 Koje strukture postoje kako bi se obezbijedila koordinacija pitanja koja se odnose na evropske integracije? Kako se provjerava i nadgleda usklađenost planiranog zakonodavstva sa acquis-em i međunarodnim obavezama? Koje tijelo je odgovorno za takvu provjeru? Molimo da objasnite.

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Rješenjem premijera Zeničko-dobojskog kantona imenovan je koordinator Zeničko-dobojskog kantona za evropske integracije sa ciljem rada na koordiniranju i unapređivanju modela saradnje među svim nivoima vlasti radi ispunjavanja obaveza Zeničko-dobojskog kantona u procesu pristupanja Bosne i Hercegovine evropskim integracijama. Rad koordinatora se odnosi i na istraživanje i izradu osnovnog nivoa mreže komunikacijskih kontakata i aktivnosti sa Direkcijom evropskih integracija, a u saradnji sa lokalnim političkim predstavnicima i organima vlasti na općinskom nivou u kontekstu integracija BiH u EU, osiguranje informacija i dijaloga o integraciji BiH u EU te unapređenje znanja javnosti o EU, razvijanje jedinstvenog pristupa ka izvršavanju obaveza Zeničko-dobojskog kantona u procesu evropskih integracija, informisanje Vlade Kantona o svim bitnim aktivnostima u procesu pridruživanja BiH i animiranje svih kantonalnih aktera da se uključe u predviđene obuke s ciljem jačanja institucionalnih kapaciteta. S obzirom da je imenovani koordinator rukovodeći državni službenik – sekretar Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte, Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte je institucionalna struktura koja obezbjeđuje koordinaciju pitanja koja se odnose na obaveze Zeničko-dobojskog kantona u procesu pristupanja Bosne i Hercegovine evropskim integracijama.

Kada je u pitanju provjera i nadgledanje usklađenost planiranog zakonodavstva sa acquis-em i međunarodnim obavezama, u Zeničko-dobojskom kantonu se ne radi ovakva provjera i ne vrši nadgledanje usklađenosti planiranog zakonodavstva sa acquis-em i međunarodnim obavezama.

44 Kako se osigurava koordinacija između svih domaćih institucija nadležnih za provedbu acquis-a? Navedite konkretne primjere funkcionisanja mehanizma koordinacije.

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton, do sada, nije bio a uključen u sistem koordinacije institucija nadležnih za provedbu acquis, pa stoga se ne mogu dati primjeri funkcionisanja mehanizama koordinacije.

Naime, Sekretarijat za zakonodavstvo, shodno čla. 2 Uredbe o Sekretarijatu za zakonodavstvo Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 8/9) i („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 2/05) daje Vladi mišljenje o nacrtima i prijedlozima zakona, drugih propisa i općih akata koje Vlada predlaže Skupštini kantona, sa stanovišta njihove usklađenosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Federacije i Kantona, pravnim sistemom i metodološkim jedinstvom u izradi propisa.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton, do sada, nije bio a uključen u sistem koordinacije institucija nadležnih za provedbu acquis, pa stoga se ne mogu dati primjeri funkcionisanja mehanizama koordinacije.

46 Da li se pod-državni nivoi vlasti konsultuju na bilo kakav formalan način kada se izrađuje zakonodavstvo koje će na njih imati uticaja ili u čiju primjenu će biti uključeni? S druge strane, da li se oni konsultuju sa državnim nivoom u pripremi zakona koji utiču ili zahtijevaju koordinaciju sa zakonodavstvom ili tijelima na državnom nivou?

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Članom 81. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/05) je regulisano da su organi uprave dužni sarađivati sa organima uprave drugog nivoa vlasti u svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa za te organe uprave. Međusobna saradnja organa uprave na svim nivoima vlasti zasniva se na ovlaštenjima koja su za te organe utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima, te na međusobnom informiranju i dogovaranju.

Odnosi federalnih organa uprave i kantonalnih, općinskih i gradskih organa uprave zasnivaju se na obavezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje federalnih propisa i međunarodnih ugovora koje je zaključila Federacija, odnosno Bosna i Hercegovina.

Shodno naprijed navedenom, određeni nivo konsultacija postoji, s obzirom da se kantonalne skupštine pozivaju da daju mišljenje, prijedloge ili sugestije na nacrte zakona čije donošenje se vrši na federalnom nivou.

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 49/06 i 51/09), odredbom člana 56. propisuje da su federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri da konsultuju jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.Konsultovanje federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova.

Učešće jedinica lokalne samouprave u pripremi propisa, čija je sadržina značajna za njihovo funkcionisanje i za čiju primjenu su zadužene, ostvaruje se u postupku izrade zakona na različite načine. Naime kada Skupština Kantona shodno članun 123. Poslovnika Skupštine prihvati nacrt zakona i kada ocjeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građanje, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasprava. Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasprave, načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. U toku javne rasprave, u zavisnosti od značaja propisa, organizuje manji ili veći broj sastanaka, održavaju se okrugli stolovi i tribine gdje se razmjenjuju mišljenja i iznose prijedlozi za povećanje kvaliteta budućeg propisa. O rezultatima javne raprave Skupštini se podnosi izvhještaj koji sadrži prijedloge, primjedbe i mišljenja svih zainteresiranih subjekata.

Sve navedeno doprinosi transparentnosti i demokratičnosti postupka donošenja propisa, što već u samom početku obezbjedjuje viši nivo njegove legitimnosti i prihvatljivosti od strane građana i svih onih koji taj propis primjenjuju.

Na kantonalnom nivou vlasti, zakoni se ne mogu ni donositi ako za njih ne postoji ustavni osnov (kojim je definisana ustavna nadležnost) i pravni, zakonski osnov, kojim zakoni (federalni) i propisi višeg nivoa vlasti propisiju mogućnost donošenja zakona i propisa na nižim nivoima vlasti, u smislu bližeg uređenja određenih pitanja.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o načelima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 49/06 i 51/09), odredbom članka 56. propisuje:

„ Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri da konsultuju jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.

Konsultovanje, u smislu prethodnog stavka ovog članka, federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova“

Sudjelovanje jedinica lokalne samouprave u pripremi propisa čija je sadržina značajna za njihovo funkcioniranje i za čiju primjenu su zadužene, ostvaruje se u postupku izrade zakona na različite načine. Naime, kada Skupština zeničko-dobojskog kantona sukladno članku 123. Poslovnika Skupštine(Službene novine ZDK"; broj:7/12) prihvati nacrt zakona i kada ocjeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građanje, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasprava.

Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasprave, načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. U toku javne rasprave, u zavisnosti od značaja propisa, organizuje manji ili veći broj sastanaka, održavaju se okrugli stolovi i tribine gdje se razmjenjuju mišljenja i iznose prijedlozi za povećanje kvaliteta budućeg propisa.

O rezultatima javne raprave Skupštini se podnosi izvhještaj koji sadrži prijedloge, primjedbe i mišljenja svih zainteresiranih subjekata.

Sve navedeno doprinosi transparentnosti i demokratičnosti postupka donošenja propisa, što već u samom početku osigurati viši nivo njegove legitimnosti i prihvatljivosti od strane građana i svih onih koji taj propis primjenjuju.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Članom 81. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/05) je regulisano da su organi uprave dužni sarađivati sa organima uprave drugog nivoa vlasti u svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa za te organe uprave. Međusobna saradnja organa uprave na svim nivoima vlasti zasniva se na ovlaštenjima koja su za te organe utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima, te na međusobnom informiranju i dogovaranju.

Odnosi federalnih organa uprave i kantonalnih, općinskih i gradskih organa uprave zasnivaju se na obavezama koje svaki od tih organa ima u odnosu na izvršavanje federalnih propisa i međunarodnih ugovora koje je zaključila Federacija, odnosno Bosna i Hercegovina.

Shodno naprijed navedenom, određeni nivo konsultacija postoji, s obzirom da se kantonalne skupštine pozivaju da daju mišljenje, prijedloge ili sugestije na nacrte zakona čije donošenje se vrši na federalnom nivou.

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 49/06 i 51/09), odredbom člana 56. propisuje da su federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri da konsultuju jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.Konsultovanje federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova.

Učešće jedinica lokalne samouprave u pripremi propisa, čija je sadržina značajna za njihovo funkcionisanje i za čiju primjenu su zadužene, ostvaruje se u postupku izrade zakona na različite načine. Naime kada Skupština Kantona shodno članun 123. Poslovnika Skupštine prihvati nacrt zakona i kada ocjeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građanje, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasprava. Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasprave, načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. U toku javne rasprave, u zavisnosti od značaja propisa, organizuje manji ili veći broj sastanaka, održavaju se okrugli stolovi i tribine gdje se razmjenjuju mišljenja i iznose prijedlozi za povećanje kvaliteta budućeg propisa. O rezultatima javne raprave Skupštini se podnosi izvhještaj koji sadrži prijedloge, primjedbe i mišljenja svih zainteresiranih subjekata.

Sve navedeno doprinosi transparentnosti i demokratičnosti postupka donošenja propisa, što već u samom početku obezbjedjuje viši nivo njegove legitimnosti i prihvatljivosti od strane građana i svih onih koji taj propis primjenjuju.

Na kantonalnom nivou vlasti, zakoni se ne mogu ni donositi ako za njih ne postoji ustavni osnov (kojim je definisana ustavna nadležnost) i pravni, zakonski osnov, kojim zakoni (federalni) i propisi višeg nivoa vlasti propisiju mogućnost donošenja zakona i propisa na nižim nivoima vlasti, u smislu bližeg uređenja određenih pitanja.

49 Kakva je struktura lokalne samouprave i nadležnosti organa lokalne samouprave u cijeloj zemlji? Molimo da precizirate.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o lokalnoj samoupravi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:13/98, 8/00 i 2/05) i Zakon o načelima lokalne samouprave („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09) utvrđuje strukturu i nadležnost lokalne samouprave u Zeničko-dobojskom kantonu i Federaciji Bosne i Hercegovine.

Lokalna samouprava u ZDK je organizirana u 11 općina i 1 gradu – Grad Zenica (Visoko, Vareš, Breza, Kakanj,Olovo, Zavidovići, Žepče, Maglaj, Doboj Jug,Usora, Tešanj.)

Samoupravni djelokrug općine utvrđen je odredbom člana 8. Zakona o principima lokalne samouprave („Službene novine FBiH“ broj 49/06 i 51/09):

- osiguranje i zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda sukladno ustavu; - donošenje proračuna jedinice lokalne samouprave; - donošenje programa i planova razvitka jedinice

lokalne samouprave i stvaranje uvjeta za gospodarski razvitak i upošljavanje; - utvrđivanje i provođenje politike uređenja prostora i zaštite čovjekove okoline; - donošenje prostornih, urbanističkih i provedbenih planova, uključujući zoniranje; - utvrđivanje i provođenje stambene politike i donošenje programa stambene i druge gradnje; - utvrđivanje politike korištenja i utvrđivanje visine naknada za korištenje javnih dobara; - utvrđivanje i vođenje politike raspolaganja, korištenja i upravljanja građevnim zemljištem; - utvrđivanje politike upravljanja i raspolaganja imovinom jedinice lokalne samouprave; - utvrđivanje politike upravljanja prirodnim resursima jedinice lokalne samouprave i raspodjele sredstava ostvarenih temeljem njihovoga korištenja; - upravljanje, financiranje i unaprjeđenje djelatnosti i objekata lokalne komunalne infrastrukture: o vodoopskrba, odvođenje i prerada otpadnih voda, o prikupljanje i odlaganje čvrstoga otpada, o održavanje javne čistoće, o gradska groblja, o lokalni putovi i mostovi, o ulična rasvjeta, o javna parkirališta, o parkovi; - organiziranje i unaprjeđenje lokalnoga javnog prijevoza; - utvrđivanje politike predškolskoga obrazovanja, unaprjeđenje mreže ustanova, te upravljanje i financiranje javnih ustanova predškolskoga obrazovanja; - osnivanje, upravljanje, financiranje i unaprjeđenje ustanova osnovnoga obrazovanja; - osnivanje, upravljanje, unaprjeđenje i financiranje ustanova i gradnja objekata za zadovoljavanje potreba stanovništva u djelatnosti kulture i športa; - ocjenjivanje rada ustanova i kvalitete usluga u djelatnosti zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, kulture i športa, te osiguravanje financijskih sredstava za unaprjeđenje njihovoga rada i kvalitete usluga, sukladno potrebama stanovništva i mogućnostima jedinice

lokalne samouprave; - analiza stanja javnoga reda i mira, sigurnosti ljudi i imovine, te predlaganje mjera prema nadležnim tijelima za ova pitanja; - organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa; - uspostavljanje i vršenje inspekcijskoga nadzora nad izvršavanjem propisa iz vlastitih nadležnosti jedinica lokalne samouprave; donošenje propisa o porezima, naknadama, doprinosima i pristojbama iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave; - raspisivanje referenduma za područje jedinice lokalne samouprave; - raspisivanje javnoga zajma i odlučivanje o zaduženju jedinica lokalne samouprave; - poduzimanje mjera za osiguranje higijene i zdravlja; - osiguravanje uvjeta rada lokalnih radio i TV stanica, sukladno zakonu; - osiguravanje i vođenje evidencija o osobnim stanjima građana i biračkih popisa; - poslovi iz oblasti premjera i katastra zemljišta i evidenciju o nekretninama; - organiziranje djelotvorne lokalne uprave prilagođene lokalnim potrebama; - uspostavljanje organizacije mjesne samouprave; - zaštita životinja.

Pored vlasititih nadležnosti općina obavlja i povjerene poslove sa nivoa BiH, Federacije BiH i Kantona.

Lokalna samouprave ostvaruje se preko:

-predstavničkog organa (organ odlučivanja-Općinsko vijeće),

-izvršnog organa-općinskog načelnika

-mjesne samouprave-mjesne zajednice

-neposrednim učešćem građana.

Organi jedinice lokalne samouprave su vijeće i načelnik/ca i opštinskai/gradski uprava uprava

Mjesna samouprava u jedinici lokalne samouprave ostvaruje se u mjesnoj zajednici kao obaveznom obliku mjesne samouprave koju osniva vijeće, te u gradskim četvrtima i drugim oblicima mjesne samouprave u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave.

Gradovi i opštine radi obavljanja svojih poslova za zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva mogu da osnivaju preduzeća, ustanove i druge organizacije koje vrše pojedine poslove iz nadležnosti lokalne samouprave, kao što su: ustanove kulture, predškolske ustanove, ustanove dečije i socijalne zaštite, zatim javna komunalna preduzeća, direkcije i slično.

Vijeće u okviru svojih nadležnosti:

- priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut jedinice lokalne
- samouprave;
- usvaja budžet i izvještaj o izvršenju budžeta jedinice lokalne samouprave;
- donosi razvojne, prostorne i urbanističke planove i programe, te provedbene planove, uključujući zoniranje;
- donosi propise o porezima, taksama, naknadama i doprinosima jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom;
- donosi odluke o upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o zaduživanju;
- donosi programe uređenja građevinskog zemljišta;
- donosi plan korištenja javnih površina;
- donosi odluke o organizaciji mjesne samouprave i nazivima ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta;
- donosi odluke o udruživanju jedinica lokalne samouprave u savez i druge oblike organiziranja;
- donosi odluke o proglašenju praznika jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o nagradama i priznanjima jedinica lokalne samouprave;
- bira i razrješava predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg vijeća;
- donosi odluke o raspisivanju referenduma;
- razmatra godišnje izvještaje o provođenju politike jedinice lokalne
- samouprave i aktivnostima načelnika/ce;
- osniva preduzeća i ustanove za obavljanje poslova od interesa za
- jedinicu lokalne samouprave;
- donosi poslovnik o svom radu;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statu

Načelnik/ca u okviru svoje nadležnosti:

- predstavlja i zastupa jedinicu lokalne samouprave;
- donosi akte iz svoje nadležnosti;
- izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog budžeta, ekonomske planove, razvojne planove, investicione programe, prostorne i urbanističke planove i ostale planske i regulatorne dokumente koji se odnose na korištenje i upravljanje zemljištem, uključujući zoniranje i korištenje javnog zemljišta;
- predlaže odluke i druge opće akte vijeću;

- provodi politiku jedinice lokalne samouprave u skladu sa odlukama vijeća, izvršava budžet jedinice lokalne samouprave i osigurava primjenu odluka i drugih akata vijeća;
- izvršava zakone i druge propise čije je izvršenje povjereno jedinici lokalne samouprave;
- utvrđuje organizaciju službi za upravu i rugih službi jedinice lokalne samouprave;
- donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji službi jedinice lokalne samouprave;
- realizira saradnju jedinice lokalne samouprave s drugim općinama, gradovima, međunarodnim i drugim organizacijama u skladu sa odlukama i zaključcima vijeća i njegovih radnih tijela;
- podnosi izvještaj vijeću o ostvarivanju politike jedinice lokalne samouprave i svojim aktivnostima.

Načelnik/ca odgovara za ustavnost i zakonitost akata koje donosi, odnosno predlaže vijeću.

Zakon o lokalnoj samoupravi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:13/98, 8/00 i 2/05) i Zakon o načelima lokalne samouprave („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09) utvrđuje strukturu i nadležnost lokalne samouprave u Zeničko-dobojskom kantonu i Federaciji Bosne i Hercegovine.

Organi jedinice lokalne samouprave su vijeće i načelnik/ca i opštinskai/gradski uprava uprava

Mjesna samouprava u jedinici lokalne samouprave ostvaruje se u mjesnoj

zajednici kao obaveznom obliku mjesne samouprave koju osniva vijeće,

te u gradskim četvrtima i drugim oblicima mjesne samouprave u skladu sa

statutom jedinice lokalne samouprave.

Gradovi i opštine radi obavljanja svojih poslova za zadovoljavanje potreba lokalnog stanovništva mogu da osnivaju preduzeća, ustanove i druge organizacije koje vrše pojedine poslove iz nadležnosti lokalne samouprave, kao što su: ustanove kulture, predškolske ustanove, ustanove dečije i socijalne zaštite, zatim javna komunalna preduzeća, direkcije i slično. Vijeće u okviru svojih nadležnosti:

- priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut jedinice lokalne
- samouprave;
- usvaja budžet i izvještaj o izvršenju budžeta jedinice lokalne samouprave;
- donosi razvojne, prostorne i urbanističke planove i programe, te provedbene planove, uključujući zoniranje;
- donosi propise o porezima, taksama, naknadama i doprinosima jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom;
- donosi odluke o upravljanju i raspolaganju imovinom jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o zaduživanju;
- donosi programe uređenja građevinskog zemljišta;
- donosi plan korištenja javnih površina;
- donosi odluke o organizaciji mjesne samouprave i nazivima ulica, trgova i dijelova naseljenih mjesta;

- donosi odluke o udruživanju jedinica lokalne samouprave u savez i druge oblike organiziranja;
- donosi odluke o proglašenju praznika jedinice lokalne samouprave;
- donosi odluke o nagradama i priznanjima jedinica lokalne samouprave;
- bira i razrješava predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg vijeća;
- donosi odluke o raspisivanju referenduma;
- razmatra godišnje izvještaje o provođenju politike jedinice lokalne
- samouprave i aktivnostima načelnika/ce;
- osniva preduzeća i ustanove za obavljanje poslova od interesa za
- jedinicu lokalne samouprave;
- donosi poslovnik o svom radu;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statu
- Načelnik/ca u okviru svoje nadležnosti:
- predstavlja i zastupa jedinicu lokalne samouprave;
- donosi akte iz svoje nadležnosti;
- izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog budžeta, ekonomske planove, razvojne planove, investicione programe, prostorne i urbanističke planove i ostale planske i regulatorne dokumente koji se odnose na korištenje i upravljanje zemljištem, uključujući zoniranje i korištenje javnog zemljišta;
- predlaže odluke i druge opće akte vijeću;
- provodi politiku jedinice lokalne samouprave u skladu sa odlukama vijeća, izvršava budžet jedinice lokalne samouprave i osigurava primjenu odluka i drugih akata vijeća;
- izvršava zakone i druge propise čije je izvršenje povjereno jedinici lokalne samouprave;
- utvrđuje organizaciju službi za upravu i rugih službi jedinice lokalne samouprave;
- donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji službi jedinice lokalne samouprave;
- realizira saradnju jedinice lokalne samouprave s drugim općinama, gradovima, međunarodnim i drugim organizacijama u skladu sa odlukama i zaključcima vijeća i njegovih radnih tijela;
- podnosi izvještaj vijeću o ostvarivanju politike jedinice lokalne samouprave i svojim aktivnostima.

Načelnik/ca odgovara za ustavnost i zakonitost akata koje donosi, odnosno predlaže vijeću.

51 Da li postoji udruženje opština i koje su njegove funkcije i administrativni kapaciteti?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji udruženje općina

Na niovu Federacije BiH u skladu sa člankom 51. Zakona o principima lokalne samouprave osnovan je Savez općina i gradova 2002.- godine,

U cilju zaštite zajedničkog interesa, kao i promoviranja i unapređenja lokalne samouprave, gradovi i općine mogu formirati saveze na nivou Bosne i Hercegovine i Federacije BiH.

Savez na nivou Federacije ima pravo:

1. djelovati kao zakonski zastupnik svojih članica pred vlastima u Federaciji BiH;

2. pripremati prijedloge zakona i amandmane na prijedloge zakona u cilju poboljšanja zakona i propisa koji reguliraju rad jedinica lokalne samouprave;

3. davati mišljenja i prijedloge u vezi s raspodjelom javnih prihoda u dijelu koji se odnosi na finansiranje jedinica lokalne samouprave;

4. uspostavljati kontakte i saradnju sa sličnim organizacijama u zemlji i inozemstvu, te postati član međunarodnih asocijacija;

5. obavljati druge funkcije u skladu sa statutom Saveza.

Prava navedena u ovom članu mogu biti korištena ako Savez na nivou Federacije BiH okuplja više od dvije trećine gradova i općina u Federaciji BiH.

Administrativni kapaciteti Saveza određeni su sljedećim odredbama:

Zakonodavac je dužan pribaviti mišljenje od Saveza općina i gradova o svim pitanjima koja se odnose na dodjelu sredstava, kao i o svim promjenama zakona koje mogu utjecati na finansijske obaveze jedinica lokalne samouprave.

Amandmanom 96. na Ustav Federacije BiH iz 2004. godine, data je mogućnost Savezu da može pokrenuti poetupak pred Ustavnim sudom u svrhu zaštite prava na lokalnu samoupravu, a što je Savez u više nvarata i koristio.

52 Da li organi lokalne samouprave potpadaju pod administrativnu i sudsku kontrolu?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Da.

Članak 47. Zakona o načelima lokalne samouprave („Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09) propisuje administrativnu i sudsku kontrolu organa lokalne samouprave.

- Upravni nadzor nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave vrše nadležni federalni i kantonalni organi u okviru svojih odgovarajućih područja nadležnosti.
- Upravni nadzor nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave vrši se samo u slučajevima utvrđenim zakonom.
- Upravni nadzor nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave ne ograničava pravo lokalnih vlasti da samostalno i u skladu sa zakonom upravljaju javnim poslovima koji spadaju u djelokrug njihovih vlastitih nadležnosti.
- Nadzor nad vršenjem vlastitih nadležnosti jedinica lokalne samouprave ograničava se na nadzor nad zakonitošću preduzetih aktivnosti.
- Nadzor u pogledu zakonitosti i ekspeditivnosti donesenih odluka može se vršiti u odnosu na poslove čije je obavljanje povjereno jedinicama lokalne samouprave. Federalni i kantonalni organi mogu zajednički vršiti nadzor nad ekspeditivnošću u donošenju odluka.

- Intervencija nadzornih organa bit će srazmjerna važnosti interesa koji štiti. Sve konačne odluke koje se odnose na poništavanje ili preinačavanje akata jedinica lokalne samouprave, usvojenih u okviru njihovih vlastitih nadležnosti, donosi nadležni sud.
- Postupak vršenja upravnog nadzora nad aktivnostima jedinica lokalne samouprave utvrđuje se zakonom.

Također, skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku FBiH („Sl.novine FBiH“, br. 2/998 i 48/99) obuhvaćeni upravnom, odnosno Zakonom o upravnim sporovima („Sl.novine FBiH“, br. 9/05) i sudskom kontrolom.

53 Da li postoji strategija o decentralizaciji?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton nema Strategiju o decentralizaciji.

54 Što se tiče fiskalne decentralizacije, kako Bosna i Hercegovina osigurava da lokalne vlasti dobiju sredstva potrebna da ispune svoje obaveze? Da li su preduzete mjere za jačanje kapaciteta finansijskog upravljanja u opštinama? Objasnite. (Molimo vas da pogledate i pitanje pod Ekonomskim kriterijumima.)

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13), jedinicama lokalne uprave sa područja Zeničko-dobojskog kantona, ustupa se dio izvornih prihoda Kantona ostvarenih na nivou svake općine, kako slijedi:

- 34,46% od naplaćenog poreza na dohodak, izuzev općini Žepče kojoj se ustupa 44,46%. od naplaćenog poreza na dohodak,
- 100% naplaćenog poreza na imovinu, naslijeđe i poklon i poreza na promet nekretnina utvrđenih kantonalnim propisima.

Vezano za pitanje jačanja kapaciteta finansijskog upravljanja u općinama, Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona nema podataka po navedenom pitanju.

55 Kad se priprema analiza fiskalnog uticaja primjene novog zakonodavstva, da li se utvrđuje i uzima u obzir i uticaj na budžet opština? Objasnite na koji način. (Pogledati i dio Javna uprava/Kreiranje i koordinacija politika i Poglavlje 32)

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama člana 34. stav 4. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 49/06 i 51/09), propisano je: “Zakonodavac je dužan pribaviti mišljenje od Saveza općina i gradova o svim pitanjima koja se odnose na dodjelu sredstava, kao i o svim promjenama zakona koje mogu utjecati na finansijske obaveze jedinica lokalne samouprave.”

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona postupa u skladu sa prethodno navedenim Zakonom prilikom donošenja propisa koji imaju uticaj na budžete općina i traži mišljenje Saveza gradova i općina Federacije BiH o inicijativama za izmjene i dopune Zakona.

58 Koje strukture državne uprave su odgovorne za provođenje reforme lokalne samouprave?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Za reformu lokalne samopurave nadležni su Vlade FBiH i Vlade Kantona te nadležna Ministarstva

59 Da li se opštine konsultuju na bilo kakav formalan način kada se donosi zakonodavstvo koje će na njih imati uticaja ili u čiju primjenu će biti uključene?

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Evropska povelja o lokalnoj samoupravi odredbom člana 3.1. propisuje:

1.Lokalna samouprava podrazumjeva pravo i osposobljenost lokalnih vlasti da, u granicama zakona, regulišu i rukovode znatnim dijelom javnih poslova, na osnovu vlastite odgovornosti u interesu lokalnog stanovništva.

Član 4.stav 6. glasi:

6. Lokalne vlasti bit će konsultovane u najvećoj mogućoj mjeri, pravovremeno i na odgovarajući način, u procesu planiranja i donošenja odluka o svim stvarima koje ih se direktno tiču.

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 49/06 i 51/09), odredbom člana 56. propisuje:

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri da konsultuju jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.

Konsultovanje, u smislu prethodnog stava ovog člana, federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova“.

Učešće jedinica lokalne samouprave u pripremi propisa čija je sadržina značajna za njihovo funkcionisanje i za čiju primjenu su zadužene, ostvaruje se u postupku izrade zakona na različite načine. Naime kada Skupština Kantona shodno članun 123. Poslovnika Skupštine prihvati nacrt zakona i kada ocjeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građanje, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasprava. Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasprave, načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. U toku javne rasprave, u zavisnosti od značaja propisa, organizuje manji ili veći broj sastanaka, održavaju se okrugli stolovi i tribine gdje se razmjenjuju mišljenja i iznose prijedlozi za povećanje kvaliteta budućeg propisa. O rezultatima javne raprave Skupštini se podnosi izvhještaj koji sadrži prijedloge, primjedbe i mišljenja svih zainteresiranih subjekata.

Sve navedeno doprinosi transparentnosti i demokratičnosti postupka donošenja propisa, što već u samom početku obezbjedjuje viši nivo njegove legitimnosti i prihvatljivosti od strane građana i svih onih koji taj propis primjenjuju.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sukladno članku 34.stavak 4. Zakona o načelima lokalne samouprave(„Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09), zakonodavac je dužan pribaviti mišljenje od Saveza općina i gradova o svim pitanjima što se odnose na dodjelu sredstava, kao i o svim promjenama zakona što mogu utjecati na financijske obveze jedinica lokalne samouprave.

Također, prilikom izrade nacrta zakona oni se dostavljaju Savezu na mišljenje a kontakt sa općinom se ostvaruje putem javnih rasprava u općinskom vijeću i okruglih stolova.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Evropska povelja o lokalnoj samoupravi odredbom člana 3.1. propisuje:

1.Lokalna samouprava podrazumjeva pravo i osposobljenost lokalnih vlasti da, u granicama zakona, regulišu i rukovode znatnim dijelom javnih poslova, na osnovu vlastite odgovornosti u interesu lokalnog stanovništva.

Član 4.stav 6. glasi:

6. Lokalne vlasti bit će konsultovane u najvećoj mogućoj mjeri, pravovremeno i na odgovarajući način, u procesu planiranja i donošenja odluka o svim stvarima koje ih se direktno tiču.

Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 49/06 i 51/09), odredbom člana 56. propisuje:

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri da konsultuju jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču.

Konsultovanje, u smislu prethodnog stava ovog člana, federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova“.

Učešće jedinica lokalne samouprave u pripremi propisa čija je sadržina značajna za njihovo funkcionisanje i za čiju primjenu su zadužene, ostvaruje se u postupku izrade zakona na različite načine. Naime kada Skupština Kantona shodno članun 123. Poslovnika Skupštine prihvati nacrt zakona i kada ocjeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građanje, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasprava. Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasprave, načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. U toku javne rasprave, u zavisnosti od značaja propisa, organizuje manji ili veći broj sastanaka, održavaju se okrugli stolovi i tribine gdje se razmjenjuju mišljenja i iznose prijedlozi za povećanje kvaliteta budućeg propisa. O rezultatima javne raprave Skupštini se podnosi izvještaj koji sadrži prijedloge, primjedbe i mišljenja svih zainteresiranih subjekata.

Sve navedeno doprinosi transparentnosti i demokratičnosti postupka donošenja propisa, što već u samom početku obezbjedjuje viši nivo njegove legitimnosti i prihvatljivosti od strane građana i svih onih koji taj propis primjenjuju.

60 Mogu li se sva fizička i pravna lica izraziti, mirno okupiti i uspostaviti, pridružiti i učestvovati u neformalnim i / ili registrovanim organizacijama? Molimo da detaljno odgovorite na ova pitanja.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ustav FBiH u članu 2 propisuje da sve osobe na teritoriji Federacije uživaju prava na slobodu okupljanja; slobodu udruživanja, uključujući slobodu osnivanja i pripadanja sindikatima i slobodu neudruživanja; slobodu na rad.

Ustav Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Federacije BiH", broj:7/96, Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:1/96, 10/00, 8/04 i 10/04) u članku 10. propisuje da u ostvarivanju svojih nadležnosti Kanton:

a) poduzima sve potrebne mjere zaštite ljudskih prava i sloboda utvrđenih u članovima II. A. 1. do 7. i predviđenih u instrumentima u Aneksu Ustava Federacije i djeluje u skladu sa Ustavom Federacije i ovim Ustavom;

b) ostvaruje svoje nadležnosti vodeći računa o nacionalnoj strukturi stanovništva u svakoj općini.

Sloboda okupljanja i sloboda udruživanja su osigurana na području Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa Zakonom o javnom okupljanju ZDK („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:10/16) .

Zakon o udruženjima i fondacijama FBiH, (“Službene novine FBiH”, br. 45/02) primjenju se i na područje Zeničko-dobojskog kantona osigurava udruživanje svih fizičkih i pravnih osoba kroz registrirane nevladine organizacije .

61 Dostavite podatke o broju registrovanih organizacija civilnog društva (OCD), kao i o broju zaposlenih i volontera u organizacijama civilnog društva,

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ima 1630 registriranih organizacija CD a Ministarstvo za pravosuđe i upravu ne vodi evidenciju o zaposlenim niti volonterima u organizacijama civilnog društva.

63 Da li se OCD trebaju registrovati? Ako trebaju, ko vodi registar? Molimo da opišete postupak registracije. Je li registracija OCD laka, blagovremena i jeftina? Je li moguća online registracija?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Da li se OCD trebaju registrovati? Ako trebaju, ko vodi registar? Molimo da opišete postupak registracije. Je li registracija OCD laka, blagovremena i jeftina? Je li moguća online registracija?

a) Da, OCD se trebaju registrirati sukladno Zakonu o udruženjima i fondacijama Federacije BiH („Službeni list Federacije BiH“, broj: 45/02);

b) Sukladno Zakonu o udruženjima i fondacijama Federacije BiH („Službeni list Federacije BiH“, broj: 45/02), registar za područje Zeničko-dobojskog kantona vodi Ministarstvo za pravosuđe i upravu; c) Sukladno Zakonu o udruženjima i fondacijama Federacije BiH („Službeni list Federacije BiH“, broj: 45/02) podnositelj (fizička ili pravna osoba) podnosi zahtjev za upis i potrebite privitke: zapisnik sa osnivačke skupštine, popis osnivača, odluku o utemeljenju

OCD, Statut, odluku o izboru organa upravljanj, odluku o izboru osobe ovlaštene za predstavljanje i zastupanje OCD; d) Sama registracija je blagovremena i ali postupak izrade osnivačkih akata za osnivače je složen i zahtijeva stručnu pomoć profesionalaca ovlaštenih za pružanje pravnih usluga (odvjetnika, notara..), pristojba za registriranje u ZDK je 170 KM. e) Online registracija nije moguća u ZDK.

67 Molimo da objasnite kako je civilno društvo uključeno u javne rasprave o nacrtu zakona i politika. Da li postoji struktura ili mehanizam, uključujući i web-platformu? Da li su prijedlozi civilnog društva uzeti u obzir od strane nadležnih organa? (vidi takođe pod Reforma javne uprave)

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

1. Skupština Zeničko-dobojskog kantona svojim aktom određuje potrebu za javnim raspravama o nacrtima zakona i politika, pozivi za javnu raspravu se upućuje javno putem medija, oglasnih ploča jedinica lokalne samouprave i putem web seita Zeničko-dobojskog kantona.

2. Poslovnikom o radu Skupštine Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine ZDK"; broj:7/12) propisana je mogučnost javne rasprave o nacrtu zakona i politika ZDK.

3. Ako su prijedlozi opravdani i ako imaju predviđena financijska sredstva prijedlozi se uzimaju u razmatranje i usvajanje (npr. u Zakonu o pružanju besplatne pravne pomoći (Službene novine ZDK"; broj: 1/14), prijedlog Centra za besplatnu pravnu pomoć ženama i Medice iz Zenice o besplatnom zastupanju žena žrtava ratnog silovanja pred sudovima je razmatran i ugrađen u zakon).

4. Skupština Zeničko-dobojskog kantona svojim aktom određuje potrebu za javnim raspravama o nacrtima zakona i politika, pozivi za javnu raspravu se upućuje javno putem medija, oglasnih ploča jedinica lokalne samouprave i putem web seita Zeničko-dobojskog kantona.

69 Da li je javno finansiranje ili bilo koji drugi oblik podrške dostupan organizacijama civilnog društva? Molimo navedite podatke o iznosima u proteklih pet godina.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Da, u Zeničko-dobojskom kantonu, javno financiranje je dostupo organizacijama civilnog društva

U periodu 2011.-2016. godine iz sredstava Proračuna Zeničko-dobojskog kantona i Proračuna općina za financiranje organizacija civilnog društva na području Zeničko-dobojskog kantona prema Informacijama o nevladinom sektoru koje se pripremaju svake godine za Vladu i Skupštinu ZDK, izdvojeno je 7.664,726,57EUR (15.329.053,10 KM)

2011.- 1.056.135,40 EUR (2.112.270,80 KM);

2012. - 1.697625EUR (3.395.250,30 KM)

2013. - 1.461.543,50 EUR (2.923.287,00KM;

2014.-1.301754,59 EUR (2.603.509,00KM)

2015. - 2.147.368,00 EUR (4.294.736,00 KM)

za 2016 nemamo podatke)

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima o ukupnim izdvajanjima za organizacije civilnog društva, a kojima se podrška iz kantonalnog budžeta vrši putem resornih ministarstava.

79 Opišite sistem kreiranja politike, kao i institucionalne aranžmane za strateško planiranje unutar vlade. Da li postoje konkretne smjernice za strateško planiranje? Postoji li program rada vlade, uključujući i godišnji zakonodavni program? Koja su glavni ciljevi ovog programa?

Stručna služba za razvoj i međunardone projekte ZDK

Institucionalne aranžmane za strateško planiranje unutar Vlade Zeničko-dobojskog kantona čine:

- Kantonalna jedinica za planiranje i upravljanje razvojem - Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte. Uredbom o Stručnoj službi za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 12/03 5/06 1/11 3/14 i broj 4/14 – prečišćeni tekst) osniva se STRUČNA SLUŽBA ZA RAZVOJ I MEĐUNARODNE PROJEKTE Zeničko-dobojskog kantona kao posebna stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Između ostalih Služba obavlja upravne i druge stručne poslove kojima je cilj vođenje procesa razvojnog planiranja i praćenje implementacije na nivou Kantona, a osobito onih vezanih za implementaciju razvojnih strategija.

- Kantonalni odbor za razvoj (KOR) - operativno tijelo zaduženo za provođenje procesa planiranja na nivou Kantona kroz koje se osigurava horizontalna koordinacija između svih institucija na nivou Kantona, kao i vertikalna koordinacija sa jedinicama lokalne samouprave u sastavu Kantona i višim nivoima vlasti (Rješenje o formiranju - „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 10/16).

KOR uključuje predstavnike kantonalnih ministarstava i stručnjaka za sve sektore od značaja za razvoj Kantona, predstavnike općina i gradova u sastavu Kantona, kao i predstavnike civilnog društva i poslovne zajednice. KOR priprema stratešku platformu razvoja Kantona, uključujući analizu stanja i definiranje razvojnih ciljeva i prioriteta, kao i operativne elemente strategije razvoja. Po usvajanju strategije razvoja, KOR nastavlja funkcionirati kao međuinstitucijsko tijelo zaduženo za realizaciju, monitoring, evaluaciju i izvještavanje o strategiji razvoja, svako iz svog domena.

- Pored operativnih tijela, formirano je i političko konsultativno tijelo u procesu upravljanja razvojem: Kantonalno vijeće za razvoj.

Konkretne smjernice za strateško planiranje postoje, sadržane su u osnivačkom dokumentu kao i godišnjem programu rada Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte i godišnjem

programu rada Vlade ZDK, a općenito podrazumijevaju: koordiniranje jačanja institucionalnih kapaciteta u svim ministarstvima Zeničko-dobojskog kantona za strateško planiranje; jačanje uloge civilnog društva u procesima razvojnog planiranja implementacije, monitoringa i izvještavanja o procesu implementacije razvojnih strategija na nivou Kantona; koordinaciju uključivanja općina u proces razvojnog planiranja implementacije, praćenja i izvještavanja; koordinaciju usklađivanja te povezanosti razvojnog sa budžetskim planiranjem na nivou Kantona; saradnju na pripremi razvojnih politika i projekata javnih investicija posebno onih koji omogućavaju implementaciju usvojenih razvojnih strategija; praćenje implementacije razvojnih planova i njihove usklađenosti te vođenje pripreme i objavljivanje godišnjeg Izvještaja o razvoju Zeničko-dobojskog kantona i dostavljanje istog Federalnom zavodu za programiranje razvoja, koje uključuje i Izvještaj o napretku implementacije razvojnih strategija.

Primjenjuje se Otvoreni metod koordinacije u razvojnom planiranju i upravljanju koji podrazumjeva konsultacije svih nivoa vlasti u pri definiranju i provođenju zajedničkih ciljeva, izbor zajedničkih indikatora za praćenje realizacije ciljeva i pripremu izvještaja o razvoju.

Program rada Vlade ZDK postoji i redovno se donosi na godišnjem nivou (Vlada Zeničko-dobojskog kantona je dana 05.12.2016. godine, donijela Zaključak kojim se utvrđuje Nacrt Programa rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu). Isti sadrži najznačajnije zadatke koje Vlada Kantona treba da izvrši u toku godine, nosioce pripreme materijala, rokove u kojima će se pojedina pitanja razmatrati, kao i kraća obrazloženja za programirane zadatke (zakonodavni program), a oni su potpuno usklađeni sa Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 1/16) te su četiri strateška cilja iz Programa rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona: 1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i poduzetništvo; 2. Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma; 3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja; 4. Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetsku efikasnos i unaprijediti javnu infrastrukturu.

80 Koje vrste pravnih akata postoje? Molimo da objasnite tok zakonodavnog postupka za njihovo usvajanje.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 15. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine ZDK“; broj: 7/10), propisuje vrste pravnih akata koje donosi Vlada ZDK, i to: uredbe, odluke, rješenja i zaključke

Članak 99. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine ZDK“, broj: 7/12 i 12/13, propisuje vrste pravnih akata koje donosi Skupština ZDK: Ustav, zakone, kantonalni proračun, prostorni plan Kantona, Poslovnik Skupštine, odluke i zaključke, vjerodostojna tumačenja zakona ili drugog akta

U pripremi prednacrta, nacrta i prijedloga propisa, odnosno drugog općeg akta, prije dostavljanja Vladi, obrađivač obavezno usklađuje njihov tekst, odnosno pribavlja mišljenje od:

Tajništva za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona, u pogledu njihove usklađenosti s Ustavom Zeničko-Dobojskog kantona, Federacije i pravnim sistemom i metodološkim jedinstvenim pravilima za izradi propisa;

Ministarstva za pravosuđe i upravu, u pogledu odredaba o sankcijama i odredaba koje se odnose na organizaciju organa uprave i drugih tijela uprave i usaglašenosti sa Europskom konvencijom o ljudskim pravima;

Ministarstva financija, u pogledu finansijskih sredstava potrebnih za izvršenje propisa.

Obaveza usklađivanja sa mišljenjima, odnosi se na prednacrte, nacrte i prijedloge zakona, kao i na propise i opće akte koje donosi Vlada i podzakonske propise i opće akte koje, u skladu sa zakonom, donose rukovodioci federalnih tijela uprave. Nakon usvajanja nacrta odnosno prijedloga zakona na Vladi FBiH isti se upućuju na Parlament FBiH na razmatranje i usvajanje.

Akt u formi prijedloga (dostavljen u pisanoj i elektronskoj formi) sa obrazloženjem, u obliku u kome ga Vlada donosi brađivač/Ovlašteni predlagač (Nacrt propisa ili drugog općeg akta, radi utvrđivanja prijedloga koji se dostavlja Skupštini Kantona, -Prijedlog propisa i drugih općih akata koje donosi Vlada, - zaključci, informacije, analize, izvještaji, mišljenja, programi, planovi

Razmatranje da li su dostavljeni materijali u skladu Poslovnika o radu Vlade i pojedinačnim aktima Vlade.(Sekretar Vlade)

Materijali u skladu sa Poslovnikom o radu Vlade i pjedinačnim aktima Vlade-uvrštavaju se u dnevni red, ako NE dostavlja se Pismeno/usmeno obavještenje obrađivaču/ovlaštenom predlagaču da materijal nije sačinjen u skladu sa Poslovnikom/pojedinačnim aktima Vlade zbog čega se vraća na upotpunjavanje (Sekretar Vlade/Protokol)

Uvrštavanje u dnevni red sjednice Vlade - Premijer - Sekretar Vlade

Razmatranje materijala Pretres o svakom aktu koji je na dnevnom redu Vlade (Premijer, Sekretar, članovi Vlade, izvjestioci obrađivača)

Nakon razmatranja akt se usvaja, ne usvaja ili vraća na doradu Akte koje donosi Skupština ZDK , Vlada upućuju u daljnju Skupštinsku proceduru.

Prije nego se akti dostave Skupštini razmatraju ih mjerodavna tijela Skupštine ZDK i s mišljenjem mjerodavnih tijela se dostavljaju Skupštini u proceduru. Nacrte Zakona Skupština može uputiti u Javnu raspravu do 60 dana, nakon provedene Javne rasprave sa Izvještajem o Javnoj raspravi obrađivač i provoditelj Javne rasprave akt dostavlja u formi prijedloga Vladi, nakon razmatranja na Vladi akt se upućuje u daljnju Skupštinsku proceduru usvajanja. Prije nego se stavi na dnevni red Skupštine Zeničko-dobojskog kantona razmatraju ga Skupštinske komisije.

Ustav Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:1/96, 10/00, 8/04 i 10/04) (u daljem tekstu: Ustav Kantona), propisuje u članku 37. Točka a) da Skupština Zeničko-dobojskog kantona usvaja Ustav Zeničko-dobojskog kantona a u članku 38.stavak 1. točka a) propisano je da se Ustav Zeničko-dobojskog kantona usvaja dvotrećinskom većinom.

Izmjena Ustava Zeničko-dobojskog kantona vrši se putem amandmana na ustav. Amandmane na Ustav Zeničko-dobojskog kantona mogu predlagati Vlada Kantona, klubovi poslanika i većina poslanika u Skupštini.

81 Opišite sistem planiranja donošenja srednjoročnih politika. Da li postoji plan srednjoročne politike? Kako je pripremljen, koji je rok za njegovu realizaciju i kako se njegova realizacija prati? Koji mehanizmi postoje da bi se osiguralo da planiranje politika bude usklađeno sa finansijskim planiranjem?

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK

Akcioni plan za implementaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2018. godina (Odluka o usvajanju Akcionog plana za period 2016.-2018. za implementaciju Strategije razvoja ZDK, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 10/16) definiše osnovne mjere i aktivnosti koje treba da omoguće realizaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona, i to za prvi trogodišnji planski period. Njime su utvrđene mjere i projekti, veza sa strateškim ciljem, sektor, odgovorni za implementaciju mjera i nosioci projekata te vrijeme implementacije unutar trogodišnjeg planskog perioda. Indikativni finansijski okvir za realizaciju Akcionog plana, u fazi izrade Strategije, usklađen je sa mogućnostima Budžeta Zeničko-dobojskog kantona i sa dostupnim izvorima finansiranja u periodu do 2018. godine. Istovremeno, nakon usvajanja Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina zaduženi su svi nosioci implementacije projekata i aktivnosti (ministarstva i druga tijela kantonalne uprave) da u periodu provođenja pojedinih mjera kod izrade godišnjih programa rada i programa utroška budžetskih sredstava planiraju realizaciju istih, kao i potrebna finansijska sredstva.

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja ZDK radi se centralizovano i na godišnjem nivou, odnosno na način da svako od nosilaca projekata, iz svoje nadležnosti, sagleda projekte i aktivnosti koji su se provodili i koji se planiraju provoditi, dostavi odgovarajuće informacije, uključujući potrebne izmjene na nivou projekata koje moraju biti obrazložene i argumentovane te usklađene sa budžetskim zahtjevima.

Akcioni plan Zeničko-dobojskog kantona za realizaciju Reformske agende za BiH za period 2015.-2018.godina predstavlja višegodišnji planski dokument za akcije u određenom sektoru i integralni je dio višegodišnjeg planiranja te službeni je programski dokument na koji Vlada daje saglasnost, revidira se po potrebi, razrađuje značajne oblasti iz Reformske agende u

nadležnosti Kantona, aktivnosti, nosioce aktivnosti, okvirni vremenski rok i cilj/indikator progresa. Priprema Akcionog plana za realizaciju Reformske agende je provedena na osnovu slijedećih dokumenata: Reformska agenda za BiH za period 2015.-2018. godina, Ažurirani Akcioni plan FBiH za realizaciju Reformske agende i kantonalne strategije/politike i programi rada. Prije upućivanja Vladi na razmatranje, provedene su horizontalne konsultacije sa svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, te su sugestije, prijedlozi i primjedbe uzeti u obzir u predloženom dokumentu. Akcioni plan za realizaciju Reformske agende je rezultat usvajanja sektorskog pristupa u Reformskoj agendi i IPA II programiranju, a odgovara na potrebe mjerenja uticaja i učinka reforme i boljeg korištenja javnih budžeta i IPA II podrške u procesu pristupanja. Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj 02-28-4752/16 od 26.02.2016. data je saglasnost na Akcioni plan Zeničko-dobojskog kantona za realizaciju Reformske agende za BiH za period 2015.-2018.godina te su zadužena ministarstva i druga tijela kantonalne uprave da kontinuirano i blagovremeno u okviru svojih nadležnosti, realizuju mjere i aktivnosti utvrđene u Akcionom planu, kao i da najmanje jednom godišnje Stručnoj službi Vlade i Stručnoj službi za razvoj i međunarodne projekte dostavljaju informaciju o realizaciji navedenih mjera i aktivnosti radi pripreme Izvještaja o implementaciji Akcionog plana.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), uređuje se trogodišnje planiranje koje je obaveza za sve korisnike budžetskih sredstava. Način pripreme i rokovi, definisani u tački IV. IZRADA BUDŽETA I FINANSIJSKOG PLANA, članovi 15.-23. navedenog Zakona.

83 Koji oblici konsultacija o zakonodavnim i strateškim inicijativama se koriste kako unutar vlade (međuinstitucionalna koordinacija) i izvan nje (javne konsultacije sa zainteresovanim stranama)? Referirajte se na zakonodavstvo (relevantne članove) koji opisuju mehanizme konsultacije. Da li zakonodavstvo osigura jedinstven pristup u procesu konsultacija u cijeloj zemlji? Molimo da dostavite relevantne zakone. (Vidi takođe pod Civilno društvo)

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK

Konsultacije o strateškim inicijativama na međuinstitucionalnom nivou se provode putem Kantonalnog odbora za razvoj (KOR - Rješenje o formiranju - „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 10/16) koji predstavlja operativno tijelo zaduženo za koordinaciju procesa planiranja i osiguranje ključnih strateških inputa kroz sve faze procesa planiranja, pružanje savjetodavne podrške u procesu koordinacije izrade trogodišnjih i godišnjih planova i izvještaja instutucija prema razvojnim prioritetima, zatim u procesu koordiniranja razrade i implementacije projekata iz Strategije razvoja ZDK za period 2016.-2020. godina, a koji će doprinijeti realizaciji razvojnih prioriteta, te za koordinaciju procesa monitoringa, evaluacije i izvještavanja o realizaciji integrisanih/sektorskih razvojnih strategija i priprema relevantnih izvještaja o implementaciji i/ili izvještaja o razvoju. KOR broji 43 člana, uključujući predstavnika Skupštine, predstavnike kantonalnih ministarstava u rangu sekretara ministarstava, rukovodioce drugih tijela kantonalne uprave, stručnjake za pojedine sektore od značaja za razvoj Kantona i predstavnike akademske zajednice, predstavnike općina/grada u sastavu Kantona, kao i predstavnike civilnog društva i poslovne zajednice.

Konsultacije se općenito baziraju na participatornom, integriranom, modularnom te principima održivog razvoja i harmoniziranog pristupa EU integracijama.

Participatorni princip omogućava da svi zainteresovani akteri budu angažovani i daju doprinos izradi Strategije, odnosno njenoj implementaciji. Paticipatorna platforma za diskusiju svih interesnih skupina koje iznose ideje i prijedloge za razvoj i povezivanje javnog, privatnog i civilnog sektora u zajedničkoj akciji osigurava se i kroz formiranje i rad Vijeće za razvoj ZDK. Također, kroz javne konsultacije koje se provode putem web stranice Vlade ZDK osiguravaju se i uslovi za učešće građana u konsultacijama o strateškim inicijativama.

Principi održivosti i integracije se osiguravaju kroz uključivanje u konsultacije svih aktera razvoja (vladin sektor, privatni sektor, civilno društvo i lokalna zajednica) pri čemu svaki sektor zadržava svoje osnovne razvojne ciljeve, a zajedno se ostvaruju u obliku uravnoteženog razvoja.

Principom otvorenog metoda koordinacije u razvojnom planiranju i upravljanju obezbjeđuje se konsultacija svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini pri definisanju i provođenju zajedničkih ciljeva, izboru zajedničkih indikatora za praćenje realizacije ciljeva i pripremu izvještaja o razvoju te se osigurava harmoniziran pristup pitanjima EU integracija.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sukladno članku 31. Poslovnika o radu Vlade ZDK (Službene novine ZDK, broj: 5/11) unutar vlade kao konsultacija o zakonodavnim i strateškim inicijativama (međuinstitucionalna koordinacija) koristi se obveznost pribavljanja stajališta u pogledu usklađenosti nacrta i prijedloga zakon, propisa i općih akata sa Ustavom, pravnim sustavom i jedinstvenom metodologijom u izradi propisa, usklađenost o sankcijama i odredbama koje se odnose na organizaciju organa uprave, Europsku konvenciju o ljudskim pravima i financijskim sredstvima potrebitim za izvršavanje propisa.

Odredbama 123. Poslovnika o radu Skupštine Zeničko-dobojskog kantona (Službene novine ZDK"; broj:7/12) detaljno je uređen postupak konsultacija sa građanima, gospodarskim društvima, ustanovama i drugim organizacijama povodom pripreme i donošenja pravnih propisa. Navedenim poslovnikom uređeno je vremenski okvir za konsultacije (javne rasprave), određivanje stupnja obavezne konsultacije, koordinatori za konsultacije.

Svi organi Zeničko-dobojskog kantona sa uspjehom primjenjuju navedeni propis, i nema negativnih iskustava u njegovoj primjeni.

Sekretarijat za zakonodavstvo Zeničko-dobojskog kantona

Poslovnikom Skupštine Zeničko-dobojskog kantona – Novi prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 7/12 i 12/13) je regulisano da inicijativu za donošenje zakona može pokrenuti svaki poslanik Skupštine, radno tijelo Skupštine, Vlada, ministarstva i ostali kantonalni organi uprave, kantonalna javna preduzeća i druga pravna lica, općinska vijeća, kao i građani i njihova udruženja. Inicijativa se podnosi u pisanoj formi sa obrazloženjem. Inicijativa za donošenje zakona dostavlja se predsjedavajućem, koji je potom dostavlja Zakonodavno-pravnoj komisiji Skupštine i Vladi kantona na razmatranje. Zakonodavno-pravna komisija Skupštine i Vlada dužni su izjasniti se o inicijativi za donošenje zakona u roku od 30 dana. Po pribavljenim mišljenjima Zakonodavno-pravne

komisije Skupštine i Vlade, Skupština na sjednici donosi zaključak kojim se inicijativa odbija ili se prihvata i određuje način pripreme i nosioci izrade zakona. Bilo da inicijativu odbije ili prihvati, Skupština svoj zaključak dostavlja podnosiocu inicijative.

Nadalje, prije podnošenja nacrta zakona, predlagač može podnijeti teze za izradu zakona, radi prethodne rasprave o potrebi donošenja zakona, o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom i o načelima na kojima treba ureditizakon. Skupština prethodno ocjenjuje da li će razmatrati teze za izradu zakona ili će zaključkom obavezati predlagača da odmah pripremim nacrt zakona.

Kada Skupština prihvati nacrt zakona i kada ocjeni da se zakon bavi pitanjima koja su od posebnog značaja za građane, privredna društva, ustanove i druge organizacije i zajednice, te da je potrebno izvršiti šire konsultacije, Skupština zaključkom odlučuje da se o nacrtu zakona otvori javna rasparav. Zaključak o otvaranju javne rasprave sadrži odredbe o subjektima koji će organizovati i provesti javnu raspravu, obimu rasparave, kao i načinu finansiranja i roku za njeno provođenje. Prilikom izrade prijedloga zakona, predlagač je dužan uzeti u obzir sve primjedbe, prijedloge i mišljenja sadržana u izvještaju o javnoj raspravi, te obrazložiti razloge zbog kojih nije pojedine primjedbe, prijedloge ili mišljenja uvrstio u prijedlog zakona.

Navedeni način organizovanja javne rasprave i provedenih konsultacija, koji se primjenjuje na zakone, shodno se primjenjuje i na javnu raspravu o nacrtima drugih propisa ili općih akata Skupštine.

Pored navedenog, Jedinstvena pravila za izradu pravnih propisa u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 5/08), nalažu obavezu konsultacije među organima svaki put kada proces uvođenja propisa zahtjeva učešće više od jednog organa ili nivoa vlasti. Obrazloženje predloženog akta mora sadržavati prikaz obavljenih konsultacija među organima, a obrađivač je dužan obrazložiti mehanizme koji su korišteni kako bi se provele sve potrebne konsultacije, uključujući u zavisnosti od slučaju, horizontalnu i vertikalnu saradnju među organima i nivoima vlasti. (Primjer izrade nacrta Zakona o osnovnoj školi, Zakona o srednjoj školi, Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti u čiji proces je u početnoj fazi, pored obrađivača bila uključena zainteresirana javnost kao što su aktivi direktora škola, predstavnici sindikata, predstavnici akademske zajednice...)

Odredbama članova 78. do 84. Pravila i postupka za izradu zakona i drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 71/14) je definisano učestvovanje zainteresirane javnosti u postupku pripreme pravnih propisa i drugih akata koje obuhvata četiri stepena:

- Informiranje kako prvi stepen učestvovanja zainteresirane javnosti koji podrazumjeva jednosmjerni proces, što znači da federalni organi informiraju građane prema svom nahođenju ili građani dolaze do informacija na vlastitu inicijativu,
- Konsultacije kao dvosmjerni proces tokom kojeg Vlada Federacije i federalni organi traže i primaju povratne informacije od građana, odnosno zainteresirane javnosti u postupku donošenja pravnih propisa i drugih akata,
- Uključivanje koje podrazumjeva viši stepen dvosmjernog procesa putem kojeg su predstavnici zainteresirane javnosti aktivno uključeni u izradu pravnih propisa i drugih akata kroz članstvo u radnim tijelima,

- Partnerstvo koje predstavlja najviši stepen saradnje i uzajamne odgovornosti Vlade Federacije i predstavnika zainteresirane javnosti za proces donošenja propisa i drugih akata, a osigurava se potpisivanjem sporazuma o partnerstvu.

84 Da li su prilikom izrade nacrta zakona i prijedloga politike sistematski rade procjene njihovog uticaja (fiskalne, regulatorne, itd.)? Kakvog su one kvaliteta? Koji mehanizmi postoje za praćenje djelotvornog provođenja pravnih akata od strane državnih organa (npr. zahtjevi u pogledu izvještavanja, inspekcija)?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 42. Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16) i Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet ("Službene novine Federacije BiH", broj: 34/16) propisuje da prilikom izrade nacrta i prijedloga zakona i drugih propisa, koje donose ili na iste daje suglasnost Vlada i Skupština Zeničko-dobojskog kantona, obvezu procjene financijskog uticaja (fiskalne, regulatorne, itd) na Proračun Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu ne raspolaže pokazateljima o njihovom kvalitetu, niti o postojanju mehanizma za praćenje djelotvornog provođenja pravnih akata od strane državnih organa (npr. zahtjevi u pogledu izvještavanja, inspekcija).

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Prilikom izrade nacrta i prijedloga zakona i drugih propisa, koje donose ili na iste daje saglasnost Vlada i Skupština Zeničko-dobojskog kantona, radi se procjena njihovog uticaja na budžet, a na osnovu člana 42. Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16) i Pravilnika o proceduri za izradu izjave o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet ("Službene novine Federacije BiH", broj: 34/16).

Prema članu 42. stav 1. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine: "prijedlozi zakona, uredbi, propisa i drugih akata koje Vlada donosi ili predlaže na donošenje Parlamentu moraju sadržavati procjenu finansijskih efekata na budžet, kao i mišljenje Vlade, ako Vlada nije predlagač zakona".

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Prilikom pripreme nacrta ili prijedloga propisa, predlagač je dužan uz nacrt ili prijedlog dostaviti obrazloženje, koje se u formi dodatka, podnosi kao poseban dokumenat i koje, između ostalog, treba da sadrži procjenu ekonomske opravdanosti donošenja propisa, finansijskih sredstava i dobiti, kao i provedbene mehanizme i način osiguravanja poštivanja propisa, kako je to regulisano odredbama članova 59. – 64. Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 5/08).

Obrazloženje finansijskih sredstava sadrži procjenu potrebnih sredstava, izvora i metoda osiguranja tih sredstava za provođenje propisa. Predlagač obavezno iznosi procjenu

očekivanih troškova i dobiti od uvođenja propisa i od mogućih alternativa uvođenja propisa. Procjena treba biti na raspolaganju upravnim, izvršnim i zakonodavnim organima koji donose odluke.

Procjena također treba obuhvatiti:

- Sve ekonomske troškove koje snose preduzeća, građani i drugi nivoi vlasti koji su nadležni za provođenje propisa,
- Troškove odabira politike i administrativne formalnosti,
- Administrativne i fiskalne troškove uvođenja propisa kao vanregulatornih alternativa, uključujući i troškove provođenja propisa.

Provedbeni mehanizmi i način osiguravanja poštivanja propisa tiču se metoda provođenja zakona i drugih propisa ili akata, odnosno mehanizama koji se koriste kako bi osobe na koje se propisi odnose ispoštovale njihove odredbe. Navedene metode i mehanizmi omogućavaju da se utvrde mjere i akcije za provođenje i poštivanje propisa, a naročito osiguranje punih administrativnih kapaciteta za izvršenje zadataka i obaveza, zatim organi nadležni za provođenje i rokovi koje oni treba da ispoštuju, te aktivnosti pomoću kojih treba izbjeći moguće sukobljavanje i nesporazume sa osobama na koje se propis odnosi.

Od maja mjeseca 2016. godine, obrađivači su dužni prije dostavljanja na prednacrta, nacrta, odnosno prijedlog zakona, drugih propisa i akata planiranja (strategija, akcionih planova, projekata, programa i sl) Vladi na razmatranje, dostaviti i izjavu o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet, a shodno odredbama Pravilnika o fiskalnoj procjeni zakona, drugih propisa i akata planiranja na budžet („Službene novine Federacije BiH“ broj 34/16).

85 Molimo da predstavite zakonodavni okvir kojim se uređuje državna služba (državni službenici i drugi službenici i namještenici)? Na koji način su principi javne uprave ugrađeni u zakonski okvir? Dostavite relevantne zakone i podzakonske akte.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakona o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 3/12), članka 21. Zakona o državnoj službi («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05 ,8/06 i 4/12/), se primjenjuje u ZDK kao Kantonalni zakon i drugih zakona i podzakonskih akta koji se primjenjuju u ZDK, ZDK nije donosio.

Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 49/05), se primjenjuje na namještenike u ZDK, ZDK nema svoj propis kojim se uređuje – namještenici .

86 Opišite različite vrste državnih službenika na svim nivoima uprave (npr. državni službenici, drugi javni radnici, politički imenovani funkcioneri itd.). Koje su razlike između ovih različitih kategorija (u smislu radno-pravnog statusa, prava i obaveza)?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Temeljem Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj: broj: 29/03, 23/04, 39/04,54/04, 67/05 , 8/06) koji je Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 3/12) i rukovodeći državni službenici i ostali državni službenici.

U skladu sa članom 5. Zakon o državnoj službi u FBiH osim državnih službenika postoje i savjetnici nosilaca izvršnih funkcija koji se biraju na mandat koji traje najduže kao i mandat nosioca izvršne funkcije. Rukovodeći i ostali državni službenici imaju isti radnopravni status prava i obaveze.

Zakonom o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 49/05), u Zeničko-dobojskom kantonu utvrđuje se radno pravni status namještenika, postoje:

A) Državni službenik se postavlja na jedno od sljedećih radnih mjesta:

a) Rukovodeći državni službenici:

1) rukovoditelj samostalne uprave i samostalne ustanove;

2) tajnik organa državne službe;

3) rukovoditelj uprave i ustanove koje se nalaze u sastavu ministarstva;

4) pomoćnik rukovoditelja organa državne službe;

5) glavni federalni i glavni kantonalni inspektori.

b) Ostali državni službenici:

1) šef unutarnje organizacijske jedinice;

2) inspektori;

3) stručni savjetnik;

4) viši stručni suradnik;

5) stručni suradni

c) na maješteni ci

d) savjetnici ministara, premijera

e)ministri

B) Državni službenici i namještenici se primaju u radni odnos na neodređeno vrijeme, savjetnici ministara, premijera i dr, se primaju na mandatni period dok traje mandat ministru, odnosno drugom politički izabranom, imenovanom dužnosniku.

87 Objasnite opseg primjene zakona o državnim službenicima i vertikalno (tj. koje pozicije u upravnom tijelu pripadaju državnim službenicima i na koje pozicije / funkcije se zakon ne primjenjuje) i horizontalno (odnosno institucije i kategorije državnih službenika koji su obuhvaćeni zakonom i oni koji su ostali izvan njegovog djelokruga).

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 3/12), članka 21. Zakona o državnoj službi («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05 ,8/06 i 4/12/), se primjenjuje na: sve rukovodeće državne službenice (rukovoditelj samostalne uprave i samostalne ustanove; tajnik organa državne službe; rukovoditelj uprave i ustanove koje se nalaze u sastavu ministarstva; pomoćnik rukovoditelja organa državne službe; glavni kantonalni inspektori.) i ostale državne službenik: (šef unutarnje organizacione jedinice; inspektori; stručni savjetnik; viši stručni suradnik; stručni suradnik).

Zakonom su obuhvaćeni svi kantonalni i općinski organi državne službe.

88 Na koje pozicije u vladi se politički imenuju nosioci funkcije na koje se ne primjenjuje zakon o državnim službenicima? Da li postoje mjere zaštite od politizacije državne službe?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog kantona se sukladno Zakonu o Vladi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 7/103-pročišćeni tekst 3) se sastoji od premijera i 10 ministara. Na njih se ne primjenjuje Zakon o državnoj službi, nego se oni imenuju po proceduri predviđenoj Ustavom Zeničko-dobojskog kantona i Zakonom o Vladi ZDK-a

Mjere zaštite od politizacije u državnoj službi su propisane Zakonom o državnoj službi ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine zeničko-dobojskog kantona" broj 3/12) u članku 4. kao zakonski princip i u članku 19. stavak (1) točka (e) koji određuje da državni službenik ne može biti član upravnih i drugih odbora političkih stranaka i ne smije slijediti upute političkih stranaka i natječajna procedura koju provodi Agencija državne službe Federacije Bosne i Hercegovine je zaštita od politizacije.

89 Molimo da objasnite opštu politiku u popunjavanju radnih mjesta u državnoj službi, odnosno da li se prioritet daje internom izboru ili vanjskom zapošljavanju. Koji su uslovi za organizaciju internih i javnih konkursa? Koji organ odlučuje da li će biti raspisan interni ili javni konkurs za popunu radnog mjesta? Na koji način je osigurana transparentnost procesa zapošljavanja?

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

U ranijim planovima razvoja nije rađena integralna strategija razvoja ljudskih potencijala i organizacionog razvoja. Skupština Kantona je donijela Odluku o usvajanju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona 2016.-2020. godina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 1/16) u kojoj se po prvi put radi programirano planiranje razvoja svih

posmatranih sektora, te objedinjuje planiranje ljudskih potencijala, razvoja i mogućnosti planiranih Budžetom.

Na nivou Zeničko-dobojskog kantona postoji Komisija za dodjelu prethodne saglasnosti za pokretanje postupka upošljavanja koju čine premijer Kantona, ministar finansija i ministar pravosuđa i uprave. Ova Komisija razmatra potrebe prema upućenom zahtjevu od strane organa ili službe, te donosi odluku o potrebi raspisivanja neko javnog/internog konkursa/oglasa za prijem u radni odnos uposlenika na određeno ili neodređeno vrijeme na osnovu upražnjenog mjesta prema važećoj sistematizaciji organa ili službe u kojoj su definisani minimalni potrebni uslovi za eventualne kandidate, kao i poslovi i radni zadaci za buduće uposlenike.

Procedure zapošljavanja državnih službenika za Kantonalne upravne organizacije Zeničko-dobojskog kantona provodi Agencija za državnu službu Federacije, Odjeljenje za Zeničko-dobojski i Srednjobosanski kanton po utvrđenim procedurama definisanim od strane Agencije za državnu službu Federacije koje osiguravaju transparentnost, a prema zahtjevima koje dostavi organ ili služba za koji se provodi postupak javnog konkursa.

Upošljavanje namještenika se provodi putem javnog oglasa koji se oglašava u najmanje tri javna glasila u FBiH (čime je osigurana transparentnost) i koji provodi svaki Kantonalni organ ili služba za sebe.

U oba slučaja, tj. kada postupak prijema novog uposlenika provodi Agencija za državnu službu ili sam organi/služba, mogućnost žalbenog postupka u oba slučaja, vrlo često i neosnovanog, usporava upošljavanje kadrova čak i na određeno vrijeme i time otežava nesmetano odvijanje poslovnog procesa u organima i službama.

Migracija uposlenika iz jednog Kantonalnog organa u drugi bila bi efikasna za rješavanje privremenih potreba za upošljavanje u Kantonalnim upravnim organizacijama radi izbjegavanja provođenja procedure postupka upošljavanja novog uposlenika, ali je procedura propisana Zakonom o državnoj službi komplikovana i otežavajuća okolnost u efikasnijoj primjeni iste.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

1. Sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 3/12), članka 21. Zakona o državnoj službi («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05 ,8/06 i 4/12/) ,koji se primjenjuje u ZDK kao Kantonalni zakon i podzakonskih akta koje donosi Agencija državne službe Federacije BiH (pravilnici) koji se primjenjuju u ZDK, u ZDK prioritet prilikom zapošljavanja se daje internom oglašavanju koji se vrši putem internog oglasa i sporazumnom prelasku iz organa državne službe.

2. Uvjet za organizaciju internih i javnih konkursa su sistematizirane i upražnjene pozicije u određenom organu, a odluku o tome na koji način će se vršiti popuna upražnjenih radnih mjesta vrši rukovoditelj organa uprave. Proces popunjavanja radnih mjesta putem internog oglašavanja propisan je odredbom člana 22.a Zakona o državnoj službi, a proces popunjavanja radnih mjesta javnim konkursom određen je odredbama članova 25.-32.Zakona o državnoj službi.

3. Organ u kojem postoji prema sistematizaciji radnih mjesta upražnjeno radno mjesto odlučuje o raspisivanju internog ili javnogoglasa/ konkursa.

4. Transparentnost procesa zapošljavanja je osiguran na način da se svaki interni oglas objavljuje na oglasnim pločama svih organa državne službe i web stranici a javni konkurs /natječaj u dnevnim novinama u Službenim novinama Federacije BiH, i web stranici Agencije za državnu službu FBiH.

90 Objasnite koje različite kategorije rukovodilaca postoje u državnoj službi, posebno, navedite nazive funkcija koje odgovaraju višim, srednjim i najnižim rukovodećim radnim mjestima i dajte procjenu broja zaposlenih kojima rukovodi svaki od rukovodilaca, navedite glavne dijelove organizacije čiji rad koordinira svaki od rukovodilaca i nadležni organ kojem relevantni rukovodilac odgovara za svoj rad.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sukladno članu 6. Zakona državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuju kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 3/12), rukovodeći državni službenici su:

Viši nivo rukovođenja:

1.Rukovodilac samostalne uprave i samostalne upravne organizacija (direktor);

2.Rukovodilac uprave i upravne organizacije koje se nalaze u sastavu ministarstva(direktor);

3. Sekretari Ureda koje obrazuje Vlada Kantona,

Srednji nivo rukovođenja:

1.Sekretar organa državne službe;

2.Pomoćnik rukovodioca organa državne službe;

3. Glavni inspektori.

Najniži nivo rukovođenja:

1.Načelnici i šefovi organizacionih jedinica(osnovnih i unutrašnjih).

Broj zaposlenih u organizacionim jedinicama srednjeg i najnižeg nivoa rukovođenja uređen je Uredbom o načelima za utvrđivanje unutarnje organizacije kantonalnih i općinskih organa uprave i upravnih organizacija („Službene novine ZE-DO kantona", broj: 8/06), i orijentaciono se kreće od 3-7 zaposlenika.

U rukovođenju je uspostavljenja vertikalna odgovornost i uvijek se odgovara neposredno nadređenom državnom službeniku, odnosno rukovodećem državnom službeniku, a

rukovodeći državni službenici odgovaraju rukovodiocima organa uprave odnosno drugog tijela.

1. Ministar, odgovara Premijeru Kantona,Vladi i Skupštini Kantona

2. Ravnatelj samostalne uprave, tajnik stručne službe, ravnatelj samostalne upravne organizacije-više funkcije, odgovaraju Premijru, Vladi i Skupštini Kantona,

3. Tajnik ministarstva (van organizaciono) -odgovara ministru,

4. Pomoćnik ministra (rukovodi sektorom), šef kabineta(rukovodi kabinetom) - srednje funkcije, odgovaraju ministru odnosno direktoru/ravnatelju samostalne uprave odnosno ravnatelju samostalne upravne organizacije, tajniku stručne službe,

5. šef unutarnje organizacione jedinice (rukovodi odjeljenjem, servisom,) –niže funkcije, odgovaraju pomoćniku ministra i ministru odnosno drugom rukovoditelju.

91 Koji sistem delegiranja ovlaštenja postoji od višeg do nižeg nivoa rukovođenja?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 70. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH (Službene novine navedene 35/05)), propisuje delegiranja nadležnosti od viših ka nižim nivoima rukovođenja vertikalan je prema principu od najvišeg ka nižem i obrnuto, na način, da rukovoditelji organa uprave na svim nivoima vlasti u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti, koji se odnose na upravno rješavanje i rješavanje o pravima, dužnostima i odgovornosti državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, kao i u drugim pojedinačnim stvarima, donose rješenja, zaključke i druge pojedinačne akte, predviđene posebnim propisom. Rukovoditelji organa uprave mogu ovlastiti rukovodeće državne službenike, ili druge državne službenike da donose pojedinačne akte za određena gore pomenuta pitanja o čemu su dužni donijeti pisano rješenje.

Članak 36. Zakona o upravnom postupku FBiH („Sl.novine FBiH“, br. 2/98 i 48/99), propisuje da rukovoditelj organa uprave ima ovlaštenje da donosi rješenja u upravnim stvarima koje se rješavaju u upravnom postupku. Rukovoditelj organa uprave može ovlastiti drugu službenu osobu istog organa da rješava u upravnim stvarima iz određene vrste upravnih poslova ili drugu stručnu službenu osobu za vođenje postupka odnosno preduzimanje radnje u postupku prije donošenja rješenja. Ovlaštenje za rješavanje obuhvata i vođenje postupka koji prethodi rješavanju.

92 Opišite postupak zapošljavanja za različite kategorije državnih službenika (npr. viši, srednji i niži rukovodeći nivo, stručni nivo /nivo službenika koji nisu rukovodioci). Opširno objasnite sljedeća pitanja za svaku kategoriju: a) sastav konkursne komisije; b) faze procesa izbora i organ koji je ovlašten da odluči o uspješnosti kandidata u svakoj od faza izbora; c) koji je organ ovlašten da donese konačnu odluku o izboru i na osnovu kojih kriterijuma. Navesti da li se, u skladu sa zakonskim okvirom, to ovlaštenje može delegirati i ako da kome.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Državni službenici u svim kategorijama (viši, srednji i niži) se sukladno o Državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Srednjobosanskog kantona" br. 3/12) biraju u skladu sa odredbama člana 22- 31. Zakona.

Konkursnu komisiju čine predstavnici organa na čiji zahtjev je raspisan konkurs (2 člana od kojih je jedan predstavnik sindikata) i treći član sa liste eksperata koji utvrđuje Agencija za državnu službu.

Proces izbora kandidata do konačne odluke o prijemu kandidata provodi Agencija za državnu službu Federacije BiH u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenim kriterijima, pravilima i postupku imenovanja i postavljenja državnih službenika u organima državne službe Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH" broj: 4/13), a konačnu odluku o prijemu lica na traženo radno mjesto sa liste uspješnih kandidata donosi rukovodilac organa uprave za koji je raspisan konkurs.

Navedeno ovlaštenje nije moguće delegirati.

93 Objasnite da li se rukovodioci višeg i srednjeg nivoa imenuju na ograničeno vrijeme ili sa mandatom na određeno vrijeme. U slučaju da se imenuju sa mandatom na određeno vrijeme, opširno opišite sljedeće: dužinu mandata; mogućnost, dužinu i uslove za ponovno imenovanje; organ koji je ovlašten da odluči o ponovnom imenovanju.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sukladno Zakonu o državnoj službi u Federaciji BiH («Sl. novine Federacije BiH», broj: 29/03, 23/04, 39/04,54/04, 67/05 , 8/06 i 4/12) koji je Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 3/12) preuzet je kao kantonalni zakon ne predviđa imenovanje na mandatni period, odnosno na ograničeno vrijeme rukovoditelja višeg i srednjeg nivoa.

Svi rukovodeći državni službenici se postavljaju odnosno imenuju na neodređeno vrijeme.

94 Da li postoji transparentan i regulisan sistem određivanja funkcija i ovlaštenja službenika na srednjim rukovodećim mjestima u okviru državne uprave? Opišite.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sukladno članku 4.,članku 6. stav (1) točka (a), utvrđen je transparentan sistem a ovlaštenja rukovodećih državnih službenika odredbama članka 10. do 12. i člankom 24. Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj:29/03,23/04,39/04,54/04,67/05,8/06, 4/12) koji je preuzet kao kantonalni Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 3/12) i člankom 63. do 65. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj:35/05)) i članka 36. Zakona o upravnom postupku FBiH (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 2/98, 48/99 i pravilnicima o unutarnjoj organizaciji organa.

95 Koje su pravne garancije za osiguravanje transparentnosti i meritokratije u zapošljavanju / imenovanju? Koji organi su zaduženi za praćenje i izvještavanje o tom procesu?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Transparentnost zapošljavanja u državnu službu osigurana je putem instituta javnog konkursa, a meritornost u procesu provjere stručnosti i selekcije kandidata vrši se putem Agencije za državnu službu FBiH, koja je zadužena za praćenje i izvještavanje o ovom procesu, a sve u skladu sa odredbama člana 24. i 27. Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj: broj: 29/03, 23/04, 39/04,54/04, 67/05 , 8/06 i 4/12) koji je Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 3/12) i podzakonskim aktima donesenim na osnovu tog zakona, a načelo meritokratije je narušeno mogućnošću rukovodioca organa uprave da izabere kandidata s liste uspješnih kandidata ne vodeći računa da se primi prvi kandidat na listi (kandidat s najvećim brojem bodova).

96 Da li postoji godišnji plan zapošljavanja? Ko ga priprema i kako se prati njegova realizacija?

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Ranijih godina nije rađen godišnji plan zapošljavanja u Kantonalnim upravnim organizacijama, nego je Komisija za davanje prethodne saglasnosti prema upućenom zahtjevu od strane organa ili službe, donosila odluku o potrebi raspisivanja neko javnog/internog konkursa/oglasa za prijem u radni odnos uposlenika na određeno ili neodređeno vrijeme na osnovu upražnjenog mjesta prema važećoj sistematizaciji organa ili službe u kojoj su definisani minimalni potrebni uslovi za eventualne kandidate, kao i poslovi i radni zadaci za buduće uposlenike.

Usvajanjem Odluku o Strategiji razvoja Zeničko-dobojskog kantona 2016.-2020. godina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 1/16) od strane Skupštine Zeničko-dobojskog kantona po prvi put se radi programirano planiranje razvoja svih posmatranih sektora, te objedinjuje planiranje ljudskih potencijala, razvoja i mogučnosti planiranih Budžetom. U skladu sa ovim u narednom periodu treba raditi na planiranju ljudskih potencijala na godišnjem nivou, odnosno petogodišnjem kako to strategija predviđa.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji zajednčki plan zapošljavanja za sve organe državne službe

97 Da li postoje specifični uslovi za pristup zapošljavanju na pozicijama u javnoj upravi, uključujući i uslove koji proizlaze iz ustavnih odredbi i zakonodavnog okvira na svim nivoima vlasti? Ako je tako, dostavite spisak ustavnih i zakonskih odredbi koje propisuju ove specifične uslove; i dostavite spisak institucija i tijela javne uprave na svim nivoima vlasti koja imaju takve uslove.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ustavom FBiH (Službene novine navedene Federacije BiH", broj 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08), Ustav Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/96, 19/00, 8/04, 10/04 i Službene novine Federacije BiH", broj: 7/96) utvrđuje specifične uvjete za pristup zapošljavanju na pozicije u javnoj upravi utvrđeni na način da je svim građanima garantirano pravo na jednak pristup javnim službama, odnosno odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine Federacije BiH", broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 04/12) koji je preuzet kao kantonalni zakon Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi Federacije BiH ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:3/12)) na način da su u organima državne službe Federacije Bošnjaci, Hrvati i Srbi kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalima i građani Bosne i Hercegovine proporcionalno zastupljeni.

Odredbe Ustava FBiH (Službene novine navedene 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05 i 88/08) su II A član 2., stav 2., tačka b), a odredba članka 3.Ustav Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/96, 19/00, 8/04, 10/04 i Službene novine Federacije BiH", broj: 7/96) i u odredbi su članka.

2. stavk 1. Zakona o državnoj službi FBiH (Službene novine navedene „Službene novine Federacije BiH", broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 04/12(koji je preuzet kao kantonalni zakon Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi Federacije BiH ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:3/12)

Svi organi uprave i upravne organizacije u FBiH su dužni primjenjivati pomenute odredbe ustava i zakona prilikom zapošljavanja u državnu službu.

98 Navedite da li postoji privremeno zaposlenje u javnoj upravi. Kakav je pravni status ovih kategorija - da li se one smatraju državnim službenicima, a ako ne, kakav se postupak primjenjuje na njih da bi postali državni službenici? Kakav je postupak za njihovo zapošljavanje i otpuštanje? Da li postoji zakonom propisano ograničenje broja privremenih ugovora? Ako postoji, na koji način se ovo ograničenje poštuje, prati i da li se o tome izvještava? Da li javnost prati podatke o privremenim ugovorima i da li isu joj dostupni?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 37 a) Zakona o državnoj službi FBiH (Službene novine navedene „Službene novine Federacije BiH", broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 04/12(koji je preuzet kao kantonalni zakon Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi Federacije BiH ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:3/12), predviđena je mogućnost zapošljavanja državnih službenika na određeno vrijeme usljed privremene odsutnosti državnog službenika.

Tako primljenih zaposlenika ima radnopravni status državnog službenika.

Postupak prijema i otpuštanja ovih zaposlenika je identičan postupku prijema i otpuštanja državnih službenika na neodređeno vrijeme.

Ne postoji zakonsko ograničenje broja prijema državnih službenika na određeno vrijeme.

99 Dajte podatke o privremeno zaposlenim u posljednje tri godine, uključujući i procenat ovako zaposlenih u odnosu na zaposlene putem konkursa.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Sva zaposlenja u organima državne službe Zeničko-dobojskog kantona, obavezno je vršiti putem konkursa, odnosno oglasa.

Zeničko dobojski kanton nema organizovanu jedinstvenu kadrovsku evidenciju za sve organe državne službe, već je svaki budžetski korisnik odgovoran za provođenje prijema u radni odnos na određeno i neodređeno vrijeme u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

Stoga, Ministarstvo finansija Zeničko dobojski kantona ne raspolaže takvim evidencijama za posljednje tri godine.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za pravosuđe i upravu ne raspolaže ovakvom evidencijom.

100 Opišite kako je u državnoj službi organizovano upravljanje ljudskim resursima. Da li postoji politika razvoja državne službe? Da li postoji vodeća institucija za koordinaciju i koje su njene nadležnosti? Da li ima dovoljno ljudskih resursa? Da li priprema godišnji izvještaj i objavljuje ga?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sukladno članku 61. Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine navedene u odgovoru br. 95.). Vlada Federacije odnosno vlada kantona, općinsko i gradsko vijeće utvrđuju opće smjernice za vođenje kadrovske politike u organima državne službe i o tome mogu donositi odgovarajuće akte, u skladu sa odredbama.

Rukovoditelj organa državne službe zadužen je za provedbu odredaba ovog zakona i osigurava upravljanje osobljem organa državne službe i vodi osobne administrativne dosje za svakog državnog službenika i osigurava da svaki državni službenik koji obavlja dužnosti u organu državne službe ima nesmetan pristup svom administrativnom dosjeu. Rukovoditelj organa državne službe u izvršavanju ovih poslova usklađuje svoje aktivnosti i surađuje sa Agencijom za državnu službu.

101 Na koji način je osigurana dosljednost prakse upravljanja ljudskim resursima u cijeloj zemlji? Na koji način se upravlja ljudskim resursima na različitim nivoima vlasti, koje institucije upravljaju i koje su im nadležnosti?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Člankom 62. Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine navedene u odgovoru br. 95.) uspostavljen je pravni okvir za upravljanje ljudskim resursima u FBiH, a Agencija za državnu službu FBiH donosi podzakonske propise kojim bliže uređuje predmetnu materiju i osigurava dosljednost prakse upravljanja ljudskim resursima. Nadležnosti Agencije za državnu službu FBiH utvrđene su odredbama članka 64. Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine navedene u odgovoru br. 86.), a one su:

a)utvrđuje jedinstvene kriterije, pravila i postupke selekcije, imenovanja i postavljanja državnih službenika u organima državne službe u Federaciji, u skladu s ovim zakonom; b) planira i realizira proces zapošljavanja državnih službenika na zahtjev i u skladu sa potražnjom organa državne službe; c) organizira i realizira stručno obrazovanje i usavršavanje državnih službenika zaposlenih u organima državne službe, kao i razvoj državne službe; d) organizira edukaciju kandidata za polaganje stručnog ispita za državnu službu koji predstavlja uvjet za rad u organu državne službe; e) pruža stručnu pomoć organima državne službe u realiziranju njihove kadrovske politike, organizacijskih poboljšanja i razvoja, kao i uspostavljanje i vođenje registra državnih službenika; f) podnosi godišnji izvještaj o stanju kadrova u organima državne službe u Federaciji i podnosi svoj plan rada za narednu godinu Vladi Federacije na odobravanje; g) obavlja ostale poslove i zadatke koji su joj ovim zakonom stavljeni u nadležnost.

102 Objasnite kako je otpuštanje državnih službenika sa posla regulisano, odnosno specifične uslove za pokretanje postupka razrješenje koji su propisani zakonodavstvom za svaku kategoriju osoblja (rukovodeća mjesta na višem i srednjem nivou i stručni nivo/službenici koji nisu na rukovodeće osoblje), organ koji donosi odluku i zakonom propisan mehanizam za sprečavanje zloupotrebe otpuštanja itd.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Otpuštanje svih kategorija državnih službenika regulisano je odredbama o disciplinskom postupku u člancima 51.-57.Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: navedeno u 95 pitanju) i odredbama člana 36. istog Zakona o prekobrojnošću.

Državnom službeniku može prestati radni odnos u državnoj službi (otpuštanje) ako zbog težih povreda službene dužnosti, nakon provedenog disciplinskog postupka bude utvrđeno da je državni službenik odgovoran za učinjene povrede.

Otpuštanje iz državne službe može sukladno odredbama članka 36. Zakona nastati kao posljedica prekobrojnosti. Prekobrojnost nastaje isključivo kao posljedica reorganizacije, smanjenja obima poslova organa državne službe ili njegovog ukidanja.

Disciplinski postupak vodi Disciplinska komisija koju imenuje Agencija za državnu službu FBiH, čine je tri člana,a rukovodilac organa ne može biti član komisije.

Disciplinska komisija tokom postupka pribavlja mišljenje medijatora državne službe o podnesenoj disciplinskoj prijavi.Protiv odluke Disciplinske komisije državni službenik ima pravo izjaviti žalbu Odboru za žalbe radi preispitivanja donesene odluke. Žalba se može uložiti u roku od 15 dana od dana prijema odluke Disciplinske komisije.

U slučaju prekobrojnosti postoji zakonski mehanizam za zaštitu sprečavanja zloupotreba na način da se državni službenik koji je proglašen prekobrojnim, u skladu sa člankom 22. Zakona o državnoj službi, može: a) rasporediti na slično upražnjeno radno mjesto državnog službenika u drugom organu državne službe; b) ukoliko je ovo rasporeñivanje nemoguće, državnom službeniku se nudi prijevremeno penzionisanje, u skladu sa zakonom (posebnim zakonom); c) ukoliko je privremeno penzionisanje nemoguće rukovodilac organa državne službe razrješava dužnosti prekobrojnog državnog službenika koji može izjaviti žalbu Odboru za žalbe i tražiti preispitivanje svog razrješenja, u skladu sa ovim zakonom; d) državni

službenik koji je proglašen prekobrojnim, a nije dalje raspoređen, ima pravo na otpremninu u skladu sa člankom 45. ovog zakona, te na naknadu za slučaj nezaposlenosti, u skladu sa zakonom. Ukoliko se u organu državne službe oglasi upražnjeno slično radno mjesto u roku od godinu dana od dana razrješenja s dužnosti, prekobrojni državni službenik ima prednost prilikom ponovnog zaposlenja u organu državne službe.

103 Opišite informacione sisteme za upravljanje ljudskim resursima koji postoje. Koje dijelove javne uprave pokriva ovaj sistem ili sistemi? Sa kojim drugim informacionim sistemima je on u interakciji (npr. trezor za obračun plata itd.)?

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalne upravne organizacije ne posjeduju specifičan centralizovan softver za praćenje, razvoj i unapređenje ljudskih resursa, nego se jedna prostija varijanata baze nalazi u organima i službama pojedinačno i služi za obračun dužine staža i evidenciju osnovnih podataka o uposlenicima.

Krajem 2015. godine implementiran je elektronski sistem evidencije radnog vremena uposlenika na sve Kantonalne upravne organizacije smještene na različitim lokacijama izuzev Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona. Sistem posjeduje mogućnost uspostavljanja razmjene podataka sa informacionim sistemom za obračun plate uposlenika, ali do ovog nivoa razvoja aplikacije nije došlo dijelom i zbog nemogućnosti primjene važeće zakonske regulative za obračun plaće i eventualih sankcija koje softver predviđa.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za pravosuđe i upravu ne raspolaže informacijama o informacionom sustavu za upravljanje ljudskim resursima,te koje dijelove javne uprave pokriva ovaj sistem i sa kojim drugim informacionim sistemima je on u interakciji.

104 Opišite zakonski okvir koji garantuje stručno usavršavanje državnih službenika. Objasnite kako se organizuje obuka državnih službenika i na kom pravnom osnovu. Da li postoji institucija nadležna za obaveznu i kontinuiranu edukaciju državnih službenika i koji je opseg njenog rada? Navedite statističke podatke o broju i sadržaju obuka u posljednjih pet godina.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Stručno usavršavanje i obrazovanje regulirano je odredbama članka 50. Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjujue kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona 3/12).

Državni službenici obavezni su da neprestano rade na svom stručnom obrazovanju i usavršavanju. Državni službenik ima pravo i obavezu sudjelovati na savjetovanjima i drugim oblicima obrazovnih aktivnosti. O sudjelovanju državnih službenika na savjetovanjima i drugim oblicima obrazovnih aktivnosti odlučuje rukovoditelj organa državne službe, vodeći pri tom računa o podjednakom sudjelovanju svih državnih službenika.

Institucija koja je nadležna za obaveznu i kontinuiranu edukaciju državnih službenika je isključivo Agencija za državnu službu FBIH, a Vlada Federacije BiH i Vlade Kantona imaju usvojenu strategiju obuke i obrazovanja državnih službenika, a Agencija za državnu službu provodi strategiju i vodi statistiku o broju i sadržaju obuka u proteklom periodu.

105 Opišite zakonski okvir za unapređenje integriteta državne službe. Postoji li etički kodeks koji se primjenjuje na državne službenike? Ako postoji, kako se njegova primjena nadgleda? Da li postoje posebna pravila primjenjiva na određene kategorije državnih službenika?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonski okvir za unapređenje integriteta državne službe predstavljaju odredbe članka 17. stavka (7) Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine zeničko-dobojskog", broj:3/12), koji određuju da se državni službenik u vršenju svojih zadataka naročito rukovodi principima utvrđenim u Etičkom kodeksu za državne službenike koji donosi Agencija za državnu službu Federacije BiH. Etički kodeks odnosi se na sve kategorije državnih službenika i namještenika, s tim da institucije čiji državni službenici obavljaju poslove (čuvari šuma, zaposlenici u šalter salama lokalne samouprave, portiri), koji zahtijevaju dodatno reguliranje pravila ponašanja ili postupanja, imaju svoje akte kojim se dodatno reguliraju specifičnosti navedenog ponašanja ili postupanja (nošenje uniforme ili službene odjeće, uporaba oružja, drugih sredstava prinude ili posebnih ovlaštenja, itd.). Takvo reguliranje mora biti sukladno sa principima ovog kodeksa. Primjenu Etičkog kodeksa nadgleda rukovoditelj organa uprave.

106 Kako je organizovan razvoj karijere za državne službenike (napredovanje, premještaj, pokretljivost itd.)? Kako se primjenjuje zakonski okvir koji reguliše ove aspekte (npr. pokazatelji broja unaprijeđenih ljudi svake godine)?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Napredovanje i unapređenje državnih službenika regulisano je odredbama člana 34.-.35 Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine zeničko-dobojskog kantona broj: 3/12).

Napredovanje državnih službenika u kategoriju rukovodećih državnih službenika dozvoljeno je isključivo putem javnog konkursa, dok je napredovanje u okviru ostalih državnih službenika rezultat ocjene rada, a napredovanje se vrši putem internog oglasa. Na nivou organa državne službe u Zeničko-dobojskom kantonu po ovom osnovu su bila 1 unapređenje (Ministarstvo za pravosuđe i upravu), državnih službenika po zakonskim kriterijima, međutim ima „unapređenja" kao rezultat izmjene pravilnika o unuatrnjoj organizaciji npr. radno mjesto stručnog suradnika bude predviđeno u novom pravilniku kao radno mjesto višeg stručnog saradnika ili stručnog savjetnika.

107 Opišite zakonski okvir koji reguliše ocjenjivanje državnih službenika. Koliko često se vrši ocjenjivanje rada? Šta je rezultat ocjenjivanja, tj. koliko ocjena postoji? Na koji

način rezultati ocjenjivanja utiču na karijeru i uslove rada (npr. platu) državnih službenika i koji mehanizmi postoje za praćenje primjene preporuka datih pri ocjenjivanju? Na koji način se ocjenjuju rukovodioci na višem nivou?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonski okvir za ocjenjivanje državnih službenika predstavlja odredba člana 33. Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 3/12) i Pravilnik o ocjenjivanju rada državnih službenika u organima državne službe Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH" broj: 62/11).

Ocjenjivanje državnih službenika vrši se jednom godišnje (najmanje svakih 12 mjeseci). Sukladno zakonskom okviru ocjena rada uzima se u obzir jedino prilikom unapređenja i internog premještaja. Mehanizam za praćenje primjene pri ocjenjivanju rada zasniva se na rezultatima postignutim u realiziranju poslova predviđenih opisom radnog mjesta i ciljevima koje za dati vremenski period utvrdi neposredno nadređeni službenik.

Ocjenjivanje rada rukovodećih državnih službenika koje postavlja Vlada Zeničko-dobojskog kantona ocjenju se shodno odredbama Zakona o državnoj službi kao i ostali državni službenici i sukladno Uredbi o mjerilima, postupku i načinu ocjenjivanja rada rukovoditelja organa državne službe koje postavlja Vlada Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/13).

108 Da li postoji transparentna zakonska ili regulatorna osnova za radnje koje preduzimaju državni službenici? Posebno, kako se osigurava nepristrasnost i zabrana diskriminacije u radu državnih službenika?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Regulatorna osnova za transparentnost rada državnih službenika i za radnje koje poduzimaju državni službenici u izvršavanju svojih poslova i zadataka i odnosa prema građanima predstavlja Zakon o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH" broj 2/98 i 48/99), Zakon o organizaciji organa uprave u odredbama odnosa organa uprave prema građanima („Službene novine Federacije BiH" broj 35/05) i Zakon o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj:3/12).

Nepristranost i zabrana diskriminacije državnih službenika utvrđena je odredbom članka 17. stavka (3) Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj:3/12) . Državni službenik je nepristran, te naročito: a) izbjegava djelatnosti ili propuste u vršenju svoje profesionalne dužnosti koje krše ili su nespojive s dužnostima utvrđenim ovim zakonom i suzdržava se naročito od javnog ispoljavanja svojih političkih uvjerenja i ne zloupotrebljava vjerska

uvjerenja; b) ne traži i ne prihvaća za sebe ili svoje srodnike bilo kakvu dobit, beneficiju, naknadu u novcu, uslugama ili slično, osim onih dozvoljenih ovim zakonom.

Zaštita od diskriminacije osigurana je mogućnošću ulaganja prigovora rukovoditelju organa uprave na rad ili ponašanje pojedinog državnog službenika, ili putem vođenja redovnih upravnih ili sudskih postupaka.

109 Opišite sistem zarada državnih službenika i drugih zaposlenih u javnoj upravi. Navedite relevantne zakonske akte.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sustav zarada državnih službenika, plaće i naknade zaposlenih službenika u ZDK i drugih zaposlenih u javnoj upravi u Zeničko-dobojskom kantona osiguravaju se isključivo iz Proračuna ZDK, to je i politika plaća i naknada, u kvantitativnim okvirima, dominantno determinirana godišnjim Proračunom Zeničko-dobojskog kantona, u periodu 2011.-2016. godina.

Obračun i isplatu plaća i naknada zaposlenim u državnoj službi i javnoj upravi Zeničko-dobojskog kantona (samo školstvo, pravosuđe i policijski službenici)) vrši se korištenjem sistema centraliziranog obračuna i isplate plaća, koji vodi Ministarstvo financija Zeničko-dobojskog kantona.

Plaće i naknade zaposlenih u organima Zeničko-dobojskog kanton i drugih zaposlenih u javnoj upravi u Zeničko-dobojskom kanton se bazira na principima i kriterijima utvrđenim odredbama u sljedećim propisima:

- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika u kantonalnim organima državne službe (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/07, 3/09, 2/10 i 7/10);
- Odluka o utvrđivanju koeficijenata rukovoditelja izvršnih organa vlasti (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/07, 13/09 i 7/10);
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun osnovne plaće namještenika u kantonalnim organima državne službe (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/07);
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun plaće savjetnika koji nisu državni službenici, zaposlenih u kantonalnim organima državne službe (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 13/09);
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun plaće policijskih službenika Ministarstva unutarnjih/unutršnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/06);
- Odluka o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za obračun plaća kantonalnog pravobranitelja i zamjenika kantonalnog pravobranitelja, zaposlenih u Kantonalnom pravobraniteljstvu u Zenici (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/06, 13/09 i 7/10).
- Uredba o sastavu komisija i naknadama članova komisija u okviru kantonalnih organa uprave i općinskih službi za upravu u upravnom postupku („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“- pročišćen tekst, broj 6/04)

- Odluka o utvrđivanju visine osnovne plaće za rukovoditelje u ustanovama i organima gdje je Vlada ili ministarstvo odgovorni javni službenik ili upravlja državnim kapitalom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 3/15);

Uredba o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće ”, (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/09 4/159). Zakon o plaći i primanjima predsjedatelja i poslanika („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 8/05 i 7/08); Zakon o plaćama i naknadama nositelja izvršnih organa vlasti (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 15/03). Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima o mogućnostima nagrađivanja s obzirom na kompetencije službenika, osjenjivanje ili neki drugi kriterij.

110 Opišite na koji način je zajamčen nezavisni nadzor državne službe.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Organ zajamčen za praćenje nezavisnosti državne službe je Odbor državne službe za prizive, a njegove nadležnosti su utvrđene odredbom članka 65. Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” broj: 29/03, 23/04, 54/04, 67/05 i 8/06) koji se primjenjuje kao kantonalni zakon sukladno Zakonu o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 3/12).

111 Navedite statističke podatke o državnoj službi, po ispod navedenim kriterijima, razvrstane za svaki nivo vlasti i, gdje je to moguće, po polu: a) Statistički podaci o javnoj upravi (podaci za 2016. godinu) i. Broj državnih službenika ii. Broj politički imenovanih iii. Broj pomoćnog/ administrativnog osoblja iv. Broj privremeno zaposlenih v. Broj ostalih zaposlenih, ako je primjenjivo (objasnite) vi. Ukupan broj zaposlenih u javnoj upravi (Dostavite spisak vrsta institucija koje se smatraju dijelom javne uprave u Bosni i Hercegovini) vii. Ukupan planirani broj ljudi koji treba da budu zaposleni u javnoj upravi (Ovaj broj treba da obuhvati i slobodnih radnih mjesta koja nisu popunjena, ali su sistematizovana u svim institucijama) b) Zapošljavanje u državnoj službi (osim rukovodećih državnih službenika / drugih zaposlenih na visokim pozicijama) viii. Broj upražnjenih radnih mjesta državnih službenika na početku godine ix. Broj provedenih javnih konkursa x. Broj primljenih prijava po radnom mjestu xi. Broj uspješnih kandidata xii. Broj radnih mjesta popunjenih putem konkursa xiii. Broj provedenih internih konkursa xiv. Broj primljenih prijava po radnom mjestu xv. Broj uspješnih kandidata xvi. Broj radnih mjesta popunjena kroz interni konkurs xvii. Broj ljudi na listama čekanja, ako ih ima (nakon što su bili uspješni na konkursu) c) Mobilnost u državnoj službi i. Broj unaprijeđenih državnih službenika ii. Broj premještenih državnih službenika (horizontalno) iii. Broj degradiranih državnih službenika d) Razrješenje / otpuštanje iz državne službe - Ukupan broj razriješenih/otpuštenih državnih službenika u datoj godini: i. Zbog ostavke ii. Zbog odlaska u penziju iii. Zbog disciplinske mjere iv. Zbog nezadovoljavajućeg obavljanja posla v. Ostalo (navedite) e) Žalbe u državnoj službi i. Broj žalbi podnesenih relevantnim institucijama zbog nepravednog otpuštanja državnih službenika u datoj godini ii. Broj žalbenih predmeta državnih službenika koji su riješeni u datoj godini iii. Žalbe riješene u korist državnih službenika u datoj godini iv. Žalbe riješene u korist institucija javne uprave u datoj godini v. Broj pravosnažno riješenih žalbenih predmeta izvršenih u datoj godini vi. Ukupan broj žalbenih predmeta koji još nisu riješeni vii. Ukupan broj pravosnažno

riješenih žalbenih predmeta koji čekaju izvršenje viii. Broj žalbi koje su ostali zaposleni podnijeli relevantnim institucijama zbog nepravednog otpuštanja ix. Broj žalbi riješenih u datoj godini x. Žalbe riješene u korist ostalih zaposlenih xi. Žalbe riješene u korist institucija javne uprave xii. Broj pravosnažno riješenih žalbenih predmeta izvršenih u datoj godini xiii. Ukupan broj žalbenih predmeta koji još nisu riješeni xiv. Ukupan broj pravosnažno riješenih žalbenih predmeta koji čekaju izvršenje xv. Iznos plaćenih odšteta na osnovu pravosnažnih sudskih odluka u datoj godini f) Ocjenjivanje rada i. Ukupan broj ocijenjenih državnih službenika u datoj godini (% svih državnih službenika) ii. Procenat institucija koje su završile ocjenjivanje rada iii. Broj onih koji su ocijenjeni najvećom ocjenom iv. Broj onih koji su ocijenjenih drugom najvećom ocjenom v. Broj onih koji su ocijenjenih trećom najvećom ocjenom vi. Broj onih koji su ocijenjenih kao "nezadovoljavajući" g) Viši državni službenici / rukovodioci vii. Ukupan broj rukovodilaca na višem nivou viii. Broj upražnjenih radnih mjesta rukovodilaca na višem nivou na početku godine ix. Broj upražnjenih radnih mjesta rukovodilaca na višem nivou koje treba popuniti u skladu sa godišnjim planom zapošljavanja x. Broj javnih konkursa provedenih za popunjavanje radnih mjesta rukovodilaca na višem nivou xi. Broj primljenih prijava po radnom mjestu xii. Broj uspješnih kandidata xiii. Broj internih konkursa provedenih za popunjavanje radnih mjesta rukovodilaca na višem nivou xiv. Broj primljenih prijava po radnom mjestu xv. Broj uspješnih kandidata xvi. Broj rukovodilaca na višem nivou koji su ponovo imenovani nakon isteka mandata xvii. Ukupan broj otpuštanja rukovodilaca na višem nivou, od čega: - Zbog odlaska u penziju - Zbog ostavke - Zbog disciplinske mjere - Zbog negativnih ocjena - Zbog isteka mandata - Ostalo (navedite) xviii. Broj žalbi zbog otpuštanja visokih rukovodilaca xix. Broj pozitivno riješenih žalbi xx. Broj izvršenih odluka po žalbi xxi. Broj pravosnažnih odluka koje čekaju izvršenje xxii. Iznos plaćenih odšteta na osnovu pravosnažnih sudskih odluka u datoj godini

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže navedenim podacima.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

a)Statistički podatke o javnoj upravi (podaci za 2016. godinu) ne vode se u evidencijama Ministarstva za pravosuđe i upravu

i. Broj državnih službenikai.

U sudovima i Tužiteljstvu na području Zeničko-dobojskog kantona uposleno je:

- državni službenici: 28 Ž i 15 M
- namještenici: 255 Ž i 69 M
- uposleni na određeno vrijeme: 20 Ž i 8 M

UKUPNO: 303 Ž i 92 M

Nositelji pravosudnih funkcija: 85 Ž i 59 M

Ukupan broj zaposlenih: 388 Ž i 151 M

Sve ukupno: 539 (Ukupan broj uposlenih u pravosudnim institucijama uključujući i nositelje pravosudnih dužnosti u Zeničko-dobojskom kantonu)

112 Opišite zakonodavni okvir koji reguliše uspostavljanje i organizaciju svih javnih tijela u okviru izvršne vlasti zajedno sa razgraničenjem njihovih odgovornosti. Dostaviti organizacionu šemu izvršne vlasti na različitim nivoima vlasti.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Pravni osnov za osnivanje organa uprave (ministarstva i uprava i upravnih organizacija) je Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 35/05).

Odredbama ovog zakona regulirano je :

- da se organi uprave osnivaju na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH,
- da se pored organa uprave osnivaju i uprave organizacije,
- regulisani su kriteriji za osnivanje organa uprave i upravnih organizacija,
- regulisano je da se organi uprave i upravne organizacije osnivaju i ukidaju i njihov djelokrug utvrđuje za federalni i kantonalni nivo Zakonom o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija a na lokalnom nivou odlukom Općinskog vijeća, u skladu sa navedenim zakonom.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona donijela je je Zakon o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima uprave („Službene novine zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/15). Ovim zakonom osnovano je deset (10) ministarstava, dvije (2) samostalne uprave te dvije (2) upravne organizacije.

Navedeni organi uprave i upravne organizacije prate stanje u oblastima za koje su osnovani i odgovaraju za stanje u tim oblastima.

Pravni osnov za osnivanje stručnih, tehničkih, zajedničkih i samostalnih službi drugih organa koje osniva izvršna vlast je isto tako, Zakon o organizaciji organa uprave u FBiH.

Pravnim aktom o osnivanju stručnih službi utvrđuje se organizacija, nadležnost, odgovornost, i druga pitanja od značaja za rad stručne službe.

Izvršna vlast Kantona, u skladu sa Ustavom Zeničko-dobojskog kantona je Vlada Kantona koju čine premijer Kantona i ministri.

Zakon o Vladi Zeničko-dobojskog kantona("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:7/10) definira u članku 6. da Vladu čine Premijer Kantona i 10 ministara.

113 Kako se osigurava odgovornost upravnih organa (npr. da li upravni organi odgovaraju za svoj rad drugim upravnim, zakonodavnim ili pravosudnim organima, i da li su predmet nadzora drugih)?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Odgovornost upravnih organa regulisana je člankom 24. stavkom (1) Zakona o organizaciji organa uprave Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 35/05).

Organi uprave odgovorni su, u okviru svoje nadležnosti, za stanje u oblastima za koje su osnovani i to u pogledu izvršavanja zakona i drugih propisa i zakonitosti upravnih i drugih akata koji se donose u izvršavanju tih propisa, kao i za tačnost i ažurnost podataka koja podnose nadležnim zakonodavnim i izvršnim organima vlasti i za tačnost i ažurnost podataka o kojima, na osnovu zakona i drugog propisa, vode propisane službene evidencije.

Kantonalni organi uprave i kantonalne upravne organizacije za svoj rad i stanje u oblasti za koju su osnovani odgovorni su kantonalnoj Vladi, a Općinske službe za upravu su odgovorne općinskom načelniku.

Niži nivoi vlasti za povjerene poslove iz nadležnosti viših organa su odgovorni tim višim organima vlasti.

Kantonalni organi uprave i kantonalne upravne organizacije odgovorni su i Skupštini Zeničko-dobojskog kantona za zakonito, potpuno, efikasno i profesionalno obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Sukladno članku 98. stavcima (2) i (3) Zakona o organizaciji organa uprave organi uprave i upravne organizacije imaju ovlaštenja i obaveze da organu zakonodavne vlasti podnose, radi razmatranja, pojedina pitanja iz svoje nadležnosti i daju preporuke u vezi sa izvršavanjem zakona i drugih propisa. Organi uprave i upravne organizacije obavezni su na zahtjev organa zakonodavne vlasti podnositi izvještaje o svom radu, o stanju u odnosnoj oblasti i o izvršavanju zakona i drugih propisa, odgovarati na pitanja organa zakonodavne vlasti i, uskladu sa programom rada tog organa, odnosno na njegov zahtjev, pripremati zakone i druge propise, kao i analitičke, informativne i druge materijale.

Organi uprave su predmet nadzora od strane drugih upravnih organa u skladu sa odredbama člana 15. Zakona o organizaciji organa uprave. Organi uprave upravni nadzor ostvaruju tako što vrše nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa, kao i zakonito postupanje organa uprave i pravnih lica sa javnim ovlaštenjima u obavljanju poslova iz njihove nadležnosti.

Upravni nadzor obuhvata:

1) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose organi uprave kojima se rješava u upravnim stvarima u upravnom postupku;

2) nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koja donose pravna lica sa javnim ovlaštenjima;

3) inspekcijski nadzor.

Organi uprave su pravosudnim institucijama odgovorni kroz preispitivanje konačnih upravnih akata u upravnom sporu sukladno Zakonu o upravnim sporovima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 9/05).

Podzakonski propisi koje donose organi uprave sukladno Zakonu o organizaciji organa uprave podliježu utvrđivanju zakonitosti pred Ustavnim sudom FBIH, ali Zakonom o postupku pred

Ustavnim sudom Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 6/95 i 37/03) ne regulira ocjenu zakonitosti podzakonskih propisa, već samo ocjenu ustavnosti takvih propisa.

114 Objasnite zakonodavni okvir kojim se uređuje nadzor od strane nadzornih institucija i dajte spisak svih takvih struktura (nezavisnih institucija).

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Na razini Zeničko-dobojskog kantona nije registrirana niti jedna nadzorna institucija

119 Kakvi su postupci kojima se garantuju prava građana na žalbu protiv mjera državne službe? Opišite ih (npr. skupštinski odbori, institucija omudsmena, unutrašnja i spoljna revizija, inspekcije, organi za utvrđivanje standarda). Relevantne zakone dostavite na engleskom jeziku.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Prava građana na žalbu protiv mjera državne službe su jedinstvena i uređena su Zakonom o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj: 2/98 i 48/99) i odgovarajućim materijalnim propisima.

120 Na koji način se prati realizacija preporuka koje su dali ovi organi (posebno ombudsmana) i u kojoj mjeri su one uzeti u obzir od strane institucija javne uprave?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Praćanje preporuka koje su eventualno dali neki od organa, prati se kroz drugostepeno rješavanje i kroz izrađene izvještaje o rješavanju upravnih stvari u upravnom postupku, koje su svi organi obavezni prezentirati na kraju izvještajnog perioda.

130 Opišite postojeću politika pružanja usluga. Na koji način se osigurava dosljedna politika između različitih nivoa vlasti?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Postojeća politika pružanja usluga zasniva se na obavljanu poslova iz nadležnosti tog organa sukladno propisima tog nivoa vlasti, a i na način povjerenih poslova organa koji je povjerio te poslove.

Odredbe članka 1. i 2. Zakonom o upravnom postupku FBiH (Službene novine navedene u odgovoru br. 91.) koji se na jedinstven način primjenjuje na cijeloj teritoriji FBiH. Po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine i organi uprave kantona, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih osoba ili drugih stranaka. Nadležna tijela kantona mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka, koja moraju biti sukladna ovom zakonu. Po ovom zakonu dužna su postupati i poduzeća (društva), ustanove i druga pravna lica kad u obavljanju javnih ovlasti koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeća rješavaju u upravnim stvarima.

Pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim federalnim zakonom, urediti drukčije nego što su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugačije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti suprotna načelima ovog zakona.

Odnos između različitih organa nivoa vlasti temelji se na međusobnoj saradnji, informiranju i obavještavanju. Okvir koji reguliše pitanje suradnje između različitih nivoa vlasti reguliran je odredbama Zakona o organizaciji organa uprava u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/05) u odredbama članova 82.-88. Zakona.

131 Postoji li politika e-vlade? Opišite šta su njeni glavni ciljevi i status njene realizacije.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Politika e-vlade se provodi na osnovu Odluka koje je donijela Vlada Zeničko-dobojskog kantona, a koje se odnose na razvoj i primjenu informacionih tehnologija u cilju poboljšanja kvaliteta usluga javne uprave Kantonalnih upravnih organizacija. Ove Odluke utvrđuju smjernice za:

- postojanje, obavezu korištenja i upravljanja službenom domenom i službenim adresama elektronske pošte u Zeničko-dobojskom kantonu – Odluka o utvrđivanju domene i adrese elektronske pošte u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13);

-postojanje, ažuriranje i održavanje službene web stranice www.zdk.ba – Odluka o internet portalu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13);

- obavezu integracije i zaštite elektronske mreže Kantonalnih upravih organizacija na svim lokacijama na kojim se nalaze i za sve korisnike iste - Odluka o korištenju elektronskih mreža u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13, 1/15 i 13/16);

-planiranje, nabavku, instaliranje, eksploataciju i održavanje informatičke opreme – Odluka o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13 i 13/16);

-minimum potrebnih tehničkih zahtjeva za sve radne stanice korisnika elektronske mreže, te njihovo obezbjeđenje sa aspekta sigurnosti rada na mreži – Odluka o standardnoj radnoj jedinici u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13);

-odabir, nabavku, implementaciju i održavanje softverskih rješenja u Kantonalnim upravnim organizacijama Zeničko-dobojskog kantona – Odluka o softveru u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13);

Odluke koje je donijela Vlada poslužile su kao temelj za izgradnju jednog jedinstvenog elektronskog sistema koji objedinjuje dijelove elektronske mreže na 7 lokacija, propisno zaštićenog licenciranim antivirusnim softverom uz upotrebu licenciranih sistemskih softvera. Upravljanje i nadzor nad sistemom radi Odjeljenje za informatičku podršku pri Stručnoj službi Vlade, koje uz pomoć centralizovanog načina monitoringa sistema nadgleda sigurnost i

eksploataciju elektronskog sistema cca 340 korisnika Kantonalne administracije (ne uključujući korisnike elektronskog sistema Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, jer oni čine odvojen sistem, te su izuzeti iz svih gore spomenutih Odluka o informacionim tehnologijama).

U pojedinim Kantonalnim organima i službama su implementirana i koriste se specifična softverska rješenja, ali sada kada je napravljen jedinstven sistem sa centralizovanim upravljanjem potrebno je planirati nabavku i implementaciju jednog jedinstvenog dokument menadžment sistema koji bi uradio potpunu elektronizaciju poslovnih procesa manipulacije predmetima i dokumentima. Ovakav sistem bi trebao automatizirati procese stvarajući na taj način standardne izlazne dokumente, povećati efikasnost i transparentnost rada Kantonalne administracije, a građani i poslovni subjekti bi dobili kvalitetnije usluge iste.

Vlada je donijela Zaključak broj 02-34-11485-1/15 od 20.05.2015 o nabavci i implementaciji dokument menadžment sistema, kao integralnog softvera za elektronsko poslovanje svih kantonalnih organa i službi.

135 Opišite standarde za interoperabilnost informatičkih sistema javnih institucija. Na koji način se garantuju jedinstveni standardi? Kakva je situacija u primjeni?

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Provođenjem politike e-vlade na osnovu donesenih Odluka vezano za informacione tehnologije (Odluka o utvrđivanju domene i adrese elektronske pošte u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13), Odluka o internet portalu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13), Odluka o korištenju elektronskih mreža u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13, 1/15 i 13/16), Odluka o upotrebi informatičke opreme i zaštiti podataka u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13 i 13/16), Odluka o standardnoj radnoj jedinici u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13) i Odluka o softveru u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13)) uvedene su standardizovane metode uređenja i obezbjeđenja mreže, radnih i serverskih jedinca, što sa centralizacijom sistema predstavlja potreban osnov za uspostavu okvira interoperabilnosti informatičkih sistema.

Upotreba domenskog okruženja sa ograničenim pristupima za različite nivoe korisnika sa licenciranim antivirusnim obezbjeđujem je dovoljan uslov za pristup bilo kojem drugom uređenom sistemu i razmjenu podataka.

Kao prvi primjer interoperabilnosti sistema može se navesti uspostava VPN veze između Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona i baze Jedinstvenog sistema kontrole i uplate doprinosa Porezne uprave Federacije BiH radi razmjene podataka kontrole i uplate doprinosa, tako i baze centralnog registra poreznih obveznika koji će značajno olakšati i poboljšati rad kantonalnih inspektora u svakodnevnom radu. Ovaj sistem razmjene podataka trenutno je u fazi razmjene protokola i tehničke realizacije uspostave.

136 Opišite zakonodavni / strateški okvira koji garantuje kvalitet i jednak pristup javnim službama. Kako se osigurava zadovoljavanje potreba posebnih grupa (kao što su osobe sa invaliditetom, stranci, starija lica i sl.)?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavni okvir kojim se regulira jednak pristup javnim službama je Zakon o organizaciji organa uprave ("Službene novine Federaije BiH", broj: 35/05) i Zakon o upravnom postupku „Službeni novine Federacije BiH“, broj 2/98, 48/99). i članak Odredbama čl. 18. i 26. Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj: broj: 29/03, 23/04,39/04,54/04, 67/05 , 8/06 i 4/12) koji je Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 3/12) preuzet kao kantonalni zakon propisano je zabrana diskriminacije po bilo kom osnovu i materijalni propisi koji reguliraju konkretnu upravnu stvar.

137 Šta je urađeno da se osigura otvorenost i transparentnost državne uprave? Da li bilo koji građanin pogođen nekom upravnom mjerom može da sazna koji je osnov za takvu mjeru? Na koji način se razlozi za administrativne odluke saopštavaju građanima na koje se odnose?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Da bi se osigurala otvorenost i transparentnost u radu organa uprave doneseni su zakonski i podzakonski propisi koji omogućavaju neposredan uvid u rad organa uprave (Zakon o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH", broj:2/98 i 48/99), Zakon o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05). Zakon o slobodi pristupa informacijama, koji se primjenjuju u Zeničko-dobojskom kantonu).

Svi građani se putem upravnog akta (Rješenja) obavještavaju o upravnim mjerama na koje oni imaju mogućnost podnošenja pravnih lijekova (žalba).

Obaveza otvorenosti i transparentnosti rada organa uprave utvrđena je odredbom članka 4. Zakonom o organizaciji organa uprave u FBiH (Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05).

Odredba članka 5. Zakona o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH", broj:2/98 i 48/99), propisuje da organi i institucije koje imaju javne ovlasti vode postupak i rješavaju, te da su dužni strankama omogućiti da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći pritom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

Odredbom članka 207. stavak 2. Zakona o upravnom postupku FBiH (Službene novine Federacije BiH", broj:2/98 i 48/99). propisano je da se u sadržaju rješenja kojim se rješava upravna stvar obavezno naznačava pravni osnov postupanja organa uprave. Administrativne odluke saopštavaju se građanima u pismenom obliku.

139 Opišite mehanizme za dobijanje povratnih informacija od građana koje služe za mjerenje zadovoljstva građana / privrede radom javnih službi. Objasnite na koji način se povratne informacije koriste za poboljšanju dostupnosti i kvaliteta usluga.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji mehanizam za dobijanje povratnih informacija od građana koji služi za mjerenje zadovoljstva građana i privrede sa radom javnih službi.

140 Opišite rezultate realizacije reformi upravljanja javnim finansijama u proteklim godinama. Koja su ključna otvorena pitanja i ključni reformski prioriteti koje treba rješavati u narednim godinama u zemlji?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima po navedenom pitanju.

141 Da li je Bosna i Hercegovina usvojila strategiju upravljanja javnim finansijama (UJF) za cijelu zemlju sa srednjoročnim akcionim planom koja obuhvaća sve ključne podsisteme UJF i pitanja u okviru njih (tj. priprema budžeta, upravljanje prihodima i njihovo prikupljanje, izvršenje budžeta s upravljanjem gotovim novcem, sistem javnih nabavi, upravljanje dugom, unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru, inspekcijski nadzor nad budžetom, računovodstvo i izvještavanje, vanjska revizija i dr.? Ako nije, da li zemlja planira da usvoji sveobuhvatni program reformi? U kom roku?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton i Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona u svome radu primjenju trenutno važeći Zakon o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), Zakon o trezoru u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16) i Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16).

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona po ostalim (pod)pitanjima ne raspolaže podacima za davanje odgovora.

142 U slučaju da za cijelu zemlju ne postoji strategija za upravljanja javnim finansijama, da li postoje odvojene strategije za svaki podsistem, kao što su javne nabavke, javni dug i unutrašnja finansijska kontrola u javnom sektoru? Ako postoje, na koji način se osigurava konzistentnost između različitih strategija podsistema?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

U okviru reforme javne uprave nisu donesene navedene strategije na kantonalnom nivou.

143 Na koji način se osigurava praćenje i izvještavanje o reformi upravljanja javnim finansijama? Je li civilno društvo uključeno u praćenje? Koliko često se pripremaju izvještaji o praćenju? Da li se objavljuju?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima po navedenom pitanju.

144 Opišite mjere koje je Bosna i Hercegovina preduzela kako bi se osigurala transparentnost budžeta u različitim fazama budžetskog ciklusa (priprema budžeta, odobravanje, izvršavanje i nadzor)? Da li zemlja ima mapu puta za transparentnost, npr. kao dio strategije / programa reforme upravljanja javnim finansijama?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu, postupajući po budžetskom kalendaru za donošenje budžeta, utvrđenim Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), nakon utvrđivanja nacrta Budžeta od strane Skupštine Kantona, kroz javnu raspravu i objavljivanje nacrta budžeta na web stranici Vlade Kantona, omogućena je potpuna transparentnost u pripremi budžeta.

Zeničko-dobojski kanton nema posebnu kantonalnu mapu puta za transparentnost u upravljanju javnim finansijama.

145 Opišite ulogu parlamentarnih radnih tijela u donošenju budžeta. Kakvi su kapaciteti ovih komisija za obavljanje analize nacrta budžeta?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Stalna radna tijela Skupštine Zeničko-dobojskog kantona (komisije), shodno svojim nadležnostima propisanim Poslovnikom Skupštine Zeničko-dobojskog kantona - Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/12 i 12/13), razmatraju nacrt i prijedlog budžeta Zeničko-dobojskog kantona, predlažu Skupštini odgovorajuće zaključke i eventualno amandmane na prijedlog budžeta.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Stalna radna tijela Skupštine Zeničko-dobojskog kantona koja, shodno svojim nadležnostima propisanim Poslovnikom Skupštine Zeničko-dobojskog kantona[1], razmatraju nacrt i prijedlog budžeta su: Komisija za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku, budžet i finansije Skupštine i Zakonodavno-pravna komisija, koja su nadležna da daju mišljenja, podnose prijedloge i izvještavaju Skupštinu o pitanjima iz svoje nadležnosti. Zakonodavno-pravna komisija nadležna je za razmatranje nacrta i prijedloga zakona i drugih akata koje donosi Skupština u pogledu njihove usklađenosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona, nadređenim zakonskim aktima i pravnim sistemom, kao i u pogledu pravne obrade. Komisija za privredu, ekonomsku i finansijsku politiku, budžet i finansije Skupštine se sastoji od 5 članova od kojih su 3 poslanici Skupštine, a 2 vanskupštinski članovi. Zakonodavno-pravna komisija se sastoji od 7 članova. Stalna radna tijela formiraju se prema stranačkom sastavu Skupštine, u najvećoj mogućoj mjeri. Prijedloge za članove stalnih radnih tijela podnose klubovi poslanika[2]. Stalno radno tijelo ima predsjedavajućeg i zamjenika, imenovanog odlukom o osnivanju. U principu se vodi računa da jedan poslanik ne bude član više od dva stalna radna tijela. Poslanik koji promijeni političku stranku ili koji se u toku trajanja mandata izjasni da u daljem trajanju mandata u Skupštini djeluje kao samostalni poslanik, ostaje član stalnog radnog tijela do isteka mandata tog tijela. Stalna radna tijela u svom sastavu mogu imati članove koji nisu poslanici u Skupštini, a koji predstavljaju relevantne stručnjake iz oblasti koja je u nadležnosti radnog tijela[3]. Vanskupštinski član radnog tijela može biti i lice - predstavnik organizacije ili

institucije relevantne za pitanja iz nadležnosti tijela. Broj vanskupštinskih članova stalnog radnog tijela je najviše dva, izuzev Zakonodavno-pravne i Komisije za ustavna pitanja. Ukupan broj članova stalnog radnog tijela ne može biti veći od pet izuzev pomenutih komisija.

[1] član 37. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[2] član 23. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[3] član 24. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

146 Opišite mehanizme za praćenje izvršenja budžeta i postupanje po izvještaju glavnog revizora. Na koji način se osigurava postupanje po nalazima i preporukama glavnog revizora? Opišite pravni okvir za saradnju između ureda glavnog revizora i odgovarajućih institucija.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Reviziju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona vrši Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine”, broj 22/06).

Mehanizmi za praćenje izvršenja budžeta su:

a) sistem internih kontrola,

b) izjava o fiskalnoj odgovornosti, i

b) interna revizija, putem stručnih savjetnika za internu reviziju.

Mehanizmi za postupanje po izvještaju glavnog revizora:

- Mjere i aktivnosti koje je potrebno poduzeti radi provođenja preporuka Ureda za reviziju institucija Federacije BiH, po Konačnom izvještaju o finansijskoj reviziji Budžeta Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa zaključkom Vlade Kantona.
- Izvještaj o relizaciji Mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti radi provođenja preporuka Ureda za reviziju institucija Federacije BiH,
- Izjava o fiskalnoj odgovornosti.

147 Na koji način Bosna i Hercegovina osigurava prezentaciju informacija iz budžeta javnosti u pristupačnijem formatu u odnosu na standardne budžetske dokumente? Na primjer, da li je vlada pripremila tzv. "Budžet za građane"? Na koji način se osigurava učešće javnosti u procesu donošenja budžeta?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

U saradnji sa nevladinom organizacijom EDA Banja Luka, Zeničko-dobojski kanton je izradio prvi Budžet za građane - građanski vodič za 2016. godinu, koji na jednostavan i razumljiv način prikazuje kako se planira, prikuplja i troši novac iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona.

U skladu sa Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona o uvođenju metodologije za izradu Budžeta za građane u Zeničko-dobojskom kantonu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/16), kojom se podržava nastavak aktivnosti na izradi budžeta za građane u kontinuitetu i u narednim godinama, Ministarstvo finansija je donijelo Uputstvo o načinu postupanja i rada kantonalnih organa uprave u postupku pripreme i izrade budžete za građane Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/16).

Trenutno je u završnoj fazi izrada Budžeta za građane Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu.

149 Da li postoji civilna kontrola nad bezbjednosnim snagama, uključujući i obavještajne službe, i kako se ona provodi? Opišete postojeće relevantne aranžmane za parlamentarnu kontrolu bezbjednosnih snaga.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou kantona ne postoje obavještajne službe već su one osnovane i organizovane na nivou Bosne i Hercegovine. U nadležnosti kantona, u skladu s Ustavom Zeničko-dobojskog kantona[1] je uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga. S tim u vezi, u Skupštini Zeničko-dobojskog kantona postoji Komisija za nadzor rada policije, kao stalno radno tijelo Skupštine[2], koja je nadležna[3] da razmatra nacrte i prijedloge zakona i drugih akata kojima se reguliše oblast unutrašnjih poslova Kantona, javnog reda i mira, razmatra šestomjesečne i godišnje izvještaje Ureda za pritužbe javnosti, razmatra i ostala pitanja koja se tiču rada Ureda za pritužbe javnosti, utvrđuje prijedlog odluke o izboru predsjedavajućeg i članova Ureda, daje preporuku ministru unutrašnjih poslova za razrješenje predsjedavajućeg i članova Ureda, razmatra potrebe Ureda i traži i predlaže ministru rješavanje pitanja, razmatra izvještaje o radu i informacije vezane za rad Ministarstva unutrašnjih poslova koje se podnose Skupštini Kantona, te predlaže Skupštini Kantona mjere za poboljšanja.

[1] član 18. Ustava Zeničko-dobojskog kantona, („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/96, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04)

[2] član 32. tačka c) Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

[3] član 35. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona-Novi prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ ,broj: 7/12 i 12/13)

152 Koje mjere su preduzete da bi se osigurala povećana svijest među bezbjednosnim snagama o pitanjima kao što su ljudska prava, zabrana diskriminacije i metode rada policije u zajednici?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Kako bi se osigurala povećana svijest, na temu zaštite ljudskih prava, zabrane diskriminacije po raznim osnovama kao i metodama rada policije u zajednici, policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona su pohađali različite seminare i edukacije koje su organizovane od strane međunarodnih organizacija (ICITAP, IPTF, EUPM, SIDA, TAIEX i dr.) kao i od strane domaćih institucija i organizacija.

184 Da li je izbor sudskih pripravnika, stručnih saradnika i savjetnika objektivan i transparentan? Da li sudovi i tužilaštva imaju dovoljan broj tih stručnjaka? Molimo da objasnite.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 45. i 46. Zakona o Zakona o sudovima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br.38/05, 22/06, 63/10, 72/10, 7/13 i 52/14) regulira pitanje stažiranja diplomiranih pravnika u sudovima. Sprovode se shodno odredbama Pravilnika o jedinstvenim kriterijima i postuku izbora i prijema pripravnika sa VSS u organe državne službe FBIH („Službene novine Federacije BiH“ br. 4/13):

Član 45. Zakona o Zakona o sudovima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br.38/05, 22/06, 63/10, 72/10, 7/13 i 52/14) regulira pitanje " Pripravnika", na način:

"Za sudskog pripravnika može biti primljen na praksu diplomirani pravnik najduže na period do dvije godine.

Edukacija sudskih pripravnika odvija se u skladu sa programom početne obuke koju utvrđuje Centar za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine.

Pripravnici, pod nadzorom sudije ili stručnog saradnika, mogu obavljati iste zadatke kao I stručni saradnici, s tim što ne mogu donositi odluke u predmetima"

Član 46. Zakona o Zakona o sudovima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ br.38/05, 22/06, 63/10, 72/10, 7/13 i 52/14) regulira pitanje "Pripravnika – volontera", na način:

" Sudovi mogu primati na praksu pripravnike - volontere.

Odredbe ovog Zakona koje se odnose na sudijske pripravnike shodno se primjenjuju napripravnike - volontere.

Pripravnicima – volonterima za vrijeme obavljanja prakse ne pripada naknada za rad, niti drugaprava koja se stiču po osnovu rada, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno"

Postoji Centar za edukaciju sudija i tužilaca na nivou entiteta. Federalni je osnovan 2003.godine sa sjedištem u Sarajevu. Centar djeluje kao samostalna javna ustanova i obavlja poslove stalne edukacije sudija i tužilaca pravosudnih organa Federacije BiH, pri čemu sarađuje sa pravosudnim institucijama BiH, fakultetima te drugim domaćim i stranim organizacijama. Program edukacije Centra kreira se na osnovu provedene ankete sudova i tužilaštava, izvještaja domaćih i međunarodnih organizacija, praćenjem izmjena u legislativi, implementacije postojećih zakona i iskazanim potrebama i preporukama u zemlji, regionu i

svijetu. Centar treba da obezbijedi stručno usavršavanje u oblasti, tumačenja i primjene materijalnih i procesnih zakonaetičkih standarda, najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužiteljske prakse drugih zemalja, te drugim oblastima koje odredi Upravni odbor Centra.Edukacija se trenutno provodi putem seminara, savjetovanja, i drugih vidova uz korištenje različitih metoda i tehnika u oblasti prenošenja znanja, vježbe i simuliranja suđenja, video prezentacije. U toku je kreiranje novih modula učenja na daljinu u pojedinim oblastima. Program obuhvata redovne aktivnosti kao i ad hoc aktivnosti, te saradnju u oblasti edukacije u zemlji i inostranstvu. Edukatori Centra su suci, tužitelji, profesori pravnih nauka i profesori drugih nauka kao i drugi stručnjaci u oblasti relevantnim za rad sudaca i tužitelja. Na bazi iskazanog interesovanja, uz priloženu biografiju, izbor edukatora vrši Upravni odbor Centra. Listu edukatora potvrđuje Visoko sudsko i tužilačko vijeće Zakonom o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br.38/05, 22/06, 63/10, 72/10, 7/13 i 52/14) u poglavlju V (Službenici suda) odredbom iz člana 45. i 46. uređeno je pitanje prijema na praksu Pripravnika i Pripravnika-volontera u sudove. U Općinskom sudu u Zenici sprovode se odredbe propisane navedenim zakonom i trenutno je na praksu primljeno 10 (deset) pripravnika-volontera u drugim sudovima daja 2016 nije bil pa.

Broj pripravnika bi trebao biti veći.

218 Koliko budžetskih sredstva je na raspolaganju za sudske vještake? Koliko često se imenuju sudski vještaci i ko ih imenuje? Postoji li sistem certifikacije?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona ne vodi posebno evidenciju o sredstvima na raspolaganju za sudske vještake. Usvajanjem Proračuna Zeničko-dobojskog kantona u Proračunu nema analitički razrađene stavke za vještake, ona se planira kumulativno u stavci „ugovorne usluge“ u koju ulaze troškovi, porote, odbrana po službenoj dužnosti sitne popravke kvarova i dr. ne razdvajajući koliko je na raspolaganju za koju potrebu.

Vještaka rješenjem imenuje i razrješava federalni ministar pravde, na prijedlog Povjerenstva. Vještak se imenuje na period od šest godina sukladno Zakonu o vještacima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/05)

225 Na koji način se u krivičnu evidenciju unose podaci o novim kaznama izrečenim u krivičnim predmetima, te o izvršenju kazne zatvora uključujući i uslovni otpust?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Podaci o kaznama u krivičnim predmetima se unose u krivičnu evidenciju na osnovu dostavljenih odluka nadležnih sudova, odnosno na osnovu pravosnažnih izrečenih sudskih presuda i na osnovu kaznenih listova koje sudovi dostave Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona. U njima su svi podaci o izrečenim mjerama kazne zatvora uključujući i uslovni otpust i obavjesti o izvršenju i izdržanim kaznama, a koje putem obavjesti dostavlja sud ili kazneno popravna ustanova.

Podaci se unose u skladu sa Pravilnikom o kaznenoj evidenciji ("Službene novine FBiH", broj:49/06, 11/09 i 5/12).

226 Da li postoji centralizovana elektronska krivična evidencija dostupna nadležnim organima u cijeloj zemlji?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, kaznena elektronska evidencija vodi se po sistemu katroteke i elektronske baze podataka, a na osnovu Pravilnika o kaznenoj evidenciji ("Službene novine FBiH", broj:49/06, 11/09 i 5/12) i Sporazuma o uspostavljanju sistema elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužilaštava u BiH broj:05-14-1-4960 od 06.10.2009. godine u okviru sistema elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužilaštava u BiH.

253 Postoji li namjenska politika/sektorski akcioni planovi za područja koja su posebno osjetljiva na korupciju: a) Javne nabavke, b) Privatizacija c) Veliki budžetski rashodi, d) Građevinarstvo e) Prostorno planiranje, f) Zdravstvo g) Obrazovanje h) Policija i) Carine j) Pravosuđe k) Oporezivanjel) Lokalna uprava m) Finansiranje političkih stranaka n) Sukob interesa o) Ostalo (navedite konkretno).

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Rješenje o imenovanju Tima Vlade Zeničko-dobojskog kantona za borbu protiv korupcije, broj: 02-34-17429/16 od 19.10.2016. koji ima zadatak da u prvom kvartalu 2017. godine realizuje pripremu i izradu Akcionog plana za borbu protiv korupcije, a koji će imati pojedinačno propisane aktivnosti za različite sektorske cjeline.

258 Da li unutar organa za provedbu zakona i pravosuđa postoje specijalizovana odjeljenja koja se bave korupcijom? Ukoliko postoje, opišite ih, navodeći njihov pravni i institucionalni status, sastav, funkcije, ovlaštenja i resurse (dostavite podatke za posljednje 3 godine).

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne postoji specijalizovano odjeljenje koje se bavi korupcijom. Odsjek za privredni kriminal i korupciju, u čijem sastavu radi devet policijskih službenika – inspektora, preduzima istražne radnje u okviru krivičnih djela koruptivnog karaktera.

267 Postoji li visok nivo specijalizacije (npr. da li je osoblju pružena specijalistička obuka za sticanje i korištenje znanja?) za rješavanje krivičnih djela u vezi sa privrednim kriminalom i korupcijom na nivou a) policije, b) tužilaštva, c) sudova.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, za rješavanje krivičnih djela u vezi sa privrednim kriminalom i korupcijom, u suradnji sa partnerima u zemlji i inostranstvu, prošli su različite programe obuke i usavršavanja, a za postizanje visokog nivoa specijalizacije potrebna je dodatna specijalistička obuka.

269 Postoji li sigurna platforma za komunikaciju i da li je pristup potrebnim bazama podataka (koje se pridržavaju pravila zaštite podataka) obezbijeđen (ili postoje

drugačiji postupci razmjene podataka)? Kako se obezbjeđuje neometana razmjena podataka i povjerljivost istrage?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Način pristupa evidencijama i razmjena ličnih podataka definisani su podzakonskim aktom, odnosno Pravilnikom o načinu pristupa evidencijama i razmjeni podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 35/09 i 55/15), kojim su u članu 2. stav (2) definisana tehnička i operativna pravila pristupa podacima, kao i prijenos i razmjena istih. Pristup ličnim podacima vrši se na sljedeće načine:

a) Stalni pristup podacima i

b) Povremeni pristup podacima

U Pravilniku o načinu pristupa evidencijama i razmjeni podataka u članu 13. propisana su i tehnička pravila zaštite i razmjene podataka, dok su Pravilnikom o načinu čuvanja i posebnim mjerama tehničke zaštite ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", broj: 67/09), pobliže definisani elementi čuvanja, kao i posebne mjere tehničke zaštite ličnih podataka. Način čuvanja ličnih podataka podrazumijeva poduzimanje organizacijskih i tehničkih mjera zaštite ličnih podataka, te sačinjavanje Plana sigurnosti ličnih podataka. U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, doneseni su Pravilnik o obradi i zaštiti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona broj: 08-04-02-1-1689/12 od 21.03.2012. godine i Plan sigurnosti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona broj: 08-03/1-02-1-6835-1/10 od 04.11.2011. godine i Instrukcija o načinu obrade ličnih podataka u Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona broj: 08-03/1-02-1-163/12 od 10.01.2012. godine.

Vezano za povjerljivost istrage, bitno je napomenuti da je u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona uspostavljeno sigurnosno područje, odnosno podregistar za prijem i obradu tajnih podataka, a navedeni poslovi vrše se u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 54/05 i 12/09) i podzakonskim aktima, kao i Pravilnikom o zaštiti tajnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona broj: 08-01/02-1-1632/14 od 20.03.2014. godine.

283 Javne nabavke, privatizacija, veliki budžetski izdaci, izgradnja, prostorno planiranje: Na koji način se ove oblasti nadziru? Da li je nadzor efikasan i da li ga vrši nezavisno tijelo? Da li se u dovoljnoj mjeri reaguje na nepravilnosti? Da li postoji parlamentarni nadzor? Kako je regulisana finansijska kontrola? Da li postoji funkcionalni revizorski organ?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Nadzor u oblasti prostornog planiranja obavlja federalna inspekcija za prostorno uređenje, a nadzor u oblasti građenja obavlja kantonalna i općinska građevinska inspekcija zavisno od vrste objekta. Zakonom o prostornom uređenju i građenju propsano je postupanje inspektora, njihove nadležnosti i obaveze. Ostale pobrojane oblasti nisu u nadležnosti ministarstva.

285 Postoji li pravna osnova za saradnju između policije i tužilaštva kao i između drugih relevantnih tijela u borbi protiv korupcije? Da li je uspostavljen interni nezavisnu organ za istrage? Ako jeste, navedite detaljne informacije o zadacima, ovlaštenjima, osoblju, resursima, itd.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, pravna osnova za saradnju između policije i tužilaštva postoji, i ista je definisana Zakonom o krivičnom postupku FBiH ("Službene novine Federacije BiH, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) i Uputstvom o postupanju i saradnji ovlaštenih službenih lica i tužioca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage od 27.09.2013.godine, kojim je obuhvaćena zajednička borba protiv kriminala i korupcije, te međusobna saradnja i izvještavanje.

Na nivou Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona postoji Akcioni plan za borbu protiv korupcije (broj: 08-02/2-04-2-1998/16 od 31.03.2016. godine) i izrađeni Plan integriteta (broj 08-02/2-02-1-437-8/16 od 07.09.2016. godine) kojim se definiše nivo rizika za korupciju za pojedina radna mjesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

U skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona uspostavljen je Ured za pritužbe javnosti koji odlučuje o svim pritužbama na rad policijskih službenika.

Ured za pritužbe javnosti u saradnji sa Jedinicom za profesionalne standarde, Odsjek za unutrašnju kontrolu provodi internu istragu o pritužbama na rad policijskih službenika u skladu sa Uredbom o Uredu za pritužbe javnosti - Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 12/09 i 11/10).

Istrage koje naloži Ured provode policijski službenici – inspektori Odsjeka za unutrašnju kontrolu koja se nalazi u sastavu Jedinice za profesionalne standarde i broji ukupno 12 policijskih službenika.

Poglavlje: Politički kriterij – Osnovna prava (pitanja koja pokriva i poglavlje 23)

311 Navedite informacije o konkretnim zakonodavnim, kao i administrativnim i tehničkim mjerama za sprečavanje mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja u zatvorima, policijskim stanicama i drugim popravnim i sigurnosnim institucijama (uključujući i psihijatrijske bolnice, centre za pritvor migranata itd.). Kakve mjere kojima se predviđaju inspekcije mjesta pritvaranja postoje u tom pogledu i koliko često se takve inspekcije vrše?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U policijskim stanicama Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona u vezi sa postupcima lišavanja slobode primjenjuje se odredbe člana 153. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) kojim je propisano kada policijski organ može licu oduzeti slobodu, kao i dalji postupak sa licem lišenim slobode.

Policijske ovlasti propisane su i Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14).

U ovim postupcima u cjelosti se primjenjuju i odredbe Evropske Konvencije o ljudskim pravima i slobodama.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona poduzelo je niz administrativnih i tehničkih mjera u cilju poboljšanja uvjeta prilikom zadržavanja osoba lišenih slobode u službenim prostorijama, te je izvršena adaptacija postojećih prostorija kako bi se zadovoljili propisani standardi, a veći broj prostorija u policijskim stanicama na području ovog Ministarstva je pokriven i videonadzorom.

Od strane organizacionih jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona u sklopu redovnih i vanrednih nadzora vrše se kontrole prostorija za zadržavanje osoba lišenih slobode.

312 Da li postoji nezavisno tijelo koje nadzire uslove u tim institucijama? Navedite detalje o disciplinskim i krivičnim kaznenim mjerama za državne službenike optužene za maltretiranje ili mučenje tokom vršenja svojih dužnosti. Navedite relevantne statističke podatke.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Trenutno ne postoji nezavisno tijelo koje je direktno i neposredno zaduženo isključivo za nadzor uslova boravka lica lišenih slobode u policijskim stanicama. U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona uspostavljen je Ured za pritužbe javnosti kao nezavisno tjelo koji postupa po svim žalbama podnesenim na rad i postupanje policijskih službenika.

Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14) u članu 107. propisane su teže povrede službene dužnosti za policijske službenike.

Krivičnim zakonom FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14) u članu 182. propisano je krivično djelo "Zlostavljanje u obavljanju službe".

Ukoliko se podnese žalba na postupke policijskih službenika u vezi sa tretmanom lica lišenih slobode i zadržanih u službenim prostorijama policijskih stanica, ista se odmah istražuje od strane Odsjeka za unutrašnju kontrolu, o čemu se obavještava Ured za pritužbe javnosti.

Ako postoje indicije da je počinjeno krivično djelo, obavještava se Sektor kriminalističke policije i slučaj se istražuje kao i svaka druga prijava o krivičnom djelu.

Na osnovu evidencija Odsjeka za unutrašnju kontrolu je utvrđeno, da je u periodu od 01.01.2014. do 31.12.2016. godine, podneseno 11 žalbi na postupanje policijskih službenika prilikom boravka u službenim prostorijama lica lišenih slobode, gdje su u svim slučajevima provedene istrage, kojom prilikom je utvrđeno da su navodi iz zaprimljenih žalbi u sedam slučajeva ocijenjeni kao neosnovani, u dva slučaja navodi su ocijenjeni bez dovoljno dokaza i u dva slučaja su navodi ocijenjeni dijelom bez dovoljno dokaza i dijelom oslobađajući, a što je konstatovano i u zapisnicima Ureda za pritužbe javnosti.

314 Koje su mjere preduzete da se osigura djelotvorna istraga povodom navoda o zlostavljanju od strane čuvara reda i mira, kao i jačanje službi unutrašnje kontrole koje se bave navodima o zlostavljanju, uključujući slučajeve sa pripadnicima manjina?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona nizom preventivnih i represivnih mjera obezbjeđuje zakonito i profesionalno obavljanje policijskih poslova i primjenu policijskih ovlaštenja.

Preventivne mjere se odnose na stvaranje pravnog okvira kojim se reguliše primjena policijskih ovlaštenja, formiranje organizacionih jedinica i drugih organizacionih oblika (komisija i dr.) koje se bave kontrolom zakonitosti rada i postupanja policijskih službenika i njihovoj permanentnoj edukaciji.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je u cilju stvaranja pravnog okvira za profesionalno i zakonito obavljanje policijskih poslova, nakon usvajanja Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/14) usvojilo niz podzakonskih akata koji su usklađeni sa standardima međunarodnih konvencija iz ove oblasti, a što je propisano u članu 133. i 134. naprijed navedenog Zakona.

Navedenim propisima je definisan način postupanja policijskih službenika u obavljanju poslova bezbjednosti, a posebno uslovi za primjenu sredstava prinude.

Svi slučajevi nepravilne primjene, prekoračenja i zloupotrebe policijskih ovlaštenja, uključujući i slučajeve sa pripadnicima manjina, obuhvaćeni su odredbama Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona, Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona. U Ministarstvu se redovno vrši kontrola opravdanosti upotrebe sredstava prinude, a u slučajevima prekoračenja ovlaštenja, protiv policijskih službenika se podnose Izvještaji o počinjenom krivičnom djelu ukoliko postoje

osnovi sumnje da su izvršili neko od krivičnih djela, ili se pokreću disciplinski postupci zbog teške ili lakše povrede službene dužnosti i donosi rješenje o privremenoj suspenziji iz policijskog organa, do okončanja ovog postupka. U organizacionim jedinicama Ministarstva se na sastancima rukovodilaca redovno analizira zakonitost u radu i postupanju policijskih službenika, a u slučajevima prekomjerne upotrebe sredstava prinude i preduzetim mjerama se upoznaju svi policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona obezbjeđuje zakonitost u radu policijskih službenika i sankcioniše slučajeve zloupotrebe policijskih ovlaštenja, formiranjem Jedinice za profesionalne standarde, (Odsjeka za unutrašnju kontrolu), u čijem sastavu su policijski službenici-inspektori sa dugogodišnjim radnim iskustvom.

315 Da li se radi na istragama slučajeva i navoda o maltretiranju pritvorenika? Ako je to slučaj, kako se to radi? Šta je učinjeno da bi se obezbijedio detaljan, transparentan i nezavisan proces?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona radi na istragama u slučajevima navoda o maltretiranju i u svom radu daje prioritet aktivnostima na provjeri svih saznanja o policijskim službenicima koji su prema osobama lišenim slobode eventualno vršili maltretiranje ili neovlašteno primjenjivali sredstva prinude.

Ministrastvo radi na sljedeći način:

- sve indicije koje bi ukazivale na prekoračenje ovlaštenja prema osobama u prostorijama za zadržavanje od strane policijskih službenika su predmet provjera Odsjeka za unutrašnju kontrolu, na način da se obavljaju razgovori sa građanima koji podnesu predstavku, policijskim službenicima na koje se žalba odnosi, kao i sa svjedocima događaja, te se vrši provjera službene dokumentacije i preduzimaju druge mjere radi potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja.

- u slučaju da se utvrdi da su policijski službenici nezakonito i neprofesionalno postupali prema pritvorenim licima, Odsjek za unutrašnju kontrolu po službenoj dužnosti predlaže da se prema odgovornim policijskim službenicima podnose krivične prijave ili da se pokrene disciplinski postupak, zbog teže ili lakše povrede službene dužnosti.

U cilju obezbjeđenja detaljnog, transparentnog i nezavisnog procesa o ishodu izvršenih provjera i utvrđenim propustima policijskih službenika, Odsjek za unutrašnju kontrolu, odnosno Ured za pritužbe javnosti obavještava podnosioca predstavke o toku istrage i njenom ishodu. Ako je predstavka proglašena "neosnovanom", ili "bez dovoljno dokaza", Odsjek za unutrašnju kontrolu obavještava Ured za pritužbe javnosti, a Ured o tome obavještava podnosioca prijave.

316 U kojoj mjeri je osigurana podrška žrtvama?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U cilju podrške žrtvama i jačanja povjerenja građana u policiju, u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona osigurana je mogućnost žalbe na postupanje policijskih službenika Uredu za pritužbe javnosti, kao nezavisnom tijelu Ministarastva. O detaljnom, transparentnom i nezavisnom procesu, te o ishodu izvršenih provjera i utvrđenim propustima policijskih službenika, Odsjek za unutrašnju kontrolu, odnosno Ured za pritužbe javnosti obavještava podnosioca žalbe o toku istrage i njenom ishodu. Podnosiocu žalbe je osigurana i sudska zaštita.

321 Opišete tačan postupak primjene kućnog pretresa i posebnih sredstava istrage (poput prisluškivanja telefona) i način na koji se obezbjeđuje zaštita osnovnih prava. Da li je, na primjer, bilo koji slučaj prisluškivanja telefona ili kućnog pretresa dozvoljen bez sudskog naloga? Kakvo je praktično iskustvo sa primjenom zakonodavstva u toj oblasti?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama Glave VIII Zakona o krivičnom postupku („Službene novine FBiH“, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07,9/09, 12/10, 8/13 i 59/14) (ZKP-a FBiH) su predviđene radnje dokazivanja, pa je predviđeno pretresanje stana, prostorija i osoba, privremeno oduzimanje predmeta i imovine, postupak sa sumnjivim stvarima. U odnosu na prisluškivanje telefona isto je regulisano odredbama ZKP-a FBiH i to člana 130 do 136. i koje radnje se odnose na Posebne istražne radnje i to vrste i uslove za njihovu primjenu.

Prava osoba čija se imovina pretresa odnosno čiji se telefoni prisluškuju su zaštićena citiranim odredbama ZKP-a , a posebno na način da se po provedenim radnjama po okončanju istih izvještava nadležni Sud. U odnosu na mogućnost vršenja pretresa bez sudskog naloga moguće je uz primjenu odredbe člana 78. ZKP-a FBiH, dok se za prisluškivanje telefona mora biti pribaviti sudska naredba.

Praktično iskustvo primjene odredbi ZKP-a FBiH u odnosu na pretres, i prisluškivanje telefona je zadovoljavajući.

334 Dostavite informacije o pravnim propisima o medijima.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton nema donijete propise o medijima.

342 Opišite važeća pravila u odnosu na reklamiranje vlade.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog kantona učestvovala je u projektu koji je finansirao USAID, pod okvirnim nazivom „Projekt jačanja institucija vlasti i procesa u Bosni i Hercegovini“, što je rezultiralo izradom nove službene web stranice Zeničko-dobojskog kantona (www.zdk.ba).Web stranica je jedan od najvažnijih instrumenata za promociju i predstavljanje aktivnosti i rezultata Vlade Zeničko-dobojskog kantona, te za redovno informisanje građana i poslovnih subjekata sa ciljem ostvarenja transparentnosti u planiranju

rada i realizaciji strateških opredjeljenja, što u konačnici rezultira podizanjem imidža Kantona.

Saopštenja za javnost pripremaju se nakon svake sjednice Vlade i distribuiraju putem medijske mail grupe medijima sa ovog područja. Isto saopštenje postavlja se i na službenu web stranicu Kantona. Vrlo često se po održanim sjednicama Vlade organizuju i Press konferencije.

Osim toga, premijer i Vlada ostvaruju saradnju kroz sastanke i konsultacije članova Vlade sa lokalnim zajednicama, posjetom u njihova sjedišta kada se raspravlja i dogovara o projektima kojima se promovišu lokalne zajednice, njihovi projekti i aktivnosti (kako na domaćem tako i inostranom nivou).

344 Opišite pravila kojima se uređuje javno finansiranje medija.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Imajući u vidu trezorsko poslovanje u budžetu Zeničko-dobojskog kantona ne može se identificirati jedna budžetska pozicija (linija) koja ima striktnu namjenu za lobiranje, promociju i projekte namijenjene podizanju imidža zajednice, a koja se provodi kroz javno finansiranje medija. Ovakav vid podrške lokalnoj zajednici finansiranjem medija realizuje se kroz sveukupne aktivnosti svih kantonalnih organa uprave u okviru propisanih nadležnosti kroz svoj redovan rad i u sektorima za koje su nadležni.

Sredstva za ove namjene se utvrđuju u Programu utroška sredstava (poticaji za poduzetničke/poslovne zone, infrastrukturni i dr.projekti itd.) za tekuću budžetsku godinu u okviru budžetskog razdjela organa uprave (ministarstva i dr. organa uprave) tako da na ovaj način doprinose lobiranju, promociji i podizanju imidža zajednice.

Kada je u pitanju promocija te podizanje imidža Kantona finansiranjem medija kroz transparentnost u planiranju i utrošku finansijskih sredstava, važno je napomenuti projekt „Budžet za građane“, implementiran iz donatorskih sredstava organizacije EDA, dok su se sve ostale aktivnosti realizovale vlastitim ljudskim i tehničkim postojećim kapacitetima, a koji daje mogućnost informacije o načinu uključivanja građana i poslovnih subjekata kod pripreme Budžeta kantona na osnovu obavljenih obaveznih konsultacija u toku pripreme istog.

355 Na koji način su sloboda okupljanja i udruživanja zaštićeni u domaćem zakonodavnom okviru i koji su zakoni koji regulišu ova prava?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Slobode okupljanja i udruživanja zagarantovane su u Ustavu Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Federacije BiH", broj: 7/96 i "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04), glava II - LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE u članu 10. stav 1. tačka a) propisano je da u ostvarivanju svojih nadležnosti Kanton poduzima sve potrebne mjere zaštite ljudskih prava i sloboda utvrđenih u članovima A.1. do 7. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i predviđenih instrumenata u Aneksu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 71/05, 72/05, 32/07 i 88/08) glava II. LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE, A. OPĆE ODREDBE u članu 2. stav (1) tačka l) propisano je da sve osobe na teritoriji Federacije uživaju prava na osnovne slobode gdje se navode sloboda okupljanja i sloboda udruživanja.

Zakoni koji regulišu slobodu okupljanja i udruživanja su:

- Zakon o udruženjima i fondacijama FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 45/02),

- Zakon o javnom okupljanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 10/16).

356 Koja su, ako postoje, dozvoljena opravdanja za bilo koje moguće ograničenje koje postoji u pogledu ostvarivanja ovih sloboda? Koje tijelo može da uvede takva ograničenja?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o javnom okupljanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 10/16) propisana su ograničenja slobode javnog okupljanja koja su nužna u demokratskom društvu u interesu sigurnosti i zaštite prava i sloboda drugih ljudi.

Sloboda govora i javnog istupanja na javnom okupljanju ograničena je zabranom svakog pozivanja i poticanja na oružani sukob ili upotrebu nasilja, na nacionalnu, rasnu, vjersku ili drugu mržnju.

Javno okupljanje ne može organizovati politička organizacija ili udruženje građana čiji je rad zabranjen.

Javno okupljanje ne može organizovati, niti na javnom okupljanju istupati lice kojem je pravosnažnom sudskom odlukom izrečena mjera sigurnosti zabrane javnog istupanja.

Rješenje o zabrani održavanja mirnog okupljanja donosi policijska stanica, odnosno Uprava policije.

357 Na koji način se primjenjuje sloboda udruživanja (organizacija sindikata, strukovnih udruženja) u javnoj upravi uopšte i posebno u vojsci, policiji i pravosuđu?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Sloboda udruživanja u sindikat ili strukovna udruženja policijskim službenicima, državnim službenicima i namještenicima Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona primjenjuje se na slijedeći način:

U Ustavu Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Federacije BiH", broj: 7/96 i "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04), glava II - LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE u članu 10. stav 1. tačka a) propisano je da u ostvarivanju svojih nadležnosti Kanton poduzima sve potrebne mjere zaštite ljudskih prava i sloboda utvrđenih u članovima A.1. do 7. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i predviđenih instrumenata u Aneksu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 71/05, 72/05, 32/07 i 88/08) glava II. LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE, A. OPĆE ODREDBE u članu 2. stav (1) tačka l) propisano je da sve osobe na teritoriji Federacije uživaju prava na osnovne slobode gdje se navodi i sloboda udruživanja, uključujući i slobodu osnivanja i pripadanja sindikatima.

U Zakonu o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14 - obuhvata osnovni tekst u broju 8/06 i izmjene i dopune u brojevima: 20/07, 9/09, 9/09 i 14/13) u POGLAVLJU I. - DUŽNOSTI I PRAVA POLICIJSKIH SLUŽBENIKA, Odjeljak B. Prava, u članu 39. tačka f) propisano je da policijski službenik ima pravo na osnivanje i učlanjivanje u sindikat ili profesionalno udruženje, u skladu sa zakonom.

U Zakonu o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12), u članu 18. stav 1. tačka h) propisano da državni službenik ima pravo da osnuje ili se učlani u sindikat ili profesionalno udruženje, u skladu sa zakonom.

Na osnovu Zakona o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 3/12) naprijed navedeni federalni Zakon preuzet je i u Zeničko-dobojskom kantonu se primjenjuje kao kantonalni zakon.

U Zakonu o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Fedracije BiH", broj: 49/05) koji se primjenjuje i u kantonima, namještenici u skladu sa članom 5. imaju pravo na osnivanje sindikata i učlanjivanje u sindikat.

U Zakonu o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 26/16) u članovima 14. Sloboda udruživanja i 15. Dobrovoljnost članstva, općenito se propisuje pravo osnivanja sindikata i učlanjivanja ili istupanja iz sindikata.

359 Navedite statističke podatke o broju nevladinih organizacija i udruženja ili fondacija aktivnih u vašoj zemlji. Dajte pregled statističkih podataka po sektorima/aktivnostima.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona (kod Ministarstva za pravosuđe i upravu) registrirano je 1630 NVO, evidencija po sektorskim jedinicama (djelatnostima) se ne vodi

361 Navedite broj registrovanih sindikata.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona u Registru udruženja koji se vodi pri Ministarstvu za pravosuđe i upravu registrirano je 9 sindikata (sindikalnih organizacija)

366 Da li postoji posebna zakonom propisana zaštita prava osoba sa invaliditetom? Da li postoje mjere predviđene da osiguraju njihovu nezavisnost, kao i socijalnu i profesionalnu integraciju? Objasnite.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava osoba sa invaliditetom definisana su i uređena federalnim zakonima, koji propisuju prava za osobe sa civilnim invaliditetom, ratne vojne invalide i civilne žrtve rata.

U skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/07, 13/11, 03/15 i 02/16) propisana su samo prava civilnih žrtava rata, a detaljniji podaci navedeni su u poglavlju 19., pitanje broj 254. u tački d). Također, shodno mogućnostima proširena prava i zaštitu osoba sa invaliditetom se definiše kantonalni i općinskim propisima. Dodatne mjere osiguravaju se primjenom strategija i akcionih planova (navedeni su u poglavlju 19., pitanje broj 226.) i na taj način nastoji osigurati multisektorski pristup u zadovoljavnju osnovnih potreba za život i integraciju osoba sa invaliditetom u društvenu zajednicu.

368 Kako Bosna i Hercegovina zakonima i u praksi obezbjeđujete poštovanje načela nediskriminacije na osnovu seksualne orijentacije? Da li se sloboda okupljanja primjenjuje slobodno i bez problema, na primjer, kod organizacije parada ponosa i sličnih događaja?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ova oblast uređena je Zakonom o zabrani diskriminacije BIH ("Službeni glasnik BIH" broj: 59/09 i 66/16). Institucije nadležne za zaštitu od diskriminacije su Institucija ombudsmana za ljudska prava i Ministarstvo za ljudska prava BIH.

Sloboda okupljanja se primjenjuje slobodno i u skladu sa odredbama Zakona o javnom okupljanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 10/16).

Do sada na području Zeničko-dobojskog kantona nije bilo zahtjeva za organizovanje parade ponosa ili sličnih okupljanja.

373 Dajte informacije o tome kako i u kojoj mjeri je zagarantovano pravo na obrazovanje u zakonodavnom i praktičnom smislu. Dajte komentar o raspodjeli sredstava i institucionalnom okviru uspostavljenom kako bi se omogućilo ostvarivanje ovog prava.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o osnovnoj školi utvrđeno je obavezno i besplatno osnovno obrazovanje u devetogodišnjem trajanju za svu djecu osnovnoškolskog uzrasta sa navršenih 6 godina života, kao i obavezu svake osnovne škole za upisom djece na tom školskom području.

374 Navedite informacije o mjerama za sprečavanje diskriminacije i segregacije na nacionalnoj osnovi u obrazovnom sistemu. Da li postoje relevantne sudske presude i da li se izvršavaju?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U Zakonu o osnovnoj/srednjoj školi ovog kantona, propisane su odredbe o zabrani bilo kakvog oblika diskriminacije, kao i odredbe o upotrebi jezika konstitutivnih naroda u skladu

sa Ustavom BiH, te ravnopravnoj upotrebi pisma latinice i ćirilice koju učenici moraju savladati najkasnije do završetka 4 razreda osnovne škole. Također, nakon administrativno-pravnog objedinjavanja, ne postoje "dvije škole pod jedim krovom", a doneseni su i odobreni nastavni planovi i programi na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

375 Navedite informacije o realizaciji nastavnog plana i programa sa zajedničkom jezgrom.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o osnovnoj školi Zeničko-dobojskog kantona utvrđeno je da se odgojno-obrazovni rad ostvaruje na osnovu Nastavnog plana i okvirnog programa kojim su utvrđeni ciljevi, zadaci, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, realizaciju razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave. Nastavni plan i okvirni program donosi Ministarstvo u skladu sa zajedničkim jezgrima nastavnih planova i programa. U svim javnim i privatnim školama u Kantonu, utemeljen je nastavni plan i okvirni program uz punu primjenu zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa te uvažavanja specifičnosti lokalne zajednice u skladu sa ustavnim pravima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.

378 Koje tijelo je odgovorno za vođenje urbanističkih planova i katastara zemljišta, kao i katastara nepokretnosti? Molimo vas da date informacije o postojećim katastrima i zemljišnim knjigama. Da li postoje bilo kakvi planovi za modernizaciju oblasti zemljišne evidencije i katastara? Objasnite.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o prostornom uređenju i građenju Zavod za urbanizam i prostorno uređenje, kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona, određen je za nosioca izrade razvojnih planskih dokumenata s ciljem racionalnog organizovanja kvalitetne, sistemske i kontinuirane aktivnosti prostornog i urbanističkog planiranja za cijelo područje Kantona. Vlada Kantona je nosilac pripreme kantonalnih planskih dokumenata, a donosi ih Skupština Zeničko-dobojskog kantona. Katastar zemljišta ne vodi se na kantonalnom nivou. Na općinskom nivou formirane su uprave koje obavljaju poslove premjera i katastra nekretnina, a zemljišne knjige vode zemljišno-knjižni uredi u općinskim sudovima.

388 Na koji način se pitanja rodnog nasilja i porodičnog nasilja tretiraju u vašem zakonodavstvu i u sudskoj praksi u smislu sprečavanja nasilja, podrške žrtvama i krivičnog gonjenja? Koliko slučajeva su tužilaštva istražila?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji („Službene novine F BiH“, broj: 20/13), uređena je zaštita od nasilja u obitelji, pojam obitelji i nasilje u obitelji, vrste i svrha zaštitnih mjera za osobe koje su počinile radnje nasilja u obitelji, način i postupak izricanja zaštitnih mjera, zaštita žrtve od nasilja u obitelji, međusobna povezanost svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u obitelji i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u obitelji.

Članak 222. Kaznenom zakonu FBiH (Sl. novine FBiH broj 36/03, 37/03, 21/04, 18/05, 42/10, 42/11,59/14,76/14, 46/16)

(1) Ko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili psihičko zdravlje člana svoje obitelji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko kazneno djelo iz stavka 1. ovog članka učini prema članu obitelji s kojim živi u zajedničkom kućanstvu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je pri učinjenju kaznenog djela iz st. 1. i 2. ovog članka upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Ako je kaznenim djelom iz st. od 1. do 3. ovog članka član obitelji teško tjelesno ozlijeđen ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je kazneno djelo iz st. od 1. do 3. ovog članka učinjeno prema djetetu ili maloljetniku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz st. od 1. do 4. ovog članka prouzrokovana smrt člana porodice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.

(6) Ko usmrti člana i kojeg je prethodno zlostavljao, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Kantonalno tužiteljstvo Zeničko-dobojskog kantona je u periodu 2012.-2016. godina za kaznena djela nasilja u porodici iz članka 222 Kaznenon zakona FBiH (Sl. novine FBiH broj 36/03, 37/03, 21/04, 18/05, 42/10, 42/11,59/14,76/14, 46/16), zaprimilo 785 prijava.

Daljnjom provjerom utvrđeno je da je tužiteljstvo podiglo 319 optužnica,da je u 200 predmeta donesena Naredba o obustavi istrage, a da je u 233 predmeta donesena Nardeba da se istraga neće provoditi.

390 Da li postoji efikasan mehanizam za prikupljanje podataka za praćenje slučajeva nasilja u porodici?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Mehanizam prikupljanja podataka je osiguran izvještavanjem putem naležnih institucija, ustanova i organizacija. Na području Zeničko–dobojskog kantona formirana su koordinaciona tijela i uspostavljeni referalni mehanizmi na osnovu kojih se vodi evidencija i prikupljanje podataka u jedinstvenu baza podataka o poduzetim intervencijama u slučajevima nasilja u porodici i zajednici.

391 Koje usluge su dostupne za žrtve rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici? Da li postoje skloništa / sigurne kuće koje se finansiraju iz javnih fondova? Da li su mjere sigurnosti na raspolaganju? Da li žrtve podržavaju socijalne službe koje im omogućavaju da imaju materijalna sredstva da napuste nasilnu vezu? Da li žrtve imaju pristup besplatnoj pravnoj pomoći i zastupanju na sudu?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Mehanizam rada koordinacionih tijela podrazumijeva sveobuhvatan rad nadležnih institucija, ustanova i organizacija u praćenju potreba žrtava nasilja u porodici, pristup u rješavanju problema nasilja u porodici, prevenciji i sagledavanju njegovih uzroka, odnosno vođenje propisane evidencije. U kontekstu toga dostupne su usluge prijavljivanja nasilja putem naležnih institucija, ustanova i organizacija ili SOS telefonom, usluge besplatnog psihološkog i/ili pravnog savjetovanja kao i novčane pomoći, a u specifičnim situacijama dostupne su usluge smještaja u sigurnoj kuć kao i ekonomsko osnaživanje žrtava. U Zeničko–dobojskom kantonu djeluje „Sigurna kuća“ pri UG Medica Zenica i ista se sufinansira iz budžeta općina, Kantona i Federacije BiH. U zaštiti žrtava primjenjuje se Programom mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko–dobojskog kantona 2016-2017, koji je usvojen Zaključkom Vlade broj: 02-35-21841/15 od 10.12.2015. godine. U skladu sa tim žrtve nasilja imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć Centra za pravnu pomoć ženama Zenica i Kantonalnog zavoda za besplatnu pravnu pomoć Zeničko–dobojskog kantona.

392 Obrazložite zakonodavne, administrativne i institucionalne okvire koji su uspostavljeni da obezbijede efikasnu zaštitu prava djeteta. Da li postoji ukupna strategija o pravima djece i prateći akcioni plan? Ako postoji, da li su dovoljna sredstava izdvojena za njenu realizaciju?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U okvirima resornih ovlasti vezanih za obavezno i besplatno osnovnoškolsko obrazovanje za svu djecu osnovnoškolskog uzrasta, (integralno obrazovanje), osiguravaju se i besplatni udžbenici za socijalno ugrožene kategorije učenika, kao i pravo na obavezno zdravstveno osiguranje za svu djecu-učenike koji nisu osigurani po drugom osnovu, te povlastice u prijevozu za sve učenike koji stanuju na udaljenosti od škole od (5) ili više km u jednom pravcu, kao i za druge učenike za koje se procijeni saobraćajna ugroženost na putnim pravcima.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Ovi okviri postoje na nivou Federacije BiH, kantona i lokalnih zajednica te isti u potpunosti ili djelimično regulišu i finansiraju zaštitu prava djece. Federacija propisuje osnove dok se najveći nivo socijalne i dječije zaštite djece reguliše i finansira sa kantonalnog nivoa, a koje uglavnom implementiraju nadležni centri za socijalni rad ili općinske službe socijalne zaštite, odnosno kroz projektne aktivnosti nevladine organizacije.

U okviru inicijative za provođenje mjera Akcionog plana za djecu Bosne i Hercegovine 2015-2018. godin nadležni organi shodno mogućnostima pristupaju u provođenju mjera. Na području Zeničko–dobojskog kantona na lokalnom nivou akcioni plan ove vrste usvojen je u gradu Zenica, na 15. Sjednici Gradskog vijeća, održanoj 28.aprila 2016. godine, pod nazivom „Lokalni akcioni plan za djecu grada Zenice“.

394 Detaljno opišite zakonodavne i upravne strukture koje su uspostavljene da osiguraju djelotvornu zaštitu prava djeteta. Postoji li integrisani sistem zaštite djece? Da li postoje službe za zaštitu djece na lokalnom nivou?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Pored federalnih propisa, u Zeničko-dobojskom kantonu djelotvorna zaštita prava osigurana je primjenom Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/07, 13/11, 03/15 i 02/16), a provodi se putem ovog Ministarstva, 10 centara za socijalni rad i 12 nadležnih službi za društvene djelatnosti i socijalnu zaštitu na lokalnom nivou. Integrisani sistem zaštite se zasniva na podijeljenoj i zajedničkoj nadležnosti svih nivoa vlasti u BiH, a provodi se na kantonalnom i lokalnom nivou. Dakle, službe socijalne zaštite djece postoje na lokalnim nivoima a sistem službi socijalne zaštite djece provodi se putem nadležnih ustanova navedenih u poglavlju 19., pitanje broj 223.

396 Kako zakon tretira dječji rad i kakvo je praktično iskustvo sa njegovom primjenom? Dostavite informacije o postojanju / obimu dječjeg rada i mjerama koje su preduzete za rješavanje ovog pitanja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 26/16) se primjenjuje u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, kao opći propis, ako posebnim zakonima nije drugačije uređeno. Zakon sadrži odredbe o zaštiti prava lica mlađih od 15 godina života, kao i maloljetnih radnika starosti između 15 i 18 godina.

U poglavlju II. ZAKLJUČIVANJE UGOVORA O RADU u članu 20. stav (1) propisano je da se sa licem mlađim od 15 godina života ne može zaključiti ugovor o radu, niti se ono može zaposliti na bilo koju vrstu poslova, a u stavu (2) da se lica između 15 i 18 godina života (maloljetno lice) mogu zaposliti uz saglasnost zakonskog zastupnika pod uvjetom da od nadležne zdravstvene ustanove posjeduju izdato ljekarsko uvjerenje kojim dokazuju opću zdravstvenu sposobnost za rad.

Za maloljetna lica, u članu 36. stav (3), propisano je da puno radno vrijeme ne smije biti duže od 35 sati sedmično.

Odredbom člana 38. stav (3) propisano je da maloljetnom radniku nije dozvoljen prekovremeni rad, a u stavu (5) da će inspekcija rada zabraniti prekovremeni rad ukoliko bude određen. Prema članu 39. stav (5) maloljetni radnik može raditi u preraspodjeli radnog vremena samo ako pisanom izjavom pristane na takav rad.

Noćni rad za maloljetne radnike je izričito zabranjen odredbom člana 42. stav (1), a izuzetak od ovog pravila predviđen je samo u slučajevima iz stava (4) i to uz saglasnost nadležne inspekcije rada.

Maloljetni radnik ima pravo na godišnji odmor u skladu sa članom 47. stav (2) u trajanju od najmanje 24 radna dana.

Zaštita maloljetnih radnika propisana je i odredbama članova 57. i 58. prema kojima maloljetni radnik ne može da radi na naročito teškim fizičkim poslovima, radovima pod zemljom ili pod vodom kao ni na drugim poslovima koji bi mogli štetno, ili sa povećanim rizikom, da utiču na njegov život ili zdravlje, uzimajući u obzir njegove psihofizičke osobine. U cilju zaštite zdravlja maloljetnih radnika propisano je i pravo na ljekarski pregled najmanje jednom u dvije godine, a troškove ljekarskog pregleda snosi poslodavac.

Članom 171. propisana je prekršajna odgovornost poslodavca ukoliko postupa suprotno naprijed navedenim odredbama Zakona o radu, a propisane su i novčane kazne u rasponu od 1.000,00 BAM do 10.000,00 BAM.

Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona, Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o namještenicima propisana je starosna granica za lica koja se zapošljavaju, odnosno ne mogu se primiti u radni odnos lica mlađa od 18 godina života.

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona nema zaposlenih maloljetnih lica kao ni praktičnih iskustava u pogledu ostvarivanja njihovih prava.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 26/16) propisuje odredbe kojima se zabranjuje dječiji rada. Međutim, djeca po sticanju ograničene poslovne sposobnosti od 15 do 18 godina mogu ostvariti pravo na rad, po posebno propisanom postupku, dok se u slučaju zloupotreba dječijeg rada provode krivični postupci. U ovim postupcima shodno nadležnostima uključeni su organi starateljstva.

397 6. Obrazložite koje institucionalne i zakonske mjere postoje za sprečavanje i borbu protiv dječjeg prosjačenja.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalni zakon o socijalnoj zaštiti propisuje da korisnici prava iz socijalne zaštite mogu biti odgojno zanemarena kao i odgojno zapuštena djeca. Također, u smislu preventivih aktivnosti članom 66. stav 2) Kantonalnog zakona propisano je da ovlašteni centri za socijalni rad i nadležne općinske službe socijalne zaštite pružaju usluge socijalnog i drugog stručnog rada, te poduzimaju mjere i akcije u saradnji sa mjesnim zajednicama i drugim organima na suzbijanju i sprečavanju društveno neprihvatljivog ponašanja djece i ostalih pojedinaca, porodica i društvenih grupa.

Pored primjene Krivičnog zakona FBiH i Zakonu o javnom redu i miru (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 8/00, 15/03, 11/07 i 8/08), mjere prevencije i sprečavanja prosjačenja u Ze-do kantonu porovode se propisivanjem protokola na nivou lokalnih zajednica. Protokole ove vrste ima potpisan grad Zenica (Protokol o djelovanju na pojavu prosjačenja na području Općine Zenica) i općina Visoko (Protokol o aktivnostima na suzbijanju prosjačenja na području općine Visoko). Potpisnici protokola su: Grad/općina Visoko, centri za socijalni rad, općinski sudovi, policijske uprave i nevladine organizacije.

398 Obrazložite zakonodavne i nezakonodavne radnje preduzete da bi se spriječila diskriminacija djece pripadnika etničkih manjina (uključujući romsku manjinu), djece sa invaliditetom, djece koja žive u udaljenim krajevima kao i na osnovu pola, statusa pri rođenju (vjenčani/nevjenčani roditelji) ili drugog. Da li su sva djeca obuhvaćena obaveznim zdravstvenim osiguranjem?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da, obavezno i besplatno osnovno obrazovanje obuhvata svu djecu osnovnoškolskog uzrasta na pripadajućem upisno-gravitacionom području, a predviđena su i prava nacionalnih manjina u smislu da se nastava izvodi na jeziku te manjine ukoliko je riječ o većinskom broju učenika pripadnika te nacionalne manjine.Obavezni vid zdravstvenog osiguranja osiguran je za svu djecu koja nisu osigurana po drugom osnovu. Također, za pripadnike romske nacionalnosti osiguran je prilagođeni nastavni plan i program sa ciljem ostvarivanja osnovnog obrzovanja.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo u Federaciji BiH i Ze-do kantonu propisuje zabranu bilo kakavg oblik diskriminacije djeteta po nacionalnom, rasnom ili drugom identitetu i ne pravi razliku između djeteta rođenog u bračnoj i vanbračnoj zajednici.

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) sva djeca su obuhvaćena pravom na zdravstveno osiguranje, ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu.

Djecu od rođenja do polaska u osnovnu školu, djeca smještena u drugu porodicu ili ustanovu kao i djeca sa invaliditetom ukoliko nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika, osigurana su putem ovog Ministarstva, dok se djeca školskog uzrasta osiguravaju putem nadležnog Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

399 Obrazložite koje mjere postoje kojima se osigurava obrazovanje djece sa smetnjama u razvoju. Da li je podrška djeci sa smetnjama u razvoju na raspolaganju u redovnim školama?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da putem integralnog obrazovanja za svu djecu osnovnoškolskog uzrasta, uz uvođenje asistenata u nastavi, kao i drugih vidova stručne i pedagoške pomoći nastavnom osoblju.

401 Opišite postupak za brigu o djeci bez roditeljskog staranja. Da li su djeca odvojena od roditelja smještena u institucije i, ako jesu, u koju vrstu i da li postoji hraniteljski sistem? Koji je postotak djece sa smetnjama u razvoju i koji je postotak smješten u institucije i koja je prosječna starost?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Postupak brige o djeci bez roditeljskog staranja provode organi starsteljstva sa ciljem poduzimaja mjera zaštite koje su u najboljem interesu djeteta, i to stavljanjem pod starateljstvo i zbrinjavanjem/smještanjem u hraniteljske porodice ili ako istih nema onda smještanjem u ustanove socijalne zaštite za smještaj djece. U Ze-do kantonu djeca bez roditeljskog staranja ostvaruju pravo na smještaja kod srodnika, tj. srodnički smještaj i smještaj u drugu porodicu, dok smještaj u ustanove socijalne zaštite ostvaruju u JU Dom porodica Zenica, Mala škola Vareš na posručju Kantona ili u ustanovama istog tipa čije je sjedište van Ze-do kantona.

Tokom decembra 2016. godine zbrinjavanje u hraniteljskim porodicama ostvarivalo je 91 dijete, dok je 110 djece bez roditeljskog staranja ostvarivalo smještaj u ustanovama socijalne zaštite za smještaj djece.

402 U pogledu pristupa pravosuđu za djecu, navedite da li postoji strategija ili akcioni plan za maloljetničko pravosuđe i ocijenite njenu realizaciju. Postoje li mjere kako bi se osiguralo postupanje u korist djece u građanskim i upravnim predmetima? Postoje li mjere za djecu koja su žrtve i svjedoci?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Za odgovor na prvi dio pitanja nadležno je Ministarstvo pravosuđa i uprave i MUP Ze–do kantona.

Mjere i postupanja sa maloljetnicima propisane Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 7/14) te Uredbom o primjeni odgojnih preporuka prema maloljetnicima ("Službene novine Federacije BiH", broj 104/15). Primjena odgojnih preporuka je u nadležnosti lokalnih organa starateljstva i drugih institucija. Stoga u skladu Porodičnom zakonu Federacije BiH i Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku organ starateljstva provodi poslove starateljstva i vrše druge poslove predviđene ovim zakonima.

U pružanju podrške žrtvama i svjedocima na području Ze-do kantona tokom 2011. godine potpisan je Protokol o međusobnoj saradnji institucija i nevladinih organizacija u pružanju podrške žrtvama/svjedocima u slučajevima ratnih zločin, seksualnog nasilja i drugih oblika krivičnih djela. Potpisnici Protokaola su ovo Ministarstvo, Ministarstvo pravosuđa i uprave, MUP, Ministarstvo zdravstva, Kantonalni sud, Kantonalno tužilaštvo Ze–do kantona, općinski sudovi: Zenica, Kakanj, Visoko, Tešanj, Žepče i Zavidovići i nevladine organizacije: Medica, Centar za pravnu pomoć ženama Zenica i Savez logoraša.

407 Opišite pravila i procedure u vezi zadržavanja ljudi zbog ispitivanje i smještaja uhapšenih osoba u policijskim stanicama. Da li se žene, djeca i muškarci drže odvojeno kada su uhapšeni?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Pravila i procedure u vezi zadržavanja ljudi zbog ispitivanja i smještaja uhapšenih osoba u policijskim stanicama propisana su Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst (" Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" , broj : 4/14), Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (" Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13), Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 63/14) i Uputstvom o postupanju sa osobama lišenim slobode Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj:08-01-02-1-2189/01 od 09.05.2001. godine.

U skladu sa Uputstvom o postupanju sa osobama lišenim slobode policijski službenik dužan je nad osobom koja je lišena slobode izvršiti pregled, s tim da pregled vrši policijski službenik istog spola. Nakon toga, vrši se popunjavanje Evidencije o lišenju slobode, te se sačinjava Zapisnik o lišenju slobode. Evidencija o lišenju slobode vodi se u organizacionim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa Uputstvom, a ista

se vodi odvojeno za maloljetna i punoljetna lica lišena slobode. Maloljetna lica, koja su lišena slobode, smještaju se odvojeno od punoljetnih osoba, a osobe muškog i ženskog spola smještene su odvojeno.

U vezi sa smještajem osoba lišenih slobode, obezbjeđenja ishrane i vršenja posjeta, Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona preduzimaju se sljedeće mjere i radnje koje su propisane navedenim Uputstvom od člana 21. do 29.:

- prostorije za smještaj osobe lišene slobode će se detaljno pregledati prije i poslije svake upotrebe, a isto će se evidentirati u knjigu evidencija o lišavanju slobode,

- prostorija za smještaj osobe lišene slobode će se uvijek održavati čistom i u skladu sa sanitarnim zahtjevima,

- prostorije u koje se smještaju osobe lišene slobode moraju biti osvijetljene i zagrijane, zavisno od klimatskih uvjeta i redovno provjetravane,

- za svaku osobu koja ostaje tokom noći osigurat će se čista postelja i odgovarajući pokrivač, topla i hladna voda, nužnik, optimalna temperatura od 18 do 29 stepeni C i ventilacija,

- osobama lišenim slobode ženskog spola stavit će se na raspolaganje potreban higijenski pribor,

- osobi lišenoj slobode će se osigurati najmanje jedan besplatan obrok hrane svakih 8 sati,

- osobi lišenoj slobode može se omogućiti prijem posjete uz prethodno pismeno odobrenje i

- ukoliko se osoba lišena slobode ispituje u organizacionoj jedinici, braniocu osobe lišene slobode omogućit će se ulazak u prostorije radi njegove prisutnosti ispitivanju koje vrši ovlašteni službenik, a prisutnost branioca evidentira se u evidenciju o lišavanju slobode.

414 Kako policijski i pravosudni sistemi, sistem tužilaštva i kazneni sistem obezbjeđuju humane i bezbjedne uslove za pritvorenike (u odnosu na međunarodne standarde u pogledu ljudskih prava)? Koje mjere se preduzimaju ako ovi standardi nisu ispoštovani?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Odgovor koji se odnosi na sistem obezbjeđenja humanih i bezbjednih uslova za pritvorenike dat je u odgovoru na pitanje pod rednim brojem 407. Poglavlja 23. Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (" Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13), uređuju se pravila sa ciljem da se provede zakoniti postupak prema učiniocu krivičnog djela i izrekne krivična sankcija pod uslovima koje predviđa Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14). Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine predviđa da lice lišeno slobode mora biti odmah obaviješteno na svom jeziku ili jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno ništa da izjavi, da ima pravo da uzme branioca koga sam izabere i zahtjevati da se o lišenju slobode obavijeste njegovi najbliži.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje nad licem lišenim slobode i licem kojem je sloboda ograničena, kao i svako iznuđivanje priznanja ili kakve druge izjave od okrivljenog ili drugog lica koje učestvuje u postupku.

Policijski službenici obavljaju poslove u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima koje je Bosna i Hercegovina prihvatila, rukovodeći se ciljevima policije u demokratskom društvu i principom vladavine prava.

Obavljanje policijskih poslova zasniva se na načelima profesionalizma, saradnje, zakonitosti u radu i spremnosti u primjeni policijskih ovlaštenja i sa najmanje štetnim posljedicama.

U Ministarstvu se redovno vrši kontrola opravdanosti upotrebe sredstava prinude, a u slučajevima prekoračenja ovlaštenja, protiv policijskih službenika se podnose Izvještaji o počinjenom krivičnom djelu ukoliko postoje osnovi sumnje da su izvršili neko od krivičnih djela, ili se pokreću disciplinski postupci zbog teže ili lakše povrede službene dužnosti i donosi rješenje o privremenoj suspenziji iz policijskog organa, do okončanja ovog postupka.

422 Da li je na raspolaganju sistem besplatne pravne pomoći koji osigurava jednak pristup pravdi, uključujući i najugroženije grupe? Ako jeste, molimo da objasnite obim i resurse službe za besplatnu pravnu pomoć. Da li je dostupan u krivičnim predmetima? Da li se besplatna pravna pomoć može dobiti i u građanskim i upravnim predmetima? Dostavite detaljne informacije o kriterijumima za dobijanje pravne pomoći.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Postoji, uključujući i najugroženije kategorije.Kantonalni zavod za pravnu pomoć pruža besplatnu pravnu pomoć prema uslovima i kriterijima propisanim Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći(„Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/14) kao i Pravilnikom o obavljanju uredovnih dana („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 2/14).

Ima sedam uposlenih i materijalne resurse na zadovoljavajućem nivou.

Besplatna pravna pomoć koju građanima pružaju uposlenici Zavoda, između ostalog podrazumijeva i pravne savjete, sastavljanje pravnih podnesaka i zastupanje kako u krivičnim tako i u građanskim i upravnim predmetima.

Što se tiče kriterija, ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć je moguće je po dva osnova i to po osnovu statusa i po osnovu lošeg imovnog stanja.

Po osnovu statusa to pravo ostvaruju: korisnici stalne novčane pomoći ostavarene prema propisu o socijalnoj zaštiti, djeca, lica kojima jeoduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljela lica smještena u zdravstvenu ustanovu, penzioneri koji primaju najnižu penziju, žrtve nasilja u porodici i nasilja u zajednici, žrtve silovanja tokom rata u BiH, nezaposleni demobilisani borci, članovi porodica šehida, poginulih boraca, ratni vojni invalidi i dobitnici ratnih priznanja i odlikovanja, lica pod međunarodnom zaštitom i civilne žrtve rata. Korisnici usluga Zavoda su i lica za koja sud, na njihov zahtjev, u krivičnom postupku ocjeni da prema svom imovnom stanju ne mogu snositi troškove odbrane. Da bi dokazale svojstva pripadnika navedenih kategorija, stranke su dužne dostaviti potrebnu dokumentaciju:

- uvjerenja o statusu, odnosno svojstvu, izdata od strane nadležnog organa,
- rješenja i uvjerenja izdata od strane državnih organa i drugih ustanova,
- čekove od primljene penzije i
- odluke suda i organa uprave.

Po osnovu lošeg imovnog stanja ovo pravo ostvaruju lica čiji mjesečni prihod i ukupan mjessečni prihod članova njegovog porodičnog domaćinstva ne prelazi iznos od 30%prosječne isplaćene mjesečne neto plaće zaposlenih u Zeničko-dobojskom kantonu u prethodnoj kalendarskoj godini za jednog člana, i po 10% za svakog narednog člana njegovog porodičnog domaćinstva, a nema nekretnine i/ili drugu imovinu koja može biti predmet izvršenja po Zakonu o izvršnom postupku koji se primjenjuje u FBiH.

423 Kako se postavljaju branitelji u slučajevima kada se njihove naknade isplaćuju putem sistema pravne pomoći? Da li oni imaju pravo na honorare u skladu sa uobičajenim advokatskim tarifama?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Rješenjem ih postavlja sud kao branioce po službenoj dužnosti.Ova mogućnost postoji u svim fazama krivičnog postupka.Sudovi u Zeničko-dobojskom kantonu branioce postavljaju sa Liste branilaca koju rješenjem utvrđuje ministar Ministarstva za pravosuđe i upravuKantona u saradnji sa Regionalnom advokatskom komorom Zenica i Kantonalnim zavodom za pravnu pomoć u Zenici.

Što se tiče prava na honorar, to pravo imaju branioci koje sud postavi sa Liste branilaca iz reda advokata. Ti branioci po okončanju krivičnog postupka sudu (postupajućem sudiji) dostavljaju troškovnik sačinjen prema advokatskoj tarifi. U tom troškovniku se navede svaka radnja koju je branilac u toku postupka preduzeo i za svaku radnju se navede novčani iznos koji je zatu vrstu radnje propisan advokatskom tarifom. Nakon toga sud donosi rješenje kojim nalaže računovodstvu suda da se tom braniocu iz sredstava suda izvrši isplata.

Pravo na honorar nemaju branioci koje sud postavi sa Liste branilaca iz reda pravnih zastupnika Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć jer oni primaju redovnu mjesečnu plaću, obzirom da su državni službenici.

424 Opišite organizaciju i funkcionisanje mreže za besplatnu pravnu pomoć.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Mreža za koordinaciju pružalaca besplatne pravne pomoći u BiH je osnovana u okviru UNDP-ovog projekta Pristup pravdi koju čine državne agencije (centri za BBP i zavodi za BBP) i organizacije civilnog društva koje aktivno djeluju u oblasti besplatne pravne pomoći. Kantonalni zavod za pravnu pomoć je član ove mreže od dana njenog osnivanja, odnosno od dana potpisivanja Memoranduma o razumijevanju između vladinih i nevladinih pružalaca besplatne pravne pomoći 24.1.2012. godine u Sarajevu. Mreža je osnovana sa ciljem uspostavljanja kontinuirane saradnje između pružaoca besplatne pravne pomoći, razvoja i uspostavljanja mehanizama koordinacije u cilju efikasne saradnje, razmjene informacija i pružanja kvalitetnih usluga građanima, zatim provođenja zajedničkih i koordiniranih aktivnosti usmjerenih na poboljšanje pristupa pravdi siromašnim građanima na cijelom

prostoru BiH kroz primjenu minimalnih i ujednačenih standarda u ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoću. Stalni zadatak članica mreže je praćenje uspostavljanja i funkcionisanje sistema besplatne pravne pomoći kao i predlaganje mjera za kvalitetno pružanje besplatne pravne pomoći.

425 Što se tiče prava na odbranu, dostavite podatke o tome kako su sljedeća prava zajamčena u zakonodavnom i praktičnom smislu. (Dajte informacije o izdvajanju sredstava i institucionalnom okviru koji je uspostavljen kako bi se olakšalo ostvarivanje ovih prava). a) Pravo optuženog da u najkraćem roku i na jeziku koji razumije bude obaviješten o prirodi i razlozima optužbe podignute protiv njega; b) Pravo na besplatnu pomoć tumača, ukoliko osoba ne razumije ili ne govori jezikom koji se koristi na sudu; c) Pravo okrivljenog na dobijanje dovoljno vremena i mogućnosti za pripremu svoje odbrane; d) Pravo da se brani sam ili uz pomoć branioca po vlastitom izboru; e) Pravo da ispituje ili zahtijeva ispitivanje svjedoka optužbe i da se osigura prisustvo i ispitivanje svjedoka odbrane pod istim uslovima kao i svjedoka optužbe.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

U zakonodavnom smislu ova su prava zaštićena na način da su zakonima koji propisuju krivični postupak (ZKP BiH, ZKP FBiH i ZKP RS) regulisana pitanja koja se odnose na ostvarivanje svakog od ovih pet nabrojanih prava na odbranu. Što se tiče institucionalnog okvira, formiranjem Kantonalnog zavoda za pravnu pomoć u Zeničko-dobojskom kantonu čiji bužet od 2011. Do 2016. Iznosi 125.000,00 EURA godišnje i stavljanjem njihovih pravnih zastupnika na Listu branilaca a i uz stalno angažovanje,i plaćanje iz sredstava sudova, branilaca iz reda advokata, nivo primjene ovih prava je znatno povećan.

Parvo na odbranu (pravo na besplatnu pomoć tumača) ostvaruje na način da sudovi donose rješenja o određivanju tumača sa Liste tumača koju donosi Ministar resornog ministarstva i tom rješenju se između ostalog navodi da se naknada za angažman tumača isplaćuje iz sredstava suda.

Sudovi po službenoj dužnosti vode računa o poštovanju svih pet navedenih prava na odbranu, u suprotnom čine bitne povrede postupka. Branioci, tokom cjelokupnog krivičnog postupka moraju voditi računa da nijedno od ovih navedenih prava na odbranu ne bude povrijeđeno.

442 Opišite postojeća rješenja koja se tiču obrazovanja na jeziku manjinskih zajednica i prava na uključivanje istorije i kulture osoba koje pripadaju ovim zajednicama u nastavne planove i programe.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa Zakonom o osnovnoj školi [1] učenicima pripadnicima nacionalnih manjina, koji žele pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika, omogućeno je pohađanje nastave maternjeg jezika na jeziku odgovarajuće nacionalne manjine, a jezik i kultura nacionalne manjine poštivat će se u školi u najvećoj mjeri u kojoj je to izvodljivo, a u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina. Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport ustanovljava nastavni plan i program koji odgovara potrebama određene nacionalne manjine, a koji uključuje jezik, književnost, historiju i kulturu te nacionalne manjine. Sadržaji vezani za historiju, jezik, kulturu i književnost nacionalnih manjina prožimaju se kroz različite nastavne predmete kao što su

maternji jezik, strani jezici, historija, geografija, likovna i muzička kultura, građansko obrazovanje, kultura i zajednica i sl.

[1] („Službene novine ZDK“ broj 5/04, 20/07,9/11 i 4/14)

444 U kontekstu primjene ustavnih odredbi o zaštiti nacionalnog identiteta pripadnika manjina, koje su mjere preduzete kako bi bilo osigurano učešće manjina u političkom i javnom životu, odnosno njihova zastupljenost u izabranim tijelima, upravi (na centralnom i lokalnom nivou), policiji i pravosuđu? Dostavite statističke podatke ako ih ima, uključujući njihov izvor.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona procedura za zapošljavanje policijskih službenika, njihova prava i obaveze, propisana je Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14). Navedenim Zakonom nije propisana obaveza izjašnjavanja o nacionalnoj pripadnosti prilikom zapošljavanja.

Slobodno datim izjavama, prilikom zasnivanja radnog odnosa, policijski službenici se izjašnjavaju o nacionalnoj pripadnosti. Od ukupnog broja zaposlenih na dan 31.12.2016. godine, 11 policijskih službenika se izjasnilo kao pripadnici Ostalih, odnosno 1,075 %.

445 Da li svi građani, uključujući pripadnike manjina, imaju pristup ličnim ispravama i na koji način je zagarantovano ovo pravo? Koje su mjere preduzete radi unapređivanja civilne registracije romske manjine, uključujući izvod iz matične knjige rođenih i lične isprave? Da li se etničko porijeklo upisuje u izvod iz matične knjige rođenih? Koliko takvih izvoda je izdato?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, svi građani, uključujući i pripadnike manjina, imaju pristup ličnim ispravama i ovo pravo ostvaruju u skladu sa Ustavom Zeničko-dobojskog kantona kao i posebnim zakonima i podzakonskim propisima.

Zakon o ličnoj karti državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/01, 16/02, 32/07, 53/07, 56/08 i 18/12), Zakon o prebivalištu i boravištu državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/01, 56/08 i 58/15), Zakon o jedinstvenom matičnom broju ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/01, 63/08, 103/11, 87/13 i 84/15) i Zakon o putnim ispravama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 4/97, 1/99, 9/99, 27/00, 32/00, 19/01, 47/04, 53/07, 15/08, 33/08, 39/08 i 60/13) propisuju uvjete i način izdavanja ličnih isprava državljanima Bosne i Hercegovine.

Navedenim zakonima osigurano je da svi građani pod jednakim uvjetima ostvare svoje pravo na ličnu kartu, pasoš, jedinstveni matični broj i prebivalište ili boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Civilna registracija romske manjine i njihov pristup ličnim ispravama koje su u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ostvaruje se u postupcima

shodno navedenim zakonima. Kao i svi ostali građani, i pripadnici romske manjine moraju biti upisani u matičnu knjigu rođenih i knjigu državljana da bi ostvarili pravo na lične isprave.

Upis u matičnu knjigu rođenih, upis etničkog porijekla u izvod iz matične knjige rođenih i izdavanje takvih izvoda nije u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, nego je u nadležnosti gradskih ili općinskih službi za upravu.

493 Navedite podatke o svim pravnim propisima ili drugim pravilima koji uređuju zaštitu ličnih podataka koju primjenjuju policija i pravosudni organi u krivičnim stvarima. Konkretno, da li ti zakoni ili propisi predviđaju da podaci koje prikupe organi za provođenje zakona budu: a) Obrađeni zakonito i pošteno; b) Prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe i obrađivane u skladu s tim svrhama; c) Primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhu u koju se obrađuju; d) Tačni i prema potrebi ažurni; e) Čuvani u obliku koji omogućava identifikaciju ispitanika onoliko dugo koliko je potrebno u svrhe radi kojih se lični podaci obrađuju; f) Osigurani na odgovarajući način, uključujući zaštitu od neovlaštene i nezakonite obrade?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona policijski službenici primjenjuju sljedeće zakone i podzakonske propise:

- Zakon o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 49/06, 76/11 i 89/11),

- Zakon o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14)

- Pravilnik o obradi i zaštiti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj 08-04-02-1-1689/12 od 21.03.2012. godine,

- Plan sigurnosti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj 08-01-02-1-6835/10 od 18.11.2010. godine,

- Instrukcija o načinu obrade ličnih podataka u Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj 08-03/1-02-1-163/12 od 10.01.2012. godine,

- Odluka o pravilima obrade ličnih podataka putem Video nadzora i radarskog sistema, broj: 08-1-02-1-1875/12 od 29.03.2012. godine.

Zakoni ili propisi predviđaju da podaci koje prikupe organi za provođenje zakona budu:

a) Obrađeni zakonito i pošteno;

Da, Pravilnikom o obradi i zaštiti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, u članu 6. propisano je da se obrada ličnih podataka vrši u skladu sa principima obrade ličnih podataka iz člana 4. tačka a) Zakona o zaštiti ličnih podataka.

b) Prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe i obrađivani u skladu s tim svrhama;

Da, Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona u članu 33a. propisana je svrha obrade ličnih podataka i to radi sprečavanja i suzbijanja kriminala i održavanja javnog reda i mira, u skladu sa principima obrade ličnih podataka iz člana 4. tačka c) Zakona o zaštiti ličnih podataka.

c) Primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na svrhu u koju se obrađuju;

Da, Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona u članu 33b. propisano je da se lični podaci obrađuju u mjeri u kojoj je neophodno za ispunjavanje zadataka policijskog organa, u skladu sa principima obrade ličnih podataka iz člana 4. tačka c) Zakona o zaštiti ličnih podataka.

d) Tačni i prema potrebi ažurni;

Da, Pravilnikom o obradi i zaštiti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, u članu 6. propisano je da policijski organ obrađuje podatke u skladu sa principima obrade ličnih podataka iz člana 4. tačka d) Zakona o zaštiti ličnih podataka.

e) Čuvani u obliku koji omogućava identifikaciju ispitanika onoliko dugo koliko je potrebno u svrhu radi kojih se lični podaci obrađuju;

Da, Pravilnikom o obradi i zaštiti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, u članu 6. propisano je da policijski organ obrađuje podatke u skladu sa principima obrade ličnih podataka iz člana 4. tačka g) Zakona o zaštiti ličnih podataka.

f) Osigurani na odgovarajući način, uključujući zaštitu od neovlaštene i nezakonite obrade?

Da, Planom sigurnosti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, propisane su fizičke i tehničke mjere koje se preduzimaju na zaštiti ličnih podataka.

494 Nadalje, da li ta pravila predviđaju: a) određivanje rokova za brisanje ličnih podataka i redovno preispitivanje potrebe za čuvanjem takvih podataka? b) da organi za provođenje zakona prave jasnu razliku između različitih kategorija lica, uključujući one za koje postoji ozbiljna osnova da se vjeruje da su počinili ili će počiniti krivično djelo, one koji su osuđeni za počinjeno krivično djelo, žrtve krivičnih djela ili lica za koja se može razumno vjerovati da su žrtve krivičnih djela ili lica koja su učesnici u počinjenju krivičnih djela, uključujući i potencijalne svjedoke? c) da nosioci podataka imaju pravo podnijeti pritužbu nadzornom organu; pravo na efikasan pravni lijek protiv nadzornog organa, kao i protiv kontrolora ili obrađivača podataka; pravo da podnesu zahtjev za pristup, ispravku ili brisanje ličnih podataka, kao i pravo na ograničavanje obrade ličnih podataka koji se odnose na nosioca podataka, pravo da ih organi za provođenje zakona obavijeste o ovim pravima (uključujući i naziv i kontakt podatke nadležnog organa koji određuje svrhu i načine obrade podataka, razlog zašto se njihovi podaci obrađuju, pritužbu i njihove kontakt podatke)? d) da organi vlasti provode tehničke i organizacijske mjere kako bi osigurali odgovarajući nivo sigurnosti ličnih podataka s obzirom na rizik (npr. ukoliko je obrada podataka automatizovana, potrebno je preduzeti niz mjera, uključujući i one koje će onemogućiti pristup neovlaštenih lica opremi koja se koristi za obradu podataka; koje će spriječiti neovlašteno čitanje, kopiranje, mijenjanje ili uklanjanje podataka; koje će spriječiti

neovlašten unos ličnih podataka i neovlašten pregled, izmjenu ili brisanje pohranjenih ličnih podataka)? e) da se uspostavi nezavisno nadzorno tijelo za zaštitu podataka koje će imati stvarna ovlaštenja za vođenje istraga, korektivna i savjetodavna ovlaštenja, kao i ovlaštenja da pravosudnim organima ukažu na kršenje odredbi o zaštiti ličnih podataka?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

a) određivanje rokova za brisanje ličnih podataka i redovno preispitivanje potrebe za čuvanjem takvih podataka?

Ne, pravila navedena u odgovoru na pitanje broj 493. ne predviđaju rokove za brisanje ličnih podataka, ali u članu 14. Pravilnika o obradi i zaštiti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, propisano je čuvanje u skladu sa Listom kategorija registraturne građe i rokovima čuvanja.

b) da organi za provođenje zakona prave jasnu razliku između različitih kategorija lica, uključujući one za koje postoji ozbiljna osnova da se vjeruje da su počinili ili će počiniti krivično djelo, one koji su osuđeni za počinjeno krivično djelo, žrtve krivičnih djela ili lica za koja se može razumno vjerovati da su žrtve krivičnih djela ili lica koja su učesnici u počinjenju kivičnih djela, uključujući i potencijalne svjedoke?

Da, u skladu sa članom 34. stav 1. Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona i Instrukcijom o načinu obrade ličnih podataka u Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj 08-03/1-02-1-163/12 od 10.01.2012. godine, u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vode se evidencije, kojima se predviđa jasna razlika između kategorija lica na koja se odnose, a radi se o sljedećim evidencijama:

- osobama koje su lišene slobode po bilo kojem osnovu, pod nazivom „Evidencija o osobama koje su lišene slobode“,

- osobama za koje postoje osnovi sumnje da su učinile krivična djela, pod nazivom „Evidencija o osobama za koje postoje osnovi sumnje da su učinile krivična djela“,

- učinjenim krivičnim djelima, kao i osobama oštećenim krivičnim djelima, pod nazivom „Evidencija o osobama oštećenim krivičnim djelima“,

- krivičnim djelima učinjenim od nepoznatih izvršilaca, pod nazivom „Evidencija o krivičnim djelima učinjenim od strane nepoznatih izvršilaca“,

- podnesenim izvještajima o počinjenim krivičnim djelima i prekršajnim prijavama, koja se vodi u knjigama pod nazivima „Knjiga podnesenih izvještaja o počinjenim krivičnim djelima“ i „Knjiga podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka“,

- osobama i predmetima za kojima se traga, pod nazivom „Evidencija o osobama i predmetima za kojima se traga“,

- privremeno oduzetim predmetima, pod nazivom „Evidencija privremeno oduzetih predmeta“,

- provjeri identiteta, pod nazivom „Evidencija o provjeri identiteta“,

- osobama kojima je utvrđen identitet, pod nazivom „Evidencija o osobama kojima je utvrđen identitet“,

- operativnim izvještajima, operativnim izvorima informacija i zaštićenim osobama, koja se vodi u knjigama pod nazivima „Knjiga operativnih izvještaja“, „Knjiga o operativnim izvorima informacija“ i „Knjiga o zaštićenim osobama“,

- događajima, pod nazivom „Evidencija o događajima“,

- upotrebi sile, pod nazivom „Evidencija upotrebe sile“,

- pritužbama građana, pod nazivom „Evidencija o pritužbama građana“,

- otiscima prstiju, koja se vodi u knjigama pod nazivima „Knjiga sinjaletički obrađenih osoba“, „Knjiga daktiloskopskog vještačenja“ i elektronskom sistemu pod nazivom „Automatski sistem za identifikaciju otisaka prstiju i dlanova (AFIS)“.

c) da nosioci podataka imaju pravo podnijeti pritužbu nadzornom organu; pravo na efikasan pravni lijek protiv nadzornog organa, kao i protiv kontrolora ili obrađivača podataka; pravo da podnesu zahtjev za pristup, ispravku ili brisanje ličnih podataka, kao i pravo na ograničavanje obrade ličnih podataka koji se odnose na nosioca podataka, pravo da ih organi za provođenje zakona obavijeste o ovim pravima (uključujući i naziv i kontakt podatke nadležnog organa koji određuje svrhu i načine obrade podataka, razlog zašto se njihovi podaci obrađuju (uključujući i naziv i kontakt podatke nadležnog organa koji određuje svrhu i načine obrade podataka, razlog zašto se nadzorni organ obrađuje njihove podatke obrađuju zajedno sa njegovim kontakt podacima)?

Da, propisano je članom 30. Zakona o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 49/06, 76/11 i 89/11).

d) da organi vlasti provode tehničke i organizacijske mjere kako bi osigurali odgovarajući nivo sigurnosti ličnih podataka s obzirom na rizik (npr. ukoliko je obrada podataka automatizovana, potrebno je preduzeti niz mjera, uključujući i one koje će onemogućiti pristup neovlaštenih lica opremi koja se koristi za obradu podataka; koje će spriječiti neovlašteno čitanje, kopiranje, mijenjanje ili uklanjanje podataka; koje će spriječiti neovlašten unos ličnih podataka i neovlašten pregled, izmjenu ili brisanje pohranjenih ličnih podataka)?

Da, propisano je Planom sigurnosti ličnih podataka u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj 08-01-02-1-6835/10 od 18.11.2010. godine,

e) da se uspostavi nezavisno nadzorno tijelo za zaštitu podataka koje će imati stvarna ovlaštenja za vođenje istraga, korektivna i savjetodavna ovlaštenja, kao i ovlaštenja da pravosudnim organima ukažu na kršenje odredbi o zaštiti ličnih podataka?

Da, propisano je članom 40. Zakona o Zaštiti ličnih podataka kojim se uspostavlja Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

Poglavlje: Politički kriterij – Regionalna pitanja i međunarodne obaveze - regionalna saradnja i dobrosusjedski odnosi

Poglavlje: Ekonomski kriterij – Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

12. Opišite osnovne uslove za ulazak na tržište i izlazak sa tržišta u korporativnom sektoru (poslovni registar, broj procedura za izdavanje dozvola, broj posebnih administrativnih procedura, prosječno vrijeme i troškovi potrebni za osnivanje preduzeća, stečajni postupak itd.) za cijelu zemlju. Da li se prosječno vrijeme potrebno za registraciju privrednih društava promijenilo u odnosu na 2006. godinu? U kojem pravcu se kreću stečajni postupci u proteklih deset godina, između ostalog u smislu godišnjeg broja stečajeva, trajanja postupaka i broja ugroženih radnika? Koliko je privrednih društava ušlo u stečajni postupak? (Detaljne informacije se zahtijevaju u poglavlju 20 - Preduzetništvo i industrijska politika)

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl. novine FBiH 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14) je propisano vrijeme u kome sud treba izdati rješenje o registraciji poslovnog subjekta i ono po čl. 81. iznosi 5 dana od prijema uredne prijave. U najvećem broju slučajeva rješenje i bude doneseno u okviru ovoga roka, a ali zbog neurednih prijava, neplaćanja novčanih kazni, sud zaključkom traži da se otklone nedostaci u prijavi i drugi koji sprječavaju upis i ostavlja rok za otklanjanje nedostataka tako da se prosječan rok za registraciju produžuje na oko 14 dana, a registracija zavisi od brzine postupanja po zaključku suda.

Za osnivanje preduzeća:

d.o.o. potrebno je 1000,00 KM (osnovnog kapitala) osnivačkog uloga, 700,00 KM za sudske takse, i 150,00 KM troškova objave oglasa u Službenim novinama FBiH, te troškovi sačinjavanja i ovjere dokumenata,

kod d.d. je isto samo što je minimalni osnovni kapital 50.000,00 KM.

Ovo su troškovi do podnošenja prijave sudu i izdavanja rješenja, s tim što se osnivački ulog ne bi mogao smatrati kao trošak jer pripada subjektu koji se osnuje.

U odnosu na 2006. se promijenilo vrijeme potrebno za registraciju privrednih društava u pravcu skraćenja roka potrebnog za registraciju.

Stečajni postupci u proteklih deset godina imaju tendenciju rasta, tako je sve veći broj otvorenih stečajnih postupaka. Godišnji broj stečajeva po prilivu se može vidjeti samo iz upisnika za stečajeve, a trajanje vođenja stečajnih postupaka je u prosjeku smanjeno. Isto tako se samo iz upisnika stečajnog suda može utvrditi koliko je privrednih društava ušlo u stečajni postupak, a sve sa napomenom da je sve veći broj stečajnih postupaka u kojima nema stečajne mase. Ne može se dati precizan odgovor koliko je ugroženih radnika, bez bilo kakve analize, ali se radi o stotinama radnika.

Što se tiče odgovora koji se odnosi na "neplaćanja novčanih kazni" pojašnjavamo da sud u ROF-u (registar novčanih kazni) izvrši provjeru da li je pravno lice izvršilo uplatu unesene novčane kazne po rješenjima donesenim u prekršajnom postupku,te ukoliko kazna nije plaćena to predstavlja smetnju za postupanje po podnesenoj prijavi.

Što se tiče podataka o broju primljenih predmeta "St" dajemo podatke kako slijedi:

R.B.	Godina	Primljeno	Prosječno trajanje postupka(dana)
1.	2007.	16	Nema podataka
2.	2008.	25	Nema podataka
3.	2009.	46	55
4.	2010.	54	316
5.	2011.	44	304
6.	2012.	61	255
7.	2013.	77	517
8.	2014.	97	433
9.	2015.	109	247
10.	2016.	138	294.

Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl. novine FBiH 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14) je propisano vrijeme u kome sud treba izdati rješenje o registraciji poslovnog subjekta i ono po čl. 81. iznosi 5 dana od prijema uredne prijave. U najvećem broju slučajeva rješenje i bude doneseno u okviru ovoga roka, a ali zbog neurednih prijava, neplaćanja novčanih kazni, sud zaključkom traži da se otklone nedostaci u prijavi i drugi koji sprječavaju upis i ostavlja rok za otklanjanje nedostataka tako da se prosječan rok za registraciju produžuje na oko 14 dana, a registracija zavisi od brzine postupanja po zaključku suda.

Za osnivanje preduzeća:

d.o.o. potrebno je 1000,00 KM (osnovnog kapitala) osnivačkog uloga, 700,00 KM za sudske takse, i 150,00 KM troškova objave oglasa u Sl. novinama FBiH, te troškovi sačinjavanja i ovjere dokumenata,

kod d.d. je isto samo što je minimalni osnovni kapital 50.000,00 KM.

Ovo su troškovi do podnošenja prijave sudu i izdavanja rješenja, s tim što se osnivački ulog ne bi mogao smatrati kao trošak jer pripada subjektu koji se osnuje.

U odnosu na 2006. se promijenilo vrijeme potrebno za registraciju privrednih društava u pravcu skraćenja roka potrebnog za registraciju.

Stečajni postupci u proteklih deset godina imaju tendenciju rasta, tako je sve veći broj otvorenih stečajnih postupaka. Godišnji broj stečajeva po prilivu se može vidjeti samo iz upisnika za stečajeve, a trajanje vođenja stečajnih postupaka je u prosjeku smanjeno. Isto tako se samo iz upisnika stečajnog suda može utvrditi koliko je privrednih društava ušlo u stečajni postupak, a sve sa napomenom da je sve veći broj stečajnih postupaka u kojima nema stečajne mase. Ne može se dati precizan odgovor koliko je ugroženih radnika, bez bilo kakve analize, ali se radi o stotinama radnika.

Što se tiče odgovora koji se odnosi na tekst "neplaćanja novčanih kazni" pojašnjavamo da sud u ROF-u (registar novčanih kazni) izvrši provjeru da li je pravno lice izvršilo uplatu unesene

novčane kazne po rješenjima donesenim u prekršajnom postupku,te ukoliko kazna nije plaćena to predstavlja smetnju za postupanje po podnesenoj prijavi.

Što se tiče podataka o broju primljenih predmeta "St" dajemo podatke kako slijedi:

R.B.	Godina	Primljeno	Prosječno trajanje postupka(dana)
1.	2007.	16	Nema podataka
2.	2008.	25	Nema podataka
3.	2009.	46	55
4.	2010.	54	316
5.	2011.	44	304
6.	2012.	61	255
7.	2013	77	517
8.	2014.	97	433
9.	2015.	109	247
10.	2016.	138	294.

13 Opišite glavne izazove kada je u pitanju regulisanje imovinskih prava i primjena zakona i ugovora koji utiču na privatni sektor. Koliko je vremena u prosjeku potrebno za registraciju u katastru nekretnina? Koji je stepen uknjižbe vlasništva u katastru nekretnina? Navedite popis aktivnih regulatornih i nadzornih institucija, uključujući i kratak opis njihovih zakonskih ovlasti, institucionalnog okvira, finansiranja i broja zaposlenih. Opišite izazove i koordinaciju regulatornih institucija u pogledu tržišne konkurencije, zaštite potrošača, te sektora energetike i prometa.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim informacijama.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

17 Javni sektor: Koliko je zbirno učešće javnog sektora u ukupnoj privredi, uključujući i učešće u pogledu dodane vrijednosti i zapošljavanja? Koji sektori privrede su i dalje pod kontrolom i/ili u vlasništvu države i u kojoj mjeri? U glavnim crtama objasnite planove vlasti u pogledu preduzeća u državnom vlasništvu.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U nadležnosti Ministarstva za privredu su tri preduzeća sa učešćem državnog vlasništva u kapitalu i obuhvaćena su Programom privatizacije. Ostali dio pitanja nije u našoj nadležnosti.

20 Dajte pregled procesa privatizacije od 2006. godine za državna, odnosno društvena preduzeća: a) Koje su bile glavne metode privatizacije? b) Koliko je preduzeća

privatizovano/likvidirano/restrukturirano/ušlo u stečajni postupak? Navedite podatke o veličini, broju zaposlenih i djelatnosti tih preduzeća. U kojim slučajevima su ugovori o prodaji poništeni? Objasnite okolnosti i postupak. Navedite udio (od ukupnog broja i ukupne vrijednosti prodaje) privatiziranih preduzeća u kojem su ugovori o prodaji poništeni. c) Da li ima preduzeća koja su vraćena u državno vlasništvo nakon njihove prvobitne privatizacije? d) Da li Vijeće ministara razmatra potencijalne slučajeve ponovne nacionalizacije¬? e) Koje aktivnosti su neophodne za dovršetak procesa privatizacije? f) Kakav je trenutni status i portfolio agencija koje su nadležne za privatizaciju? g) Koji su izgledi za buduću privatizaciju i okončanje aktivnosti tih agencija? h) Dostavite brojčane podatke za privatizaciju, odnosno prihode od prodaje i takse, počev od 2006. godine. Kako su vlasti koristile prihode od privatizacije? Kako će biti korištena buduća sredstva koja će biti ostvarena putem privatizacije? i) Da li je korporativno upravljanje poboljšano kao posljedica privatizacije? Kako se poboljšanje mjeri?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Pregled procesa privatizacije počev od 2006. godine do 31.12.2015. godine, za državna i društvena preduzeća, dajemo u Tabeli 1.

Tabela 1.

R. br.	**Preduzeće**	**Procenat privatizovan. državnog kapitala**	**Vrijednost kapitala**	**Gotovina**	**Certifikati**	**Preuzeti radnici**	**Novo zapošljavanje**	**Datum potpisa Ugovora**
1.	„KRIVAJA-ŽEPČE“ doo Žepče	100%	1.304.004,00	45.000,00	5.000,00	106	60	23.05.2006.
2.	"Veterinarska stanica" doo Kakanj	100%	98.551,00	131.000,00	0	3	2	30.09.2009.
3.	"Veterinarska stanica"	100%	131.772,00	145.000,00	0	11	4	14.09.2010.

	doo Zenica							
4.	"Veterinarska stanica" doo Tešanj	100%	353.916,00	220.000,00	0	11	2	30.06.2011.

a) Glavne metode privatizacije preduzeća navedenih u Tabeli 1. bile su tender u tri slučaja i neposredna pogodba u jednom slučaju.

b) Od gore navedenih preduzeća dva preduzeća su ušla u stečajni postupak („Krivaja-Žepče“ doo Žepče i „Veterinarska stanica“ doo Zenica).

Preduzeće „Krivaja-Žepče“ doo Žepče, drvno-prerađivačke djelatnosti sa 106 zaposlenih i kapitalom od 1.304.004,00 KM, te preduzeću „Veterinarska stanica Zenica“ doo Zenica, veterinarska djelatnost sa 11 zaposlenih i kapitalom od 131.772,00 KM.

U slučaju privatizacije državnog kapitala u „Veterinarska stanica “ doo Zenica, ugovor o kupoprodaji je sporazumno raskinut.

Generalno rečeno, raskid ugovora o kupoprodaji državnog kapitala se pokreće kada se dogovorom i/ili poslije više opomena ne vrši realizacija ugovora pokreće se postupak pred nadležnim sudom za raskid ugovora, ai isti je dugotrajan i ostavlja negativne posljedice na stanje preduzeća.

Naime, riječ je o situacijama koje su uzrokovane pokretanjem tužbe za raskid ugovora, s obzirom na to, da sve do donošenja pravosnažne presude nadležnog suda, kupac i dalje ostaje vlasnik većinskog dijela kapitala. Agencija, s druge strane, ne vrši kontrolu jer je privatizacijski predmet na sudu. To otvara prostor za moguće zloupotrebe od strane kupca.

U situacijama ovakve pravne „nepokrivenosti“, koja u praksi traje više godina, za opravdano nezadovoljne zaposlenike, Agencija za privatizaciju ZDK je prva institucija kojoj se isti obraćaju i traže rješenja. To samo dodatno multiplicira i onako složenu socijalnu situaciju u tim preduzećima.

Od ukupno privatiziranih preduzeća, u periodu od 2006. do 2015. godina, od 4 ugovora navedena Tabeli 1, jedan ugovor je poništen (spoprazumno raskinut), a to čini udio od 25% od ukupnog broja privatizovanih kompanija, te udio od 7% ukupne prodajne vrijednosti.

c) „Veterinarska stanica“ doo Zenica je, nakon sporazumno raskinutog ugovora, vraćena u državno vlasništvo (osnivaču - Općina Zenica).

d) Agencija za privatizaciju ZDK ne raspolaže podacima o tome da li Vlada razmatra slučajeve ponovne nacionalizacije.

e) Za dovršetak privatizacije, uz napomenu, da su Kantonalnoj agenciji ZDK u Registru

preostala preduzeća komunalne djelatnosti i preduzeća veterinarske djelatnosti, to je potrebno donijeti Odluku o metodama, rokovima i nadležnoj agenciji za privatizaciju preduzeća iz člana 3. Zakona o privatizaciji preduzeća, koja uključuju i preduzeća komunalnih djelatnosti/službi.

f) Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Agencija) osnovana je Zakonom o Agenciji za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/97, 15/97, 6/01 i 8/10). Shodno odredbama člana 2. navedenog Zakona, Agencija ima status pravnog lica i predstavlja specijaliziranu organizaciju Zeničko-dobojskog kantona. Djelatnost Agencije je obavljanje stručnih i drugih poslova u vezi s privatizacijom. Temeljem odredaba člana 6. navedenog Zakona, Agencija vrši odobravanje, sprovođenje, organizovanje, nadziranje i podsticanje privatizacije preduzeća sa prostora Zeničko-dobojskog kantona u njenoj nadležnosti.

Sudski postupci iz privatizacije koji traju godinama, a negativno se riješe po agenciju stvaraju probleme finasiranja rada Agencije, naročito uz činjenicu da je privatizacija u „zastoju“, zbog nedonošenja zakonskih rješenja i adekvatnih odluka za otpočinjanje privatizacije javnog komunalnog sektora i veterinarskih stanica. To direktno utiče na trenutni status Agencije, to jest da ista ne vrši osnovnu djelatnost, koja se tiče pripreme preduzeća za prodaju. Portfolio/kapacitet Agencije može odgovoriti poslovima i zadacima radi kojih je formirana. Jedini problem je činjenica da uposleni pravnici nemaju položen pravosudni ispit bez kojeg ne mogu zastupati Agenciju u sporovima koji prelaze vrijednost od 50.000,00 KM.

g) Za privatizaciju komunalnih službi i veterinarskih stanica potrebno je inovirati Odluku o metodama, rokovima i nadležnoj agenciji za privatizaciju preduzeća iz člana 3. Zakona o privatizaciji preduzeća („Službene novine FBiH, broj: 27/97-4/09), koja uključuju i preduzeća komunalnih djelatnosti/službi.

h) Prihodi od prodaje i taksi, počev od 2006. godine do 2015. godine, iznose ukupno 1.357.170,20 KM.

Navedeni prihodi su korišteni za finansiranje rada Agencije za privatizaciju.

U zavisnosti od visine prihoda, sredstava ostvarenih privatizacijom, sredstva će se, do visine finansijskog plana koristiti za redovno poslovanje Agencije, a sredstva ostvarena iznad plana se doznačavaju na Budžet Kantona.

i) Korporativno upravljanje, kao posljedica privatizacije je poboljšano. Poboljšanje se mjeri uspješnim poslovanjem privatizovanih privrednih društava, jer u istim je uspostavljena bolja tržišna pozicioniranost, tehničko-tehnološka efikasnost i konkurentnost, produktivnost i ekonomičnost.

21 Restrukturiranje preduzeća Koliko državnih preduzeća (ili bivših državnih preduzeća) i društvenih preduzeća je do sada restrukturirano? Koliko se preduzeća trenutno restrukturira ili se planira njihovo restrukturiranje? Navedite preostale

sektore i državna preduzeća kojima je neophodno restrukturiranje. (detaljni podaci se zahtijevaju u poglavlju 20 - Preduzetništvo i industrijska politika)

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

22 Navedite podatke o ukupnom godišnjem dobitku/gubitku preduzeća u državnom vlasništvu za period 2006-2015. U mjeri u kojoj je relevantno, ukratko opišite strategiju privatizacije glavnih državnih preduzeća i preostalih društvenih preduzeća.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže takvim podacima.

Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima o godišnjem dobitku/gubitku preduzeća u državnom vlasništvu iz nadležnosti ove Agencije, za period 2006-2015. godine.

Strategija državnih preduzeća od značaja u Zeničko-dobojskom kantonu, čiju je privatizaciju provodila KAP ZDK, može se definisati slijedećim strateškim ciljevima:

- doprinos razvoju ekonomskih reformi i prelazak na institucije i mehanizme tržišne privrede,
- izmirenje unutrašnjih dugova F BiH/Kantona,
- povratak izgubljenih tržišta i uključivanje u međunarodno tržište kapitala i roba,
- uvođenje novih tehnologija i savremene organizacije upravljanja kapitalom,
- osiguranje prihoda državi/Kantonu i rasterećenje državnog/Kantonalnog budžeta,
- priliv stranog kapitala za revitalizaciju privrede,
- razvijanje konkurencije i otklanjanje monopola na tržištu roba i usluga,
- doprinos novom zapošljavanju.

Poglavlje: Ekonomski kriterij – Sposobnost suočavanja sa konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar Unije

61 Koliko je ukupno ulaganje u obrazovanje i istraživanje i razvoj (% BDP-a, % javne potrošnje)? Koliko istraživača ima na 1000 radno aktivnih osoba? Postoje li sektorske strategije u obrazovanju i istraživanju? Koliko patenata se godišnje izda? (pogledati i poglavlje 26 - obrazovanje i kultura)

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U Budžetu Zeničko-dobojskog kantona, za sve nivoe obrazovanja, uključujući i visoko obrazovanje i naučnoistraživački rad, izdvaja se se 63 % ukupnih budžetskih sredstava. Od toga cca 17.000.000 KM na oblast visokog obrazovanja i nauke, i to putem osiguranja sredstava za plaće i naknade, materijalne troškove JU Univerzitet u Zenici sa svih svojih 8 organizacionih jedinica među kojima je i naučnoistraživački institutu, a finansiraju se i smještaj studenata u studentske centre u FBiH, odbrane doktorskih disertacija kao i dodjela stipendija redovnim studentima prvog i drugog studijskog ciklusa.

Ostalim podacima ne raspolažemo.

62 Koje mjesto zemlja zauzima u Programu međunarodnog ocjenjivanja studenata (PISA)? Koje su stope upisa i završetka ranog obrazovanja, predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja? Koliki je broj učenika u osnovnom, nižem srednjem, višem srednjem i visokom obrazovanju?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne raspolažemo pokazateljima prema PISA kriterijima. Prema važećim propisima na području ovog kantona provodi se obaveznih 150 sati predškolskog odgoja i obrazovanja za svu djecu predškolskog uzrasta koja nisu bila obuhvaćena predškolskim odgojem i obrazovanjem u godini pred polazak u osnovnu školu u devetogodišnjem trajanju. U proteklih 5godina školovanje je napustilo ukupno 91 lice (u osnovnim i srednjim školama), a u 65 osnovnih škola nastavu pohađa 30.733 učenika, (obavezno i besplatno osnovno obrazovanje), i 13.029 učenika u 32 srednje škole.

63 Koji broj studenata je na školovanju u inostranstvu u prethodnim periodima i trenutno?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ministartsvo ne vodi posebne evidencije o broju studenata koji se nalaze na školovanju u inostranstvu u prethodnim periodima, kao ni trenutno.

64 Da li postoje programi za stručno usavršavanje i druge vrste prekvalifikacije? Kolike su stope upisa na takve programe? Kakav je doprinos privatnog sektora u finansiranju stručnog osposobljavanja i istraživanja?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Donošenjem Zakona o obrazovanju odraslih kao i svih provedbenih akata, toku su aktivnosti na verifikaciji centara za obrazovanje odraslih, kao i verifikacija obrazovnih javnih ustanova koje su se bavile obrazovanjem odraslih u prethodnom periodu, uz aktivno učešće regionalnih razvojnih agencija i predstavnika poslodavaca.

65 Koliki je procenat zaposlenih osoba koje pohađaju stručnu obuku; ukupan broj onih koji su pohađali obuku i njihov udio u ukupnom broju zaposlenih, ukoliko je moguće sa podjelom po granama djelatnosti; broj privrednih društava koja su obezbijedila obuku za svoje zaposlene i njihov udio u ukupnom broju privrednih društava. Takođe objasnite metodologiju korištenu pri prikupljanju i obradi podataka. (pogledati i poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje - u vezi sa detaljnim pitanjima)

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničkokantona ne raspolaže podacima o zaposlenim osobama, koje pohađaju ili su pohađali stručnu obuku. Također napominjemo da je nakon donošenja Zakona o obrazovanju odraslih, u toku aktivnost verificiranja i reverificiranja ustanova i centara za obrazovanje odraslih.

Poglavlje 1: Slobodno kretanje roba

11 Navedite koje su institucije javne uprave nadležne u pogledu standardizacije, mjeriteljstva, akreditacije, ocjene usklađenosti i nadzora nad tržištem.

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

12 Kako su te funkcije organizovane, kako se sprovode i koordiniraju?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

13 Da li nadležna ministarstva i tehničke organizacije imaju dovoljan broj adekvatno obučenog osoblja za bavljenje tehničkim aspektima izrade propisa i obezbjeđivanje odgovarajuće koordinacije i sprovođenje zakona? Precizirajte.

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

14 Detaljno navedite dostupna sredstva i sisteme koji doprinose razradi i sprovođenju zakona.

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

57 Dostavite informacije koje se odnose na:

a) Trenutni status, uključujući i opis sistema za odobrenje tipa za svaki od podsektora navedenih u nastavku;

b) Predviđanje (datum usvajanja i primjene direktiva i uredbi EU).

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

58 Dostavite podatke o relevantnim režimima za proizvode:

a) Kratak opis i

b) Dalji razvoj.

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

59 Dostavite informacije koje se odnose na:

a) Trenutni status, uključujući i opis sistema za odobrenje tipa za svaki od podsektora navedenih u nastavku;

b) Predviđanje (datum usvajanja i primjene direktiva i uredbi EU).

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

60 Molimo vas da pružite podatke o relevantnim režimima za proizvode:

a) kratak opis i

b) dalji razvoj.

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

62 Da li postoje mjere u okviru zakona ili drugih propisa koje su usvojene na bilo kom nivou, a odnose se na proizvodnju, distribuciju i trgovinu prehrambenim ili industrijskim proizvodima porijeklom iz inostranstva ili drugih dijelova zemlje:

a) koje se odnose na cijenu takvih proizvoda (npr. određivanje cijena iznad ili ispod kojih je uvoz ili stavljanje na tržište proizvoda zabranjen ili ograničen, utvrđivanje marži dobiti ili drugih komponenti cijene, itd)?

b) Koje mjere zahtijevaju izdavanje automatskih ili neautomatskih uvoznih licenci ili dozvola za uvezenu robu (npr. dozvola za uvoz automobila)?

c) Koje mjere zabranjuju stavljanje određenih proizvoda na tržište (prehrambeni proizvodi, uključujući vitamine i druge dodatke ishrani, kao i hemijske supstance)?

d) Koje mjere ograničavaju ili zabranjuju prodaju na daljinu (naručivanje putem pošte, internet prodaja) određenih proizvoda (farmaceutskih proizvoda, alkoholnih pića i drugih)?

e) Koje mjere uslovljavaju pristup domaćem tržištu postojanjem zastupnika ili predstavnika na teritoriji Bosne i Hercegovine (npr. zakonodavstvo koje predviđa da je prodaja određenih vrsta roba uslovljena dobijanjem dozvole koju može da pribavi samo lice sa poslovnim nastanom u vašoj zemlji)?

f) Koje mjere obavezuju uvoznike da raspolažu skladišnim kapacitetima na teritoriji Bosne i Hercegovine (npr. zakonodavstvo koje se primjenjuje samo na uvezenu robu,

koje zahtjeva da se ta uvezena roba skladišti određeno vrijeme prije stavljanja u na tržište)?

g) Koje mjere propisuju uslove za stavljanje uvoznih proizvoda na tržište (uslovi koji se naročito odnose na oblik, veličinu, težinu, sastav, izgled, prepoznavanje i pakovanje, označavanje), a koji se razlikuju od uslova koji važe za domaće proizvode ili kod kojih se zahtjeva ili podstiče upotreba određenog tipa ambalaže (oblika, veličine, sastava) pri stavljanju na tržište određenog proizvoda, bez obzira da li je domaći ili uvozni (npr. zahtjev da se određena roba prodaje samo u ambalaži određenog oblika)?

h) Koje mjere obavezuju privredne subjekte da označe svoj proizvod oznakom: „Proizvedeno u...“ (obavezno označavanje porijekla)?

i) Kojim mjerama se podstiče ili odobrava kupovina (od strane pojedinaca ili organa vlasti) jedino domaćih proizvoda ili se u reklamnim kampanjama daje prednost kupovini tih proizvoda (npr. promotivne akcije uz učešće državnih organa koje se odnose samo na robu koju su proizveli proizvođači u Bosni i Hercegovini ili od domaćih sirovina)?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

j) Koje mjere, samo za uvozne proizvode, u potpunosti ili djelimično, isključuju mogućnost korišćenja domaćih objekata ili opreme ili kojim mjerama se rezerviše mogućnost upotrebe objekata ili opreme, u potpunosti ili djelimično, samo za domaće proizvode?

k) Koje mjere za uvezene proizvode propisuju kontrole koje se razlikuju od onih koje su svojstvene proceduri carinjenja, a koje se ne vrše kod domaćih proizvoda (npr. veterinarske, sanitarne, fitosanitarne i druge kontrole)?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

l) Koje mjere dozvoljavaju samo trgovcima koji posjeduju dozvolu za proizvodnju ili dozvolu za veleprodaju da uvoze određenu vrste robe (npr. sistem izdavanja dozvola za proizvodnju i veleprodaju određenih vrsta robe, koji omogućava samo vlasniku dozvole da uvozi tu vrstu robe)?

m) Koje mjere stvaraju monopole na prodaju određene robe (npr. duhanskih proizvoda, alkoholnih pića, i sl.)?

n) Koje mjere rezervišu određene komercijalne nazive samo za domaće proizvode i, ako je to slučaj, pod kojim uslovima (npr. pravila kojima se korišćenje određenog opisa rezerviše za proizvode pripremljene u Bosni i Hercegovini od domaćih sirovina)?

70 Postoji li zakonodavstvo koje propisuje kontrolu nabavke i posjedovanja oružja? Objasnite i dajte kratak pregled.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton ima zakon kojim je propisana kontrola nabavke i posjedovanja oružja. Uslovi za nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije, promet i način postupanja sa oružjem i municijom, kao i popravljanje i prepravljanje oružja i municije na području Zeničko-dobojskog kantona, regulisani su Zakonom o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14) te sljedećim podzakonskim propisima:

- Pravilnik o programu obuke, sastavu, načinu rada, osposobljavanja i ocjene osposobljenosti za rukovanje vatrenim oružjem ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/15),

- Pravilnik o smještaju i čuvanju oružja, vođenju evidencije o nabavljenom oružju i municiji, evidencije o prometu oružja i municije i obrascima o sadržaju obrazaca za vođenje tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

- Pravilnik o programu, načinu i troškovima rada komisije za ocjenu osposobljenosti za pravilno rukovanje, držanje i nošenje vatrenog oružja ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

- Pravilnik o obrascu i sadržaju obrasca oružnog lista ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

- Pravilnik o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija (broj:08-01-02-1-4726/13 od 23.09.2013.godine),

- Pravilnik o obrascu i sadržaju obrasca potvrde koju državni organi, ustanove i pravna lica izdaju licu kome povjere oružje i municiju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

- Pravilnik o načinu vođenja evidencije o popravljenom i prepravljenom oružju i o obrascima i sadržaju obrazaca za vođenje ove evidencije ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10).

Odredbe ovih propisa odnose se i na strane državljane koji imaju status stalno nastanjenog stranca na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Navedeni Zakon o oružju:

- određuje šta se smatra oružjem po vrstama (vatreno oružje, vazdušno oružje, gasno oružje, oružje za signalizaciju, rasprskavajuće oružje i hladno oružje),

- određuje oružje čija je nabavka, držanje i nošenje zabranjeno;

- određuje oružje koje je u slobodnoj nabavci i bez obaveze prijavljivanja;

- određuje oružje koje se može nabaviti uz odgovarajuće odobrenje ili prethodno prijavljivanje nadležnoj policijskoj stanici;

- zabranjuje nošenje oružja na javnom mjestu;

- obavezuje Ministarstvo unutrašnjih poslova da vodi evidencije o izdatim odobrenjima za nabavku oružja i municije, izdatim oružnim listovima i odobrenjima za držanje trofejnog oružja i oružja za uspavljivanje životinja, o izdatim odobrenjima za držanje oružja državnim organima, ustanovama i pravnim licima, o oduzetom, predatom i nađenom oružju i municiji, nestalom oružju i municiji, o nabavci vazdušnog oružja od strane streljačkih organizacija i njihovih članova, o vlasnicima oružja kojima je izdat oružni list ili odobrenje za držanje oružja i oružju za signalizaciju.

Zakonom se detaljno uređuju pitanja: nabavke, držanja, nošenja oružja i municije i sakupljanja oružja; načina postupanja sa oružjem i municijom; oduzimanja oružja, municije i isprava o oružju; popravljanja i prepravljanja oružja; prometa oružja i municije; nadzor i evidencije i propisuju krivična djela i prekršaje za povrede odredbi ovog zakona.

Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije propisane su kaznene odredbe kojima su predviđene sankcije za krivična djela i prekršaje za kršenje pojedinih normi ovog zakona. Za krivična djela propisana je kazna zatvora do 3 godine ili novčana kazna, uz obavezno izricanje mjere sigurnosti oduzimanje oružja i oružnog lista, dijelova za oružje i municije. Za prekršaje su predviđene novčane kazne koje se kreću u rasponu od 300,00 - 1.500,00 BAM i od 200,00 do 1.000,00 BAM za prekršaje koje počine fizička lica i od 3.000,00 - 15.000,00 BAM za prekršaje koje počine pravna lica i obrtnici ovlašteni za popravljanje i prepravljanje oružja.

Krivičnim zakonom FBiH ("Službene novine FBiH broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14 i 46/16) u članu 371. propisano je krivično djelo nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija, te onaj ko neovlašteno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili ko neovlašteno drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, čija nabavka građanima uopšte nije dozvoljena,

može se kazniti kaznom zatvora do 3 godine, ili ko ovo djelo učini u odnosu na veću količinu vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materija, može se kazniti kaznom zatvora od 1 do 10 godina.

71 Postoji li zakonodavstvo koje propisuje kategorije vatrenog oružja čija je nabavka i posjedovanje od strane privatnih lica zabranjena ili zahtjeva prethodno izdavanje odobrenja ili potvrde?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14), određene su vrste oružja čija je nabavka, držanje i nošenje zabranjena:

1) vojni projektili s eksplozivnim punjenjem, lanseri i bacači,

2) automatsko vatreno oružje,

3) vatreno oružje koje je kamuflirano tako da izgleda kao neki drugi predmet,

4) municija sa probojnim, eksplozivnim, obilježavajućim i zapaljivim projektilima, te projektili za takvu municiju,

5) municija za pištolje i revolvere sa projektilom koji ima ekspanzijski učinak i projektili za takvu municiju osim municije za lov ili sportsko streljaštvo za lica kojima je dozvoljeno da koriste to oružje,

6) minsko-eksplozivna sredstva i dijelovi,

7) oružje koje je izrađeno ili prerađeno bez odobrenja za promet oružja, osim mužara ili prangija,

8) poluautomatsko vatreno oružje za civilnu upotrebu, koje po svom autentičnom izgledu odgovara automatskom oružju,

9) oružje bez označene marke, kalibra i fabričkog broja,

10) oružje sa integralnim prigušivačem, prigušivači namjenjeni oružju, dijelovi za prigušivače i ostala posebna oprema za oružje izrađena za posebne namjene,

11) ostalo vatreno oružje koje nije obuhvaćeno kategorijama B, C ili D.

Na osnovu odobrenja nadležne policijske stanice dozvoljeno je nabavljati sljedeće oružje: poluautomatsko ili repetirajuće kratkocijevno vatreno oružje, kratkocijevno oružje za jedinačnu paljbu, lovačko oružje, poluautomatsko i dugocijevno vatreno oružje s magacinom i ležištem za najviše tri metka, kod kojeg se magacin, odnosno opruga za punjenje može skinuti, odnosno nije sigurno da li je oružje napravljeno tako da se uz obični alat može prepraviti u oružje sa magacinom i ležištem za više od tri metka, repetirajuće i poluautomatsko dugocijevno vatreno oružje s glatkom cijevi ukupne dužine do 60 cm, dugocijevno oružje za jedinačnu paljbu sa jednom ili više užljebljenih cijevi i sa jednom ili više glatkih cijevi, ostalo poluautomatsko dugocijevno oružje, te staro i trofejno oružje.

U oružje za koje je potrebna prijava nadležnoj policijskoj stanici ubrajaju se: vazdušno oružje, dijelovi za vazdušno oružje i oružje sa tetivom (koje mogu nabavljati i držati samo sportske streljačke organizacije i njihovi članovi), gasno ili plinsko oružje, reprodukcije vatrenog oružja kod kojih se upotrebljava jedinstveni naboj, mužari ili prangije, oružje za uspavljivanje životinja, električni paralizatori i sprejevi za omamljivanje (koje mogu nabavljati fizička i pravna lica).

Municiju za vatreno oružje fizička i pravna lica mogu nabaviti samo za oružje za koje im je izdat oružni list ili odobrenje za držanje oružja.

72 Ako se zakonodavstvo primjenjuje: a) Koje kategorije vatrenog oružja obuhvata? Da li postoji razlika između „civilnog“ i „vojnog“ vatrenog oružja? b) Koji uslovi moraju da budu ispunjeni da bi se dobilo odobrenje? c) Koja vrsta podataka mora da bude navedena u potvrdi?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Vatreno oružje prema Zakonu o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14), su sve vrste pušaka, pištolja i revolvera, kao i sve vrste naprava koje pod pritiskom barutnih gasova izbacuju kroz cijev zrno, kuglu, sačmu ili druge projektile. Vatreno oružje je kratko ili dugačko vatreno oružje koje može biti s repetirajućim mehanizmom, poluautomatsko ili automatsko.

Oružje je razvrstano u četiri kategorije, i to:

Oružje kategorije A-oružje čija je nabavka, držanje i nošenje zabranjena (navedeno u odgovoru na pitanje broj 71)

Oružje kategorije B-oružje za čiju je nabavku potrebno odobrenje nadležne policijske stanice (navedeno u odgovoru na pitanje broj 71)

Oružje kategorije C-(gasno ili plinsko oružje, reprodukcije vatrenog oružja kod kojih se upotrebljava jedinstveni naboj, mužari ili prangije i oružje za uspavljivanje životinja)

Oružje kategorije D-(vazdušno oružje, električni paralizatori, raspršivači-sprejevi za omamljivanje, oružje sa tetivom i hladno oružje)

Unutar ovih kategorija je napravljena razlika između "civilnog" i "vojnog" vatrenog oružja, tako da je kategorijom A obuhvaćeno vojno oružje, a kategorijom B civilno oružje.

b) Koji uslovi moraju da budu ispunjeni da bi se dobilo odobrenje?

Uslovi za izdavanje odobrenja za nabavljanje oružja propisani su posebno za fizička i pravna lica.

Članom 8. propisano je da će nadležna policijska stanica izdati odobrenje za nabavljanje oružja fizičkom licu ukoliko ispunjava opće i posebne uslove.

Opći uslovi za izdavanje odobrenja za nabavljanje oružja su:

a) da je lice navršilo 21 godinu života;

b) da ima opravdan razlog za nabavljanje oružja;

c) da nije osuđivano za krivično djelo, odnosno da se protiv lica ne vodi istraga ili krivični postupak, osim za krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja;

d) da lice u posljednje dvije godine nije kažnjeno za prekršaj protiv javnog reda i mira sa elementima nasilja, učestvovanje u tuči, izazivanje tuče, zlostavljanja ili fizičkog napada na

drugog, narušavanje javnog reda i mira naročito drskim ponašanjem, ugrožavanje sigurnosti, izazivanje osjećaja ugroženosti druge osobe, prijetnjom da će napasti na život ili tijelo, pucanje iz vatrenog oružja, odnosno za prekršaj propisan ovim zakonom ili za prekršaj sa elementima nasilja propisan drugim zakonom, kao i za vrijeme dok se protiv tog lica vodi postupak za takve prekršaje

e) da ne postoje okolnosti kao što je češće i prekomjerno uživanje alkohola, narkotičkih ili drugih omamljujućih sredstava, poremećeni porodični, susjedski odnosi, sukobi sa okolinom, agresivno i ekscesno ponašanje, te drugi poremećaji u ponašanju, teže disciplinske povrede propisa o lovstvu, ili sportskom streljaštvu, počinjene u posljednje dvije godine, i druge okolnosti koje ukazuju da bi oružje moglo biti zloupotrijebljeno.

Posebni uslovi za izdavanje odobrenja za nabavljanje oružja su:

a) da je lice zdravstveno sposobno za držanje i nošenje oružja;

b) da raspolaže tehničkim znanjem i vještinom za pravilno rukovanje oružjem i da poznaje propise koji se odnose na držanje i nošenje oružja;

c) da ima uslove za siguran smještaj i čuvanje oružja.

Članom 11. propisano je da će nadležna policijska stanica izdati odobrenje za nabavljanje oružja B kategorije pravnom licu ukoliko ispunjava sljedeće uslove:

a) da ima opravdan razlog za nabavljanje oružja;

b) da odgovorno lice i lice zaduženo za sigurnost u pravnom licu ispunjava opće i posebne uslove koje mora ispunjavati fizička lica, osim uslova koji se odnosi na siguran smještaj i čuvanje oružja.

c) da pravno lice ispunjava uslove koji se odnose na siguran smještaj i čuvanje oružja.

Rješavanje zahtjeva

Nakon prijema zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavku oružja, nadležna policijska stanica utvrđuje da li su ispunjeni uslovi za izdavanje odobrenja i donosi odgovarajuće rješenje.

c) Koja vrsta podataka mora biti navedena u potvrdi?

Pravilnikom o evidencijama koje Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10) i Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija (broj:08-01-02-1-4726/13 od 23.09.2013.godine), propisan je obrazac zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavku vatrenog oružja koji sadrži sljedeće podatke:

Ime, ime jednog roditelja i prezime podnosioca zahtjeva, datum, mjesto i godina rođenja, adresa prebivališta ili boravišta, jedinstveni matični broj i broj lične karte, vrsta oružja za koju se podnosi zahtjev, podaci o oružju i razlog nabavke oružja.

Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavku vatrenog oružja fizička lica prilažu uvjerenje da protiv njih nije podignuta optužnica koja je stupila na pravnu snagu, niti je izrečena nepravosnažna osuđujuća presuda za krivična djela, za koje je propisana kazna zatvora do 5 godina ili novčana kazna kao glavna kazna.

73 Da li postoje posebna pravila za kolekcionare i institucije koje se bave kulturnim i istorijskim aspektima oružja? Ako postoje, da li ti kolekcionari i institucije moraju da budu priznati od strane lokalnih vlasti?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14), uređuje pitanje trofejnog oružja u koje se ubraja: vatreno, vazdušno i hladno oružje koje se čuva kao uspomena iz ranijeg perioda historije Bosne i Hercegovine, ili za njegovog vlasnika predstavlja ličnu ili porodičnu uspomenu, a koje je od strane ovlaštene organizacije ili ovlaštenog pojedinca onesposobljeno za upotrebu, kao i sablje, mačevi i sl.

Zakon uređuje i pitanje starog oružja koje obuhvata: duge i kratke puške, kubure i druge vrste oružja za koje se više ne proizvodi municija, koje imaju historijsku ili umjetničku vrijednost

ili služi za umjetničke, kulturne ili druge slične priredbe, ili čini sastavni dio narodne nošnje i koje je od strane ovlaštene organizacije ili ovlaštenog pojedinca onesposobljeno za upotrebu.

Policijska stanica izdaje odobrenje za držanje trofejnog oružja i sakupljanje i držanje starog oružja pravnom i fizičkom licu sa trajnim rokom važenja. Da bi se fizičkom ili pravnom licu izdalo odobrenje za držanje trofejnog i starog oružja, moraju ispunjavati uslove upisane u odgovoru na pitanje 72. b) Poglavlja 1. Uz zahtjev za nabavljanje trofejnog oružja obavezno se prilaže i potvrda da je oružje od strane ovlaštenog pravnog lica ili obrtnika prepravljeno u trofejno oružje. Uz prijavu o sakupljenom starom oružju obavezno se dostavlja dokaz da je oružje trajno onesposobljeno.

Zakon zabranjuje nošenje i upotrebu trofejnog oružja i starog oružja, kao i nabavljanje i držanje municije za ovo oružje.

Trofejno oružje koje je onesposobljeno za upotrebu ne smije se osposobljavati, osim kad se radi o oružju koje je dozvoljeno nabavljati po ovom zakonu i kada lice na koje je trofejno oružje preneseno u vlasništvo posjeduje odobrenje za nabavku te vrste oružja.

Muzeji, uz staro oružje mogu sakupljati i oružje kategorije A koje se više ne izrađuje ili koje ne upotrebljavaju oružane (vojne) i policijske snage, pod uslovom da je trajno onesposobljeno.

74 Da li zakonodavstvo, ako postoji, isključuje iz svog područja primjene oružje i municiju koji se koriste za lov i streljaštvo? Ako je to slučaj, koja pravila se primjenjuju?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14), reguliše pitanje oružja i municije koje se odnosi na lov i streljaštvo.

Odobrenje za nabavljanje lovačkog oružja može se izdati fizičkom licu samo ako je položilo lovački ispit i ako je član lovačke organizacije što dokazuje uvjerenjem lovačke organizacije čiji je član. Izuzetno, odobrenje za nabavljanje lovačkog oružja može se dati fizičkom licu kome je držanje i nošenje takvog neophodno radi zaštite imovine u ličnoj svojini (stada, usjev i sl.) koje je registrovano kao poljoprivrednik, kao i streljačkim organizacijama radi upražnjavanja streljačkog sporta.

Odobrenje za nabavljanje sportskog oružja, za koje je po ovom zakonu potrebno odobrenje, izdaje se samo streljačkim organizacijama i njihovim članovima.

Lovačke i streljačke organizacije municiju za lovačko i sportsko oružje nabavljaju na osnovu dokaza o upisu u sudski registar. Članovi lovačkih i streljačkih organizacija municiju za lovačko i sportsko oružje nabavljaju na osnovu oružnog lista za oružje koje posjeduju.

Van lovišta, odnosno strelišta, vatreno i vazdušno oružje, mora se držati odnosno nositi u futroli i ne smije biti napunjeno.

Lovačko i sportsko oružje mogu se davati na poslugu licu koje ima oružni list ili potvrdu o prijavi za vrstu oružja koje se daje na poslugu.

Streljačke organizacije mogu davati na upotrebu oružje i municiju svojim članovima i to za vrijeme dok vrše vježbe gađanja ili se takmiče u gađanju na strelištu ili za to određenom terenu. Ako se magacin oružja streljačke organizacije ne nalazi na strelištu, članovi streljačke organizacije moraju za nošenje oružja do strelišta ili do drugog terena određenog za vršenje vježbi gađanja, odnosno takmičenja, imati potvrdu streljačke organizacije o vršenju vježbi gađanja, odnosno takmičenja u gađanju. Izuzetno od ovog pravila, vazdušno oružje i oružje sa tetivom mogu se dati na upotrebu licima koja nisu članovi streljačkih organizacija i djeci starijoj od 11 godina na sportskim strelištima i na drugim mjestima određenim za vježbe gađanja pod nadzorom trenera.

Organizacija koja gazduje lovištem može, radi odstrela divljači, dati na poslugu lovačko oružje i municiju, članovima domaćih i inostranih lovačkih organizacija, najduže osam dana, i to samo za lov u određenom lovištu za koji mora pribaviti predhodnu saglasnost nadležen policijske stanice. Oružje i municija se ne mogu iznositi van lovišta.

Pravna lica koja su registrovana za obavljanje djelatnosti sportskog streljaštva, vođenja civilnih lovišta, kao i korisnici lovišta, dužni su voditi evidenciju o nabavljenom oružju propisanu zakonom.

75 Da li imate planove za izmjenu postojećeg zakonodavstva? Dostavite detalje i raspored aktivnosti.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Prema programu rada ovog Ministarstva, Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu nije planirana nova izmjena Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14).

77 Postoji li obaveza da se vodi evidencija o prenosu vlasništva vatrenog oružja nakon proizvodnje ili prodaje? Ko ima tu obavezu (država, dobavljači)? Tokom koliko godina?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Fizičko ili pravno lice može prenijeti pravo vlasništva na oružje na temelju zaključenog ugovora sa ovjerenim potpisima ugovornih strana. Vlasnik oružja koji je prenio pravo vlasništva na oružju dužan je u roku od 8 dana prijaviti i predati nadležnoj policijskoj stanici oružni list, odobrenje za držanje oružja, potvrdu o prijavi oružja, primjerak ugovora i primjerak odobrenja za nabavku oružja izdatog licu na koje se prenosi pravo vlasništva, ako je za nabavljanje takvog oružja potrebno odobrenje u skladu sa zakonom.

Novi vlasnik oružja nadležnoj policijskoj stanici predaje zahtjev za izdavanje odobrenja za nabavku oružja, odnosno za izdavanje oružnog lista, što se vodi u propisanim evidencijama.

U skladu sa Pravilnikom o evidencijama koje Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona"broj: 4/10) i Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija (broj:08-01-02-1-4726/13 od 23.09.2013.godine), Ministarstvo unutrašnjih poslova vodi evidenciju o izdatim: odobrenjima za nabavku oružja i municije, o izdatim oružnim listovima, o odobrenjima za držanje trofejnog oružja i oružja za uspavljivanje životinja, o izdatim odobrenjima za držanje oružja državnim organima, ustanovama i pravnim licima, o oduzetom, predatom i nađenom oružju i municiji, o predatom oružju i municiji na čuvanje, o snajperima, o nestalom oružju i municiji, o nabavci vazdušnog oružja od strane streljačkih organizacija i članova streljačkih organizacija, o nabavci spreja za omamljivanje, o nabavci oružja za signalizaciju, o prijavljenom starom oružju i o imaocima oružja i oružja za koje je izdat oružni list ili odobrenje za držanje oružja.

Takođe, državni organi, ustanove i druga pravna lica vode evidenciju o nabavljenom oružju i municiji, potvrdama za nošenje oružja i municije i oružju i municiji datoj na poslugu, dok pravna lica i obrtnici koji se bave prometom oružja i municije vode evidencije o: nabavljenom oružju i municiji, prodatom oružju i municiji i oružju i municiji datom na čuvanje.

79 Koji su glavni uslovi za „deaktiviranje/neutralizaciju“ vatrenog oružja? Koje tehnike se koriste?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa zakonskim propisima ne vrši se deaktiviranje vatrenog oružja. U saradnji sa UNDP-om se vrši neutralizacija (uništavanje) vatrenog oružja, topljenjem u peći ili mehaničkim uništenjem.

80 Da li postoje statistički podaci o legalnim vlasnicima vatrenog oružja (lovci, strijelci, privatne osobe ili privredna društva) u Bosni i Hercegovini? Postoje li evidencije o nezakonitom posjedovanju oružja i planovi za oduzimanje istog?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova o legalnim vlasnicima vatrenog oružja vode se evidencije u pisanom obliku navedene u odgovoru na pitanje 29. Poglavlje 31. Za vođenje ovih evidencija nadležne policijske stanice dužne su koristiti obrasce propisane Pravilnikom o evidencijama koje Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10).

O legalnim vlasnicima vatrenog oružja vodi se Evidencija vlasnika- imalaca oružja i oružja za koje je izdat oružni list ili odobrenje za držanje oružja-karton oružja u koju se upisuju sljedeći podaci: vrsta, marka, fabrički broj i kalibar oružja, podaci o vlasniku-imaocu oružja (prezime, ime i jedinstveni matični broj, odnosno naziv državnog organa, ustanove ili pravnog lica, imaoca oružja i adresa prebivlaišta, odnosno sjedišta) registarski broj oružnog lista-odobrenja za držanje oružja, promjene podataka o oružju (izmjenjeni dijelovi oružja, promjena imena, odnosno naziva, promjena adrese) podaci o nestanku oružja, datum i potpis službenog lica). Evidencija vlasnika-imalaca oružja za koje je izdat oružni list ili odobrenje vodi se na obrascu broj 10.

Neregistrovano oružje i municiju u posjedu pojedinaca, državnih organa, ustanova i drugih pravnih lica koja nabave oružje ili municiju bez propisanog odobrenja za nabavljanje ili drže oružje bez oružnog lista, odnosno bez propisanog odobrenja za držanje, rješenjem oduzima nadležna policijska stanica. Oružje i municija se oduzimaju bez prava na naknadu i uništavaju u skladu sa zakonom.

Lice koje nelegalno posjeduje oružje dužno je posjedovanje takvog oružja prijaviti najbližoj policijskoj stanici radi predaje ili onesposobljavanja. O predatom oružju vodi se Registar oduzetog, predatog i nađenog oružja i municije u koji se upisuju sljedeći podaci: redni broj, prezime i ime lice, odnosno naziv državnog organa ustanove ili pravnog lica od kojeg je oružje oduzeto i adresa prebivališta, odnosno sjedišta, naziv nadležne policijske stanice koja je izvršila oduzimanje, broj i datum akta o oduzimanju i osnov oduzimanja oružja-municije u upravnom ili sudskom postupku, vrsta, marka fabrički broj, kalibar i količina oduzetog i nađenog oružja-municije, način daljeg postupanja sa oružjem-municijom, sa nazivom organa koji je donio akt, broj i datum akta i primjedbe. Evidencija za oduzeto, predato i nađeno oružje i municiju vodi se u obliku registra.

Na nivou kantona kontinuirano se provode aktivnosti na oduzimanju oružja u nelegalnom posjedu.

Poglavlje 2: Sloboda kretanja radnika

3 Koji se uslovi u pogledu državljanstva (ukoliko postoje) primjenjuju prilikom zapošljavanja u javnom sektoru?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članak 25. stavak1 točka a) Zakona o državnoj službi u FBiH Sl. novine FBiH broj 29/03; 23/04; 39/04; 54/04; 7/05; 08/06; 04/12) koji je Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj sluzbi u Federaciji BiH("Službene novine ZDK, broj: 3/12 preuzet kao kantonalni, (u ZDK) propisuje, da je opći uvjet za postavljenje državnog službenika: "da je državljanin BiH".

Članak 24. stavak 1 točka 1) Zakona o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH, broj 49/05) propisuje: " U radni odnos u organ državne službe na radno mjesto namještenika može biti primljena osoba koja ispunjava sljedeće opće uvjete:

1) da je državljanin Bosne i Hercegovine..."

Članak 21. stavak 1.točka a) Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08) propisuje da: "Osoba mora zadovoljiti slijedeće uvjete da bi mogla biti imenovana na dužnost sudije ili tužioca:

(a) da je državljanin Bosne i Hercegovine ..."

Odlukao o utvrđivanju Standarda i kriterija Vlade Zeničko-dobojskog kantona za imenovanja/nominiranja na upražnjenu poziciju u reguliranim tijelima Zenićko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:4/15 7%15) propisuje kao opći uvjete za imenovanje/nominiranje na upržnjenu pozicju u uprava, upravnim i nadzornim odborima " državljanstvo BiH".

Zakon o radu Federacije Bosne i Hercegovine, («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 26/16 od 04.04.2016.g.»), ne sadrži odredbe kojim se propisuje kao opći uvjet za zasnivanje radnog odnosa državljanstvo BIH.

Dodatni uvjeti u pogledu državljanstva se ne traže.

9 Da li radnici iz zemalja EU dobijaju pomoć (osim finansijske pomoći) od zavoda za zapošljavanje?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, kao i ostali stranci koji su prijavljeni na evidenciju nezaposlenih osoba, i to:

Materijalnu i socijalnu sigurnost, u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koja podrazumijeva:

a) novčanu naknadu, u skladu sa ovim zakonom.

b) doprinose za zdravstveno i penzijsko osiguranje, u skladu sa ovim i drugim zakonima.

13 Kakva prava na obrazovanje imaju djeca radnika iz zemalja EU?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Prava na obrazovanje jednako se odnose na svu djecu u smislu obaveznog i besplatnog osnovnog obrazovanja, Zakon o osnovnoj školi [1], kao i jednakog prava na pristup srednjem i visokom obrazovanju, Zakon o srednjoj školi [2], i Zakon o visokom obrazovanju [3], bez diskriminacije po bilo kom osnovu u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je država Bosna i Hercegovina potpisala sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama, uključujući i strane državljane i lica bez državljanstva (apatridi), koja također imaju pravo na odgoj i obrazovanje pod istim uslovima i na način propisan za državljane Bosne i Hercegovine.

[1] ("Službene novine ZDK-a", broj: 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14)

[2] ("Službene novine ZDK-a", broj: 5/04, 20/07, 9/11, 19/9 i 4/14)

[3] ("Službene novine ZDK-a", broj: 6/09, 9/13, 13/13 i 4/15)

19 Da li članovi porodice koji nisu državljani zemalja EU jednog radnika migranata iz zemlje EU u Bosni i Hercegovini mogu dobiti dozvolu za rad? Ako mogu, pod kojim uslovima i koji su postupci za izdavanje radne dozvole?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, mogu da dobiju radnu dozvolu kao i sam migrant radnik, a uslovi i procedura su propisani Zakonom o zapošljavanju stranaca (“Službene novine FBiH”, br. 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, br. 88/15), odnosno, Procedurom Federalnog zavoda za zapošljavanje za izdavanje radne dozvole, pri čijoj izradi je primjenjen pored gore navedenih zakona i Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, br. 41/01, 22/05 i 09/08), kao i Zakon o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 02/98 i 48/99).

Uslovi i postupak, odnosno, procedura za gore navedeno su slijedeći:

-Zahtjev poslodavca koji se podnosi na obrascu OZ 1 ili OZ 2 Službi za zapošljavanje za izdavanje radne dozvole za stranca, kao što je navedeno u stavu 3. POGLAVLJA 2, a postupak za izdavanje radne dozvole je propisan gore navedenom Procedurom Federalnog zavoda za zapošljavanje za izdavanje radne dozvole.

-Prijedlog Službe za zapošljavanje za odobrenje izdavanja/produženja radne dozvole za rad stranca.

-Odobrenje Federalnog zavoda za zapošljavanje, kojim daje saglasnost za izdavanje/produženje radne dozvole po prijedlogu Službe za zapošljavanje.

-Radna dozvola za stranca koju izdaje Služba za zapošljavanje po dobijenom odobrenju Federalnog zavoda za zapošljavanje.

20 Da li u Bosni i Hercegovini postoje uslovi u vezi sa izdavanjem radne dozvole ili slična ograničenja za članove porodice (uključujući one koji nisu državljani zemalja EU) radnika migranta iz zemlje EU i, ukoliko postoje, koji su to uslovi?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, to su uslovi kao i za samog migranta radnika, i isti su propisani Zakonom o zapošljavanju stranaca ("Službene novine FBiH", br. 111/12), Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH", br. 88/15), odnosno, Procedurom Federalnog zavoda za zapošljavanje za izdavanje radne dozvole, pri čijoj izradi je primjenjen pored gore navedenih zakona i Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH", br. 41/01, 22/05 i 09/08), kao i Zakon o Upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 02/98 i 48/99).

Uslovi za gore navedeno su slijedeći:

- da u Službi na evidenciji nezaposlenih nema osoba koje ispunjavaju uvjete koje zahtjeva poslodavac za zaključivanje ugovora o radu ili drugog odgovarajućeg ugovora,

Zahtjev poslodavca koji se podnosi na obrascu OZ 1 Službi za zapošljavanje za izdavanje radne dozvole za stranca uz koji se prilaže ovjerena kopija slijedeće dokumentacije:

* pasoša ili druge važeće putne isprave, a u izuzetnim slučajevima i ovjereni prevod tih dokumenata,

* diplome o završenom školovanju, koja mora biti prevedena na jedan od jezika u službenoj upotrebi u BiH i nostrificirana od nadležnog organa, osim iznimno u slučajevima iz tačke 7.8. Procedure

* rješenja o registraciji poslodavca-privrednog društva, predstavništva, samostalne djelatnosti ili obrta i dr. u Federaciji BiH, porezni broj i uvjerenje o poreznoj registraciji,

* dokaza o solventnosti poslodavca izdatog od banke kod koje poslodavac ima račun,

* odluke o osnivanju, odnosno Pravilnika o radu sa sistematizacijom radnih mjesta ili drugog odgovarajućeg akta (opis radnog mjesta i uslovi za zasnivanje radnog odnosa) za poslodavca koji ima 15 i više radnih mjesta. U originalnom primjerku se dostavlja:

* pisano obrazloženje poslodavca o opravdanosti zapošljavanja stranca u skladu sa tačkom 7.2. Procedure (posebni uslovi)

* dokaz o podmirenim poreznim obavezama i uplaćenim obaveznim doprinosima za sve zaposlenike prilikom izdavanja prve radne dozvole, osim za tek osnovane firme,

* potvrda o uplaćenoj taksi u iznosu od 100,00 KM u cilju sprovođenja postupka – primalac kantonalna/županijska služba za zapošljavanje; svrha – administrativni troškovi za izdavanje radne dozvole; banka: IK BANKA DD ZENICA, broj računa 134-010-00001075-96, vrsta prihoda 722611.

* potvrda o uplaćenoj taksi u iznosu od 50,00 KM u cilju sprovođenja postupka, primalac Federalni zavod za zapošljavanje Sarajevo; svrha – administrativni troškovi za izdavanje radne dozvole; RAIFFEISEN BANK DD – broj računa1610000028570003, vrsta prihoda 722611. Zahtjev poslodavca za produženje radne dozvole podnosi se na obrascu OZ 2 Službi za zapošljavanje za izdavanje radne dozvole za stranca uz koji se prilaže ovjerena kopija slijedeće dokumentacije:

* pasoša ili druge važeće putne isprave, a u izuzetnim slučajevima i ovjereni prevod tih dokumenata,

* ugovora o radu zaključenog na osnovu prethodno izdate radne dozvole,

* izvoda iz sudskog registra ili potvrde nadležnog organa o obavljanju djelatnosti,

* dokaza o solventnosti poslodavca izdatog od banke kod koje poslodavac ima račun, U originalnom primjerku se dostavlja:

* pisano obrazloženje poslodavca o opravdanosti zapošljavanja stranca u skladu sa tačkom 7.2. Procedure (posebni uslovi)

* dokaz o podmirenim poreznim obavezama i uplaćenim doprinosima za sve zaposlenike,

* potvrda o uplaćenoj taksi u iznosu od 100,00 KM u cilju sprovođenja postupka – primalac kantonalna služba za zapošljavanje; svrha – administrativni troškovi za izdavanje radne dozvole;

* potvrda o uplaćenoj taksi u iznosu od 50,00 KM u cilju sprovođenja postupka, primalac Federalni zavod za zapošljavanje Sarajevo; svrha – administrativni troškovi za izdavanje radne dozvole;

* Nakon podnesenog zahtjeva poslodavca, Služba podnosi prijedlog Federalnom zavodu za zapošljavanje za odobrenje izdavanja radne dozvole strancu. Po dobijenom odobrenju Služba izdaje radnu dozvolu.

27 Da li su uspostavljene strukture ili tijela koja promovišu, analiziraju, prate ili pružaju podršku mobilnim radnicima?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za zapošljavanje i Kantonalne službe za zapošljavanje sa općinskim biroima.

28 Da li su javnosti dostupne sveobuhvatne, ažurirane i slobodne informacije o pravima mobilnih radnika?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, putem web stranica Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje i Kantonalne službe za zapošljavanje.

45 Da li službe za zapošljavanje u državi promovišu mobilnost radne snage? Na koji način?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Federalni Zavod za zapošljavanje putem kantonalnih službi a u saradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH, realizuje različite konferencije i programe podrške, promocije zapošljavanja državljana drugih evropskih zemalja u Federaciji Bosni i Hercegovini (Slovenija Njemačka, projekti kao što je Tripl Win). Konkretno Služba preko općinskih biroa vrši posredovanja u zapošljavanju i promociju svih programa zapošljavanja BH državljana u inostranstvu i obratno. Unatoč tome mobilnsot radne snage je slabo izražena zbog socio ekonomskih prilika u zemlji.

Federalni Zavod za zapošljavanje preko kantonalnih službi za zapošljavanje prati provođenje međunarodnih ugovora i sporazuma iz oblasti rada i zapošljavanja, te odobrava zapošljavanje stranih državljana i osoba bez državljanstva, što također ima određen uticaj na mobilnost radne snage.

46 Materijalni opseg: a) Uredba 883/2004 će se primjenjivati kod ogranaka socijalnog osiguranja koji su navedeni u članu 3: da li su svi ovi ogranci obuhvaćeni vašim pravnim propisima? b) U pogledu člana 9. navedite zakonodavstvo i programe socijalnog osiguranja koji su obuhvaćeni Uredbom. c) Objasnite razliku u zakonodavstvu između naknada za socijalno osiguranje i socijalne pomoći, kao što je propisano Uredbom. d) Da li postoje posebni programi za žrtve rata? Objasnite. e) Navedite spisak bilateralnih konvencija o socijalnom osiguranju.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Na ZDK se primjenjuju propisi BiH i FBIH. Detaljniji odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH.

b) Na ZDK se primjenjuju propisi BiH i FBIH. Detaljniji odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH.

c) Detaljniji odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH.

d) Na području ZDK postoji Odluka o proširenju prava na korištenje medicinsko-sanitetskih pomagala, medicinskih materijala i lijekova za RVI-paraplegičare (Sl. novine ZDK 4/05)

e) Na ZDK se primjenjuju propisi BiH i FBIH. Detaljniji odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH.

49 Sabiranje perioda osiguranja: a) Da li službe socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini imaju iskustva u primjeni principa sabiranja perioda osiguranja u okviru vaših odnosa sa drugim zemljama? b) Koje administrativne strukture su nadležne za to? c) Koji su periodi čekanja za dobijanje prava na naknadu jednaki onima regulisanim Uredbom EU?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Vezano za zdravstveno osiguranje ne postoji sabiranje perioda osiguranja. Odgovor za prava iz PIO/MIO vidjeti na nivou FBIH

b) Nema nadležnih struktura u zdravstvenom osiguranju

c) Odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBH

50 Izvoz naknada u inostranstvo (export of benefits): a) Da li službe socijalne zaštite Bosne i Hercegovine imaju iskustva u primjeni principa izvoza naknada u inostranstvo u okviru vaših odnosa sa drugim zemljama?

b) Koje administrativne strukture su nadležne za to?

c) Da li vaše zakonodavstvo uključuje klauzule o boravištu?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Regulisano Konvencijama na nivou BIH. Odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda zdravatsvenog osiguranja i reosiguranja FBIH

b) NAdležne strukture su Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH i zavodi zdravstvenog osiguranja na kantonima

51 Da li se očekuju ikakve poteškoće u primjeni odredbi određenih poglavlja Uredbe (bolovanje i porodiljsko odsustvo, invalidnost, starost i smrt, nezaposlenost, porodične naknade itd.)?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na kantonu se primjenjuju propisi BIH i FBIH. Odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH.

53 Koje administrativne strukture će biti odgovorne za primjenu pravila koordinacije za različita poglavlja Uredbe (bolovanje i porodiljsko odsustvo, invalidnost, starost i smrt, nezaposlenost, porodične naknade itd.)? Dostavite procjenu broja tih struktura.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na kantonu se primjenjuju propisi BIH i FBIH. Odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH.

54 Na koji način insitutucije socijalnog osiguranja u Bosni i Hercegovini interno razmjenjuju informacije?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Institucije nadležne za socijalno osiguranje u Zeničko-dobojskom kantonu neposredno međusobno komuniciraju, u okviru svojih nadležnosti, putem pismene korespodencije ili elektronskim putem, sve s ciljem što kvalitetnijeg i efikasnijeg ostvarivanja prava krajnjih korisnika.

56 Postoji li neki elektronski sistem ili sistemi za vođenje predmeta za interne ili eksterne datoteke koje se odnose na naknade obuhvaćene uredbama o koordinaciji socijalne sigurnosti? Postoje li planovi za uspostavljanje ili razvijanje već postojećih rješenja za elektronsko vođenje predmeta? Ako postoje, opišite ih.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na području ZDK ne postoji elektronski sistem za vođenje predmeta.

57 Postoji li neka procjena/statistički podaci o koordinaciji predmeta socijalnog osiguranja koji uključuju komunikaciju sa zemljama Evropske unije, kao i sa Norveškom, Islandom, Lihtenštajnom i Švajcarskom?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na kantonu se primjenjuju propisi BIH i FBIH. Odgovor je sadržan u odgovoru Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH.

58 Postoji li u državi kartica zdravstvenog osiguranja? Ako postoji, objasnite kako se koristi u praksi. Ukoliko ne postoji, da li planirate da je uvedete i kada?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na području ZDK ne postoji kartica zdravstvenog osiguranja. Detaljan odgovor o planovima može dati Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH.

Poglavlje 3: Pravo poslovnog nastanjivanja i sloboda pružanja usluga

4 Da li vršenje usluga ili pristup obavljanju uslužne djelatnosti podliježe nekom od sljedećih zahtjeva (bilo putem postupaka odobravanja (vidjeti u nastavku teksta) ili odvojeno)? a) Zahtjevi koji su direktno ili indirektno zasnovani na državljanstvu ili, u slučaju privrednih društava, lokaciji registrovanog sjedišta društva, posebno uključujući: (a) zahtjeve po pitanju državljanstva pružaoca usluge, njegovog osoblja, akcionara ili članova upravnih ili nadzornih organa pružaoca usluge; (b) zahtjev da pružalac usluge, njegovo osoblje, akcionari ili članovi upravnih ili nadzornih organa pružaoca usluge imaju stalno prebivalište na toj teritoriji; b) zabrana poslovnog nastanjivanja u drugoj državi osim Bosne i Hercegovine, unošenja u registre ili učlanjenja u stručne organe ili udruženja drugih država (članica); c) ograničavanje pružaoca usluge u slobodi izbora između glavnog i sekundarnog poslovnog nastana, a posebno obaveza pružaoca usluge da ima glavni poslovni nastan u Bosni i Hercegovini, ili ograničavanje u slobodi izbora između poslovnog nastana u formi agencije, ogranka ili subsidijarnog društva; d) pojedinačna primjena ekonomskog testa kojim izdavanje odobrenja podliježe dokazivanjem postojanja ekonomske potrebe ili zahtjeva tržišta, procjena potencijalnih ili trenutnih ekonomskih uticaja aktivnosti ili procjena podobnosti takvih aktivnosti u odnosu na planirane ekonomske ciljeve koje je postavio nadležni organ; e) direktno ili indirektno učešće konkurentnih operatora, uključujući konsultativne organe, u izdavanju odobrenja ili u usvajanju drugih odluka nadležnih organa, sa izuzetkom stručnih organa, udruženja ili drugih organizacija kada nastupaju kao nadležni organ; ova zabrana se ne odnosi na konsultovanje organizacija kao što su privredne komore ili socijalni partneri, po pitanjima koja se ne odnose na individualne primjene odobrenja ili konsultacije javnosti uopšte; f) obaveza obezbjeđivanja ili učestvovanja u davanju finansijske garancije ili zaključivanju osiguranja sa pružaocem usluge ili organom s poslovnim nastanom u Bosni i Hercegovini (u smislu da finansijske garancije ili osiguranja upisana kod organa s poslovnim nastanom u drugoj državi, koja pokrivaju aktivnosti u Bosni i Hercegovini, neće biti prihvaćena). g) obaveza preregistracije, u datom periodu, u registrima koji se vode na njihovoj teritoriji ili prethodnog obavljanja aktivnosti u Bosni i Hercegovini tokom datog perioda.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Shodno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati pravna i fizička lica koja su registrovana za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i koja ispunjavaju uslove propisane zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona. Nadležni organ na zahtjev ugostitelja, utvrđuje jesu li ispunjeni uslovi i u zavisnosti od predmeta postupka donosi sljedeća rješenja:

1. rješenje kojim se odobrava osnivanje ugostiteljske radnje za fizičko lice;

2. rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova za vrstu ugostiteljskih objekata koji se ne kategoriziraju (za pravna i fizička lica);

3. rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova i uslova za kategoriju za ugostiteljske objekte za smještaj i prehranu koji se kategoriziraju (za pravna i fizička lica);

4. rješenje o odobravanju pružanja usluga u domaćinstvu (za fizička lica);

5. rješenje o odobravanju pružanja usluga u seoskom domaćinstvu (za fizička lica);

a) Shodno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) propisano je da ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati pravna i fizička lica koja su registrovana za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i koja ispunjavaju uslove propisane zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona. Navedenim Zakonom propisano je da dvije ili više fizičkih osoba mogu zajednički obavljati ugostiteljsku djelatnost ako ispunjavaju određene uslove od kojih je jedan da su državljani Bosne i Hercegovine. Strani državljani može obavljati zajedničku ugostiteljsku djelatnost pod uslovom da ima radnu dozovolu, ispunjava ostale uslove koji se odnose na državljana BIH (poslovna sposobnost, stručna sprema, zdravstveni uslovi, da nemaju zasnovan radni odnos/nemaju već osnovanu ugostiteljsku radnju, da imaju poslovni prostor u vlasništvu ili u zakupu, i sl.) i uz primjenu principa uzajamnosti. Za pravna lica Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti nisu posebno definisani zahtjevi koji su direktno ili indirektno zasnovani na lokaciji registrovanog sjedišta, na državljanstvu pružaoca usluge, njegovog osoblja, akcionara ili članova upravnih ili nadzornih organa pružaoca usluge.

Za pružanje ugostiteljskih usluga fizičkih lica u domaćinstvu i u seoskom domaćinstvu utvrđeno je da moraju biti državljani Bosne i Hercegovine.

Ostali uslovi za obavljanje ugostiteljske djelatnosti propisani su Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09)

Osnivanje, poslovanje, upravljanje i prestanak privrednih društava u FBiH uređeni su Zakonom o privrednim društvima („Službene novine FBiH“, broj: 81/15). Registracija privrednih subjekata je uređena zakonskim i podzakonskim aktima na nivou FBiH.

b) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zabrane.

c) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zabrane.

d) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

e) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

f) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

g) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

5 Navedite da li vaš pravni sistem obezbeđuje pristup uslužnim djelatnostima ili obavljanju ovih djelatnosti u skladu sa bilo kojim od sljedećih nediskriminatornih zahtjeva i navedite obrazloženje za svaki od zahtjeva: a) kvantitativna ili teritorijalna ograničenja, posebno u formi ograničenja određenih u pogledu stanovništva ili minimalne geografske udaljenosti između pružalaca usluga; b) obaveza pružaoca usluge

da usvoji posebnu pravnu formu – ako je tako, navedite posebne pravne forme koje se zahtijevaju i njihove glavne karakteristike; c) zahtijevi koji se odnose na učešće u kapitalu privrednog društva ili pravo glasa –ukoliko je tako navedite u kojim sektorima; d) zahtjevi, osim onih o pitanjima obuhvaćenim Direktivom 2005/6/EZ ili predviđenim drugim instrumentima EU, koji rezerviraju pristup predmetnoj aktivnosti pružanja usluga za određene pružaoce usluga, po osnovu posebne prirode aktivnosti; e) zabrana posjedovanja više od jednog poslovnog nastana na teritoriji Bosne i Hercegovine; f) zahtjevi kojima se utvrđuje minimalan broj zaposlenih; g) fiksne minimalne i/ili maksimalne tarife koje pružalac usluge mora da ispuni – ako je tako, navedite u kojim sektorima; h) obaveza pružaoca usluge da, zajedno sa uslugama koje pruža, pruži i druge posebne usluge;

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

a) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) propisuje da fizička lica mogu zajednički obavljati ugostiteljsku djelatnost pod uslovom da nemaju već osnovanu ugostiteljsku radnju, a što je u skladu sa Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09) koji propisuje da fizičko lice može dobiti odobrenje za osnivanje ugostiteljske radnje samo za jedan ugostiteljski objekat na teritoriji FBiH. Ograničenja određena u pogledu stanovništva ili minimalne geografske udaljenosti između pružalaca usluga nisu propisana.

b) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

c) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

d) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

e) Vidjeti odgovor na pitanja broj 4 i broj 5a.

f) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

g) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

h) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

6 Navedite da li pravni sistem ograničava vršenje uslužnih djelatnosti zajedno ili u partnerstvu i na kraju objasnite opravdanost takvih ograničenja.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Vidjeti odgovor na pitanje broj 4.

7 Navedite da li odredbe, koje propisuju obavezu pružaoca usluga da zaključi osiguranje profesionalne odgovornosti, predviđaju istovrijedno osiguranje ili garantuju zahtjeve iz matične zemlje pružaoca usluga.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ne propisuje navedene zahtjeve.

10 Jedinstvene kontakt tačke: Da li postoji jedinstvena kontakt tačka (Point of Single Contact - PSC), gdje privredna društva mogu elektronskim putem dobiti informacije o zahtjevima koji se primjenjuju na društva koja žele da pružaju usluge? Ako postoji, da li informacije o tim zahtjevima, koje su dostupne u jedinstvenoj kontakt tački, prave razliku između zahtjeva koji se postavljaju pružaocima usluga sa poslovnim nastanom u Bosni i Hercegovini i onih koji pružaju prekogranične usluge putem poslovnog nastana u drugoj državi (vidjeti prethodno pitanje)?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Putem web stranice Zeničko-dobojskog kantona privredni subjekti mogu pristupiti Registru administrativnih postupaka gdje su postavljene procedure i obrasci za postupke iz nadležnosti ZDK odnosno Ministarstva za privredu a vezano za obavljanje ugostiteljske djelatnosti.

Informacije ne prave razliku između zahtjeva koji se postavljaju pružaocima usluga sa poslovnim nastanom u Bosni i Hercegovini i onih koji pružaju prekogranične usluge putem poslovnog nastana u drugoj državi.

11 Da li su pružaoci usluga u mogućnosti da elektronskim putem završe neke od procedura koje se smatraju neophodnim za pružanje usluge?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nema takve mogućnosti.

12 „Sistem ovlašćivanja“ podrazumijeva svaku proceduru po kojoj se od pružaoca ili primaoca usluge zahtijeva da preduzme korake u cilju dobijanja formalne ili podrazumijevane dozvole od nadležnog organa, za pristup uslužnoj djelatnosti ili njenom obavljanju. Koji su glavni horizontalni ili sektorski sistemi ovlašćenja koji se primjenjuju na sva preduzeća koja žele da trguju unutar ili sa Bosnom i Hercegovinom? Ako postoje, molimo da za svaki sistem ovlašćivanja navedete sljedeće: a) Kojom se politikom opravdava svaki od sistema ovlašćivanja? b) Opišite detaljno proceduru za dobijanje predmetnog ovlašćenja kod ovakvih sistema. Koliko je vremena potrebno da bi se dobilo svako od navedenih ovlašćenja? c) Da li se za dobijanje ovlašćenja plaća naknada? Ako je to slučaj, molimo navedite iznos naknade. U slučaju različitih naknada koje se primjenjuju prema sekotru/vrsti aktivnosti, navedite cijelu listu naknada. d) Da li je zahtjev za izdavanje dozvola povezan sa obaveznim članstvom u privrednoj komori, trgovinskom udruženju ili drugom organu? Ako ovo članstvo obuhvata naknadu, molimo navedite iznos naknade. e) Koje uslove treba ispuniti za dobijanje dozvole ili ovlašćenja? U kojoj mjeri se uzimaju u obzir zahtjevi koje je preduzeće već ispunilo u državi svog poslovnog nastana?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Shodno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati pravna lica koja su registrovana za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i koja ispunjavaju uslove propisane zakonom i propisima donesenim

na osnovu zakona. Nadležni organ na zahtjev ugostitelja, utvrđuje jesu li ispunjeni uslovi i u zavisnosti od predmeta postupka donosi sljedeća rješenja:

1. rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova za vrstu ugostiteljskih objekata koji se ne kategoriziraju (za pravna i fizička lica);

2. rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova i uslova za kategoriju za ugostiteljske objekte za smještaj i prehranu koji se kategoriziraju (za pravna i fizička lica); Ostali uslovi za obavljanje ugostiteljske djelatnosti propisani su Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09)

Osnivanje, poslovanje, upravljanje i prestanak privrednih društava u FBiH uređeni su Zakonom o privrednim društvima („Službene novine FBiH“, broj: 81/15). Registracija privrednih subjekata je uređena zakonskim i podzakonskim aktima na nivou FBiH.

a) Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) je usklađen sa Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09).

b) Postupak dobijanja rješenja o ispunjavanju minimalnih uslova za vrstu ugostiteljskih objekata koji se ne kategoriziraju propisano je Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09)

Postupak dobijanja rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova i uslova za kategoriju za ugostiteljske objekte za smještaj iz skupine „hoteli“ kod kojih se kategorije označavaju sa dvije i tri zvjezdice i rješenja o ispunjavanju uslova za kategorizaciju ugostiteljskog objekta za prehranu iz skupine „restorani“ podrazumjeva sljedeće:

- ugostitelj podnosi zahtjev na propisanom obrascu i sa obaveznim prilozima Ministarstvu za privredu ZDK;

- po prijemu zahtjeva Ministarstvo postupa u skladu sa Zakonom o upravnom postupku („Službene novine FBiH“, broj: 2/98 i 48/99), a što podrazumjeva i pregled objekta od strane imenovane komisije. Rok za izdavanje rješenja je 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Ispunjavanje minimalnih uslova pokretnog ugostiteljskog objekta ukoliko se pružanje ugostiteljskih usluga obavlja na području dvije ili više općina/grada, a što se provodi u skladu sa federalnim podzakonskim aktom. Rok za izdavanje rješenja je 15 dana.

c) Naknada se plaća za rad imenovane komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova za kategoriju za ugostiteljske objekte za smještaj iz skupine „hoteli“ kod kojih se kategorije označavaju sa dvije i tri zvjezdice u iznosu cca 750 EUR.

d) Nije.

e) Potreno je da je ugostitelj registrovan za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i da ugostiteljski objekat ispunjava uslove propisane federalnim pravilnicima ovisno o vrsti objekta i kategoriji.

f) Postupak dobijanja rješenja o ispunjavanju minimalnih uslova za vrstu ugostiteljskih objekata koji se ne kategoriziraju propisano je Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09)

Postupak dobijanja rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova i uslova za kategoriju za ugostiteljske objekte za smještaj iz skupine „hoteli“ kod kojih se kategorije označavaju sa dvije i tri zvjezdice i rješenja o ispunjavanju uslova za kategorizaciju ugostiteljskog objekta za prehranu iz skupine „restorani“ podrazumjeva sljedeće:

- ugostitelj podnosi zahtjev na propisanom obrascu i sa obaveznim prilozima Ministarstvu za privredu ZDK;

- po prijemu zahtjeva Ministarstvo postupa u skladu sa Zakonom o upravnom postupku („Službene novine FBiH“, broj: 2/98 i 48/99), a što podrazumjeva i pregled objekta od strane imenovane komisije. Rok za izdavanje rješenja je 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Ispunjavanje minimalnih uslova pokretnog ugostiteljskog objekta ukoliko se pružanje ugostiteljskih usluga obavlja na području dvije ili više općina/grada, a što se provodi u skladu sa federalnim podzakonskim aktom. Rok za izdavanje rješenja je 15 dana.

g) Postupak dobijanja rješenja o ispunjavanju minimalnih uslova za vrstu ugostiteljskih objekata koji se ne kategoriziraju propisano je Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 32/09)

Postupak dobijanja rješenje o ispunjavanju minimalnih uslova i uslova za kategoriju za ugostiteljske objekte za smještaj iz skupine „hoteli“ kod kojih se kategorije označavaju sa dvije i tri zvjezdice i rješenja o ispunjavanju uslova za kategorizaciju ugostiteljskog objekta za prehranu iz skupine „restorani“ podrazumjeva sljedeće:

- ugostitelj podnosi zahtjev na propisanom obrascu i sa obaveznim prilozima Ministarstvu za privredu ZDK;

- po prijemu zahtjeva Ministarstvo postupa u skladu sa Zakonom o upravnom postupku („Službene novine FBiH“, broj: 2/98 i 48/99), a što podrazumjeva i pregled objekta od strane imenovane komisije. Rok za izdavanje rješenja je 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Ispunjavanje minimalnih uslova pokretnog ugostiteljskog objekta ukoliko se pružanje ugostiteljskih usluga obavlja na području dvije ili više općina/grada, a što se provodi u skladu sa federalnim podzakonskim aktom. Rok za izdavanje rješenja je 15 dana.

Poglavlje 4: Sloboda kretanja kapitala

2 Na osnovu tabela u prilogu, prikažite stanje za svaku vrstu kapitalne transakcije (da li je transakcija liberalizovana, da li postoje uslovi vezani za liberalizaciju, postupci odobravanja, primjenjivi domaći propisi, itd.).

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

9 Dajte komentar u vezi sa privatizacijom preduzeća u državnom vlasništvu (SOEs) u prošlosti kao i onih predviđenih u budućnosti.[1] Dajte kratak pregled dosad završenih procesa privatizacije, glavnih zastoja koji su se dogodili tokom tih procesa i argumente o tome kako državne vlasti namjeravaju riješiti problem ovakvih zastoja u budućnosti i završiti proces privatizacije, uključujući i vremenski okvir. Koji su sektori uključeni? Da li država zadržava neka posebna prava (npr. „posebne akcije“, zastupljenost u upravnim odborima, pravo veta na važne odluke) u privatizovanim privrednim društvima? Koliko je preostalih akcija u državnom vlasništvu u privatizovanim privrednim društvima? Ko/koja institucija je nadležna za upravljanje ovim akcijama? Kako je država zastupljena u privrednim društvima u kojima posjeduje akcije? Da li postoji strategija ili akcioni plan za upravljanje državnim kapitalom?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona - ne posjedujemo tražene podatke. Vidjeti odgovor Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona.

Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Dajte komentar u vezi sa privatizacijom preduzeća u državnom vlasništvu (SOEs) u prošlosti kao i onih predviđenih u budućnosti.

Privatizacija preduzeća u državnom vlasništvu, odnosno privatizacija državnog kapitala vršena je metodom javnog upisa dionica, tenderom, aukcijom i neposrednom pogodbom.

Najzastupljenija metoda privatizacije je bila kombinacija javnog upisa dionica i tendera.

U slučajevima privatizacije kompletnog državnog kapitala metodom javnog upisa dionica rezultati nisu zadovoljavajući.

Dajte kratak pregled dosad završenih procesa privatizacije, glavnih zastoja koji su se dogodili tokom tih procesa i argumente o tome kako državne vlasti namjeravaju riješiti problem ovakvih zastoja u budućnosti i završiti proces privatizacije, uključujući i vremenski okvir.

Proces privatizacije od njenog početka pratila je problematika koja je u značajnoj mjeri uticala na kvalitet i kvantitet potencijalnih strateških investitora.

Glavni uzroci za takvo stanje ogledali su se:

- zbog još uvijek prisutne pravne nesigurnosti, zatim loša kondicija preduzeća ponuđenih za

privatizaciju (nagomilani dugovi prema državnim/kantonalnim fondovima i uposlenicima,

višak zaposlenih, zastarjela tehnologija, izgubljena tržišta i poslovni partneri),

* nepostojanje adekvatnih socijalnih programa (nepostojanje socijalnih programa da tokovi privatizacije idu u pravcu zadržavanja postojećih zaposlenih radnika, na uštrb odstupanja od drugih obaveza, kao što je investiranje ili plan razvoja preduzeća,

* neusaglašenost pravnog okvira. Privatizacija većine preduzeća iz Registra preduzeća u nadležnosti Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona je okončana, a preostala su preduzeća komunalnih i veterinarskih djelatnosti i četiri preduzeća iz realnog sektora. Glavni zastoji se odnose na neizvršenje ugovorenih obaveza u pogledu investiranja i zapošljavanja. Po našem mišljenju potrebno je izršiti izmjene u Zakonu o privatizaciji preduzeća u smislu preferiranja kupoprodajne cijene kapitala, a iz tih sredstava formirati fond koji bi rješavao socijalna pitanja radnika u tim preduzećima. Okončanje procesa privatizacije, kao i planiranje vremenskog okvira za okončanja iste, nije u nadležnosti kantonalnih agencija za privatizaciju. Koji su sektori uključeni? U proces okončanja privatizacije i realnog vremenskog okvira za te aktivnosti uključene su više instance vlasti u Bosni i Hercegovini i FBiH, što če se direktno reflektirati na kantonalne nivoe vlasti. Da li država zadržava neka posebna prava (npr. „posebne akcije“, zastupljenost u upravnim odborima, pravo veta na važne odluke) u privatizovanim privrednim društvima? U okončanim privatizacijama privrednih društava iz nadležnosti ove kantonalne agencije, nije bilo odluka Vlade Zeničko-dobojskog kantona kojim je zadržavala prava na „posebne akcije“ niti odluka sa „pravom veta“. Koliko je preostalih akcija u državnom vlasništvu u privatizovanim privrednim društvima? U privatizovanim privrednim društvima iz nadležnosti ove agencije nema preostalih akcija u državnom vlasništvu. Ko/koja institucija je nadležna za upravljanje ovim akcijama?

Obzirom da nema preostalih akcija u privrednim društvima iz nadležnosti ove agencije, tako da i nije određena nadležna institucija za upravljanje akcijama. Kako je država zastupljena u privrednim društvima u kojima posjeduje akcije? U privrednim društvima u kojim posjeduje akcije, država je zastupljena kroz ovlaštene osobe u Nadzornim odborima privrednih društava, čiji broj zavisi od visine procenta državnog kapitala u određenom privrednom društvu. Da li postoji strategija ili akcioni plan za upravljanje državnim kapitalom? Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Akcioni plan realizaciju Reformske agende BiH za period 2015.-2018. godine, Zaključkom o davanju saglasnosti na Akcioni plan, broj: 02-28-4752/16 dana 26.02.2016. godine (koji nije objavljen u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona), prema kojem Agencija za privatizaciju, kao nosilac zadatka treba izvršiti analizu i napraviti plan rješavanja statusa privrednih subjekata sa većinskim državnim kapitalom, koja već duže vrijeme iskazuju gubitak u poslovanju. Analitička procjena će dati stvarno stanje privrednog subjekta, a time i rješenje, da li pristupiti ubrzanom procesu privatizacije preostalog dijela državnog kapitala ili pokrenuti inicijativu prema resornim ministarstvima, da se u konkretnim slučajevima pokrene stečajni postupak.

Poglavlje 5: Javne nabavke

4 Da li zakonodavstvo obuhvata koncesije i javno-privatna partnerstva? Objasnite postupke predviđene u tim slučajevima.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo o javnim nabavkama ne obuhvata koncesije i javno-privatno partnerstvo. Postupci dodjela koncesija i javno-privatnog partnerstva vode se prema slijedećoj legislativi:

- Zakonu o koncesijama - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj:5/03);

- Zakonu o javnom- privatnom partnerstvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj:6/16).

Zakonom o koncesijama predviđena su dva načina dodjele koncesije, i to:

* Tenderski postupak

* Samoinicijativna ponuda

Postupak izbora vodi se isključivo raspisivanjem javnog poziva. Predmeti koncesije u nadležnosti Ministarstva za privredu su isključivo nemetalični mineralni resursi. Komisija za provođenje postupka dodjele koncesije formira se ad hoc. Zadatak komisije je da utvrdi javni interes na osnovu prethodne saglasnosti lokalne zajednice i izvrši izbor najpovoljnije ponude. Odluka o pristupanju dodjele koncesije donosi se na sjednici Vlade Kantona, kao i Odluka o dodjeli koncesije. Na osnovu Odluke o dodjeli Ministarstvo za privredu, nakon pribavljenog mišljenja Kantonalnog pravobranilaštva, potpisuje ugovor o koncesiji.

Zakonom o javno-privatnom partnerstvu predviđena su dva modela javno-privatnog partnerstva:

1. osnovni model je model gdje je pravni osnov pravo građenja i po kojem se plaćanje naknade privatnom partneru u potpunosti ili većim dijelom vrši iz budžeta na osnovu raspoloživosti javne usluge prema ugovorenim standardima.

2. posebni model je model gdje je pravni osnov koncesija i po kojem se plaćanje naknade privatnom partneru u potpunosti ili većim dijelom vrši od krajnjih korisnika, na osnovu korištenja javne usluge prema ugovorenim standardima.

Postupak dodjele, provođenje i nadzor nad ugovorom JPP provodi javni partner koji sa privatnim partnerom sklapa ugovor o JPP. Javni partner je organ uprave i upravne organizacije Kantona i jednica lokalne samouprave sa područja Kantona (u daljem tekstu:JLS), javne ustanove i javna preduzeća čiji je osnivač i većinski vlasnik Kanton ili JLS, nadležan za pružanje predmetne javne usluge.

Predmet JPP-a je istraživanje, projektovanje, izgradnja, rekonstrukcija, upravljanje i održavanje javnih resursa za zadovoljavanje javnih potreba iz nadležnosti javnog partnera.

Javni partner podnosi prijedlog projekta (opis projekta i studiju opravdanosti) nadležnom tijelu za donošenje Odluke o opredjeljenosti za uspostavljanje JPP.

Javni partner za svaki projekat JPP formira radno tijelo za pripremu projekta JPP i provođenje postupka dodjele ugovora JPP. Radno tijelo za projekte JPP iz nadležnosti Kantona imenuje Vlada Kantona, a za projekte JPP iz nadležnosti JLS imenuje gradonačelnik odnosno načelnik JLS.

Javni partner donosi Odluku o izboru privatnog partnera na osnovu javnog poziva. Kriteriji i postupak izbora privatnog partnera propisani su podzakonskim aktom.

Nakon izbora privatnog partnera i okončanja postupka ugovaranja JPP-a zaključuje se ugovor o JPP-u.

Ministarstvo za privredu, zaduženo za provođenje ovog Zakona, vrši sljedeće poslove:

1. priprema i podnosi Vladi godišnji plan aktivnosti za provedbu Zakona,

2. priprema i podnosi godišnje izvještaje o provedbi Zakona,

3. ustrojava i vodi Registar, i obezbjeđuje da Registar bude javno dostupan,

4. priprema i daje stručna mišljenja o pojedinim pitanjima iz ovoga Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona,

5. daje mišljenje o osnovanosti inicijativa za izmjene i dopune ovoga Zakona i drugih propisa o javno- privatnom partnerstvu,

6. u saradnji s drugim nadležnim tijelima organizira specijalističke programe edukacije za javna tijela i druge učesnike,

7. sarađuje s naučnim i istraživačkim institucijama, socijalnim partnerima, privrednim i nevladinim udruženjima i drugim zainteresiranim stranama u svrhu unapređivanja primjene Zakona,

8. promovira i izučava primjenu najbolje prakse JPP-a, te u svom domenu sarađuje s inozemnim nacionalnim tijelima i međunarodnim organizacijama i institucijama ovlaštenim za JPP,

9. obavlja i druge poslove u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da. U Zeničko-dobojskom kantonu koncesije su regulisane Zakonom o koncesijama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:5/03), a javno-privatno partnerstvo Zakonom o javno-privatnom partnerstvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:6/16).

Postupak dodjele koncesije obuhvata slijedeće faze: utvrđivanje javnog interesa, Vlada donosi odluku o pokretanju postupka dodjele koncesije, raspisivanje javnog poziva, izbor najpovoljnije ponude i zaključivanje ugovora.

Postupak odabira privatnog partnera u postupku zaključenja ugovora o javno-privatnom partnerstvu provodi se u skladu sa načelima zaštite javnog interesa, jednakog tretmana, transparentnosti, konkurentnosti i ekonomičnosti.Javni partner donosi Odluku o izboru privatnog partnera na osnovu javnog poziva.

20 Kako se definiše raspodjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u politici javnih nabavki? Opišite koje domaće institucije su nadležne za provođenje politike javnih nabavki, i njihovu institucionalnu strukturu.

Služba za zajedničke poslove Zeničko-dobojskog kantona

Raspodjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u politici javnih nabavki je definisana u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj:39/14), tj. Zeničko-dobojski kanton je nadležan za politiku javnih nabavki.

U Zeničko-dobojskom kantonu institucije nadležne za provođenje politike javnih nabavki su kantonalni organi, uprave i službe.

21 Koji su zadaci i ovlaštenja tih tijela? Da li ta tijela posjeduju neophodan institucionalni kapacitet za obavljanje svojih zadataka? Dostavite organgrame i podatke o broju zaposlenih.

Služba za zajedničke poslove Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 25. sjednici, održanoj 31.08.2015. godine, donijela je Odluku o provođenju postupaka javnih nabavki za potrebe Zeničko-dobojskog kantona.

Odlukom je privremeno do formiranja centralnog nabavnog organa Zeničko-dobojskog kantona za provođenje postupaka javnih nabavki, predviđeno uređenje i provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova koje provode kantonalni organi Zeničko-dobojskog kantona i za koji je propisana obaveza provedbe postupaka javnih nabavki.

Navedenom odlukom kantonalni organi su ovlašteni da u skladu sa usvojenim Planom javnih nabavki Zeničko-dobojskog kantona, samostalno pokreću i provode postupke javnih nabavki.

Služba za zajedničke poslove Zeničko-dobojskog kantona je ovlaštena za provođenje postupaka zajedničkih javnih nabavki, odnosno standardizovanih predmeta nabavke koja su zajednička potreba više ili svih kantonalnih organa u skladu sa Planom javnih nabavki Zeničko-dobojskog kantona, a koji se donosi u roku do 60 dana po usvajanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za tekuću godinu.

Služba i kantonalni organi koji provode postupke javnih nabavki imenuju komisije za javne nabavke u skladu sa Pravilnikom o uspostavljanju i radu komisije za nabavke („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/14).

Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Službi za zajedničke poslove, koji je usvojen 15.11.2016.godine, predviđeno je da Služba uključujući direktora koji rukovodi ima 46 uposlenika, organizovanih u okviru 3 (tri) osnovne organizacione jedinice:

a) Odjeljenje za pravne i administrativne poslove,

b) Odjeljenje za ekonomsko – komercijalne poslove,

c) Odjeljenje za operativno – tehničke i pomoćne poslove

Poslovi javnih nabavki se obavljaju u okviru Odjeljenja za ekonomsko – komercijalne poslove koje je sistematizovano sa 6 radnih mjesta i to 4 državna službenika uključujući pomoćnika direktora koji rukovodi Odjeljenjem i 2 namještenika.

Popunjeno je mjesto pomoćnika direktora i 2 namještenika.

U tekućoj 2017.godini planirano je popunjavanje upražnjenih radnih mjesta u Odjeljenju za ekonomsko-komercijalne poslove sa 3 državna službenika.

Poslovi vezani za javne nabavke u okviru Odjeljenja za ekonomsko-komercijalne poslove, su sljedeći: organiziranje i koordinacija poslova vezani za nabavku roba, priprema i objavljivanje plana javnih nabavki za sve ugovorne organe na osnovu dostavljenih pojedinačnih planova nabavki, usklađivanje plana javnih nabavki sa sredstvima dostupnim u Budžetu Kantona, sudjelovanje u planiranju javnih radova, nabavki ili usluga, provođenje ili sudjelovanje u postupcima javnih nabavki, obavljanje administrativno – tehničkih poslova vezano za postupke javnih nabavki (priprema tehničkih specifikacija na osnovu iskazanih potreba korisnika, izrada zahtjeva za pokretanje postupaka, odluka o pokretanju javnih nabavki, prikupljanje ponuda, izrada rješenja o imenovanju komisija, javnih poziva i obavještenja, javno otvaranje prispjelih ponuda,izrada zapisnika o otvaranju ponuda, izvještaja o radu komisija o provedenim postupcima javnih nabavki, izrada odluka o izboru najpovoljnijih ponuđača, izrada ugovora ili okvirnih sporazuma kao i drugih akata u postupku, odgovori po žalbama i drugim aktima u postupku), priprema pravilnika vezane za postupke javnih nabavki, priprema i komunikacija sa ugovornim organima, kontaktiranje sa Agencijom za javne nabavke Bosne i Hercegovine, ponuđačima, službenim glasilima i drugim nadležnim institucijama u skladu sa zakonom o javnim nabavkama i podzakonskim aktima, praćenje realizacije tendera i ugovora, vođenje evidencije o provedeni postupcima javnih nabavki, evidencija dodijeljenih ugovora o javnim nabavkama, vodi i redovno ažurira evidenciju o ugovorima koji ističu i za koje bi pravovremeno trebalo započeti novepostupke javnih nabavki, vrši kontinuirano praćenje zakonskih propisa iz oblasti javnih nabavki, obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom o javnim nabavkama i podzakonskim aktima.

24 Postoje li centralizovana tijela za nabavku uspostavljena u Bosni i Hercegovini? Ako postoje, navedite podatke o njihovoj strukturi i aktivnostima koje obavljaju.

Služba za zajedničke poslove Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog kantona nije uspostavila centralizovano tijelo za nabavku.

31 Da li su sve vrste ugovora o javnim nabavkama, uključujući i koncesije i javno-privatna partnerstva, obuhvaćene sistemom revizije i pravnih lijekova? Ako nisu, koji se lijekovi primjenjuju za reviziju i pravni lijekovi za one ugovore koji ne potpadaju pod ovaj sistem?

Služba za zajedničke poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj 39/14), uređuje se sistem i utvrđuju pravila javnih nabavki roba, usluga ili radova koje provode ugovorni organ ili sektorski ugovorni organi u Bosni i Hercegovini.

Poglavljem tri, Zakona o javnim nabavkama regulisana je pravna zaštita i postupak pravne zaštite u procedurama javnih nabavki.

U pogledu revizije ugovora o javnim nabavkama u Zeničko-dobojskom kantonu, prije potpisivanja ugovora, ustanovljena je obaveza da Kantonalno pravobranilaštvo u skladu sa Zakonom o pravobranilaštvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj 12/13) daje mišljenje na prijedloge ugovora koje zaključuje Zeničko-dobojski kantona.

Ugovorni organ u toj proceduri je obavezan da dostavi cjelokupnu prateću dokumentaciju u skladu sa provedenom procedurom po Zakonu o javnim nabavkama.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Da. Prije potpisivanja ugovora o koncesijama shodno Zakonu o koncesijama - Prečišćeni tekst (“Službene novine ZDK”, broj 5/03) i javno-privatnom partnerstvu shodno Zakonu o javno-privatnom partnerstvu (“Službene novine ZDK”, broj 6/16) Kantonalno pravobranilaštvo ZDK revidira usklađenost sa važećim pravnim propisima, a u toku realizacije ugovora reviziju provode revizori Ministarstva finansija ZDK i Ureda za reviziju FBiH.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da. Javne nabavke regulisane su Zakonom o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14) a insitucije za praćenje primjene Zakona su Agencija za javne nabavke BiH i Ured za razmatranje žalbi BiH.

Pravni lijek-žalbu može podnijeti svaki pravni subjekat koji ima ili je imao interes za dodjelu ugovora o javnoj nabavci.

Zakonom o koncesijama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:5/03) i Zakonom o javno-privatnom partnerstvu utvrđena su Ministarstva nadležna za praćenje provođenja zakona. Kod dodjele ugovora o koncesiji i ugovora o javno-privatnom partnerstvu postupak pravne zaštite ostvaruje se pred Drugostepenom komisijom Vlade i nadležnog suda.

Poglavlje 6: Pravo privrednih društava

Poglavlje 7: Pravo intelektualnog vlasništva

18 Na koji način je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti i koji organi su nadležni za pravo intelektualnog vlasništva u Bosni i Hercegovini? Kakvi su administrativni kapaciteti Bosne i Hercegovine u ovoj oblasti?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nadležnost između različitih novoa vlasti je definisana zakonima koji definišu odnosno uređuju oblast intelektualnog vlasništva, Zakon o patentu ("Službeni glasnik BiH", broj:53/10), Zakon o autorskim i srodnim pravima ("Službeni glasnik BiH", broj:63/10), Zakon o žigu ("Službeni glasnik BiH", broj:53/10), Zakon o industrijskom dizajnu ("Službeni glasnik BiH", broj:53/10), Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava ("Službeni glasnik BiH", broj:63/10).

Inspekcijsku kontrolu navedenih propisa u vezi sa prekršajima, vrše inspekcije nadležne za kontrolu tržišta u F BiH, RS i Brčko distriktu.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa Zakonom o

unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 15/04, 11/05 i 09/09) i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji MUP-a ZE-DO kantona broj: 08-01/02-5962/08 od 16.10.2008. godine, broj: 08-04/2-02-1-2051-4/13 od 19.04.2013. godine i broj: 08-01/02-1-185-3/15 od 23.01.2015. godine, ne postoji posebna organizaciona jedinica koja se bavi isključivo pravom intelektualnog vlasništva.

Odsjek za privredni kriminal i korupciju kao organizaciona jedinica ovog Ministarstva preduzima radnje u cilju rasvjetljavanja krivičnih djela iz glave XXII, XXIII, XXIV, XXXI, XXXII Krivičnog zakona FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 03/03, 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14 i 46/16) i krivičnih djela iz glave XIX, XX, XXI Krivičnog zakona BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 03/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 08/10, 47/14, 40/15 i 22/15), u koja spadaju i krivična djela "intelektualnog vlasništva".

43 Opišite koje domaće institucije su nadležne za provedbu prava intelektualnog vlasništva, i njihovu institucionalnu strukturu. Koji su zadaci i ovlaštenja tih tijela? Da li ta tijela posjeduju neophodan institucionalni kapacitet za obavljanje svojih zadataka? Dostavite njihove organigrame i broj zaposlenih u tim tijelima.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Za provedbu prava intelektualnog vlasništva nadležne su entitetske inspekcije F BiH, RS i Brčko distrikta.Kantonalne tržišne inspekcije u F BiH u provedbi prava intelektualnog vlasništva nadležne su na osnovu ovlaštenja direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove uz saglasnost rukovodioca Kantonalnog organa za inspekcijske poslove ili premijera

kantona koje se daje na osnovu člana 51.stav 2. Zakona o inspekcijama F BiH ("Službene novine F BiH", broj:73/14).

Institucionalno uređenje inspekcije Zeničko-dobojskog kantona je definisano kao samostalni organ uprave.

U upravi za inspekcijske poslove postoje institucionalni kapaciteti u okviru broja izvršilaca dok u pogledu materijalno tehničkih sredstava nepostoje neophodni kapaciteti za obavljanje zadataka.

Organigram i broj zaposlenih u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona za provedbu prava intelektualnog vlasništva dostavljen u prilogu.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne postoji posebna organizaciona jedinica koja se bavi isključivo pravom intelektualnog vlasništva. Odsjek za

privredni kriminal i korupciju kao organizaciona jedinica ovog Ministarstva preduzima radnje u cilju rasvjetljavanja krivičnih djela iz glave XXII, XXIII, XXIV, XXXI, XXXII Krivičnog zakona FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 03/03, 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14 i 46/16) i krivičnih djela iz glave XIX, XX, XXI Krivičnog zakona BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 03/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 08/10, 47/14, 40/15 i 22/15), u koja spadaju i krivična djela "intelektualnog vlasništva".

U Odsjeku je zaposleno devet (9) policijskih službenika - inspektora.

46 Koji je tačan broj krivotvorene robe (navedite potkategorije) i materijala vezanih za autorsko pravo koji su carinski i policijski organi evidentirali/zaplijenili u posljednje tri godine (na godišnjem nivou)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona je za traženi period nadležnom tužilaštvu prijavilo jednu fizičku i jednu pravnu osobu za krivično djelo iz člana 243. Krivičnog zakona BiH "Nedozvoljeno korištenje autorskih prava". Tom prilikom nije bilo oduzimanja krivotvorene robe i materijala vezanih za autorsko pravo.

54 Da li tijela javne uprave i tijela nadležna za operativnu primjenu raspolažu sa dovoljno osoblja i da li je to osoblje adekvatno obučeno? Opišite kapacitet nadležnih institucija za obezbjeđenje zaštite prava intelektualnog vlasništva, broj kadrova i budžet. Koje je prosječno trajanje i koliki su prosječni troškovi sudskih postupaka za osnovne tipove povreda (patenti, žigovi, autorsko pravo itd.)? Navedite i podatke o novčanim kaznama i kaznenim sankcijama za povrede prava intelektualnog vlasništva na godišnjem nivou.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona raspolaže sa dovoljno osoblja za operativnu primjenu, dok osoblje nije adekvatno obučeno. Kapacitet kantonalne

uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona je deset kantonalnih tržišnih inspektora koji mogu vršiti obezbjeđenje zaštite prava intelektualnog vlasništva. Budžet nije posebno definisan za organizacione jedinice posebno, odnosno nisu budžetom definisana posebna sredstva u cilju obezbjeđenja intelektualnog vlasništva. Budžet je definisan za cijelu instituciju (Kantonalnu upravu za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona) i iznosi za 2017. godinu 2.127. 912. KM, a odnosi se na plaće i naknade troškova zaposlenih,

doprinose poslodavaca i ostale doprinose i izdatke za materijal i ostale usluge.Nemamo podataka o prosječnom trajanju i prosječnim troškovima sudskih postupaka za osnovne tipove povreda (patenti, žigovi, autorsko pravo itd), iz razloga što inspektori Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa članom 51. stav 2. Zakona o inspekcijama F BiH ("Službene novine F BiH,broj:73/14), nisu imali ovlaštenja od strane direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove da vrše inspkcijski nadzor iz navedene oblasti. Shodno naprijed navedenom nisu izricane novčane kazne niti kaznene sankcije za povredu prava intelektualnog vlasništva od strane tržišne inspekcije Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, s obzirom na propisanu nadležnost iz oblasti autorskog prava, raspolaže dovoljnim brojem policijskih službenika obučenih za realizaciju navedenih zadataka.

U cilju unapređenja nivoa njihove obučenosti i osposobljenosti, za adekvatnu operativnu primjenu u ovoj oblasti policijski službenici su u proteklom periodu učestvovali u različitim programima obuke i stručnog usavršavanja.

Poglavlje 8: Politika konkurencije

61 Kojim su javnim ili privatnim preduzećima dodijeljena isključiva ili posebna prava??

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

62 Koji je predmet, obim i trajanje relevantnih isključivih ili posebnih prava?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

63 Prema kojoj su proceduri dodijeljena isključiva i posebna prava?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

64 Kakvo je opravdanje za dodjelu isključivih prava?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

65 Da li postoji obaveza za privredna društva s isključivim ili posebnim pravima da ispune zadatke od opšteg ekonomskog interesa? Ako postoji, navedite.

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

67 Da li postoje monopoli komercijalnog karaktera u smislu člana 37. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije? Da li zakonodavstvo zabranjuje diskriminaciju između državljana BiH i stranaca u pogledu uslova pod kojima se proizvodi i plasira roba?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

Poglavlje 9: Finansijske usluge

Poglavlje 10: Informaciono društvo i mediji

19 Opišite postupke za dodjelu „prava puta" u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu postupci u kojima se utvrđuje „pravo puta“ odnosno trasa optičkih kablova emitera regulisani su Zakonom o prostornom uređenju i građenju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:1/14 i 4/16). Ukoliko se trasa kabla prostire na teritoriji dvije ili više općina postupak utvrđivanja i odobravanja trase provodi Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona, a ukoliko je trasa na teritoriji jedne općine postupak provodi nadležna općinska služba.

Prema navedenom Zakonu izdaju se 3 upravna akta:

-Urbanistička saglasnost kojom se definišu preduslovi za projektovanje i odobravanje buduće promjene u prostoru,

-Odobrenje za građenje koje sadrži podatke o građevini, naziv glavnog projekta, period za koje odobrenje važi i dokaz da su ispunjeni svi uslovi propisani u urbanističkoj saglasnosti i druge podatke od značaja za specifičnu lokaciju,

-Odobrenje za upotrebu kojim se utvrđuje da se građevina može koristiti.

31 Koji organ je zadužen za politike informacionog društva, uključujući njihovo provođenje? Na koji način se u ovom sektoru vrši i obezbjeđuje koordinacija aktivnosti, događaja i politika?

Zeničko-dobojski kanton

Nije u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona.

32 Koliki je budžet izdvojen za ovu politiku, kakav je administrativni kapacitet i koji su mehanizmi provođenja?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Budžetu Zeničko-dobojskog kantona nema izdvojenih sredstava za ovu politiku.

34 Kakva je posebna javna politika za unaprjeđenje i podršku istraživanja iz oblasti tehnologija informacionog društva (IST)? Ukoliko postoji strateški dokument, molimo vas da dostavite prevod.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Izrađen Nacrt Zakona o naučno-istraživačkoj djelatnosti i upućen u daljnju proceduru prema Vladi i Skupštini Zeničko-dobojskog kantona. Pore toga dokument o politikama razvoja tehnološkog društva dijelom je Strategije Kantonalnog razvoja (KOR-a), kao intersektorskog planskog dokumenta.

35 Koji su glavni univerziteti, istraživački instituti ili centri aktivni u istraživanju tehnologija informacionog društva? U kojim oblastima?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona postoji samo jedna javna visokoškolska ustanova JU Univerzitet u Zenici kao institucionalno akreditovani i integrisani univerzitet a u okviru kog djeluje 8 organizacionih jedinica na kojima se razvoj informacionih tehnologija izućava samo kroz postojeću predmetno plansku strukturu.

36 Koje se javne usluge dostupne na Internetu nude građanima i preduzećima?

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Službena stranica Zeničko-dobojskoh kantona www.zdk.ba se redovno ažurira i daje širok dijapazon usluga organa uprave u formi informacija koje su slobodnim pristupom dostupne građanima i poslovnim subjektima.

Na ovaj način omogućen je pristup sljedećim informacijama:

-Službene novine Zeničko-dobojskog kantona – svi brojevi od 1996. godine do danas;

-Registar administrativnih postupaka (popis svih upravnih postupaka koje građani i poslovni subjekti pokreću u organima uprave Kantona sa potrebnom dokumentacijom, dostupnim obrascima i informacijama za uplatu eventualnih taksi);

-Informacije o planiranim i održanim sjednicama Skupštine i Vlade sa usvojenim aktima na istim;

-Informacije o svim usvojenim propisima na kantonalnom nivou po oblastima;

-Informacije o Budžetu Kantona sa Zakonom o izvršenju Budžeta;

-Informacije o načinu uključivanja građana i poslovnih subjekata kod pripreme Budžeta kantona izradom „Budžeta za građane“ na osnovu obavljenih obaveznih konsultacija u toku pripreme istog;

-Informacije o svim postupcima javnih nabavki koje se pokreću i vode u organima uprave Kantona;

- Informacije o svim javnim pozivima i svim ostalim relevantnim informacijama upućenim građanima i poslovnim subjektima koji se odnose na različite domene djelovanja i rada Kantonalnih upravnih organizacija, kao i javnim oglasima i konkursima za upošljavanje u organima uprave;

-Informacije o stanju saobraćaja na putevima iz nadležnosti Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline pristupom aplikaciji „Brojači prometa“;

- Informacije za predstavnike medija pod odjeljkom Press;

- link za prijavu korupcije i koruptivnih radnji koji daje mogućnost prijave iste i pokretanja odgovarajućih procedura na osnovu dostavljenog.

43 Da li su preduzećima koje koriste IKT ponuđene bilo kakve podsticajne mjere? Koje vrste podsticajnih mjera?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U ZDK preduzećima koja koriste IKT nisu ponuđene bilo kakve podsticajne mjere.

45 Da li postoje pravni propisi ili druge obaveze koje se posebno odnose na pružanje usluga informacionog društva (definisane kao bilo koje usluge koje se uobičajeno pružaju uz novčanu naknadu, na daljinu, elektronskim putem i na pojedinačan zahtjev primaoca usluga)? Ako postoje, molimo vas da navedete podatke o usaglašenosti sa odgovarajućim acquis-em i način sprovođenja.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Odlukom o internet portalu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/13) propisano je postojanje službene web stranice www.zdk.ba i obaveza njenog redovnog ažuriranja, dok je Vlada Zaključkom broj 02-05-15022/14 od 25.07.2014. godine propisala proceduru ažurne dostave informacija iz svih Kantonalnih upravnih organizacija, a koje se odnose na sve relevantne informacije upućene građanima i poslovnim subjektima iz domena djelovanja i rada istih radi, njihove pravovremene objave. Ove usluge se ne naplaćuju, kao ni bilo koje druge usluge dostupne u obliku informacija (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona su slobodnim pristupom dostupne za korištenje građanima i poslovnim subjektima), pa samim tim ne postoji zakonska regulativa za usluge koje se pružaju uz eventualnu novčanu naknadu.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

55 Navedite podatke (po instituciji/organu) o broju zaposlenih i njihovim pojedinačnim zaduženjima, te naznačite (trenutno dostupnu i potrebnu) veličinu administrativnog kapaciteta u ovom sektoru.

Stručna služba Vlade Zeničko-dobojskog kantona

Poslovi Odjeljenja za informatičku podršku pri Stručnoj službi Vlade propisani su Uredbom o Stručnoj službi Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 13/06), u članu 2., pod:

f) uspostavljanje i razvoj informacionog sistema, njegovo održavanje i nesmetano funkcionisanje za potrebe Vlade i svih kantonalnih organa državne službe;

g) izradu odgovarajućih baza podataka sa ciljem pružanja i osiguranja pristupa javnosti, podacima i informacijama o radu Vlade i Stručne službe Vlade.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Stručne službe Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-1-34-3797/13 od 14.02.2013. godine propisano je Članom 5. Djelokrug rada Odjeljenja za informatičku podršku i to kako slijedi:

U Odjeljenju za informatičku podršku obavljaju se poslovi planiranja razvoja i izrade strategija razvoja informacionih tehnologija, razvoja i održavanja informacione mreže za kantonalne organe uprave i službe, pružanja pomoći istima po svim pitanjima iz nadležnosti odjeljenja, održavanja i koordiniranja rasporeda postojećih i budućih konfiguracija u kantonalnim organima i službama, analiziranja i praćenja stanja na tržištu informatičke opreme, izrade i održavanja baze podataka za kantonalne organe uprave i službe, izrade i ažuriranja web-stranice

Zeničko-dobojskog kantona, predlaganja i koordiniranja aktivnosti edukacije službenika i namještenika kantonalnih organa uprave i službi iz oblasti informatike.

Sistematizaciom radnih mjesta predviđeno je da je rukovodilac Stručne službe Vlade sekretar Vlade, a da Odjeljenje za informatičku podršku Stručne službe Vlade ima sljedeće uposlene:

1. Stručni savjetnik za planiranje, razvoj i implementaciju informacionog sistema

(planiranje i projektovanje kapaciteta računarskog sistema i sistemskog softvera u cjelini i po komponentama, nadzor nabavke i implementacije, praćenje performansi, po djelovima i u cjelini, planiranje i unapređenje performansi, praćenje iskorištenosti postojećih i planiranje nabavke novih komponenti i računarskog sistema u cjelini, obrađuje i ispituje opravdanost zahtjeva za poboljšanje, razvoj i implemantaciju informacionog sistema, rukovodi projektima razvoja informacionog sistema, rješava složenija pitanja u vezi sa razvojnom inicijativom, kontinuirano prati razvoj informacionih tehnologija i daje inicijativu za efikasniji informacioni sistem, odgovoran je za primjenu, provođenje i unapređivanje sistema upravljanja kvalitetom prema zahtjevima standarda EN ISO 9001:2008 obavlja i druge poslove po nalogu sekretara Vlade);

2. Stručni saradnik za hardware i mreže (planiranje i projektovanje računarske

mreže,planira kapacitet i propusni opseg mreže, praćenje performansi mreže, mrežnih protokola, sistema za upravljanje mrežom, praćenje tehnološkog razvoja računarskih mreža, komunikacionih servisa, predlaganje i uvođenje standarda u eksploataciji računarske mreža, testiranje mrežnih rješenja, izrada dokumantacije i uputstva i propisuje sigurnosne mjere za pristup računarskim resursima iz okruženja sistema, nadlega, analizira i izvještava o stanju sigurnosti informacija, vrši kordinaciju u sprovođenju istraga narušavanja sigurnosti informacija, predlaže politiku korištenja internet servisa elektronske pošte u sistemu komuniciranja, predlaže i koordinira raspoređivanje postojeće opreme prema potrebama kantonalnih organa i službi, analizira ponude i prati cijene informatičke opreme na tržištu i predlaže nabavke za potrebe Kantona, odgovoran je za primjenu, provođenje i unapređivanje sistema upravljanja kvalitetom prema zahtjevima standarda EN ISO 9001:2008, obavlja i druge poslove po nalogu sekretara Vlade);

3. Viši referent za baze podataka (unošenje podataka i ažuriranje postojećih baza

podataka za potrebe Odjeljenja i Stručnu službu, izrada izvještaja iz postojećih baza i provođenje mjera na backup-u specificiranih podataka sa posebnim naglaskom na baze podataka bitne za nesmetano odvijanje programa i rad informacionog sistema, učestvuje u praćenju rada informacione mreže Kantona, odgovoran je za primjenu, provođenje i unapređivanje sistema upravljanja kvalitetom prema zahtjevima standarda EN ISO 9001:2008, obavlja i druge poslove po nalogu sekretara Vlade);

4. Viši referent za analitiku i ažuriranje web stranice Kantona (ažurira, unapređuje i

testira postojeću web stranicu Zeničko-dobojskog kantona, radi na provođenju mjera backup-a i izradi analiza eksploatacije web stranice od strane korisnika, učestvuje u održavanju informatičke opreme kantonalnih organa uprave, učestvuje u distribuciji hardware-a kantonalnim organima uprave, učestvuje u analizi potreba kantonalnih organa uprave vezano za hardware, primjena standarda u eksploataciji računarske opreme i korištenje mrežnih resursa kantona, odgovoran je za primjenu, provođenje i unapređivanje sistema upravljanja

kvalitetom prema zahtjevima standarda EN ISO 9001:2008, obavlja i druge poslove po nalogu sekretara Vlade)

Trenutna popunjenost Odjeljenja za informatičku podršku Stručna službe Vlade je samo sa 2 uposlena, i to: stručni savjetnik za planiranje, razvoj i implementaciju informacionog sistema i viši referent za analitiku i ažuriranje web stranice Kantona (jedan inžinjer i jedan tehničar).

Na postojećem sistemu i trenutnim potrebama u narednom periodu urgentno je potrebno uraditi kompletnu reorganizaciju Odjeljenja za informatičku podršku, uz eventualno proširenje sistematizacije i upošljavanje bar još 2 uposlena (jedan inžinjer i jedan tehničar).

82 Navedite procijenjenu ukupnu vrijednost sektora audiovizuelne industrije za 2015. godinu. Koji su (ukoliko postoje) sistemi finansijske podrške u audiovizuelnom sektoru (uključujući kinematografiju).

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

83 Koji su zakonski i/ili finansijski aranžmani na snazi vezano za međunarodne koprodukcije (kinematografija i/ili TV)?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

87 Da li postoji zvaničan sistem certifikacije kojim se utvrđuje broj prodatih karata u zvanično priznatim kinima i pozorištima?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za uspostavljanje zvaničnog sistema certifikacije kojim se utvrđuje broj prodatih karata u zvanično priznatim kinima i pozorištima.

88 Koje zakonodavne, administrativne i druge odgovarajuće mjere ste preduzeli kako biste osigurali da kinematografska djela koja čine dio vašeg audiovizuelnog nasljeđa budu sistematično prikupljena, sakupljena u katalog, očuvana, restaurirana i dostupna za obrazovne, kulturne, istraživačke i druge nekomercijalne svrhe slične prirode, u svim slučajevima koji su u skladu sa autorskim i srodnim pravima?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Sva kulturna baština na području Zeničko-dobojskog kantona, uključujući i kinematografska djela, u skladu sa važećim propisima, pripada u nadležnost ustanova kulture na pripadajućem području, (muzeji i javne biblioteke), jer u ovom organu uprave nije osnovan poseban Zavod za zaštitu kulturne baštine, u sastavu Sektora za kulturu i sport kao unutrašnje organizacione jedinice.

89 Kako je definisan pojam kinematografskih djela koja čine dio vašeg audiovizuelnog nasljeđa?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Pojam kinematografskih djela definiran je kao sastavni dio kulturne baštine.

90 Molimo vas da navedete spisak institucija koje se bave filmskim nasljeđem u Bosni i Hercegovini, uključujući i one regionalnog i lokalnog karaktera, kao i njihove Internet adrese (ukoliko postoje).

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Kantona ne postoje specijalizirane stručne institucije koje se posebno bave filmskim nasljeđem.

91 Molimo vas da opišete način čuvanja (deponovanja) u Bosni i Hercegovini: zakonsko deponovanje, obavezno deponovanje svih dotiranih filmova, dobrovoljno deponovanje, drugo (precizirajte).

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

92 Da li u Bosni i Hercegovini postoji odredba/praksa koja se tiče prikupljanja pratećeg filmskog materijala?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

93 Opišite baze podataka koje koriste vaše institucije za filmsko nasljeđe. Da li se mogu pretraživati na Internetu?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo na podataka.

94 Koje mjere/programi su preduzeti kako bi se obezbijedilo očuvanje deponovanih kinematografskih djela?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

95 Kojim mjerama ste podstakli projekte restauracije kinematografskih djela velike kulturne i istorijske vrijednosti?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka jer takvih projekata/zahtjeva nije ni bilo na području Kantona.

96 Da li ste usvojili zakonodavne i administrativne mjere kojima se dozvoljava ovlaštenim tijelima da deponovana kinematografska djela učine dostupnim za obrazovne, kulturne, istraživačke i druge nekomercijalne svrhe slične prirode, u skladu sa autorskim i srodnim pravima? Navedite podatke o preduzetim mjerama.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

97 Koji su koraci preduzeti u cilju stručnog usavršavanja u svim oblastima vezanim za filmsko nasljeđe?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

98 Postoji li strategija za državno filmsko nasljeđe i godišnji planovi za posebna pitanja (digitalizaciju, restauraciju, obrazovanje itd.)?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Kantona.

111 Da li postoje posebne zakonske odredbe koje se odnose na prodaju video igrica? (Ovo pitanje se odnosi na fizičku prodaju video igrica kao softvera, a ne na preuzimanja softvera sa Interneta i prebacivanja na računare).

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

Poglavlje 11: Poljoprivreda i ruralni razvoj

1. Kako je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti po pitanju politike u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Nismo nadležni

2. Uz navođenje skorijih i očekivanih budućih dešavanja u ovoj oblasti, dostavite opšti opis:

a) Nacionalne i regionalne politike prihoda poljoprivrednih gazdinstava, politike proizvodnje i strukturne politike (a naročito politike ruralnog razvoja);

b) Budžet koji je dodijeljen i korišten za ovaj opšti okvir poljoprivredne politike;

c) Postojeće administrativne strukture na nacionalnom i/ili regionalnom nivou (npr. ministarstvo poljoprivrede, agencije za intervencije/plaćanja, savjetodavni odbori, itd.) koje su uključene u formulisanje, izvršenje, praćenje i kontrolu poljoprivredne politike;

d) Ako postoji agencija za plaćanje nadležna za upravljanje poljoprivrednom politikom dostavite podatke o načinu njenog rada. Ako takva agencija ne postoji, dostavite podatke o instituciji koja je nadležna za upravljanje poljoprivrednom politikom u Bosni i Hercegovini (ministarstvo poljoprivrede, regionalni uredi, odbori za trgovinu, poljoprivredne komore, itd). U oba slučaja je potrebno dostaviti i podatke o strukturi ove institucije (institucija);

e) Dostavite blok dijagrame koji opisuju kako se zahtjevi za pomoć izrađuju, distribuišu/prikupljaju, obrađuju, kontrolišu, odobravaju i isplaćuju, naglašavajući glavne odgovornosti, procese i procedure u pogledu sistema upravljanja i unutrašnje kontrole (ukoliko postoje);

f) Udruženja poljoprivrednika i njihova uloga u kreiranju politike poljoprivrednog i ruralnog razvoja, provedbi i praćenju, te njihova savjetodavna uloga u odnosu na poljoprivrednike;

g) Poljoprivredne savjetodavne službe i registar poljoprivrednika;

h) Način i učestalost prenošenja informacija korisnicima/javnosti (o pomoći ili zahtjevima za finansiranje projekata, kao i o drugim opštim pitanjima vezanim za poljoprivredu i ruralni razvoj).

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

2.(c) U sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove ZDK-a poljoprivredna inspekcija obavlja poslove koje se odnose na inspekcijski nadzor u oblasti poljoprivrednog zemljišta, slatkovodnog ribarstva, novčanih podrški potencijalnih klijenata za ostvarenje prava na federalni poticaj, unutrašnjeg prometa sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja,

prometa fitofarmaceutskih sredstava i mineralnih đubriva, kao i drugih poslova u oblasti poljoprivrede u skladu sa zakonom.

PRILOG 1: ORGANIZACIONA SHEMA UPRAVE

PRILOG 2: TABELA 1- POLJOPRIVREDNA INSPEKCIJA

Budžetska sredstva nisu namjenski dodijeljena kantonalnoj poljoprivrednoj inspekciji, nego su ista planirana na nivou Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, u iznosu od 2.127.912,00 KM za 2017. godinu, a odnose se na plaće i naknade troškova zaposlenih, doprinos poslodavca i ostali doprinosi, izdatke za materijal i usluge i nabavku opreme.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a) Politika prihoda poljoprivrednih gazdinstava, politika proizvodnje i strukturne politike za Zeničko-dobojski kanton za periodu od 2011-2015. godine definisani su Strateškim planom ruralnog razvoja područja Zeničko-dobojskog kantona za period 2012 - 2016. godine i Programom poticaja. Direktna plaćanja podrške iz Budžeta Kantona u ovom periodu imali su za cilj razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje i povećanje broja poljoprivrednih proizvođača koji su registrovali obrt. Kantonalnom strategijom za ovaj period definisane su mjere koje su imale za cilj poboljšanje strateških i ljudskih resursa sa ciljem povećanje produktivnosti, upošljavanje i održivosti ruralnog područja.

b)

U periodu 2011-2015.godine, na području Zeničko-dobojskog kantona ukupna novčana podrška poljoprivredi i ruralnom razvoju je iznosila 9.033.830,30 KM. Podrška je realizirana u skladu sa Programom podsticaja koji usvaja Vlada Zeničko-dobojskog kantona. Ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu donosi Uputstvo o podsticajima. U Tabeli 1 su navedene proizvodnje koje su podsticane kao i realizirana sredstva po proizvodnjama.

Tabela 1: Ukupno realizirana podrška u Zeničko-dobojskom kantonu 2011-2015. godine

	2011	2012	2013	2014	2015
Ukupna podrška	1.361.629,3	1.933,998,2	1.894.679,6	2.033.239,0	1.810.284,2

Tabela 2: Struktura realizirane podrške po grupama mjera

Mjere podrške	2011	2012	2013	2014	2015
Mjere podrške tržištu	233.783	256.683	287.479	185.623	310.077
Mjere	910.471,3	1.402.368	626.674,4	1.200.019	1.051.297

direktne podrške proizvodnji					
Mjere ruralne politike	82.701	91.947,2	918.789,2	204.202	166.480,2
Opšte usluge u poljoprivredi	121.165	40.000	38.647	23.000	274.430
Ostalo (nealocirano)	13.510	143.000	23.090	420.395	8.000
Ukupno	1.361.629,3	1.933,998,2	1.894.679,6	2.033.239,0	1.810.284,2

Tabela 3: Struktura podrške ruralnom razvoju

Mjere ruralne politike	2011	2012	2013	2014	2015
Osa 1	82.701,0	91.946,6	918.789,2	195.202,1	166.480,0
Osa 2					
Osa 3				9.000,0	
Ukupno	82.701,0	91.946,6	918.789,2	204.202,1	166.480,0

c)

Nadležnost kantonalne poljoprivredne inspekcije.

d)

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji Agencija za plaćanje nadležna za upravljanje poljoprivrednom politikom. Institucija koja je nadležna za upravljanje poljoprivrednom politikom je Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona.

Tabela 4: Struktura Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu	Broj zaposlenih		Broj sistematiziranih pozicija
	Stručno osoblje	Administrativno osoblje	
Ured ministra	2	2	4
Sektor za poljoprivredu i veterinarstvo	8	0	12
Sektor za vodoprivredu i šumarstvo	3	0	4
Kantonalna uprava za	109	1	125

šumarstvo			

e)

Po usvajanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona, Vlada Zeničko-dobojskog kantona usvaja Program poticaja za poljoprivrednu proizvodnju za tekuću godinu, a ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu donosi Uputstvo za poticanje poljoprivredne proizvodnje. Nakon usvajanja Uputstva za poticanje poljoprivredne proizvodnje, raspisuje se Javni poziv za dostavu zahtjeva za poticaje po proizvodnjama. Javni poziv se objavljuje u dnevnim novinama i na Web stranici Vlade ZDK. Svi zahtjevi za podršku dostavljaju se na protokol Zeničko-dobojskog kantona, a mogu se dostaviti i putem općinskih službi nadležnih za poslove iz oblasti poljoprivrede. Oblik i sadržaj obrazaca potrebnih za podnošenje zahtjeva propisuje Kantonalno ministarstvo. Općinska služba nadležna za poslove poljoprivrede dužna je provjeriti ispravnost i kompletnost dokumentacije, te poduzeti aktivnosti u svrhu eventualnih ispravljanja nepravilno popunjenih zahtjeva, ili dopune nekompletne dokumentacije. Ukoliko zahtjev koji je dostavljen Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu nije kompletan, ili u obrascu nedostaju podaci, isti će se smatrati neispravnim i stranka će se obavijestiti pismenim putem. Za zahtjeve koji ispunjavaju kriterije Programa poticaja i Uputstva provjerava se činjenično stanje, odnosno da li je zahtjev opravdan ili nije. Ako je opravdan, priprema se prijedlog zaključka uz saglasnost Ministra, Vlada Zeničko-dobojskog kantona usvaja Zaključak i odobrava sredstva po proizvodnjama. Pravo na podršku imaju korisnici koji su ostvarili poljoprivrednu proizvodnju ili poljoprivrednu djelatnost na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona i imaju stalno mjesto prebivališta, odnosno sjedište za na području Zeničko-dobojskog kantona, ukoliko se radi o pravnom licu. Prilog dijagram

f)

Na području Zeničko-dobojskog kantona postoji Savez udruženja poljoprivrednika Zeničko-dobojskog kantona, čiji su članovi općinska udruženja poljoprivrednika sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ovo udruženje zajedno sa Ministarstvom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu učestvuju aktivno u kreiranju poljoprivredne i ruralne politike.

g)

Postoji odsjek Poljoprivredna stručna služba u okviru Ministarstva kao organizaciona jedinica koja se bavi savjetodavnim radom, realizuje federalne i kantonalne podsticaje, te zapisnički konstatuje poljoprivrednu proizvodnju. Radi obračun federalnih podsticaja i proslijeđuje Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Za kantonalne podsticaje prima zahtjeve, obrađuje, obavlja terenski uviđaj i priprema prijedlog Zaključka za odobravanje sredstava. Upis u Registar poljoprivrednih proizvođača i Registar klijenata na području Zeničko-dobojskog kantona obavlja općinska nadležna služba u skladu sa Pravilnikom o upisu u Registar poljoprivrednih proizvođača i Registar klijenata.

h)

Prenošenje informacija korisnicima se vrši putem objavljivanja Javnog poziva za dostavljanje zahtjeva za podršku u jednom dnevnom lista na području BiH i u sedmičnom listu Zeničko-dobojskog kantona, te na oficijelnoj web stranici Zeničko-dobojskog kantona, direktnim kontaktima, telefonski i sl.

4. Dostavite opis mjera (državne pomoći) i bilo koje druge politike koje se posebno primjenjuju u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade i stavljanja u promet poljoprivrednih proizvoda, kao i u sektoru šumarstva (a nisu obuhvaćene nekim drugim odgovorom na pitanje u okviru ovog upitnika), uključujući i finansijske podatke. Ovim bi trebalo da budu obuhvaćene neposredne i posredne subvencije za inpute; mjere socijalne politike koje su prvenstveno usmjerene na sektor poljoprivrede; mjere poreske politike prvenstveno usmjerene na sektor poljoprivrede; politike djelovanja usmjerene na privatizaciju zemljišta i druge činioce proizvodnje (uključujući poljoprivredno-prehrambeni prerađivački sektor); mjere koje za cilj imaju razvoj tržišta zemljištem; kreditno subvencionisanje; sredstva za upravljanje rizikom i ostalo.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Iz Budžeta Zeničko-dobojkog kantona a u skladu sa Programom za podsticaje odobrena su sredstva za nabavku supstrata. Uputstvom o podsticajima je predviđeno da se potiče nabavka supstrata po jedinici, odnosno po toni za proizvođače gljiva/šampinjona.

Tabela 5: Neposredne i posredne subvencije za inpute

Vrsta podsticaja	2011	2012	2013	2014	2015
Regresi za druge varijabilne inpute (supstrat za gljive)	23.581,7	42.222,8	131.467,0	161.571,0	25.000,0
Ukupno (KM)	23.581,7	42.222,8	131.467,0	161.571,0	25.000,0

5. Dostavite informacije o uslugama u okviru poljoprivrede koje se finansiraju iz javnih sredstava. Opis treba obezbijediti samo ukoliko su u pitanju javni izvori finansiranja. Potrebno je navesti iznos javnog doprinosa i finansiranja porijeklom iz bilo kog drugog izvora u periodu od 2000. godine. Primjeri su istraživanje; usluge usmjeravanja/savjetodavne usluge, obuka; podrška stavljanju u promet; inspekcija; geodetska premjeravanja poljoprivrednog zemljišta; savjetodavne usluge, ostalo.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojski kanton

Na području Zeničko-dobojskog kantona odobrena su sredstva za usluge u poljoprivredi koje su finansirane iz Budžeta ZDK (Programa podsticaja za period 2002-2015) za sljedeće stavke:

Tabela 6: Opšte usluge u poljoprivredi 2002 – 2010

Vrsta podsticaja	2002	2003	2004[1]	2007	2008	2009
Projekti	16.000,0	40.000,0	40.000,0	60.000,0		

Kantoni ukupno						
Mliječni kartoni		100.000,0			203.680,0	172.724,4
Ukupno (KM)	16.000,0	140.000,0	40.000,0	60.000,0	203.680,0	172.724,4

Tabela 7: Opšte usluge u poljoprivredi 2011 – 2015

Vrsta podsticaja	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Projekti Kantoni ukupno						182.710,0
Dijagnostička ispitivanja			16.500,0			
Medijsko promovisanje poljoprivrede			17.500,0	38.647,0	23.000,0	
Mliječni kartoni	165.630,0	121.165,0				54.720,0
Podrška registraciji-obrt						14.000,0
Ukupno (KM)	165.630,0	121.165,0	34.000,0	38.647,0	23.000,0	251.430,0

[1] Tokom 2005 i 2006 godine nije bilo podrške za Opšte usluge

7. Navedite da li postoji bilo kakav geografski informacioni sistem (sistemi) koji se koristi u svrhu uravljanja i diseminacije poljoprivredne politike. Ako takav sistem postoji, opišite ga i precizirajte njegovu svrhu.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji GIS i kao takav se ne koristi u implementaciji mjera poljoprivredne politike u BiH.

8. Navedite informacije o postojanju bilo kog tipa unakrsnog ispunjenja uslova (npr. smanjenje poljoprivredne podrške koja se isplaćuje poljoprivrednicima ukoliko nisu ispunjeni standardi u okviru zaštite životne sredine, dobrobiti životinja, biljnog, životinjskog i javnog zdravlja).

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu se ne primjenjuje unakrsno ispunjavanje uslova.

9. Dostavite podatke o stanju provedbe zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju kao i o tome da li Bosna i Hercegovina planira usvajanje novih okvirnih propisa, i navedite da li postoji odobrena strategija i akcioni plan u ovoj oblasti.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu za period od 2012. godine do 2016.godine usvojeni su sljedeći Strateški dokumenti:

-Strateški plan ruralnog razvoja područja Zeničko-dobojskog kantona za period 2012.-2016.godine,

-Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period od 2016.godine do 2020. godine ,

-Revizija Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period od 2016.godine do 2020. godine

Ovi strateški dokumenti poljoprivredu su posebno tretirala zbog njenog ekonomskog značaja za Zeničko-dobojski kanton. U ovim strateškim dokumentima posebno su naglašene mjere kao poljoprivredna proizvodnja, usavršavanje i okrupnjavanje poljoprivredne proizvodnje, konkurentnost tržišta, investicije, održivost ruralne zajednice i dr.

12. Neophodan je potpuni opis politika koje se primjenjuju ili se u planu za svaki od proizvoda ili kategorija proizvoda navedenih ispod, a koji obuhvata:

a) ciljeve, funkcionisanje i glavne kvantitativne elemente za sve mjere poljoprivredne politike po proizvodima koje se primjenjuju ili su u planu: intervencije na tržištu (otkup, javno/privatno skladištenje, itd.), proizvodne kvote, proizvodne ili izvozne dadžbine, porez, uvozne dadžbine i ekvivalentne takse, te ostale mjere na granici, kao što su carinske kvote i ostale preferencijalne kontrole uvozne robe, izvozne subvencije, itd.;

b) upravljanje uvoznim kvotama uz objašnjenje da li se primjenjuje sistem uvozno/izvoznih dozvola i da li takav sistem predviđa vrijednosne papire (bankovne garancije) i kontrole (fizičke provjere proizvoda koji su izvezeni uz subvencije);

c) upravljanje i kontrolu programa subvencionisanja proizvodnje uz opis postupka registracije pljoprivrednih parcela u nacionalnom registru poljoprivrednih parcela, postupak za podnošenje zahtjeva, podatke koje treba dostaviti, administrativne kontrole i kontrole na licu mjesta koje treba sprovesti i sankcije koje treba primjeniti;

Ratarske kulture, posebne kulture i proizvodi: - Žitarice; - Riža; - Šećer; - Sušena stočna hrana, sjeme, hmelj;- Masline i stone masline; - Lan i konoplja; - Voće i povrće; - Prerađeno voće i povrće; - Banane; - Vino; - Žive biljke i proizvodi florikulture; - Sirovi duvan; Životinjski proizvodi: - Govedina i teletina; - Mlijeko i mliječni proizvodi; - Svinjsko meso; - Ovčije meso i kozije meso; - Jaja, - Meso peradi; Posebne kulture i proizvodi: - Etil-alkohol poljoprivrednog porijekla; - Proizvodi pčelarstva; - Svilene bube; - Krompir.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspekcijske kontrole se vrše na osnovu Zakona o novčanim podršnim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službene novine F BiH", broj: 42/10) i Zakona o poljoprivredi ("Službene novine F BiH", broj: 88/07, 4/10, 7/13). Nadzor i kontrolu u fazi proizvodnje na terenu potencijalnih klijenata kao i tokom prikupljanja i obrade dokumentacije, a prije dostavljanja Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vrše Kantonalni

poljoprivredni inspektori, Dodatnu kontrolu i nadzor vrši Federalan poljoprivredna inspekcija u saradnji sa Kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom. Kontrole na licu mjesta koje treba sprovesti sadržane su u Programu novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju kojeg predlaže Federalano ministarstvo poljoprivrede a usvaja Vlada Federacije za svaku godinu, i Pravilnikom o načinu i uslovima ostvarenja novčanih podrški po modelu poticaja proizvdnji (Službene novine F BiH", broj: 60/14).

Sankcije koje treba primjeniti:

-Naređuje korisniku povrat sredstava u slučaju nezakonitog dobivanja sredstava ili nenamjenske upotrebe sredstava zajedno sa zateznim kamatama u visini koja je zakonom propisana u roku 30 dana. Novi zahtjev klijent može podnijeti po isteku 3 godine računajući od dana povrata novčanih sredstava.

-Upravne, preventivne i druge mjere poljoprivredni inspektor naređuje donošenjem rješenja.

-izdavati prekršajne naloge i podnositi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredaba Zakona.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a)Traženi mehanizmi politike iz ovog pitanja su na nivou FBiH odnosno BIH.

b)Traženi mehanizmi politike iz ovog pitanja su na nivou FBiH odnosno BIH.

c)Kanton vodi evidenciju samo onih kultura koje potiče iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona prema Tabelama u nastavku.

Iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona, a u skladu sa Programom za podsticaje i Uputstvom o podsticajima, Zeničko-dobojski kanton je za period 2011-2015. godine ukupno isplatio 1.273.645,5 KM pravnim subjektima (mljekare, zadruge, prerađivačima mesa) za otkup mlijeka, tovnih pileća, voća i povrća. Podrška prerađivačima i otkupljivačima isplaćivala se na osnovu otkupljenih količina poljoprivrednih proizvoda od primarnog poljoprivrednog proizvođača. U tabelama su predstavljeni iznos sredstava namjenjenih za otkup, broj korisnika i period kad je uvedena podrška.

Tabela 6: Iznosi podrške pravnim subjektima 2011-2015

Vrsta podsticaja	2011	2012	2013	2014	2015
Plaćanja prerađivačima mlijeka (mjekarama)	78.791,0	95.189,0		12.649,0	90.784,0
Plaćanja prerađivačima voća i povrća			143.293,1		
Plaćanja	154.991,7	101.494,4	144.186,2	172.974,0	159.293.0

otkupljivačima					
Plaćanja prerađivačima mesa		60.000,0			60.000,0
Ukupno	233.782,7	256.683,5	287.479,3	185.623,0	310.077,0

Tabela 7: Broj korisnika i period uvođenja podrške

Vrsta podsticaja	Godina uvođenja podsticaja	2011	2012	2013	2014	2015
		Br. kor	Br. kor	Br. kor	Br. kor	
Plaćanja prerađivačima mlijeka (mjekarama)	2005	4	4		1	3
Plaćanja prerađivačima voća i povrća	2005			10		
Plaćanja otkupljivačima	2007	14	12	9	15	13
Plaćanja prerađivačima mesa	2010		2			2
Ukupno korisnika		18	18	19	16	18

13. Ako se pojedine mjere primjenjuju na više od jedne kategorije proizvoda, potrebno ih je uključiti u opis za svaku kategoriju proizvoda. Opis treba da sadrži najmanje sljedeće informacije:

a) naziv mjere politike; da li se već primjenjuje ili je planirana (očekivani datum mogućeg uvođenja);

b) zakonski osnov (naziv i broj odgovarajućeg pravnog akta);

c) ciljeve i opšti opis programa;

d) uslove koje treba ispuniti za datu mjeru politike;

e) osnov za plaćanja i njihovu diferencijaciju po regijama (kao i osnov za određivanje regija);

f) iznose potrošene od 2000. godine; ukupno i po jedinici (raspone, u slučaju diferencijacije po regijama);

g) posebne dadžbine ili poreze;

h) svrhu dadžbina/poreza (uplaćeni u ukupni budžet ili namijenjeni za finansiranje pojedinih aktivnosti, u kom slučaju je potrebno precizirati;

i) upravljanje programom

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Kanton nema ovakav vid podrške

14. Pored toga, u opisu za sektore voća i povrća je potrebno navesti, ako je relevantno, ekonomski značaj organizacija proizvođača (uključujući broj i procenat proizvodnje tih organizacija), važeće zakonodavstvo u ovoj oblasti (i za međusektorske organizacije), kao i sve mjere usmjerene na podršku organizacija u sektoru. Bilo bi korisno dostaviti detaljne informacije o reprezentativnim tržištima za utvrđivanje proizvodnih i uvoznih cijena. Treba navesti i informacije o preradi svježeg voća i povrća (koji proizvodi, sva pravila proizvodnje džema i voćnog soka), svakoj subvenciji datoj za proces prerade, kao i detalje vezane za pravni odnos prerađivača i proizvođača svježih proizvoda.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U voćarstvu postoje zadruge koje se bave organizovanjem poljoprivrednih proizvođača i otkupom poljoprivrednih proizvoda, a odnos između poljoprivredne zadruge i proizvođača je regulisano ugovorom za svaku tekuću godinu ili ugovorom o dugoročnoj saradnji. Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima o finasijskim poslovima, niti je isto nadležno za vođenje tih podataka. Ministarstvo ne vodi registar prerađivača voća i povrća. Registar obrta se vodi u općinskim nadležnim službama, a pravni subjekti su upisani u registre Federalnog ministarstva poljoprivrede,vodoprivrede i šumarstva.

17. Opišite režime direktnih plaćanja koji se primjenjuju (tj. direktna podrška prihodima poljoprivrednih proizvođača), a posebno

a) najnovije iznose iz budžeta i broj korisnika po svakom programu (šemi);

b) kriterije za ispunjavanje uslova;

c) sistem upravljanja i kontrole koji se primjenjuje na svaki od njih (posebno registraciju poljoprivrednika i njihovih poljoprivrednih površina u nacionalnom poljoprivrednom/zemljišnom registru, registracija životinja, postupak za podnošenje zahtjeva i registraciju takvih zahtjeva, svaki drugi registar koji se koristi za poljoprivredna gazdinstva/proizvode/drveće i vinograde, podatke koje je potrebno dostaviti, administrativne kontrole i kontrole na licu mjesta koje je potrebno sprovesti (uključujući obim kao postotak ukupno kontrolisanih zahtjeva po programu i proceduri), kaznene mjere koje je potrebno primjeniti);

d) interakciju između različitih dijelova sistema upravljanja i kontrole, kao i interakciju sa svakim sistemom koji se koristi za identifikovanje poljoprivrednih parcela ili sistemom katastara (vidi tačku 5 pod I - Horizontalne mjere);

e) broj korisnika;

f) sredstva iz budžeta predviđena za svaki režim;

g) sva plaćanja povezana sa proizvodnjom (npr. plaćanja za područje, odobrena na temelju obaveze korisnika da proizvodi), skupa sa plaćanjima koja nisu povezana sa poljoprivrednim zemljištem;

h) sva posebna pravila koja se odnose na prenos vlasništva (prodaja, zakup) u vezi sa podobnošću za direktna plaćanja;

i) sve druge informacije koji bi mogle biti korisne za poređenje ovih režima sa režimima Evropske unije

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

(c). Klijent koji ispunjava uslove za ostvarenje novčane podrške po medelu poticaja proizvodnji podnosi zahtjev i propisanu dokumentaciju nadležnom kantonalnom ministarstvu. Kantonalna ministarstva i njihove stručne službe na osnovu Programa podrški i posebnog propisa za model poticaja proizvodnji primaju zahtjeve, vrše provjeru dokumentacije, obrađuju zahtjeve i utvrđuju činjenično stanje na terenu. Nadzor i kontrolu u fazi proizvodnje na terenu potencijalnih klijenata, kao i tokom prikupljanja i obrade dokumentacije, a prije dostavljanja Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vrše kantonalni poljoprivredni inspektori. Inspekcijske kontrole se vrše metodom slučajnog izbora putem kantonalnog ministarstva.

Pregled izvršenih inspekcijskih kontrola za period 5 godina prikazan je u tabeli u prilogu:

Kaznene odredbe propisane su članom: 44., 45., 46., i 47. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju i članom 61., 62., 63., 64., i 65. Zakona o poljoprivredi. U vršenju inspekcijskog nadzora pored sankcija navedenih u odgovoru na pitanje 12.(c), poljoprivredni inspektor može privremeno oduzeti dokumente i predmete koje u disciplinskom, odnosno prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokaz. Ako se nadzorom utvrdi da proizvodnja za koju je podnesen zahtjev za novčanu podršku nije ostvarena u prikazanom obimu o inspekcijskoj kontroli se dostavlja kantonalnom ministarstvu zbog njihovog obračuna za podršku po utvrđenom stvarnom stanju.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a)Iz Budžeta ZDK (2011-2015), a u skladu sa Programom podsticaja po proizvodnjama ukupno je isplaćeno poljoprivrednim proizvođačima u vidu direktnih podrški 5.260.579,30 KM. Podrška je isplaćena po jedinici mjere (broj grla, broj kljunova, površina zasnovane proizvodnje i sl). U Tabeli 8 u nastavku su dati iznosi po proizvodnjama. Ukupan broj korisnika koji su realizovali direktna plaćanja iznosi 7.998 korisnika, a u tabelarnom pregledu za period (2011-2015) dat je pregled korisnika po proizvodnjama i godinama.

Tabela 8: Direktna plaćanja za period 2011-2015

Vrsta poticaja	2011	2012	2013	2014	2015
Plaćanja na bazi outputa /cjenovna					

podrška/					
Premije za proizvodnju maline	89.138,5	80.211,0		70.813,8	293.560,6
Premije za presadnice povrća	27.325,0	25.000,0		80.000,0	20.000,0
proizvodnja borovnice i aronije	3.138,7	9.420,3		14.252,1	15.824,0
premije za proizvodnju jagodastog voća			35.870,0		
Plaćnja na bazi zasijane površine/broja životinja (po grlu/ha)					
Plaćanja za proizvodnju priplodnih junica	231.400,0	263.300,0		106.400,0	
Plaćanje za uzgoj 18-sedmičnih pilenki					
Plaćanje za utovljene brojlere	148.071,3		45.914,0		269.896,0
Plaćanja za proizvodnju konzumnih jaja (koke nosilice)	60.383,0	50.844,0		96.209,0	66.505,0
Plaćanja za proizvodnju meda (po košnici) - izmjenjeni držanje pčelinjih društava			217.610,0	225.360,0	
Plaćanja za muzna grla u liniji otkupa mlijeka	49.600,0	58.400,0			172.000,0
Plaćanja za muzna grla		59.650,0			

koja posjeduju zdravstveni karton					
Plaćanja za proizvodnju brojlera		316.421,0		150.052,0	
Plaćanja za zasnivanje voćnjaka kontinentalnog područja	34.250,0	103.270,0		22.290,0	10.550,0
Plaćanja za zasnivanje vinograda				32.460,0	
Plaćanje za zasnivanje jagode, maline, kupine i borovnice	7.800,0	102.030,0	26.220,0	35.700,0	131.100,0
Plaćanja za proizvodnju ljekovitog, aromatskog bilja i heljde	7.315,0				
Plaćanja za proizvodnju povrća /zaštićeni prostori/	228.467,4	291.599,0	195.813,0	204.911,0	186.429,6
Plaćanje za proizvodnju merkantilnog krompira					2.082,0
Plaćanja za elementarne nepogode .				285.723,0	
UKUPNO PODRŠKA	886.888,9	1.360.145,3	521.427,0	1.324.170,9	1.167.947,2

Tabela 9: Broj korisnika podrške po mjerama i godinama

Vrsta poticaja			2011	2012	2013	2014	2015
	Jedinica mjere		broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika	broj korisnika
Plaćanja na bazi outputa /cjenovna podrška/							

Premije za proizvodnju maline	0,1 ha		262	334		381	754
Premije za presadnice povrća	Broj presad.		2	1		1	1
proizvodnja borovnice i aronije	0,1 ha		3	4		3	3
premije za proizvodnju jagodastog voća	Kg				59	30	
Plaćanja na bazi zasijane površine/broja životinja (po grlu/ha)							
Plaćanja za proizvodnju priplodnih junica	Grlu		603	706		330	
Plaćanje za utovljene brojlere	Kljun		73		36		44
Plaćanja za proizvodnju konzumnih jaja (koke nosilice)	Broj jaja		8	11		5	12
Plaćanja za proizvodnju meda (po košnici) - izmjenjeni držanje pčelinjih društava	Broj košnica				443	468	
Plaćanja za muzna grla u liniji otkupa mlijeka	Grla		18	1.878			27
Plaćanja za muzna grla koja posjeduju zdravstveni karton	Grla						
Plaćanja za	Broj						

koke nesilice	nesilica						
Plaćanja za proizvodnju brojlera	Broj brojlera				101		58
Plaćanja za zasnivanje voćnjaka kontinentalnog područja	0,1 ha		17	68	38	25	8
Plaćanja za zasnivanje vinograda	0,1 ha					7	
Plaćanje za zasnivanje jagode, maline, kupine i borovnice	0,1 ha		9	165	64	72	190
Plaćanja za proizvodnju ljekovitog, aromatskog bilja i heljde	0,1 ha		1				
Plaćanja za proizvodnju povrća /zaštićeni prostori/	m2		109	110	118	30	44
Plaćanje za proizvodnju merkantilnog krompira	0,1 ha						4
Plaćanja za elementarne nepogode .						248	
UKUPNO KORISNIKA			1.105	3.390	758	1658	1087

b)Uslovi za utvrđivanje kriterija određeni su Programom za poticaje koji Vlada Zeničko-dobojskog kantona donosi. Programom se definišu opšti uslovi, vrsta proizvodnje koja se podstiče i iznos sredstava po jedinici mjere. Uputstvo o podsticanju poljoprivredne proizvodnje donosi ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu kojim se definišu pored općih uslova i posebni kriteriji za ostvarivanje podrške.

c)Općinske službe nadležne za poslove poljoprivrede, vode registar poljoprivrednih gazdinstava, a kontrolu obavlja nadležna kantonalna poljoprivredna inspekcija.

d)Ne postoji interakcija između različitih sistema upravljanja i kontrole

e)Broj korisnika dat je u gore navedenoj tabeli.

g)Ministarstvo nema naplate za korištenja zemljišta za poljoprivrenu proizvodnju i druge naknade.

h)Ne postoje mjere za transfer gazdinstva

18. Opišite institucionalni okvir za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini; strukture za donošenja odluka i odgovornosti (metod odozgo na dole/decentralizovano).

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantona za period od 2012.godine do 2016. godine usvojen je Strateški plan ruralnog razvoja područja Zeničko-dobojskog kantona. Ovaj strateški dokument bio je osnova da se određen broj mjera podrške uvrsti u Program poticaja proizvodnje. Mjere podrške odnosile su sa investicije nabavke plastenika, mehanizacije i podizanje višegodišnjih zasada. Kriteriji za ostvarivanje ove podrške definisani su Uputstvom o poticanju poljoprivredne proizvodnje.

19. Detaljno navedite i opišite veze između ruralnog razvoja i sektorskih i teritorijalnih politika.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu strateški dokumenti za period od 2012. godine koji su usvojeni su:

- Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period od 2016.godine do 2020. godine ,

-Strateški plan ruralnog razvoja područja Zeničko-dobojskog kantona za period 2012.-2016.godine

-Revizija Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period od 2016.godine do 2020. godine.

Ovi strateški dokumenti poljoprivredu su posebno tretirala zbog njenog ekonomskog značaja za Zeničko-dobojski kanton. U ovim strateškim dokumentima posebno su naglašene mjere kao proizvodnja i razvoj jagodičastog voća, usavršava nje i okrupnjavanje fami muznih grla, investicije u hladnjače, plasteničkoj proizvodnji, mehanizaciji i dr.

20. Potrebno je obezbijediti informacije o svim aktivnostima koje se tiču ruralnog razvoja i koje se finansiraju iz javnih sredstava, bez obzira na to da li se provode kao dio integrisanih programa ili kao samostalni programi, i potrebno je obuhvatiti aktivnosti koje se finansiraju i na državnom i na regionalnom nivou. Aktivnosti koje se tiču ruralnog razvoja mogu obuhvatati, ali nisu ograničene samo na sljedeće:

a) povećanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva kroz podršku ulaganjima i restrukturiranju, uključujući i ulaganja u farme i šume, podršku preradi i stavljanju u promet, melioraciju zemljišta, komasaciju, navodnjavanje i upravljanje vodama, rano penzionisanje, stručno usavršavanje, pružanje savjetodavnih i proširenih usluga, osnivanje grupa proizvođača i uspostavljanje i funkcionisanje programa kvaliteta za poljoprivredne proizvode;

b) unapređenje životne sredine i sela kroz podršku održivom upravljanju zemljištem, uključujući i podršku poljoprivredi u planinskim područjima ili drugim područjima sa određenim nedostacima, programe zaštite biodiverziteta, staništa i pejzaža, podršku ekološki pogodnim metodama u poljoprivredi i šumarstvu, pošumljavanje, mjere koje imaju za cilj ublažavanje i prilagođavanje posljedica klimatskih promjena, upravljanje vodama (zaštita kvaliteta i očuvanje kvantiteta), zaštitu zemljišta, očuvanje genetskih resursa u poljoprivredi;

c) unapređenje kvaliteta života u seoskim oblastima i promovisanje raznovrsnosti privrednih djelatnosti, uključujući i obezbjeđivanje osnovnih usluga (npr. puteva, električne energije, vode, kanalizacije, prostora za lokalnu upravu/seoske organe, itd, za seosko stanovništvo, obnavljanje i razvoj sela, seoski turizam, razvoj novih privrednih djelatnosti radi proširenja seoske privrede i podršku lokalnim razvojnim aktivnostima, male projekte ruralnog razvoja na lokalnom nivou, na sopstvenu inicijativu);

d) Opis svake mjere/aktivnosti treba da obuhvati sljedeće informacije: e) Naziv mjere i pod-mjere politike; f) Zakonski osnov (naziv i referenca relevantnog pravnog akta); g) Ciljevi, obrazloženje i opšti opis; h) Korisnici, uslovi podobnosti i odabira; i) Detalji pružene podrške (nivoi i sastav isplata - udio privatnih i javnih sredstava); j) Utrošeni iznos, na godišnjem nivou, tokom posljednjih pet godina, i predviđeni budžet za predstojeće godine, po mjeri politike; k) Broj korisnika i prosječni iznos pomoći po korisniku; l) Upravljanje programom (odgovorni organ, obrada i odabir prijava, m) Evaluacija programa.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a)

U periodu od 2011-2015. godine iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona ukupno je izdvojeno 502.372,6 KM za mjere prestruktuiranja i unapređenja konkurentnosti poljoprivrede koje su date po godinama u sljedećoj tabeli:

Vrsta poticaja		2011	2012	2013	2014	2015
Strukturne i mjere ruralnog razvoja						
OSA 1: Mjere prestruktuiranja i unapređenje konkurentnosti poljoprivrede						
Modernizacija poljoprivrednih gazdinstava						
Investiranje u podizanje zaštićenih prostora (plastenici,			27.096,6	106.000,0		4.830,0

staklenici)						
Investiranje u nabavku mehanizacije i opreme		82.701,0	49.850,0			5.000,0
Investiranje u podizanje višegodišnjih zasada				58.980,0		10.550,0
Investiranje u podizanje višegodišnjih zasada JAGODASTOG VOĆA				26.220,0		131.100,0
UKUPNO PODRŠKA		82.701,0	76.946,6	85.200,0	106.000,0	151.480,0

Vrsta poticaja		2011	2012	2013	2014	2015
Strukturne i mjere ruralnog razvoja						
OSA 1: Mjere prestruktuiranja i unapređenje konkurentnosti poljoprivrede						
Modernizacija poljoprivrednih gazdinstava						
Investiranje u podizanje zaštićenih prostora (plastenici, staklenici)			20		3	5
Investiranje u nabavku mehanizacije i opreme		69	58			1
Investiranje u podizanje višegodišnjih zasada				38		8

Investiranje u podizanje višegodišnjih zasada JAGODASTOG VOĆA				59		19
UKUPNO KORISNIKA		69	78	79	3	32

b)Nema podrške

c) U periodu od 2011-2015. godine iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona u 2014. godini za unapređenje života u ruralnim područjima i ostalim mjerama ruralnog razvoja izdvojilo 9.000 KM za proizvodnju koja je prikazana u sljedećoj tabeli:

Vrsta poticaja		2011	2012	2013	2014	2015
Strukturne i mjere ruralnog razvoja						
OSA 3: Unaprijeđenje života u ruralnim područjima i ostale mjere ruralnog razvoja.						
Autohtone vrste biljaka i životinja					9.000,00	
UKUPNO					9.000,00	

24 Navedite informacije o postojećim programima i aranžmanima za njihovo upravljanje i provedbu uključujući: a) Zakonski osnov (naziv i referenca relevantnog pravnog akta); b) Ciljeve i opšti opis pravnog propisa; c) Usklađenost sa zakonodavstvom EU (ili stepen usklađenosti); d) Detalje o pruženoj podršci; e) Opis aranžmana za upravljanje i provedbu (uključujući ljudske, finansijske i infrastrukturne resurse, i ukoliko je moguće organizacionu šemu).

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a) U okviru poticaja organska proizvodnja je podržana za certicifikaciju organske poljoprivredne proizvodnje kroz Program poticaja poljoprivredne proizvodnje.

b) Sredstva za certifikaciju organske poljoprivredne proizvodnje odobravaju se na osnovu propisani kriterija iz Programa za poticaje i Uputstva o poticanju poljoprivredne proizvodnje.

c) Program za poticaj za poljoprivrednu proizvodnju Vlada Zeničko-dobojskog kantona donosi za tekuću godinu.

d) U okviru podrške za manja povoljna područja iz Budžeta ZDK a u skladu sa Programom poticaja odobrena je sljedeća podrška za manje povoljna područja za period 2009-2015.godina

2.	Vrsta podrške		2009		2010	2011	2012	2013	2014	2015
	3.2. OSA 2: Unapređenje životne sredine i sela									
	3.2.1. Plaćanja za manje povoljna područja									
	Manje povoljna područja (uopšteno)		4.564,0							
	Plaćanja za organsku poljoprivredu									

29 Poljoprivredni sektor bi trebalo opisati (u tabeli) pomoću sljedećih statističkih podataka (u mjeri u kojoj su dostupni), svaki put za najskoriji desetogodišnji period (npr. 2006-2015): a) korištena poljoprivredna površina (KPP) na nacionalnom i regionalnom nivou (kao i situaciju iz 1991. ukoliko je informacija dostupna): obradivo zemljište; neobrađeno zemljište; zemljište pod stalnim usjevima; vinogradi i voćnjaci, stalni pašnjaci; bašte; staklene bašte;. b) šumsko područje; c) razvoj strukture farmi (navesti kada su ankete o strukturi farmi sprovedene): struktura i veličina farmi po regijama (gdje postoje); rasprostranjenost farmi po obrađenoj površini; rasprostranjenost farmi po glavnim tipovima proizvodnje; rasprostranjenost farmi po veličini stada; površina koju zauzimaju farme manje od 2 ha, d) poljoprivredno stanovništvo i njegov razvoj, ako je moguće na osnovu Ankete o radnoj snazi: dio cjelokupne aktivne populacije; regionalna rasprostranjenost; poljoprivrednici koji se stalno i oni koji se povremeno bave poljoprivredom; rasprostranjenost po starosti i polu; e) prihodi farmi za poljoprivrednike koji se stalno bave poljoprivredom (bruto dodatna vrijednost po jedinici godišnjeg rada) uključujući poređenje sa prosječnim bruto zaradama zaposlenih van poljoprivrede; f) udio poljoprivrednog sektora u bruto nacionalnom proizvodu (BNP) po regijama; g) površina (u hektarima); prinos (u tonama ili hektarima) i proizvodnja (u tonama) meke pšenice, durum pšenice, ječma, kukuruza, raži, ovsa, drugih žitarica, osnovnog ili sertifikovanog sjemena, (sorte navedene u aneksu Uredbe 1308/2013), sjemena uljane repice, soje, suncokreta, sjeme ostalih uljarica, sušene stočne hrane, graška, azuki pasulja i slatke lupine, krompira,

repe, lana, konoplje i svilene bube (godišnja proizvodnja i površina na kojoj se uzgajaju), šećerne repe, riže, voća i povrća (po glavnim proizvodima), banana, hmelja, duvana, pamuka, stočne repe, sijena (osušenog i za silažu) i kukuruza za silažu, i živih biljaka odnosno cvijeća (izražena vrijednost); h) broj grla stoke, klanica i prosječne mase trupova teladi, junadi, krava, svinja, piladi i ostale peradi, kao i ovaca i koza; i) broj muznih krava, prinos mlijeka, proizvodnja mlijeka, isporuka mlijeka mljekarama uz navođenje količine i sadržaja masti, rasprostranjenost isporučenih količina i broj proizvođača po veličini stada, količina direktne prodaje prema vrsti mlijeka i broj proizvođača koji se bave direktnom prodajom, količina mlijeka za sopstvene potrebe (gazdinstava), uz navođenje odvojenih podataka o količinama za stočnu hranu i za ishranu ljudi. j) broj krava nemuzara (ostalih krava) i broj specijalizovanih rasa tovnih goveda, ovaca i koza; k) nivo u kom proizvodnja glavnih poljoprivrednih proizvoda, uključujući najvažnije vrste voća i povrća, jaja, meda i vune, zadovoljava domaće potrebe; l) tržišni bilans stanja za glavne kulture (meka pšenica, durum pšenica, ječam, kukuruz, raž, ovas, ostale žitarice, uljana repica, suncokret, soja, rafinirani šećer i izoglukoza), glavne vrste mesa (govedina, svinjetina, meso peradi, kao i ovčije i kozije meso) i glavne mliječne proizvode (maslac, obrano mlijeko u prahu, punomasno mlijeko u prahu, sir). bilans stanja treba da sadrži proizvodnju, domaću potrošnju (potrošnju za ishranu ljudi, odnosno životinja, gdje je primjenjivo), uvoz, izvoz, početne i završne zalihe; m) vino (površine vinograda i godišnja proizvodnju, uključujući proizvodnju alkohola i šire); n) proizvodnja etil alkohola poljoprivrednog porijekla uz navođenje detaljnih podataka o proizvodu koji je korišten za proizvodnju alkohola; o) proizvodnja i upotreba sertifikovanog sjemena; p) maslinovo ulje; broj stabala maslina i tržišna cijena za svaku kategoriju proizvoda, uz navođenje faze proizvodnje i kvaliteta. Navedite da li postoji kompjuterizovani informacioni sistem poput Geografskog

informacionog sistema za uzgoj maslina, i ako postoji opišite ga; q) Proizvodnja i upotreba duvana (kategorije proizvoda, faza proizvodnje i količina za svaku kategoriju, obim direktne prodaje po vrsti proizvoda i broju proizvođača, uključujući podatke o postojećem registru/registrima) r) Ekonomski računovodstveni podaci za poljoprivredu; s) Poljoprivredni budžet prema mjerama (podrška tržištu, direktna plaćanja, socijalno osiguranje, ruralni razvoj) i ukupna podrška u oblasti poljoprivrede; t) Trgovinski tokovi (obim i vrijednost) prema kategoriji proizvoda: i. Uvoz (uz navođenje iznosa preferencijalne trgovine): A. iz Evropske unije; B. iz Srbije, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Albanije, Crne Gore i sa Kosova; C. iz ostalih zemalja svijeta, navodeći tri najznačajnija partnera. ii. Izvoz (uz navođenje iznosa preferencijalne trgovine): D. u Evropsku uniju; E. u Srbiju, Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju, Albaniju, Crnu Goru i na Kosovo; F. u ostale zemlje svijeta, navodeći tri najznačajnija partnera.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ukupna podrška u oblasti poljoprivrede od 2006-2015. godine

Godina			2006	2007	2008	2009	2010
UKUPNO PODRŠKA (KM)			1.005.000,0	1.290.000,0	2.300.000,0	1.611.126,6	1.466.056,2
			2011	2012	2013	2014	2015

UKUPNO PODRŠKA (KM)			1.361.629,3	1.933.998,2	1.894.679,6	2.033.239,0	1.810.284,2

Mjera podrške	2011	2012	2013	2014	2015
Mjere podrške tržištu	3.889.555,7	2.751.253,6	7.326.356,7	5.051.606,5	1.806.039,8
Mjere direktne podrške proizvodnji	107.156.425	92.092.694	113.068.372	102.561.708	100.636.152
Mjere ruralne politike	15.622.326	55.655.764	13.783.245	18.683.745	4.684.964
Opšte usluge u poljoprivredi	4.957.195	8.295.170	6.788.314	6.164.368	4.186.308
Ostalo (nealocirano)	10.431.376	7.283.781	3.871.956	6.710.507	2.045.511
Ukupno	142.056.878	166.078.662	144.838.245	139.171.933	113.358.975

Mjera podrške	2011	2012	2013	2014	2015
Mjere podrške tržištu	233.783	256.683	287.479	185.623	310.077
Mjere direktne podrške proizvodnji	910.471	1.402.368	626.674	1.200.019	1.051.297
Mjere ruralne politike	82.701	91.947	918.789	204.202	166.480
Opšte usluge u poljoprivredi	121.165	40.000	38.647	23.000	274.430
Ostalo (nealocirano)	13.510	143.000	23.090	420.395	8.000
Ukupno	1.361.629,3	1.933,998,2	1.894.679,6	2.033.239,0	1.810.284,2

	2011	2012	2013	2014	2015

Ukupna podrška	1.361.629,3	1.933,998,2	1.894.679,6	2.033.239,0	1.810.284,2

Mjere ruralne politike	2011	2012	2013	2014	2015
Osa 1	82.701,0	91.946,6	918.789,2	195.202,1	166.480,0
Osa 2					
Osa 3				9.000,0	
Ukupno	82.701,0	91.946,6	918.789,2	204.202,1	166.480,0

Vrsta podsticaja	2002	2003	2004[1]	2007	2008	2009
Projekti Kantoni ukupno	16.000,0	40.000,0	40.000,0	60.000,0		
Mliječni kartoni		100.000,0			203.680,0	172.724,4
Ukupno (KM)	16.000,0	140.000,0	40.000,0	60.000,0	203.680,0	172.724,4

Vrsta podsticaja	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Projekti Kantoni ukupno						182.710,0
Dijagnostička ispitivanja			16.500,0			
Medijsko promovisanje poljoprivrede			17.500,0	38.647,0	23.000,0	
Mliječni kartoni	165.630,0	121.165,0				54.720,0
Podrška registraciji-obrt						14.000,0
Ukupno (KM)	165.630,0	121.165,0	34.000,0	38.647,0	23.000,0	251.430,0

[1] Tokom 2005 i 2006 godine nije bilo podrške za Opšte usluge

33 Dostavite statističke podatke o kompenzcijskim plaćanjima za brdska i planinska područja: broj imanja, korištena poljoprivredna površina (KPP) i broj grla stoke (BGS) u sljedeće tri kategorije: a) Visine iznad 800 m; b) Padine iznad >20% (ispod 800 m); c) Visine između 600 i 800 m i padine iznad 15%.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona nema podataka za kompenzcijskim plaćanjima za brdska i planinska područja.

34 Dostavite statističke podatke o kompenzacijskim plaćanjima za područja sa značajnim nedostacima: a) područja gde je prinos trave ili žitarica ispod 80% nacionalnog prosjeka: broj imanja, ukupni KPP i ukupni BGS; b) područja gdje su ključni ekonomski pokazatelji (npr. dodatna vrijednost, bruto i neto prihod po farmi i po jedinici godišnjeg rada itd), ispod nacionalnog prosjeka: broj poljoprivrednika, ukupni KPP i ukupni BGS.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne posjedujemo statističke podatke.

35 Dostavite statističke podatke o ulaganjima u ruralna područja: broj i udio imanja gde je prihod po jedinici godišnjeg rada 1,2 puta manji od prosjeka radnika na tom području koji se ne bave poljoprivredom i koji donosi bar 50% ukupnog prihoda vlasnika farme.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne posjedujemo statističke podatke.

36 Dostavite statističke podatke mladim poljoprivrednicima i ranom penzionisanju: Starosni profil vlasnika farmi gledano kroz petogodišnje periode, uključujući broj onih ispod 40 godina starosti i broj onih koji imaju bilo kakve penzione beneficije.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne posjedujemo statističke podatke.

37 Dostavite statističke podatke o grupama proizvođača: a) % proizvodnje po vrijednosti kojom rukovode grupe proizvođača za svaki od glavnih sektora proizvodnje. Navedite detalje za sektor voćarstva i povrtarstva; b) % imanja koja su članovi grupe proizvođača u svakom sektoru. Navedite detalje za sektor voćarstva i povrtlarstva.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne posjedujemo statističke podatke.

38 Dostavite statističke podatke o stavljanju na tržište i preradi za svaki od glavnih sektora: a) % proizvedene količine koja je prerađena i postojeći kapacitet prerade; b) prognozu porasta u udjelu prerađenih količina i kapaciteta tokom narednih 10 godina. c) Kapacitete koji zahtijevaju modernizaciju.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne posjedujemo statističke podatke.

Poglavlje 12: Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika

2 Navedite postojeće i planirane resurse (ljudske, materijalne i finansijske) dodijeljene svakom sektoru.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove kantonalna veterinarska inspekcija nalazi se u Sektoru za inspekcijski nadzor u oblastima poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije. Trenutno je radno angažirano 10 kantonalnih veterinarskih inspektora i 1 glavni kantonalni veterinarskih inspektora, a planirano je 12 kantonalnih veterinarskih inspektora i 1 glavni kantonalni veterinarskih inspektora.

Kantonalna veterinarska inspekcija raspolaže sa 8 službenih vozila. Svaki od inspektora je opremljen računarskom opremom. Inspekcijski nadzori vode se u IT sistemu, aplikaciji "E-inspektor".

PRILOG: TABELA 1 - VETERINARSKA INSPEKCIJA

Budžetska sredstva nisu namjenski dodijeljena kantonalnoj veterinarskoj inspekciji, nego su ista planirana na nivou Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, u iznosu od 2.127.912,00 KM za 2017. godinu, a odnose se na plaće i naknade troškova zaposlenih, doprinos poslodavca i ostali doprinosi, izdatke za materijal i usluge i nabavku opreme.

Tabela za poljoprivrednu inspekciju dostavljena je kao prilog u odgovoru na pitanje 2 c) Poglavlja 11.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstva i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona u sastavu Sektora poljoprivrede i veterinarstva, nalazi se odsjek za veterinarstvo.

U odsjeku za veterinarstvo, sistematizacijom su planirana tri radna mjesta i to:

1. Šef odsjeka za veterinarstvo,

2. Stručni saradnik za higijenu namirnica životinjskog porijekla i prehrambenih proizvoda,

3. Stručni saradnik za zdravstvenu zaštitu životinja i promet veterinarskih lijekova,

Radno mjesto Šefa odsjeka za veterinarstvo nije popunjeno do danas ali se planira za budući period.

Materijalni resursi: kancelarija sa uredskom opremom (dva PC-računara), u narednom periodu planira se nabavka terenskog vozila.

Finansijski resursi - Odsjeka za veterinarstvo :

2012.godina 200.000,00 KM

2013.godina 60.000,00 KM

2014.godina 62.055,00 KM

2015.godina 50.000,00 KM

2016. godina 35.000,00 KM

Planirani budžet u 2017 godini: 44.500,00 KM + 250.000,00 KM prikupljenih od veterinarsko zdravstvenih pregleda i kontrola izvršenih od strane kantonalni veterinarskih inspektora.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U Zavodu za javno zdrasvtvo po pitanju bolesti prenosivih hranom i vodom dijelom svog radnog vremena se bavi 4 doktora medicine specijalista epidemiologije, 2 doktora medicine specijalista higijene, 4 diplomirana sanitarna inžinjera, 4 viša sanitarna tehničara i 2 sanitarna tehničara SSS.

Koristi se poslovni prostir, komjuterska oprema, vozila zavoda, kao i laboratorijska oprema.

Ove aktivnosti se ne finansiraju iz budžeta ZDK.

3 Dostavite opis upravne strukture, kao i njenog predviđenog razvoja. Obuhvatite dva seta organiozacionih dijagrama: jedan sa postojećom strukturom i drugi sa planiranom budućom strukturom (potrebno je navesti datume kada se predviđa uspostavljanje novih administrativnih subjekata)

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je samostalna kantonalna uprava, u čijem se sastavu nalaze dvije organizacione jedinice - Sektor za inspekcijski nadzor u oblastima rada, prometa roba, vršenja usluga, obrta, saobraćaja i tehnike i Sektora za inspekcijski nadzor u oblastima poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove predviđena su ukupno 103 radna mjesta, a trenutno je popunjeno 66 radnih mjesta. Nije planirano uspostavljanje novih administrativnih subjekata.

Kantonalna poljoprivredna i kantonalna veterinarska inspekcija organizirane su u sastavu Sektora za inspekcijski nadzor u oblastima poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije.

Organizaciona shema Uprave dostavljena je kao prilog u odgovoru na pitanje 2 c) Poglavlja 11.

Poljoprivredna inspekcija obavlja poslove koje se odnose na inspekcijski nadzor u oblasti poljoprivrednog zemljišta, slatkovodnog ribarstva, novčanih podrški potencijalnih klijenata za ostvarenje prava na federalni poticaj, unutrašnjeg prometa sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, prometa fitofarmaceutskih sredstava i mineralnih đubriva, kao i drugih

poslova u oblasti poljoprivrede u skladu sa zakonom. Glavni kantonalni poljoprivredni inspektor:

- neposredno rukovodi kantonalnom poljoprivrednom inspekcijom

- planira i organizuje vršenje inspekcijskog nadzora nad provođenjem federalnih zakona i drugih propisa koji spadaju u nadležnost kantonalne poljoprivredne inspekcije

- ostvaruje saradnju sa nadležnim federalnim inspekcijama,sa resornim federalnim i kantonalnim ministarstvima i općinskim službama u vezi pitanja koja se odnose na oblast poljoprivredne inspekcije

- za zakonito, stručno i blagovremeno obavljanje poslova i zadataka svog radnog mjesta odgovora pomoćniku direktora, direktoru Uprave i Vladi kantona.

- po ovlaštenju direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove kantonalni poljoprivredni inspektori vrše inspekcijski nadzor nad provođenjem propisa Bosne i Hercegovine i to: Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima („Sl. glasnik BiH“, br. 49/04) i Zakon o mineralnim đubrivima („Sl. glasnik BiH“, br. 46/04 i 76/11)

Poljoprivredna inspekcija u oblasti fitosanitarne politike obavlja poslove koje se odnose na inspekcijski nadzor u oblasti sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu bilja (fitofarmaceutska sredstva) i mineralnih đubriva.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Referisati na odgovarajući dijagram iz Ministarstva poljoprivede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona a shodno „Napomeni DEI“ pitanje broj 2. Poglavlja 11.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Upravnu strukturu čine:

Vlada ZDK
Ministar MZ ZDK
Direktori ZZJ
Načelnici službi HES / Šefovi službi za lab.dijagnostiku

Nema usvojenih planova za promjenu strukture.

4 Opišite zakonodavne nadležnosti po pitanju propisa u oblasti sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnih pitanja: a) precizirajte koji su nadležni organi (za zakonodavstvo)i kako se zakonodavstvo usvaja (kako će se usvajati) (prvenstveno kroz parlamentarnu proceduru ili putem naredbi i uredbi koje donose ministri) b) objasnite kako se osigurava(ili će se osigurati) koordinacija u pogledu usklađivanja, provedbe i izrade politika čiji je cilj puna pokrivenost prehrambenog lanca; c) objasnite koje su zakonske mogućnosti usvajanja propisa koji će se provoditi postepeno i u koje je moguće ugraditi pojmove EU i pozivanja na druge pravne propise EU.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na ovo pitanje informaciju će dati Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Sarajevo. Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko -

dobojskog kantona nije imalo do danas zakonodavnih aktivnosti po pitanju propisa u oblasti sigurnosti hrane i veterinarstva.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalno ministarstvo zdravlja ZDK nema nadležnosti za donošenje propisa iz oblasti sigurnosti hrane, samo konsultativno djeluje sa kompententnim zakonodavnim tijelima i organima.

5 Dostavite detaljne podatke o kontrolnim aktivnostima i provedbi u oblasti sigurnosti hrane (i hrane za životinje), veterinarske i fitosanitarne politike, kao i detalje vezane za način organizacije kontrola u pogledu njihove učestalosti, izbora objekata, postupaka za uzimanje uzoraka i postupaka u slučaju kršenja propisa. Precizirajte koji su organi nadležni za kontrolne aktivnosti i provedbu, te koje su njihove odgovornosti. Opišite mehanizme koordinacije.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona, odsjek za veterinarstvo u skladu sa Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) nadležno je za utvrđivanje veterinarsko-zdravstvenih uslova u objektima koji proizvode hranu životinjskog porijekla u unutrašnjem prometu, stočnu hranu i to u: klaonicama, objektima za preradu mlijeka, mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, u objektima za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje. Postupak utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih uslova, odnosno postupak odobravanja i registracije navedenih objekata propisani su Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima za objekte koji proizvode hranu životinjskog porijekla („Službene novine FBiH“ broj: 22/13), Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine FBiH“ broj: 47/03 i 5/10) i Odlukom o higijeni hrane za životinje („Službeni list BiH“ broj: 6/16), kao i drugim propisima.

U skladu sa Zakonom o veterinarstvom („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) za objekte za klanje životinja, rasijecanje i obradu mesa, preradu mlijeka i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, propisano je da rješenje o ispunjavanju veterinarsko-zdravstvenih uslova važi dvije godine. Prije isteka prethodno navedenog roka kantonalni ministar donosi rješenje o daljnjem ispunjavanju ili neispunjavanju uslova. Proizvodnja i promet hrane životinjskog porijekla može se obavljati samo u objektima koji su odobreni ili registrovani od strane Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK-a i upisani u Registar odobrenih i registrovanih objekata za područje kantona i Jedinstveni registar odobrenih i registrovanih objekata FBiH propisanih Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja registra odobrenih i registrovanih objekata i načinu dodjele veterinarskih kontrolnih i evidencijskih brojeva u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 70/12 i 8/14). Zahtjev za odobravanje objekta za proizvodnju hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje, sa propisanom dokumentacijom, podnosi se Ministarstvu poljoprivrede. Ispred Ministarstva, iz odsjeka za veterinarstvo imenuje se komisija koja utvrđuje ispunjenost propisanih uslova u navedenim objektima, a na osnovu procjene komisije donosi se rješenje o ispunjavanju propisanih uslova.

Organi koji su nadležni za kontrolne aktivnosti i provedbu su: Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona tj. kantonalna veterinarska inspekcija.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nadležnost kantonalne poljoprivredne inspekcije u oblasti fitosanitarne politike:

Inspekcijske kontrole se vrše na osnovu godišnjeg programa rada Uprave i mjesečnih planova rada, i iste se vrše kao redovne kontrole i kontrole i po zahtjevu građana (predstavke).Sve

kontrole se vrše provjerom dokumentacije, provjerom ispunjavanja propisanih uslova i fizičkom provjerom proizvoda (deklaracija, uputstva i dr.).Objekti se biraju iz baze podataka kroz primjenu informacionog sistema e-inspektor. Učestalost kontrola nije propisana već se vrši na osnovu procjene inspektora i utvrđenih nepravilnosti u predhodnom periodu. Nije utvrđena dokumentovana kategorizacija objekata u odnosu na procjenu rizika.Postupak u slučaju kršenja propisa se ogleda u sljedećem:

- upravne, preventivne i druge mjere poljoprivredni inspektor naređuje donošenjem rješenja

- izdaje prekršajne naloge i podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredaba zakona

Pregled izvršenih inspekcijskih kontrola iz oblasti fitosanitarne politike za period 5 godina; tabela u prilogu

Inspekcijskim nadzorom je utvrđeno da se vrši promet sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja bez deklaracije na ambalaži uvoznika i neispunjavanje propisanih uslova za obavljanje djelatnosti prometa sjemena i sadnog materijala na malo koje se odnose na registraciju kod nadležnog suda i neispunjavanje uslova u pogledu stručne spreme zaposlenog lica. U oblasti prometa mineralnih đubriva i sredstava za zaštitu bilja/fitofarnaceutskih sredstava, utvrđeno je da subjekti kontrole vrše promet mineralnih đubriva i fitofaramceutskih sredstava a isti nisu upisani u Registar, ne vode propisanu evidenciju o prometu i korištenju fitofarmaceutskih sredstava i ne ispunjavaju uslove u pogledu stručne spreme zaposlenog lica. Inspekcijski nadzor primjene Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Sl. glasnik BiH", br. 23/03) i propisa donesenih na osnovu njega vrše fitosanitarni inspektori nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta. Mehanizam koordinacije se ogleda kroz ostvarenje saradnje sa nadležnim federalnim inspekcijama, sa resornim federalnim i kantonalnim ministarstvima i općinskim službama u vezi pitanja koja se odnose na oblast poljoprivredne inspekcije.

Pregled donesenih upravnih mjera i izdatih prekršajnih naloga za period 5 godina; tabela u prilogu

Veterinarska inspekcija Ze-do kantona

Kantonalna veterinarska inspekcija Zeničko-dobojskog kantona vrši inspekcijske kontrole na osnovu godišnjeg programa rada Uprave i mjesečnih planova rada inspekcija koje su u sastavu Uprave. Inspekcijske kontrole provode inspektori kao lica sa posebnim ovlaštenjima, po službenoj dužnosti, a osim planiranih redovnih kontrola, one mogu biti inicirane i po zahtjevu građana (predstavke) ili neplanirane vanredne kontrole koje se provode u vezi sa nekom incidentnom situacijom („ad hoc“ kontrole).

Organizaciju inspekcijskih kontrola u oblasti sigurnosti hrane i hrane za životinje i veterinarske politike priprema glavni kantonalni veterinarski inspektor kroz mjesečne planove rada. Plan se izrađuje na osnovu evidencije odobrenih objekata kojima raspolaže inspekcija kao i raspoloživi podaci o određenim neusklađenostima za neke od njih. Na osnovu izrađenog mjesečnog plana rada koji se za svaki mjesec donosi do 25. u prethodnom mjesecu, izdaju se mjesečni nalozi za postupanje svakom inspektoru pojedinačno. Nalozi za postupanje sadrže popis objekata koji će biti kontrolirani, a kontrole se vrše prema ček listama koje se nalaze u elektronskom sistemu E-inspektor. Učestalost inspekcijskih kontrola nije propisana niti

postoji kategorizacija objekata prema procjeni rizika, pa se učestalost kontrola i izbor subjekata svodi na procjenu glavnog inspektora. Planovima se pokušava obuhvatiti svaki subjekt najmanje jednom godišnje.

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona nema raspoloživih sredstava za finansiranje ispitivanja i ono se ne provodi sistematski u organizaciji ove uprave. Kod incidentnih situacija uzimanje uzoraka i ispitivanje pada na teret subjekta. Kod utvrđenih neusklađenosti inspekcija poduzima mjere u cilju otklanjanja nedostataka i to: kod neusklađenog proizvoda se vrši njegova identifikacija i opoziv iz prometa, a kod neusklađenosti procesa njegova identifikacija i način njegovog otklanjanja. Mjere koje inspekcija poduzima su upravne (rješenja o zabrani i naređenja o otklanjanju nedostataka), uz napomenu da kantonalni veterinarski inspektor ne može zabraniti upotrebu odobrenog objekta ukoliko utvrdi znatna odstupanja od propisanog, nego može zatražiti od nadležnog ministra da povuče rješenje o odobravanju objekta. Pored upravnih mjera izriču se i novčane kazne putem prekršajnih naloga ili pokretanjem prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ukoliko se radi o ozbiljnijem kršenju propisa.

Uzimanje službenih uzoraka se provodi kod svih subjekata u poslovanju sa hranom prema Planu službenog uzorkovanja kojega za svaku godinu donosi i finansira Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Obuhvaćeni su svi objekti koji se nalaze u Evidenciji odobrenih objekata Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, a podrazumijeva uzimanje uzoraka proizvoda, briseva sa radnih površina ili pribora i uzoraka vode. Način uzimanja uzoraka i ispitivanja se provode prema kriterijima koji su sadržani u Pravilniku o mikrobiološkim kriterijima za hranu („Službeni glasnik BiH“ br.: 11/13) i Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Službeni glasnik BiH“ br.: 40/10). Kod utvrđenih neusklađenosti nadležni inspektor poduzima mjere za otklanjanje nedostataka upravnim i represivnim mjerama. O svemu izvještava Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Plan službenog uzorkovanja na prisustvo Salmonella spp. se provodi u organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva za svaku godinu. Iako važeći propisi propisuju da nadležni veterinarski inspektor vrši službeno uzorkovanje najmanje jednog jata brojlera na l0 % farmi na području njegove nadležnosti koje imaju više od 5.000 jedinki, Planom uzorkovanja Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva predvidi uzorkovanje na svim peradarskim farmskim objektima. Kod pozitivnog nalaza nadležni inspektor naređuje mjere potrebne mjere, sanitarno klanje peradi uz mjere mehaničkog čišćenja objekta, dezinfekcije, odmaranja objekta i kontrolnog uzimanja uzoraka radi provjere provedenih mjera. Inspektor o svemu izvještava Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Program praćenja rezidua, kao nacionalni program, za svaku godinu planira Ured za veterinarstvo BiH. Broj uzoraka i ispitivane supstance za pojedine kantone određuje Ured, a izbor objekata u kojima se uzimaju uzorci je u nadležnosti inspektora i on ovisi od podataka o prethodnim neusklađenostima. Finansiranje ispitivanja je u nadležnosti Ureda. Kod utvrđenog prisustva rezidua nadležni inspektor metodom „follow up“ utvrđuje kako i na koji način je došlo do pojave rezidua, te u skladu sa tim poduzima određene mjere - korektivne i represivne, sa ciljem otklanjanja uzroka i nedostataka koji su doveli do pojave rezidua.

Inspektor o svemu izvještava Ured za veterinarstvo BiH i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstava.

Kontrolne aktivnosti i njihova provedba, prema materijalnim propisima koji propisuju nadležnost kantonalnim organima jesu zadatak Kantonalne uprave za inspekcijske poslove. Kontrolne aktivnosti prema zakonima koji nisu propisali nadležnost kantonalnim organima, a to su uglavnom državni propisi, kantonalna inspekcija provodi na osnovu ovlaštenja direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove. Kantonalna veterinarska inspekcija je odgovorna za nadzor nad zakonitošću rada subjekata u poslovanju sa hranom i hranom za životinje kao i u oblasti veterinarstva. Za svoj rad odgovara direktoru Uprave i Vladi Kantona.

Kontrolne aktivnosti osim inspekcije mogu provoditi i ministarstva za stvari i projekte koje planiraju i implementiraju.

Pregled izvršenih inspekcijskih kontrola u oblasti sigurnosti hrane i hrane za životinje i veterinarske politike za period od 5 godina prikazan je u tabeli 1 / u prilogu

6 Provedba: Za svaku od sljedećih stavki navedenih u nastavku, a koje su obuhvaćene oblastima sigurnosti hrane, veterinarskom i fitosanitarnom politikom dostavite detaljne podatke o mjerama preduzetim za osiguranje pravilne provedbe propisa koji se odnose na sljedeće aktivnosti (indikativna lista), te podatke o sankcijama u slučaju neprovođenja/neusklađenosti: a) laboratorije koje se koriste za higijensku, veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu, analizu hrane za ljude i hrane za životinje¬ (hemijska, mikrobiološka, analiza na prisustvo GMO itd.); trenutne i planirane aktivnosti (skupa sa rokovima) za usklađivanje sa sistemima EU, rokovi za akreditaciju prema zakonima EU skupa sa nazivom tijela za akreditaciju, metodama za uzimanje uzoraka i analizu (uopšteno, za kontaminate, za materijale koji dolaze u dodir sa hranom, itd.), te komandni lanac; dostavite poseban opis sistema referentnih laboratorija ako one postoje; ako ne postoje, navedite gdje se Bosna i Hercegovina trenutno nalazi u pogledu relevantnog zakonskog propisa (zakonskih propisa) koji osigurava njihovo uvođenje. b) upravljanje kriznim situacijama; c) upravljanje rizikom i procjena rizika; d) uspostavljanje sistema brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF).

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

a) laboratorije koje se koriste za higijensku, veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu, analizu hrane za ljude i hrane za životinje.

Kantonalna veterinarska inspekcija trenutno koristi one laboratorije za higijensku i veterinarsku kontrolu, analizu hrane za ljude i hrane za životinje, koje su ovlaštene i akreditirane od nadležnih tijela. Kod provođenja Plana službenog uzorkovanja izbor

laboratorija je na Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva koje planom određuje broj i vrstu uzoraka kao i koja laboratorija će vršiti ispitivanja.

Kod provođenja Plana službenog uzorkovanja na prisustvo Salmonella spp. koji se također provodi u organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,

planom su određene laboratorije u kojima se mogu vršiti ispitivanja, a konkretan izbor laboratorija je na nadležnom inspektoru.

Kod provođenja Programa praćenja rezidua kojega vodi Ured za veterinarstvo BiH, izbor laboratorija je na Uredu za veterinarstvo BiH.

b) Upravljanje kriznim situacijama

Sigurnost hrane

Agencija za sigurnost hrane u suradnji sa mjerodavnim organima mora izraditi opći plan za upravljanje krizom na području zdravstvene ispravnosti hrane. Plan donosi Vijeće ministara, a njime se utvrđuju vrste rizika koje potiču od hrane i mogu biti opasnost po ljudsko zdravlje. Ovim Planom se utvrđuju praktični postupci potrebni za upravljanje krizom.

Agencija za sigurnost hrane sa mjerodavnim organima donosi mjere ograničenja stavljanja hrane na tržište i zahtjev za povlačenje hrane s tržišta ako postoje razlozi za sumnju da je hrana zdravstveno neispravna. Ako postoji osnovana sumnja da bi hrana mogla predstavljati rizik za zdravlje ljudi i životinja, Agencija će poduzeti korake da o opasnostima za zdravlje obavijesti javnost.

Odgovornost je subjekta u poslovanju s hranom da ako zna ili opravdano sumnja da hranu koju je uvezao, proizveo, preradio, stavio na tržište ili distribuirao, ne udovoljava zahtjevima zdravstvene ispravnosti, dužan je odmah spriječiti stavljanje na tržište, odnosno ako hrana nije više pod njegovom neposrednom kontrolom, o tome odmah obavijestiti mjerodavne organe. Ako je hrana stigla do potrošača, subjekt mora obavijestiti potrošača o razlozima za njeno povlačenje i zatražiti povrat.

Kada se utvrdi da je hrana ozbiljan rizik za zdravlje ljudi i okoliš i da se ne može na zadovoljavajući način otkloniti, ovisno o težini situacije, nadležna inspekcija može narediti jednu ili više mjera i to: ako je hrana domaćeg porijekla - privremena zabrana ili stavljanje na tržište ili upotreba hrane, određivanje posebnih uslova za navedenu hranu, određivanje mjera neškodljivog uklanjanja navedene hrane, druge odgovarajuće privremene mjere. Ako hrana potiče iz uvoza mjere mogu biti: privremena zabrana uvoza iz zemlje ili dijela zemlje izvoznice ili zemlje provoza, određivanje posebnih mjera za navedenu hranu iz zemlje ili dijela zemlje izvoznice ili zemlje provoza, određivanje mjera neškodljivog uklanjanja navedene hrane, druge odgovarajuće privremene mjere.

Veterinarska oblast

U slučaju pojave zarazne bolesti ili sumnje na zaraznu bolest svaki imalac životinje je o tome dužan odmah obavijestiti najbližu veterinarsku organizaciju koja o tome odmah obavještava kantonalnog veterinarskog inspektora. Imalac životinje je dužan odmah ograničiti kretanje sumnjivim životinjama i spriječiti kontakt sa ljudima ili drugim životinjama. Sumnju ili

utvrđenu zaraznu bolest kantonalni veterinarski inspektor odmah na propisan način prijavljuje Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnoj upravi za inspekcijske poslove – glavnom federalnom veterinarskom inspektoru i Kantonalnom ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu. Kantonalno ministarstvo je dužno o tome obavijestiti pravna i fizička lica koja se bave veterinarskom djelatnošću nadležnu veterinarsku službu OS na području Kantona. Kod pojave zoonoze Ministarstvo je dužno obavijestiti i organ uprave nadležan za poslove zdravstva. Ministarstvo je dužno obavijestiti i

sve navedene o prestanku zarazne bolesti. Kod utvrđivanja zarazne bolesti i dok traje opasnost od zarazne bolesti, kantonalni veterinarski inspektor u ovisnosti od nivoa opasnosti, može odrediti jednu ili više mjera propisanih zakonom. Kod pojave epizootija kantonalni ministar određuje zaraženo i ugroženo područje. Zaraženo područje obuhvata teritorij prečnika 20 km od centra pojave bolesti. Proglašenje zaraženog ili ugroženog područja koje zahvata teritorij dva kantona vrši Federalno ministarstvo. U slučaju pojave zarazne bolesti koja se brzo širi i ugrožava zdravlje životinja u Federaciji, federalni ministar može odrediti da se za zaštitu od takve bolesti primjenjuju sve ili pojedine mjere koje su propisane zakonom. Zakon o veterinarstvu je propisao listu zaraznih bolesti od posebnog interesa za Federaciju, a Vlada Federacije može na prijedlog federalnog ministra nadopunjavati drugim bolestima.

Kod pojave zarazne bolesti koja se naročito brzo širi i koja može nanijeti veliku ekonomsku štetu i u slučajevima ugroženosti bolestima sa liste „A“ OIE kantonalno ministarstvo dužno je osnovati krizni štab za zarazne bolesti, odrediti ekipe doktora veterinarske medicine i drugih zaposlenika na epizootiološkom području radi provođenja mjera suzbijanja i iskorjenjivanja bolesti. Kantonalni veterinarski inspektor je član kriznog štaba za zarazne bolesti.

Kad na ugroženom području nema dovoljan broj doktora veterinarske medicine za suzbijanje bolesti, federalni ministar može odrediti dovoljan broj doktora iz drugih kantona. U ovim situacijama federalni ministar može Federalnoj Vladi predložiti upotrebu vojske i policije, a kantonalnim vladama može predložiti upotrebu kantonalne policije.

c) Upravljanje rizikom i procjena rizika; Sigurnost hrane

Upravljanje kriznim situacijama, procjena rizika definirano je Zakonom o hrani (Sl. glasnik BiH br. 50/04).

Upravljanje rizikom obavljaju mjerodavni organi. Ono osigurava da preventivne i kontrolne mjere poduzete radi smanjenja, uklanjanja ili izbjegavanja rizika za zdravlje ljudi pri konzumiranju hrane bude utemeljeno na rezultatima procjene rizika te da budu učinkovite, nepristrane i primjerene. Procjena rizika temelji se na dostupnim naučnim dokazima i obavlja se na neovisan, objektivan i transparentan način. Procjenu rizika obavlja Agencija u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, sa ciljem postizanja visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi. Da bi osigurala pravovremenu, pouzdanu, objektivnu i razumljivu informaciju o opasnostima, odnosno riziku povezanom s hranom i hranom za životinje, Agencija o tome obavještava mjerodavna tijela, subjekte u poslovanju s hranom i subjekte u poslovanju s hranom za životinje, potrošače i druge mjerodavne institucije i zainteresirane strane. U posebnim situacijama, nakon procjene dostupnih informacija, kada se identificira mogućnost štetnog djelovanja hrane na zdravlje ljudi, da bi se razjasnile naučne nedoumice, mjerodavni organi mogu poduzeti privremene mjere upravljanja rizikom koje su neophodne za osiguranje najvišeg mogućeg nivoa zaštite zdravlja ljudi, do dobijanja naučno utemeljenih saznanja potrebnih za sveobuhvatnu procjenu rizika. Ove mjere moraju biti primjerene i ne

ograničavati trgovinu više nego što je potrebno i moraju biti ponovno razmotrene u primjerenom roku.

Ako postoji osnovana sumnja da bi hrana ili stočna hrana mogli predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili životinja, Agencija će poduzeti korake da obavijesti javnost o opasnostima za zdravlje. Javnosti se prezentiraju podaci o identifikaciji hrane ili stočne hrane u najvećoj mjeri, navodeći vrstu hrane, rizik koji predstavlja, te mjere koje se poduzimaju ili će se poduzeti za sprečavanje, smanjenje ili uklanjanje rizika. Veterinarska oblast Upravljanje rizikom vrše nadležni organi poduzimanjem mjera, provođenjem nadzora i kontrola. Federalno ministarstvo prati stanje, pojave i kretanje zaraznih bolesti životinja na teritoriju Federacije i u drugim državama. Kantonalno ministarstvo prati stanje, pojave i kretanje zaraznih bolesti životinja na teritoriju kantona. Mjere za otkrivanje i sprječavanje zaraznih bolesti životinja u skladu sa epizootiološkim stanjem i stepenom ugroženosti, krajem svake tekuće godine za narednu godinu, propisuje federalni ministar. Naređene mjere provode mjesno nadležne veterinarske organizacije, a nadzor nad provođenjem propisanih mjera vrši kantonalna veterinarska inspekcija. Kada se utvrdi zarazna bolest i dok traje opasnost od zarazne bolesti od interesa za Federaciju BiH, nadležni veterinarski inspektor može narediti jednu ili više mjera koje su propisane zakonom (član 40. Zakona o veterinarstvu „Službene novine Federacije BiH“ broj: 46/00). U slučajevima posebnih okolnosti elementarnih nepogoda ili epizootija, federalni ministar može odrediti i druge mjere i radnje koje nisu utvrđene zakonom, radi suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti.

d) Uspostava sistema brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF). Sistem brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje uspostavljen je u Bosni i Hercegovini. Sistem brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje, osnovni je alat za razmjenu informacija između kompetentnih institucija u slučajevima kada postoji rizik za ljudsko zdravlje nastao hranom, zbog kojega su pokrenute određene mjere poput povlačenja ili zabrane uvoza određenih proizvoda.

Članice RASFF mreže su zemlje članice EU i EEA. Kompetentne ustanove “trećih zemalja”, koje nisu članice EU, a u koje se ubraja i Bosna i Hercegovina također primaju RASFF obavijesti od Evropske komisije, ali samo u slijedećim slučajevima: - ukoliko se zna da je proizvod koji je predmet obavijesti izvezen u tu treću zemlju,

- ukoliko je proizvod koji je predmet obavijesti porijeklom iz te treće zemlje.

Zakon o hrani („Službeni glasnik BiH", broj 50/04) slijedi osnovna načela Evropskog zakona o hrani, osniva Agenciju za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine te donosi pretpostavke za uspostavljanje RASFF sistema na nivou Bosne i Hercegovine.

Agencija za sigurnost hrane BiH predstavlja kontakt autoritet Bosne i Hercegovine, kao treće zemlje za EU RASFF Evropske Komisije i koordinira bh. sistemom brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje, kao nacionalna kontakt tačka.

U sistemu na nivou BiH učestvuju institucije BiH, entiteta i BD BiH, odgovorne za sigurnost hrane, zaštitu zdravlja i interesa potrošača, zdravlja i dobrobiti životinja te zdravlja bilja na teritoriju naše zemlje. Pri svakoj instituciji u sistemu određene su kontakt tačke/službena lica zadužena sa protok informacija i postupanje po obavijestima na efikasan način u skladu sa procijenjenim rizikom pa tako i u Kantonalnoj Upravi za inspekcijske poslove Ze-do kantona.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a. Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nema aktivnosti po ovim provedbama, naime odgovor na ovo pitanje prvenstveno će dati Federalno ministarstvo poljoprivrede vodoprivede i šumarstva Sarajevo (Registar odobrenih laboratorija) i Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica (laboratorija koja se koristi za higijensku, veterinarsku kontrolu i analizu hrane za ljude itd).

b. Shodno Zakonu o veterinarstvu u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) u slučaju pojave zarazne bolesti životinja (zoonoze) koja se brzo širi i koja može nanijeti veliku ekonomsku štetu, kao i u slučajevima ugroženosti od pojave zaraznog oboljenja, Ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona, dužan je formirati Krizni štab za zarazne bolesti i imenovati Rješenjem članove Kriznog štaba kojeg čine predstavnici doktora veterinarske medicine nadležnih Veterinarskih organizacija i drugih uposlenih sa epizootiološkog područja radi provođenja mjera za suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznog oboljenja. Pravilnik o sastavu, ovlaštenju, načinu rada i provođenju mjera kriznih štabova za zarazna oboljenja životinja („Službene novine FBiH“ broj: 44/01) propisuje sastav, ovlaštenja, način rada i provođenje mjera od strane Kriznog štaba za zarazne bolesti životinja. Za upravljanje krizom i uspostavljanje sistema ranog uzbunjivanja za hranu i stočnu hranu (EFSA i RASFF) uspostavljeni su na nivou Agencije za sigurnost hrane BiH.

c. U postupku izdavanja veterinarsko-zdravstvene saglasnosti tj. registracije i izdavanja Veterinarskog kontrolnog broja, objekti koji posluju sa hranom dužni su implementirati i uspostaviti programe procjene analize rizika i planove samokontrola. Ministarstvo za poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog u skladu sa Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima za objekte koji proizvode hranu životinjskog porijekla („Službene novine FBiH“ broj: 22/13), Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine FBiH“ broj: 47/03 i 5/10) i Odlukom o higijeni hrane za životinje („Službeni list BiH“ broj: 6/16) kontroliše i zahtjeva obaveznu uspostavu programa analize rizika baziranu na poznatim i ustanovljenim standardima (HACCP, GHP). Svi subjekti u poslovanju sa hranom podliježu implementaciji standarda u postupku registracije, a trenutno je nekoliko objekata implementiralo programe ili je u fazi implementacije.

Službene kontrole obuhvataju : revizije vezane uz primjenu dobre higijenske prakse (GHP) i postupaka koji se zasnivaju na sistemu analize opasnosti i upravljanja kritičnim kontrolnim tačkama (HACCP);

d. uspostavljanje sistema brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF).

(EFSA i RASFF) pandan uspostavljenoj Agenciji za sigurnost hrane BiH koja bi trebala ponuditi odgovor na ovo pitanje.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) laboratorije za mikrobiološku kontrolu hrane kako je to dostavilo Ministrstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZDK, u toku su procesa akreditacije od strane BAT-e i po standrdu 1702.

b), c), Upravljanje kriznim situacijama i procijena rizika definisano je Zakonom o hrani (Sl.gl. BiH 50/04) i vrše ga nadležne inspekcije i organi.

d) RASFF sitem brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje uspostavljn je u BiH.

8 Dostavite informacije o područjima odgovornosti, organizaciji i ovlaštenjima nadležnih institucija i organa, a posebno u pogledu pravila kontrole.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona, odsjek za veterinarstvo, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) obavlja informativno-analitičku djelatnost i upravne poslove iz oblasti veterinarstva.

Informativno-analitička djelatnost odnosi se na praćenje i analize epiziootiološke slike, pojave i širenje zaraznih bolesti životinja (zoonoza) na području Zeničko-dobojskog kantona. Ova aktivnost se finalizira sa 12 mjesečnih izvještaja - biltena koji se šalju svim relevantnim subjektima (Veterinarskim organizacijama, Veterinarskim ustanovama, subjektima koji posluju sa hranom i namirnicama životinjskog porijekla) na području Zeničko-dobojskom kantona. Prijem podataka, analiza i izrada kvartalnog i godišnjeg izvještaja o radu Veterinarskih organizacija sa područja Zeničko-dobojskog kantona, te dostava istog resornom Federalnom ministarstvu.

Upravni poslovi su bazirani na donošenju Rješenja o utvrđivanju veterinarsko-zdravstvenih uslova u objektima koji vrše unutrašnji promet i to: klaonice za životinje, rasijekaone mesa, objekti za preradu mlijeka, mesa i ostalih proizvoda životinjskog porjekla, u objektima za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje, objektima za dobijanje, razrjeđivanje, pripremu sjemena za umjetnu oplodnju, zatim na farmama kopitara i papkara veće od 20 uslovnih grla, peradi i kunića veće od 10 uslovnih grla, valionice, ribnjaci i ostala uzgajališta životinja. Zatim donosi Odluku o pravu na nadoknadu štete uslijed provođenja naređenih mjera ubijanja i neškodljivog uklanjanja oboljelih životinja od zaraznih bolesti (zoonoza), određuje mjesta i način uništavanje leševa, konfiskata, određenih nejestivih nusproizvoda i valioničkih otpadaka, utvrđuje veterinarsko-zdravstvene uslove za izložbe, sportska natjecanja i druge priredbe sa životinjama (putujući zoološki vrtovi, cirkusi i sl.), te trgovina životinjama i proizvoda životinjskog porijekla izvan objekata u kojima se odvija proizvodnja, utvrđivanje propisanih uslova u veterinarskim organizacijama, osigurava se novčana sredstva za isplatu nadoknade za neškodljivo ubijene životinje tokom provođenja naređenih mjera, sufinansira troškove za prevenciju, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih oboljenja životinja i sufinansira dio troškova provođenja preventivnih dijagnostičkih mjera.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona, kantonalna veterinarska inspekcija Zeničko-dobojskog kantona je organizirana kao organizaciona jedinica unutar Sektora za inspekcijski nadzor u oblastima poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije, kao jednom od dva sektora Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona. Kantonalnom veterinarskom inspekcijom rukovodi glavni kantonalni veterinarski inspektor koji je hijerarhijski podređen pomoćniku direktora Uprave i direktoru Uprave. Kantonalna veterinarska inspekcija je

ovlaštena za nadzor nad provođenjem federalnih i državnih propisa kojima je ovlaštena za njihov nadzor, dok za nadzor federalnih i državnih propisa kojima kantonalni nivo nije ovlašten, nadzor u njihovoj primjeni obavlja u skladu sa ovlaštenjem direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove. Kantonalni veterinarski inspektor obavlja inspekcijski nadzor u sljedećim pitanjima (član 139. Zakona o veterinarstvu): 1. nadzire rad veterinarskih organizacija, samostalne veterinarske prakse i veterinarske službe u obavljanju veterinarske djelatnosti; 2. nadzire provođenje mjera iz čl. 11. i 12. Zakona o veterinarstvu (mjere otkrivanja i sprečavanja pojave zaraznih bolesti) a koje naredi federalni ministar; 3. nadzire uzgoj i proizvodnju životinja; nadzire životinje u prometu; klanje životinja i proizvode životinjskog porijekla; objekte za klanje životinja, proizvodnju, obradu, preradu, uskladištenje i promet proizvoda životinjskog porijekla, promet sirovih koža; proizvodnju i promet hrane za životinje, otpadne životinjske materije, vodu za napajanje životinja i proizvodnju proizvoda životinjskog porijekla; uzima uzorke dijagnostičkog materijala za laboratorijske pretrage i naređuje mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih i drugih bolesti životinja, odnosno sprječavanje onečišćenja proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje, te nadzire provođenje mjera za zaštitu ljudi od zoonoza i zdravstveno neispravnih proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih za ishranu ljudi; 4. obavlja nadzor nad životinjama na sajmovima, tržnicama, berzama, dogonima, otkupnim mjestima, izložbama i javnim smotrama, te mjestima za utovar, pretovar i istovar životinja; 5. obavlja nadzor nad apotekama, prometom lijekova, otrova i sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju; 6. obavlja nadzor nad radom objekata za utilizaciju i neškodljivo uništavanje lešina i otpadne životinjske materije, provođenjem mjera veterinarske zaštite okoline, kao i nadzor nad čišćenjem i dezinfekcijom objekata i prijevoznih sredstava za životinje i prozvode životinjskog porijekla; 7. obavlja nadzor nad pošiljkama u prometu na domaćem tržištu kod utovara, pretovara i istovara, odnosno nadzor kod istovara i pretovara pošiljki iz uvoza; 8. obavlja veterinarsko-zdravstveni pregled, kontrolu i nadzor nad izvoznim klaonicama, mljekarama i drugim izvoznim objektima i objektima za obradu, preradu i skladištenje mesa, mlijeka i drugih proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih za ishranu ljudi; 9. obavlja nadzor nad izdavanjem pasoša, kao i nadzor nad izdavanjem druge pisane dokumentacije, te nadzor nad obavljanjem veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrole izdavanjem propisane dokumentacije i naplate naknada za te preglede; 10. pregleda poslovne knjige koje se odnose na: provođenje propisa o obavljanju veterinarske djelatnosti, higijenskoj ispravnosti proizvoda životinjskog porijekla, propisa o stavljanju lijekova u promet na malo i propisa o mjerama za unapređivanje stočarstva i podsticajnih mjera; 11. provodi veterinarsko zdravstvenu kontrolu dezinfekcije prijevoznih sredstava kojima su otpremane pošiljke životinja, proizvoda životinjskog porijekla ili otpadne životinjske materije; 12. izdaje uvjerenja o udovoljavanju propisanim uvjetima objekata namijenjenih provođenju karantenskih mjera za pošiljke životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz uvoza, obavlja nadzor nad provođenjem propisanih mjera u karantinu za uvezene životinje, te donosi rješenje o zatvaranju ili

produženju karantina, odnosno daljem postupku sa životinjama ili proizvodima životinjskog porijekla; 13. provodi i druge propisane mjere kada je ugroženo zdravlje životinja, zdravstvena ispravnost proizvoda životinjskog porijekla i hrana za životinje; 14. obavlja nadzor nad vršenjem poslova veterinarsko- zdravstvenog pregleda koji se obavlja na životinjama i namirnicama na teritoriji kantona; 15. obavlja i druge poslove za koje je ovlašten Zakonom o veterinarstvu i drugim propisima. Kantonalni veterinarski inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora ima pravo i obavezu zabraniti upotrebu nastambi za životinje i drugih objekata, zgrada, prostorija, opreme i uređaja za koje nisu utvrđeni veterinarsko - zdravstveni uvjeti, odnosno zabraniti rad ako se započne s radom ili obavlja djelatnost prije nego što se, u skladu s odredbama Zakona o veterinarstvu, utvrdilo da

udovoljavaju propisanim uvjetima. Kantonalni veterinarski inspektor vrši nadzor provođenja Zakona i podzakonske regulative koja je donesena na nivou države Bosne i Hercegovine po ovlaštenju direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove Federacije BiH u skladu sa članom 51. Zakona o inspekcijama Federacije BiH a na osnovu predhodne saglasnosti Vlade Zeničko-Dobojskog kantona. U skladu sa Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini (član. 86.) veterinarski inspektor prilikom inspekcijske kontrole ima pravo i obavezu: 1. pregledati životinje, kao i određivati mjere za sprečavanje pojava, za otkrivanje, suzbijanje, kao i iskorjenjivanje zarazne bolesti; 2. nadgledati i pregledati proizvode, sirovine i prehrambene proizvode, životinjsko sjeme, jajne ćelije i embrione, stočnu hranu, vodu za napajanje životinja i otpatke u proizvodnji, skladištenju i trgovini, radi osiguravanja zdravstvene ispravnosti; 3. narediti otklanjanje nepravilnosti i zabranu trgovine životinjama koje nisu propisano označene; 4. zabraniti proizvodnju, trgovinu i upotrebu stočne hrane i vode za napajanje životinja, ako sadrže patogene mikroorganizme ili materije štetne po zdravlje životinja ili ljudi; 5. zabraniti trgovinu kožama životinja, koje su bile zaklane bez veterinarskog pregleda ili vode porijeklo od uginulih životinja za koje nema veterinarske potvrde o nezaraženosti područja, kao i ako nisu uskladištene odvojeno od ispitanih koža; 6. zabraniti utovar i premještanje životinja, proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda, stočne hrane i otpadaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove; 7. zabraniti upotrebu vozila za prijevoz životinja, proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda, stočne hrane, vode za napajanje životinja i otpadaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove; 8. zabraniti upotrebu štala i drugih objekata za uzgoj životinja, stanica i pristaništa za utovar, premještanje i istovar životinja, ako ne ispunjavaju propisane uslove; 9. zabraniti klanje životinja, sakupljanje i obradu sirovina, kao i proizvodnju prehrambenih proizvoda, ako nisu ispunjeni propisani uslovi; 10. zabraniti trgovinu i upotrebu sirovina, kao i prehrambenih proizvoda, koji nisu zdravstveno ispravni; 11. zabraniti trgovinu i upotrebu lijekova za upotrebu u veterinarskoj medicini; 12. kontrolirati efikasnost i štetnost lijekova; 13. zabraniti izdavanje veterinarskih certifikata, ako se pojavi zarazna bolest ili sumnja na zarazne bolesti, ili ako je životinja iz štale s nejasnim epizootiološkim prilikama; 14. narediti oduzimanje i uništenje sirovina, prehrambenih proizvoda, stočne hrane i lijekova, koji nisu ispravni;

15. narediti način osposobljavanja uslovno upotrebljivih sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane ili preradu u druge namjene; 16. narediti otklanjanje nepravilnosti u proizvodnji i trgovini životinjama, prehrambenim proizvodima, sirovinama, stočnom hranom i lijekovima; 17. zabraniti upotrebu poslovnih prostora, opreme i priprema za proizvodnju i trgovinu, u industrijske, zanatske i druge namjene, ako nisu uređeni u skladu s propisima; 18. uzeti uzorke prehrambenih proizvoda i sirovina, aditiva i otpadaka, stočne hrane, vode, sredstava za zaštitu životinja, životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, radi provjere, da li odgovaraju propisima o zdravstvenoj ispravnosti; 19. narediti uništenje prehrambenih proizvoda u trgovini, ako nisu označeni i nemaju veterinarske potvrde; 20. zapečatiti sredstva za rad, radne prostorije, opremu i predmete, koji su pod njegovom kontrolom; 21. narediti mjere za u slučaju potvrđivanja zaraznih bolesti i kontrolirati njihovo izvođenje a koje podrazumijevaju određivanje granica zaraženog i ugroženog područja, određivanje propisanih mjera i na propisan način obavještavanje o tome, (član 15. Zakona o veterinarstvu u BiH); 22. odrediti granice zaraženog i ugroženog područja i izvještavati o pojavama zaraznih bolesti i o radu veterinarskih organizacija u vezi s pojavom zarazne bolesti; 23. kontrolirati trgovinu i upotrebu lijekova, sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, prema ovom zakonu; 24. pregledati evidencije, koje su dužni voditi uvoznici; 25. narediti potrebne veterinarske mjere za zaštitu stočne hrane i vode za napajanje životinja; 26. narediti uklanjanje nepravilnosti u vezi s dobijanjem, skladištenjem i trgovinom životinjskih sjemena, jajnih ćelija i embriona; 27. narediti uklanjanje nepravilnosti pri izboru, transportu i preradi

otpadaka; 28. zabraniti trgovinu zdravstveno neodgovarajućim životinjskim sjemenom, jajnim ćelijama i embrionima; 29. uništiti zdravstveno neispravno sjeme, jajne ćelije i embrione; 30. kontrolirati izdavanje veterinarskih certifikata, skupljanje i upotrebu sredstava; 31. pregledati poslovne knjige, evidencije o rezultatima ispitivanja i druge dokumente fizičkih i pravnih lica, koji se odnose na izvođenje propisa o veterinarstvu i propisa o plasiranju lijekova na tržište; 32. sakupljati podatke i obavještenja od odgovornih lica, svjedoka, stručnjaka i drugih lica, ako je to potrebno; 33. oduzimati životinje, prehrambene proizvode, sirovine, stočnu hranu, lijekove, životinjsko sjeme, jajne ćelije i embrione, kao i otpatke i druge predmete, u vezi s kažnjivim činom ili prekršajem; 34. narediti mjere za uklanjanje nepravilnosti u veterinarskim organizacijama, NVI, veterinarskoj komori i drugim organizacijama s koncesijom, prema ovom zakonu; 35. narediti mjere za odstranjivanje životinjskih trupova, otpadaka od klanja i drugih otpadaka životinjskog porijekla; 36. izricati novčane kazne u slučajevima propisanim ovim zakonom, pokretati postupak zbog prekršaja, odnosno prijaviti kažnjivo djelo; 37. narediti mjere za zaštitu životinja od mučenja. U svom radu kantonalni veterinarski inspektor se rukovodi i načelima Etičkog kodeksa za državne službenike u Federaciji BiH.

Detaljna ovlaštenja, prava i obaveze inspektora propisana su i Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona.

10 Dostavite informacije o sistemu kontrole na unutrašnjem tržištu: a) žive životinje; sjeme, jajne ćelije i embrioni; b) proizvodi životinjskog porijekla; c) sertifikacija; d) uzajamna pomoć; e) sigurnosne mjere; f) integrisani kompjuterski veterinarski sistem (TRACES); g) finansiranje provjera.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nema informaciju i nije nadležno za kontrolu u unutrašnjem tržištu po navedenim tačkama (Kantonalna uprava za inspekcijske poslove ima informacije po navedenim tačkama) osim što kontroliše uslove objekata koji posluju (b. proizvodima životinjskog porijekla) na način da odsjek za veterinarstvo, Ministarstva, utvrđuje veterinarsko-zdravstvene uslove u objektima koji proizvode hranu životinjskog porijekla u unutrašnjem prometu, stočnu hranu u objektima (klaonice životinja, objektima za preradu mlijeka, mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, u objektima za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje). Postupak utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih uslova, odnosno postupak odobravanja i registracije navedenih objekata propisani su Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima za objekte koji proizvode hranu životinjskog porijekla („Službene novine FBiH“ broj: 22/13), Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine FBiH“ broj: 47/03 i 5/10) i Odlukom o higijeni hrane za životinje („Službeni list BiH“ broj: 6/16), kao i drugim propisima. U skladu sa Zakonom o veterinarstvom („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) za objekte za klanje životinja, rasijecanje i obradu mesa, preradu mlijeka i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, propisano je da rješenje o ispunjavanju veterinarsko-zdravstvenih uslova važi dvije godine. Prije isteka prethodno navedenog roka kantonalni ministar donosi rješenje o daljnjem ispunjavanju ili neispunjavanju uslova. Proizvodnja i promet hrane životinjskog porijekla može se obavljati samo u objektima koji su odobreni ili registrovani od strane Ministarstva poljoprivrede i upisani u Registar odobrenih i registrovanih objekata za područje kantona i Jedinstveni registar odobrenih i registrovanih objekata FBiH propisanih Pravilnikom o

sadržaju, obliku i načinu vođenja registra odobrenih i registrovanih objekata i načinu dodjele veterinarskih kontrolnih i evidencijskih brojeva u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 70/12 i 8/14.)

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

a. sistem kontrole živih životinja, sjemena, jajnih ćelija i embrija

Ustroj i provedba zaštite zdravlja životinja propisani su Zakonom o veterinarstvu. Inspekcija životinja i životinjskih proizvoda, u smislu ovoga Zakona, obuhvaća veterinarsko-zdravstveni pregled, kontrolu i nadzor, koji se provode nad životinjama, životinjskim proizvodima, životinjskim sjemenom i oplođenim jajnim stanicama, objektima, opremom i sredstvima, i radi zaštite zdravlja ljudi i životinja, odnosno radi utvrđivanja zdravstvenog stanja životinja i zdravstvene ispravnosti životinjskih proizvoda, koji mogu biti prijenosnici zaraznih bolesti ljudi i životinja ili na drugi način ugroziti njihovo zdravlje.

Inspekcija se odnosi na sredstva i uvjete prijevoza, utvrđivanje identiteta i mjesta porijekla životinja, uzimanje službenih uzoraka te na laboratorijske pretrage.

Držaoci životinja obvezni su provoditi mjere za otkrivanje, sprečavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti na način i u rokovima utvrđenim ovim Zakonom te brinuti o zdravlju životinja. Zakonom o veterinarstvu je određen ustroj i sistem provođenja zaštite zdravlja životinja. On se temelji na popisu i registraciji stada, identifikaciji životinja, kontroli zdravlja životinja temeljenoj na provođenju propisanih dijagnostičkih i imunoprofilaktičkih mjera, kontroli prometa životinja i vođenjem brige o dobrobiti životinja. Kontrolu navedenog sistema koji se odnosi na žive životinje obavljaju i veterinarski inspektori Zeničko-dobojskog kantona. Inspekcijske kontrole bazirane su na godišnjem planu inspekcijskih kontrola koje na prijedlog glavnog veterinarskog inspektora odobrava pomoćnik direktora KUIP-a u sektoru.

b. Sistem kontrole proizvoda životinjskog porijekla

Zakonom o veterinarstvu određen je i sistem kontrole u proizvodnji namirnica životinjskog porijekla. On se temelji na propisanom sistemu registracije objekata za klanje životinja, obradu, preradu i uskladištenje proizvoda životinjskog porijekla, obavljanju propisanih veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola u navedenim objektima u cilju osiguravanja proizvodnje zdravstveno ispravnih i neškodljivih namirnica životinjskog porijekla i kontroli prometa životinjskih proizvoda. Kontrolu navedenog sistema proizvodnje namirnica životinjskog porijekla obavljaju i veterinarski inspektori Zeničko-dobojskog kantona.

c. certifikacija

Pravni okvir: Zakon o veterinarstvu u BiH; Zakon o veterinarstvu; Zakon o hrani; Odluka o veterinarskoj svjedodžbi o zdravstvenom stanju životinja i pošiljaka životinjskog podrijetla u unutarnjem i međunarodnom prometu („Službeni glasnik BiH“ broj: 33/03, 14/04, 35/05).

Hrana koja se stavlja na tržište mora posjedovati odgovarajući dokument o zdravstvenoj ispravnosti i kvaliteti (član 29. tačka 3. Zakona hrani). Kantonalna veterinarska inspkcija ima ovlaštenje za izdavanje potvrda o zdravstvenom stanju pošiljki u unutarnjem prometu, za hranu koja potiče iz izvoznih objekata koji su pod stalnim nadzorom inspekcije, a svoje

proizvode plasiraju i na unutrašnje tržište, kao i za izdavanje certifikata o zdravstvenom stanju pošiljki u međunarodnom prometu.

f. integrisani kompjuterski veterinarski sistem (TRACES)

Kompjutorski sistem TRACES nije uspostavljen u sistemu inspekcijskih kontrola na unutrašnjem tržištu.

g. finansiranje provjera

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona nema raspoloživih sredstava za finansiranje ispitivanja i ono se ne provodi sistematski u organizaciji ove uprave. Kod incidentnih situacija uzimanje uzoraka i ispitivanje pada na teret subjekta u poslovanju.

11 Dostavite podatke o sistemu kontrole uvoza: a) žive životinje; b) proizvodi koji uključuju hranu, hranu za životinje i nusproizvode životinjskog porijekla; c) sigurnosne mjere; d) granične kontrolne tačke (BIP); e) integrisani kompjuterski veterinarski sistem (TRACES); f) finansiranje provjera.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

a) žive životinje;

Uvoz pošiljki u Bosnu i Hercegovinu, (svaka pošiljka životinja, sjemena za vještačko osjemenjivanje, embrija i jajnih ćelija, prehrambenih proizvoda, sirovina i proizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova i medicinskih sredstava koji se upotrebljavaju u veterinarstvu, dijagnostičkih sredstava, hrane za životinje, nusproizvoda i njihovih proizvoda, namijenjena uvozu ili provozu u ili kroz Bosnu i Hercegovinu), dozvoljen je pošiljkama za koje uvoznik posjeduje Rješenje izdato od strane Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine u skladu sa Pravilnikom o uvjetima uvoza i provoza živih životinja sirovina, proizvoda i nusproizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova i hrane za životinje u Bosnu i Hercegovinu („Službeni glasnik BiH“, broj: 57/12) kao i pošiljkama koje ne podliježu izdavanju Rješenja o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz i provoz, ukoliko potiču iz objekata koji su upisani u Registar (u skladu s članom 13. Pravilnika) i koje prilikom uvoza prati veterinarsko-zdravstveni certifikat.

Provoz pošiljki kroz Bosnu i Hercegovinu dozvoljen je pošiljkama živih životinja za koje uvoznik posjeduje Rješenje izdato od strane Ureda kao i pošiljkama prehrambenih proizvoda, sirovina i proizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova i medicinskih sredstava koji se upotrebljavaju u veterinarstvu, dijagnostičkih sredstava, hrane za životinje, nusproizvoda i njihovih proizvoda.

Određivanje uvjeta za uvoz i provoz pošiljki vrši Ured za veterinarstvo BiH. Jedan od dokumenata potrebnih za uvoz živih životinja, sjemena i embrija je i pozitivno mišljenje mjerodavne veterinarske inspekcije (kantonalna veterinarska inspekcija) o ispunjavanju uvjeta karantinskog objekta, uslova i trajanju karantina koji su propisani Odlukom o uvjetima i trajanju karantina za uvezene životinje („Službeni glasnik BiH“, broj: 54/04).

U postupku uvoza živih životinja, sjemena i embrija Kantonalna veterinarska inspekcija pored izdavanja pozitivnog mišljenja, na temelju Rješenja o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih

smetnji za uvoz pošiljki životinja, donosi rješenje o otvaranju karantina u kojem je dužna odrediti veterinarsku organizaciju koja će provoditi naređene mjere u karantinu i nadzire provedbu mjera. Kantonalna veterinarska inspekcija može narediti i provedbu dodatnih mjera koje nisu navedene u Rješenju o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz pošiljki životinja. Pošiljku životinja iz uvoza uvoznik mora najaviti nadležnom inspektoru najmanje 24 sata prije prispijeća, a istovar životinja unutar 8 sati od momenta prelaska granice. Na licu mjesta inspektor pregleda prateću dokumentaciju, zajednički veterinarski ulazni dokument, veterinarsko-zdravstveni certifikat zemlje izvoznice, pasoše za uvezene životinje, dokumenta vezana za uslove transporta i drugu prateću dokumentaciju, nadgleda istovar životinja, vrši identifikaciju svih uvezenih životinja i veterinarsko-zdravstveni pregled, te njihov smještaj u karantin i sastavlja zapisnik o izvršenom pregledu prilikom istovara životinja. Zatvaranje karantina mjerodavni Kantonalni veterinarski inspektor vrši donošenjem rješenja, ako su provedene sve naređene mjere. Laboratorijska ispitivanja uzoraka životinja iz karantina mogu se provoditi samo u laboratorijama ovlaštenim sukladno Odluci o uvjetima koje moraju ispunjavati ovlašteni veterinarski dijagnostički laboratoriji ("Službeni glasnik BiH", broj 24/04). Jedan primjerak rješenja o otvaranju i zatvaranju karantina Kantonalni

veterinarski inspektor je dužan dostaviti Uredu putem faksa ili poštom najkasnije 24 sata od donošenja.

Kada se radi o uvozu životinja namijenjenih klanju, obaveze uvoznika su iste, procedure inspektora su iste, osim otvaranja karantina jer životinjama iz uvoza koje su namijenjene klanju nije potreban karantin. Istovar životinja u depo klaonice mora se obaviti u roku od 8 sati od momenta prelaska granice, a klanje u roku od 72 sata.

Uvoz u Bosnu i Hercegovinu zabranjen je za životinje ili proizvode životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi, iz zemalja koje nemaju ili ne primjenjuju program praćenja rezidua određenih tvari koji su isti ili približno isti zahtjevima propisanih Odlukom o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla („Službeni glasnik BiH“, broj:1/04 i 44/11).

b) proizvodi koji uključuju hranu, hranu za životinje i nusproizvode životinjskog porijekla;

Uvoz proizvoda životinjskog porijekla dozvoljen je samo iz zemalja ili dijela zemalja koje se nalazi na listi koju sastavlja i ažurira Ured.

Uvoz proizvoda koji uključuju hranu životinjskog porijekla, hranu za životinje i nusproizvode životinjskog porijekla ostvaruje se na osnovu rješenja o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz kojega izdaje Ured za veterinarstvo BiH. Odobrenje za uvoz mogu dobiti subjekti koji raspolažu odgovarajućim skladišnim kapacitetom. Zakonom o veterinarstvu je propisano da je primalac takvih pošiljki dužan pošiljku prijaviti nadležnom inspektoru neposredno nakon prispijeća. Nadležni veterinarski inspektor vrši pregled pošiljke prilikom njenog istovara pregledajući dokumentaciju – zajednički veterinarski ulazni dokument, veterinarsko-zdravstveni certifikat zemlje izvoznice i drugu prateću dokumentaciju (otpremnica, račun), te potvrdu o izvršenoj dezinfekciji vozila prije utovara, o čemu sastavlja zapisnik. Ukoliko je rješenjem o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz propisano uzimanje uzoraka i ispitivanje, inspektor uzima uzorke o čemu sačinjava zapisnik te iste dostavlja u akreditiranu laboratoriju. Inspektor izrađuje zapisnik u tri primjerka od kojih se dva dostavljaju uvozniku koji ima obavezu jedan primjerak zapisnika i zapisnika o uzimanju uzoraka dostaviti Uredu za veterinarstvo BiH. Ukoliko se prilikom ispitivanja utvrdi

da hrana životinjskog porijekla, hrana za životinje ili nusproizvodi životinjskog porijekla predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi ili životinja, o tome se obavještavaju mjerodavni organi (Agencija za sigurnost hrane, Ured za veterinarstvo BiH i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva), zabranjuje se promet, opoziva se dio pošiljke ukoliko je pušten u promet prije rezultata ispitivanja, pošiljka se ili neškodljivo uništava ili biva vraćena dobavljaču, a od narednih 10 uvezenih pošiljki istog dobavljača se obavezno uzimaju uzorci i ispituju. Nadležni inspektor sačinjava dokumentaciju o povratu pošiljke.

Inspekcijski pregled pošiljke prilikom istovara izostaje u slučajevima kada se uvoz obavlja na osnovu Upisnika Ureda za veterinarstvo BiH, odnosno kada uvoznici nisu obavezni za uvoz imati rješenje o nepostojanju veterinarsko-zdravstvenih smetnji za uvoz i kada tako uvezenu pošiljku ne prijave nadležnoj inspekciji.

1. integrisani kompjuterski veterinarski sistem (TRACES);

Za potrebe Kantonalne veterinarske inspekcije integrisani kompjuterski veterinarski sistem (TRACES) nije uspostavljen za pošiljke iz uvoza.

Sistem je uspostavlje samo za izvozne pošiljke sirove kože.

13 Dostavite informacije o pravnom okviru i mehanizmu za provedbu kontrole bolesti životinja , uključujući područja odgovornosti, organizaciju i ovlaštenja nadležnih organa i institucija. Dostavite i podatke o mjerama za kontrolu bolesti životinja: a) prijavljivanje bolesti životinja; slinavka i šap; klasična svinjska kuga; afrička svinjska kuga; afrička bolest konja; ptičija gripa; atipična kuga živine (Newcastle disease); bolesti riba i školjki; bolest plavog jezika; prenosiva spongiformna encefalopatija; zoonoze i ostale bolesti; b) Trgovina živim životinjama, sjemenom, jajnim ćelijama i embrionima; c) Nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca; d) Zabrana supstanci i nadzor rezidua; e) Uslovi za uvoz živih životinja i životinjskih proizvoda; f) Bilateralni međunarodni sporazumi u oblasti veterine sa državama članicama EU, državama kandidatima za članstvo u EU i trećim zemljama (ukoliko postoje).

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

a. U slučaju sumnje na zaraznu bolest, vlasnik životinja dužan je odmah obavijestiti veterinarsku organizaciju sa svoje epizootiološke jedinice a veterinarska stanica o tome obavještava kantonalnog veterinarskog inspektora. Do dolaska veterinara i veterinarskog inspektora vlasnik životinja dužan je izolirati životinje ili leš životinje za koju se sumnja da je oboljela. Kantonalni veterinarski inspektor pojavu sumnje hitno a najkasnije u roku od 24 sata prijavljuje Federalnoj upravi za inspekcijske poslove i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva koje u istom roku obavještava Ured za veterinarstvo BiH. Kantonalni veterinarski inspektor o potvrđenoj pojavi zarazne bolesti obavještava Ministarstvo poljoprivrede, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove i Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Na osnovu Zakona o veterinarstvu BiH („Službeni list BiH“ broj: 34/02) Ured za veterinarstvo BiH donosi Naredbu o mjerama kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti životinja i njihovoj provedbi za svaku tekuću godinu, a u skladu sa Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj:46/00), Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi Uputstvo o provođenju mjera za otklanjanje i sprečavanje zaraznih i parazitarnih bolesti životinja za svaku tekuću godinu. Na osnovu člana 124. Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj:46/00)

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona , kroz svoj odsjek za veterinarstvo planira i obezbjeđuje određeni dio sredstava namijenjenih za dio troškova za prevenciju, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih oboljenja životinja na području kantona, čija je kontrola propisana navedenom Naredbom a za koju nisu osigurana sredstva u budžetu državnog ili entitetskog organa.

Za ostale navedene tačke Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

a) Prijavljivanje bolesti životinja Pravni okvir za provođenje kontrola i prijavljivanje pojave zaraznih bolesti životinja u Bosni i Hercegovini: Zakon o veterinarstvu u BiH; Zakon o veterinarstvu Federacije BiH; Odluka o zaraznim bolestima („Službeni glasnik BiH“ broj: 44/03); Naredba o mjerama kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti životinja, njihovom provođenju i financiranju; Ostali pod zakonski akti koji se odnose na suzbijanje i kontrolu pojedinih bolesti životinja.

U slučaju sumnje na pojavu zarazne bolesti, imalac životinje mora o tome odmah obavijestiti najbližu veterinarsku organizaciju i ovlašteno tijelo na nivou entiteta. Veterinar koji posumnja na postojanje zarazne bolesti, mora pisanim uputstvom odrediti propisane veterinarske mjere i o tome obavijestiti nadležnu veterinarsku inspekciju, te poduzeti sve potrebne mjere da bi se utvrdilo ili opovrglo postojanje predmetnog zaraznog oboljenja.

Kantonalna veterinarska inspekcija u skladu sa zakonodavstvom, po zaprimanju prijave zarazne bolesti po istoj vrši inspekcijski nadzor na imanju/farmi ili klaonici na kojoj je postavljena sumnja na zaraznu bolest ili je ista potvrđena laboratorijskim nalazom, naređuje mjere za suzbijanje i sprečavanje širenja zarazne bolesti te o svemu vrši izvještavanje nadležnih institucija: glavnog veterinarskog inspektora Federacije BiH, Kantonalno ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Suzbijanje zoonoza jedna je od mjera zaštite zdravlja životinja iz člana 11. i 12. Zakona o veterinarstvu a konačni cilj suzbijanja određenih zoonoza i uzročnika zoonoza u životinjama i proizvodima životinjskoga porijekla je sprječavanje pojava alimentarnih infekcija i intoksikacija.

Naredbom o mjerama kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti životinja i njihovom provođenju, koja se donosi za svaku godinu a istu donosi Ured za veterinarstvo BiH na osnovu Zakona o veterinarstvu u BiH, određuju se mjere za sprječavanje, otkrivanje, kontrolu i suzbijanje zaraznih i parazitarnih bolesti kod životinja. Navedenom Naredbom propisane su mjere koje se provode za:

* goveda: bedrenica; bruceloza; GSE; tuberkuloza; enzootska leukoza goveda; listerioza; bolest plavog jezika; slinavka i šap; kontrola označavanja goveda,

* ovce i koze: bedrenica; bruceloza; scrapie; listerioza; bolest plavog jezika; slinavka i šap; druge bolesti malih preživara,

* svinje: bruceloza; klasična kuga svinja; slinavka i šap; tuberkuloza; trihineloza; vezikularna bolest svinja,

* konje: IAK; virusni arteritis konja; trihineloza; druge bolesti konja koje se provode u toku provedbe mjera kontrole IAK-a (afrička bolest konja, venecuelanski encefalitis konja, sakagija, durina, leptospiroza),

* za perad: atipična kuga peradi (Newcastle disease); influenca ptica; salmoneloza peradi; kampilobakterioza;

* za pčele: američka gnjiloča pčelinjeg legla,

* za pse i mačke: bjesnilo; lajšmanioza; ehinokokoza;

te mjere za ribe i divlje životinje.

Mjere koje naređuje Kantonalni veterinarski inspektor u slučaju kad se utvrdi neka od zaraznih bolesti životinja i dok traje opasnost od iste na zaraženom i ugroženom području, pobliže su utvrđene Zakonom o veterinarstvu i Zakonom o veterinarstvu u BiH kao i posebnim propisima:

* Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje slinavke i šapa (“Službeni glasnik BiH“, broj:45/11),

* Pravilnikom kojim se utvrđuju mjere za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija ("Službeni glasnik BiH", broj: 25/11, 20/13 i 70/14),

* Pravilnik o mjerama za kontrolu i iskorjenjivanje bolesti plavog jezika ("Službeni glasnik BiH", broj: 38/10).

* Pravilnika o mjerama kontrole bruceloze malih preživara ("Službeni glasnik BiH", broj: 43/09 i 83/09).

* Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", boj: 13/10, 79/10, 25/11, 103/11 i 41/12 i 52/15).

* Pravilnikom o mjerama za otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje klasične svinjske kuge ("Službeni glasnik BiH", broj: 38/10, 51/11, 6/12, 4/13 i 90/14),

* Odluke o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje trihineloze životinja ("Službeni glasnik BiH", broj: 44/03),

* Pravilnika o mjerama za kontrolu određenih bolesti životinja i posebne mjere za vezikularnu bolest svinja ("Službeni glasnik BiH", broj: 15/11),

* Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj: 35/10),

* Pravilnika o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti vodenih životinja ("Službeni glasnik BiH", broj: 28/11),

* Odluke o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje infekciozne anemije kopitara ("Službeni glasnik BiH", broj: 44/03).

i drugim podzakonskim aktima.

b) Trgovina živim životinjama, sjemenom, jajnim ćelijama i embrionima

Pravni okvir: Zakon o veterinarstvu BiH; Zakon o veterinarstvu; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za uvoz sjemena za umjetno osjemenjivanje životinja i oplodnih jajnih stanica i njihovoj uporabi u stočarstvu („Službene novin F BiH“ broj: 25/04); Pravilnik o uvjetima za uvoz sjemena za umjetno osjemenjivanje životinja i oplodnih jajnih stanica i njihovoj uporabi u stočarstvu („Službene novine F BiH“ broj: 4/01). Kantonalana veterinarska inspekcija na osnovu zakonodavstva provodi inspekcijske kontrole i nadzor.

Trgovina životinjama može se odvijati na sajmovima, tržnicama, mjestima za održavanje dražbi i drugim mjesta za trgovinu životinjama koja udovoljavaju uvjetima što ih moraju ispunjavati sajmovi,tržnice, izložbe, dogoni i druga otkupna mjesta te javne smotre životinja koje propisuje Ured za veterinarstvo BiH. Navedena mjesta moraju biti pod kontrolom i nadzorom veterinarske inspekcije (član 139. Zakona o veterinarstvu). U promet se smiju stavljati samo zdrave životinje.

U skladu sa člankom 51. Zakona o veterinarstvu, u unutarnjem prometu držalac životinja dužan je za kopitare, papkare, perad, kuniće, ribe iz ribnjaka i uzgajališta, pošiljke puževa, žaba, pčela, divljač, za pse i mačke imati i na zahtjev ovlaštene osobe pokazati svjedodžbu o zdravstvenom stanju i mjestu porijekla životinje/pasoš za životinje.

Držalac životinja u slučaju stavljanja životinje u promet mora imati svjedodžbu kada se životinje otpremaju izvan epizootiološkog područja, kao i u slučajevima:

za kopitare i papkare:

* ako nema stalno prebivalište,

* ako prodaje ili na drugi način otuđuje životinju,

* ako životinje otprema na sezonsku ispašu, sajam, dogon, tržnicu i druga prodajna mjesta, izložbu, sportska natjecanja i druge javne smotre,

* ako životinju otprema na klanje;

za perad, kuniće i divljač:

* ako ih otprema u klaonicu radi klanja,

* ako ih prodaje ili na drugi način otuđuje (osim maloprodaje peradi) ili otprema na sajam ili tržnicu;

za žive ribe iz ribnjaka i uzgajališta:

* ako ih prodaje ili na drugi način otuđuje (osim maloprodaje ribe) ili otprema na sajam ili tržnicu,

za pošiljke puževa:

* ako ih prodaje,

za pčele:

* ako ih prodaje ili na drugi način otuđuje,

* ako ih otprema na sezonsku ispašu.

Svjedodžba/pasoš je javna isprava koja sadrži podatke o držaocu životinje te identitetu, (obaveznoj oznaci), porijeklu i zdravstvenom stanju životinje. Svjedodžbom se potvrđuje da u mjestu porijekla ili boravka životinja nije utvrđeno postojanje zaraznih bolesti koje se mogu prenijeti tim životinjama; da su životinje obuhvaćene provedbom naređenih imunoprofilaktičkih i dijagnostičkih mjera kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti; da su životinje za klanje obuhvaćene programom sistemskih pretraga na rezidue, kao i da je kod životinja za klanje koje su bile liječene ili preventivno obrađivane drugim farmakološkim sredstvima, istekla propisana karenca.

Svjedodžba se ne smije izdati ako je u mjestu porijekla životinja utvrđeno postojanje zarazne bolesti koja se može prenijeti tom vrstom životinja.

Za izdavanje svjedodžbe vlasnik plaća naknadu prema propisu iz člana 52.st.4. Zakona o veterinarstvu. Svjedodžbe izdaju nadležni veterinarski inspektor i ovlašteni veterinari ovlaštenih veterinarskih organizacija.

Štampanje svjedodžbi, način postupanja s izdanim svjedodžbama te sadržaj, oblik i način vođenja registra i ostale dokumentacije o izdanim svjedodžbama kao i visine naknade za izdate svjedodžbe propisuje federalni ministar.

c) Nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca

Kantonalna veterinarska inspekcija vrši kontrolu uvoza i provoza, kao i ovjeravanje cerifikata za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca u skladu sa Pravilnikom o uslovima u pogledu zdravlja za nekomercijalni uvoz i provoz kućnih životinja ("Službeni glasnik BiH" broj: 34/12).

Za pse i mačke u pratnji posjednika u unutarnjem ili međunarodnom prometu ili kod privremene promjene mjesta boravka, posjednik životinje mora imati Međunarodnu zdravstvenu knjižicu (član 53. Zakona o veterinarstvu).

Međunarodnu zdravstvenu knjižicu za pse i mačke, izdaju veterinarske organizacije i samostalne veterinarske privatne prakse (član 53. Zakona o veterinarstvu).

d) Zabrana supstanci i nadzor rezidua

Monitoring rezidua ima za cilj otkriti nedozvoljeno liječenje životinja; utvrditi udovoljavaju li rezidue veterinarskih lijekova, pesticida i zagađivača okoliša (u životinjskim tkivima i proizvodima) propisanim maksimalno dopuštenim količinama (MDK); utvrditi i objaviti razloge zaostajanja rezidua odobrenih tvari u količinama većim od MDK utvrditi i objaviti razloge utvrđivanja nedopuštenih rezidua u životinjskim tkivima i proizvodima.

Ured za veterinarstvo BiH donosi program ispitivanja rezidua na osnovu Odluke o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla („Službeni glasnik BiH“, broj:1/04 i 44/11), po kojem veterinarska inspekcija vrši uzorkovanja nakon kojeg vrši izvještavanje Ureda o provedenom.

Za svaki uzorak koji se uzima u svrhu analize rezidua veterinarski inspektor ispunjava propisani Obrazac u koji se upisuju podaci o uzorku. Na kopiji Obrasca koja se s uzorkom dostavlja u laboratorij nisu vidljive informacije o porijeklu životinje (npr. klaonici ili farmi) odnosno informacije o vlasniku životinje ili životinjskoga proizvoda.

Kantonalna veterinarska inspekcija vrši i nadzor provođenja monitoringa nedozvoljenih supstanciji i rezidua koje provode subjekti u poslovanju sa hranom u izvoznim objekatima u sklopu samokontrola sukladno Odluci ili zahtjevima zemalja uvoznica.

U slučaju nalaza nedopuštenih rezidua (pozitivni rezultati analiza) u tkivima, organima ili proizvodima životinjskoga porijekla, veterinarski inspektor dužan je poduzeti propisane mjere sukladno odredbama Odluke i Zakona o veterinarstvu u BiH koje mogu uključiti:

* zabranu kretanja životinja s farme ili privremenu zabranu odnošenja proizvoda životinjskoga porijekla s farme ili iz objekta u kojemu su proizvedeni;

* proglašavanje higijenski neispravnim za javnu potrošnju životinjskih trupova ili proizvoda ako su u njima utvrđene količine rezidua veće od MDK;

* pod nadzorom veterinarskoga inspektora neškodljivo ukloniti životinje kod koji je utvrđeno nedozvoljeno liječenje odnosno primjena nedozvoljenih tvari;

* zaplijenu zabranjene tvari ili proizvoda i neškodljivo uklanjanje iste;

* zabranu proizvodnje zabranjene tvari ili proizvoda;

e) Uslovi za uvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Pravni okvir: Pravilnik o uslovima uvoza i provoza živih životinja, proizvoda i nus-proizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova i hrane za životinje („Službeni glasnik BiH“ broj: 57/12); Odluka o uslovima i trajanju karantina za uvezene životinje („Službeni glasnik BiH“ broj 54/04).

Pošiljke živih životinja, životinjskih proizvoda i pošiljke drugih roba koje sadrže sastojke životinjskog porijekla, pošiljke sjemena za umjetnu oplodnju i embrija, rasplodnih jaja, hrane za životinje, sirovina i aditiva koji se koriste u proizvodnji hrane za životinje kao i predmeta putem kojih se mogu prenijeti zarazne bolesti ili ugroziti zdravlje, mogu se uvesti ili se njihov provoz dozvoljava na temelju Rješenja izdanog od strane Ureda za veterinarstvo BiH, ako se

utvrdi da ne postoje veterinarsko-zdravstvene smetnje za uvoz ili provoz takvih pošiljaka, u skladu s odredbama Zakona o veterinarstvu u BiH.

Veterinarska inspekcija Ze-do kantona uz predhodnu najavu o prispijeću pošiljke živih životinja iz uvoza subjekta u poslovanju, izdaje uvjerenja o udovoljavanju propisanim uvjetima objekata namijenjenih provođenju karantenskih mjera za pošiljke životinja i proizvoda životinjskog porijekla iz uvoza, obavlja nadzor nad provođenjem propisanih mjera u karantinu za uvezene životinje, te donosi rješenje o zatvaranju ili produženju karantina, odnosno daljem postupku sa životinjama ili proizvodima životinjskog porijekla u skladu sa Pravilnikom o uslovima uvoza i provoza živih životinja, proizvoda u nus-proizvoda životinjskog porijekla, veterinarskih lijekova i hrane za životinje u BiH.

16 Dostavite informacije o troškovima u oblasti veterinarstva.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Trošak u oblasti veterinarstva za period od 2012. do 2016. godine iznosio je 407.055,00 KM. Navedeni iznos utrošen je za prevenciju, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti životinja, kao i za nadoknadu štete za neškodljivo uklonjene seropozitivne životinje.

2012.godina 200.000,00 KM

2013.godina 60.000,00 KM

2014.godina 62.055,00 KM

2015.godina 50.000,00 KM

2016. godina 35.000,00 KM

18 Dostavite informacije o područjima odgovornosti, organizaciji i ovlaštenjima nadležnih institucija i organa.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravni okvir: Zakon o veterinarstvu BIH; Zakon o veterinarstvu Federacije BiH; Zakon o hrani („Službeni glasnik BiH“ broj: 50/04); Pravilnik o veterinarsko - zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine F BiH“ broj: 47/03, 05/10); Pravilnik o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje („Službeni glasnik BiH“: broj: 15/13); Odluka o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi („Službeni glasnik BiH“: broj 19/11);

Subjektima u poslovanju s hranom dozvoljeno je da proizvode, stavljaju na tržište hranu propisanog kvaliteta, kao i hranu za koju nisu propisani zahtjevi kvaliteta, ako hrana odgovara odredbama o zdravstvenoj ispravnosti i navodima na deklaraciji.

Na tržište nije dozvoljeno stavljati hranu neodgovarajuće kvalitete zdravstveno neispravnu hranu ili hranu štetnu i neprikladnu za zdravlje ljudi.

Na tržište nije dozvoljeno stavljati zdravstveno neispravnu hranu za životinje.

Hrana za životinje smatra se zdravstveno neispravnom za upotrebu ako štetno djeluje na zdravlje životinja koje proizvode hranu ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane, te hranu dobijenu od tih životinja čini zdravstveno neispravnom za ljudsku upotrebu.

Kada je hrana za životinje, koja ne zadovoljava zahtjeve zdravstvene ispravnosti i kvaliteta, dio jedne proizvodne serije ili pošiljke istovrsne hrane za životinje, pretpostavlja se da je sva hrana za životinje u toj proizvodnoj seriji ili pošiljci takođe neispravna, osim ako se nakon obavljene laboratorijske analize i superanalize utvrdi suprotno.

Kantonalna veterinarska inspekcija Ze-do kantona vrši inspekcijski nadzor i kontrole u skladu sa zakonodavstvom u ovoj oblasti a koji su bazirani na godišnjem planu inspekcijskih kontrola donesenog na prijedlog glavnog kantonalnog veterinarskog inspektora koji odobrava pomoćnik direktora KUIP-a u sektoru. Odgovornost i nadležnost Kantonalne veterinarske inspekcije je u nadziranju i kontroli provođenja zakonodavstva u ovoj oblasti.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) nadležno je za utvrđivanje veterinarsko-zdravstvenih uslova u objektima koji proizvode hranu životinjskog porijekla u unutrašnjem prometu, stočnu hranu i to u: klaonicama za životinje, rasjekaonicama, objektima za preradu mlijeka, mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, u objektima za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje. Postupak utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih

uslova, odnosno postupak odobravanja i registracije navedenih objekata propisani su Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima za objekte koji proizvode hranu životinjskog porijekla („Službene novine FBiH“ broj: 22/13), Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine FBiH“ broj:47/03 i 5/10) i Odlukom o higijeni hrane za životinje („Službeni list BiH“ broj:6/16), kao i drugim propisima.

U skladu sa Zakonom o veterinarstvom („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) za objekte za klanje životinja, rasjecanje i obradu mesa, preradu mlijeka i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, propisano je da rješenje o ispunjavanju veterinarsko-zdravstvenih uslova važi dvije godine. Prije isteka prethodno navedenog roka kantonalni ministar donosi rješenje o daljnjem ispunjavanju ili neispunjavanju uslova. Proizvodnja i promet hrane životinjskog porijekla može se obavljati samo u objektima koji su odobreni ili registrovani od strane Ministarstva za polkjoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu i upisani u Registar odobrenih i registrovanih objekata za područje kantona i Jedinstveni registar odobrenih i registrovanih objekata FBiH propisanih Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja registra odobrenih i registrovanih objekata i načinu dodjele veterinskih kontrolnih i evidencijskih brojeva u FBiH („Službene novine FBiH“ broj:70/12 i 8/14).

Zahtjev za odobravanje objekta za proizvodnju hrane životinjskog porjekla i hrane za životinje, sa propisanom dokumentacijom, podnosi se Ministarstvu poljoprivrede. Ispred Ministarstva imenuje se komisija koja utvrđuje ispunjenost propisanih uslova u pomenutim objektima, a na osnovu njene ocjene objekta donosi se rješenje. Ministarstvo na osnovu

zahtjeva subjekata koji podliježu postupku registracije, donosi Potvrdu o upisu u registar registrovanih i odobrenih objekata na području Zeničko.-dobojskog kantona. Primjerak potvrde se dostavlja stranci, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Područje djelovanja je Zeničko-dobojski kantona a organizacija rada je u skladu sa navedenim organigramima.

21 Finansiranje provjera: Dostavite podatke o posebnim pravilima u oblasti higijene hrane za životinje, uključujući i one o važećim propisima i postupcima za davanje odobrenja za rad/registraciju objekata za hranu za životinje.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U budžetu Ministarstva za poljoprivredu, šumarstva i vodoprivredu Zeničko- dobojskog kantona nisu do sada planirana sredstva za finansiranje provjera u oblasti higijene hrane za životinje.

22 Dostavite podatke o pravnom okviru za pravila u oblasti sigurnosti hrane;

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Pravni okvir djelovanja u oblasti sigurnosti hrane je definisan slijedećih propisima:

* Član 119. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 46/10, 75/13)

* Član 9. Zakona o osnivanju javne ustanove Institut za zdravlje I sigurnost hrane Zenica (Službene novine ZDK broj 5/15),

* Zakon o hrani "Službeni . glasnik BiH", br.: 50/04

* Podzakonski akti kao što je Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće te drugim pravilnicima iz oblasti hrane za ljude.

* Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službene novine FBiH", br.29/05)

23 Dostavite informacije o područjima odgovornosti, organizaciji i ovlaštenjima nadležnih institucija i organa.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog u skladu sa Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj:46/00) nadležno je za utvrđivanje veterinarsko-zdravstvenih uslova u objektima koji proizvode hranu životinjskog porijekla u unutrašnjem prometu, stočnu hranu i to u: klaonicama, objektima za preradu mlijeka, mesa i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, u objektima za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje. Postupak utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih uslova, odnosno postupak odobravanja i registracije navedenih objekata propisani su Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima za objekte koji proizvode hranu životinjskog porijekla

(„Službene novine FBiH“ broj:22/13), Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine FBiH“ broj:47/03 i 5/10) i Odlukom o higijeni hrane za životinje („Službeni list BiH“ broj:6/16), kao i drugim propisima.

U skladu sa Zakonom o veterinarstvom („Službene novine FBiH“ broj:46/00) za objekte za klanje životinja, rasjecanje i obradu mesa, preradu mlijeka i ostalih proizvoda životinjskog porijekla, propisano je da rješenje o ispunjavanju veterinarsko-zdravstvenih uslova važi dvije godine. Prije isteka prethodno navedenog roka kantonalni ministar donosi rješenje o daljnjem ispunjavanju ili neispunjavanju uslova. Proizvodnja i promet hrane životinjskog porijekla može se obavljati samo u objektima koji su odobreni ili registrovani od strane Ministarstva i upisani u Registar odobrenih i registrovanih objekata za područje kantona i Jedinstveni registar odobrenih i registrovanih objekata FBiH propisanih Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja registra odobrenih i registrovanih objekata i načinu dodjele veterinskih kontrolnih i evidencijskih brojeva u FBiH („Službene novine FBiH“ broj:70/12 i 8/14).

Zahtjev za odobravanje objekta za proizvodnju hrane životinjskog porjekla i hrane za životinje, sa propisanom dokumentacijom, podnosi se Ministarstvu. Ispred Ministarstva imenuje se komisija koja utvrđuje ispunjenost propisanih uslova u pomenutim objektima, a na osnovu njene ocjene objekta donosi se rješenje.

Ministarstvo na osnovu zahtjeva subjekata koji podliježu postupku registracije, donosi Potvrdu o upisu u registar registrovanih i odobrenih objekata na području Zeničko-dobojskog kantona. Primjerak potvrde se dostavlja stranci, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Područje djelovanja je Zeničko-dobojski kantona a organizacija rada je u skladu sa navedenom sistematizacijom.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravni okvir: Zakon o hrani; ostala podzakonska regulativa donesena na osnovu Zakona o hrani. Kantonalna veterinarska inspekcija Ze-do kantona vrši inspekcijski nadzor i kontrole zakonodavstva u ovoj oblasti a koje se odnosi na hranu životinjskog porijekla a koji su bazirani na godišnjem planu inspekcijskih kontrola donesenog na prijedlog glavnog kantonalnog veterinarskog inspektora koji odobrava pomoćnik direktora KUIP-a u sektoru, uz

predhodnu suglasnost direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove, obzirom da je navedeno zakonodavstvo doneseno na nivou države BiH. Inspekcijski nadzor u cilju službene kontrole zdravstvene ispravnosti, higijene i kvaliteta hrane provode nadležni inspekcijski organi. Službene kontrole obavljaju se bez prethodne najave, osim u slučajevima revizije kada je potrebno prethodno obavijestiti subjekte u poslovanju s hranom ili hranom za životinje. Službene kontrole također se mogu obavljati na ad hoc osnovi. Službenu kontrolu zdravstvene ispravnosti i higijene hrane kantonalni veterinarski inspektori provode: a) na razini primarne proizvodnje i pripadajućih djelatnosti: - hrane životinjskoga porijekla b) u proizvodnji i preradi: - hrane životinjskoga porijekla - ostale hrane koja sadrži sastojke životinjskog porijekla ili sanitarna inspekcija u skladu s posebnim provedbenim propisom, c) u maloprodaji - sanitarna inspekcija odnosno inspekcija za hranu, osim u objektima odobrenim od nadležnog tijela u kojima službenu kontrolu provodi veterinarska inspekcija, Službenu kontrolu zdravstvene ispravnosti i higijene hrane za životinje kantonalna veterinarska

inspekcija provodi: a) na razini primarne proizvodnje i pripadajućih djelatnosti: - hrane za životinje životinjskoga porijekla, b) u proizvodnji i preradi hrane za životinje, bez obzira na porijeklo, c) u maloprodaji hrane za životinje, bez obzira na porijeklo Službene kontrole uključuju najmanje potpuni pregled dokumentacije, slučajni identifikacijski pregled uzorka i, prema potrebi, fizički pregled. Učestalost fizičkog pregleda ovisi o rizicima koji se odnose na različite vrste hrane za životinje i hrane; prethodnom ispunjavanju uvjeta za spomenute proizvode od strane zemlje i objekta porijekla i subjekata u poslovanju s hranom i hranom za životinje koji uvoze i izvoze proizvod; kontroli što ju je obavio subjekt u poslovanju s hranom ili hranom za životinje koji uvozi proizvod; garanciji koju je dalo nadležno tijelo zemlje porijekla. Inspekcijski nadzor sprovodi se i na osnovu posebnih propisa ako nisu u suprotnosti odredbama Zakona o hrani.

28 Dostavite informacije o područjima odgovornosti, organizaciji i ovlaštenjima nadležnih institucija i organa.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

PRAVNI OKVIR : Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 46/00) nadležno je za utvrđivanje veterinarsko-zdravstvenih uslova u objektima za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje u unutrašnjem prometu. POSTUPAK utvrđivanja veterinarsko-zdravstvenih uslova, odnosno postupak odobravanja i registracije navedenih objekata propisani su Pravilnikom o veterinarsko-zdravstvenim uslovima koje trebaju ispunjavati objekti za proizvodnju, promet i skladištenje hrane za životinje („Službene novine FBiH“ broj: 47/03 i 5/10) i Odlukom o higijeni hrane za životinje („Službeni list BiH“ broj: 6/16). Područje odgovornosti je Zeničko-dobojski kanton.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravni okvir: Zakon o hrani; Zakon o veterinarstvu u BiH; Pravilnik o neželjenim supstancama u hrani za životinje („Službeni glasnik BiH“, broj; 72/11); Pravilnik o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje ("Službeni glasnik BiH", broj: 15/13); drugi podzakonski akti doneseni na osnovu naprijed pobrojanih zakona.

Fizička i pravna lica, koja su registrirana za proizvodnju, skladištenje ili trgovinu stočnom hranom, moraju osiguravati zdravstvenu ispravnost stočne hrane u svim fazama proizvodnje, skladištenja i trgovine stočnom hranom.

Zabranjena je trgovina zdravstveno neispravnom hranom za životinje.

Hrana za životinje, kojoj je istekao rok upotrebe, naveden u deklaraciji, smije se, s dozvolom službenog veterinara, upotrijebiti u onu svrhu koju, nakon prethodnog laboratorijskog ispitivanja uzoraka, odredi ovlaštena laboratorija, ako ustanovi da je hrana za životinje zdravstveno ispravna.

Hrana za životinje u trgovini mora imati veterinarski certifikat, odnosno drugi odgovarajući propisan dokument o zdravstvenoj ispravnosti materija koje ulaze u njen sastav.

Dopušteno je stavljati na tržište i koristiti hranu za životinje ukoliko:

a) je zdravstveno ispravna, i

b) nema neposredan nepoželjan učinak na okoliš ili dobrobit životinja.

Navedeni zahtjevi odnose se i na hranu za životinje koja je namijenjena životinjama koje se ne koriste za proizvodnju hrane.

Uz navedene, subjekti u poslovanju s hranom za životinje koji stavljaju hranu za životinje na tržište, moraju osigurati da je hrana za životinje:

a) ispravna, izvorna, prirodna, primjerena svojoj namjeni i tržišnog kvaliteta; i

b) označena, pakirana i prezentirana u skladu s odredbama Pravilnika o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje i drugim posebnim propisima.

Hrana za životinje mora udovoljavati tehničkim odredbama o nečistoćama i drugim hemijskim odrednicama propisanim odredbama Pravilnika o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje.

Predmet veterinarsko-zdravstvene kontrole koje provodi kantonalna veterinarska inspekcija su hrana za životinje i objekti, u kojima se proizvodi ili skladišti stočna hrana za trgovinu, uključujući i hranu za životinje i objekte kod imalaca životinja, uz predhodnu suglasnost direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove, obzirom da je navedeno zakonodavstvo doneseno na nivou države BiH.

Kantonalni veterinarski inspektor ima ovlasti da zabrani upotrebu i opozove hranu za životinje koja ne odgovara uslovima kvalitete i zdravstvene ispravnosti ili sadrži nedozvoljene tvari, naredi uništavanje takve hrane za životinje i komponenti koje se koriste za proizvodnju hrane za životinje, izriče upravne mjere i sankcije.

33 Dostavite informacije o područjima odgovornosti, organizaciji i ovlaštenjima nadležnih institucija i organa, a posebno u vezi službi za inspekciju na unutrašnjem tržištu i na graničnim prelazima.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Uputstvom o vršenju izvještajnih i prognoznih poslova u zaštiti zdravlja bilja ("Službene novine FBiH broj:23/03), Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nadležno je za obavljanje izvještajno prognozni poslova na području Kantona.

U skladu sa Zakonom o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja (Službene novine Federacije BiH“, broj: 55/01) Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona izdaje saglasnost za skladištenje sjemena i sadnog materijala, proizvodnja sadnog materijala, a ostale procedure izdavanja i kontrola po ovom Zakonu

nadležno su federalne institucije. Fitosanitarnu kontrolu na unutrašnjem tržištu obavlja kantonalni poljoprivredni inspektor.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspekcijski nadzor u fitosanitarnoj oblasti sprovode poljoprivredni inspektori.

Kantonalna poljoprivredna inspekcija je odgovorna za fitosanitarni nadzor u unutrašnjem prometu u oblasti sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu bilja i mineralnih đubriva.

Ovlaštenja kantonalnog poljoprivrednog inspektora se zasniva na primjeni Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja („Sl. novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14), Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju („Sl. list SFRJ“, br. 74/89) koji se primjenjuje kao federalni propis, i po ovlaštenju direktora Federalne uprave za inspekcijske poslove kantonalni poljoprivredni inspektori vrše inspekcijski nadzor nad provođenjem propisa Bosne i Hercegovine i to: Zakon o fitofarmaceutskim sredstvima („Sl. glasnik BiH“, br. 49/04, Zakon o mineralnim đubrivima („Sl. glasnik BiH“, br. 46/04 i 76/11).

Kantonalna poljoprivredna inspekcija djeluje u sastavu Uprave u Sektoru za inspekcijski nadzor u oblastima poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije.

Kantonalna poljoprivredna inspekcija nadzire proizvodnju, skladištenje, propisane dokumente, pakovanje i deklarisanje, postupak uništenja sjemena i sadnog materijala čija proizvodnja i promet nije dozvoljena, propisani kvalitet, ispunjavanje propisanih uslova za obavljanje djelatnosti prometa u pogledu registracije kod nadležnog suda, stručne spreme zaposlenog lica i druge poslove propisane zakonom.

U oblasti mineralnih đubriva i fitofarmaceutskih sredstava vrše se inspekcijske kontrole koje se odnose na ispunjavanje uslova za promet mineralnih đubriva i fitofarmaceutskih sredstava (upis u Registar), vođenje propisane evidencije o prometu, držanje, skladištenje i korištenje, obaveze korisnika fitofarmaceutskih sredstava, ispunjavanja uslova u pogledu stručne spreme zaposlenog lica i drugo.

35 Dostavite informacije o zdravlju bilja, štetnim organizmima: a) opšte mjere kontrole; b) posebne mjere kontrole; c) zaštićene zone; d) registracija subjekata (biljni pasoš); e) uvozi; f) inspekcije i obavještenje o neregularnim pošiljkama; g) troškovi u fitosanitarnoj oblasti; h) status štetnih organizama sa liste iz acquis-a EU.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu od formiranja Izvještajno-prognozne službe na nivou Federacije, imenovalo je direktno odgovornu osobu iz Poljoprivredne stručne službe oblasti voćarstva koja će koordinirati sa predstavnikom centralne Izvještajno prognozne službe. Na području Zeničko-dobojskog kantona sa predstavnicima nadležnih općinskih službi za poljoprivredu prati pojavu biljne bolesti, štetnika, monitoring štetnih korova, te prikuplja podatke, obrađuje i obavještava poljoprivredne proizvođače i nadležne službe.

41 Dostavite informacije o područjima odgovornosti, organizaciji i ovlaštenjima nadležnih institucija i organa.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravni okvir: Zakon o hrani; Zakon o genetički modifikovanim organizmima („Službeni glasnik BiH“, broj:23/09); Pravilnik o načinu vođenja jedinstvenog registra genetski modificiranih organizama („Službeni glasnik BiH“ broj: 17/12); Odluka o davanju ovlaštenja ispitnim laboratorijama u BiH za ispitivanje, kontrolu i praćenje prisustva GMO u hrani i hrani za životinje („Službeni glasnik BiH“ broj: 15/10); Odluka o obnovi ovlaštenja ispitnim laboratorijama u BiH za ispitivanje, kontrolu i praćenje prisustva GMO u hrani i hrani za životinje („Službni glasnik BiH“ broj: 61/14); Odluka o visini posebne naknade za izdavanje rješenja o odobrenju za stavljanje na tržište GMO hrane i hrane za životinje („Službeni glasnik BiH“ broj: 61/14); Pravilnik o sadržaju i opsegu procjene rizika za stavljanje na tržište GMO ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO i metodologija za izradu procjene rizika („Službeni glasnik BiH“ broj: 79/12); Pravilnik o uspostavljanju sustava za razvoj i dodjeljivanje jedinstvenih kodova za GMO („Službeni glasnik BiH“ broj: 68/12).

Prema nadležnostima iz Zakona o genetski modificiranim organizmima, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona-veterinarska inspekcija vrši kontrolu i nadzor GMO hrane za životinje u svim fazama proizvodnje prerade i prometa.

Kantonalni veterinarski inspektor ima pravo i dužnost: provjeravati dokumentaciju koja prati GMO i vođenje evidencija u vezi s tim, provjeravati označavanje hrane za životinje koja sadrži GMO, uzimati uzorke hrane za životinje i ispitivati na prisustvo nedozvoljenih GMO, kontrolirati da li subjekti u poslovanju s hranom za životinje imaju dozvolu za stavljanje u promet GMO hrane za životinje i da li takvu hranu obilježavaju na propisan način te da li o tome dostavljaju propisane informacije kupcima i da provjerava postupke sa otpadom koji sadrži ili je nastao upotrebom GMO.

Kantonalni veterinarski inspektor ima ovlasti da zabrani upotrebu i opozove hranu koja sadrži nedozvoljenu GMO, naredi uništavanje takve hrane i komponenti koje se koriste za proizvodnju hrane za životinje koje sadrže nedozvoljenu GMO, izriče upravne mjere i izriče sankcije.

Poglavlje 13: Ribarstvo

1 Opišite glavne elemente zakonodavstva Bosne i Hercegovine koje se odnosi na ribarstvo. Kako se definiše raspodjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u ovoj oblasti politike?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o slatkovodnom ribarstvu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 64/04) regulisana je oblast slatkovodnog ribarstva, i to: ribolovne vode, ribolov, akvakultura, zaštita riba, ribarsko-čuvarska služba, upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom zakona, kaznene odredbe i druga pitanja koja su od značaja za oblast slatkovodnog ribarstva na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Shodno navedenom zakonu kantonalnom ministarstvu je dato u nadležnost provođenje procedure dodjele ribolovnog prava na ribolovnom području i zonama u kantonu određenim subjektima, kao i izdavanje dozvole za akvakulturu i vođenje registra zagađivača ribolovnih voda.

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoje propisi kojim je regulisana ova oblast.

2 Prikažite organizacionu šemu koja opisuje organizaciju uprave i inspekcije u oblasti ribarstva. Opišite odnose između ovih tijela i njihovu hijerarhiju u sistemu.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Po unutrašnjoj organizaciji Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nema odsjeka za ribarstvo, a niti radnog mjesta za obavljanje poslova u ribarstvu. U okviru svojih poslova stručni saradnik za stočarstvo obavlja poslove vezane za oblast ribarstva.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona djeluje kantonalna poljoprivredna inspekcija koja vrši inspekcijski nadzor nad primjenom između ostalih i Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 64/04). Trenutan broj izvršilaca je 2 (1 kantonalni poljoprivredni inspektor + glavni kantonalni poljoprivredni inspektor). Glavni kantonalni poljoprivredni inspektor za obavljanje poslova i zadataka svog radnog mjesta odgovaran je pomoćniku direktora, direktoru Uprave i Vladi Kantona, a kantonalni poljoprivredni inspektor je odgovoran glavnom kantonalnom poljoprivrednom inspektoru, pomoćniku direktora i direktoru Uprave.

3 Postoje li kratkoročni i srednjoročni planovi za formiranje novih tijela ili neku drugu promjenu organizacione strukture?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona ne postoje planovi za formiranje novih tijela, niti za promjenu organizacione strukture.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona ne postoje planovi za formiranje novih tijela, niti za promjenu organizacione strukture.

4 Opišite proces donošenja odluka i način na koji se delegiraju nadležnosti.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Poslovi se delegiraju odnosno raspoređuju od strane ministra, a odluke se donose na način da osoba koja obrađuje akt parafira isti, kao i neposredno nadređeni i sekretar ministarstva, te onda ministar donosi odluke.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna poljoprivredna inspekcija vrši nadzor na osnovu Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 64/04) i kontroliše:

* donošenje i sprovođenje godišnjeg plana za provođenje ribarske osnove,

* poribljavanje ribolovne vode,

* nadzire izdavanje ribolovnih dozvola od izdavaoca do krajnjeg korisnika,

* donosi upravne mjere,

* izdaje prekršajne naloge i podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka

5 Opišite protok informacija između nadležnih tijela. Postoje li slučajevi kada razmjena informacija ne funkcioniše kako treba? Koje se mere preduzimaju da se ovi nedostaci otklone?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Protok informacija između organa utvrđen je Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj:35/05) i Zakonom o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj:2/98),.Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona uredno sarađuje sa FMPVŠ, Sportsko-ribolovnim savezom FBiH, Udruženjima ribolovaca i Kantonalnom upravom za inspekcijske poslove.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Protok informacija je propisan Zakonom o upravnom postupku ("Sl. novine Federacije BiH", br. 2/98), Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 6/11), Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine Federacije BiH", br. 35/05) i drugih propisa. Poljoprivredna inspekcija ostvaruje dobru saradnju sa Kantonalnim ministarstvom, Federalnom upravim za

inspekcijske poslove i korisnicima ribolovnog prava na ribolovnim zonama. Do sada nije bilo slučajeva da informacije ne funkcionišu kako treba.

7 Postoji li posebna strukturalna politika za ribarstvo? Ako postoji, dostavite informacije o nadležnom organu uz kratak opis postupaka.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu za poljoprivredu Zeničko-dobojskog kantona ne postoji strukturalna politika za ribarstvo

8 Postoje li neki planovi za usmjeravanje buduće strukturne pomoći u sektor ribarstva? Ako postoje, pružite detaljniji opis.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nema plana za usmjeravanje buduće strukturne pomoći za sektor ribarstva.

11 Koje su glavne oblasti ribarstva u Bosni i Hercegovini i kako su geografski raspoređene?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona organiziran je sportsko-rekreacioni lov kroz udruženja sportskih ribolovaca, a koji koriste ribolovna područja dobivena ribolovnim pravom na period od 10 godina. Nema privrednog ribolova na ovom kantonu.

12 Gdje su smještena ribarska plovila i koje su njihove oblasti rada? Koju vrstu opreme koriste? Od koliko ribarskih plovila se sastoji ribarska flota?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoji ribarska flota.

13 Postoji li definicija profesionalnih ribarskih plovila?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji definicija profesionalnih ribarskih plovila na području Zeničko-dobojskog kantona.

17 Kako je organizovano izdavanje dozvola za ribolov?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Izdavanje ribolovnih dozvola na području Federacije Bosne i Hercegovine organizirano je u skladu sa odredbama Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 64/04) i odredbama njegovih podzakonskih propisa, a na način da udruženja sportskih ribolovaca, pravna ili fizička lica koja posjeduju odobrenje izdato od

kantonalnog ministarstva da mogu koristiti određene ribolovne vode dostavljaju kantonalnom ministarstavu zahtjev potreba za ribolovnim dozvolama. Kantonalno ministarstvo isti dostavljaju Sportskom ribolovnom savezu Federacije Bosne i Hercegovine. Ovo ministarstvo je svojim aktom ovlastilo kantonalno udruženje sportskih ribolovaca da preuzima ribolovne dozvole od Sportsko ribolovnog saveza Federacije Bosne i Hercegovine i da iste dalje distribuiraju udruženjima sportskih ribolovaca, pravnim ili fizičkim licima koja su dostavila trebovanja.

18 Kakav je mehanizam oduzimanja dozvola kada predviđeni uslovi nisu ispunjeni?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Dozvola za akvakulturu oduzima se rješenjem kantonalnog ministarstva ako se utvrdi da fizičko ili pravno lice uzgaja vrste riba i/ili drugih vodenih organizama koji nisu upisani u dozvoli za akvakulturu ili se ne pridržavaju propisanih uslova zaštite ribe i prirode ili da korisnik ne ispunjava uslove, odnosno obaveze propisane Zakonom o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:64/04), ugovorom ili ne gospodari u skladu sa ribarskom osnovom.

Postupak za oduzimanje dozvola za akvakulturu pokreće nadležni poljoprivredni inspektor, a konačnu odluku o oduzimanju dozvole donosi kantonalno ministarstvo.

Oduzimanje dozvola za sportski ribolov predviđeno je ako se ne ispunjavaju odredbe iz ugovora o davanju ribolovnog prava, kao i Zakona o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:64/04).

19 Da li Bosna i Hercegovina primjenjuje posebna pravila za rekreativni ribarstvo?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona se ne primjenjuju posebna pravila za rekreativno ribarstvo. Korisnici ribolovnog prava na ribolovnim područjima izrađuju Godišnje programe unapređenja ribarstva koji praktično određuju pravni okvir u rekreativnom ribarstvu. Godišnji program mora sadržavati:

- Procjenu količine riba i njihova prirasta ribolovnom području

- Dozvoljeni godišnji ulov ribe po vrstama i dozvoljeni dnevni ulov ribe

- Plan poribljavanja prema količinama i vrstama ribe, te novčana sredstva za realizaciju plana

- Mjere i način zaštite ribolovnog područja, organizaciju rada ribočuvarske službe, te plan rada na uređenju okoliša

- Planirane sportsko-ribolovne aktivnosti

- Planirana novčana sredstva i namjenu korištenja tih sredstava

20 Postoji li pravna razlika između profesionalnih ribara i sportskih ribolovaca?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoji pravna razlika. Sportski ribolovci su organizirani kroz udruženja sportskih ribolovaca, bave se isključivo sportskim ribolovom i to su neprofitne organizacije za razliku od profesionalnih ribara.

22 Da li se obavlja subvencionirani ribolov? Ako je odgovor da, kojim propisima je to uređeno?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne obavlja se subvencionirani ribolov.

24 Da li postoje organizacije proizvođača?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoje organizacije proizvođača.

27 Koja budžetska sredstva su dodjeljena za kontrolu u oblasti ribarstva (u eurima)? Da li se iznos tih sredstava povećava ili smanjuje?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ne dodjeljuju se posebna budžetska sredstva za kontrolu u oblasti ribarstva.

28 Na koji se način ta sredstva dodjeljuju?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ne dodjeljuju se posebna budžetska sredstva za kontrolu u oblasti ribarstva.

29 Koliki broj službenika je uključen u kontrolu u oblasti ribarstva? Kakva je raspodjela službenika između relevantnih organa vlasti? Da li se resursi povećavaju ili smanjuju?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Trenutni broj službenika koji su uključeni u kontrolu u oblasti ribarstva je 2. Zajedničke kontrole se po potrebi vrše sa Federalnim poljoprivrednim inspektorom. Resursi su u postojećem stanju.

30 Kakav je radni raspored inspektora ribarstva (puno/skraćeno radno vrijeme, po satima, itd.)? Koliko ih je direktno uključeno u stvarnu kontrolu ribarstva (inspekcije)? Koliko ima administrativnih radnika? Ukoliko službenici imaju različite zadatke, koliki dio svog vremena posvećuju kontroli ribarstva?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Radno vrijeme poljoprivrednih inspektora je osmočasovno. U stvarnu kontrolu ribarstva uključena su 2 inspektora. Administrativnih radnika ima ukupno 6 i obavljaju poslova za cijelu Upravu. Poljoprivredna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad sprovođenjem većeg broja zakona, a od ukupnog radnog vremena na poslove ribarstva odlazi 5-10% radnog vremena.

31 Kakvo je obrazovanje nadzornog osoblja? Da li se pruža obuka, i šta ona obuhvata?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Obrazovanje poljoprivrednih inspektora je VII stepen stručne spreme, diplomirani inžinjer poljoprivrede. Obuke iz oblasti ribarstva do sada nije bilo.

32 Gdje su definisana ovlašćenja inspekcijske kontrole?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ovlaštenja kantonalnog poljoprivrednog inspektora su definisana članom 51. Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 64/04) i Zakona o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 6/11).

33 Opišite ovlašćenja kontrole kojima raspolaže svaki pojedini tip inspektora koji provode kontrolu.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna poljoprivredna inspekcija obavlja poslove inspekcijskog nadzora osim poslova za koje je zakonom određeno da ih obavlja federalna poljoprivredna inspekcija, a naročito da:

* kontroliše donošenje i sprovođenje godišnjeg plana, odnosno pojedinih mjera utvrđenih tim planom;

* kontroliše poribljavanje ribolovne vode;

* nadzire izdavanja ribolovnih dozvola od izdavaoca do krajnjeg korisnika;

* vodi službene podatke za područje kantona o povredama odredaba zakona i propisa donijetih na osnovu njega;

* donosi upravne mjere

* izdaje prekršajne naloge i podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka

34 Da li su inspektorima jasni obim i ograničenja njihovih ovlašćenja?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Poljoprivredni inspektori imaju jasnu predstavu o tome dokle dosežu njihova ovlaštenja u skladu sa zakonom.

35 Koja je oprema raspoloživa za sprovođenje aktivnosti kontrole? Kako je oprema raspoređena između različitih nadležnih organa?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Poljoprivredni inspektori imaju prenosive računara i štampač i obučeni su rad na njima. Najčešće se koristi 1 putničko vozilo koje nije zvanično određeno.

36 U kakvom je stanju oprema za provođenje kontrole? Koliko je stara? Da li se planira obnavljanje opreme?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Desktop računari i laptop računari su stari u prosjeku 10 godina; oprema ne prati razvoj softvera, česti su kvarovi i što hardverski i softverski. Putničko vozilo koje se najčešće koristi je staro 15 godina. Obnavljanje prenosivih računara i štampača na nivou Uprave je planirano u iznosu od 10.000,00 KM, a nabavka putničkih vozila nije planirana.

37 Je li oprema prikladna za obavljanje potrebnih zadataka? Opišite potrebe.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Trenutni prenosivi računari (laptop) i štampači zadovoljavaju potrebe ali su već zastarili i stvaraju probleme pri korištenju na terenu. Potrebno je nabaviti tablete veličine ekrana 15", i pripadajuće štampače, digitalne fotoaparate visoke rezolucije sa optičkim zoomom. Za poljoprivrednu inspekciju je neophodno potrebno namjensko terensko putničko vozilo s obzirom na vrstu objekata/subjekata nad kojima se sprovodi inspekcijski nadzor (ruralno područje, farme, zasadi, ribolovne zone i dr.).

38 Na kojem je nivou kompjuterizacija i informatizacija kontrole?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspekcijske kontrole se rade u informacionom sistemu (e-inspektor) korištenjem ček lista u programu "Lotus" i inspektori su obučeni za rad istog.

49 Dostavite statističke podatke o izvršenim inspekcijama.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspekcijske kontrole kod Udruženja sportskih ribolovaca su se odnosile na izdavanje ribolovnih dozvola od izdavaoca dozvola do krajnjeg korisnika, obaveza označavanja ribolovne zone i mjesta na kojima je zabranjen ribolov i obaveza korisnika ribolovnog prava koje se odnose na poribljavanje u skladu sa njihovim Godišnjim planom. Utvrđene su nepravilnosti na osnovu kojih su donesena rješenja o otklanjanju nedostataka. Obavljanje ribolova od strane građana/ribiča bez posjedovanja propisane ribolovne dozvole korisnika

ribolovnog prava i obavljanje ribolova nedozvoljenim sredstvima i alatima, kantonalni poljoprivredni inspektori su kažnjavali izdavanjem prekršajnih naloga.

Tabela o broju izvršenih inspekcija i poduzetih mjera u prilogu.

50 Koji su službenici odgovorni za vršenje inspekcija?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Za vršenje inspekcijske kontrole su odgovorni kantonalni poljoprivredni inspektori.

51 Postoji li važeća strategija za inspekcijske aktivnosti? Na koji način se postavljaju ciljevi?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Strategija u oblasti ribarstva ne postoji, a ciljevi se postavljaju u Programa rada Uprave. Obim obavljanja kontrola se planira na mjesečnom i godišnjem nivou.

52 Da li postoje smjernice za način na koji se vrše inspekcije?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Smjernice za vršenje inspekcije su utvrđene Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona ("Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona", br. 6/11) i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj Upravi za inspekcijske poslove. po kojem je svaki kantonalni inspektor Uprave dužan da striktno sprovodi i primjenjuje sve usvojene procedure vezane za sistem upravljanja kvalitetom prema zahtjevima standarda BAS EN ISO 9001:2000, koje se odnose na njegovo radno mjesto i odgovaran je za njih (Procedura vršenja inspekcijskog nadzora po podnesenim pismenim predstavkama ZE-DO-PR-021; Procedura redovnog vršenja inspekcijskog nadzora ZE-DO-PR-022, Procedura vršenja inspekcijskog nadzora po podnesenim pismenim zahtjevima stranaka ZE-DO-PR-025; i druge).

53 Iz čega se sastoji inspekcija? Kakva je metodologija i strategija za inspekcije?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspekcija se sastoji od kantonalnih inspekcija nadležnih za kontrolu određenih oblasti utvrđenih zakonom, te rukovodioca inspekcije (direktor, pomoćnici direktora i glavni inspektori). Kantonalni poljoprivredni inspektori postupaju po službenoj dužnosti, po zahtjevu stranaka i dugih institucija. Broj inspekcijskih kontrola je određen godišnjim Programom rada i mjesečnim planom rada. Obaveza je dostavljanja dnevnih, mjesečnih, kvartalnih izvještaja, godišnjeg izvještaj o radu, iz kojih se vidi broj izvršenih inspekcijskih kontrola, broj donesenih upravnih mjera – rješenja, broj prekršajnih naloga, broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i dr. Postupak inspekcije počinje po dobijenoj saglasnosti nadređenog na podneseni putni nalog u kojem se evidentira subjekt kontrole. Inspekcijska kontrola se radi elektronski; korištenjem ček lista u programu „lotus“. O utvrđenom činjeničnom stanju se sačinjava zapisnik koji se čita stranci, na koji se traži izjašnjenje, potpisuje od strane svih prisutnih i jedan primjerak se uručuje stranci na licu mjesta. Zavisno od utvrđenih

nepravilnosti inspektor u službenim prostorijama dalje poduzima zakonom propisane mjere (donosi rješenje, izdaje prekršajni nalog, podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka).

54 Da li se izvršene inspekcije dokumentiraju, i ako je odgovor da, kako?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspekcijske kontrole se dokumentuju sačinjavanjem zapisnika u informacionom sistemu (e-inspektor) u programu "Lotus".

55 Na kom su nivou mogućnosti i vještine inspekcijske službe u praksi? Šta nedostaje?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nivo osposobljenosti je zadovoljavajuće u odnosu na postojeće zakone i podzakonske akte. Smatramo da nedostaje stručnih seminara iz oblasti kako bi se vještine pojačale u praksi.

56 Da li su profesionalni ribolovci obavezni da popunjavaju i dostavljaju brodski dnevnik za svaki dan u ribolovu?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Na području kantona nema profesionalnih ribolovaca koji su obavezni da popunjavaju i dostavljaju brodski dnevnik.

57 Kakav je pravni okvir za kažnjavanje prekršaja?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Pravni okvir za sankcionisanje prekršaja dat je u Zakonu o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:64/04).

58 Navedite vrste sankcija koje se primjenjuju u sektoru ribarstva (upravne i/ili krivične, sa naznakom glavne i popratnih kazni)

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U sektoru ribarstva, kantonalno ministarstvo može korisniku uskratiti pravo na način da raskine ugovor o korištenju ribolovnog prava na ribolovnom području ukoliko korisnik ne poštuje odredbe ugovora ili oduzeti dozvolu za akvakulturu ukoliko se utvrdi da fizičko ili pravno lice uzgaja vrste riba i/ili drugih vodenih organizama koji nisu upisani u dozvoli za akvakulturu ili da se ili se ne pridržavaju propisanih uslova zaštite ribe i prirode ili da korisnik ne ispunjava uslove, odnosno obaveze propisane Zakonom o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj:64/04)

59 Koje tijela koja su nadležna za otkrivanje prekršaja u oblasti ribarstva i dalje djelovanje i koja tijela koja su odgovorna za sankcionisanje?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna poljoprivredna inspekcija je nadležna za otkrivanje prekršaja u oblasti ribarstva. Kada inspektor ustanovi povrede propisa donosi upravne mjere, izdaje prekršajni nalog ili zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu.

60 Koje se administrativne sankcije koriste?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Mogu se koristiti slijedeće administrativne sankcije:

· Uskraćivanja davanja pozitivnog mišljenja na ribolovnu osnovu;

· Uskraćivanja davanja pozitivnog mišljenja na izvještaj o radu za prethodnu godinu i godišnji plan i program rada korisniku ribolovnog prava;

· Uskraćivanja distribucije sportsko-ribolovnih dozvola;

· Raskidanje ugovora sa korisnikom o dodjeli ribolovnog prava;

· Uskraćivanje i oduzimanje dozvola za akvakulturu.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zbog povrede odredaba zakona, kantonalni poljoprivredni inspektor upravne mjere naređuje donošenjem rješenja, izdaje prekršajne naloge i podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Pored novčane kazne izriče se i zaštitna mjera oduzimanjem predmeta koji su upotrebljeni ili bili namjenjeni izvršenju prekršaja ili su nastali njegovim izvršenjem i oduzimanjem imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

61 Koji su nivoi novčanih kazni? U kojoj mjeri se izriču stvarne kazne?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Poljoprivredni inspektor kad izdaje prekršajni nalog, odnosno izriče kazne, dužan je izreći minimalnu propisanu kaznu utvrđenu zakonom. U slučajevima kada okrivljeni po izdatom prekršajnom nalogu odnosno izrečenoj kazni od strane inspektora zatraži sudsko odlučivanje, tada sudovi izriču kazne koje mogu biti veće od minimalne propisane zakonom.

Nivo novčanih kazni je propisan Kaznenim odredbama, članom 52., 53., 54. i 55. Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 64/04):

· za pravna lica od 1.000,00 - 5.000,00 KM

· za odgovorna lica u pravnom licu od 500,00 - 2.000,00 KM

· za Udruženja sportskih ribolovaca od 1.000,00 - 3.000,00 KM

· za odgovorna lica u Udruženjima sportskih ribolovaca od 200,00 - 1.000,00 KM

za ribiče/građane od 200,00 - 1.000,00 KM

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Poljoprivredni inspektor kad izdaje prekršajni nalog, odnosno izriče kazne, dužan je izreći minimalnu propisanu kaznu utvrđenu zakonom. u Slučajevima kada okrivljeni po izdatom prekršajnom nalogu odnosno izrečenoj kazni od strane inspektora zatraži sudsko odlučivanje, tada sudovi izriču kazne koje mogu biti veće od minimalne propisane zakonom.

Nivo novčanih kazni je propisan Kaznenim odredbama, članom 52., 53., 54. i 55. Zakona o slatkovodnom ribarstvu ("Sl. novine Federacije BiH", br. 64/04):

* za pravna lica od 1.000,00 - 5.000,00 KM

* za odgovorna lica u pravnom licu od 500,00 - 2.000,00 KM

* za Udruženja sportskih ribolovaca od 1.000,00 - 3.000,00 KM

* za odgovorna lica u Udruženjima sportskih ribolovaca od 200,00 - 1.000,00 KM

* za ribiče/građane od 200,00 - 1.000,00 KM

62 Na koje se načine može vršiti oduzimanje ulova i opreme? U kojoj mjeri se vrši oduzimanje ulova i opreme?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ribočuvar i poljoprivredni inspektor mogu privremeno oduzimati ulov i opremu i bez odlaganja predati nadležnom organu.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ribočuvar i poljoprivredni inspektor mogu privremeno oduzimati ulov i opremu i bez odlaganja predati nadležnom organu. Poljoprivredni inspektor nije oduzimao ulov i opremu; ne raspolažemo podacima koliko je bilo slučajeva oduzimanja ulova i opreme od strane ribočuvara.

63 Koji načini ulaganja žalbe postoje?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Prema Zakonu o slatkovodnom ribarstvu može se podnijeti žalba protiv odluka Ministarstva o dodjeli ribolovnih područja, protiv obavijesti o odbacivanja prijava za dodjelu ribolovnih područja, kao i protiv odluka o privremenom ustupanju ribolovnih područja. Žalba se podnosi Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva putem kantonalnog ministarstva poštom ili neposredno

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Protiv rješenja kantonalnog poljoprivrednog inspektora može se izjaviti žalba u roku od 8 dana od prijema rješenja. O žalbi na rješenje kantonalnog poljoprivrednog inspektora odlučuje direktor Federalne uprave za inspekcijske poslove. Protiv rješenja o prekršaju koji je izrekao Općinski sud može se izjaviti žalba Kantonalnom sudu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

64 Kakvi su zahtjevi u pogledu dokaza? Da li je neophodno dokazati namjeru?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede vrši isključivo upravni nadzor nad provođenjem Zakona o slatkovodnom ribarstvu . Kantonalni poljoprivredni inspektor podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

U toku inspekcijskog nadzora inspektor utvrđuje činjenično stanje i obezbjeđuje dokaze za svaku donesenu mjeru. U prekršajnom postupku kada je zatraženo sudsko odlučivanje, na predstavniku ovlaštenog organa je da iznosi dokaze kojim potkrepljuje činjenično stanje shodno Zakonom o prekršajima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 63/14).

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U toku inspekcijskog nadzora inspektor utvrđuje činjenično stanje i obezbjeđuje dokaze za svaku donesenu mjeru. U prekršajnom postupku kada je zatraženo sudsko odlučivanje, na predstavniku ovlaštenog organa je da iznosi dokaze što je definisano Zakonom o prekršajima ("Sl. novine Federacije BiH", br. 63/14).

65 Navedite statističke podatke o otkrivenim prekršajima i izrečenim kaznama.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Obavljanje ribolova od strane građana/ribiča bez posjedovanja propisane ribolovne dozvole korisnika ribolovnog prava i obavljanja ribolova nedozvoljenim sredstvima i alatima, kantonalni poljoprivredni inspektori su kažnjavali izdavanjem prekršajnih naloga:

* u toku 2011. godine inspektori su ribičama/građanima izdali 40 prekršajnih naloga;

* u toku 2012. godine inspektori su ribičama/građanima izdali 37 prekršajnih naloga;

* u toku 2013. godine inspektori su ribičama/građanima izdali 37 prekršajnih naloga;

* u toku 2014. godine inspektori su ribičama/građanima izdali 13 prekršajnih naloga;

* u toku 2015. godine inspektori su ribičama/građanima izdali 7 prekršajnih naloga; sve u iznosu od po 200,00 KM.

Ukupno za navedeni period izdato je 134 prekršajna naloga; ukupan iznos izrečenih kazni je 26.800,00 KM.

66 Kakav je administrativni i pravni kapacitet za pripremu i upravljanje strukturnom politikom za oblast ribarstva?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Po unutrašnjoj organizaciji Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nema odsjeka za ribarstvo, a niti radnog mjesta za obavljanje poslova u ribarstvu. U okviru svojih poslova stručni saradnik za stočarstvo obavlja poslove vezane za oblast ribarstva.

68 Navedite podatke o tržišnoj politici i važećim operativnim strukturama koje se odnose na: a) Organizacije proizvođača, među-strukovne organizacije ili bilo koje druge strukture predviđene u zakonu koje okupljaju operatere iz faze proizvodnje ili iz različitih faza lanca nabavke (npr. proizvodnje, prerade, marketinga), b) Postojanje tržišnih standarda (npr. svježina, veličina, pakovanje, prezentacija i označavanje), koji se moraju poštovati kako bi se proizvodi stavili na tržište, c) Informisanje potrošača, d) Posebne odredbe za primjenu pravila konkurencije u sektoru ribarstva i akvakulture, e) Prikupljanje podataka s tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture, f) Trgovinu s trećim zemljama, g) Sve postojeće mehanizme intervencije za podršku operaterima u sektoru.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona ne posjeduje podatke o tržišnoj politici i važećim operativnim strukturama.

70 Dostavite informacije o državnoj pomoći koja je data sektoru ribarstva i akvakulture u posljednje tri godine. Državni resursi uključuju sve resurse javnog sektora, uključujući i resurse decentralizovanih, federalnih, regionalnih ili drugih javnih tijela i, pod određenim okolnostima, sredstva privatnih tijela.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nije nikad imalo raspoloživih sredstava u Bužetu za ribolovstvo u posljednjih tri godine, a niti je bilo raspoređivanje sredstava sa drugih nivoa vlasti i drugih tijela.

Poglavlje 14: Transportna politika

2 Na koji način je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u sektoru transporta?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Podjela nadležnosti u sektoru cestovnog transporta definisana je Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavom Zeničko-dobojskog kantona, te zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast i to Zakonom o međunarodnom i međuentitetskom cestovnom prijevozu Bosne i Hercegovine, Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o cestama Federacije Bosne i Hercegovine. Zakonski propisi ne bi smjeli biti u suprotnosti sa ustavima.

4 Dostavite prevod relevantnih pravnih propisa i provedbenih akata u oblasti transporta (za podsektore vidjeti dio III), i navedite koji akt odgovara kojem pravnom aktu Evropske unije.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Primjenjuju se federalni propisi i kantonalna Odluka o organizaciji i načinu obavljanja taksiprijevoza putnika na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 6/10 i 5/16). Prijevod Odluke biće dostavljen u ostavljenom roku.

6 Dostavite strukturu i organigram i podatke o uposlenicima organa nadležnih za oblast transporta na svim nivoima vlasti, uključujući nezavisne agencije i regulatore ako postoje, i navedite kontakt podatke. Dostavite ažurirane podatke o broju zaposlenih.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Poslovi iz djelokruga Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona vrše se u okviru sljedećih osnovnih organizacionih jedinica:

1. Sektora prometa,

2. Sektora prometnih komunikacija.

U sastavu Ministarstva je Kantonalna direkcija za ceste. Struktura i organigram dostavljeni u prilogu ovog odgovora.

7 Objasnite primjenu acquis-a u pogledu ugovora o javnim uslugama i opća pravila kako je definisano Uredbom (EZ) br. 1370/2007 o javnom drumskom i željezničkom trasportu putnika. Navedite informacije o: a) Uslovima koje prevoznici moraju ispuniti u određenim oblastima javnih usluga; b) Dužini trajanja ugovora; c) Dodjeljivanju ugovora o javnim uslugama (uključujući propise o dodjeljivanju internim prevoznicima

i direktnom dodjeljivanju ugovora); d) Uslovima objavljivanja; e) Postupcima revizije/žalbe.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za dodjeljivanje ugovora o javnim uslugama u drumskom i željezničkom prijevozu putnika.

Ministarstvo je nadležno za usklađivanje i registraciju redova vožnje kantonalnih autobusnih linija, a uslovi i procedura propisani su Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 28/06 i 02/10) i Pravilnikom o načinu, kriterijima i postupku usklađivanja, ovjeri i registraciji redova vožnje, te sadržaju i načinu vođenja registra („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 79/13, 91/14, 98/14 i 8/15).

Ministarstvo je nadležno za dodjelu Licenci za obavljanje javnog linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika, a uslovi i procedura propisani su Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 28/06 i 02/10) i Pravilnikom o licenci za obavljanje javnog prijevoza u cestovnom prometu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 65/06, 18/08 i 56/10).

Kada je u pitanju nadležnost Zeničko-dobojskog kantona, dodjeljivanje ugovora o prijevozu putnika u drumskom prijevozu vrši se samo u segmentu prijevoza učenika osnovnih škola sa područja Kantona, a za izbor prijevoznika primjenjuje se procedura propisana Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10).

Proceduru dodjeljivanja ugovora provode osnovne škole koje su pod ingerencijom Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.

8 Postoje li posebne mjere državne pomoći ili program državne pomoći koji su na snazi u sljedećim sektorima transporta? a) Vazdušni transport; b) Unutrašnji plovni putevi; c) Pomorski transport; d) Željeznički transport; e) Drumski transport: - Prevoz tereta, - Prevoz putnika (gradski, prigradski, regionalni, međunarodni) f) Kombinovani transport. (U skladu sa članom 1. Direktive Vijeća br. 92/106/ECC od 7.12.1992. OJ br. L368 od 17.12.92.)

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Na kantonalnom nivou ne postoje nikakve mjere niti programi državne pomoći.

10 Postoje li neke obaveze u pogledu javnih usluga koje su nametnute prevoznicima? U kojim sektorima transporta?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ni jednim kantonalnim propisom nisu nametnute obaveze prijevoznicima u pogledu javnih usluga.

13 Kojim se propisima prevoznicima u domaćem i međunarodnom drumskom prevozu putnika, uključujući kabotažu, reguliše pristup tržištu (Uredba 1073/2009)? Da li je potrebno dobijanje dozvola za obavljanje: a) Linijskog prevoza b) Posebne redovne usluge; c) Vlastitog prevoza; d) Povremenog prevoza?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Reguliše se državnim i entitetskim propisima iz oblasti transporta koji nisu u potpunosti usklađeni.

Kantonalni propis kojim se reguliše pristup tržištu je u segmentu taksiprijevoza i regulisan je Odlukom o organizaciji i načinu obavljanja taksiprijevoza putnika na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 6/10 i 5/16).

14 Na koji način firme dobijaju ove dozvole? Koji je uobičajeni rok važenja dozvola? Da li firme mogu steći ekskluzivna prava? Ko i kako primjenjuje ove pravne propise?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Reguliše se državnim i entitetskim propisima iz oblasti transporta koji nisu u potpunosti usklađeni.

Ministarstvo je nadležno za usklađivanje, registraciju i odobravanje redova vožnje kantonalnih autobusnih linija koje se vrši putem javnog poziva, a uslovi i procedura propisani su Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 28/06 i 02/10) i Pravilnikom o načinu, kriterijima i postupku usklađivanja, ovjeri i registraciji redova vožnje, te sadržaju i načinu vođenja registra („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 79/13, 91/14, 98/14 i 8/15).

U ovom segmentu javnog prijevoza putnika nije obezbijeđena konkurencija jer postoje ekskluzivna prava s obzirom da se stari redovi vožnje ne usklađuju nego samo produžavaju, a pored toga ovim redovima vožnje shodno odredbama pomenutih propisa spriječava se registracija novih redova vožnje tako da je više prisutan monopolistički nego tržišni način odobravanja javnog linijskog prijevoza putnika.

Ministarstvo je nadležno za dodjelu Licenci za obavljanje javnog linijskog i vanlinijskog prijevoza putnika, a uslovi i procedura propisani su Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 28/06 i 02/10) i Pravilnikom o licenci za obavljanje javnog prijevoza u cestovnom prometu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 65/06, 18/08 i 56/10). Nema ekskluzivnih prava u postupku izdavanja licenci i obezbijeđen je jednak pristup tržištu.

Ministarstvo je nadležno za izdavanje rješenja o ispunjavanju tehničko-eksploatacionih uslova za vozilo, a uslovi i procedura propisani su Zakonom o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 28/06 i 02/10) i

Pravilnikom o tehničko-eksploatacionim uslovima za vozila kojima se obavljaju pojedine vrste prijevoza („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 51/06, 79/06, 11/09, 56/10, 79/11 i 49/13). Nema ekskluzivnih prava u postupku izdavanja rješenja o ispunjavanju tehničko-eksploatacionih uslova za vozilo i obezbijeđen je jednak pristup tržištu.

22 Postoje li pravni propisi u vezi sa uspostavljanjem baze podataka o udesima u drumskom transportu? Da li su prikupljeni podaci usklađeni sa sadržajem evropske baze podataka o udesima u drumskom transportu CARE (Odluka Vijeća 93/704/EZ)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13 i 48/13) u članu 158. stav 7. propisana je obaveza donošenja Pravilnika o načinu prikupljanja i obradi statističkih podataka o saobraćajnim nezgodama.

Navedeni Pravilnik nije donesen.

33 Da li se primjenjuju druge naknade za teška teretna vozila (i ostala vozila u drumskom transportu)? Ako je odgovor pozitivan, pojasni njihov opseg (nacionalna, strana, EU vozila), iznos, način obračuna i plaćanja, navedi organe nadležne za upravljanje u skladu sa Eurovinjeta direktivom (Direktiva 1999/62/EZ koja je izmijenjena i dopunjena Direktivama 2006/38/EZ i 2011/76/EU) i Protokolom 3 uz SSP o Kopnenom transportu.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Pravilnikom o utvrđivanju uvjeta za obavljanje vanrednog prevoza (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 75/10) propisani su uvjeti za obavljanje vanrednog prevoza na javnim cestama, postupak za izdavanje odobrenja za vanredni prevoz u unutrašnjem i

međunarodnom cestovnom saobraćaju, način nadzora osovinskog pritiska, ukupne dozvoljene mase i dimenzije vozila.

Vanredni prevoz na javnoj cesti je prevoz vozilom koje prazno ili skupa sa teretom ima masu ili osovinski pritisak veći od dopuštenog ili dimenzije veće od propisanih (po osnovu Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uslovima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na cestama (“Službeni glasnik BiH”, broj: 23/07)).Rješenje o odobrenju za vanredni prevoz na regionalnim cestama Zeničko-dobojskog kantona donosi Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona Kantonalna direkcija za ceste na osnovu pismenog zahtjeva prevoznika.Ako vanredni prevoz treba obaviti na više javnih cesta kategorisanih kao: autocesta, magistralna, regionalna, odnosno lokalna cesta, odobrenje za vanredni prevoz donose Ceste Federacije.

Uredbom o visini naknade za vanredni prevoz (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 87/10) propisana je visina naknade za vanredni prevoz koji se obavlja po javnim cestama Federacije BiH. Naknadu plaća prevoznik, odnosno vlasnik motornog vozila koje obavlja vanredni prevoz, na račun nadležnog organa za ceste.

34 Koji postupak se primjenjuje kod odabira izvođača radova za održavanje puteva i razvoj putne infrastrukture?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Odabir izvođača radova za održavanje regionalnih puteva i razvoj putne infrastrukture vrši se u skladu sa odredbama Zakonom o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/14). Primjenjuje se otvoreni postupak u kojem svaki zainteresovani ponuđač može dostaviti ponudu.

71 Postoji li i na kojem nivou vlasti zakonodavstvo koje reguliše unutrašnji (drumski, željeznički, plovni) prevoz opasnih tvari, prenosive opreme pod pritiskom i imenovanje/stručno osposobljavanje savjetnika za bezbjednost za ovu vrstu prevoza (Direktive 2008/68/EZ; 2010/35/EU; 2000/18/EZ)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona primjenjuju se sljedeći propisi:

- Zakon o prevozu opasnih materija ("Službeni list SFRJ", broj: 27/90 i 45/90);

- Zakon o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova - Prečišćeni tekst ("Službeni list SR BiH", broj: 39/89 i 36/90),

-Pravilnik o načinu prevoza opasnih materija u drumskom saobraćaju ("Službeni list SFRJ", broj:76/90).

- Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 05/11);

Nije imenovan savjetnik za bezbjednost prevoza opasnih tvari.

72 Ko i kako provodi ove pravne propise? Koji je obim i učestalost ovih kontrola? Koliko vozila je predmet dnevnih kontrola?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Navedene pravne propise u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona provode inspektori za požare i eksplozije kroz inspekcijske nadzore.

73 Da li je format izvještavanja u vezi sa bilježenjem učestalosti i ishoda takvih kontrola u saglasnosti sa Direktivom 95/50/EZ o jednoobraznim postupcima za provjeru prevoza opasnog tereta u drumskom transportu ili se planira takvo usklađivanje?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Format izvještavanja nije usklađen sa Direktivom 95/50/EZ.

Poglavlje 15: Energetika

9. Kakvi su planovi za srednjoročna i dugoročna ulaganja u različite podsektore energetike? Kakav način finansiranja je predviđen (javno, privatno)?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline nije nadležno za planove i ulaganja u različitim podsektorima energetike.

26. Ukratko opišite zakonski, proceduralni, tehnički okvir i okvir za zaštitu životne sredine za dobijanje dozvole za mreže? Koliki je prosječni vremenski period potreban da bi se obavili postupci dobijanja dozvole za izgradnju električnih i gasnih instalacija/mreža itd.? Postoje li planovi za poboljšanje vremenske dinamike i otklanjanje poteškoća, u skladu sa Uredbom (EU) br. 347/2013 o smjernicama za transevropsku energetsku infrastrukturu? Ukoliko postoje, kada i kako?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti ministarstva.

45. Navedite informacije o tekućim i planiranim zakonodavnim i nezakonodavnim mjerama promovisanja energetske efikasnosti (o vrsti ovih mjera, raspoloživom budžetu, itd.). Postoji li neki zakon o energetskoj efikasnosti?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o energetskoj efikasnosti nije donijet.

46. Koje institucije su nadležne ili će biti nadležne za praćenje i provođenje mjera i programa energetske efikasnosti?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nisu određene institucije koje će provoditi mjere i programe energetske efikasnosti.

47. Da li je uspostavljen sistem podsticanja uštede energije i poboljšanja energetske efikasnosti (kao što su programi sertifikovanja uštede energije ili dobrovoljni sporazumi sa energoprivredom ili drugim subjektima)?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nisu uspostavljeni sistemi podsticanja uštede energije i poboljšanja energetske efikasnosti

51. Da li imate neki važeći zakonski propis koji zahtijeva i time obezbjeđuje da krajnji kupci električne energije, prirodnog gasa, centralnog grijanja i/ili hlađenja i toplovoda u Bosni i Hercegovini budu opremljeni individualnim brojilima koji odražavaju stvarnu potrošnju energije?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton još nema donesene zakonske propise koji regulišu obavezu instaliranja individualnih brojila za mjerenje potrošnje energenata.

52. Da li imate neki važeći zakonski propis koji zahtijeva i time obezbjeđuje da naplatu vrše distributeri energije, operateri distributivnog sistema i kompanije za maloprodaju energije, na osnovu stvarne potrošnje energije?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton još nema donesene zakonske propise koji zahtijevaju da distributeri energije naplatu vrše na osnovu stvarne potrošnje energije.

59. Postoji li strateški okvir i programi podrške (finansijske, fiskalne ili druge) u pogledu visokoefikasne kogeneracije? Da li je Bosna i Hercegovina razmatrala mjere za poboljšanje centralnog grijanja kako bi se unaprijedila energetska efikasnost u urbanim područjima? Da li imate planove za unapređenje korištenja visokoefikasne kogeneracije i obnovljive energije u centralnom grijanju i kogeneraciji?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti kantona.

Poglavlje 16: Oporezivanje

1 Navedite kako je zakonski definisana raspodjela nadležnosti za oporezivanje među različitim nivoima vlasti te koje institucije su nadležne za to pitanje. Ministarstvo financija i trezora BiH

Ministarstvo finansija Zeničko–dobojskog kantona

Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine imaju nadležnost za uvođenje direktnih poreza i taksi, tako da je Zeničko-dobojski kanton propisao uvođenje poreza na promet nekretnina, poreza na nasljeđe i poklon i poreza na imovinu.

Osnov za donošenje zakona o uvođenju gore navedenih poreza, daje Ustav Federacije Bosne i Hercegovine i Ustav Kantona.

Ustavom su propisane nadležnosti svakog nivoa vlasti da uvode oporezivanje u svrhu finansiranja svojih institucija vlasti.

Uvođenje poreza na svakom nivou vlasti u Bosni i Hercegovini izvršeno je donošenjem zakona.

Zeničko-dobojski kanton je donio:

Zakon o porezu na imovinu, nasljeđe i poklon („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 9/09 i 13/11),

Zakon o porezu na promet nekretnina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 6/09 i 6/13),

Zakon o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13), kao i propise o kantonalnim sudskim i kantonalni administrativnim taksama i koncesijama.

9 Dostavite detaljan opis važećih pravnih propisa o akcizama u Bosni i Hercegovini, naročito u sljedećim oblastima:

a) Područje primjene poreza (kategorije proizvoda koje podliježu plaćanju akciza).

Od posebnog interesa su sljedeći proizvodi:

i) Alkohol i alkoholna pića;

ii) Cigarete i ostale duhanske prerađevine;

iii) Mineralna ulja (benzin, dizel, lož ulje itd.), ostali energetski proizvodi (prirodni plin, ugalj, biogoriva, električna energija), svi proizvodi koji se koriste kao motorno gorivo (npr. etanol), dodaci motornom gorivu i ugljikohidrati koji se koriste kao lož ulje;

iv) Motorna vozila (akcize, porez na registraciju, putarine);

v) Druge kategorije proizvoda koji predstavljaju veći dio prihoda od akciza;

b) Kako se definiše oporezivi dio za svaku akciznu robu (npr. po obimu, masi, po vrijednosti itd.)?

c) Izuzeća od akciza ili smanjenja akciza.

d) Kolika je akcizna stopa koja se primjenjuju na svaki proizvod koji podliježe plaćanju akcize? Primjenjuje li se ista stopa za slične uvezene proizvode? Ukoliko se ne primjenjuje, objasnite zašto se ne primjenjuje.

e) Nastanak obaveze obračunavanja akcize i naplativost akcize;

f) Pravila o uvozu i izvozu akcizne robe, uključujući i iznos za oslobađanje od plaćanja poreza u putničkom prometu.

g) Registrovani-neregistrovani trgovci.

Zeničko – dobojski kanton

Vezano za podpitanje pod tačkom a) - iv) (Motorna vozila (akcize, porez na registraciju, putarine), u Zeničko-dobojskom kantonu, je ovo pitanje uređeno Zakonom o porezu na imovinu, naslijeđe i poklon („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 9/09 i 13/11).

Članom 5. stav (2) Zakona o porezu na imovinu, naslijeđe i poklon propisano je: „Porez na putnički automobil i motocikl plaća se godišnje u paušalnom iznosu pri registraciji vozila“.

Članom 7. navedenog Zakona, propisano je:

„Pri promjeni vlasnika imovine iz člana 4. ovog zakona (putničkog automobila) u toku kalendarske godine, novi vlasnik ne plaća porez na imovinu, ako je taj porez plaćen od strane ranijeg vlasnika“.

Po ostalim podpitanjima Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona nema podataka.

47 Kako se osigurava pravna koordinacija među različitim nivoima vlasti o pitanjima oporezivanja?

Zeničko – dobojski kanton

Prilikom donošenja propisa o oporezivanju na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoji pravna koordinacija sa drugim nivoima Vlasti, osim u slučajevima kada ti propisi utiču na budžete jedinaca lokalne samouprave, kada se u skladu sa odredbama člana 34. stav 4. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 49/06 i 51/09), traži mišljenje od Saveza gradova i općina Federacije BiH, o nacrtima ili prijedlozima kantonalni propisa.

Navedenim članom Zakona je propisano: “Zakonodavac je dužan pribaviti mišljenje od Saveza općina i gradova o svim pitanjima koja se odnose na dodjelu sredstava, kao i o svim promjenama zakona koje mogu utjecati na finansijske obaveze jedinica lokalne samouprave.”

Poglavlje 17: Ekonomska i monetarna politika

Poglavlje 18: Statistika

Poglavlje 19: Socijalna politika i zapošljavanje

1 Kako je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti i koji organi su nadležni za radno zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

S obzirom da su Ustavom Federacije BiH utvrđene nadležnosti između federalne i kantonalne vlasti, to je članom 19. Ustava Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj:7/96) radno zakonodavstvo, kao segment socijalne politike u zajedničkoj nadležnosti Federacije i kantona.

2 Da li radno zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini sadrži definiciju sljedećeg: a) zaposlenog radnika (zaposlenog lica)? b) samozaposlenog radnika (samozaposlenog lica)? c) državnog službenika/zvaničnika? d) ugovora o radu i radnog statusa? e) zaposlene osobe? f) ustanove, preduzeća i grupe preduzeća?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Osnovne definicije u oblasti rada i radnih odnosa formulisane su Zakonom o radu ("Službene novine Federacije BiH" broj:26/16) na nivou Federacije BiH. Kako je radno zakonodavstvo segment socijalne politike koja je u zajedničkoj ustavnoj nadležnosti Federacije BiH i kantona to je federalni zakon propisao i obavezu kantona da usklade svoje propise sa ovim zakonom. Prijedlog Zakona o radu Zeničko-dobojskog kantona je utvrđen od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona i upućen u skupštinsku procedure. Pojmovi i definicije korištene u Prijedlogu Zakona o radu Zeničko-dobojskog kantona imaju isto značenje kao i pojmovi i definicije korišteni u federalnom Zakonu o radu.

a) Pojam zaposlenog radnika definiran je prema članu 6. Zakona o radu (Službene novine Federacije BiH broj:26/16)

b) Zakon o radu ne definira pojam samozaposlenog radnika.

c) Zakonom o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine FBiH" br:29/03; 23/04; 39/04; 54/04; 67/05; 8/06; 4/12 i 99/15) definiran je pojam državnog službenika tako da je u članu 1. određeno da je državni službenik lice postavljeno rješenjem na radno mjesto u organ državne službe u skladu sa zakonom. Ovaj zakon je kao kantonalni propis Skupština Zeničko-dobojskg kantona preuzela i donijela Zakon o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj:3/12).

d) Pojam ugovora o radu definiran je prema članu 4. Zakona o radu (Službene novine Federacije BiH broj:26/16).

e) Pojam zaposlena osoba identičan je pojmu radnika definiranog članom 6. Zakona o radu (Službene novine Federacije BiH broj:26/16).

a) Zakon o radu ne definira pojmove ustanove, preduzeća i grupe preduzeća. Ovi pojmovi definirani su drugim zakonima.

3 Da li se radno zakonodavstvo, pored lica u plaćenom radnom odnosu, primjenjuje i na druge kategorije radnika?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da. Članom 34. Zakona o radu definiran je pojam stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa. Lice na stručnom osposobljavanju ima pravo na zdravstveno osiguranje kako je to utvrđeno propisima za nezaposlena lica, a prava po osnovu osiguranja za slučaj povrede na radu i profesionalnog oboljenja osigurava poslodavac u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

4 Koje kategorije radnika nisu obuhvaćene radnim zakonodavstvom? Posebno navedite da li su rad sa nepunim radnim vremenom, rad na određeno vrijeme ili privremeni rad preko agencije obuhvaćeni ili ne?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Radnim zakonodavstvom obuhvaćene su sve zaposlene osobe, bez obzira da li je ugovor o radu zaključen na određeno ili neodređeno vrijeme, sa punim ili nepunim radnim vremenom.

Rad preko agencija za privremeno zapošljavanje nije uređen Zakonom o radu.

5 Da li se radnici u javnom i privatnom sektoru različito tretiraju? Da li se radnici u profitnom i neprofitnom sektoru ili zadrugama različito tretiraju?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu se primjenjuje i na zaposlene u javnom kao i u privatnom sektoru. Zakonom o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“ br: 29/03;23/04; 39/04; 54/04; 67/05;8/06; 4/12 i 99/15) i Zakonom o namještenicima („Službene novine FBiH“ broj:49/05) uređen je status, prava, obaveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika. Na prava i obaveze koje nisu uređene ovim zakonima primjenjuje se Zakon o radu kao opšti propis o radu. Za radnike u profitnom i neprofitnom sektoru ili zadrugama takođe važi Zakon o radu kao opći propis.

6 Koje aspekte obuhvata radno zakonodavstvo (tj. primarno zakonodavstvo koje usvaja Parlament), a koji aspekti su predmet regulatornih mjera ministarstva?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu uređuje osnovne odredbe, zaključivanje ugovora o radu, obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za rad, radno vrijeme, zaštita radnika, postupanja u slučaju izuma, predmeta industrijskog dizajna i tehničkog unapređenja na radu ili u vezi sa radom, zabranu takmičenja radnika sa poslodavce, naknadu štete, plaće i naknade plaća, prestanak ugovora o radu, ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa, obavezu donošenja pravilnika o radu, sudjelovanje radnika u odlučivanju-vijeće zaposlenika, reprezentativnost sindikata, kolektivni ugovori, štrajk i ekonomsko socijalno vijeće.

U skladu sa članom 15. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj:10/15) utvrđeno je da

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice vrši upravne i stručne poslove utvrđene zakonom iz nadležnosti Kantona u oblasti socijalne politike, rada, zaštite i povratka raseljenih lica, i to provođenje: politike rada i zapošljavanja, ostvarivanje osnivačkih prava Kantona prema Javnoj ustanovi Služba za zapošljavanje, kreiranje politike od značaja za podsticaj zapošljavanja osoba sa invaliditetom.

7 Koji su glavni izvori prava: međunarodno pravo, ustav, zakoni, podzakonski akti, kolektivni ugovori, dobra praksa/konvencije, sudska praksa?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Svi instrumenti za zaštitu ljudskih prava koji imaju pravnu snagu ustavnih odredaba i sastavni su dio Ustava Federacije BiH.

Za prava zaposlenih glavni izvor prava su zakoni kojima se osigurava minimum osnovnih prava iz radnog odnosa. Kolektivnim ugovorima se utvrđuje veći obim prava iz radnog odnosa.

8 Da li postoji hijerarhija normi u pogledu ovih izvora prava?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Hijerarhija normi je: Ustav, međunarodne konvencije Međunarodne organizacije rada, međunarodni ugovori, posebni zakoni, opći zakoni, uredbe Vlade, pravilnici koje donosi ministar, kolektivni ugovori koji su obavezujući za poslodavce, pravilnici poslodavaca o radu, ugovori o radu. Odredbe konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda imaju prvenstvo u odnosu na sve domaće propise.

9 Da li sistem predviđa kolektivne ugovore o radu koji važe za sve ili predviđa samo ugovore koji mogu biti prošireni na sve radnike u određenom sektoru ili na određenoj teritoriji (npr., na regionalnom ili nacionalnom nivou)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, sistem definira Opći kolektivni ugovor koji je je važeći za sve potpisnice i strane kje naknadno pristupe. Granski kolektivni ugovor je važeći za specifično područje djelatnost (granu).

10 Na kom se nivou obično zaključuju kolektivni ugovori (na nivou države, na nivou privredne grane, grupe, privrednog društva, ustanove)? Da li postoji hijerarhija kolektivnih ugovora zaključenih na različitim nivoima?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Prema Zakonu o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 26/16) Kolektivni ugovor može se zaključiti kao opći, granski i pojedinačni (kod poslodavca). Opći kolektivni ugovor zaključuje se za teritoriju Federacije, a granski kolektivni ugovori za teritoriju Federacije ili područje jednog ili više kantona.

11 Da li se u vašem radnom zakonodavstvu primjenjuje princip „ustupka", u smislu da norma koja se nalazi niže u pravnoj hijerarhiji može izmijeniti sadržaj norme koja se nalazi više u toj hijerarhiji pod uslovom da je njeno dejstvo povoljnije po radnike?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Članom 19. Zakona o radu propisano je da se Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu mogu utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom. Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo.

12 Da li u vašem radnom zakonodavstvu postoje odredbe o zaštiti ličnih podataka radnika?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Članom 30. Zakona o radu propisano je da se lični podaci radnika ne mogu prikupljati, obrađivati, koristiti ili dostavljati trećim licima, osim ako je to određeno zakonom ili ako je to potrebno radi ostvarivanja prava i obaveza iz radnog odnosa. Zaštita ličnih podataka je obezbijeđena u okviru odredaba Zakona o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH" broj:49/06; 76/11 i 89/11).

13 a koji način javni organi intervenišu u socijalnim pitanjima (npr. postupak izrade propisa; nadležni organi vlade; upravni organi nadležni za primjenu propisa)?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton posreduje u socijalnim pitanjima na sljedeći način:

a) donošenjem zakona i pozakonskih akata kojima propisuje osnovna prava zaposlenih (uz mogućnost da se i u drugim propisima ta prava urede na drugačiji ali povoljniji način), osigurava i implementira institucionalni okvir za osnivanje i djelovanje sindikata i udruženja poslodavaca, zaključuje kolektivnih ugovora.

b) nadzoro primjene propisa od nadležnih inspekcijskih organa osigurava primjenu zakona i drugih propisa i osigurana zaštite pred sudom.

14 Dostavite pregled administrativnih kapaciteta u ovoj oblasti. Koje ministarstvo/organizacija je nadležno/a? Koji su još upravni organi uključeni? Dostavite podatke o broju zaposlenih i nivoima odgovornosti.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

1. Ministarstvo za rad,socijlanu politiku ZDK je nadležni organ koji intervenira u socijalnim pitanjima (za postupak izrade propisa, za primjenu propisa)

2. Centri i službe za socijalni rad (općinski i kantonalni)su jš uključene u pitanja socijalne zaštite

3. Minsitarstvo za pravosuđe i upravu ne raspolaže podacima, nema evidencije o broju zaposlenih i nivoima odgovornosti u oblasti socijalne zaštite.

15 Koji sud ili sudovi su nadležni da rješavaju pojedinačne i kolektivne radne sporove?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Općinski sudovi su nadležni za rješavanje radnih sporova.

16 Da li postoji inspekcija rada nadležna za praćenje uslova rada i primjenu radnog prava? Dostavite podatke o broju zaposlenih i organizaciji.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U okviru Kantonalne uprave za inspekcijski poslove Zeničko-dobojskog kantona, postoji Kantonalna inspekcija rada za oblast radnih odnosa nadležna za praćenje uslova rada i primjenu radnog prava i Kantonalna inspekcija rada za oblast zaštite na radu. Kantonalna inspekcija rada za oblast radnih odnosa broji 6 inspektora rada za oblast radnih odnosa i 1 glavnog kantonalnog inspektora rada. Kantonalna inspekcija rada za oblast zaštite na radu koja broji 3 inspektora.

17 Koje su institucionalne i proceduralne strukture za osiguravanje usklađenosti sa Direktivom 2009/50/EZ o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja radi zapošljavanja na pozicijama visokokvalifikovanih radnika?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Za sve osobe koje u skladu sa važećim radnim zakonodavstvom imaju uredan boravišni status, osigurani su normativni kapaciteti-tijela za priznavanjem-nostrificiranjem sečenih diploma o završenom visokom obrazovanju a ciljem njihovog aktivnog upošljavanja na pozicijama visoko kvalifikovanih radnika.

18 Koje su institucionalne i proceduralne strukture za osiguravanje usklađenosti sa Direktivom 2014/36/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26.02.2014. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u svrhu zapošljavanja u statusu sezonskih radnika?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministartva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona.

19 Koje su institucionalne i proceduralne strukture za osiguravanje usklađenosti sa Direktivom 2014/66/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 15.05.2014. o uslovima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministartva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona.

20 Koje su institucionalne i proceduralne strukture za osiguravanje usklađenosti sa Direktivom 2009/52/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 18.06.2009. o minimalnim standardima za sankcije i mjere protiv poslodavaca državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom? Koja institucija je nadležna da osigura sprovođenje sankcija protiv poslodavaca migranata sa nezakonitim boravkom, na bazi pojedinačnih slučajeva?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministartva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona.

21 Da li poslodavci mogu slobodno odlučiti koje radnike žele zaposliti? Da li postoje određene odredbe o zabrani diskriminacije (po osnovu rasnog ili etničkog porijekla, vjeroispovjesti ili uvjerenja, invaliditeta, godina starosti ili seksualne orijentacije)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Prema Zakonu o radu, poslodavac je slobodan u odlučivanju izbora radnika kojeg želi zaposliti, pod uvjetom da ispunjava uvjete zakonom, odnosno općim aktom poslodavca u pogledu stručne spreme, radnog iskustva, opće zdravstvene sposobnosti, posebnih znanja i vještina.

Članom 8. Zakona o radu zabranjena je diskriminacija s obzirom na spol, bračno stanje, starost, ivalidnost, trudnoću, vjeru, jezik i sl.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama člana 15. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona br. 1/14), utvrđeno je slijedeće:

"(1) Ratni vojni invalid, demobilizirani branilac i član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca koji je na evidenciji Službe za zapošljavanje Kantona, ostvaruje pravo na prednost pri zapošljavanju, pod jednakim uvjetima i u skladu sa propisima iz oblasti radnog zakonodavstva. (2) Pravo iz stava (1) ovog člana ne može ostvariti lice kojem je radni odnos, zasnovan po osnovu ranije ostvarene prednosti pri zapošljavanju, prestao njegovom krivicom ili je po prestanku radnog odnosa ostvario pravo na otpremninu. "

Naznačeni član je donesen u realizaciji obaveze Zeničko-dobojskog kantona utvrđene članom 7. stav 1. tačka 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10), prema kojem: "branioci i članovi njihovih porodica ostvaruju i druga prava, u skladu sa federalnim i kantonalnim propisima, koja nisu obuhvaćena istim Zakonom, i to:....prednost pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima;...“, te člana 28.istog Federalnog zakona kojim je utvrđena obaveza kantonalnih i federalnih organa nadležnih za donošenje propisa u oblasti zapošljavanja da prilikom reguliranja prava iz oblasti zapošljavanja za branilačku populaciju osiguraju adekvatnu podršku.

22 Da li država ima monopol na službe za zapošljavanje za određene radnike?

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje regulisano propisima iz oblasti radnopravnog zakonodavstva i nije u resornoj nadležnosti ovog Ministarstva.

23 Da li je omogućena zaštita ličnih podataka podnosilaca prijava za posao?

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje regulisano propisima iz oblasti radnopravnog zakonodavstva i nije u resornoj nadležnosti ovog Ministarstva.

24 Navedite detalje iz zakonodavnog ili regulatornog okvira koji se odnose na tri gore navedena pitanja.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama članova 8.-12. Zakona o radu uređeno je pitanje zaštite od diskriminacije u radnom odnosu. Pitanje zaštite ličnih podataka uređeno je Zakonom o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br.49/06, 76/11 i 89/11), kao i Zakonom o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH",broj:59/09).

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama člana 15. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona br. 1/14), utvrđeno je slijedeće:

"(1) Ratni vojni invalid, demobilizirani branilac i član porodice šehida, poginulog, umrlog, nestalog branioca koji je na evidenciji Službe za zapošljavanje Kantona, ostvaruje pravo na prednost pri zapošljavanju, pod jednakim uvjetima i u skladu sa propisima iz oblasti radnog zakonodavstva. (2) Pravo iz stava (1) ovog člana ne može ostvariti lice kojem je radni odnos, zasnovan po osnovu ranije ostvarene prednosti pri zapošljavanju, prestao njegovom krivicom ili je po prestanku radnog odnosa ostvario pravo na otpremninu. "

Naznačeni član je donesen u realizaciji obaveze Zeničko-dobojskog kantona utvrđene članom 7. stav 1. tačka 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10), prema kojem: "branioci i članovi njihovih porodica ostvaruju i druga prava, u skladu sa federalnim i kantonalnim propisima, koja nisu obuhvaćena istim Zakonom, i to:....prednost pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima;...“, te člana 28. istog Federalnog zakona kojim je utvrđena obaveza kantonalnih i federalnih organa nadležnih za donošenje propisa u oblasti zapošljavanja da prilikom reguliranja prava iz oblasti zapošljavanja za branilačku populaciju osiguraju adekvatnu podršku.

25 U kojoj pravnoj formi se regulišu radni odnosi (npr. ugovori na neodređeno vrijeme, ugovori na određeno vrijeme; privremeni poslovi; rad sa nepunim radnim vremenom; drugi oblici rada)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Ugovori o radu mogu biti na određeno i na neodređeno vrijeme i obavezno se zaključuju u pismenoj formi čiji je sadržaj zakonom propisan. Dužina i raspored radnog vremena su elementi ugovora o radu.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje regulisano propisima iz oblasti radnopravnog zakonodavstva i nije u resornoj nadležnosti ovog Ministarstva.

26 Da li ovi različiti odnosi podliježu formalnim uslovima (npr. ugovori u pisanoj formi, sa obavezujućim odredbama)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, pismena forma je obavezujuća, a odredbom člana 24. Zakoma o radu propisani su obavezni elementi ugovora o radu.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje regulisano propisima iz oblasti radnopravnog zakonodavstva i nije u resornoj nadležnosti ovog Ministarstva.

27 Da li su poslodavci u obavezi da svojim radnicima pruže informacije o uslovima rada? Koje vrste informacija moraju pružiti? Da li se to odnosi i na radnike koji se upućuju na rad u inostranstvo?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Članom 55. i 56. Zakona o radu propisane su obaveze poslodavca da upozna radnika sa propisima u vezi sa radnim odnosima i u vezi sa sigurnosti i zdravljem na radu, kao i sa organizacijom rada. Takođe radniku koji se upućuje na rad u inozemstvo moraju se predočiti uvjeti rada u skladu sa članom 25. Zakona o radu.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje regulisano propisima iz oblasti radnopravnog zakonodavstva i nije u resornoj nadležnosti ovog Ministarstva.

28 Koje pravne odredbe se primjenjuju na suspenziju ugovora o radu zbog porodiljskog i trudničkog odsustva?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U navedenoj situaciji primjenjuje se član 62. Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Članom 60. Zakona o radu propisano je da poslodavac ne može odbiti da zaposli ženu zbog njene trudnoće, niti može za to vrijeme otkazati ugovor o radu, ukoliko je već zaposlena po osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme.

29. Da li pravni sistem propisuje sistem naknade u slučaju suspenzije ugovora o radu iz ekonomskih razloga (npr. poteškoće u nabavci)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Član 81. stav 3. Zakona o radu(„Službene novine FBiH, broj: 26/16), propisuje pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada do kojeg je došlo zbog okolnosti zbog kojeg radnik nije kriv (viša sila, privremeni zastoj u proizvodnji i sl.) sukladno kolektivnom ugovoru, pravilnikom o radu i ugovor o radu.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Radnik ima pravo na otpremninu, koja zavisi od dužine prethodnog neprekidnog radnog odnosa kod tog poslodavca. Visina otpremnine se utvrđuje kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu, a zakonom je utvrđen minimum.

30 Da li pravni sistem sadrži određena prava (materijalna ili proceduralna u smislu informisanja i konsultacija) koja se odnose na otpuštanja u slučaju tehnološkog viška?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravni sistem sadrži određena prava (materijalna ili proceduralna u smislu informisanja i konsultacija) koja su regulisana članom 109. i 110. Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Pravni sistem omogućava donošenje programa zbrinjavanja viška radnika zbog tehnoloških ili ekonomskih razloga za poslodavce koji zapošljavaju više od 30 radnika. Ovi poslodavci koji u periodu od naredna 3 mjeseca imaju namjeru da otkažu ugovore o radu dužani su da se konsultiraju sa vijećem zaposlenika i sindikatom. (Član 109. Zakona o radu). U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH“ broj:41/01; 22/05 i 09/08), pravo na novčanu naknadu imaju za određeni period radnici koji ostanu bez posla a koji su u trenutku prestanka radnog odnosa imaju minimalno 8 mjeseci neprekidnog rada.

31 Kako glasi definicija kolektivnog ili ekonomskim razlozima uslovljenog otpuštanja?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nema tačne definicije kolektivnih ili ekonomskih razloga uslovljenog otpuštanja, ali član 109 Zakona o radu(„Službene novine FBiH, broj: 26/16) približno definiše obavezu poslodavca prilikom ekonomskog, tehničkog ili organizacijskog razloga ugovor o radu, a za takvo otpuštanje se u praksi koristi termin „tehnološki višak“.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu („Službene novine BiH“, br.26/16), ne poznaje definiciju kolektivnog niti o ekonomskim razlozima uslovljenog otpuštanja.

32 Da li radnici i njihovi predstavnici imaju pravo da budu informisani i konsultovani?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Radnici i njihovi predstavnici imaju pravo da budu informisani i konsultovani, što je regulisano članom 109 i 110 Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu je propisao da je poslodavac obavezan, u fazi konsultacija sa sindikatom i vijećem zaposlenika, istaknuti razloge za predviđeno otpuštanje, kao i mjere za koje poslodavac smatra da bi mogle pomoći radnicima da nađu drugo zaposlenje ili prekvalifikaciju.

33 Ko su predstavnici radnika u tim slučajevima i na koji način se oni imenuju?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Predstavnici radnika u slučajevima informisanja i konsultovanja prilikom otpuštanja radnika iz ekonomskih, tehničkih i organizacionih razloga su vijeće zaposlenika, koje se formira u skladu sa članom 119, 120 i 121 Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16) i Zakonom o vijeću zaposlenika („Službene novine FBiH, broj: 38/04), kao i sinidikat čija se reprezentativnost reguliše članovima 122-136 Zakona o radu ("Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Kod poslodavaca koji zapošljavaju najmanje 30 radnika predstavnici radnika su članovi vijeća zaposlenika, a kod poslodavaca koji zapošljavaju manje od 30 radnika, zaštitu radnicima pruža reprezentativni sindikat. Imenovanje vijeća radnika i predstavnika reprezentativnog sindikata regulisano je internim aktima vijeća i sindikata.

34 Pod kojim se uslovima ostvaruju ova prava?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ostvarivanje prava na zaštitu slučajevima informisanja i konsultovanja prilikom otpuštanja radnika iz ekonomskih, tehničkih i organizacionih razloga, regulisana su članom 109 i 110. Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Kod poslodavaca koji zapošljavaju najmanje 30 radnika predstavnici radnika su članovi vijeća zaposlenika, a kod poslodavaca koji zapošljavaju manje od 30 radnika, zaštitu radnicima pruža reprezentativni sindikat. Imenovanje vijeća radnika i predstavnika reprezentativnog sindikata regulisano je internim aktima vijeća i sindikata.

35 Da li državni organi imaju ulogu u postupku (npr. da li postoji uslov da se državnim organima mora najaviti planirano proglašavanje tehnološkog viška da bi im se dalo određeno vrijeme da pronađu rješenja problema koje bi takve mjere otpuštanja mogle prouzrokovati)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Državni organi nemaju nikakvu ulogu u postupku, izuzev ako se radi o privrednim društvima prema kojima ovlaštenja po osnovu državnog kapitala vrše organi Federacije Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Državni organi ne učestvuju u ovom postupku, tačnije ne postoji obaveza prijavljivanja tehnološkog viška državnim oganima.

36 Da li pravni sistem obuhvata prava u odnosu na pojedinačno proglašenje za tehnološki višak/otpuštanje?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravni sistem obuhvata prava u odnosu na pojedinačno proglašenje za tehnološki višak/otpuštanje, što je regulisano članom 96.stav 1. tačka a Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

DA, Odredbom člana 111. Zakona o radu propisano je da radnik koji je imao ugovor na neodređeno i najmanje dvije godine neprekidnog rada kod poslodavca koji mu otkazuje ugovor kao tehnološkom višku, ima pravo na otpremninu kao i prava iz radnog odnosa po osnovu nezaposlenosti (novčana naknada i zdravstveno osiguranje).

37 Da li sistem garantuje da će ugovori o radu nastaviti da važe kada privredni subjekat promijeni vlasnika?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Sistem garantuje da će ugovori o radu nastaviti da važe kada privredni subjekat promijeni vlasnika, što je regulisano članom 117. Zakona o radu („Službene novine FBiH, broj: 26/16).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da. Članom 117. Zakona o radu utvrđeno je da se prenose svi ugovori o radu koji važe na dan promjene poslodavca, uz pisanu saglasnost radnika, na novog poslodavca.

38 Koji uslovi važe u takvim slučajevima?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Član 117. Zakona o radu ("Službene novine F BiH", broj:26/16), navodi uslove kada će

ugovori o radu nastaviti da važe kada privredni subjekat promijeni vlasnika, i to u navedenim slučajevima: spajanje, pripajanje, podjela, promjena oblika društva i dr, ili u slučaju promjene vlasništva nad kapitalom poslodavca.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Radnik zadržava sva prava iz radnog odnosa koja je stekao do dana prenosa ugovora o radu.

39 Da li u takvim slučajevima sistem obezbjeđuje zaštitu od otkaza? Da li su prethodni i novi poslodavac obavezni da obavijeste i konsultuju radnike i njihove predstavnike? Da li ova prava važe kada je prethodni poslodavac u postupku otvaranja stečaja?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Odredbom da radnik zadržava sva prava iz radnog odnosa koja je stekao do dana prenosa ugovora o radu garatuje se zaštita od otkaza. Poslodavac - pravni prethodnik dužan je o prenošenju ugovora o radu na poslodavca, pravnog sljednika pisanim putem obavijestiti radnike čiji se ugovori o radu prenose.

40 Da li pravni sistem predviđa naknadu za nezaposlene? Da li je ta odredba predviđena u radnom pravu ili propisima o socijalnoj zaštiti?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, sistem predviđa pravo na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi koja se ostvaruje u skladu sa članom 29. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH“ broj:41/01; 22/05 i 09/08) kojim je propisano da pravo na novčanu naknadu stiče nezaposleno lice koje u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 8 mjeseci rada neprekidno ili 8 mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Dakle, radi se o posebnom zakonu, kako to proizilazi iz samog naziva zakona, kojim se između ostalog uređuje i pitanje materijalne i socijalne sigurnosti nezapslene osobe.

41 Koje kazne poslodavci mogu izreći u slučajevima neobavljanja posla?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Odredbom člana 97. Zakona o radu uređeno je da se vrste težih i lakših povreda radnih obaveza propisuju kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu.

42 Da li pravni sistem pruža radnicima određena osnovna prava, kao što je ljudsko dostojanstvo na poslu?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, kroz zabranu diskriminacije po svakom osnovu.Članom 8. Zakona o radu propisana je zabrana diskriminacije radnika kao i lica koje traži zaposlenje, s obzirom na spol, spolno opredjeljenje, bračno stanje, porodične obaveze, starost, invalidnost, trudnoću, jezik, vjeru, političko i drugo mišljenje, nacionalnu pripadnost, socijalno porijeklo, imovno stanje, rođenje,

rasu, boju kože, članstvo ili nečlanstvo u političkim strankama i sindikatima, zdravstveni status, ili neko drugo lično svojstvo.

43 Koja je minimalna starosna granica za zapošljavanje (zasnivanje radnog odnosa)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu je definisao da se sa licem mlađim od 15 godina ne može zaključiti ugovor o radu.

44 Od koje starosne dobi i pod kojim uslovima djeca mogu da obavljaju manje poslove? Navedite koje mjere je država donijela da bi se borila protiv dječjeg rada.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Lice između 15 i 18 godina života može zaključiti ugovor o radu, odnosno zaposliti se uz saglasnost zakonskog zastupnika i pod uvjetom da od ovlaštenog ljekara ili nadležne zdravstvene ustanove pribavi ljekarsko uvjerenje kojim dokazuje da ima opću zdravstvenu sposobnost za rad. Na ovaj način država je zakonom onemogućila dječiji rad.

45 Koji se još koraci preduzimaju da bi se zaštitio njihov fizički i moralni integritet?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zabranjen je noćni rad maloljetnika. Maloljetnik ne može da radi na naročito teškim fizičkim poslovima, radovima pod zemljom ili pod vodom, ni na ostalim poslovima koji bi mogli štetno i sa povećanim rizikom da utiču na njegov život i zdravlje, razvoj i moral, s obzirom na njegove psihofizičke osobine. Takođe ima pravo na ljekarski pregled najmanje jednom u dvije godine na teret poslodavca.

46 Da li postoje određene odredbe koje se odnose na dopušteni broj radnih sati za lica mlađa od 18 godina? Ako postoje, šta konkretno određuju?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da. Puno radno vrijeme za maloljetne radnike ne može biti duže od 35 sati sedmično.

47 Da li postoje generalna rješenja koja se odnose na radno vrijeme? Koja je definicija radnog vremena? Da li postoje posebna pravila za radnike koji rade kao pomorci, one koji su zaposleni u civilnom vazduhoplovstvu ili na željeznici?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o radu puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično. Radno vrijeme je vremenski period u kojem je radnik, prema ugovoru o radu, obavezan obavljati poslove za poslodavca. Posebna pravila za pomorce, zaposlenike u civilnom vazduhoplovstvu i na željeznici nisu definirana Zakonom o radu.

48 Koje je maksimalno sedmično radno vrijeme?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o radu puno radno vrijeme traje 40 sati sedmičn, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno u kraćem trajanju.

49 Koja je maksimalna dužina prekovremenog rada sedmično i u toku kalendarske godine?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Članom 38. Zakona o radu propisano je da je radnik na zahtjev poslodavca obavezan na prekovremeni rad najviše do 8 sati sedmično, a ne više od 10 sedmica u toku kalendarske godine. Ako rad traje duže od 10 sedmica u toku kalendarske godine poslodavac je o takvom prekovremenom radu dužan obavijestiti inspekciju rada.

50 Da li postoje obavezni periodi odmora? Molimo vas navedite detaljnije informacije u slučaju da postoje posebna pravila za određene tipove radnika (npr. vozači, pomorci, zaposleni u vazduhoplovstvu ili na željeznici itd.).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama članova 44.-52. Zakona o radu regulisano je pravo na odmor. Radnik koji radi duže od šest sati dnevno ima pravo na odmor u toku dana, dnevni odmor u trajanju od najmanje 30 minuta, odmor između dva uzastopna radna dana, sedmični odmor u trajanju od najmanje 24 sata neprekidno i pravo na godišnji odmor. Poslodavac je dužan radniku, na njegov zahtjev, omogućiti odmor u trajanju od jednog sata za jedan dan u toku radne sedmice. Ovo vrijeme se ne uračunava u radno vrijeme. Posebni obavezni periodi odmora za pomorce, zaposlenike u civilnom vazduhoplovstvu i na željeznici nisu definirani Zakonom o radu.

51 Koji različiti načini organizovanja radnog vremena postoje (npr. na godišnjem nivou, fleksibilno, prekovremeno itd.)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Radno vrijeme može biti puno i nepuno. Prekovremeni rad može biti u slučaju „više sile“ i iznenadnog povećanja obima posla. Može se uvesti preraspodjela radnog vremena ako priroda posla to zahtijeva s tim da prosječno radno vrijeme tokom godine ne može biti duže od punog ili nepunog radnog vremena.

52 Kakav je sistem plaćenog odsustva?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Pravo na plaćeno odsustvo je utvrđeno Zakonom o radu. Radnik ima pravo na odsustvo sa rada uz naknadu plaće do sedam radnih dana u jednoj kalendarskoj godini - plaćeno odsustvo u slučaju: stupanja u brak, porođaja supruge, teže bolesti i smrti člana uže obitelji, odnosno domaćinstva, u skladu sa kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

53 Kakva zaštita postoji za radnike koji rade noću?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Poslodavac je pri organizaciji noćnog rada ili rada u smjeni dužan voditi posebnu brigu o organizaciji rada prilagođenoj radniku te o sigurnosnim i zdravstvenim uvjetima u skladu s prirodom posla koji se obavlja noću ili u smjeni.Poslodavac je dužan noćnim i smjenskim radnicima osigurati sigurnost i zdravstvenu zaštitu u skladu s prirodom posla koji obavljaju. Radnicima koji rade noću poslodavac je dužan osigurati periodične ljekarske preglede najmanje jednom u dvije godine. Ako se na ljekarskom pregledu utvrdi da radniku prijeti nastanak invalidnosti zbog rada noću, poslodavac mu je dužan ponuditi zaključivanje ugovora o radu za obavljanje istih ili drugih poslova izvan noćnog rada, ukoliko takvi poslovi postoje, odnosno ako uz prekvalifikaciju i dokvalifikaciju postoji mogućnost rasporeda radnika na druge poslove. Zabranjen je noćni rad trudnica počev od šestog mjeseca trudnoće, majki i usvojitelja, kao i lica kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, i to do navršene dvije godine života djeteta.

54 Da li socijalni partneri igraju ulogu u sprovođenju različitih oblika organizovanja radnog vremena?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da. Reprezentativni sindikati su sa reprezentativnim udruženjem poslodavaca uključeni su u pregovaranje o kolektivnim ugovorima kojim se definiše i organizovanje radnog vremena.

55 Da li sistem omogućava zaštitu radnika s ugovorima o radu na nepuno radno vrijeme ili određeno radno vrijeme i radnika koji se zapošljavaju preko agencija za privremeno zapošljavanje?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Radnik koji je zaključio ugovor o radu sa nepunim radnim vremenom, može zaključiti više takvih ugovora kako bi na taj način ostvario puno radno vrijeme. Prema Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (“Službene novine Federacije BiH”, broj:41/01, 22/05 i 9/08) i private agencije kao pravne osobe mogu se baviti posredovanjem u zapošljavanju i u tom slučaju poslodavci mogu zaključiti ugovore o radu ili ugovore o djelu sa licima koje angažuje Agencija.

56 Da li radnici zaposleni preko agencija za privremeno zapošljavanje imaju prava na iste uslove rada i zaposlenja, uključujući i zaradu, kao i stalni radnici preduzeća za koje su angažovani?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu ne predviđa mogućnost zapošljavanja radnika preko agencija za privremeno zapošljavanje, ali je ta mogućnost predviđena Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba (“Službene novine Federacije BiH”, broj:41/01, 22/05 i 9/08). Zarada koju ostvaruju svi radnici je element ugovora koji zaključuju radnici i poslodavci.

57 Da li postoje posebna pravila o uslovima za rad u sektoru ribarstva?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu ne sadrži posebna pravila koja se odnose na uslove rada u posebnim sektorima.

58 Kakva zaštita postoji u slučaju značajne promjene u uslovima rada?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu poznaje samo situaciju statusnih promjena poslodavca. Ovo pitanje se više odnosi na oblast zaštite i sigurnosti na radu, koja spada u domen inspekcijskih poslova.

59 Da li postoji garantovani minimalni iznos zarade? Da li je to zakonski minimum ili je podložan odredbama kolektivnog ugovora? Kako se zarada određuje? Koji su relevantni kriteriji?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu utvrđuje se najniža plaća. Najniža plaća određuje se na osnovu najniže cijene rada utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu. Usklađivanje najniže plaće vrši Vlada Federacije uz prethodne konsultacije sa Ekonomsko-socijalnim vijećem za teritoriju Federacije BiH, u skladu sa kretanjem indeksa potrošačkih cijena, najmanje jednom godišnje. Poslodavac ne može radniku obračunati i isplatiti plaću manju od plaće utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.

60 Na koji način se garantuje isplata nadnica i plata?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom je određeno da se plaća isplaćuje nakon obavljenog rada u periodu ne dužem od 30 dana.

61 Da li radnici imaju generalnu prednost pri namirenju iz imovine poslodavca i kada je riječ o isplati nadnica i plata?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o stečaju FBiH ("Službene novine FBiH" broj:29/3; 33/04 i 47/06) radnici nemaju generalnu prednost pri namirenju plata iz imovine poslodavca. Prvo se namiruju potraživanja povjerilaca koja potiču iz perioda privremene uprave koja nije mgao namiriti privremeni upravnik, niti stečajni upravnik, a tek onda, prije ostalih stečanih povjerilaca namiriju se zaposlenici stečajnog dužnika sa potraživanjima iz radnog odnosa za posljednjih osam mjeseci do dana otvaranja stečajnog postupka, a u visini najniže plaće za svaki mjesec obračunate prema Općem kolektivnom ugovoru za teritoriju Federacije i doprinosima u skladu sa zakonom.

62 Da li postoje dodatne garancije u slučaju insolventnosti poslodavca? Konkretno, da li sistem predviđa osnivanje posebnih garantnih ustanova radi zaštite potraživanja radnika kojima nije isplaćen novac zbog insolventnosti poslodavca? Kako takve ustanove rade i kako se njima upravlja?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nisu osnovane posebne garantne ustanove radi zaštite potraživanja radnika u slučaju insolventnosti poslodavca.

63 Da li postoje programi za učešće radnika u dobiti, posjedovanju akcija itd.?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nisu donešeni posebni programi za učešće radnika u dobiti.

65 Na koji način su radnici predstavljeni na nivou fabrike, preduzeća ili grupe?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Kod poslodavaca koji zapošljavaju više od 30 radnika, radnici su predstavljeni kroz vijeće zaposlenika, a ako kod poslodavca nije formirano vijeće zaposlenika, sindikat ima obaveze i ovlaštenja koja se odnose na ovlaštenja vijeća zaposlenika.

66 Da li postoje pravila koja se odnose na informisanje i konsultovanje sa radnicima na nivou preduzeća ili ustanove?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, na nivou preduzeća ili ustanove pravila se propisuju kolektivnim ugovorima i pravilnicima o radu.

67 Da li postoje pravila koja se odnose na informisanje i konsultovanje sa radnicima na međunarodnom nivou?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje posebna pravila koja se odnose na informisanje i konsultacije radnika na međunarodnom nivou.

68 Da li postoje pravila o učešću predstavnika radnika na nivou odbora?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoje pravila o učešću radnika na nivou odbora.

69 Da li postoji poseban sud nadležan za sporove koji proističu iz kolektivnih ugovora?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji poseban sud nadležan za sporove iz kolektivnih ugovora, nego su ti sporovi u nadležnosti redovnih sudova.

70 Da li postoji pravo na štrajk?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoji. Definirano članom 156. Zakona o radu. Sindikat ima pravo pozvati na štrajk i provesti ga sa svrhom zaštite i ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava i interesa svojih članova.

71 Na koji način je regulisano pravo na štrajk?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Sindikat ima pravo pozvati na štrajk i provesti ga sa svrhom zaštite i ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava i interesa svojih članova. Štrajk se može organizovati samo u skladu sa Zakonom o štrajku.

72 Kakva ograničenja postoje u pogledu prava na štrajk u privatnom i javnom sektoru?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Štrajk se može organizirati samo u skladu sa Zakonom o štrajku, pravilima sindikata o štrajku i kolektivnim ugovorom. Štrajk se ne može započeti prije okončanja postupka mirenja predviđenog Zakonom o radu, odnosno prije provođenja drugog postupka mirnog rješavanja spora o kojem su se strane sporazumjele.

73 Da li je dozvoljeno zabranjivanje ulaska radnika u radne prostorije (lockout)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Važeći Zakon o štrajku ("Službene novine FBiH" broj:14/00) nije definirao pojam zaključavanja radnih prostorija (lockaout).

74 Na koji način je ono regulisano?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

S obzirom da Zakon o štrajku ne definira ovaj pojam nije određen način regulisanja zaključavanja radnih prostorija.

75 Da li postoje posebne metode za rješavanje radnih sporova, npr. mirenje, medijacija i arbitraža?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Prijedlog Zakona o radu Zeničko-dobojskog kantona, koji je u parlamentarnoj proceduri usvajanja, definira postupak mirenja, sastav i način rada mirovnog vijeća i način odlučivanja u postupku mirenja.

76 Kakve su procjene broja neprijavljenih radnika i koji su razlozi za to?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Procjena broja neprijavljenih radnika je da će taj broj biti na dosadašnjem nivou dok se ne

donesu olakšice poslodavcima prilikom zapošljavanja novih radnika kao i smanjivanje parafiskalnih nameta.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije nadležnost Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, ovo pitanje je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona.

77 Kakve inicijative i/ili mjere se preduzimaju za sprječavanje neprijavljenog rada?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Podnijeta je inicijativa za omogućavanje pristupa bazi podataka Porezne uprave Federacije(obrasci prijave,odjave i promjene u tiku osiguranja),i čija je realizacija u toku.Mjere koje se poduzimaju za sprječavanje neprijavljenog rada uvođenjem rada u smjenama (prijepodnevna,popodnevna i noćna).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije nadležnost Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, ovo pitanje je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona.

78 Kakav je zakonski i upravni okvir za rješavanje pitanja neprijavljenog rada?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonski okvir za rješavanje pitanja neprijavljenog rada je: Zakon o radu („Službene novine FBiH", broj: 26/16),Zakon o zapošljavanju stranaca ("Službene novine FBIH", broj:111/12), Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine FBIH", broj 35/09) i Zakon o upravnom postupku ("Službene novine FBiH", broj: 2/98 i 48/99).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o radu propisano je da se radni odnos zasniva zaključivanjem ugovora o radu i obaveza poslodavca da radnika prijavi na penzijskoi invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nezaposlenosti. Zakonom o radu propisane su novčane kazne za poslodavca i radnika u slučaju nezakonitog radnog angažovanja radnika.

79 Da li se preduzimaju posebne mjere za nadzor, sprječavanje i odvraćanje od neprijavljenog rada, pretvaranje neprijavljenog rada u propisnu zaposlenost i borbu protiv neprijavljenog rada kako je to propisano Rezolucijom Vijeća o pretvaranju neprijavljenog rada u propisnu zaposlenost (2003/C 260/01) i nedavno usvojenom Odlukom (EU) 2016/344 Evropskog parlamenta i Vijeća od 09.03.2016. o uspostavi Evropske platforme za jačanje saradnje u rješavanju neprijavljenog rada?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Da,kombinovanjem mjera sankcije propisane zakonom i korektivnog metoda uvođenje neprijavljenih radnika u prava iz radnog odnosa (zapošljavanje djelovanjem inspekcije)

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije nadležnost Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, ovo pitanje je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona.

80 Objasnite raspodjelu nadležnosti među nivoima vlasti u pogledu zdravlja i sigurnosti na radu u Bosni i Hercegovini i napravite opšti pregled pravnog okvira te politika i strategija u oblasti zdravlja i sigurnosti na radu, uključujući i njihovu provedbu. Dostavite i spisak strateških dokumenata i politika koje se odnose na ovo pitanje i navedite koji im je glavni cilj i koji period obuhvataju. Ukoliko je moguće, informacije o pravnom okviru prikažite tabelarno. U tom smislu predlaže se izrada tabele sa tri kolone koju čine: a) Direktive EU u oblasti zdravlja i sigurnosti na radu (vidjeti spisak dat u prilogu), b) odgovarajući zakonodavni akti c) komentari o stepenu usklađenosti (tj. glavne odredbe sa kojima je ostvarena puna ili djelimična usklađenost, ili sa kojima nije ostvarena usklađenost, te eventualni plan za daljnje usklađivanje) te, po potrebi za određene akte, kratak sažetak sadržaja. Kada su u pitanju zakonodavni akti, u tabeli navedite njihov pun naziv kao i broj i oznaku objavljivanja (kasnije u tekstu se mogu koristiti broj i skraćeni naziv akta). Uz gore navedenu tabelu treba dostaviti i kratak pregled sa objašnjenjem načina na koji je zakonodavstvo organizovano – koji akt primarnog, a koji sekundarnog zakonodavstva reguliše zdravlje i sigurnost na radnom mjestu.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

81 Postoje li u Bosni i Hercegovini slični zakonski akti u oblasti koju pokriva Okvirna direktiva? Ako postoji nacionalni okvirni zakon o zdravlju i sigurnosti na radu, navedite sektore i aktivnosti koji nisu dio područja primjene ovog zakona i navedite koji zakonski akti se primjenjuju na te sektore i aktivnosti.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U Federaciji Bosne i Hercegovine postoji Zakon o zaštiti na radu ("Službene novine SRBiH“, broj: 22/90), koji se neposredno odnosi na oblast zdravlja i sigurnosti na radu, koji se neposredno odnosi na Okvirnu Direktivu.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje kantonalni propisi.

82 Ako u ovoj oblasti postoji više zakonskih akata, opišite na koji način su usklađeni i kako se međusobno dopunjuju.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U ovoj oblasti postoji samo Zakon o zaštiti na radu ("Službene novine SRBiH“, broj: 22/90).

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje kantonalni propisi.

83 Da li je vaše zakonodavstvo primjenjivo i na javni i na privatni sektor?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o zaštiti na radu ("Službene novine SRBiH“, broj: 22/90), primjenjuje se i na javni i privatni sektor.

84 Na koji način zakonodavstvo uključuje načelo objektivne odgovornosti poslodavca (član 5.)? Konkretno, da li je izričito navedeno da obaveze radnika ne utiču na odgovornost poslodavca? Da li su predviđeni slučajevi više sile?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

85 Da li su obaveze poslodavaca utvrđene Okvirnom direktivom predviđene u zakonodavstvu? Kada su u pitanju radnici, da li se zakonodavstvo bavi pitanjima odgovornosti radnika za zdravlje i sigurnost na radu i, ukoliko se bavi, koje su njihove obaveze?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo se bavi pitanjima odgovornosti radnika za zdravlje i sigurnost na radu, što je regulisano dredbama čl.41 i čl 42 stav 2. Zakona zaštite na radu („Službeni list SRBiH“, broj 22/90). i aktima poslodavca, sukladno odredbama zakona o zaštiti na radu.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

86 Na koji način zakonodavstvo propisuje uzimanje u obzir opštih principa prevencije koje poslodavci moraju primjenjivati kada preduzimaju mjere za zaštitu zdravlja i sigurnosti radnika (član 6.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo putem odredbe člana 8. Zakona o zaštiti na radu ("Službene novine SRBiH, broj: 22/90) definiše opšte mjere zaštite radnika na radu.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

87 Da li zakonodavstvo predviđa da procjena rizika treba da bude sačinjena u pisanoj formi (član 9.)? Da li zakonodavstvo predviđa da ovaj dokument bude dostupan radnicima, njihovim predstavnicima i inspektorima rada? Na koji način je ova obaveza sadržana u zakonodavstvu i na koji način se sprovodi u preduzeću?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo predviđa institut procjene rizika, na što ukazuju odredbe člana 27. Zakona o zaštiti na radu ("Sl.novine SRBIH, BROJ: 22/90) i Pravilnik o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posbenim uslovima rada i ljekraskim pregledima radnika na tim radnim mjestima ("SlužbenI list SRBIH, broj: 02/91), treba da budu dostupni opštim aktom organizacije i općim kolektivnim ugovorom ("Službene novine FBIH“, broj: 48/16).

88 U članu 9. se navodi da poslodavac mora da vodi evidenciju nesreća na radu koje za posljedicu imaju da radnik nije sposoban za rad duže od tri radna dana, te mora da pripremi izvještaj o nesrećama na radu koje su pretrpjeli njegovi radnici.a) Da li su te obaveze sadržane u zakonodavstvu? b) Uzimajući u obzir zahtjeve navedene u Uredbi EZ 1338/2008 od 16.12.2008. o statistici EU o javnom zdravlju i sigurnosti na radu, odgovorite na sljedeća pitanja: i. Da li su sljedeći podaci djelimično ili u potpunosti prikupljeni? Privredna djelatnost poslodavca, posao, godine starosti i pol povrijeđenog lica, vrsta povrede i dio tijela koji je povrijeđen, geografska lokacija, datum i vrijeme nezgode. ii. Da li su sljedeći podaci djelimično ili u potpunosti prikupljeni? Veličina preduzeća, državljanstvo povrijeđenog lica, podaci o zaposlenju povrijeđenog lica, posljedice nezgode - broj izgubljenih dana, trajna nesposobnost ili smrt koja je nastupila kao posljedica nesreće. iii. Kada dođe do nesreće na radu, da li se prikupljaju dodatni podaci o uzrocima i okolnostima nesreće, kao što je: Vrsta mjesta (npr. zgrada, polje, put), vrsta posla (npr. održavanje), tačno navedena fizička aktivnost (npr. popravka ili prevoz alata), alat koji se koristi za tu aktivnost (npr. kliješta, ručna kolica), nepravilnost (npr. polomljena spona, probušena guma, proklizavanje), uzrok nepravilnosti (npr. masnoća, tepih u lošem stanju), kontakt – način na koji je došlo do povrede i šta ju je izazvalo (npr. opekotina od kiseline, posjekotina od kabla)? iv. Da li postoji spisak zvanično priznatih profesionalnih oboljenja? (U vezi sa ovim postoji evropski popis profesionalnih oboljenja: Preporuka Komisije od 19. septembra 2003. (2003/670/EZ). v. Koji podaci se prikupljaju? Koja su proširenja planirana?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

a)u skladu sa odredbama čl.50. Zakona o zaštiti na radu (Sl. novine SRBiH br.22/90) i čl.10. Pravilnika o vođenju evidencija i čuvanju isprava i sadržaju godišnjeg izvještaja iz oblasti zaštite na radu (Službeni list SRBiH, broj 2/91) propisana je obaveza poslodavca da vodi evidenciju o povredama radnika na radu, profesionalnim oboljenjima, smrtnim slučajevima i njihovim uzrocima.

b)u okviru inspekcije rada za oblast znr sa svim navedenim podacima vodi se evidencija o smrtnim slučajevima, kolektivnim nesrećama i težim povredama radnika na radu. -ovi podaci nisu prikupljeni i prikazani u gore navedenoj evidenciji. -ovi podaci su sadržani u posebnom zapisniku o uviđaju nesreće na poslu.

-upoznati smo samo sa samoupravnim sporazumom o listi profesionalnih bolesti (Sl. list SFRJ, broj 38/83, ispravka 40/83)

nismo upoznati o podacima koji se prikupljaju niti o tome da li su planirana proširenja.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

iv Postoji spisak zvanično priznatih profesionalnih oboljenja.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ostalih odgovora.

89 Na koji način je obuhvaćen princip utvrđen članom 6. stav 5. (neučestvovanje radnika u finansijskim troškovima)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Članom 2. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) definisna je obaveza poslodavca da programom mjera zaštite na radu obezbjedi potrebna sredstva za provođenje i unapređenje zaštite na radu sa rokovima za njihovu realizaciju iz čega proističe da provođenje mjera znr ne može predstavljati finansijski teret za radnike.

90 Da li se zakonodavstvo bavi mjerama koje poslodavci moraju da preduzmu u vezi sa protivpožarnom zaštitom, pružanjem prve pomoći i evakuacijom radnika u skladu sa članom 8. Direktive? Na koji način je pokriven dio Direktive koji se odnosi na ozbiljnu, neposrednu i neizbježnu opasnost (član 8. stavovi 3, 4, 5.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa članom 40. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) definisana je obaveza obučavanja zaposlenika za pružanje prve pomoći i korištenje protiv požarnih aparata, a članom 48. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) je definisano da radnik može odbiti rad ukoliko mu prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje. Poduzimanje mjera vezano za protivpožarnu zaštitu i evakuaciju radnika bliže je definisano Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 65/09)

91 Na koji način je regulisano konsultovanje i učestvovanje radnika i predstavnika radnika predviđeno članom 11.?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama člana 4. i 47. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBIH“ br.22/90) definisano je učešće radnika i njihovih predstavnika u donošenju i sprovođenju mjera zaštite na radu.

92 Na koji način osiguravate da predstavnici radnika imaju sva sredstva potrebna za ispunjavanje njihovih zadataka (radno vrijeme itd., vidi član 11. stav 5. Direktive)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Sva sredstva potrebna za ispunjavanje zadataka predstavnika radnika se osiguravaju članovima 33.,34.,i 36 Zakona o vijeću zaposlenika („Službene novine FBIH br.38/04)kao i članom 17.stav 1 i članom 18 Općeg kolektivnog ugovora („Službene novine FBIH“ broj:48/16)

93 Na koji način je radnicima i njihovim predstavnicima osigurano pravo žalbe nadležnim organima utvrđeno u članu 11. stav 6.?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Radnicima i njihovim predstavnicima je pravo žalbe nadležnim organima utvrđeno članom 38 Zakona o vijeću zaposlenika („Službene novine FBIH br.26/16) gdje se kaže da nadzor nad provođenjem tog zakona vrši u FBIH nadležna inspekcija rada, kao i zaštita putem redovnog suda a što je regulisano članovima 113.,114.,i 115. . Zakona o radu („Službene novine FBiH“, broj: 26/16).

94 Član 7. Na koji način zakonodavstvo propisuje da sva preduzeća moraju: a) imenovati jednog ili više radnika da sprovode aktivnosti u vezi sa zaštitom i prevencijom; ili b) ako nije moguće pronaći stručno osoblje unutar preduzeća, angažovati stručne spoljne službe ili lica?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo propisuje da sva preduzeća moraju da oranizuju poslove zaštite na radu , a u skladu sa odredbom čl.37 Zakon o zaštiti na radu(„Službeni list SRBiH“, broj 22/90).

95 Na koji način nacionalno zakonodavstvo definiše sposobnost i spremnost službi i lica nadležnih za prevenciju i zaštitu (član 7.)? Na koji način se provjerava sposobnost i spremnost poslodavaca ako oni sami vrše ovu dužnost? Da li je za uspostavljanje spoljne službe neophodno prethodno odobrenje?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nacionalno zakonodavstvo odredbom čl. 21 Zakon o zaštiti na radu („Službeni list SRBiH“, broj 22/90), definisana je sposobnost subjekta koje vrše prevencije zaštite na radu, dok je odredbom čl. 24 Zakona o zaštiti na radu(„Službeni list SRBiH“, broj 22/90) , definisan je nadzor nad tim subjektima koji obavljaju djelatnost prevencije zaštite na radu.

96 Kada se sprovodi obuka radnika (član 12.): a) Kada stupe na radno mjesto? b) Kada se premjeste na drugi posao? c) Kada organizacione promjene utiču na mjesto rada?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije nadležnost Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, ovo pitanje je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona.

97 Da li postoje odredbe zakonodavstva koje predviđaju nadzor nad zdravstvenim stanjem radnika (član 14.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo predviđa nadzor na zdravstvenim stanjem radnika, regulisano je odredbom čl. 25 i čl. 29 Zakona o zaštiti na radu („Službeni list SRBiH“, broj 22/90).

98 Primjena zakona (član 4.) a) Koji je sistem praćenja i kontrole zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu? Da li je za inspekciju rada nadležan jedan organ ili je više različitih organa odgovorno za različite oblasti? b) U slučaju da postoje različiti organi koji su nadležni za kontrolu i nadzor sprovođenja zakona o zdravlju i sigurnosti na radu, kako se koordiniraju njihove aktivnosti? Da li u posebnim slučajevima sprovode zajedničke inspekcije? Koji su osnovni problemi u koordinaciji aktivnosti različitih organa? Koliki je broj inspektora rada koji su nadležni za praćenje zdravlja i sigurnosti na radnom mjestu i koliki je približan broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini? c) Kada su u pitanju ovlaštenja inspektora rada za preduzimanje mjera s ciljem osiguranja adekvatne primjene zakona: Da li mogu primjenjivati zakonske kazne? Ako mogu, koje vrste (novčane i/ili krivične i/ili upravne sankcije)? Da li imaju diskreciona ovlaštenja? Koliko mjera zabrane se izriče? Kada inspektori otkriju neki problem, koliko daleko idu u pravcu njegovog rješavanja? Da li šalju dopis? Da li preduzeće odgovara? Šta oni čine nakon toga? Koji procenat otkrivenih kršenja propisa dovodi do pokretanja pravnih postupaka? Šta se radi sa novcem od naplaćenih kazni? Da li se dio ili sav taj novac dodjeljuje u fond za zdravlje i sigurnost na radu? d) Na koji način se obezbjeđuje nezavisnost inspektora rada u odnosu na preduzeća i organizacije u kojima oni vrše inspekciju? Da li se inspektori upućuju na rad na ista mjesta (tj. da li moraju da vrše inspekciju istog preduzeća svake godine)? e) Kojim pravilima se rukovodi prilikom sastavljanja inspekcijskih timova (da li postoji jedan, dva ili više inspektora)? Da li su predviđeni posebni slučajevi? f) U pogledu nesreća na radu: Kako se one prijavljuju inspekciji rada? Da li je sistem informisanja centralizovan? Na koji način procjenjujete neprijavljivanje? Na koji način funkcioniše sistem osiguranja za slučaj nesreća na radu? g) Šta smatrate najozbiljnijim problemima u oblasti inspekcije (npr. nedostatak resursa, nedostatak novca za vršenje inspekcije, blage kazne)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

a) nadzor nad provođenjem Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) vrše federalni i kantonalni inspektori rada za oblast znr

b) čl.54 i čl.55 Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90), regulisane su nadležnosti federalnih i kantonalnih inspektora rada za oblast zaštite na radu. Zajedničke inspekcije se provode sukladno čl.58, stav 3. Zakona zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH br.22/90),. Nema problema u koordinaciji federalnih i kantonalnih inspektora rada za oblast Zakona o zaštiti na radu. U KUIP ZDK je zaposleno 3 (tri) inspektora rada za oblast ZNR. Broj zaposlenih u BiH prema podacima Agencije za statistiku iznosi oko 736 000.

c) Zakonom o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) kaznene odredbe su izražene u ex yu dinarima tako da ne postoji mogućnost izricanja kazni po uočenom prekršaju, osim u slučajevima nepostupanja po upravnoj mjeri kada se kažnjava po Zakonu o inspekcijama ZDK („Službene novine ZDK“, broj 6/11). Inspektori mogu primjenjivati novčane, upravne i krivične sankcije. Inspektori rada za oblast zaštite na radu su državni službenici sa posebnim ovlaštenjima. Mjere zabrene se izriču po potrebi, a sukladno čl.59 Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90). Po evidentiranom prekršaju inspektori rješenjem nalažu otklanjanje nedostataka ili izriču zabranu rada, a kontrolnim pregledima se utvrđuje da li je postupljeno po naloženom rješenju.

Oko 50% od ukupno izvršenih inspekcijskih nadzora dovodi do pokretanja pravnih postupaka. Nije nam poznato šta se čini sa novcem od naplaćenih kazni.

d) inspektori su u potpunosti neovisni u odnosu na preduzeća. Inspektori ne upućuju na rad na ista mjesta svake godine.

e) inspektori svoj rad obavljaju samostalno, izuzev u posebnim slučajevima kada rukovodilac organa formira inspekcijski tim.

f) prijavljivanje nesreća na poslu je regulisano čl.38 Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90). Sistem prijavljivanja nesreća nije centralizovan. Ne postoji način procjene neprijavljenih nesreća na poslu. Zakonom o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) nije definisan sistem osiguranja za slučaj nesreća na radu.

g) blage kazne, nedostatak resursa, nedostupnost standardima koji se odnose na oblast zaštite na radu i zastarjela zakonska regulativa.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

99 Kako se definiše „mjesto rada" u vašem zakonodavstvu?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Mjesto rada je definisano elementima ugovora o radu, a koji je propisan članom 24. Zakona o radu („Sl. novine FBiH“, broj 26/16).

100 Koji se dijelovi zakonodavstva bave karakteristikama „mjesta rada"?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Član 25. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) propisuje, poslodavci su obavezni utvrditi uslove rada na radnim mjestima i zahtjeve u pogledu zdravstvenih i i psihofizičkih sposobnosti radnika koji će raditi na tim radnim mjestima.

101 Da li planirate da zakonodavstvo primijenite na identičan način na svim lokacijama (novim, postojećim, starim) ili na različite načine, u zavisnosti od toga da li su postojale određenog dana?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ovo pitanje nije u nadležnosti zakonodavnih organa na svim nivoima.

102 Na koji način ste odlučili da uključite minimalne uslove propisane Aneksom ove Direktive (na primjer: mjesta rada na otvorenom, osobe sa invaliditetom)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ovo pitanje nije u nadležnosti zakonodavnih organa na svim nivoima.

103 Da li postoje odredbe u vezi sa korištenjem opreme za rad?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Korištenje opreme za rad (lična sredstva zaštite), regulisano je čl.42. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90)

108 Postoji li obaveza vršenja inspekcije opreme za rad i da li takav sistem inspekcije postoji za djelotvornu tehničku kontrolu opreme za rad?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Obaveza periodičnog ispitivanja sredstava lične zaštite definisana je čl.19 Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) i čl.4 Pravilnika o načinu i postupku vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja iz oblasti NZR („Sl. novine SRBiH“ br.2/91).

Ne postoji certificirana ustanova za ispitivanje sredstava lične zaštite.

110 Da li postoji zakonodavstvo o ličnoj zaštitnoj opremi (LZO)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Postoji i to Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Sl. list SFRJ“ br.35/69)

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje kantonalni zakoni (Postoji Naredba o ličnoj zaštitnoj opremi BiH).

111 Da li postoje opšta pravila o korištenju LZO i o slučajevima i situacijama kada poslodavci moraju obezbijediti LZO?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama člana 42. stav 1. Zakona o zaštiti na radu (“Službeni list SRBiH” broj 22/90) utvrđena je obaveza poslodavca da opštim aktom utvrdi koja sredstva lične zaštite pripadaju zaposleniku, a odredbama člana 42 stav 2 Zakona o zaštiti na radu (“Službeni list SRBiH”

broj 22/90) utvrđena obaveza poslodavca da obezbjedi namjensko korištenje sredstva lične zaštite kod zaposleniku.

112 Da li zakonodavstvo osigurava da radnici ne učestvuju u finansijskim troškovima za nabavljanje, održavanje, popravku i zamjenu LZO?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Članom 2. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) definisna je obaveza poslodavca da programom mjera zaštite na radu, obezbjedi potrebna sredstva za provođenje i unapređenje zaštitu na radu sa rokovima za njihovu realizaciju.

113 Da li zakonodavstvo odražava opšti princip da LZO treba koristiti samo u slučaju krajnje nužde?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Opšti princip je da se lična sredstva zaštite uvijek koriste.

114 Da li se pruža pomoć (informacije itd.) pri izboru LZO?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pomoć pri izboru ličnih sredstava zaštite se ne pruža

116 Da li inspektori rada prolaze posebnu obuku u vezi sa ovim pitanjem?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspektori ne prolaze posebnu obuku u vezi sa ovim pitanjem.

117 Da li zakonodavstvo sadrži posebne odredbe o prevenciji nesreća i povreda prouzrokovanih ručnim upravljanjem teretom? Ako sadrži, dajte pregled ključnih odredbi.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonodavstvo ne sadrži posebne odredbe o prevenciji nesreća i povreda prouzrokovanih ručnim upravljanjem teretom.

118 Da li je ta aktivnost dio (i) preventivnih aktivnosti inspekcije rada i (ii) kontrolnih aktivnosti inspekcije rada?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U sklopu redovnih pregleda obuhvaćena je i ova aktivnost.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

119 Ukratko opišite vaše zakonodavstvo u ovoj oblasti.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Samo je Pravilnikom o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada i ljekarskim pegledima radnika na tim radnim mjestima („Sl. novine SRBiH“ br.2/91), poglavlje ii-uslovi koje moraju ispunjavati radnici za obavljanje poslova na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada i sadržaj prethodnih i periodičnih ljekarskih pregleda radnika, tačka 1, definisana periodičnost vršenja i vrsta ljekarskih pregleda za radnike koji u pretežnom dijelu punog radnog vremena obavljaju poslove koji zahtjevaju teško fizičko naprezanje ili poslove koji se obavljaju u prisilnom položaju tijela.

120 Da li zakonodavstvo propisuje učešće i obaveze različitih lica – klijenta, nadzornika projekta, koordinatora za pitanja zdravlja i sigurnosti u fazama pripreme i sprovođenja projekta?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Propisima iz oblasti zaštite na radu obaveze različitih lica u fazama pripreme i provođenja projekta nisu definisane.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, kantonalni Zakon o prostornom uređenju i građenju propisuje učešće sudionika u projektovanju i građenju:investitora, projektanta, revidenta, izvođača radova i nadzor nad izvođenjem radova, da bi se u toku izvođenja objekta obezbjedila tehnička svojstva koje treba da ispuni projekt u fazi izvođenja.

Građevina mora biti projektirana i izgrađena na način da se postigne sigurnost građevine u cjelini u smislu sposobnosti da izdrži sva predviđena djelovanja koja se javljaju pri normalnoj upotrebi:

1. mehaničku otpornost i stabilnost

2. bezbjednost u slučaju požara

3. zaštitu života i zdravlja ljudi

4. pristupačnost (uklanjanjearhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe sa umanjenim tjelesnim mogućnostima, shodno Uredbi o prostornim standardima, arhitektonsko-tehničkim uslovima i normativima za sprječavanje stvaranja arh.-urb. Prepreka za osobe sa umanjenim tjelesnim mogućnostima)

5. zaštita korisnika od ozljeda

6. zaštita od buke i vibracija

7. ušteda energije i toplinska zaštita

8. otpornost na vanjske uticaje i zaštita od djelovanja na okolicu

121 Da li postoje propisi za lokacije na kojima je prisutno više preduzeća na istom radilištu, posebno kada je u pitanju koordinacija rada?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Čl. 18. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) definisano je da svaki poslodavac provodi mjere zaštite na radu, a glavni izvođač, odnosno investitor obavezan je obezbjediti jedinstven elaborat zaštite na radu.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Postoje propisi-Uredba o uređenju gradilištu, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u grasđenju („Sl. Novine FBiH“, broj:48/09).

122 Da li postoji dužnost klijenta ili nadzornika projekta da izradi plan zaštite sigurnosti i zdravlja?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Čl. 17. i 18. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) definisano je da svaki poslodavac sačini elaborat zaštite na radu, a glavni izvođač, odnosno investitor obavezan je obezbjediti jedinstven elaborat zaštite na radu.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, Zakonom o prostornom uređenju i građenju („Službene novine ZDK“ brij:1/14 i 4/16) propisana je obaveza izrade Elaborata tehnologije i organizacije građenja.

123 Da li vaše zakonodavstvo uzima u obzir samozaposlene radnike koji rade zajedno sa drugim preduzećima?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) tretira smo zaposlene rdnike kao poslodavce.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje nije iz nadležnosti Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštite okoline.

124 Da li postoje dužnosti koje se odnose na fazu planiranja i sprovođenja projekta?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Odredbama čl. 10. i 11. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) uređene su dužnosti koje se odnose na fazu planiranja i provođenja projekta.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, one su regulisane Zakonom o prostornom uređenju i građenju ZDK („Službene novine ZDK“ brij:1/14 i 4/16)

125 Da li postoji dužnost da se nadležni organi prethodno obavijeste o radovima većeg obima?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Čl. 17. Zakona o zaštiti na radu („Sl. novine SRBiH“ br.22/90) definisano je da svaki poslodavac sačini elaborat zaštite na radu i isti dostavi nadležnoj inspekciji rada najmanje 8 (osam) dana prije početka izvođenja radova.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, regulisana obaveza obavijesti o početku građenja utvrđena u Zakonom o prostornom uređenju i građenju ZDK („Službene novine ZDK“ brij:1/14 i 4/16)

126 Kako ocjenjujete administrativni kapacitet inspekcije rada u odnosu na sektor građevinarstva?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Administrativni kapacitet inspekcije rada ne može pokriti sektor građevinarstva.

127 Da li postoji zakonodavstvo koje se bavi ovim pitanjem?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji zakonodavstvo koje se bavi administrativnim kapacitetom inspekcije rada.

128 Koje ekstraktivne industrije su obuhvaćene zakonodavstvom? (Drugim riječima, koje su definicije industrije vađenja minerala putem bušenja i industrije podzemnog vađenja minerala?)

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o rudarstvu ZDK („Službene novine ZDK“, 10/12) uređena je oblast rudarstva, odnosno eksploatacija nemetaličnih i neenergetskih mineralnih sirovina. Pod eksploatacijom se podrazumjeva vađenje mineralne sirovine iz ležišta, njena prerada, oplemenjivanje.

129 Da li je za stara radilišta planiran period adaptacije?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti rudarstva zakonskim propisima nije predviđen period adaptacije radilišta.

130 Da li se prati zdravstveno stanje radnika u ekstraktivnim industrijama (rudnici, kamenolomi itd.) (član 8. Direktive)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zdravstveno stanje radnika u ekstraktivnim industrijama (rudnici, kamenolomi itd.) prati se u skladu sa članom 114. tačka nnn) Zakona o rudarstvu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/12) i Pravilnikom o uslovima za utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada i ljekarskim pregledima radnika na tim radnim mjestima („Službeni list SR BiH“, broj: 2/91).

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno. Vidjeti odgovor Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona.

131 Koje zakonodavstvo se primjenjuje ili će se primjenjivati na preduzeća koja se bave ekstrakcijom riječnog dna? (član 12. Direktive 92/104/EEZ) (pješčane jame itd.)

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa odredbama Zakona o rudarstvu Zeničko-dobojskog kantona Ministarstvo za privredu nije nadležno za eksploataciju riječnog dna.

132 Da li zakonodavstvo zahtijeva da poslodavac mora da ima dokument o zdravlju i sigurnosti (član 3. stav 2. Direktive)?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

133 Na koji način nacionalno zakonodavstvo obuhvata obavezu da poslodavac koji je odgovoran za mjesto rada (član 3. stav 3. Direktive) mora da koordinira sprovođenje svih mjera koje se odnose na sigurnost i zdravlje radnika i da u svom dokumentu o sigurnosti i zdravlju navede cilj te koordinacije i mjere i postupke za njeno sprovođenje?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

134 Da li postoje neke posebne mjere za mala i srednja preduzeća?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

151 Da li su zakonodavstvom posebno obuhvaćeni rizici koji nastaju od eksplozivnih atmosfera?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje propisi koji se bave rizicima od eksplozivnih atmosfera.

152 Ako je odgovor potvrdan, koje zaštitne mjere predviđa zakonodavstvo?

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Odgovor nije potvrdan, ne postoje mjere.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje kantonalni propisi.

153 Da li postoji posebno zakonodavstvo na nacionalnom nivou?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

154 Da li vaše zakonodavstvo predviđa klasifikaciju bioloških agenasa?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

155 Koji opšti principi se primjenjuju ili su u planu da se primjenjuju u: a) Procjeni rizika; b) Eliminaciji rizika; c) Smanjivanju rizika?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji kantonalno zakonodavstvo.

156 Da li zakonodavstvo sadrži obavezu zamjene opasnih supstanci onim manje opasnim?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji kantonalno zakonodavstvo.

157 Da li postoji sistem obavještavanja za korištenje određenih bioloških agenasa i dužnost da se nadležni organ obavijesti o nesrećama?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

158 U kojoj mjeri se ovo zakonodavstvo primjenjuje na aktivnosti nenamjernog uključivanja bioloških agenasa (npr. prehrambena industrija, poljoprivreda, prerada otpada itd.) i da li inspekcija rada pokriva i ovaj aspekt prilikom vršenja inspekcija preduzeća iz ovih oblasti?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

159 Da li postoji praćenje zdravstvenog stanja radnika?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Da.

160 Da li su organi u Bosni i Hercegovini predvidjeli usklađivanje sa ovom direktivom i, ako jesu, šta je urađeno i šta se radi u tom pogledu (npr. procjena učinka)?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

161 Da li postoji posebno zakonodavstvo o zaštiti od izloženosti vibracijama?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije nadležnost Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona. Ovo pitanje je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, s obzirom da je ova oblast uređena Zakonom o zaštiti na radu.

162 Koje je područje primjene tog zakonodavstva?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ovo pitanje regulise zakonodavstvo na federalnom nivou.

163 Da li zakonodavstvo definiše granične vrijednosti izloženosti i vrijednosti koje zahtijevaju djelovanje i, ako da, koje su to vrijednosti?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Ovo pitanje reguliše zakonodavstvo na federalnom nivou.

164 Da li se proizvodi koji sadrže azbest trenutno prodaju i prerađuju?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti kantonalnog inspektora rada za oblast zaštite na radu

165 Kako se definiše pojam „azbest" u zakonodavstvu (član 2.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti zaštite na radu ne postoje zakonski i podzakonski akti koji se bave pitanjima azbesta i proizvoda od azbesta.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

166 Koja je granična vrijednost za izloženost radnika (član 8.) (u EU je prosječno 0,1 vlakno/cm³ za vrijeme od osam sati)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti zaštite na radu ne postoje zakonski i podzakonski akti koji se bave pitanjima azbesta i proizvoda od azbesta.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji kantonalni propis (2 vlakna /cm3, JUS 1991)

167 Koji metod koristite za prikupljanje vlakana iz vazduha?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti zaštite na radu ne postoje zakonski i podzakonski akti koji se bave pitanjima azbesta i proizvoda od azbesta.

168 Da li je zabranjena primjena azbesta raspršivanjem (član 5.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti zaštite na radu ne postoje zakonski i podzakonski akti koji se bave pitanjima azbesta i proizvoda od azbesta.

169 Koji organ je odgovoran za upravljanje sistemom za obavještavanje (član 4.)? k) Da li postoji registar otkrivenih slučajeva mezotelioma?

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu nije nadležna za odgovor na ovo pitanje.

170 Postoji li obaveza sastavljanja kompletnog plana rada prije početka aktivnosti na rušenju i šta taj plan sadrži (član 13.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Članom 135. Pravilnika o zaštiti na radu u građevinarstvu („Sl. list SFRJ, broj 42/68 i 45/68) prdviđeno je da se prilikom rušenja objekata mora obezbjediti program radova i mjere zaštite na radu propisane članovima 136. – 141. istog pravilnika.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, obaveza utvrđena Zakonom o prostornom uređenju i građenju ZDK („Službene novine ZDK“ brij:1/14 i 4/16) Projektom uklanjanja građevine.

171 Da li zakonodavstvo konkretno pokriva rizike od buke na radnom mjestu?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o zaštiti od buke („Sl.novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 02/08) i Pravilnik o opštim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Sl. list SFRJ, broj 29/71) konkretno pokrivaju rizike od buke.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji kantonalni zakon (Da, Zakon o zaštiti od buke Sl.novine FBiH br.110/12)

172 Da li je utvrđena dnevna vrijednost izlaganja radnika buci? Ako jeste, koja je to vrijednost?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje za federalni nivo (Da, ovisno od vrste djelatnosti, pojedinosti definisane Zakonom o zaštiti od buke(Zakon o zaštiti od buke Sl.novine FBiH br.110/12))

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu se postupa u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke ("Službene novine Zeničko.dobojskog kantona", broj: 1/14)

173 Da li postojeće zakonodavstvo definiše nivoe izloženosti buci koji zahtijevaju djelovanje? Ako definiše, koja je to vrijednost? Ukoliko ne, da li postoje planovi da se ona definiše?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U slučaju izloženosti povečanoj buci, Pravilnikom o opštim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Sl. list SFRJ“, broj 29/71) članovima 24. – 33. određene su mjere kojima se smanjuje štetni uticaj buke na radnika. Dopuštena jačina buke s obirom na vrstu djelatnosti određena je tablicom broj 1. istog Pravilnika.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje za federalni nivo.(Da, ovisno od vrste djelatnosti, pojedinosti definisane Zakonom o zaštiti od buke).

174 Da li već postoji prag (maksimalna vrijednost) buke, ili je planirano da se on utvrdi? Ako postoji, koja je njegova vrijednost?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Pravilnikom o opštim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Sl. list SFRJ“, broj 29/71) definisano je dozvoljeno vrijeme izlaganje buci s obzirom na jačinu trajanja buke date su utablici broj 5. istog Pravilnika,

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Određeno Zakonom o zaštiti od buke-federalni nivo (85 dB- sve preko dovodi do oštećenja sluha)

175 Da li postoji okvir preventivnih mjera, uključujući i praćenje zdravstvenog stanja, radi djelotvorne zaštite radnika od buke? Ako postoji, u kakvom su odnosu ove mjere sa graničnim vrijednostima?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Članovima 24. – 33. Pravilnika o opštim mjerama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Sl. list SFRJ, broj 29/71) određene su mjere kojima se smanjuje štetni uticaj buke na radnika. Praćenje zdravstvenog stanja radnika vrši se putem periodičnih ljekarskih pregleda u rokovima od 24 mjeseca, a nakon prvog zapošljavanja u prvoj godini rada u buci dva puta kontrolisati sluh audiometrijom u razmaku od 6 mjeseci.

Poduzimanja preventivnih mjera i praćenja zdravstvenog stanja radnika ima za cilj smanjenje štetnog uticaja buke na zdravstveno stanje radnika

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje za federalni nivo. (Postoje preventivne mjere koje uključuju mjerenje uslova radne sredine i periodične sistematske preglede).

176 Da li su inspektori rada osposobljeni kada je u pitanju ovaj fizički agens i da li aktivno savjetuju poslodavce i radnike o ovom riziku?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Inspektori su osposobljeni po pitanju prevencije i kontrole buke. Na osnovu rezultata mjerenja izvršenih od strane ovlaštenih subjekata inspektori savjetuju poslodavce i radnike o ovom riziku.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

177 Postoje li u Bosni i Hercegovini zakonski akti u oblasti koju pokriva ova direktiva?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti zaštite na radu ne postoje važeći zakonski i podzakonski akti koji regulišu oblast koju pokriva ova direktiva

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

178 Da li koristite klasifikaciju EU ili neku drugu klasifikaciju da biste definisali supstance kao karcinogene?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U obasti zaštite na radu ne postoje važeći zakonski i podzakonski akti koji regulišu oblast koju pokriva ova direktiva.

napomena:

Pravilnikom o maksimalno dozvoljenim koncentracijama škodljivih gasova, para i aerosola u atmosferi radnih prostorija i radilišta („Sl. list SFRJ“, br. 54/91) definisane su granične vrijednosti škodljivih gasova, para i aerosola kao i popis kancerogenih materija ali isti nije dostupan inspektorima bez naknade. (obuhvaćena pitanja od br. 177 do br. 179).

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji kantonalna klasifikacija (U JUS-u iz 1991. je data lista kancerogenih materija Međunarodne agencije za istraživanje raka sa sjedištem u Lionu (IARC – International Agency for Research on Cancer))

179 Da li zakon propisuje da karcionogeni moraju biti zamijenjeni manje opasnim supstancama?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

180 Da li postoje odredbe o praćenju zdravstvenog stanja prije početka rada i u redovnim intervalima?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Prilikom zapošljavanju radnika vrši se prethodni ljekarski pregled radnika za određeno radno mjesto u sukladno sa uslovima rada za dato radno mjesto i uslovima u pogledu zdravstvene i psihofizičke sposobnosti za obavljanje poslova na tom radnom mjestu. Za radna mjesta sa posebnim uslovima rada vrše se periodični ljekarski pregledi u rokovima i po postupku utvrđenom zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu zakona.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Postoje.

181 Da li se čuvaju zdravstveni kartoni? Koliko dugo i ko ih čuva?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zdravstveni kartoni se čuvaju u zdravstvenim ustanovama dok je zakonom o zaštiti na radu utvrđena je obaveza poslodavca da vodi evidenciju o zdravstvenom stanju radnika. Vođenje evidencija kod poslodavaca nadziru nadležni inspektori rada za oblast zaštite na radu.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Da. 10 godina od zadnjeg unosa podataka, čuvaju ih zdravstvene ustanove.

182 Da li zakonodavstvo predviđa granične vrijednosti za benzen, vinil hlorid monomer i drvenu prašinu i da li su te vrijednosti slične vrijednostima EZ?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji kantonalno zakonodavstvo, primjenjuje se JUS Z.BO.001 1991.(benzen 1 ppm (EU vrijednosti 1 ppm), vinilhlorid 2,5 (EU vrijednosti 3ppm), prašina tvrdog drveta ukupna 10, respirabilna 3mg/m3 (EU vrijednosti 5 mg/m3)

183 Da li postoji posebno zakonodavstvo o zaštiti od rizika u vezi sa izloženošću vještačkom optičkom zračenju?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

184 U slučaju da postoji takvo zakonodavstvo, da li ono utvrđuje granične vrijednosti izlaganja za nekoherentno zračenje, izuzev onog koje emituju prirodni izvori optičkog zračenja (član 3. stav 1.)?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U obasti zaštite na radu ne postoje važeći zakonski i podzakonski akti koji regulišu oblast koju pokriva ova direktiva.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

185 Da li postoje obaveze poslodavca da preduzme mjere kako bi spriječio da izlaganje premaši granične vrijednosti?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

U obasti zaštite na radu ne postoje važeći zakonski i podzakonski akti koji regulišu oblast koju pokriva ova direktiva.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

186 Da li je zakonodavstvo u oblasti zdravlja i sigurnosti na radu u skladu sa novim sistemom za klasifikaciju i označavanje supstanci i smjesa u Uniji, zasnovanim na Globalno usklađenom sistemu klasifikacije i označavanja hemikalija (GHS) na međunarodnom nivou, uspostavljenim Uredbom (EZ) br. 1272/2008?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora. Pitanje je za federalni nivo.

187 Određene direktive u oblasti zdravlja i sigurnosti na radu zahtijevaju da poslodavci preduzmu posebne preventivne i zaštitne mjere, da obezbijede radnicima određenu opremu za rad da bi se osigurala zaštita radnika i da izvrše značajne promjene na mjestima rada (ovo obuhvata uslove propisane, na primjer, Direktivom 2009/104/EZ o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim uslovima za korištenje opreme za rad, Direktivom 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika od hemijskih agensa na radnom mjestu, Direktivom 2003/10/EZ o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim uslovima u vezi sa izloženošću radnika rizicima koji nastaju od fizičkih agensa (buka), Direktivom 2009/148/EZ o zaštiti radnika od rizika u vezi sa izloženošću azbestu na radnom mjestu, Direktivom 2006/25/EZ o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim uslovima u vezi sa izloženošću rizicima koji nastaju od fizičkih agensa (vještačko optičko zračenje) i ostalim). S obzirom na to da uvođenje ovih mjera podrazumijeva određene finansijske troškove, državni organi se pozivaju da daju svoje komentare o tome da li je sprovedena (ili se planira sprovesti) procjena uticaja kada je u pitanju socio-ekonomski uticaj provođenja ovih direktiva i da li su planirane mjere koje bi pomogle poslodavcima da obezbijede djelotvorno provođenje datih direktiva.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Procjena uticaja kada je u pitanju socio-ekonomski uticaj provođenja ovih direktiva nije u nadležnosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove ZDK.

188 Koji mehanizmi socijalnog dijaloga postoje u Bosni i Hercegovini? Koja je njihova pravna osnova? Kako je definisana raspodjela nadležnosti među nivoima vlasti u ovoj oblasti?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o radu definirane su strane u kolektivnom pregovaranju, odnosno učesnici socijalnog dijaloga.Socijalni dijalog vodi se kroz proceduru zaključivanja kolektivnog ugovora koja se pokreće na osnovu pisane inicijative jedne od ugovornih strana. Opći kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat osnovani na teritoriji Federacije. Kad se zaključi kolektivni ugovor, obavezan je za strane koje su ga zaključile kao i za strane koje su mu naknadno pristupile. Zakon o radu propisuje da se u cilju promicanja i usklađivanja ekonomske i socijalne politike, odnosno interesa radnika i poslodavaca, te podsticanja zaključivanja i primjene kolektivnih ugovora i njihovog usklađivanja sa mjerama ekonomske i socijalne politike, može osnovati ekonomsko-socijalno vijeće. Ekonomsko-socijalno vijeće može se osnovati za teritoriju Federacije, odnosno za područje kantona. Ekonomsko-socijalno vijeće temelji se na trostranoj saradnji Vlade Federacije, odnosno vlade kantona, sindikata i udruženja poslodavaca. Ekonomsko-socijalno vijeće iz stava 2. ovog člana osniva se sporazumom socijalnih partnera, a posebnim zakonom uređuje se sastav, nadležnost, ovlaštenja i druga pitanja od značaja za rad ovog vijeća.

189 Koji sindikati i udruženja poslodavaca su priznati (reprezentativni) na različitim nivoima vlasti? Dostavite spisak i navedite njihova imena, datume osnivanja i

pokrivenost. Na koji način te organizacije imaju pravo da budu priznate kao organizacije socijalnih partnera (npr. kriteriji utvrđeni zakonodavstvom, zakonom o radu itd.)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou Zeničko-dobojskog kantona reprezentativnost sindikata je uređena u skladu da članom 122. do 136. Zakona o radu i utvrđena je za sljedeće:

1. Samostalni strukovni sindikat doktora medicine i stomatologije Zeničko-dobojskog kantona za područje djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Zeničko- dobojskog kantona;

-Rješenje broj:06-05-18856/11 od 27.07.2011. godine i Rješenje broj: 06-05-18856-1/11 od 29.05.2016. godine doneseno od Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko- dobojskog kantona o odobravanju upisa Samostalnog strukovnog sindikata doktoramedicine i stomatologije Zeničko-dobojskog kantona u Registar udruženja Zeničko-dobojskog kantona;

-Rješenje broj: 09-34-20297-8/16 od 25.10.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

2. Savez samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine-Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona kao organizacioni dio Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine u području djelatnosti na području Zeničko-dobojskog kantona;

-Izvod iz registra broj: UP08-07-1-219713 od 20.02.2013. godine o upisu Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine u registar Ministarstva pravde Bosne I Hercegovine;

-Rješenje broj: 09-34-36734-2/16 od 04.10.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

3. Nezavisni strukovni sindikat radnika zaposlenih u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine-Kantonalna organizacija Zeničko-dobojskog kantona u području zdravstvene djelatnosti na području Zeničko-dobojskog kantona kao organizacioni dio Nezavisnog strukovnog sindikata radnika zaposlenih u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine;

- Rješenje Federalnog ministarstva pravde broj: 04-05-2-231706 od 14.03.2006. godine i Rješenje o promjeni upisa od 06.01.2015. godine kao dokaz da je nezavisni strukovni sindikat radnika zaposlenih u zdravstvu u federaciji BiH registrovan kod nadležnog organa,

-Rješenje broj: 09-34-9763-3/16 od 14.06.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

4. Sindikat metalaca Federacije Bosne i Hercegovine-Kantonalno povjereništvo Zeničko-dobojskog kantona u području djelatnosti proizvodnje, prerade metala i srodnih djelatnosti na području Zeničko-dobojskog kantona kao organizacioni dio Sindikata metalaca Federacije Bosne i Hercegovine;

-Rješenje o upisu u Registar udruženja kod Federalnog ministarstva pravde broj: 03-05-2-457/15 od 27.05.2015. godine i Rješenje o promjeni upisa od 06.07.2015. godine, kao dokaz da je Sindikat metalca Federacije Bosne i Hercegovine registrovan kod nadležnog organa;

- Rješenje broj: 09-34-3282-2/16 od 06.06.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

5. Sindikat policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona u području javnog reda i sigurnosti na području Zeničko-dobojskog kantona.

-Rješenje o upisu u registar Ministarstva pravde Zeničko-dobojskog kantona broj: 08-72-62/97 od 02.06.1997. godine i Rješenje o upisu promjena Ministarstva za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona broj: 06-05-62-4/97 od 24.10.2014. godine, kao dokaz da je Sindikat policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona registrovan kod nadležnog organa;

-Rješenje broj: 09-34-8964-1/16 od 06.06.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

6.Samostalni sindikat šumarstva, prerade drveta i papira Bosne i Hercegovine-Kantonalni

odbor Zeničko-dobojskog kantona u području djelatnosti šumarstva i sječe drva i proizvoda od drva i pluta, proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala, proizvodnja papira i proizvoda od papira i proizvodnja namještaja na području Zeničko-dobojskog kantona kao organizacioni dio Samostalnog sindikata šumarstva, prerade drveta i papira Bosne i Hercegovine;

-Rješenje o upisu u registar Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine broj: RU-379/05 od 27.12.2005. godine i Rješenje o promjeni upisa od 15.12.2013. godine kao dokaz da je Samostalni sindikat šumarstva, prerade drveta i papira Bosne i Hercegovine registrovan kod nadležnog organa;

-Rješenje broj: 09-34-23069-2/16 od 08.02.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

7. Samostalni sindikat radnika komunalne privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona u području komunalne djelatnosti na području Zeničko-dobojskog kantona kao organizacioni dio Samostalnog sindikata radika komunalne privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine;

- Rješenje Federalnog ministarstva pravde broj: 03-054-1220/98 od 05.08.2016. godine i Rješenje o promjeni upisa od 16.04.2016. godine, kao dokaz da je Samostalni sindikat radnika komunalne privrede u Federaciji Bosne i Hercegovine registrovan kod nadležnog organa; - Rješenje broj: 09-34-21484-3/16 od 02.02.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

8. Udruženje poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine-Kantonalni odbor Zeničko-dobojskog kantona u okviru područja djelatnosti članica Grupacije poslodavaca na području Zeničko-dobojskog kantona kao organizacioni dio Udruženja poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine

-Rješenje o upisu u registar Federalnog ministarstva pravde broj: 04-05-2-457/02 od 12.04.

2002., i rješenja o promjeni upisa broj: 04-05-2-458/02-2 od 11.09.2002:, broj: 04-05-2-457/02-2 od 11.06.2003., broj: 04-05-2-457/02 od 09.10.2008., broj: 04-05-2-457/02 od 23.08.2012., broj: 23.08.2012., broj: 04-05-2-457/02 od 21.10.2014. godine i broj: 04-05-2-457/02 od 03.09.2015.godine;

-Rješenje broj: 09-34-4750-4/16 od 19.10.2016. godine o utvrđivanju reprezentativnosti doneseno od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona;

190 Na koji način socijalni partneri trenutno učestvuju u procesu evropskih integracija? Da li postoji neki tripartitni odbor za ovu svrhu? Koju ulogu socijalni partneri igraju u različitim pripremnim aktivnostima/diskusijama u okviru integracija?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou Zeničko-dobojskog kantona ne postoji tripartitni odbor.

191 Da li je uspostavljen tripartitni socijalni dijalog među profesijama i, ako jeste, kako on funkcioniše?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona u postupku je formiranje Ekonomsko-socijalnog vijeća, koje će kao oblik socijalnog dijaloga okupljati reprezentativne sindikate i reprezentativna udruženja poslodavaca koji okupljaju različite profesije, te Vladu kantona.

192 Koji sindikati i udruženja poslodavaca učestvuju u ovom tripartitnom procesu i koji su osnovni kriteriji za njihovo učešće?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona u postupku je formiranje Ekonomsko-socijalnog vijeća.

193 Koje su osnovne oblasti obuhvaćene tripartitnim konsultacijama?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Vidjeti odgovor na pitanje 191.

194 Da li su u posljednjih nekoliko godina zaključeni neki tripartitni sporazumi na državnom nivou? Da li oni predstavljaju važno obilježje radnog i socijalnog zakonodavstva u vašoj zemlji?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Nije nadležnost Zeničko-dobojskog kantona.

195 Da li postoje planovi za izmjenu ili razvoj tripartitnih organa u budućnosti?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Trenutno ne postoje planovi za izmjenu tripartitnih organa, s obzirom da je tek u fazi osnivanje Ekonomsko-socijalno vijeće.

196 Procijenite stepen razvoja autonomnog dvostranog socijalnog dijaloga. Opišite kako su socijalni partneri organizovani na nivou sektora i grana djelatnosti u kolektivnom pregovaranju?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Dvostrani socijalni dijalog odnosi se na zaključivanje općeg, granskih i pojedinačnih kolektivnih ugovora. Zakonom o radu utvrđen je pravni okvir za odvijanje procesa kolektivnog pregovaranja, s obzirom da je istim uređen postupak kolektivnog pregovaranja, vrste kolektivnih ugovora, forma i trajanja kolektivnih ugovora, sadržaj kolektivnog ugovora, obaveznost i proširenje primjene kolektivnog ugovora, te strane u kolektivnom pregovaranju. Kolektivni ugovor može se zaključiti kao opći, granski i pojedinačni (kod poslodavca). Prema Zakonu o radu opći kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat osnovani na teritoriji Federacije. Granski kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat jednog ili više područja djelatnosti osnovani na teritoriji Federacije odnosno području jednog ili više kantona. Granske kolektivne ugovore za zaposlene u organima državne službe, sudske vlasti, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika zaključuju nadležna ministarstva, odnosno Vlada Federacije i nadležna ministarstva i vlade kantona s jedne strane i reprezentativni sindikati državnih službenika i namještenika, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika s druge strane. Pojedinačni kolektivni ugovor zaključuje reprezentativni sindikat kod poslodavca i poslodavac.

197 Na kojim nivoima se najčešće potpisuju kolektivni ugovori? Dostavite informacije o pokrivenosti kolektivnim ugovorima.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Opći kolektivni ugovor zaključuje se za teritoriju Federacije, a granski kolektivni ugovori za teritoriju Federacije ili područje jednog ili više kantona. U skladu sa članom 145. Zakona o radu na području Zeničko-dobojskog kantona Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je nadležno za vođenje evidencije o zaključenim kolektivnim ugovorima za područje kantona. U Ministarstvo nije dostavljen ni jedan ugovor.

198 Da li je posljednjih godina bilo značajnih štrajkova, demonstracija ili sukoba? Ukratko opišite razloge/sporna pitanja.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nije bilo značajnijih štrajkova.

199 Kakvo je stanje socijalnog dijaloga u javnoj upravi i državnim preduzećima? Da li se kolektivni ugovori potpisuju u sektorima kao što su obrazovanje, zdravstvo, itd.? Kakva je situacija u odnosu na priznavanje sindikata i potpisivanje kolektivnih ugovora u javnoj upravi i državnim preduzećima?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou Federacije BiH vode se pregovori o granskim kolektivnim ugovorim u granama državne javne uprave, školstva, zdravstva i sl. Vlade kantona daju saglasnosti na predložene kolektivne ugovore. Vlada Zeničko-dobojskog kantona je dala saglasnost na Kolektivni ugovor o izmjenama i dopunama Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH. („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 13/15).

200 Da li na nivou preduzeća postoji kolektivno pregovaranje ili učešće radnika? Koji vidovi učešća radnika su razvijeni na nivou preduzeća (učešće u odlučivanju, informisanje/konsultacije, finansijsko učešće itd.)?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da. Pojedinačni kolektivni ugovor zaključuje reprezentativni sindikat kod poslodavca i poslodavac.Učeće radnika moguće je kroz Vijeće zaposlenika i sindikat. Kod poslodavaca koji zapošljavaju najmanje 30 radnika predstavnici radnika su članovi vijeća zaposlenika, a kod poslodavaca koji zapošljavaju manje od 30 radnika, zaštitu radnicima pruža reprezentativni sindikat.

201 Koji propisi regulišu stvaranje sindikata u javnom sektoru i za državne službenike? Molimo da opišete ograničenja ako postoje.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na državne službenike primjenjuju se odredbe Zakona o radu kojim se uređuju prava i obaveze iz radnih odnosa, osim ako Zakonom o državnoj službi u Federaciji BiH, koji je kao kantonalni zakon preuzet u Zeničko-dobojskom kantonu Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:3/12) nije drugačije određeno. Dakle, procedura za osnivanja sindikata u javnom sektoru je istovjetna proceduri osnivanja sindikata u drugim granama.

202 Kakvo je vaše sveukupno viđenje situacije na tržištu rada u Bosni i Hercegovini i osnovnih pitanja/izazova? Dostavite informacije o uticaju finansijske i ekonomske krize na tržište rada i o mjerama koje su preduzete u vezi sa tim. Dostavite podatke o tržištu rada u odnosu na stopu aktivnosti, stopu zaposlenosti i stopu nezaposlenosti, kategorisane po polu i starosti radnika.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu izražen je problem nezaposlenosti i niskog životnog standarda što usložnjava ekonomsko socijalni status građana. Struktura nezaposlenih osoba definira složenost situacije na tržištu rada jer je riječ uglavnom o osobama koje se teže zapošljavaju, kao što su dugoročno nezaposlene osobe, osobe bez kvalifikacije ili radnog iskustva.Očuvanje postojećih radnih mjesta i stvaranje ambijenta za nova zapošljavanja, posebno zapošljavanja mladih osoba, predstavlja jedan od strateških ciljeva Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Situaciju na tržištu rada karakteriše odsustvo značajnih investicija, visoka stopa nezaposlenosti stanovništva, odliv mladog radno sposobnog stanovništva, neusklađenost sistema obrazovanja sa potrebama tržišta rada.

Na području Zeničko-dobojskog kantona ukupan broj nezaposlenih sa 31.12.2016. godine je 66.202 osoba od toga žena 35.089. Po starosnoj strukturi, kako slijedi:

Od 15-18 godina 1.029 od toga žena 499, od 19-20 godina 4.789 od toga žena 2.221, od 21 do 24 godine 6.704 od toga žena 3.455, od 24-27 godina 5.667 od toga žena 3.314, od 28-30 godina 5.214 od toga žena 3.148, od 31-35 godina 7.973 od toga žena 4.762, od 36-40 7.246 od toga žena 3.942, od 41-45 godina 7.124 od toga žena 3.862, od 46-50 godina 6.932 od toga žena 3.655, od 51-55 godina 7.046 od toga žena 3.575, od 55-60 godina 4.746 od toga žena 1.956, od 61-65 godina 1.732 od toga žena 700.

203 Opišite institucionalni okvir politike zapošljavanja u Bosni i Hercegovini (osnovni dokumenti politike zapošljavanja, osnovni ciljevi politika/strategija zapošljavanja).

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu osnovni dokument politike zapošljavanja je Strategija zapošljavanja Zeničko-dobojskog kantona, 2013-2020 („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/13) i Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona 2016.-2020. („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/16)

204 Prikažite administrativne kapacitete u vezi sa politikom zapošljavanja. Koje ministarstvo je nadležno? Koji su još upravni organi uključeni? Dostavite podatke o broju zaposlenih i nivoima odgovornosti za politiku zapošljavanja.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na kantonalnom nivou Minstarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, nadležno je za provođenje politike rada i zapošljavanja i za svoj rad odgovara Vladi kantona. Ministarstvo ostvaruje osnivačka prava Kantona prema JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona koja kao organ uprave u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacij BiH“, broj: 41/01) obavlja poslove posredovanja u zapošljavanju. Ministarstvom za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona rukovodi ministar, kojem u radu pomažu rukovodeći državni službenici- Sekretar ministarstva i dva pomoćnika ministra. U okviru Ministarstva postoje dva sektora, i to Sektor za socijalnu politiku u okviru kojeg je zaposleno 6 zaposlenika (pomoćnik ministra i 5 zaposlenika) i Sektor za rad, humanitarnu djelatnost i povratak u okviru kojeg je zaposleno 6 zaposlenika (pomoćnik ministra i 5 zaposlenika). Na nivou

Ministarstva ukupno je zaposleno 15 zaposlenika, 12 zaposlenika u sektorima, ministar, sekretar ministarstva i tehnički sekretar.

U Službi za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona trenutno je zaposleno 96 radnika i direktor. U okviru Službe su organizovana: 3 odjeljenja, 3 jedinice i 12 općinskih biroa rada. U Uredu direktora su zaposlena 3 radnika (direktor, pomoćnik i sekretarica), u Jedinici za Internu reviziju su zaposlena 2 radnika (rukovodilac + 1 izvršioc), Jedinica informatiku i statistiku su zaposlena 2 radnika (rukovodilac + 1 izvršioc), Jedinica za analizu, planiranje i informiranje su zaposlena 2 radnika (rukovodilac + 1 izvršioc), u Odjeljenju za ekonomske poslove je zaposleno 8 radnika (rukovodilac + 7 izvršioca), u Odjeljenju za pravne poslove je zaposleno 16 radnika (rukovodilac + 15 izvršioca), u Odjeljenju za posredovanje u zapošljavanju je zaposleno 8 (rukovodilac + 7 izvršioca), a u 12 općinskih biroa zaposleno je 56 radnika.

Statističke podatke o broju zaposlenih osoba vodi Federalni zavodi za statistiku ili Kantonalna Porezna uprava.

205 Da li postoji javna služba za zapošljavanje (zavod za zapošljavanje)? Ako postoji, koji je njen pravni status i kako je organizovana? Koji su osnovni zadaci/funkcije javne službe za zapošljavanje? U kakvom je odnosu sa ministarstvom nadležnim za pitanja rada? Kojim resursima i kadrom raspolaže?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da, Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba utvrđeno je osnivanje i rad Federalnog zavoda za zapošljavanje. Zavod je javna ustanova, te se na isti primjenjuju propisi o ustanovama.

Kantonalne službe za zapošljavanje su osnovane odlukama skupština kantona, imaju svojstvo pravnog lica i status javne ustanove.

Osnovni zadatak zavoda i službi je zadovoljavanje potreba u oblasti zapošljavanja, te praćenje kretanja na tržištu rada.

206 Opišite provođenje programa i mjera zapošljavanja: zakonodavni okvir, nadležne organe, načine finansiranja, nadzor, naknadne mjere itd.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Programi i mjere aktivne politike zapošljavanja provode se na temelju Zakona o posredovanju i ostalih propisa, odluka i uredbi federalnih i kantonalnih ministarstava i Vlade.

Mjere i programe provodi Federalni zavod za zapošljavanje, a realizuju se preko kantonalnih Službi i općinskih biroa za zapošljavanje.

Programi i mjere zapošljavanja uglavnom se finansiraju sredstvima Federalnog zavoda za zapošljavanje i nadležnih ministarstava.

207 Kako funkcionišu sistemi za realizovanje politike za tržište rada? Kolika je stopa registrovane nezaposlenosti? Koji je odnos muškaraca i žena u broju registrovanih nezaposlenih? Koja je uloga zvaničnih informacionih službi?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Služba za zapošljavanje u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljvanju periodično obavlja ocjenjivanje tržišta rada prema instrukcijama Federalnog zavoda u cilju prikupljanja podataka i pružanja informacija o kretanjima na tržištu rada.

Stanje sa 31.12.2016. godine -ukupan broj nezaposlenih osoba 66.202 od toga žena 35.089.

Uloga Službi je posredovanje u zapošljavanju, prikupljanje i dostavljanje podataka o nezaposlenim osobama Federalnom zavodu; informiranje o mogućnosti zapošljavanja; saradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca; provođenje programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije nezaposlenih osoba i njihovo ponovno zapošljavanje na odgovarajućim poslovima; utvrđivanje prava osobama za slučaj nezaposlenosti; izdavanje radnih dozvola stranim državljanima i osobama bez državljanstva; donošenje i provođenje programa mjera za brže zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih osoba čije je zapošljavanje otežano; druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonima.

208 Koje mjere za aktivno tržište rada postoje? Koliki je dio nezaposlenih na koje se odnose ove mjere? Kako se obezbjeđuju sredstva za politiku aktivnog tržišta rada i koliki rashodi se izdvajaju za to?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Mjere za aktivno tržište rada su uglavno mjere aktivne politike zapošljavanja koje se realizuju kroz različite programe sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja ugroženih kategorija nezaposlenih lica. Neke od kategorija obuhvaćenih mjerama provođenim u posljednjih deset godina su:

Mladi bez radnog iskustva i žene, dugotrajno nezaposlene osobe, demobilisani borci i djeca nezaposlenih demobilisanih boraca, osobe s invaliditetom, kao i radno sposobne osobe sa lakom i umjerenom retardacijom, članovi šehidskih porodica ili porodica poginulih branitelja, djeca i supružnici osoba s invaliditetom od 60% i više, članovi domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen, Romi,samohrani roditelji, staratelji i hranitelji i njihova djeca, roditelji djeteta sa posebnim potrebama, žrtve nasilja: civilne žrtve rata, žrtve nasilja u porodici, liječeni ovisnici i dr.

219 Pored toga, šta smatrate najznačajnijim i/ili u javnim debatama najčešće korištenim: a) Nemonetarne pokazatelje siromaštva i društvene isključenosti; b) Administrativne izvore podataka.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

a) Nemonetarne pokazatelje siromaštva i društvene isključenosti;

U procjeni siromaštva i ostvarivanja prava pored monetarnih pokazatelja u obzir se uzimaju nemonetarni pokazatelji siromaštva i društvene isključenosti, kao npr.imovinsko i zdravstveno stanje pojedinaca, te njihov status u porodici i užoj ili široj društvenoj zajednici.

b) Administrativne izvore podataka.

Prilikom javne debate, najčešće se koriste administrativni izvori podataka zbog relevantnosti i dostupniosti istih. Međutim, prsutni su i podaci od različitih istraživanja koje provode relevantne ustanove i profilisane organizacije civilnog društva sa ciljem sticanja sveobuhvatnije slike u ovoj oblasti.

220 Identifikujte socijalno osjetljive grupe i predstavite podatke/procjene o njihovom broju (npr., osobe s invaliditetom, nezaposleni, oni u neformalnom sektoru/primitivnoj poljoprivredi, etničke/kulturne zajednice (navedite koje), porodice, djeca i mladi, žene, starija lica, porodice sa jednim roditeljem itd.) i opišite procese koji u osnovi uzrokuju njihovu socijalnu osjetljivost. Koji su odgovori na nivou politike kad su u pitanju pojedinačne grupe?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/07, 13/11, 03/15 i 02/16 - u daljem tekstu: Kantonalni zakon) određeni su korisnici socijalne zaštite lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i to:

- djeca bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarena i zapuštena djeca,
- djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica,
- stara lica bez porodičnog staranja, lica sa društveno negativnim ponašanjem,
- lica ovisna od psihoaktivnih supstanci, lica i porodice u stanju socijalne porodice kojima je usljed posebnim okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite,
- lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici

Ranjive grupe su identifikovane na osnovu administrativne registracije i podataka o ostvarenim pravima iz socijalne zaštite u centrima za socijalni rad i nadležnih općinskih službi za socijalnu zaštitu na području Kantona. Prema ovim grupama provode se određene aktivnosti i poduzimaju mjere na njihovoj integraciji u lokalnoj ili široj društvenoj zajednici.

222 Ko ima političku odgovornost za izradu i provođenje politike socijalne inkluzije na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou? Ko je odgovoran za koordinaciju politike među nadležnim sektorima uprave na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Prema Ustavu Zeničko-dobojskog kantona, jedna od nadležnosti Kantona je i provođenje socijalne politike, a samim tim i socijalne inkluzije. Oblast socijalne zaštite je uključena u Strategiju razvoja Zeničko-dobojskog kantona, odnosno u Akcioni plan za implementaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2018. godine. Za provedbu

aktivnosti u oblasti socijalne politike zaduženo je Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ali i druga nadležna ministarstva u oblastima obrazovanja, zdravstva i dr..

Na lokalnom nivou, političku odgovornost za provođenje socijalne politike imaju općine/Grad. Nevladine organizacije svojim djelovanjem i realizacijom projekata/programa doprinose boljoj inkluziji, odnosno razvoju usluga socijalne socijalne zaštite i statusa pojedinaca i porodica u stanju socijalne potrebe.

223 Opišite organizacionu strukturu institucija koje učestvuju u ovoj politici, ulogu socijalnih službi, nevladinih organizacija, grupa za javno zagovaranje, koordinaciju između institucija i šta njihove aktivnosti pokrivaju. Koji su organi i mehanizmi finansiranja?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Organizaciona struktura socijalnih službi u Zeničko-dobojskom kantonu se sastoji od: Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, 12 službi za društvene djelatnosti i socijalnu zaštitu, 10 centara za socijalni rad, 3 javne ustanove za smještaj djece i starih lica i jedne ustanove za dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba sa invaliditetom. Socijalna politika se provodi putem javnih ustanova centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite koje obavljaju poslove s ciljem zadovoljavanjem potreba i inkluzije u društvenoj zajednici pojedinaca i porodica u stanju socijalne potrebe, te za obavljanje stručno analitičkih, preventivnih i drugih stručnih poslova u zajednici, u skladu sa propisima i ovlaštenjima lokalnih zajednica.

Nevladine organizacije provode aktivnosti koje su u uskoj vezi sa djelatnostima institucija i ustanova te doprinose razvijanju svijesti i boljoj inkluziji stanovnika. Rad nevladinih organizacija se podržava sa kantonalnog i sa općinskih nivoa te donatorskih sredstava, članarina i dr. izvora.

Prava i usluge iz socijalne zaštite se finansiraju iz Budžeta Kantona, kao i projekti/programi koji su usmjereni na unapređenje socijalne zaštite, dok općine/Grad kao osnivači centara za socijalni rad i drugih ustanova socijalne zaštite finansiraju iz budžeta plaće uposlenika navedenih ustanova i materijalni troškovi, kao i projekte/programe na lokalnom nivou. Sve općine sufinansiraju pravo na stalnu novčanu pomoć te usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ i dnevno zbrinjavanje. Neke lokalne zajednice imaju i finansiraju proširena prava iz socijalne zaštite.

224 Koji su najveći izazovi u borbi protiv siromaštva i promovisanju socijalne inkluzije u vašem društvu? Kako ocjenjujete uticaj finansijske i ekonomske krize na socijalno osjetljive grupe?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Davanje odgovora na ovo pitanje nije u nadležnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona.

Najveći izazov Vlade u ostvarivanju ciljeva ekonomske politike, borbe protiv siromaštva i socijalnog uključivanja u narednom periodu predstavlja ostvarivanje strateških ciljeva definisanih u Strategiji razvoja Zeničko-dobojskog kantona za periodo 2016-2020 radi

kontinuiranog ekonomskog rasta i razvoja, posebno radi smanjenja nezaposlenosti, od čega će najveću korist imati najsiromašniji slojevi stanovništva. Iako su načinjeni značajni pomaci u unapređenju poslovnog ambijenta, i dalje kao jedan od izazova ostaje potreba stvaranja pozitivnijeg i sigurnijeg poslovnog okruženja za nove investicije i ulaganja je u uskoj vezi sa tim. Polazeći od činjenice da su obrazovanje i zapošljavanje glavni elementi u borbi protiv smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, to će se i u narednom periodu posebna pažnja posvećivati programima obuke i zapošljavanja.

225 Da li se očekuje uticaj reformi u drugim oblastima socijalne zaštite (penzije, zdravstvo, zapošljavanje) na društvenu isključenost i siromaštvo? Da li postoje planovi da se npr. proširi pokrivenost ili npr. smanji nivo naknada iz sistema socijalne zaštite?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Provođenje reformi u penzionom sistemu i zapošljavanju, pa i zdravstvenom osiguranju direktno utiče na smanjenje siromaštva i manju isključenost građana. Očekuje se da ovi efekti doprinesu boljoj socijalnoj zaštiti i većem obuhvatu zdravstvenog osiguranja građana. U ZDK se provode aktivnosti na proširenju usluga i obuhvata korisnika prava iz socijalne zaštite, prije svega za djecu i odrasle osobe sa invaliditetom te djecu bez adekvatnog porodičnog staranja. Prtisutne su tendencije za pravedniju i pravičniju raspodjelu sredstava i ujednačavanje prava na području Federacije BiH. U tom kontekstu shodno finansijskim mogućnostima postoji interes za obezbjeđivanjem većih naknada korisnika prava socijalne zaštite.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Davanje odgovora na ovo pitanje nije u nadležnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona.

226 Da li je Bosna i Hercegovina usvojila neku politiku koja obuhvata glavne principe politike za osobe sa invaliditetom? Da li postoji odgovarajući akcioni plan (koji predviđa način na koji će se provesti aktivnosti opisane u politici)? Da li postoji određeni koordinacioni organ koji nadgleda provođenje nacionalne politike za osobe sa invaliditetom?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Dokument Politike u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini usvojen je na državnom nivou („Službeni glasnik BiH“, broj 76/08) dok je dokument Strategije za oblast invaliditeta u Federaciji BiH 2016.-2021. Vlada FBiH na 84. sjednici, održanoj 23.12.2016. godine u Sarajevu. U skladu sa implemmentacijom aktivnosti iz predhodne Strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u Federaciji BiH 2011.-2015., Vlada Ze-do kantona je, Zaključkom broj: 02-35-12549/16 od 30.06.2016. godine, usvojila Akcionog plana u oblasti invalidnosti za period od 2016.do 2018. godine. Akcioni plan je izradila Koalicija organizacija osoba sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona uz saglasnost resornih ministarstva: socijalne politike, zdravstva, obrazovanja i prometa i komunikacija.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje nije regulisano propisima iz resorne nadležnosti ovog Ministarstva.

227 Da li je Evropska strategija za osobe sa invaliditetom 2010-2020 uzeta u obzir prilikom izrade politike za osobe sa invaliditetom? Ako jeste, navedite eventualne konkretne mjere u kojima je Evropska strategija za osobe sa invaliditetom 2010-2020 bila od pomoći ili je inspirisala izrađivače politike da osmisle određene aktivnosti.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U kojoj mjeri je uzeta Evropska strategija za osobe sa invaliditetom 2010-2020, Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ne raspolaže navedenim podacima, za prvi dio odgovora je nadležan izrađivać Politike na državnom nivou. Mišljenja smo da je Evropska strategija bila od pomoći i da je u krajnosti rezultirala izradom lokalnih akcionih planova. Nadalje doprinjela je boljoj integraciji osoba sa invaliditetom i pružanju usluga te podstakla uključivanje i drugih nadležnih sektora u boljoj zaštiti osoba sa invaliditetom.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje nije regulisano propisima iz resorne nadležnosti ovog Ministarstva.

228 Da li politika za osobe sa invaliditetom funkcioniše na osnovu koncepta integrisanja osoba sa invaliditetom? Ukoliko funkcioniše, možete li dati primjere gdje je i kako pristup integrisanja korišten i bio uspješan? Na koji način obezbjeđujete primjenu i provođenje koncepta integrisanja u raznim oblastima politike?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Da. Ministarstvo provodi integrisanje osoba sa invaliditetom putem zbrinjavanja u Ustanovi socijalne zaštite "Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici" čime je omogućena deinstitucionalizacija smještaja osoba sa invaliditetom odnosno izmještanje osoba iz ustanova za smještaj u lokalne zajednice te je otvorena mogućnost za zbrinjavanje potencijalnih korisnika za smještaj na području lokalnih zajednica, odnosno provodi se prevencija smještaja u ustanove zatvorenog tipa.

Nadalje, integracija se provodi putem dnevnog zbrinjavanja u JU „Centar za djecu i omladini sa posebnim potrebama Ze-do kantona" kroz svakodnevni odgojno-obrazovne, kulturne, okupacione i dr. aktivnosti u dnevnim centrima, te kroz podrškom programima rada i projektnim aktivnostima organizacija osoba sa invaliditetom i implementaciji Akcionog plana u oblasti invalidnosti za period od 2016.do 2018. godine.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

U okviru resorne nadležnosti Ministarstva za boračka pitanja, integrisanje ratnih vojnih invalida kao osoba sa invaliditetom vrši se kroz osiguravanje finansijskih sredstava za rad i projekte udruženja koji okupljaju ovu branilačku populaciju, a kojima se nastoji kroz sportske aktivnosti i aktivna druženja prevazići poteškoće s kojima se susreću invalidna lica i time postići njihovu što veću socijalizaciju i integrisanje u društvenu zajednicu.

229 U većini država članica EU su osnovana nacionalna vijeća za pitanja invaliditeta (koja se sastoje od nevladinih organizacija, organizacija koje predstavljaju osobe sa invaliditetom, stručnjaka za pitanja invaliditeta, državnih službenika i ostalih zainteresovanih strana). Da li su slična tijela osnovana u Bosni i Hercegovini? Ako jesu,

da li ta tijela aktivno učestvuju u procesu donošenja odluka koje se odnose na osobe sa invaliditetom? Ako nisu, postoji li plan za doprinos stvaranju ovakvih tijela?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu djeluju udruženja osoba sa invaliditetom na lokalnom i kantonalnom nivou. Na Kantonalnom nivou djeluju savezi udruženja osoba sa invaliditetom te Koalicija organizacija osoba sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona čiji su neki od ciljeva: provođenje Strategije za oblast invaliditeta i usvojenog Akcionog plana te razvijanje svijesti i unapređenje zaštite osoba sa invaliditetom. Predstavnici ovih organizacija osoba sa invaliditetom daju svoj doprinos u donošenju odluka na način da svojim inicijativama, prijedlozima i sugestijama utiču na donošenje ili izmjene zakona i podzakonskih akata.

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona djeluju tri udruženja organizovana na kantonalnom nivou koja okupljaju ratne vojne invalide sa područja Kantona: Savez ratnih vojnih invalida ZDK, Udruženje ratnih vojnih invalida – paraplegičara ZDK i Savez slijepih boraca ZDK, te niz općinskih odnosno gradskih udruženja. Ista udruženja su vrlo aktivna u svom djelovanju i u saradnji sa nadležnim kantonalnim organima vlasti nastoje osigurati što povoljnije uvjete života i rada pripadnika svoje zajednice.

U izradi prijedloga zakonskih i drugih propisa Ministarstvo redovno pribavlja mišljenja ovih udruženja, a prema članu 56. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, prilikom izrade podzakonskih akata koji se odnose na ratne vojne invalide, Ministarstvo je obavezno osigurati učešće kantonalnih udruženja koja obuhvataju ovu kategoriju branilaca.

230 Na kojem nivou vlasti se pitanja vezana za osobe sa invaliditetom rješavaju i regulišu? Ako je to na nivou centralne vlasti, postoje li decentralizovana tijela? Ako je to na lokalnom nivou, postoji li cjelodržavna koordinacija politika za osobe sa invaliditetom?

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Pitanja vezana za status ratnih vojnih invalida, u skladu sa podijeljenom nadležnošću Federacije BiH i kantona u oblasti socijalne politike, prvenstveno se rješavaju propisima na nivou Federacije BiH, dok kantoni i općine donose propise kojim realizuju obaveze utvrđene federalnim odnosno kantonalnim propisima iz ove oblasti.

231 Da li ima inicijativa za podizanje nivoa svijesti o pitanjima invaliditeta među stanovništvom i inicijativa koje podstiču osobe sa invaliditetom da se bolje upoznaju sa svojim pravima i načinima da ih ostvare?

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Inicijative uglavnom dolaze od udruženja koja okupljaju ratne vojne invalide, kojima oni ukazuju na probleme sa kojima se susreće ova populacija i potrebu njihovog rješavanja, u čemu imaju podršku ovog Ministarstva, a naročito kada se radi o pitanjima njihovog zdravstvenog stanja. Sa predstavnicima udruženja se održavaju i sastanci na njihov zahtjev ili

po potrebi. Ministarstvo redovno informiše udruženja o donošenju ili promjeni federalnih i kantonalnih propisa kojim su regulisana njihova prava, a svi kantonalni propisi su dostupni za preuzimanje na web stranici Ministarstva.

U izradi prijedloga zakonskih i drugih propisa Ministarstvo redovno pribavlja mišljenja ovih udruženja, a prema članu 56. Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica, prilikom izrade podzakonskih akata koji se odnose na ratne vojne invalide, Ministarstvo je obavezno osigurati učešće kantonalnih udruženja koja obuhvataju ovu kategoriju branilaca.

232 Da li je zaštita osoba sa invaliditetom, kao posebnog dijela ugrožene populacije, predviđena ustavom ili u vašem zakonodavstvu postoji poseban „zakon o invaliditetu"? Da li zakonodavstvo o radu u vašoj zemlji izričito zabranjuje diskriminaciju po osnovu invaliditeta pri angažovanju i zapošljavanju?

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Zaštita ratnih vojnih invalida i njihova posebna prava kao pripadnika branilačke populacije, pa i pravo na prednost pri zapošljavanju, utvrđena su Federalnim Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine FBiH" br. 33/04, 56/06, 70/07 i 9/10) i Kantonalnim Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine ZDK" br. 1/14), te nizom podzakonskih akata donesenih u realizaciji naznačenih zakona.

233 Varijacije u terminologiji i definicijama invaliditeta koje se koriste u različitim sektorima prava i politike mogu dovesti do nedosljedne primjene zakona, a ponekad čak i do uskraćivanja povlastica. Ukratko opišite različite definicije invaliditeta koje se koriste u zakonodavstvu u vašoj zemlji. U kojoj mjeri su te zakonske definicije jednoobrazne i dosljedne?

Ministarstvo za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona

Članom 3. Stav (1) Kantonalnog Zakona o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine ZDK" br. 1/14) utvrđena je slijedeća definicija ratnog vojnog invalida:

„(1) Ratni vojni invalid, u smislu ovog Zakona, je branilac kojem je to svojstvo utvrđeno rješenjem nadležnog organa u skladu sa Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica, a po osnovu zadobivene rane, povrede, bolesti ili pogoršanja zdravstvenog stanja, usljed čega je nastupilo oštećenje njegovog organizma najmanje za 20%."

Ova definicija je u skladu sa definicijom ratnog vojnog invalida utvrđenom članom 3. Federalnog Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine FBiH" br. 33/04, 56/06, 70/07 i 9/10) i koja je u cilju jednoobraznosti obavezivala sve niže nivoe vlasti na primjenu iste u utvrđivanju lica koja pripadaju ovoj kategoriji branilačke populacije i utvrđivanju i ostvarivanju njihovih prava.

235 U većini zemalja EU socijalna zaštita koju imaju osobe sa invaliditetom obuhvata pravo na zdravstveno i penziono osiguranje, pravo na zaposlenje i profesionalnu rehabilitaciju, dječje dodatke i prava na socijalnu pomoć. Ukratko opišite koji su

različiti vidovi socijalne zaštite dostupni osobama sa invaliditetom u vašoj zemlji. Da li se ulažu napori da se obezbijede pristojni uslovi života za osobe s invaliditetom? Kako se definišu pristojni uslovi života?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Kantonalnim zakonom osobe sa invaliditetom ukoliko ispunjavaju uslove mogu ostvariti prava, kao što su pravo na: stalnu novčanu pomoć, jednokratnu ili socijalno intervrenirajuću pomoć, smještaj u porodicu, smještaj u ustanovu ili sigurnu kuću, djeca ostvaruju pravo na osposobljavanje za život i rad, djeca i odrasli ostvaruju usluge dnevnog zbrinjavanja, dječiji dodatak, naknadu zaposlenih i naknade nezaposlenih porodilja u vidu jednokratne pomoći, pomoći za opremu i ishranu djeteta do šest mjeseci (ove naknade ostvaruje majka-porodilja ili eventualno otac djeteta, odnosno usvojitelj u slučaju smrti majke, ako majka napusti dijete ili ako je iz opravdanih razloga spriječena da koristi ova pravo) naknade za civilne žrtve rata: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje, dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica, ortopedski dodatak, porodičnu invalidninu. Također osobe sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje te usluge stručnog socijalnog rada i druga proširena prava u skladu sa mogućnostima lokalne zajednice.

Pravo na penzionisanje i profesionalnu rehabilitaciju regulisano je Federalnim propisima.

236 Sistem socijalnih naknada može ponekad da ima demotivišući efekat u smislu da osoba sa invaliditetom koja je sposobna da radi umjesto toga izabere da prima socijalnu naknadu. Mogu se primijeniti različiti instrumenti da bi se povećala djelotvornost sistema i da bi se spriječile ovakve situacije. Ukratko opišite koje mjere ste preduzeli da biste povećali fleksibilnost ovog sistema i da biste stimulisali osobe sa invaliditetom koje su sposobne za rad da počnu da rade?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Naknade za osobe sa invaliditetom koje imaju radnu sposobnost nisu visoke, jer osobe sa civilnim-neratnim invaliditetom ispod 90% tjelesnog oštećenja ne ostvaruju naknadu za ličnu invalidninu, dok se naknade za osobe sa ratnim invaliditetom uzimaju kao prihodi i utiču na prihodovnu stranu za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite.

Za veću fleksibilnost i stimulaciju osoba sa invaliditetom potrebna je dosljednija primjena Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, zatim razvijanje svijesti kod poslodavaca, osoba sa invaliditetom i generalno u društvenoj zajednici.

239. Opišite kako Bosna i Hercegovina promoviše inkluzivno obrazovanje i cjeloživotno učenje za učenike i studente sa invaliditetom. Koji su planovi za narednih 5 i 10 godina?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o osnovnoj školi [1] i Zakonom o srednjoj školi [2] promoviše se obrazovanje svih učenika, pa tako i učenika sa posebnim obrazovnim potrebama (invaliditetom). Naime, mogućno je obrazovanja učenika sa posebnim obrazovnim potrebama u redovnim osnovnim školama, kao i izvođenje nastave usklađene prema sposobnostima učenika, odnosno individualiziranje nastavnog procesa svim učenicima. Također, omogućeno je i inkluzivno

obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama (sa invaliditetom) u srednjim školama.

[1] („Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14)

[2](„Sl. novine Zeničko-dobojskog kantona“ 5/04, 19/09, 9/11 i 4/14)

241 Da li je u vašoj zemlji uspostavljena pravna osnova za zapošljavanje uz podršku? Opišite ukratko sistem službi za zapošljavanje uz podršku. Detaljnije opišite odredbe koje se odnose na olakšavanje prelaska sa zaštićenog sistema zapošljavanja na otvoreno tržište rada.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Planom i Pogramom Federalnog zavoda za zapošljavanje realizuju se različiti Programi sufinansiranja u zapošljavanju, čiju implementaciju provodi Služba sa biroima, i to:

Prilika za sve

Sezonsko zapošljavanje

Vaučer za posao

Javni radovi

Prvo radno iskustvo

Zapošljavanje i samozapošljavanje u oblasti poljoprivrede

Start up (samozapošljavanje)

Program zapošljavanja i samozapošljavanja Roma

Isto tako, aktivnu politiku zapošljavanja provodi, odnosno sufinansira i Ministarstvo rada i socijalne politike kroz Program zapošljavanja mladih nezaposlenih osoba bez radnog iskustva (VSS, SSS, KV), zatim Federalno ministarstvo obrta i poduzetništva te Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

242 U kojoj mjeri deinstitucionalizacija predstavlja prioritet za Bosnu i Hercegovinu? Koje mjere su provedene sa ciljem promovisanja deinstitucionalizacije i alternativa koje se realizuju u zajednici?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Na području Ze-do kantona deinstitucionalizacija predstavlja prioritet i ista je planirana u Akcionom plana u oblasti invalidnosti za period od 2016.do 2018. godine, koji je usvojen Zaključkom Vlade Ze-do kantona, broj: 02-35-12549/16 od 30.06.2016.godine. U kontekstu deinstitucionalizacije, Akcionim planom planirana je prioritetna potreba, pod tačkom „ 2.2.1 Stanovanje uz podršku-samostalno življenje u lokalnoj zajednici OSI“, koja će se provoditi u

kontinuitetu. Sa ciljem provedbe planiranog Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice i Ustanove socijalne zaštite "Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici", su potpisali Sporazum i dva Ugovora. Na ovaj način omogućena je deinstitucionalizacija smještaja osoba sa invaliditetom odnosno izmještanje osoba iz ustanova za smještaj u lokalne zajednice te je otvorena mogućnost za zbrinjavanje potencijalnih korisnika za smještaj na području lokalnih zajednica, kao prevencija smještaja u ustanove zatvorenog tipa. Prema raspoloživim podacima do kraja 2016. godine, iz ustanova je izmješteno je 22 štićenika u lokalne stambene jedinice.

243 Postoji li neki oblik obuke za programe samostalnog života?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Ovo Ministarstvo ne provodi obuku za programe samostalnog života. Međutim, u Ze-do kantonu postoje određeni oblici obuke za samostalan života korisnika u dnevnim centrima koji djeluju pri JU „Centar za djecu i omladinu sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona", zatim korisnika kojii su smješteni u Ustanovi „Sumero" kao i članova u organizacijama udruženja roditelja i osoba sa invaliditetom.

244 Koje mjere postoje ili su planirane da bi obezbijedile pristupačnost roba i usluga (uključujući i javne službe) i da bi se obezbijedilo da su pomagala za osobe sa invaliditetom dostupna i pristupačna? Koliko dobro funkcioniše tržište tehnologije pomagala u Bosni i Hercegovini?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Davanje odgovora na ovo pitanje nije u nadležnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U slučaju kada je nastala socijalna potreba za pristupačnost objektu ili pomagalom za osobe sa invaliditetom, a koje su veće od mogućnosti nadležnog Ministarstva za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline i Ministarstva zdravstva, ovo Ministarstvo u skladu sa podzakonskim aktom dodjeljuju jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Na ovaj način se pruža dodatna finansijska pomoć i podrška osobama sa invaliditetom kako bi se obezbjedila pristupačnost njihovim objektima i obezbjedila nabavka potrebnog pomagala.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Mjere za obezbjeđenje pristupačnosti osobama sa umanjenim tjelesnim sposobnostima su utvrđeni u Uredbi o prostornim standardima, arhitektonsko-tehničkim uslovima i normativima za sprječavanje stvaranja arh.-urb. prepreka za osobe sa umanjenim tjelesnim mogućnostima („Službene novine FBiH" broj:48/09)

245 Koje mjere postoje ili su planirane da bi se poboljšala pristupačnost sportskih, kulturnih i rekreativnih organizacija, aktivnosti, dešavanja, mjesta, roba i usluga (uključujući audiovizuelne medijske servise); šta se čini da se promoviše učešće osoba sa

invaliditetom u sportskim događajima i da se organizuju sportska dešavanja namijenjena osobama sa invaliditetom?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Prema Uredbi o prostornim standardima, arhitektonsko-tehničkim uslovima i normativima za sprječavanje stvaranja arh.-urb. prepreka za osobe sa umanjenim tjelesnim mogućnostima („Službene novine FBiH“ broj:48/09)

247 Navedite sljedeće osnovne ekonomske i finansijske pokazatelje (ako su dostupni, u skladu sa metodologijom Eurostata i za period od 10 godina): a) BDP: apsolutni u eurima; stopa rasta; BDP po glavi stanovnika prema standardu kupovne moći (PPS); b) Rashodi za socijalnu zaštitu kao udio u BDP; c) Rashodi za socijalnu zaštitu kao udio u državnom budžetu.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima za davanja odgovora na podpitanja a) i b).

Udio rashoda za socijalnu zaštitu u Budžetu Zeničko-dobojskog za period od 2007. do 2016. godine kretao se od 9,47% do 12,38% (2007. godine - 9,47%, 2008. godine - 11,56%, 2009. godine - 11,05%, 2010. godine - 11,96%, 2011. godine - 12,28%, 2012. godine - 12,61%, 2013. godine - 12,38%, 2014. godine - 13,26%, 2015. godine - 12,33%, 2016. godine - 12,38%).

U 2017. godini predviđen je udio ovih rashoda u Budžetu Kantona u procentu od 11,83%.

250 Na koji način opisano stanje utiče na socijalnu zaštitu? a) Koje su ekonomske prognoze za narednih 2 - 3 godine? b) Da li ima demografskih predviđanja? Za koji period? Kako se očekuje da će stope zavisnog starijeg stanovništva (stanovništvo od 65 godina i starije u odnosu na stanovništvo starosti 15-64 godine) razvijati u narednim decenijama? c) Da li ima prognoza za promjene na tržištu rada?: d) Izložite opšte trendove i uticaje ekonomskih, demografskih i socijalnih kretanja na sistem socijalne zaštite Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Davanje odgovora na ovo pitanje nije u nadležnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona.

251 Dostavite informacije o opštoj filozofiji i osnovnim principima i mehanizmima sistema socijalne zaštite: da li je u pitanju Beveridž ili Bizmarktip sistema, koji su osnovni distributivni efekti sistema, ko je uključen/isključen?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Opšta filozofija, glavna načela i mehanizmima sistema socijalne zaštite sadržani su u Federalnom i Kantonalnom zakonu, što podrazumijeva zakonito, stručno i efikasno vršenje

poslova i zadataka, puna uposlenost službenika i namještenika i potpuno korištenje njihovih stručnih sposobnosti, efikasno rukovođenje, koordinacija i nadzor nad izvršavanjem poslova, ostvarivanje saradnje s odgovarajućim kantonalnim organima, općinskim službama, kao i sa nadležnim federalnim organima i drugim organima i institucijama. U središtu sistema je građanin koji je u stanju socijalne potrebe i ima prebivalište na području Kantona.

252 Navedite sljedeće informacije (kao model koristite Zajednički informacioni sistem o socijalnoj zaštiti (Mutual Information System on Social Protection - MISSOC) 21): a) Organizaciona shema sistema socijalne zaštite (uključena ministarstva, obavezna osiguranja itd.); podaci o organizacionoj shemi: osnovne institucionalne odgovornosti za oblasti socijalne zaštite (zakonodavstvo i uprava) b) Centralizacija/Decentralizacija: Opis osnovnih institucionalnih nivoa u sistemu socijalne zaštite, uloga poslodavaca i zaposlenih, uloga nevladinih organizacija; c) Strukture nadzora

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Davanje odgovora na ovo pitanje nije u nadležnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

a) Organizaciona shema sistema socijalne zaštite u Zeničko-dobojskom kantonu se sastoji od sljedeće strukture:

U nadležnosti Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona su:

- JU Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona - nadležnost je: posredovanje u zapošljavanju; prikupljanje i dostavljanje podataka o nezaposlenim osobama Federalnom zavoduinformacije o mogućnosti zapošljavanja; saradnja o obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca; provođenje programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije nezaposlenih osoba i njihovo ponovno zapošljavanje na odgovarajućim poslovima; utvrđivanje prava osobama za slučaj nezaposlenosti; izdavanje radnih dozvola stranim državljanima i osobama bez državljanstva; donošenje i provođenje programa mjera za brže zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih osoba čije je zapošljavanje otežano; druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonima.
- JU Doma penzionera s stacionarom Zeničko-dobojskog kantona – osnivač Vlada a sjedište na adresi: Prve Zeničke brigade 1/d, 72000 Zenica. Obavlja djelatnost socijalne zaštite u ustanovi sa smještajem, što uključuje određeni stepen zdravstvene njege za osobe i zbrinute i smještene u ovoj ustanovi, kao i osobe kod kojih je završeno liječenje u zdravstvenim ustanovama.
- JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona - osnivač Vlada a sjedište na adresi: Saliha Cakana Mulalića 5, Zenica. U sastavu Ustanove djeluju: Dnevni centri u Visokom, Maglaju, Tešnju i Zenici. Djelatnost Ustanove je odgoj i obrazovanje djece i mladih osoba sa posebnim potrebama sa područja općina Zeničko – dobojskog kantona s ciljem izgradnje ličnog identiteta, socijalne integracije, izgradnje kompetencija od životnog značaja, pripreme za život nakon škole, a prema prilagođenom nastavnom planu i programu,

(re)habilitacija i podsticaj djece i mladih osoba sa posebnim potrebama kroz individualne i grupne rehabilitacijske i podsticajne mjere, dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama, radno osposobljavanje i rehabilitacija odraslih osoba sa posebnim potrebama sa područja općina Kantona.

Na nivou grada Zenice i općina Zeničko-dobojskog kantona u oblasti socijalne zaštite djeluju ustanove: JU Centar za socijalni rad Zenica; JU Centar za socijalni rad Zavidovići; JU Centar za socijalni rad Breza; JU Centar za socijalni rad Kakanj; JU Centar za socijalni rad Visoko; JU Centar za socijalni rad Maglaj; JU Centar za socijalni rad Tešanj; JU Centar za socijalni rad Žepče; JU Centar za socijalni rad Olovo; JU Centar za socijalni rad Vareš; Služba za socijalnu zaštitu Usora; Služba za socijalnu zaštitu Doboj Jug ; te na području grada Zenice ustanove za smještaj djece i starih lica: JU „Doma porodica“ Zenica i JU „Doma porodica“ Zenica.

Pored javnih ustanova na području Ze-Do kantona djeluju i Ustanova za prihvat i odgoj djece „Mala škola“ u općini Vareš i Ustanova „Sumero Centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ Podružnica Nemila u Zenici, te nevladine organizacija i udruženja koje djeluju na kantonalnom i općinskim nivoima socijalne zaštite.

b) Ministarstvo vrši poslove upravnog rješavanja, upravno-nadzorne poslove, normativno pravne, studijsko analitičke, stručno operativne, administrativno tehničke i djelimično informaciono–dokumentacione poslove u oblastima rada i zapošljavanja, socijalne politike, humanitarne djelatnosti, statusnih pitanja i pitanja ostvarivanja prava raseljenih lica i povratnika.

Centari za socijalni rad (u daljem tekstu: Centar) su javne ustanove. Centre osnivaju općine/grad radi obavljanja poslova neposredne socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom utvrđenih Kantonalnim i Federalnim zakonom,kao i radi obavljanja drugih poslova organa starateljstva utvrđenih drugim zakonima, propisima i općim aktima.

Uloga NVO-a je unapređenje i ostvarivanje zajedničkog ili posebnog općeg interesa ili cilja, u skladu s Ustavom i Zakonom, a čija osnovna svrha nije sticanje dobiti.

c) Ministarstva vrši postupak revizije i nadzor nad stručnim radom i kontrolu namjenskog utroška sredstava u ustanovama i općinskim službama socijalne zaštite na području Kantona, što je propisano čl. 154.-čl.159. Kantonalnog zakona. Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoji inspektorat za oblast socijalne zaštite.

253 Navedite informacije o finansiranju socijalne zaštite: a) Glavni izvori finansiranja socijalne zaštite (porezi, doprinosi, ostale dažbine ili državne subvencije) i uključene institucije (država, parafiskalne organizacije, regionalni organi, nevladine organizacije, privatna domaćinstva itd.); b) Glavni principi finansiranja za oblast socijalne zaštite (socijalni doprinosi se oduzimaju od plate, finansiranje iz fondova); c) Finansijsko upravljanje sistemima socijalne zaštite: stope doprinosa, osnova doprinosa i osnova poreza; da li postoji gornja (donja) granica?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Navedeno pitanje je na području Zeničko-dobojskog kantona uređeno slijedećim zakonima:

- Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 13/07, 13/11 i 3/15),
- Zakona o doprinosima („Službene novine Federacije BIH“, broj: 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06 i 14/08 91/15),
- Zakon o porezu na dohodak („Službene novine Federacije BIH“, broj: 10/08, 09/10, 44/11, 07/13 i 65/13), i
- Pravilnik o načinu obračunavanja i uplate doprinosa („Službene novine Federacije BIH“, broj: 64/08 i 81/08).

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji kantonalni fond socijalnog osiguranja, ali postoje općinski centri za socijalni rad.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Davanje odgovora na ovo pitanje nije u nadležnosti Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

a) U skladu sa relevantnim zakonima iz oblasti socijalne zaštite glavni izvori finansiranja socijalne zaštite su iz federalnog i kantonalnog Budžeta, budžeta grada Zenice i općina Ze-do kantona.

b) i c) - za ovaj dio pitanja ne raspolažemo informacijama, odgovor bih mogla dati ministarstva finansija

254 Dostavite pregled: naknada i usluga koje pruža sistem socijalne zaštite (pokrivenost, uslovi kvalifikovanja, nivo naknada, dužina primanja, oporezivanje naknada)(Funkcije Eurostat - ESPROSS-a: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_and_social_policy_indicators/omc_social_inclus ion_and_social_protection/overarching): a) Zdravstvena zaštita; b) Bolovanje; c) Porodiljsko odsustvo; d) Invaliditet; e) Starosna penzija; f) Penzija za umrlog člana porodice; g) Povrede na radu i profesionalna oboljenja; h) Porodične naknade; i) Nezaposlenost; j) Minimalna primanja/socijalna pomoć; k) Dugoročna njega; l) Stambeno zbrinjavanje.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

a) Zdravstvena zaštita;

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) određene kategorije korisnika imaju pravo na zdravstveno osiguranje ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, i to korisnici:

- prava na stalnu novčanu pomoć;
- lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene;
- civilne žrtve rata;

- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika;
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite;
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju i
- djeca smještena u drugu porodicu.
- raseljena lica i povratnici

U toku izvještajnog perioda putem centara/službi ovo pravo u decembru 2016. godine je ostvarivalo oko 3.912 korisnika. Mjesečna uplata po korisniku iznosila je 6,42 KM po korisniku a sredstva su uplaćena direktno Zavodu zdravstvenog osiguranja Ze-do kantona.

b) Bolovanje;

Ministarstvo za rad, socijalnu plitiku i izbjeglice nije nadležno i ne raspolaže ovim podacima

c) Porodiljsko odsustvo;

Na osnovu čl. 120-čl.126 Kantonalnog zakona zaposlene žene-majke ostvaruju naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta. Pravo ostvaruje sve dok je u radnom odnosu a najduže do godinu dana. Iznosu naknade je 80% od prosjeka plaće ostvarene u šest mjeseci prije poroda, i to najmanje 200 do iznosa posljednje objavljene neto plaće u Ze- do kantonu, koja je za oktobat 2016. godine iznosila 730. Izuzetak je ako žena-majka rodi blizance, treće i svako slijedeće dijete, koja koristi pravo da radi polovinu punog radnog vremena u skladu sa propisima o radu, ima pravo na naknadu plaće u iznosu od 50% plaće, u odnosu na plaću do punog radnog vremena.

Žeme-majke koje nisu u radnom odnosu i imaju prijavljeno prebivalište na području Kantona mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć pod uslovom da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50% od prosječne plaće Kantona. Pod istim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava, u iznosima za 2016, i to:

- novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja,po svakom novorođenčetu u iznosu 150KM
- jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta, u iznosu 107,70 KM
- pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatnu ishrana za majke-dojilje, u iznosu 71,80 KM

d) Invaliditet;

Osnovna prava osoba sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom, koji propisuje zajedničke nadležnosti kantona samo za kategoriju civilnih žrtava rata. Za civilne žrtve rata prava i obaveze su definisana i uređena Federalnim i u Kantonalnim zakonom, tako da imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. U skladu sa ovim zakonima, finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje se u

omjeru 70 % iz Federalnog budžeta i 30 % iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu.Ostala prava se finansiraju shodno potrebama korisnika i finansijskim mogučnostima državnih institucija.

e) Starosna penzija;

Ovo je u nadležnosti Zavoda PIO/MIO Federacije BiH.

Ukoliko ne ostvaruje pravo po osnovu PIO/MIO, ova kategorija osoba u skladu sa Kantonalnim zakonom ostvaruje prava iz socijalne zaštite. Pravo koje može ostvariti su: novčana i druga materijalna pomoć (stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena, pomoć u naturi i dr.), smještaj u drugu porodicu, smještaj u ustanove socijalne zaštite, subvencije i sl.

f) Penzija za umrlog člana porodice;

Ovdje je u nadležnost Zavoda PIO/MIO Federacije BiH.

g) Povrede na radu i profesionalna oboljenja;

Ovdje je nadležnost zdravstva.

h) Porodične naknade;

U skladu sa Kantonalnim zakonom porodice mogu ostvariti stalne ili jednokratne novčane pomoći i dječiji dodatak.

i) Nezaposlenost;

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti ima nezaposlena osoba koja se prijavi nadležnoj službi za zapošljavanje i koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obaveznog osiguranja. Novčana naknada iznosi 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe. Novčana naknada nezaposlenoj osobi isplaćuje se od 3 do 24 mjeseca zavisno od vremena provedenog na radu.

j) Minimalna primanja/socijalna pomoć;

Kantonalnim zakonom stalna novčana pomoć se finansira u iznosima od 17% do 23% od iznosa prosječne plaće Kantona, i to prema broju osoba nesposobnih za rad, sljedečim iznosima:

Brojna struktura porodice	
	Visina SNP
Jednočno i dvočlano domaćinstvo	122,05 KM
Tročlano domaćinstvo	134,25 KM

Četveročlano domaćinstvo	147,70 KM
Petočlano domaćinstvo	162,45 KM
Šestočlano i veće domaćinstvo	165,15 KM

Sredstva se isplaćuju u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta općina/Grada.

k) Dugoročna njega;

Ovdje je nadležnost Federalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku

l) Stambeno zbrinjavanje.

Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, pojedincima i porodicama koje su, usljed majskih poplava iz 2014. godine, prisiljeni da žive u stanovima pod zakupom, pokrivaju se troškovi iznajmnina stambenih jedinica. Plaćanje troškova mjesečne stanarine vrši se u iznosu kako slijedi mjsečno: za jednočlano domaćinstvo 100 KM, za dvočlano i tročlano domaćinstvo 120KM, četveročlano i petočlano domaćinstvo 150KM, šestočlano i veće 180 KM.

U skladu sa Zakonom o raseljenim osobama i povratnicima Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 6/06, 10/08 i 10/11) Ministarstvo za raseljena lica i povratnike obezbjeđuje privremeni smještaj plaćanjem mjesečne stanarine u iznosima kako slijedi: za jednočlano domaćinstvo 100 KM, za dvočlano i tročlano domaćinstvo 120 KM, četveročlano i petočlano domaćinstvo 150KM, šestočlano i veće 180 KM.

Također, shodno budžetskim mogućnostima Ministarstva pojedincima i porodicama u stanju socijalne potrebe, kao i raseljenim osobama i povratnicima dodjeljuju se jednokratne pomoći za stambeno zbrinjavanje.

255 Na koji način se različite naknade i dodaci dostavljaju korisnicima? Na koji način se osigurava pristupačnost i efikasnost sistema?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Naknade i davanja koje ostvaruju korisnici prava iz socijalne zaštite dostavljaju se putem općina ili nadležnih centara za socijalni rad, direktno na tekuće račune korisnika, u čemu se ogleda i pristupačnost i efikasnost sistema. Iz Budžeta Kantona, odnosno Ministarstva, vrše se direktne doznake sredstava na tekuće račune korisnika socijalno-intervenirajućih pomoći, kao i na račune za NVO, humanitarne organizacije i javne kuhinje.

256 Dostavite pregled svih dodataka i korisnika socijalne zaštite.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Tabela prava iz oblasti socijalne zaštite u Ze-do kantonu

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
a) novčana i druga materijalna pomoć (stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena,pomoć u naturi i dr.);	a) lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje;	a) dodatak na djecu;
b) novčana naknada za pomoć i njegu od drugog lica;	b) dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; b) naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;	b) naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta;
c) osposobljavanje za život i rad;	c) ortopedski dodatak;	c) novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu;
d) smještaj u drugu porodicu;	porodična invalidnina i dr.	d) jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta;
e) smještaj u ustanove socijalne zaštite;		e) pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
f) privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući;		

Prema Kantonalnom zakonu korisnici socijalne zaštite su lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, a to su:

- djeca bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarena i zapuštena djeca,
- djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica,
- stara lica bez porodičnog staranja, lica sa društveno negativnim ponašanjem,
- lica ovisna od psihoaktivnih supstanci, lica i porodice u stanju socijalne porodice kojima je usljed posebnim okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite,
- lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici

257 Ko je zadužen za prikupljanje i obradu socijalnih podataka? Da li postoje specijalizovane ustanove za socijalna istraživanja? Kakva je struktura i nivo saradnje među nadležnim organima?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Za prikupljanje i obradu socijalni podataka zaduženi su prvenstveno prvostepeni organi (centri za socijalni rad i nadležne općinske službe socijalne zaštite). Raspoloživi podaci koriste se za obradu, planiranje, praćenje i izvještavanje kako na lokalnom nivou, tako i na nivou Kantona, odnosno Federacije BiH. Specijalizovana ustanova u Ze-do kantonu ne

postoji. Organizaciona struktura je data u odgovoru na pitanje broj 252. Nivo saradnje sa ustanovama socijalne zaštite je dobar.

269 Objasnite kako je organizovano pružanje zdravstvene zaštite i dugoročne njege. Koja je struktura sistema zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini? Koji je udio sredstava namijenjen primarnoj odnosno sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Zakonski osnov je Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine Federacije BIH“, broj: 46/10 75/13) i Zakonu o zdravstvenom osiguranju („Službene novine FBiH“ br. 30/1997, 7/2002, 70/2008 i 48/2011). Zakonom o zdravstvenoj zaštiti uredjuju se načela, način organiziranja i provođenja zdravstvene zaštite a ista predstavlja skup mjera, aktivnosti i postupaka na unapredjenju prava na život, očuvanju i poboljšanju zdravlja ljudi, koje poduzima Federacija Bosne i Hercegovine, kantoni, općine, zdravstvene ustanove, zdravstveni radnici, preduzeća, druga pravna lica i građani. Za osiguranike na području kantona pružanje zdravstvene zaštite je organizovano na primarnom nivou (domovi zdravlja), na sekundarnom (bolnice) i na tercijarnom nivou tj. liječenje van Kantona.

270 Objasnite na koji način se finansira sistem zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini (da li postoji obavezno osiguranje ili finansiranje iz budžeta)? Naznačite udio poreza i doprinosa, odnos između obaveznog osiguranja i dopunskog dobrovoljnog osiguranja i navedite dodatne informacije o direktnim plaćanjima (ukoliko su dostupne).

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Sistem zdravstvene zaštite u Federaciji BiH, uređen je Zakonom o zdravstvenom osiguranju FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11).

Iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2016. godinu, za zdravstvenu zaštitu neosiguranih lica sa budžetske pozicije Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, utrošen je iznos od 185.000,00 KM, dok je u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu, za navedenu namjenu planiran iznos od 135.000,00 KM.

Također, za zdravstvenu zaštitu neosiguranih lica sa budžetske pozicije Ministarstva zdravstva Zeničko-dobojskog kantona iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2016. godinu utrošen je iznos od 180.000,00 KM, dok je za navedenu namjenu u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu, planiran iznos od 160.000,00 KM.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Sistem zdravstvene zaštite u Federaciji BiH, uređen je Zakonom o zdravstvenom osiguranju FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 30/97, 7/02, 70/08 i 48/11).

271 Koji je nivo ukupnih rashoda za zdravstvenu zaštitu u procentima u BDP? Koji je odnos javnog i privatnog finansiranja? Koja je učestalost direktnih plaćanja (zvaničnih i nezvaničnih) u zdravstvenoj zaštiti (ako su ti podaci dostupni)?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

272 Kolika je pristupačnost sistema zdravstvene zaštite? Opišite postojeće nejednakosti u pristupačnosti (geografske, finansijske, socijalne)? Da li su određene grupe isključene iz javnog sistema iz pravnih razloga (pokrivenost)?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Pristupačnost sistemu zdravstvene zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona osigurana je u skladu sa načelima pristupačnosti zdravstvene zaštite iz Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13), koji se primjenjuje na području Kantona tako što se:

- primarna zdravstvena zaštita organizuje u svakoj od općini kroz Domove zdravlja,
- sekundarna zdravstvena zaštita organizuje se u bolnicama sve općine.

Pristupačnost je određena geografskim okvirima i to općinskim i kantonalnim. Veoma je komplikovano ostvariti zdravstvenu zaštitu u drugoj općini istog kantona, ili u drugom kantonu (bezrezervno se pruža samo hitna medicinska pomoć). Iako postoje sporazumi, oni su prevaziđeni i vrlo teško se provode. Za liječenje van kantona potrebno je prethodno proći određenu proceduru, koja na kraju rezultira odobrenjem ili neodobrenjem koje daje Zavod zdravstvenog osiguranja.

273 Da li je sistem zdravstvene zaštite održiv sa finansijske tačke gledišta? Da li je održiv s tačke gledišta ljudskih resursa? Da li se primjećuje odlazak kadra u druge zemlje ili nedostatak kadra? Ukoliko je tako, da li postoje strategije da bi se kadar zadržao?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Sa finansijske tačke gledišta sistem je teško održiv. Doprinos za zdravstvo ne može pokriti sve rashode ustanova zdravstvene zaštite. Sa gledišta ljudskih resursa, sistem je još uvijek održiv. Odlazak kadra već je primjetan, kako u evropske zemlje, tako i veće gradove u BiH. Strategija, na nivou kantona za zadržavanje kadra ne postoji, jer odlazak ljudi iz svih brašni, tako i onih medicinske struke predstavlja negativan trend na koji je veoma teško utjecati.

274 Koji su rezultati sistema zdravstvene zaštite mjereni različitim pokazateljima? Bilo bi dobro da se da međunarodno poređenje. Na koji način se kontroliše kvalitet zdravstvene zaštite (da li postoji nezavisni organ zadužen za kontrolu)? Na koji način se procjenjuju tehnologije u zdravstvenom sistemu (da li postoji nezavisan organ zadužen za procjenu)?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

275 Kako je organizovano pružanje usluga dugoročne njege (da li postoji određen budžet, određeni planovi itd.) u poređenju s potražnjom za tim uslugama? Koja je uloga institucionalne i neinstitucionalne njege? Koji je omjer javnog i privatnog pružanja usluga ?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

1.Pružanje usluga dugoročne njege je organizirano kroz primarnu, specijalističko konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu.

3. Nemamo podatke o omjeru javnog i privatnog pružanja usluga .

276 Da li ste preduzeli konkretne mjere da unaprijedite kvalitet pristupa i održivost u sektoru zdravstvene zaštite?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva i Zavod za zdravstveno osiguranje poduzeli su mjere za unapređenje kvalitete pristupa i održivosti u sektoru zdravstvene zaštite.

277 Da li ste preduzeli konkretne mjere da unaprijedite kvalitet pristupa i održivost u sektoru dugoročne njege?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže traženim podacima.

278 Koje je/koja su odjeljenje/odjeljenja nadležno/nadležna za mjere borbe protiv diskriminacije po gore navedenim osnovima?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Sudovi na području BiH, Federacije BiH, Sudovi u RS-u, Brčko distrikta, kantona - Zeničko-dobojskog kantona, Ombudsman za ljudska prava BiH, Povjerenstva imenovana od zakonodavnih i izvršnih organa vlasti, Helsinški komitet.

Zakon o zabrani diskriminacije BiH (Službeni list BiH, broj 59/09),Članak 7. (Centralna institucija za zaštitu od diskriminacije, propisuje:

(1) Centralna institucija nadležna za zaštitu od diskriminacije je Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ombudsmen Bosne i Hercegovine).

(2) Ombudsmen Bosne i Hercegovine postupa u skladu s ovim zakonom i Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH na način dau okviru svoje nadležnosti:

a) zaprima pojedinačne i grupne žalbe u vezi s diskriminacijom;

b) fizičkim i pravnim licima koja su podnijela žalbu zbog diskriminacije daje potrebna obavještenja o njihovim pravima i obavezama, te mogućnostima sudske i druge zaštite;

c) povodom žalbe Ombudsmen Bosne i Hercegovine može odlučiti da ne prihvati žalbu ili da pokrene postupak istraživanjau skladu s posebnim propisima;

d) predlaže pokretanje postupka medijacije u skladu s odredbama Zakona o medijaciji;

e) prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima diskriminacije;

f) podnosi godišnji, a prema potrebi i vanredne izvještaje o pojavama diskriminacije Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske i Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;

g) informira javnost o pojavama diskriminacije;

h) na vlastitu inicijativu, provodi istraživanja u oblasti diskriminacije;

i) daje mišljenja i preporuke s ciljem sprečavanja i suzbijanja diskriminacije, te predlaže odgovarajuća zakonska i druga rješenja nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini;

j) imapravo da pokreće i učestvuje u postupku za zaštitu od diskriminacije za prekršaje propisane ovim zakonom;

k) prati zakonodavstvo i daje savjete zakonodavnim i izvršnim organima;

l) radi na promociji ovog zakona, informira javnost, podiže svijest, provodi kampanje i na druge načine aktivno promovira borbu protiv diskriminacije u svrhu njene prevencije;

m) unapređuje politike i prakse koje imaju za cilj da osiguraju jednako postupanje.

(3) Ombudsmen Bosne i Hercegovine pri izradi redovnih izvještaja, mišljenja i preporuka o pojavama diskriminacije sarađuje s organizacijama civilnog društva koje se bave zaštitom i promoviranjem ljudskih prava i organizacijama koje se bave zaštitom prava grupa izloženih visokom riziku diskriminacije.

(4) Ombudsmen Bosne i Hercegovine pruža pomoć licima ili grupama lica koja se obraćaju međunarodnim tijelima za zaštitu oddiskriminacije u davanju uputstava, savjeta, konsultacija u toku postupka, prijedloga i preporuka.

(5) Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine će u svrhu ostvarivanja svoje nadležnosti uspostaviti poseban odjel koji bi isključivo razmatrao predmete navodne diskriminacije u pogledu postupanja javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, općinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlaštenjima, kao i postupanje svih pravnih i fizičkih lica, u svim oblastima života. U budžet Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine bit će uvrštena posebna budžetska stavka neophodna za funkcioniranje specijalnog odjela/specijalnih odjela za borbu protiv diskriminacije.

(6) Sve državne institucije, entitetske, kantonalne i tijela Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, općinske, institucije i pravna lica s javnim ovlaštenjima, te ostala pravna i fizička lica dužna su, na zatjev Ombudsmena Bosne i Hercegovine, najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva, dostaviti tražene podatke i dokumente.

(7) Nadležne institucije u Bosni i Hercegovini obavezne su sarađivati s Ombudsmenom Bosne i Hercegovine i davati pismeno odgovore i obavještenja u roku koji je Ombudsmen Bosne i Hercegovine odredio i o efektu preporuka datih s ciljem otklanjanja diskriminacije.

279 Koje vrste zakonodavnih i nezakonodavnih mjera za borbu protiv diskriminacije postoje u Bosni i Hercegovini?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Mjere se izriču: preporukama Ombudsman za ljudska prava BiH i presudama, odnosno odlukama stvarno i mjesno nadlžnih sudova i odlukama i rješenjima upravnih organa.

Zakon o zabrani diskriminacije BiH (Službeni list BiH, broj 59/09),Članak 14. (Mjere osiguranja), propisuje

(1) Prije pokretanja i u toku postupka povodom zahtjeva iz člana 12. stav (1) sud može na prijedlog predlagača odrediti sudsku mjeru osiguranja, odnosno privremenu mjeru osiguranja, shodno pravilima zakona o parničnom postupku koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

(2) Mjera osiguranja može se odrediti ako:

a) predlagač učini vjerovatnim da je povrijeđeno pravo na jednako postupanje,

b) je određivanje mjere osiguranja potrebno radi otklanjanja opasnosti od teške povrede prava na jednako postupanje, nenadoknadive štete ili sprečavanja nasilja.

Ustav BiH propisuje da će„Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda....“, te da se „prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima“.

Ustav Federacije BiH

Ustav ZDK, i

Zakon o zabrani diskriminacije BiH (Službeni list BiH, broj 59/09)

280 Koje vrste pravnih lijekova postoje u slučaju diskriminacije u oblasti zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, socijalnog osiguranja, stambenog zbrinjavanja i pristupa robi i uslugama? Kojim sudovima se mogu obratiti žrtve diskriminacije?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

- Pravni lijekovi u slučaju diskriminacije u oblasti zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, socijalnog osiguranja, stambenog zbrinjavanja i pristupa robi i uslugama, su: žalba i tužba

Pred prvostupanjkim sudovima na cijelom području BiH (i ZDK) po proceduri propisanoj procesnim propisima.- podnošenjem tužbe mjesno nadležnom sudu, i Pred Institucijom omubdsmena .

Postupak za zaštitu od diskriminacije pred Institucijom ombudsmena pokreće se podnošenjem žalbe.Svaka fizička ili pravna osoba, koja tvrdi da ima legitiman interes, može se obratiti Instituciji ombudsmena bez ikakvih ograničenja. Nacionalnost, državljanstvo, mjesto boravka, pol, maloljetnost, etničko porijeklo, religija, pravna nesposobnost, zatvor bilo koje vrste i,uopšte uzevši, posebni odnosi sa nekim od organa vlade, ili zavisnost od nekog organa vlade,ne mogu ograničiti pravo ulaganja žalbe Instituciji. Žalba mora biti potpisana i mora sadržavati elemente naznačene u obrascu, a ombudsmeni mogu odlučiti da prihvate i žalbu podnesenu na manje formalan način, ukoliko ustanove da to zahtijevaju okolnosti. Rad Institucije ombudsmena po žalbi je besplatan za osobe koje joj se obrate i ne zahtijeva pomoć savjetnika ili advokata. Žalba Instituciji ombudsmena,ili njena intervencija neće povući bilo kakve krivične, disciplinske ili druge sankcije za podnosioca žalbe,kao ni bilo kakvu neugodnost ili njegovu diskriminaciju. Rok za podnošenje žalbe Instituciji ombudsmena je 12 mjeseci nakon pojave činjenica, događaja ili odluka na koje se stranka žali, a rok za podnošenje tužbe sudu,prema odredbama Zakona o zabrani diskriminacije,je tri mjeseca od dana saznanja o učinjenoj povredi prava, a najduže godinudana od dana učinjene povrede.

Zakon o zabrani diskriminacije BiH (Službeni list BiH, broj 59/09), propisuje u članaku 11. zaštitu u postojećim postupcima na način, da:

(1) Svako lice ili grupa lica koja smatra da je diskriminirana može tražiti zaštitu svojih prava putem postojećih sudskih i upravnih postupaka.

(2) U slučajevima u kojima povreda prava na jednako postupanje proizilazi iz upravnog akta, žalba u upravnom postupku i eventualno pokretanje upravnog spora na osnovu zaštite od diskriminacije, a kojom se zahtijeva poništenje takvog upravnog akta, neće spriječiti lice iz stava (1) ovog člana da pokrene sudski postupak za zaštitu od diskriminacije.

(3) Svi konkretni zahtjevi navedeni u članu 12. ovog zakona, kao pojedinačni ili zajednički, mogu se tražiti u svrhu podnošenja tužbe u parničnom postupku.

(4) Sud i drugi organi primjenjuju načelo hitnosti u svim postupcima u kojima se ispituju tvrdnje o počinjenoj diskriminaciji.

(5) U skladu s općim pravilima postupka, sud i drugi organi dužni su preduzeti sve neophodne mjere kojima će se osigurati da se postupci u kojima se ispituju tvrdnje o počinjenoj diskriminaciji provedu hitno i okončaju u najkraćem mogućem roku.

Članak 12.Zakon o zabrani diskriminacije BiH (Službeni list BiH, broj 59/09), propisuje, posebne tužbe za zaštitu od diskriminacije, i to:

(1) Lice ili grupa lica koja su izložena bilo kojem obliku diskriminacije, prema odredbama ovog zakona, ovlašteni su da podnesu tužbu i traže:

a) utvrđivanje da je tuženi povrijedio tuž iočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije);

b) zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili može prekršiti tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije);

c) dase nadoknadi materijalna i nematerijalna šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ovim zakonom (tužba za naknadu štete);

d) da se presuda kojom je utvrđena povreda prava na jednako postupanje na trošak tuženika objavi u medijima;

(2) Zahtjevi iz stava (1) ovog člana mogu se istaknuti zajedno sa zahtjevima za zaštitu drugih prava o kojima se odlučuje u parničnom postupku ako su svi zahtjevi u međusobnoj vezi, bez obzira na to je li za te zahtjeve propisano rješavanje u redovnom ili u posebnom parničnom postupku, osim sporova o smetanju posjeda. U tom slučaju primjenjuju se mjerodavna pravila za vrstu spora o kojoj je riječ, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(3)O tužbama iz stava (1) ovog člana odlučuje nadležni sud primjenjujući odredbe zakona o parničnom postupku koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(4) Zahtjev za objavu presude iz stava (1) tačke d) ovoga člana sud će usvojiti ako utvrdi:

(a) da je do povrede prava na jednako postupanje došlo posredstvom medija ili

(b) da je informacija o postupanju koje krši pravo na jednako postupanje bila objavljena u medijima, a objavljivanje presude je potrebno radi potpune naknade učinjene štete ili zaštite od nejednakog postupanja u budućim slučajevima.

(5) Ako usvoji zahtjev za objavom presude, sud će naložiti da se presuda objavi u cijelosti. Izuzetno, sud može odrediti da se presuda objavi u dijelovima ili da se iz teksta presude uklone određeni lični podaci ako je to potrebno radi zaštite privatnosti stranakai drugih osoba, a ne dovodi u pitanje svrhu pružene pravne zaštite.

(6) Presuda kojom se nalaže objava u medijima obavezuje izdavača medija u kojem treba objaviti presudu, bez obzira na to je li bio stranka u postupku.

-Žrtve diskriminacije se mogu obratiti općinskim sudovima

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Pravni lijekovi u slučaju diskriminacije u oblasti zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, socijalnog osiguranja, stambenog zbrinjavanja i pristupa robi i uslugama su žalba i tužba.Tužba se podnosi prvostepenim sudovima u Bosni i Hercegovini po proceduri propisanoj procesnim propisima.

281 Da li u slučajevima diskriminacije važi princip obrnutog tereta dokazivanja, tj. da li tuženi mora dokazati da nije vršio diskriminaciju ako se sumnja na diskriminaciju?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

U slučajevima diskriminacije važi princip obrnutog tereta dokazivanja, odnosno tuženi mora dokazati da nije vršio diskriminaciju ako se sumnja na diskriminaciju (članak 15. Zakona o zabrani diskriminacij, "Službeni glasnik BiH", br. 59/09 i 66/16).

282 Da li postoje određene zakonske odredbe koje zabranjuju diskriminaciju i predviđaju pravne lijekove? Da li takvo zakonodavstvo definiše različite vrste diskriminacije (direktnu, indirektnu, uznemiravanje i navođenje na diskriminaciju)? Da li to zakonodavstvo štiti pojedinca od podvrgavanja diskriminaciji?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje posebni propisi koji zabranjuju diskriminaciju i koji propisuju vrste diskriminacije, a to su:

Zakon o zabrani diskriminacije BiH (Službeni list BiH, broj 59/09), Zakonom o ravnopravnosti spolova (Službeni list BiH, broj 31/10), Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj:26/16)

Ustav BiH propisuje da će„Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda....“, te da se „prava i slobode

predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima“.

Ustav Zeničko-dobojskog kantona propisuje da će Kanton osigurati zaštitu ljudskih prava.

Zakonodavstvo definira različite vrste diskriminacije (direktnu, indirektnu, uznemiravanje i navođenje na diskriminaciju.

Članak 8. Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj:26/16) propisuje direktnu i indirektnu diskriminaciju, a u članku 9. istog zakona propisuje uznemiravanje i nasilje na radu, dok članak 10. propisuje zabranju diskriminacije za pojedince u odnosu na:

a. uvjete za zapošljavanje i izbor kandidata za obavljanje određenog posla,

b. uvjete rada i sva prava iz radnog odnosa,

c. obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje,

d. napredovanje u poslu i

e. otkazivanje ugovora o radu.

Zaštita u slučajevima diskriminacije propisana je u članku 12. (1)Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj:26/16) i to: u slučajevima diskriminacije u smislu odredaba ovog zakona, radnik kao i lice koje traži zaposlenje mogu od poslodavca zahtijevati zaštitu u roku od 15 dana od dana saznanja za diskriminaciju. Ako poslodavac u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva iz prethodnog stava, ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljem roku od 30 dana podnijeti tužbu nadležnom sudu. Ako radnik odnosno lice koje traži zaposlenje u slučaju spora iznesu činjenice koje

283 Da li zakonodavstvo propisuje izuzetke od principa jednakog tretmana i pozitivno djelovanje? Ukoliko propisuje, opišite te izuzetke, kao i okolnosti u kojima se može pozitivno djelovati

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Izuzeci od zabrane diskriminacije su propisanu u članku 11. (1) Zakona o radu (Službene novine Federacije BiH", broj: 26 /16).

Ne smatraju se diskriminacijom pravljenje razlike, isključenje ili davanje prvenstva u odnosu na određeni posao kada je priroda posla takva ili se posao obavlja pod takvim uvjetima da karakteristike povezane sa nekim od osnova iz člana 8. ovog zakona predstavljaju stvarni i odlučujući uvjet obavljanja posla, te da je svrha koja se time želi postići opravdana. (2) Ne smatraju se diskriminacijom odredbe ovog zakona, kolektivnog ugovora i ugovora o radu koje se odnose na posebnu zaštitu određenih kategorija radnika u skladu sa zakonom.

284 Koje sankcije i pravni lijekovi se mogu primijeniti u slučajevima diskriminacije? Da li žrtva može da traži nadoknadu štete? Ako može, da li nadoknada štete u cijelosti pokriva pretrpljeni gubitak ili postoje ograničenja predviđena zakonom?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Članka 20 i 21. Zakon o diskriminaciji BIH (Službeni glasnik BiH, br. 59/09 i 66/16), propisuje novčane kazne za prekršaji kazneno djelo počinjeno zbog diskriminacije.

Članak 22. Zakon o diskriminaciji BIH (Službeni glasnik BiH, br. 59/09 i 66/16), propisuje zaštitne mjere, i to:

(1) Zaprekrša je propisane ovim zakonom mogu se izreći zaštitne mjere oduzimanja predmeta i zabrane obavljanja određene profesionalne djelatnosti, poslovne aktivnosti ili dužnosti.

(2) Zaštitne mjere oduzimanja predmeta obavezno se izriču svaki put kada je prekršaj izvršen korištenjem tih predmeta, odnosno kada su predmeti bili namijenjeni izvršenju prekršaja ili su predmeti nastali zbog izvršenja prekršaja.

Članak 23. Zakon o diskriminaciji BIH (Službeni glasnik BiH, br. 59/09 i 66/16), propisuje obvezu objavljivanje rješenja o prekršaju. Rješenje o prekršaju propisano ovim zakonom objavljuje se u javnim medijima koji su dostupni na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Za nadokandu šte se primjenjuju pravila obligacionih odnosa

Moguće je u redovitj parnici ili u postupku medijacije potraživati naknadu za materijalne gubitke kao i naknadu nematerijalne štete a visina se određuje putem privaljanja o dokaza o šteti a njamjerdovniji je nalaz i mišljenje vještaka.

285 Koji organi (kao što su organi za pitanja jednakosti) postoje da bi promovisali borbu protiv rasne i etničke diskriminacije i diskriminacije po drugim osnovima? Koja su njihova ovlaštenja? Koje su garancije efikasnog i nezavisnog provođenja njihovih ovlaštenja?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

U Zakonu o organizaciji organa uprave u F BiH ("Sl.novine F BiH", br.35/05) je propisano da organi uprave su dužni da u poslovima iz svoje nadležnosti pripremaju zakone i druge propise kada o tome odluči organ zakonodavne ili izvršne vlasti, odnosno kada samostalno ocjene da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis ili treba izvršiti izmjene i dopune zakona ili drugog propisa iz oblasti za koju su nadležni.

Organi uprave imaju obavezu dati preporuku organu zakonodavne ili izvršne vlasti da je potrebno donijeti zakon ili drugi propis u određenoj upravnoj oblast i obrazložiti ciljeve koji se žele postići donošenjem tog propisa.Organi za promoviranje borbe protiv rasne i etničke diskriminacije i diskriminacije po drugim osnovima su: Ombudsman za ljudska prava BiH

Ombudsmen Bosne i Hercegovine postupa u skladu sa zakonom o zabrani diskriminacije (Službeni glasnik BiH, br. 59/09 i 66/16) Zakonom o ombudsmenu za ljudska prava BiH na način da u okviru svoje nadležnosti: a) zaprima pojedinačne i grupne žalbe u vezi s diskriminacijom; b) fizičkim i pravnim licima koja su podnijela žalbu zbog diskriminacije daje potrebna obavještenja o njihovim pravima i obavezama, te mogućnostima sudske i druge zaštite; c) povodom žalbe Ombudsmen Bosne i Hercegovine može odlučiti da ne prihvati žalbu ili da pokrene istražni postupak u skladu s posebnim propisima; d) predlaže pokretanje

postupka medijacije u skladu s odredbama Zakona o medijaciji; e) prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima diskriminacije; f) podnosi godišnji, a prema potrebi i vanredne izvještaje o pojavama diskriminacije Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skupštini Republike Srpske i Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine; g) informira javnost o pojavama diskriminacije; h) na vlastitu inicijativu, provodi istraživanja u oblasti diskriminacije; i) daje mišljenja i preporuke s ciljem sprečavanja i suzbijanja diskriminacije, te predlaže odgovarajuća zakonska i druga rješenja nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini; j) ima pravo da pokreće i učestvuje u postupku za zaštitu od diskriminacije za prekršaje propisane ovim zakonom; k) prati zakonodavstvo i daje savjete zakonodavnim i izvršnim organima; l) radi na promociji ovog zakona, informira javnost, podiže svijest, provodi kampanje i na druge načine aktivno promovira borbu protiv diskriminacije u svrhu njene prevencije; m) unapređuje politike i prakse koje imaju za cilj da osiguraju jednako postupanje. (3) Ombudsmen Bosne i Hercegovine pri izradi redovnih izvještaja, mišljenja i preporuka o pojavama diskriminacije sarađuje s organizacijama civilnog društva koje se bave zaštitom i promoviranjem ljudskih prava i organizacijama koje se bave zaštitom prava grupa izloženih visokom riziku diskriminacije. (4) Ombudsmen Bosne i Hercegovine pruža pomoć licima ili grupama lica koja se obraćaju međunarodnim tijelima za zaštitu od diskriminacije u davanju uputstava, savjeta, konsultacija u toku postupka, prijedloga i preporuka. (5) Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine će u svrhu ostvarivanja svoje nadležnosti uspostaviti poseban odjel koji bi isključivo razmatrao predmete navodne diskriminacije u pogledu postupanja javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, općinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlaštenjima, kao i postupanje svih pravnih i fizičkih lica, u svim oblastima života.

286 Koje nevladine organizacije za promovisanje borbe protiv diskriminacije postoje? Na koji način one učestvuju u konkretnim aktivnostima, uključujući izradu politika i odbranu predmeta diskriminacije pred sudom? Naznačite da li nevladine organizacije imaju prava da zastupaju žrtve ili djeluju u ime žrtava ili kao njihova podrška u sudskim/upravnim postupcima.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

1. U Zeničko-dobojskom kantonu postoje neevladine organizacije za promoviranje borbe protiv diskriminacije. Centar za besplatnu pravnu pomoć ženam Zenica je organizacija za promoviranje borbe protiv diskriminacije, Udruženje žena „PRVA“; Žepče

2. Konkretne aktivnosti kojim sudjeluju u borbi protiv diskriminacije, uključujući izradu politika i odbranu predmeta diskriminacije pred sudom, Centar za besplatnu pravnu pomoć ženam Zenic, su : promidžebnim aktivnostima, podnošenjem inicijativa, preformansima, pisanjem podnesaka, edukacijama, izradombrošura, monitoring pravosuđa i zastupanjem pred sudovima.Udruženje žena „PRVA“; Žepče ne vrši zastupanje pred sudovima niti monitoring sudskih postupaka.

3. Nevladine organizacije imaju prava da zastupaju žrtve ili djeluju u ime žrtava ili kao njihova podrška u sudskim/upravnim postupcim, maju pravno zastupanja žrtava i biti njihova podrška na sudu, uz prethodni pristanak žrtve - regulirano odredbama procesnih propisa (Zakon o praničnom postupku Federacije BiH „Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) i Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH (Službene novine FBiH, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09 i 12/10)

287 Da li zakonodavstvo sadrži dužnost poslodavca da obezbijedi prihvatljiv smještaj za osobe s invaliditetom, da im omogući pristup, učestvovanje i napredovanje u zapošljavanju?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

299 Da li se zakonodavstvom osigurava jednak tretman u pogledu samozapošljavanja? Koja je pravna pozicija bračnog druga samozaposlenog radnika u smislu statusa, socijalne zaštite i prava?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona nije nadležno za davanje ovog odgovora.

300 Postoji li opšta zabrana noćnog rada za trudne žene, ili mjere kojima se osigurava da one ne budu obavezne da rade noću?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U kantonu se u pogledu noćnog rada trudnica primjenjuje Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH" broj 26/16), kao federalni propis.

301 Da li su trudnice zaštićene od dobijanja otkaza tokom trajanja trudnoće i porodiljskog odsustva?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o radu u članu 60. propisuje da poslodavac ne može odbiti da zaposli ženu zbog njene trudnoće niti može za vrijeme trudnoće, korištenja porođajnog odsustva, te za vrijeme korištenja prava iz čl. 63., 64. i 65. Zakona o radu otkazati ugovor o radu ženi, odnosno radniku koji se koristi nekim od spomenutih prava. Prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme ne smatra se otkazom ugovora o radu u smislu stava 1. ovog člana. Poslodavac ne smije tražiti bilo kakve podatke o trudnoći, osim ako radnica zahtijeva određeno pravo predviđeno zakonom ili drugim propisom radi zaštite trudnica.

302 Da li je zakonom ili kolektivnim ugovorom zabranjeno izlaganje trudnica ili dojilja sredstvima ili uslovima rada koji bi ugrozili njihovu bezbjednost ili zdravlje?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U kantonu se u pogledu zaštite žena i materinstva primjenjuje Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/16) kao federalni propis.

303 Da li je poslodavac obavezan da procijeni rizik po bezbjednost i zdravlje na radnom mjestu i da osigura da se izbjegne izlaganje?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U kantonu se u pogledu zaštite na radu primjenjuje Zakon o zaštiti na radu ("Službeni list SRBIH" broj 22/90).

304 Da li je zakonom propisano kontinuirano porodiljsko odsustvo od najmanje 14 sedmica prije i/ili poslije boravka u porodilištu, te da li to uključuje obavezno porodiljsko odsustvo od najmanje dvije sedmice prije i/ili poslije boravka u porodilištu? Da li su osigurana prava povezana sa ugovorom o zapošljavanju i plata ili odgovarajući dodatak?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U kantonu se u pogledu zaštite žena i materinstva primjenjuje Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/16) kao federalni propis.

305 Da li je zakonom ili kolektivnim ugovorima dozvoljeno da osobe koriste roditeljsko odsustvo od najmanje četiri mjeseca? Da li oba roditelja imaju pojedinačno neprenosivo pravo na najmanje jedan mjesec roditeljskog odsustva? Kako se to tretira/primjenjuje u javnom i u privatnom sektoru?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U kantonu se u pogledu roditeljstva primjenjuje Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/16) kao federalni propis.

306 Koje odredbe o roditeljskom odsustvu obezbjeđuju roditeljima pravo da se vrate na isto ili odgovarajuće radno mjesto, zaštitu od otpuštanja i nepovoljnijeg tretmana, te zaštitu stečenih prava?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U kantonu se u pogledu zaštite žena i materinstva primjenjuje Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/16) kao federalni propis. Kada otac djeteta koristi porodiljski dopust ima sva prava kao i žena majka.

307 Navedite informacije o: a) stopama radno aktivnih žena i muškaraca; b) stopama zaposlenosti žena i muškaraca; c) stopama nezaposlenosti žena i muškaraca; d) broju žena i muškaraca koji rade skraćeno radno vrijeme; e) nivou obrazovanja žena i muškaraca (viša škola, 20-24 godine); f) udjelu u broju članova parlamenata/skupština (žene i muškarci); g) udjelu u broju viših ministara u vladi (žene i muškarci); h) razlici u plati između žena i muškaraca; i) postotku žena poduzetnica; j) dostupnosti ustanova za brigu o djeci.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Za tačke a-i - nismo nadležni, a u okviru resornih nadležnosti ovog ministarstva ne vode se posebne evidencije o zastupljenosti žena i muškaraca u odgojno-obrazovnom procesu niti podaci o ustanovama za socijalnu brigu o djecu. Napominjemo da je zbog specifićnosti odgojno-obrazovne djelatnosti u školama, evidentno veći broj zastupljenosti žena u odnosu na muškarce (tradicijska opredjeljenost), a koji su u potpunosti izjednačeni sa primanjima-

plaćama i naknadama za isti posao koji obavljaju u javnom sektoru, (zakoni, kolektivni ugovori, ugovori o radu).

308 Koje mjere se donose da bi se podstaklo usklađivanje profesionalnog i privatnog/porodičnog života i žena i muškaraca?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo zdravstva nije nadležno za davanje ovog odgovora.

310 Koje mjere se donose da bi se podstaklo učestvovanje na tržištu rada za određene grupe žena kao što su žene sa invaliditetom, samohrane majke, starije žene, žene koje žive u seoskim sredinama itd.?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

U periodu 2010.-2011. godine Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona implementirala je Projekat samozapošljavanja i zapošljavanja žena finansiran od strane Federalnog zavoda za zapošljavanje za područje Zeničko-dobojskog kantona, u kojem su ciljna grupa za zapošljavanje bile žene.

313 Da li se pol uzima kao aktuarski faktor za proizvode osiguranja? Da li su premije za zdravstveno osiguranje žena veće od onih za muškarce i da li su troškovi vezani za trudnoću i majčinstvo uzeti u obzir prilikom izračunavanja premija?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Zdravstveno osiguranje ne ovisi o spolu, nego je zasnovano na principima solidarnosti i bez diskriminacije po bilo kojem osnovu.

314 Da li postoji opšti program socijalnog osiguranja koji obuhvata radno stanovništvo u Bosni i Hercegovini? Ukoliko postoji, da li je zakonodavstvom osiguran jednak tretman u pitanjima socijalne sigurnosti? Da li u njemu postoje razlike u starosnoj dobi za penzionisanje za muškarce i žene, ili u naknadama za porodičnu penziju dostupnim muškarcima i ženama?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Ovo je regulisano Zakonom o doprinosima („Sl.novine F BiH“, br.35/98, 54/2000, 16/2001, 37/2001, 1/2002,17/2016 i 14/2008).

315. Ako postoji opšti program socijalnog osiguranja, da li se on primjenjuje i na državne službenike, uključujući i policiju i oružane snage? Da li postoji poseban program za državne službenike, ili u okviru opšteg programa postoje posebna pravila za državne službenike? Da li u tom programu postoje razlike u starosnoj dobi za penzionisanje za muškarce i žene, ili u naknadama za porodičnu penziju dostupnim muškarcima i ženama?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Sl. novine FBiH“ br. 30/1997, 7/2002, 70/2008 i 48/2011), regulisana je zdravsvena zaštita svih uposlenih u (program socijalnog osiguranja) i odnosi se na državne službenike, namještenike, zaposlenike i policijske službenike. Odredbe Zakona penzisjkom/mirovinskom osiguranju primjenjuju se na sve kategije navedenih uposlenika, i prema istom ne postoje razlike između polova niti u starosnoj dobi.

Državnim službenicima, namještenicima i zaposlenicima u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi u FBiH (Službene novine Federacije BiH, broj: broj: 29/03, 23/04, 39/04,54/04, 67/05 , 8/06 i 4/12) koji je Zakonom o preuzimanju Zakona o državnoj službi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 3/12) i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine («Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine», broj: 49/05), rješenja o prestanku radnog odnosa, zbog sticanja uvjeta na starosnu mirovinu donose se kada navrše 40 godina staža osiguranja, odnosno navrše 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja. Navedeni uposlenici koji se oglase invalidima I kategorije također ostvaruju prava na invalidsku penziju bez razlika u spolu ili starosnoj dobi.

Na policijske službenike se primjenjuje i odredbe Zakon o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine zeničko-dobojskog kantona“, broj:8/06, 20/07, 9/09, 14/13 i 4/14 –pročišćeni tekst), a istim se donosi rješenje o prestanku radnog odnosa sa navršenih 40 godina penzijskog staža

Zakonom o penzijsko – invalidskom osiguranju („Službene novine FBiH“ br. 29/1998, 49/2000, 32/2001, 73/2005, 59/2006, 4/2009 i 55/2012) regulisan je staž osiguranja sa uvećanim trajanjem-beneficija (članak 89-93). Člankom 89. navedenog Zakona je propisano da se osiguranicima koji rade na naročito teškim i za zdravlje štetnim radnim mjestima na kojima poslije navršenja određenih godina života ne mogu uspješno da obavljaju svoju profesionalnu djelatnost, staž osiguranja računa se sa uvećanim trajanjem. Stepen uvećanja staža osiguranja zavisi od težine i štetnosti rada odnosno od prirode posla, a stepen uvećanja staža osiguranja može iznositi najviše 50%.

Radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju i stepen uvećanja staža osiguranja za zaposlene u kantonalnom ministarstvu unutrašnjih poslova, utvrđuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra unutrnjih poslova (članak 91. stavak 2. Zakona). Člankom 91. stavak 2. Zakona o penzijsko i invalidskom osiguranju ("Službene novine FBiH" br. 29/1998, 49/2000, 32/2001, 73/2005, 59/2006 i 4/2009) propisano je da radna mjesta na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju i stepen uvećanja staža osiguranja za zaposlene u kantonalnom ministarstvu unutrnjih poslova, utvrđuje vlada kantona na prijedlog kantonalnog ministra unutrnjih poslova.

Poglavlje 19: Socijalna politika i zapošljavanje

Poglavlje 20: Preduzetnička i industrijska politika

3. Da li postoji cjelodržavni dokument/strategija/akcioni plan za okvirnu industrijsku/politiku konkurentnosti, koji definiše stav vlade o industrijskom razvoju i restrukturiranju (uključujući i aspekt privatizacije) i unaprjeđenje konkurencije (ako to nije slučaj, koji dokumenti se mogu smatrati referentnim za razumijevanje vladine politike u industrijskom i u sektoru konkurencije (analiza politike, strategije, akcioni planovi, propisi)? Naznačite koji je status tog dokumenta, ili tih dokumenata. Na koji način se on oslanja na analizu konkurentne prednosti zemlje, nesavršenosti/nedostataka tržišta; kada i iz kojih razloga se predviđa intervencija države; kako je formulisana povezanost sa drugim politikama vlade, kao što su konkurencija, obrazovanje i istraživanje, zapošljavanje i regionalna politika; da li su zainteresovane strane (subjekti u poslovanju, akademske i naučnoistraživačke institucije, agencije za posredovanje) bile uključene u izradu strategije. U kojoj mjeri industrijska politika predstavlja prioritet za Bosnu i Hercegovinu?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona ne posjeduje tražene informacije.

4 Ko učestvuje u izradi, provedbi i koordinaciji industrijske/politike konkurentnosti (ministarstva, agencije, privatni sektor, zainteresovane strane) i na koji način (i koji su mehanizmi konsultacija)? Na koji način su posebne industrijske grane (poput industrije prehrambenih proizvoda, prerade drveta, farmaceutskih proizvoda i dr.) uključene u proces donošenja politika? Koji su glavni instrumenti/sredstva, programi, finansiranja industrijske/politike konkurentnosti? Koje su institucije odgovorne za provedbu ove politike, naročito u oblastima privatizacije, restrukturiranja, promocije izvoza, promocije ulaganja, inovacija i obuke? Koje su njihove glavne funkcije, organizacija, broj zaposlenih i godišnji budžet? Kako je organizovana koordinacija između različitih institucija? Na koji način se konsultuju industrijalci o toj politici? Kakva je podjela odgovornosti između nivoa vlasti i provedbenih agencija?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Vidjeti odgovor na pitanje broj 3.

5 Koje profesionalne organizacije postoje i na koji način su predstavljeni interesi industrije u tim organizacijama? Kakva je saradnja između tih organizacija i kreatora politike vlade?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Vidjeti odgovor na pitanje broj 3.

6 Kako su zahtjevi održivog razvoja inkorporirani u izradu i provedbu industrijske politike? U kojoj mjeri su ciljevi strateškog razvoja iz dokumenta Evropa 2020 inkorporirani u razvojne prioritete? Navedite relevantne dokumente koje uređuju ovo pitanje i ukratko objasnite na koji način utvrđujete mjerila napretka i praćenja učinka.

Postoje li neke druge, više horizontalne mjere politike koje uzimaju u obzir izazove klimatskih promjena, okoliša - ili trgovine?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Vidjeti odgovor na pitanje broj 3.

Zeničko-dobojski kanton

Akcioni plan/strategija/dokument o okvirnoj industrijskoj politici koji određuje pristup industrijskom razvoju i prestrukturiranju ne postoji u ZDK. Dokumenti koji se mogu smatrati referentnim za posmatranje politike Vlade u industrijskom sektoru su Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 1/16) i Strategija zapošljavanja Zeničko-dobojskog kantona 2013.-2020. („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 10/13) sa pripadajućim akcionim planovima.

Zahtjevi održivog razvoja su čvrsto inkorporirani u Strategiju razvoja Zeničko-dobojskog kantona kroz slijedeće strateške ciljeve:

- razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo,

- pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma,

- unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja,

- poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu.

Svih 5 ciljeva strateškog razvoja iz dokumenta Evropa 2020 (zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene i energetska održivost, obrazovanje, borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti) inkorporirani su u razvojne prioritete Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona kako slijedi.

1. Zapošljavanje, sa slijedećim prioritetnim ciljevima u ZDK:

Povećati konkurentnost MSP i unaprijediti preduzetnički ambijent

Podržati razvoj poljoprivrede sa težištem na oblastima koje imaju tendenciju rasta

Unaprijediti i promovisati kulturno-historijske i prirodne potencijale za razvoj turizma

Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage

2. Istraživanje i razvoj, sa slijedećim prioritetnim ciljevima u ZDK:

Povećati konkurentnost sektora sa najvećim potencijalom za industrijski rast

Razvijati postojeće i kreirati nove energetske kapacitete

Unaprijediti razvoj infrastrukture u kontekstu ruralnog razvoja

Razviti održiv model upravljanja šumama

Razviti javnu infrastrukturu

3. Klimatske promjene i energetska održivost, sa slijedećim prioritetnim ciljevima u ZDK:

Povećati energetsku efikasnost postojećih potrošača

Uskladiti razvoj energetskog i industrijskog sektora sa načelima zaštite okoliša

Osigurati održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i zaštitom okoliša

4. Obrazovanje, sa slijedećim prioritetnim ciljevima u ZDK:

Jačati i podržati obrazovanje, sport i kulturu i unaprijediti tržište radne snage

5. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti, sa slijedećim prioritetnim ciljevima u ZDK:

Povećati kvalitet i efikasnost usluga i podržati reformske aktivnosti u oblasti socijalne zaštite

Unaprijediti kvalitet usluga javne uprave i jačati segment pravde i sigurnosti

Akcionim planom za implementaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2018. godina („Odluka o usvajanju Akcionog plana za period 2016.-2018. za implementaciju Strategije razvoja ZDK „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 10/16) definisane su osnovne mjere i aktivnosti koje treba da omoguće realizaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona. Njime su utvrđene mjere i projekti, veza sa strateškim ciljem, sektor, odgovorni za implementaciju mjera i nosioci projekata te vrijeme implementacije unutar trogodišnjeg planskog perioda. Praćenje učinka se vrši kroz izradu Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja ZDK. Izvještaj se radi centralizovano i na godišnjem nivou, odnosno na način da svako od nosilaca projekata, iz svoje nadležnosti, sagleda projekte i aktivnosti koji su se provodili i koji se planiraju provoditi, dostavi odgovarajuće informacije, uključujući potrebne izmjene na nivou projekata koje moraju biti obrazložene i argumentovane te usklađene sa budžetskim zahtjevima.

Druge horizontalne političke mjere koje uzimaju u obzir izazove klimatskih promjena i okoliša sadržane su u Kantonalnom ekološkom akcionom planu Zeničko-dobojskog kantona za period 2017.-2025. godina. Kantonalni ekološki akcioni plan predstavlja razvojno-planski dokument koji na osnovu procjene stanja okoliša, utvrđenih okolišnih problema i definisanih akcija doprinosi unapređenju stanja okoliša područja za koji se on izrađuje. Isti će pomoći donosiocima odluka na kantonalnom nivou u usmjeravanju i racionalizaciji aktivnosti vezanih za unapređenje sadašnjeg stanja okoliša i efikasno upravljanje zaštitom okoliša na području Kantona. Isto tako, Dokument jasno definiše strategiju zaštite okoliša koja stvara osnovu za privlačenje finansijskih sredstava (povoljne kreditne linije, ulaganja, donacije itd.) za buduće rješavanje konkretnih okolišnih problema.

8 Da li organi vlasti podržavaju stvaranje slobodnih zona i industrijskih parkova, ili slične inicijative? Ako je to slučaj, kako se ocjenjuje njihovo funkcionisanje? Da li su odgovarajući ugovorni sporazumi u skladu sa propisima EU?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nismo nadležni za uspostavljanje slobodnih zona. Podržavamo finansijski (poticajima) formiranje industrijskih zona u lokalnim zajednicama koje njima upravljaju.

9 Da li provodite, ili naručujete studije o konkurentnosti vaše privrede i/ili glavnih industrijskih sektora i da li su dostupni rezultati najnovijih studija? Ukoliko da, dostavite te studije i ukratko navedite njihove zaključke.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona niti je naručivalo izradu niti provodi izradu studije.

10 Obavijestite nas koje aktivnosti planirate poduzeti ubuduće i koje su u toku (planovi, projekti, rokovi).

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nakon usvajanja akata od strane organa viših nivoa vlasti, ukoliko budemo nadležni za provedbu istih, poduzećemo adekvatne korake.

11 Dostavite kopiju vašeg godišnjeg plana privatizacije. Koju ste politiku/plan i dinamiku utvrdili za privatizaciju, ili restrukturiranje? Jesu li u skladu sa politikom FDI? Da li se privatizacija industrijskih preduzeća odvija u skladu sa tom dinamikom? Ukoliko postoje prepreke koje onemogućuju puno poštivanje ove dinamike, koje su te prepreke i koja rješenja se predlažu za njihovo prevazilaženje? Koje strukturalne reforme prate ovaj proces? Koje se od njih smatraju najefikasnijim?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu. Vidjeti odgovor Agencije za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona.

Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Politika/plan privatizacije je sadržan u godišnjem planu kako slijedi:

1) Nastavak privatizacije imovine preduzeća, čiji je rok za okončanje 31.12.2018. godine. Ovaj rok je utvrđen Odlukom o izmjenama Odluke o neposrednoj pripremi i provedbi male privatizacije („Službene novine Federacije BiH“, br.95/15), kojom su stvorene pretpostavke za vršenje prodaje imovine preduzeća u slučajevima gdje su se stekli uslovi;

2) Privatizacija ostalih preduzeća koja su ostala na listi preduzeća sa državnim kapitalom, imajući u vidu realne mogućnosti, odnosno pretpostavke;

3) Učešće u pripremi privatizacije javnih komunalnih preduzeća i veterinarskih stanica, čiji zastoj je uzrokovan nepostojećim zakonskim/podzakonskim rješenjima;

4) Okončanje postprivatizacijskog statusa za privatizirana preduzeća koja se u Registru Agencije vode kao aktivni predmeti.

Dinamika provođenja privatizacije direktno zavisi od preduzeća koja trebaju dostaviti početne bilanse i programe privatizacije ili prijaviti prodaju u maloj privatizaciji.

Da, u skladu su sa FDI.

U Registru preduzeća iz nadležnosti ove Agencije, NEMA industrijskih preduzeća za privatizaciju, jer su preostala preduzeća za privatizaciju trgovinske, komunalne i veterinarske djelatnosti

S obzirom da, u ovoj kantonalnoj agenciji, nema neprivatiziranih industrijskih preduzeća, to i nemamo obavezu predlagati rješenja za prevazilaženje prepreka.

S obzirom da, u ovoj kantonalnoj agenciji, nema neprivatiziranih industrijskih preduzeća, to nemamo podataka koje su to strukturalne reforme koje prate ovaj proces.

Ne raspolažemo podacima koje strukturalne reforme se smatraju najefikasnijim zbog gore navedene činjenice.

12 Kako napreduje privatizacija bankarskog sektora i komunalnih službi?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona. Vidjeti odgovor Agencije za pr

Agencija za privatizaciju Zeničko-dobojskog kantona

Agencije za privatizaciju nisu nadležne za privatizaciju bankarskog sektora.

Što se tiče preduzeća iz komunalne djelatnosti, uočeni su problemi, koji su najizražajniji u komunikacijama sa Udruženjem poslodavaca komunalne privrede F BiH, prema kojem još uvijek postoji niz pitanja u komunalnoj oblasti, na koje nema adekvatnog odgovora, te da se nisu stekli potpuni zakonski i ekonomski uslovi za otpočinjanje procesa privatizacije ovih preduzeća.

Poseban problem leži u definisanju javnog dobra i dobra u općoj upotrebi.

Radi navedenog, Vlada ZDK je donijela Zaključak, broj: 02-34-14290/07 od 31.05.2007. godine (predmetni Zaključak nije objavljen u službenim novinama), kojim je sugerisano

Agenciji, da obustavi aktivnosti na privatizaciji komunalnih preduzeća, dok se ne steknu zakonski uslovi.

Nije donesena Odluka o metodama, rokovima i nadležnoj agenciji za privatizaciju preduzeća iz člana 3. Zakona o privatizaciji preduzeća („Službene novine FBiH, broj: 27/97-4/09), koja uključuju i preduzeća komunalnih djelatnosti/službi.

16 Dostavite zvaničnu definiciju (definicije) koju Bosna i Hercegovina primjenjuje za mala i srednja preduzeća, kao i relevantne pravne propise koji uređuju ovo pitanje. Naznačite ukoliko se definicija razlikuje od definicije korištene u EU, i ukoliko se razlikuje, planirate li uskladiti te definicije? Ukoliko da, navedite okvirne rokove.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o poticanju razvoja male privrede ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/16) propisano je u članu 2. (Definicija subjekata male privrede)

"Malu privredu čine subjekti male privrede, fizička i pravna lica, koja trajno obavljaju zakonom dozvoljene djelatnosti radi ostvarivanja dohotka odnosno dobiti, uključujući samozapošljavanje i porodične poslove povezane sa obrtom i drugim djelatnostima, registrovani kod nadležnog organa, bez obzira na oblik organizovanja i koji:

a) su samostalni u poslovanju,

b) zapošljavaju prosječno godišnje manje od 250 lica i

c) ostvaruju godišnji prihod manji od 97.500.000,00 konvertibilnih maraka i/ili čiji je bilans stanja manji od 84.000.000,00 konvertibilnih maraka." Navedena definicija je usklađena sa Preporukom Evropske komisije 2003/361/EC od 06.05.2003. godine".

18 Postoji li okvirni dokument o politici koji definiše/sadrži stav i politiku vlade prema preduzetništvu/MSP? Precizirajte status tog dokumenta i dostavite ključne elemente vladine politike za MSP. Ako takav dokument ne postoji, koji dokumenti se mogu smatrati referentnim za razumijevanje vladine politike u sektoru preduzetništva/MSP?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Dokumenti koji se mogu smatrati referentnim za razumjevanje vladine politike u sektoru poduzetništva/MSP u ZDK su Strategija razvoja ZDK 2016-2020 i Zakon o poticanju razvoja male privrede ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/16).

19 Da li su organi vlasti izradile konkretnu strategiju ili akcioni plan za razvoj sektora MSP? Molimo vas da opišete status tog dokumenta, vremenski okvir i osnovne oblike djelovanja. Dostavite pregled osnovnih dokumenata politike za MSP (analizu politike, strategije, akcione planove, propise). Ukratko objasnite u kojoj mjeri je izrada i provedba politike zasnovana na pouzdanim statističkim podacima MSP, kao i istraživanje na nivou preduzeća.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nisu i vidjeti odgovor na pitanje broj 18.

20 Ko je uključen u izradu i provedbu politike MSP (ministarstva, agencije, privatni sektor, zainteresovane strane) i na koji način (koji su mehanizmi za konsultacije)?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nisu i vidjeti odgovor na pitanje broj 18.

21 Koji su glavni instrumenti/sredstva, programi finansiranja politike za MSP? Procijenite iznos finansijskih sredstava dostupnih MSP, preko vlade, ili drugih donatora (EU, međunarodni/bilateralni donatori).

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Osiguravaju se u Budžetu ZDK za svaku kalendarsku godinu, a visina finansijskih sredstava iznosi od 0,5% do 2% ostvarenih iz redovnih budžetskih prihoda iz prethodne godine (gdje se izuzimaju namjenska sredstva).

Za ostale izvore finansiranja nemamo podataka.

22 Je li provedena procjena poltike MSP? Ukoliko jeste, dostavite glavne nalaze i podatke o razgovorima s tim u vezi i povratnim informacijama/reakcijama organa vlasti. Ukoliko takve procjene nisu rađene, da li postoje planovi za takvo nešto?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije provedena procjena politike MSP i ne postoje planovi.

23 Molimo vas da pružite informacije o tome koje aktivnosti planirate u pogledu politike MSP i koje aktivnosti su u toku (planovi, projekti, vremenski okviri).

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Implementacija Zakona o poticanju razvoja male privrede.

24 Postoji li poseban zakonski okvir za zadruge, organizacije za uzajamnu pomoć i zaklade? Molimo da objasnite.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Iz okvira nadležnosti Ministarstva za privredu ne postoje.

25 Da li se preduzetništvo na bilo koji način izučava kao struka u formalnom obrazovanju (osnovnom, srednjem i visokom), ili u sistemu stručnog obrazovanja? Po potrebi, molimo da naznačite da li su to obavezni, ili izborni predmeti u nastavnom planu i programu.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U srednjim stručnim školama na području ovoga kanatona preduzetništvo se izučava tematski u okvirima postojeće i odobrene nastavno-planske strukture u pojedinim stručnim predmetima. Pored toga orijentacija ka poduzetništvu u našim školama je tema i posebnih stručnih obuka nastavnika od strane Pedagoškog zavoda.

26 U vezi sa univerzitetskim obrazovanjem o preduzetništvu: da li postoje konkretna akademska zvanja u oblasti preduzetništva, tj. da li se diploma u oblasti preduzetništva može steći kao krajnji cilj datog studijskog programa? Da li učestvujete u bilo kakvoj široj evropskoj mreži koja promovira jačanje kapaciteta obrazovnih institucija u oblasti preduzetničke konkurencije, poput Evropske fondacije za poboljšanje životnih i radnih uvjeta.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

NE.

27 Da li postoje neke druge inicijative za podsticanje preduzetništva van formalnog obrazovanja i obuke (pomoću medija, organizovanih dešavanja, lokalnih partnera, inicijativa samih kompanija itd.), uključujući i žensko preduzetništvo, pomoć doseljenicima koji žele da postanu preduzetnici, podrška u toku prenosa poslovanja?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da, u okvirima lokalnih-regionalnih razvojnih agencija, uz učešće tijela Privredne komore i udruženja poslodavca putem projektnih aktivnosti.

28 Molimo vas da opišete vašu strategiju biznis inkubatora i postignuti napredak.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton nema strategiju biznis inkubatora.

33 Da li je procijenjen uticaj zakonodavstva vaše zemlje na poslovni ambijent, a naročito na mala preduzeća? Ukoliko nije, da li planirate raditi takve procjene? Ako jeste, dostavite pregled osnovnih nalaza i naknadnih aktivnosti koje su poduzeli organi vlasti, uključujući i uključivanje MSP u javne-privatne konsultacije.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije procjenjen uticaj zakonodavstva. Planiramo, pošto bude utvrđeno programom rada Vlade.

34 Koji postupci postoje za procjenu učinka novih pravnih propisa na poduzeća? Obrazložite na koji način se vrši procjena sive ekonomije među mikro MSP i da li su predviđene bilo kakve značajnije mjere da se ovo pitanje riješi?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U ZDK nije usvojen propis o procjeni učinka novih pravnih propisa i stim u vezi ne vrši se procjena sive ekonomije među mikro MSP i nisu predviđene nikakve mjere da se ovo pitanje riješi.

35 Koje mjere ste preduzeli na uvođenju administrativnih dokumenata jednostavnih za primjenu?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Usvojene su administrativne procedure i dostupne su na web stranici ZDK (www.zdk.ba).

36 Postoje li neka pravila koja malim i srednjim poduzećima dopuštaju da budu izuzeti od određenih pravno reguliranih obveza? Da li razmatrate mjere koje će omogućiti takvo oslobađanje?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo takvih pravila.

39 Molimo da navedete ukupan broj svih postupaka i minimalno vrijeme i troškove (u eurima) za učinkovitu registraciju novog privrednog društva i ispunjenje svih formalnih zahtjeva za učinkovito pokretanje posla. Molimo da napravite razliku između registracije u užem smislu i drugih formalnih postupaka i izdavanja licenci/dozvola. Opišite koji su organi odgovorni za različite korake, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Registracija u užem smislu privrednih društava nije u nadležnosti Ministarstva za privredu i ista je regulisana propisima Federacije BiH i provodi je u ZDK Općinski sud u Zenici, Kantonalni porezni ured PU FBIH i Odjeljenje Zavoda za statistiku u ZDK. Da bi privredno društvo počelo sa radom potrebno je da pribavi licence/dozvole drugih organa uprave na različitom nivou. U okviru nadležnosti Ministarstva za privredu, na osnovu urednih zahtjeva, izdaju se dozvole za obavljanje djelatnosti u formi rješenja i to: za obavljanje djelatnosti primarne prerade (rezanje) drveta (u roku od 30 dana, troškovi postupka 800 EUR); za prikupljanje, promet i proizvodnju sekundarnih sirovina (u roku od 30 dana, troškovi postupaka 800 EUR).

40 Da li cjelokupan postupak, ili dio postupka, može biti obavljen na jednom mjestu? Molimo da konkretno naznačite koji su koraci objedinjeni kako bi se mogli obaviti na jednom mjestu?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U okviru postupaka iz nadležnosti Ministarstva za privredu (vidi odgovor pod brojem 39.) privredno društvo da bi otpočelo sa radom ne može sve da obavi na jednom mjestu.

41 Da li cjelokupan postupak, ili dio postupka, može biti obavljen direktnim on-line postupkom? Konkretno navedite korake, ako ih ima, koji se mogu obaviti direktnim on-line postupkom.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za privredu nema nadležnosti iz navedene oblasti.

42 Postoji li u vašoj zemlji obveza članstva u privrednim komorama u BiH? Ukoliko postoji, kolika je članarina?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji obaveza članstva privrednih društava u Privrednu komoru Zeničko-dobojskog kantona, učlanjenje je na dobrovoljnoj osnovi.

44 Dostavite informacije o ukupnom broju MSP i novom trendu opstanka MSP u prtekle tri godine. Molimo vas da ukratko objasnite koje ste mjere (ako takve postoje) uveli kako bi osigurali uspješan opstanak novoosnovanih poduzeća. Ukoliko postoje takvi mjerljivi rezultati, molimo da dostavite podatke.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo takvih informacija, a iste informacije posjeduje Zavod za statistiku. Mjere za uspješan opstanak novoosnovanih preduzeća nismo uveli.

54 Da li postoje mjere koje podstiču upotrebu standarda i učestvovanje MSP u njihovom razvoju? Da li za MSP postoje savjetodavne službe koje im pružaju pomoć protiv nepoštene privredne prakse?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za privredu realizuje poticaj za uvođenje međunarodnih standarda za upravljanje kvalitetom. Savjetodavne službe ne postoje.

60 Molimo da opišete mjere, ako ih ima, za podsticanje ekološki djelotvornog poslovanja i proizvoda u sektoru MSP.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nema takvih mjera.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoje konkretne mjere za podsticanje ekološki djelotvornog poslovanja u sektoru MSP.

62 Da li ste pripremili posebne strategije u oblasti inovacija, istraživanja i razvoja? Molimo opišite kvalitet koncepta politike inovacija i provedbe te politike, tako što ćete dostaviti i a) Osnovna dokumenta politike (analizu politike, strategije, akcione planove, propise) b) Ko je uključen (ministarstva, agencije, privatni sektor, zainteresovane

strane) i na koji način (i koji su mehanizmi za konsultacije)? c) Koja su glavna sredstva/instrumenti, programi, izvori finansiranja?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nema posebne strategije u oblasti inovacija, istraživanja i razvoja.

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje posebne strategije u oblasti inovacija, istraživanja i razvoja. Integrirana Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 1/16) služi kao okvir za definisanje zajedničkih ciljeva, poticanje snaga, rješavanja gorućih problema ali i kao odgovor na izazove budućeg razvoja Zeničko-dobojskog kantona i sveukupnog života u njemu. Strategija, također, u najširem smislu obuhvata ekonomski i društveni razvoj, kroz korištenje i apsorpciju raspoloživih prirodnih resursa, a pri tome vodeći računa o aspektu zaštite i unapređenja okoliša i prostora.

Akcioni plan za implementaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2018. godina (Odluka o usvajanju Akcionog plana za period 2016.-2018. za implementaciju Strategije razvoja ZDK, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 10/16) definiše osnovne mjere i aktivnosti koje treba da omoguće realizaciju Strategije razvoja Zeničko-dobojskog kantona. Njime su utvrđene mjere i projekti, veza sa strateškim ciljem, sektor, odgovorni za implementaciju mjera i nosioci projekata te vrijeme implementacije unutar trogodišnjeg planskog perioda. Indikativni finansijski okvir za realizaciju Akcionog plana, u fazi izrade Strategije, usklađen je sa mogućnostima Budžeta Zeničko-dobojskog kantona i sa dostupnim izvorima finansiranja u periodu do 2018. godine.

63 Obavijestite nas koje aktivnosti planirate poduzeti ubuduće i koje su u toku (planovi, projekti, rokovi i dr.).

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nakon donošenja strategija na višim nivoima Ministarstvo za privredu će raditi na implementaciji istih.

123 Dodatno pitanje o industriji željeza i čelika (uključujući i ferolegure): Kakva je trenutna situacija u pogledu konkurentnosti industrije željeza i čelika? Da li trenutno postoji program restrukturiranja i konverzije za industriju čelika? U vezi restrukturiranja sektora čelika: Da li su organi vlasti pripremili plan restrukturiranja? Da li se realizacija odvija u skladu sa planiranom dinamikom i u skladu sa odredbama SSP?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

124 Dodatna pitanja o hemijskoj industriji: a) Koji propisi regulišu stavljanje u promet deterdženata? b) Koji propisi regulišu vještačka đubriva? c) Da li postoji proizvodnja, ili industrijska upotreba prekursora za proizvodnju droga? Koji zakon reguliše proizvodnju i stavljanje u promet prekursora za proizvodnju droga? d) Da li postoji proizvodnja, ili industrijska upotreba civilnih eksploziva? Kakvi se propisi odnose na atestiranje i prenos eksploziva za civilnu upotrebu? e) Da li postoji proizvodnja pirotehničkih sredstava? Koji zakon se odnosi na proizvodnju i stavljanje u promet pirotehničkih sredstava?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

125 Dodatna pitanja o građevinskom sektoru: a) Da li postoji strategija / plan za korištenje javnih fondova i međunarodnih instrumenata finansijskog inžinjeringa za stimulaciju privatnog finansiranja građevinskih i infrastrukturnih projekata? b) Da li postoje inicijative kako bi se pojednostavila digitalizacija građevinskog sektora, naročito malih operatera, i postupaka odobravanja u građevinarstvu uz pomoć projektovanja po standardima savremenog građevinarstva (Building Information Modelling)? Koje su aktivnosti preduzete/ili se planiraju preduzeti na promociji uvođenja pametnih tehnologija u zgrade i infrastrukturu? c) Kakav je regulatorni okvir za ocjenjivanje okolišne učinkovitosti zgrada? Postoje li inicijative da se podrži razvoj tržišta održivih građevinskih materijala, proizvoda i proizvodnih metoda? d) Postoje li zajedničke inicijative između građevinskog sektora, učesnika u obukama i obrazovanju kako bi se predvidjele potrebe za vještinama u ovoj oblasti te prilagodio sistem stručnog usavršavanja i obrazovanja naročito po pitanju energije i digitalizacije? e) Da li postoji strategija/plan za integrisanje EN Eurokodova, kao nacionalnih standarda (EN 1990 - EN 1999), i za definisanje nacionalno određenih parametara?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

130 Dodatno pitanje o prehrambenoj industriji: a) Molimo dostavite podatke o poljoprivrednim sirovinama i poluproizvodima koji se koriste u toj industriji, raspoređene prema proizvodu (tip proizvoda, količine, cijene, itd.) b) Koji su vaši uslovi za kvalitet poljoprivrednih sirovina koje se koriste u prerađivačkoj industriji žitarica, šećera, mlijeka i jaja za proizvodnju prehrambenih proizvoda? Napravite poređenje sa zahtjevima EU i dostavite informacije o svim provedenim mjerama za usklađivanje. Koje institucije obavljaju kontrolu i da li postoji dinamika obavljanja kontrole? c) Navedite podatke o poljoprivrednoj politici koji utiču na prehrambenu industriju. Koje mjere utiču na cijene sirovina, posebno mjere poljoprivredne politike? Takođe navedite sve mjere za kompenzaciju, koje se odnose na prehrambene proizvode (kao što su subvencije, nadoknade za proizvodnju i izvoz proizvođačima hrane i izvoznicima). d) Dostavite informacije o svim specifičnostima trgovinskog režima Bosne i Hercegovine za prerađene poljoprivredne proizvode (posebne carine, kvote itd.)

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za poljoprivredu, šumarstva i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Sirovine i poluproizvodi koji se koriste u prehrambenoj industriji su u nadležnosti Ministarstava poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstva trgovine, Ministarstva razvoja i poduzetništva i obrta na entitetskom nivou, a po pitanju kvaliteta su u nadležnosti Ureda za veterinarstvo i Agencije za sigurnost hrane i Uprava za zaštitu zdravlja bilja na nivou BiH. Dok tipove, količin i cijene prati Vanjskotrgovinska komora BiH i Privredna entitetska komora koordiniraju sa Federalna direkcija robnih rezervi.

b) Uslove za kvalitet sirovina i proizvode (životinjskog porijekla) najvećim dijelom prati Ured za veterinarstvo BiH, (životinjskog, biljnog porijekla i hrane) Agencija za sigurnost hrane BiH, (biljnog porijekla) Uprava za zaštitu zdravlja bilja BiH, osnovom Zakona o veterinarstvu BiH (Sl. glasnik BiH 34/02), Zakona o hrani (Sl.glasnik BiH 50/04), Zakon o zaštiti zdravlja bilja (Sl.glasnik BiH 23/03 i 49/04), i te proisteklim pravilnicima kojima su definisani i mikrobiološki i drugi kriteriji za prehrambene proizvode. Pravilnicima tzv. „Higijenskog paketa“ većim dijelom je transpondirana EU legislativa po ovom pitanju, ali postoji i dio koji je potrebno usklađivati o čemu više informacija mogu dati nadležna/odgovorna tijela. Osim navedenih na entitetskom nivou ovu oblast prate i Federalni zavod za poljoprivredu i Agromediteranski zavod.

Predviđeno je da kontrolu vrše inspekcijski organi kod uvoza na granici (BIP), u proizvodnji/preradi u registrovanim objektima i u prometu na različitim nivoima (državni, entitetski, kantonalni i općinski) i različite inspekcije (fitosnitarna, poljoprivredna, veterinarska, snitarna, tržišna) ovisno o aspektu kontrole. Dinamika kontrole je kod svakog uvoza proizvoda životinjskog porijekla i žive stoke za klanje obavezna, kod sirovina i poluproizvoda ovisi o obim i dinamici uvoza i porijeklu pošiljke. Na dinamiku kontrola utiće i procijena rizika. Postoje i obavezne službene kontrole te samokontrole. Analize uzoraka trebaju se vršiti u odobrenim i akreditovanim laboratorijama (lista odobrenih i lista akreditiranih laboratorija) koju vode nadležna tijela na državnom i entitetskom nivou.

c) Poljoprivrednu politiku prate nadležna Ministarstva na entitetskom i dijelom na kantonalnom nivou, dok je totalno odsutna na državnom nivou.

d) Trgovinske režime u BiH prate i dogovarju nadležni Organi na državnom i entitetskom nivou.

135 Dodatna pitanja iz oblasti turizma: a) Ukratko opišite strategiju BiH u oblasti turizma. Da li postoji zvanični dokument (zakon ili akcioni plan) koji predstavlja osnovu te strategije? Opišite upravljačku strukturu u oblasti turizma (javno, privatno).
b) Koji su glavni prioriteti u pogledu razvoja turizma?

c) Da li postoje pouzdani instrumenti za praćenje strukture turizma, tokova u turizmu i rezultata turističkog poslovanja? Da li se primjenjuje metodologija za Satelitski račun turizma (Tourism Satellite Accounts, TSA)?

d) Kakvo mjesto zauzima turizam u kontekstu opštih planova ekonomskog razvoja i u reformi upravnog i zakonskog okvira?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou ZDK nema usvojene strategije iz oblasti turizma ili nekog drugog zvaničnog dokumenta. Trenutno iz razloga nepostojanja zakonskog propisa ne postoje javni subjekti koji su zaduženi za oblast turizma.Definisanje osnovnih pojmova i elemenata iz turizma je u nadležnosti FBiH.

136 Dodatna pitanja iz sektora šumarstva i šumarske industrije: a) Da li imate pravne propise koji se odnose na šumarstvo i njegove industrijske sektore u različitim oblastima, kao što su uslovi nabavke građe, obavezni standardi, ograničenja u prometu, itd? b) Da li imate studije, ili političke smjernice po sektorima, o ekonomskoj i pravnoj strukturi šumarstva i sektora šumarstva?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona, za sektor šumarstva u primjeni je Zakon o šumama ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 8/13, 1/15).

Javno preduzeće „ Šumsko privredno društvo Zeničko-dobojskog kantona“ d.o.o. Zavidovići gazduju šumama u državnom vlasništvu na području Zeničko-dobojskog kantona. U svojoj djelatnosti primjenjuju odredbe Odluke o načinu prodaje šumskih drvnih sortimenata porijeklom iz državnih šuma na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09 i 25/10).

Poglavlje 21: Trans-evropske mreže

18 Kakav je projektni ciklus? Na koji način su lokalni i/ili regionalni organi i nevladin sektor povezani sa projektima transportne infrastrukture?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da bi se umanjili problemi i rizici u realizaciji projekta, svaki projekat prolazi kroz sljedeće faze: definiranje projekta, detaljne razrade projekta i definiraju aktivnosti kojima će se postići traženi rezultati , određuje se vremenski raspored aktivnosti i resursi potrebni za realizaciju projekta te se definira proračun, implementacije projekta u skladu s odobrenim prijedlogom i namjenjenim sredstvima i vrši analiza efikasnosti projekta.

Lokalni i regionalni organi i nevladin sektor povezani su u postupku obezbjeđena sredstva za finansiranje i implementaciju projekta u projektima transportne infrastrukture. Kao jedan od primjera je i izgradnja mosta “Buk” u općini Olovo. Sredstva za finansiranje i implementaciju projekta izgradnje mosta “Buk” u Općini Olovo obezbjedili su Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona i Catholic Relief Services (CRS).

28 Koja pravila se primjenjuju u vezi sa životnom sredinom?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U vezi sa zaštitom okoliša primjenjuju se pravila koja se odnose na kvalitet goriva u saobraćaju, što znači da se pri nabavci goriva treba pridržavati Evropskih standarda:

1.Bezolovni motorni benzin BMB 95 treba da zadovolji standard EN 228 iz 2000 godine što znači da je: - Sadržaj sumpora 0,015%

- Sadržaj olova 0,005 g/l

- Sadržaj benzena do 5%

2. Dizel gorivo treba da se nabavlja po Evropskom standardu EN 590 iz 2000.godine gdje je:

- Sadržaj sumpora do 0,035%

- Sadržaj vode do 200mg/l

Bosansko-podrinjski kanton

Ukoliko su cjevovodiu nadležnosti Bosansko-podrinjskog kantona Goražde zaštita

Poglavlje 22: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

10 Kako će se obezbijediti nacionalno sufinansiranje u okviru pomoći EU (na centralnom i, gdje je relevantno, na (pod-nacionalnom) drugim nivoima)? a) Kako će se obezbijediti kapaciteti za sufinansiranje na državnom i (pod-nacionalnom) drugim nivoima vlasti (regionalnom/ lokalnom/ opštinskom) ? Da li zakonodavstvo već omogućava sufinansiranje na nacionalnom, regionalnom, lokalnom ili opštinskom nivou? b) Koji su regionalni i lokalni, ekonomski i socijalni ili drugi partneri od kojih se očekuje sufinansiranje? Kako će se obezbijediti to sufinansiranje? c) Mogu li vlasti na pod-nacionalnom nivou sufinansirati programe/projekte koje finansira EU? d) Kako se pod-nacionalni nivoi vlasti finansiraju? Da li posjeduju sopstvena sredstva od lokalnih poreza ili iz drugih izvora? Uživaju li izvjesnu autonomiju u pozajmljivanju sredstava? Koji dio njihovih budžeta dolazi iz vlastitih fiskalnih izvora, a koji iz državnog budžeta?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Kapaciteti za sufinansiranje EU projekata mogu se obezbjediti i kroz budžet Zeničko-dobojskog kantona.

Vlasti u Zeničko-dobojskom kantonu mogu sufinansirati programe/projekte koje finansira EU, pod uslovom da su novčana sredstva za sufinansiranje planirana u Budžetu Kantona.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona, očekuje saradnju u pogledu državnog sufinansiranja sa slijedećim regionalnim, lokalnim, ekonomskim, socijalnim i drugim partnerima: Regionalnom razvojnom agencijom Zeničko-dobojskog kantona, lokalnim razvojnim agencijama sa područja Zeničko-dobojskog kantona, udruženjima privrednika i poduzetnika, privrednim komorama, udruženjima i nevladinim organizacije, itd.

Regionalne i lokalne vlasti finansiraju se iz javnih prihoda.

Propisi kojima se utvrđuje pripadnost javnih prihoda koji su ustanovljeni propisima na teritoriji Federacije BiH su:

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08 i 22/09, 35/14 i 94/15), javnim prihodima smatraju se: indirektni porezi, direktni porezi, naknade, takse, doprinosi, donacije i drugi prihodi, utvrđeni zakonima i drugim propisima BiH, Federacije, kantona i jedinica lokalne samoprave.

Prema istom zakonu, javni prihodi se raspoređuju između Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samoprave, a služe za finansiranje funkcija Federacije, direkcija za ceste, kantona i jedinica lokalne samouprave.

Način uplate javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH, regulisan je Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/16 i 89/16).

Zeničko-dobojski kanton se finansira iz javnih prihoda u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13).

Prema navedenom Zakonu, Kantonu pripadaju slijedeći prihodi: dio indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa BiH, porez na dobit privrednih društava, dio poreza na dohodak, novčane kazne po kantonalnim propisima, administrativne i sudske takse, donacije, vlastiti prihodi i ostali prohodi predviđeni drugim zakonima i drugim propisima.

Zeničko-dobojskom kantonu pripada dio indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa BiH u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", broj: 55/04).

Kantoni i općine imaju izvjesnu autonomiju prilikom zaduživanja.

Članom 67. stav Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), utvrđeno je da se kantoni mogu zadužiti i izdati garancije u svrhe, na način, pod uslovima i u obimu propisanom zakonom kojim se uređuje dug, zaduživanje i garancije u Federaciji, a članom 68.

istog Zakona da se zakonom o izvršavanju budžeta kantona određuju iznosi novih zaduživanja u skladu sa utvrđenom gornjom granicom zaduživanja, kao i obaveze iz osnova tekućih otplata duga kantona.

Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), uređuje se dug i garancije Fedracije BiH, kantona, gradova i općina u Federaciji, način i postupak zaduživanja, osiguranje sredstava za otplatu duga, izdavanje garancija, vođenje evidencija o dugu i garancijama, te druga pitanja koje se odnose na dug i garancije Fedracije BiH, kantona, gradova i općina u Federaciji BiH.

Članom 7. stav 2. Zakona o dugu, zaduživanju i garancija u FBiH limitirana je visina zaduženja kantona, te je utvrđeno da se kantoni mogu dugoročno zadužiti ukoliko u vrijeme dugoročnog zaduženja iznos servisiranja duga za ukupan unutrašnji i vanjski dug i garancije koje dospijevaju u svakoj narednoj godini, uključujući i servisiranje za predloženo novo zaduženje i sve zajmove za koje su izdate garancije kantona, ne prelaze 10% prihoda ostvarenih u prethodnoj fiskalnoj godini i u okvirima ukupnih ograničenja u skladu sa procedurom definiranom u stavu 5. ovog člana.

Prihodi Zeničko-dobojskog kantona od indirektnih poreza koji se uplaćuju sa državnog nivoa čine cca 67% prihoda našeg Kantona.

Ostatak od cca 23% su prihodi iz vlastitih fiskalnih izvora.

11 Kako će se obezbijediti nacionalno finansiranje (na centralnom, i, gdje je to relevantno, na pod-nacionalnim nivoima) za održavanje, funkcionisanje i redovno obnavljanje EU projekata?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Kao pravna i stateška pretpostavka za obezbijeđenje nacionalno finansiranje za nivo Zeničko-dobojskog kantona, koriste se Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona, Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona i Dokument okvirnog budžeta Zeničko-dobojskog kantona.

Također, sufinsiranje u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona je predviđeno putem Transfera prema Regionalnoj razvojnoj agenciji Zeničko-dobojskog kantona.

Sufinansiranje se vrši i za projekte koji se odobre kantonalnim organima uprave, a predviđeno je unutar operativog budžeta pojedinog kantonalnog organa uprave.

12 Koji zakonski okvir se odnosi na finansijsku kontrolu i reviziju? Da li su svi javni organi, na nacionalnom i pod-nacionalnim nivoima, obavezni da uspostave finansijsku kontrolu i nezavisne strukture interne revizije?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Zakonski okvir koji se odnosi na finansijsku kontrolu i reviziju obuhvataju slijedeći federalni zakoni:

1. Zakon o budžetima u Federacije BIH („Službene novine FBIH“, broj: 102/13,9/14,13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16),

2. Zakon o računovodstvu i reviziji Federacije BIH („Službene novine FBIH“, broj: 83/09),

3. Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u Federacije BIH („Službene novine FBIH“, broj: 47/08 i 101/16), i

4. Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBIH («Službene novine Federacije BiH», broj 38/16).

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona je uspostavilo sistem internih kontrola, a poslove unutrašnje revizije obavljaju dva stručna savjetnika za unutrašnju reviziju zaposlena u Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona.

16 Ako je relevantno, da li na regionalnom nivou postoje tijela za regionalni razvoj (posebno na nivou NUTS 2)? Ako postoje, koji je njihov pravni status, kako se finansiraju, kakve su im nadležnosti i uloga?

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Da, na nivou Zeničko-dobojskog kantona postoje tijela za regionalni razvoj.

a) Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona - posebna stručna služba Vlade Kantona (Uredba o Stručnoj službi za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona - prečišćeni tekst, „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 4/14). Finansira se iz budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Zadužena je za planiranje i upravljanje razvojem na području Zeničko-dobojskog kantona te međunarodne projekte finansirane iz međunarodnih i bilateralnih fondova.

b) Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH – društvo sa ograničenom odgovornošću (osnivači su 15 općina, 2 kantona, 15 poslovnih udruženja, 1 međunarodna organizacija i 1 mikrokreditna organizacija). Agencija, odnosno programi koje provodi, oslanjaju se na finansijske resurse donatora, organizacija i osnivača. Uloga joj je jačanje kapaciteta svih interesnih skupina u nastojanju da se poboljšaju ekonomske performanse

regije Centralna BiH kroz podršku u korištenju fondova za ekonomski razvoj i pružanje podrške razvoju malih i srednjih preduzeća u cilju jačanja konkurentnosti regije i osiguravanja otvaranja novih radnih mjesta.

19 Da li nadležni organ Bosne i Hercegovine ima lokalne ili regionalne biroe za zapošljavanje koji direktno pružaju usluge onima koji traže posao? Koliko biroa ima po opštini? Pružite više detalja o broju savjetnika i raspoloživom budžetu u ovim biroima? Imaju li lokalni biroi za zapošljavanje ulogu u: a) sprovođenju državnih politika tržišta rada; b) korištenju aktivnih politika tržišta rada u suzbijanju strukturne nezaposlenosti; c) borbi protiv rada na crno; d) upravljanju projektima i/ili praćenju projekata?

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Krovna institucija/ustanova je Federalni zavod za zapošljavanje, koji djeluje na nivou Federacije BiH. Na nivou kantona djeluju službe za zapošljavanje, čiji su organizacioni dijelovi općinski biroi. Direktno pružanje usluga onima koji traže posao vrše općinski biroi.

Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskom kantonu ima 12 općinskih biroa rada, i to: Breza, Doboj-Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visko, Zavidovići, Zenica i Žepče. Dakle, jedna općina može imati jedan biro. Na nivou Službe ima 52 savjetnika koji pružaju usluge po svim pitanjima nezaposlenim osobama. Budžet je utvrđen na nivou Kantonalne službe za zapošljavanje.

Općinski biroi neposredno realizuju programe sufinansiranja zaopšljavanja, što uključuje, promociju projekata aktivne politike zapšljavanja, zaprimanje i djelimičnu obradu aplikacija na javne pozive, koordinaciju sa Službom i FZZZ u postupku dalje obrade zahtjeva, sklapanja ugovora i izvršenja ugovorenih obaveza.

Biroi provode aktivnosti kao što su istraživanja, anketiranja, prikupljanje i analiza podataka o evidentiranim nezaposlenim osobama i njihovom kretanju na tržištu rada.

Služba za zapošljavanje ZDK, postupa po nalogu Kantonalne inspekcije rada, tako što osobe koje su zatečene na "radu na crno" kod pravnih i fizičkih osoba, dakle suprotno Zakonu o radu FBiH, briše sa evidencije u skladu sa članom 3.b Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba FBiH i Zakonom o upravnom postupku FBiH.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline.

26 Koji je ukupan broj osoblja (takođe dostavite njihov broj po organizacijama, ako postoji) koje je uključeno u programiranje i provedbu pomoći EU u Bosni i Hercegovini? Kolika je stopa fluktuacije zaposlenih? Kako se fluktuacija ublažava?

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Naziv institucije/sektora u instituciji	Broj zaposlenih		Broj sistematiziranih pozicija	Budžet institucije/sektora u instituciju u tekućoj budžetskoj godini
	Stručno osoblje	Administrativno osoblje		
Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte ZDK	7	1	16	
Regionalna razvojna agencija za regiju Centralna BiH	9	1		

Ne postoje egzaktni podaci koji se odnose na stopu fluktuacije zaposlenih. Generalno se može reći da ona nije visoka te da se zaposleni u ovim organizacijama zadržavaju/rade tokom dužeg vremenskog perioda (više godina). Ne postoje posebne mjere kojima se ublažava fluktuacija osoblja, ista se na niskom nivou održava spontano, zbog činjenice da je opća stopa nezaposlenosti velika te da na tržištu rada vlada disproporcija između broja stručnih/obrazovanih lica i raspoloživih/adekvatnih radnih mjesta. Istovremeno, ograničena budžetska sredstva i politika štednje, posebno u sektoru javne uprave, onemogućavaju bolju popunjenost predviđenih sistematiziranih pozicija (primjer Stručne službe za razvoj i međunarodne projekte ZDK).

27 Da li osoblje koje će se baviti programima / projektima koje finansira EU već ima stručnost i iskustvo u upravljanju (projektima, programima, ljudskim resursima), javnim nabavkama, evaluaciji i finansijskom upravljanju i kontroli? Da li je relevantna obuka organizovana ili se organizuje za ovo osoblje? Koji su planovi predviđeni za obuku o jačanju upravljačkih kapaciteta, upravljanju projektima, javnim nabavkama, kapacitetima za evaluaciju i finansijskom upravljanju i kontroli?

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Osoblje koje će se baviti programima/projektima koje finansira EU posjeduje određeni nivo stručnosti i iskustva potrebnog za njihovo upravljanje. Stručnost se uglavnom temelji na iskustvu stečenom tokom uspješne realizacije prethodno odobrenih EU projekata (više desetina istih implementirano na području ZDK od strane različitih tijela – programi INTERREG CARDS PHARE, SEE, MED, Interact, Adriatic IPA CBC itd.), ali i na konkretnoj obuci koja je bila organizovana na ovu temu, npr. predavanja organizovana od strane prvog nivoa kontrole za BiH (Ministarstvo finansija i trezora BiH) na teme evaluacije i finansijskog upravljanja i kontrole, predavanja organizovana od strane nacionalnog kontakt tijela (Direkcija za evropske integracije BiH) na teme javnih nabavki kao i druga specifična pitanja za pojedine programe, seminari za osoblje koje radi na implementaciji projekata npr. seminar „Upravljanje projektnim ciklusom“ organizovan od stane UNDP.

Obuka na ovu temu se redovno planira na godišnjem nivou, i to kroz donošenje Plana edukacije uposlenih kojim se definišu cilj, korist, vrste i vrijeme trajanja obrazovanja i usavršavanja, broj kandidata, troškovi, pravo na sudjelovanje u edukativnim aktivnostima, način prijavljivanja sudionika edukacije, obrazovanje prema funkciji te obaveznost edukacije. Kod izrade Plana edukacije vodi se računa da vrste obrazovanja i usavršavanja budu prilagođene vrstama poslova i zadataka, te Plan obavezno uključuje edukaciju koja se tiče EU fondova, evropskih integracija i EU projekata.

30 Da li je nivo naknada konkurentan privatnom sektoru kako bi se obezbijedilo zapošljavanje stručnog i iskusnog osoblja? Da li su predviđeni podsticaji da bi se osiguralo zadržavanje osoblja?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Zarade u organima državne službe Zeničko-dobojskog kantona su konkurentne u odnosu na privatni sektor. Ne postoje posebni podsticaji za zadržavanje osoblja u organima državne službe Zeničko-dobojskog kantona.

38 Da li su administrativni kapaciteti za izradu i realizaciju projekta odgovarajući? Koje su mjere za izgradnju administrativnih kapaciteta (koji se odnose i na izradu i na provedbu) i pomoć za korisnike (posebno za projekte na pod-nacionalnom nivou) predviđeni?

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Administrativni kapaciteti za izradu i realizaciju projekata trenutno nisu odgovarajući. Nedostatak se uglavnom ogleda u nedovoljnom broju osoblja koje je angažovano na ovim poslovima i zadacima. Kapacitete je potrebno proširiti putem dodatnog upošljavanja kao i putem angažovanja stručnih lica iz odgovarajućih službi i ministarstava u skladu sa njihovim profesionalnim usmjerenjima. Posebne mjere nisu predviđene osim redovnog nastojanja za popunom sistematizovanih radnih mjesta, što je u praksi otežano zbog mjera uštede.

41 Da li postoje organi sa dovoljno iskustva i kapaciteta za monitoring i nezavisnu evaluaciju programa javnih investicija? Da li postoje planovi da se ti subjekti uključe u realizaciju programa / projekata koje finansira EU?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Članom 2. stav (4) Uredbe o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija („Službene novine Federacije BiH", broj: 106/14), propisano je da Vlada kantona, na prijedlog Nadležnog kantonalnog organa, kojeg odredi vlada kantona, donosi Program javnih investicija kantona, u koji su uključeni projekti gradova i općina.

Kantoni, putem Nadležnog kantonalnog organa, dostavljaju Federalnom ministarstvu finansija Program javnih investicija kantona, nakon što ga donese vlada kantona.

U skladu sa Uredbom, nosioci aktivnosti u procesu izrade programa javnih investicija kantona su: Vlada Kantona, nadležni kantonalni organ, Komisija za PJI kantona, kantonalni organi uprave (kantonalna ministarstva i kantonalne uprave), jedinice lokalne samouprave (gradovi i

općine), agencije, samostalne upravne organizacije, specijalizirane organizacije i posebna tijela (zavodi, direkcije, agencije, instituti i sl., u daljem tekstu: agencija) i javna preduzeća.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona, na osnovu podataka o projektima unesenih u PIMIS (Public Investment Management Information System) je pripremilo PJI Zeničko-dobojskog kantona za period 2017. - 2019. godine, u skladu sa Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-13463/15 od 25.06.2015. godine („Službene novine

Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/15), o određivanju Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona, kao nadležnog kantonalnog organa za pripremu Programa javnih investicija kantona.

PIMIS je Informacioni sistem za upravljanje javnim investicijama uspostavljen pri Federalnom ministarstvu finansija/financija, a omogućava on-line pristup za planiranje i praćenje realizacije projekata unosom informacija o projektima (IP obrasci).

Kanton je obavezan osigurati tehničke preduslove najmanje na jednoj lokaciji za on-line pristup PIMIS-u i iz reda zaposlenika imenovati osobu ovlaštenu za unos podataka o kantonalnim, gradskim i općinskim projektima u PIMIS (Kantonalni koordinator).

Komisija za Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona, imenovana je Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona o imenovanju Komisije za program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-18735/15 od 16.10.2015. godine.

Komisija je na svojim sjednicama izvršila analizu i ocjenjivanje 17 uredno dostavljenih projekata u skladu sa Kriterijima i principima za ocjenjivanje projekata kandidiranih za Program javnih investicija iz Obrasca za ocjenu prijedloga projekta, te dala Ministarstvu finansija, kao Nadležnom kantonalnom organu, preporuku za uvrštavanje ocijenjenih kandidiranih projekata u Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona.

Nakon toga, Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona je utvrdilo Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona za period 2017. - 2019. godine i dostavilo Vladi Kantona na donošenje.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je donijela Zaključak, broj: 02-14-17294/16 od 19.10.2016. godine o donošenju Programa javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona za period 2017. - 2019. godine.

Ministarstvo finansija Zeničko dobojskog kantona je dostavilo Federalnom ministarstvu finansija Program javnih investicija Zeničko-dobojskog kantona za period 2017. - 2019. godine, uz akt broj: 07-14-18735-2-6/15 od 19.10.2016. godine.

Odlukom Vlade Zeničko-dobojkogg kantona "Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 11/16) kao nadležni kantonalni organ umjesto Ministarstva finansija određeno je Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

Poglavlje 24: Pravda, sloboda i sigurnost

10 Navedite organe i službe uključene u borbu protiv tranzitnih migracija, krijumčarenja ljudi i trgovine ljudima. Opišite metode njihovog rada i koordinacione strukture u državi i na regionalnom nivou.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ostvaruje saradnju sa službenicima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Služba za poslove sa strancima, Regionalni ured u Zenici i drugim državnim organima nadležnim za migracije.

97 Kako se vode evidencije krivičnih osuđujućih presuda u pravnom i tehničkom smislu? Da li su podaci dostupni elektronskim putem? Ukoliko jesu, da li se pohranjuju na centralnom ili regionalnom/lokalnom nivou? Kakav zakonodavni okvir postoji za čuvanje podataka, uključujući adekvatne mjere zaštite ličnih podataka?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Evidencije krivičnih osuđujućih presuda u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vode se u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (" Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13), i Pravilnika o kaznenoj evidenciji ("Službene novine FBiH", broj: 49/06, 11/09 i 5/12) u policijskim stanicama, prema mjestu rođenja osuđenog lica.

Podaci su dostupni elektronskim putem i pohranjuju se na regionalnom/lokalnom nivou.

Primjenjuje se Zakon o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 49/06, 76/11 i 89/11) i Zakon o zaštiti tajnih podataka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 54/05).

108 Dostavite podatke o pravnim propisima i drugim pravilima kojima se uređuje pitanje policije i policijske saradnje i o njihovoj usklađenost s relevantnim međunarodnim konvencijama.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vrši poslove i zadatke u skladu sa odredbama:

- Zakona o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 15/04, 11/05 i 09/09),

- Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona -Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14).

- Sporazuma o međusobnom pružanju pomoći i operativnoj saradnji između Državne agencije za istrage i zaštitu i Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj 08-01/1-02-1-1335/16 od 17.03.2016. godine

- Instrukcije o postupanju policije u sprečavanju, otkrivanju i istraživanju krivičnih djela iz nadležnosti Federalne uprave policije, broj 08-03/3-04-2-2751/12/PM od 28.05.2012. godine.

109 Kako su organizovane službe za provođenje zakona (nadležna ministarstva, struktura, kadrovski kapaciteti, horizontalne strukture saradnje, budžet)? Koji se zakoni, podzakonski akti i administrativni propisi odnose na policiju i vršenje policijske dužnosti? Na koji način se policiji daje pravo prvenstva kada je u pitanju unutrašnja sigurnost?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, organ nadležan za sprovođenje zakona, osnovano je Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko - dobojskog kantona - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 15/04, 11/05 i 9/09). Ovim Zakonom propisane su: organizacija i nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, rukovođenje Ministarstvom, način vršenja poslova policije, dužnosti i prava ovlaštenih službenih lica, međusobni odnosi i saradnja Ministarstva sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine i ministarstvima unutrašnjih poslova drugih kantona, radni odnosi, disciplinska odgovornost i stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Ministarstva i druga pitanja od značaja za ostvarivanje funkcije kantona u oblasti unutrašnjih poslova.

Šematski prikaz Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona dostavljen je u prilogu.

U skladu sa Pravilnikom, ukupan broj sistematizovanih radnih mjesta policijskih službenika u Ministarstvu je 1235, od čega je sa danom 31.12.2016. godine zaposleno 1023 policijska službenika i 197 državnih službenika i namještenika.

Ministarstvo unutrašnjih poslova se finansira iz budžeta koji usvaja Skupština Zeničko-dobojskog kantona, prema kojem se budžetska sredstva osiguravaju korisnicima u skladu sa njihovim godišnjim finansijskim planom i po dinamici utvrđenoj mjesečnim planovima.

Horizontalna saradnja u okviru Uprave policije i na nivou Ministarstva unutrašnjih poslova uređuje se Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona i putem instrukcija o načinu obavljanja policijskih poslova.

Upravom policije rukovodi Policijski komesar. Organizacionim jedinicama i policijskim upravama rukovode načelnici, a policijskim stanicama komandiri.

Rukovođenje u Ministarstvu se zasniva na načelima jedinstvenog rukovođenja u izvršavanju poslova i zadataka Ministarstva. Policijski službenici dužni su da izvrše naređenja policijskog komesara, odnosno neposrednog rukovodioca, izdata radi vršenja službenih poslova i zadataka, osim onih čije bi izvršenje bilo suprotno Ustavu ili zakonu.

Organizacione jedinice Uprave policije hijerarhijski su povezane sa odgovarajućim organizacionim jedinicama i poslovima policijskih uprava i stanica.

Radi razmatranja određenih pitanja, odnosno izvršavanja zadataka iz zajedničkog djelokruga unutrašnjih organizacionih jedinica, policijski komesar može obrazovati stalna ili povremena radna tijela.

Saradnja između ovog i drugih ministarstava uređena je Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst, te Ministarstvo sarađuje sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine i ministarstvima unutrašnjih poslova kantona, radi razmatranja i usaglašavanja stavova, usklađivanja planova, preduzimanja zajedničkih akcija i bezbjedonosnih mjera od zajedničkog interesa.

Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj:35/05) uređeno je pitanje saradnje između organa uprave drugih nivoa vlasti u svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa.

Kantonalni zakonski okvir koji reguliše djelatnost policije u bavljenju unutrašnjom sigurnošću čine sljedeći zakoni:

- Zakon o unutrašnjim poslovima Zeničko dobojskog kantona-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 15/04, 11/05 i 9/09)

- Zakon o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/14),

- Zakon o javnom redu i miru-Prečišćeni tekst (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 12/16)

- Zakon o javnom okupljanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 10/16)

- Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14)

- Zakon o bezbjednosti održavanja sportskih takmičenja u Zeničko-dobojskom kantonu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 2/06 i 11/07)

- kao i drugi federani i državni zakoni i podzakonski propisi

Kantonalni podzakonski propisi:

- Pravilnik o načinu držanja i nošenja oružja i municije broj:08-01-02-1-6584/07 od 15.10. 2007. godine,

- Pravilnik o upotrebi sile broj:08-01-02-1-6582/07 od 05.10. 2007. godine,

-Pravilnik o načinu obrade i rukovanja tajnim podacima u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj:08-01/1-02-1-4396/08 od 25.7.2008.godine,

- Pravilnik o stručnom usavršavanju policijskih službenika,broj:08-01/1-02-1-7626/07 od 27.11.2007. godine,

-Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj: 08-01-02-1-6583/07 od 05.10.2007. godine,

-Pravilnik o ocjeni rada policijskih službenika, broj: 08-01/1-02-1-7410/07 od15.11.2007. godine,

-Uredba o Uredu za pritužbe javnosti - Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:12/09 i 11/10),

- Instrukcija o radu odsjeka za unutrašnju kontrolu i Ureda za pritužbe javnosti, broj: 08-05-02-1-6280/02 od 06.01.2003.godine,

-Uredba o obliku, sadržaju i izgledu policijske iskaznice i značke policijskih službenika Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:8/07 i 5/15),

-Pravilnik o proceduri za unapređenje policijskih službenika, broj: 08-01/1-02-1-7625/07 od 21.11.2007. godine.

Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona policiji je dato u nadležnost da obavlja poslove i zadatke javne bezbjednosti u Ministarstvu, te vrši upravne, stručne poslove i zadatke koji se odnose naročito na: zaštitu života i lične sigurnosti ljudi, zaštitu imovine, sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela, pronalaženje i hvatanje učinilaca krivičnih djela i njihovo privođenje nadležnim organima kad to nije u nadležnosti sudske policije, održavanje javnog reda i mira, vršenje kriminalističko-tehničkih poslova, sigurnost, kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima, boravak i kretanje stranaca i zaštitu određenih osoba i objekata.

110 Da li su svi policijski organi u državi pod istom komandom? Da li se ovlaštenja pojedinačnih policijskih organa preklapaju? Opišite postupke saradnje i koordinacije između policijskih struktura u cijeloj zemlji.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ne, policijski organi nisu pod istom komandom.

Da, ima preklapanja ovlaštenja pojedinih policijskih organa.

Saradnja sa Državnom agencijom za istrage i zažtitu regulisana je Sporazumom o međusobnom pružanju pomoći i operativnoj saradnji, broj: 08-01/1-02-1-1335/16 od 17.03.2016.

111 Koja upravna i/ili pravosudna kontrolna tijela i postupci postoje? Kako je organizovan i kako se sprovodi (a) unutrašnji i (b) sudski nadzor?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U organizacionoj strukturi Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona uspostavljena je Jedinica za profesionalne standarde koja obavlja poslove internih postupaka o neprimjerenom i nepropisnom ponašanja policijskih službenika, internih revizija i inspekcija i zaštitu ličnih podataka, kao i razvoj načela i procedura i zaštitu tajnih podataka.

Iniciranje internog postupka

Unutrašnju kontrolu rada policijskih službenika Uprave Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, vrši Jedinica za profesionalne standarde u čijem sastavu djeluje Odsjek za unutrašnju kontrolu sa zadatkom da sprovdi interne postupke, po pismenim ili usmenim žalbama građana, pravnog lica ili državne institucije, kojom se ukazuje na nezakonite postupke ili neprimjereno ponašanje službenika Ministarstva.

- Interni postupak se inicira po službenoj dužnosti, na osnovu predstavke, prijave ili zahtjeva za sprovođenje internog postupka, kao i drugih izvora i saznanja,

- Sve predstavke, prijave i zahtjevi koji se odnose na rad uposlenika i organizacionih jedinica Uprave policije moraju biti adekvatno zaprimljene i obrađene i

- Svaka predstavka, prijava i zahtjev ne mora za rezultat imati provođenje internog postupka.

Neformalno razrješenje

- Neposredni rukovodilac uposlenika protiv kojeg je podnesena predstavka ili inspektor u Odsjeku za unutrašnju kontrolu daje objašnjenje podnosiocu predstavke o opravdanosti razloga zbog kojih je uposlenik preduzeo službene radnje na koje se žali,

- Naprijed navedena radnja, preduzeće se kada je predstavka proizašla zbog nesporazuma ili nedovoljne upućenosti podnosioca predstavke u procedure i postupke Uprave

policije, uz uvjet da je neposredni rukovodilac uposlenika siguran u opravdanost i ispravnost postupka uposlenika,

- Naprijed navedeni postupci će se primjeniti samo u slučaju indicije da predmetni postupci uposlenika, ne predstavljaju težu povredu službene dužnosti ili nemaju elemente krivičnog djela,

- Neosnovana ili pogrešna odluka u vezi sa neformalnim razrješenjem može predstavljati osnov za provođenje internog postupka protiv uposlenika koji je neformalno razriješio predstavku,

- Ukoliko je podnosilac predstavke, nakon razgovora, shvatio opravdanost postupanja uposlenika i zadovoljan je datim objašnjenjem, predstavka neće biti dalje procesuirana, a podnosilac predstavke će popuniti propisani obrazac i potpisati da ne želi daljnje procesuiranje slučaja,

- Navedeno okončanje predstavke naziva se neformalno razrješenje.

Procedure rada po predstavkama

Pod terminom predstavka podrazumjeva se bilo koja usmena ili pismena žalba građanina, pravnog lica ili drugih subjekata kojom se ukazuje na nezakonite postupke ili neprimjereno ponašanje policijskog službenika.

Takođe, svaki policijski službenik treba da prijavi neprimjereno ponašanje bilo kojeg policijskog službenika.

Način prijema prestavki

Predstavke se mogu zaprimati u pismenoj formi, usmeno na zapisnik, putem telefona, kao anonimna prijava, elektronskom poštom, ili pismeno može biti predana putem sandučića na žalbe postavljeno za prijem takvih prijava u svim organizacionim jedinicama Ministarstva. Najčešći način podnošenja žalbi građana je putem dežurnih službi u Policijskim stanicama, kada se od strane policijskog službenika sačinjava početni izvještaj o žalbi protiv službenika, a građaninu se izdaje potvrda o žalbi.

Sve žalbe koje nisu direktno zaprimljene u Odsjeku za unutrašnju kontrolu će bez odlaganja biti proslijeđene najkasnije u roku od 24 sata od prijema.

U ovakvim slučajevima, kao i svim slučajevima gdje postoje indicije da je policijski službenik počinio krivično djelo, blagovremeno će se obavijestiti Sektor kriminalističke policije, radi preduzimanja mjera i radnji iz nadležnosti pomenutog Sektora.

Nakon provedenog internog postupka inspektor Odsjeka za unutrašnju kontrolu sačinjava Izvještaj koji dostavlja šefu Odsjeka za unutrašnju kontrolu i načelniku Jedinice za profesionalne standarde na razamatranje i nakon usaglašavanja Izvještaj se putem rukovodioca policijskog organa dostavlja Uredu za pritužbe javnosti na odluku i ocjenjivanje osnovanosti predstavke.

Nakon razmatranja izvještaja Ured za pritužbe javnosti donosi zaključak o osnovanosti predstavke, kao i ocjenu koja može biti: osnovana, neosnovana, bez dovoljno dokaza i oslobađajuća.

Ukoliko je od strane Ureda utvrđeno da se radi o osnovanoj predstavci i da je utvrđeno da je policijski službenik počinio težu povredu službene dužnosti, inspektor iz Odsjeka za unutrašnju kontrolu će u roku od sedam dana dostaviti disciplinskom tužiocu Inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka.

Dalji rad na procesuiranju policijskog službenika je u nadležnosti disciplinskih organa.

112 Koja ovlaštenja policija ima:

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Doprinos Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona unesen u odgovorima na pitanja 113. i 114.

113 u smislu sprječavanja i otkrivanja potencijalnih prijetnji?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U članu 10. Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14) propisana su ovlaštenja policije u cilju sprječavanja potencijalnih prijetnji. Ista se, između ostalog odnose na:

-provjeru i utvrđivanje identiteta osoba,

-pozivanje i obavljanje razgovora,

-privođenje,

-potragu za osobama i stvarima,

-privremeno ograničavanje slobode kretanja,

-izdavanje upozorenja i naredbi,

-privremeno oduzimanje predmeta,

-privremeno korištenje tuđih vozila i komunikacijskih sredstava,

-pregled osoba, stvari i prevoznih sredstava,

-audio i video snimanje na javnim mjestima,

- upotrebu sile,

-obradu ličnih podataka i vođenje evidencija, i

-zaprimanje prijava.

114 u smislu krivične istrage?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U članu 234. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i

8/13), propisana su ovlaštenja policijskih službenika - ovlaštenih službenih lica u smislu krivične istrage:

-prikupljanje potrebne izjave od lica,

-izvršiti potreban pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljage,

-ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja,

-preduzeti potrebne mjere u vezi s utvrđivanjem identiteta lica i predmeta,

-raspisati potragu za licima i stvarima za kojima se traga,

-u prisustvu odgovornog lica pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih preduzeća i ustanova, te obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju,

-kao i preduzeti druge potrebne mjere i radnje.

U skladu sa članom 236. Zakona o krivičnom postupku FBiH, ovlaštena službena osoba, nakon obavještavanja tužitelja, dužna je izvršiti uviđaj i odrediti potrebna vještačenja, osim pregleda, obdukcije i ekshumacije leša.

U smislu radnji dokazivanja, policija, u skladu sa poglavljem VIII - Radnje dokazivanja Zakona o krivičnom postupku FBiH, može:

-izvršiti pretresanje stana, prostorija, pokretnih stvari i lica,

-privremeno oduzeti predmete i imovinu,

-postupati sa sumnjivim stavrima,

-ispitati osumnjičenog,

-saslušati svjedoka.

U smislu posebnih radnji dokazivanja, policija, u skladu sa poglavljem IX - Posebne istražne radnje Zakona o krivičnom postupku FBiH, može izvršiti:

-kontrolu i tehničko snimanje telekomunikacija,

-pristupati kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjavanje podataka,

-kontrolu i tehničko snimanje prostorija,

-tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta, koji stoje u vezi sa njima,

-koristiti prikrivene istražitelje i koristiti informatore,

-simulirano i kontrolisano otkupljivatnje predmete i simulirano davanje mita. i -nadziranje prijevoza i isporuke predmeta krivičnog djela.

115 Koje su nadležnosti različitih snaga (pravne i administrativne, geografska organizacija, saradnja između regija, itd.)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona za obavljanje policijskih poslova su:

- provođenje Ustava kantona, Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine i zakona kantona, Federacije i Bosne i Hercegovine u pitanjima unutrašnjih poslova,

- poslovi i zadaci policije,

-poslovi i zadaci koje Ministarstvu povjeri Ministarstvo Federacije Bosne i Hercegovine,

- osiguranje određenih ličnosti i objekata kantona,

- poslovi i zadaci u vezi sa održavanjem javnih skupova i posjedovanjem i nošenjem oružja i municije.

- vrši stručne upravne poslove i zadatke koji se odnose na zaštitu života i lične sigurnosti ljudi i imovine,

- sprečava i otkriva počinioce krivičnih djela,

- pronalazi, hvata i privodi nadležnim organima počinioce krivičnih djela i prekršaja u slučajevima kada to nije u nadležnosti sudske policije,

- održava javni red i mir na području koje pokriva,

- vrši kriminalističko-tehničke poslove,

- vrši kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima,

- vrši kontrolu prometa eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova,

- pruža pomoć radi otklanjanja posljedica u slučaju opasnosti prouzrokovane elementarnim nepogodama i dr.

Geografska organizacija Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona temelji se na uspostavi lokalnih organizacionih jedinica – Policijskih uprava i Policijskih stanica u općinama i gradu, na području Zeničko-dobojskog kantona.

Šematski prikaz dat je u odgovoru na pitanje broj 109.

116 Kako je policija kadrovski i tehnički opremljena i kako se finansira (kvantitativni pregled kadrova, objekata, opreme, sredstava komunikacijske, hardvera i softvera, itd.) Da li postoji integrirani kompjuterski sistem za vođenje istrage? Da li postoji integrirani kompjuterski kriminalističko-obaveštajni sistem?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona na dan: 31.12.2016. godine bilo je zaposleno 1023 policijskih službenika.

Policija trenutno koristi 14 zgrada za svoje potrebe.

Oprema kojom policija u materijalno-tehničkom smislu raspolaže, uključuje: naoružanje i specijalnu policijsku opremu, vozila, videonadzor, radare i alkometre, opremu za krim. tehniku i KDZ i informatičku opremu.

Po pitanju informatičke opremljenosti Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko - dobojskog kantona raspolaže sa:

-Računarske LAN mreže i mrežna oprema 25 lokacija, radarski sistemi, video nadzorni sistemi na 29 lokacija.

-Serveri, uredski računari, laptopi, tableti.

-SDH WAN/LAN mreža-državna telekomunikaciona radio relejna i informaciona mreža za prenos podataka.

-Ministarstvo raspolaže i sa drugom vrstom komunikacione opreme, opreme za forenziku i policijske tehnike, droga-testera i alkometara, video nadzornih sistema, radarskih sistema i vozila presretača, opreme za specijalanu policijsku jedinicu, vozila i posebnih namjenskih vozila, oružja i druge posebne opreme.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne posjeduje vlastiti integrisani kompjuterizovani sistem istrage i ne posjeduje vlastiti integrisani sistem krivičnih obavještajnih podataka.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona koristi integrisani sistem za vođenje istraga Ministarstva sigurnosti BiH i dopunjava ga vlastitim podacima.

117 Molimo vas da opišete sistem obuke za policijske službenike. Koji objekti i programi za obuku postoje (škole, sadržaj obuke, ciljne grupe, mreže znanja, posebne vještine, ocjena stalnih programa usavršavanja)? Da li je takva obuka obavezna? Koji je prosječan obim obuke, gdje i ko je nudi i u kojim oblastima? Da li je akademija za obuku uspostavila odnose sa Agencijom Evropske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL), Međunarodnom policijskom akademijom (ILEA) ili bilo kojom drugom regionalnom akademijom/institucijom za obuku? Ako jeste, kako se provode radni aranžmani? Koliki je procenat policijskih snaga koje su prošle obuku u posljednjih pet godina i u kojim oblastima?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Način policijske obuke propisan je u poglavlju III Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14)

Pravilnikom o osnovnoj obuci kadeta MUP-a ZDK, broj: 08-01-02-1-7411/07 od 15.11.2007.godine i 08-01-02-1-6472/15 od 15.12.2015.godine

Pravilnikom o stručnom usavršavanju policijskih službenika, broj: 08-01/1-02-1-7626/07 od 27.11.2007.

Protokolom o razumijevanju i saradnji FMUP-a i Kantonalnog MUP-a broj: 08-04/1-34-2-5847-1/15 od 26.11.2015.

Na nivou Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona postoji Odsjek za edukaciju koji realizuje obuke kroz godišnji plan obuka. Obuka i stručno usavršavanje je,

prema odredbama člana 3. stav 3. Pravilnika o stručnom usavršavanju policijskih službenika MUP-a ZE-DO kantona, obavezna za sve policijske službenike.

Osnovna policijska obuka se vrši na Policijskoj akademiji federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova u Sarajevu. Obuka za mlađe inspektore traje 6 mjeseci, od čega je 3 mjeseca teoretske i 3 mjeseca praktične obuke. Obuka za policajce traje 8 mjeseci, od čega je 5 mjeseci teoretske i 3 mjeseca praktične obuke.

Pored navedenog, policijski službenici prolaze kroz različite vidove specijalističkih obuka koje se organizuju sa različitim vladinim i nevladinim organizacijama, kao i obuke u organizaciji Odsjeka za edukaciju.

U cilju pružanja specijalizovane obuke policijskim službenicima, Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona sarađuje sa Policijskom akademijom u Sarajevu, te sa različitim, domaćim i međunarodnim, vladinim i nevladinim organizacijama. Pored toga, dio specijalizovane obuke se organizuje i na internom nivou kroz kontinuiranu obuku, kao i organizovanje povremenih specijalističkih obuka iz oblasti za kojima se ukaže potreba.

Obuka policijskih službenika se vrši iz različitih oblasti policijskog djelovanja kao što su: „Pojavni oblici privrednog kriminala i način njihovog dokazivanja“, „Otkrivanje i procesuiranje korupcije“, „Istrage i procesuiranje predmeta korupcije u javnoj upravi“, „Borba protiv ekonomskog kriminala i izazovi“, „Pravni aspekti u borbi protiv korupcije“, „Međunarodni standardi i uloga sigurnosnog sektora u borbi protiv korupcije“, „Finansijske istrage i oduzimanje nezakonito stečene imovine“, „Korupcija-istraga u javnim nabavkama-obrnuti teret dokazivanja“, „Evropska antikorupciona obuka-opcije i mogućnosti za BiH“, „Istraživanje zločina iz mržnje“, „Specijalistička obuka za operativnog kriminalističkog tehničara“, „Obuka snajperskog tima“, „Obuka alpinističkog tima“, „Obuka u rukovanju dugocijevnim vatrenim oružjem“, „Obuka u zbrinjavanju povreda u taktičkim situacijama“ i dr.

Obuke su ponuđene od strane različitih vladinih i nevladinih organizacija: VSTV, Ministarstvo pravde FBiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Policijska akademija Sarajevo, Policijska akademija Mostar, ICITAP, IPA, TIKA, OSCE, CPRC (Centar za istraživanje politike suprotstavljanja kriminalitetu), DEI (Direkcija za evropske integracije), MEDICA, Sarajevski otvoreni centar, Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Sarajevo, i dr.

Ovo Ministrastvo ne raspolaže podacima da li je akademija za obuku uspostavila odnose sa CEPOL, ILEEA ili drugim regionalnim akademijama i institucijama.

U pobrojanim i drugim oblastima, u proteklih pet godina organizovano je ukupno 227 različitih obuka na kojima je učestvovalo ukupno 969 policijskih službenika, odnosno svaki policijski službenik je prošao neki od vidova obuke.

118 Da li postoji posebno osmišljena obuka za borbu protiv određenih vrsta kriminala? Ako postoji, navedite detalje uključujući dužinu trajanja i da li je ova obuka dio redovnog nastavnog plana i programa?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona se nastavnim planom i programom obuke policijskih službenika planira učešće u obukama za borbu protiv određenih vrsta kriminala i ova vrsta obuke predstavlja dio redovnog nastavnog plana i programa. Dužina trajanja tematske obuke u prosjeku je od dva do pet dana.

119 Postoji li posebna obuka u vezi s međunarodnom policijskom saradnjom?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Na planu obuke u vezi sa međunarodnom policijskom saradnjom, Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona sudjeluje u programu razmjene evropske policije, koji organizuje CEPOL.

U vezi s međunarodnom policijskom saradnjom policijski službenici su učestvovali u različitim obukama u organizaciji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine i to:

- Borba protiv organizovanog međunarodnog kriminala,

- Međunarodna saradnja u krivičnom pravosuđu,

- Međunarodna saradnja u borbi protiv trgovine ljudima,

- Međunarodni standardi i uloga sigurnosnog sektora u borbi protiv korupcije

- Sprovođenje konvencije o policijskoj suradnji zemalja Jugoistočne Evrope,

- Korištenje zajedničkih istražnih timova u borbi protiv trgovine ljudima na zapadnom

Balkanu.

125 Opišite reforme policije koje su sprovedene posljednjih godina. Da li se planiraju dalje reforme?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Posljednjih godina nisu vršene reforme policije, a dalje reforme su uslovljene reformom policije u Bosni i Hercegovini.

126 Da li su dobro uspostavljeni kriteriji za zapošljavanje policajaca i policijskih službenika, da li su transparentni i zasnovani na zaslugama i koja je njihova zakonska osnova? Da li postoji jasan put razvoja karijere? Kako se donose odluke o raspoređivanju zaposlenih u druge sektore ili geografska područja, i na osnovu kojih kriterija? Da li postoji sistem kojim se osigurava moralni integritet novozaposlenih policijskih službenika, kao i redovne provjere zaposlenih u službi?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U članovima od 42. do 54. Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14), propisani su

kriteriji za zapošljavanje policijskih službenika, transparentnost i proces odabira prema postignutim rezultatima testiranja.

Zapošljavanje policijskih službenika obavlja se putem javnog konkursa. Kriteriji za zapošljavanje policijskih službenika su jasno uspostavljeni i sadržani u navedenom Zakonu i Pravilniku o sadržaju, načinu i rasporedu testiranja kandidata u procesu odabira policijskih službenika ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/15), kojim su utvrđeni: sadržaj i način testiranja, kriterije bodovanja za svaki test, tijela koja obavljaju testiranje,

ljekarski pregled, sigurnosne provjere, redosljed aktivnosti u postupku kao i druga pitanja koja su od značaja za provjeru stručne, radne i druge sposobnosti kandidata u procesu odabira.

Policijski službenici svoj početni čin stiču zavisno od nivoa pristupanja policijskom organu, te imaju mogućnost napredovanja u karijeri kao policijski službenici, putem unapređenja policijskih službenika u viši čin u skladu sa članovima od 74. do 79. Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst i Pravilnikom o proceduri za unapređenje policijskih službenika broj 08-01/1-02-1-7625/07 od 21.11.2007. godine.

Raspoređivanje policijskih službenika u druge sektore ili geografska područja vrši se na osnovu internog i eksternog premještaja policijskog službenika propisanih članom 64. i 65. Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona.Odluku donosi policijski komesar, kada je to u interesu policijskog organa.

Novozaposleni policijski službenici prije početka rada na policijskim poslovima, odnosno prije stupanja na dužnost, polažu zakletvu.

Redovne provjere policijskih službenika koje se vrše u okviru Ministarstva obuhvataju:

-sigurnosne provjere-u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH" broj: 54/05 i 12/09),

- unutrašnju kontrolu zakonitosti rada policije vrši Jedinica za profesionalne standarde - Odsjek za unutrašnju kontrolu čija je nadležnost utvrđena Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst.

127 Koji su trenutni i budući prioriteti policije? Koji je metod ocjenjivanja prioriteta?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Trenutni prioriteti rada policije utvrđeni su Akcionim Planom mjera i radnji Uprave policije. Oni su proizašli iz procjene bezbjedonosne situacije na području kantona po svim segmentima i oblastima u cilju insitucionalnog rješavanja bezbjedonosnog stanja i sigurnosti građana i njihove imovine ali i preventivnog djelovanja i preduzimanja mjera u toj oblasti.

Godišnjim planom za 2017. godinu kao prioritetno su utvrđene sljedeće aktivnosti: pratiti stanje na području kantona sa posebnim osvrtom na krivična djela iz oblasti imovinskih delikata, opće sigurnosti ljudi i imovine, te krivična djela protiv života i tijela, obezbjeđenje stabilnog javnog reda i mira, u skladu sa Strategijom za borbu protiv organizovanog kriminaliteta i korupcije 2015-2019 nastavak borbe protiv "koruptivinih krivičnih djela" i poduzimanje aktivnosti na otkrivanju i procesuiranju krivičnih djela iz glave XXXI Krivičnog

zakona FBiH "Podmićivanje" i krivična djela protiv "Službene i druge odgovorne dužnosti", provođenje posebnih istražnih radnji na dokumentovanju krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala, pojačanje aktivnosti na prikupljanju obavještajnih saznanja o licima koja su prijetnja nacionalnoj sigurnosti i eventualnim terorističkim aktivnostima, usavršavanje postojećih naučno-tehničkih metoda i sredstava u cilju otkrivanja tragova sa lica mjesta događaja, osposobljavanje namjenske prostorije za vještačenja eksplozivnih naprava, pojačane kontrole učesnika u saobraćaju, nastavak realizacije projekta "Rad policije u zajednici", nastavak

aktivnosti na kontinuiranoj obuci pripadnika Specijalne policijske jedinice i Jedinice za sprečavanje narušavanja javnog reda i mira u većem obimu.

Strateški okvir planiranih radnji urađen je analizom stanja bezbjednosti u oblasti kriminaliteta, javnog reda i mira i bezbjednosti saobraćaja, te je na taj način utvrđen prioritet na poduzimanju preventivnih i represivnih mjera i radnji radi smanjenja broja krivičnih djela, povećanu otkrivenost izvršilaca krivičnih djela, smanjenje broja prekršaja javnog reda i mira, smanjenje broja saobraćajnih nezgoda i broja smrtno stradalih lica.

128 Da li postoji kodeks policijske etike u svakom policijskom organu? Kako se on primjenjuje?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, Etički kodeks za policijske službenike je u fazi usvajanja.

129 Dostavite detaljne podatke o sistemima inspekcije i unutrašnje kontrole kojima se osigurava pravičnost, transparentnost i odgovornost u sigurnosnim snagama, na svim nivoima, kao i na centralnom nivou i među višim policijskim službenicima.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Jedinica za profesionalne standarde je operativno samostalna, odnosno nezavisna organizaciona jedinica Uprave policije, koja obavlja poslove internih postupaka o neprimjerenom i nepropisnom ponašanju uposlenika (policijskih službenika, državnih službenika i namještenika

u Upravi policije), internih revizija i inspekcija i zaštitu ličnih podataka, kao i razvoj načela i procedura i zaštitu tajnih podataka.

U cilju osiguranja pravičnosti, transparentnosti i odgovornosti u radu unutar ovog Ministarstva, Odsjek za revizije i inspekcije i zaštitu ličnih podataka, aktivno je vršio nenajavljene i najavljene revizije i inspekcije, kojima je bio obuhvaćen cjelokupan proces rada uposlenika u Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, a u tom smislu za uočene nedostake i nepravilnosti, odnosno utvrđene propuste u radu, sačinjavani su Izvještaji sa prijedlogom mjera za otklanjanje istih. Po odobrenju Izvještaja o inspekcijskom nadzoru, organizacionim jedinicama koje su bile predmet nadzora, naložene su konkretne mjere i radnje u cilju otklanjanja nedostataka, nakon čega su od strane službenika Odsjeka za revizije i inspekcije i zaštitu ličnih podataka vršene i reinspekcije, koje su imale zadatak da se neposrednim uvidom utvrdi da li je postupljeno u skladu sa naloženim mjerama i radnjama.

U sklopu inspekcijskih nadzora i revizija, vršena su alkotestiranja uposlenika ovog Ministarstva, inspekcije iz oblasti Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Zeničko-dobojskog kantona, a vezano za zakonito rješavanje predmeta-zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavljanje oružja i municije, kao i pravilnog vođenja evidencija. Pored navedenog, nadzirane su procedure rada radarskih uređaja za mjerenje brzine vozila, s ciljem utvrđivanja zakonitog postupanja policijskih službenika.

Službenici Odsjeka za revizije i inspekcije i zaštitu ličnih podataka vrše nenajavljene inspekcijske nadzore rada timova zaduženih po posebnim Planovima, a pored navedenog i kontrolu rada patrola saobraćajne policije i mobilnih timova za kontrolu učesnika u saobraćaju na magistralnim putevima u Zeničko-dobojskom kantonu.

Također, službenici Odsjeka za revizije i inspekcije i zaštitu ličnih podataka su u saradnji sa Agencijom za zaštitu ličnih podataka, shodno članu 15. Pravilnika o obradi i zaštiti ličnih podataka Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, izvršili inspekcijski nadzor utvrđivanja činjenica i okolnosti pod kojim je od strane službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona izvršen pristup ličnim podacima u evidenciji IDDEEA BiH.

Kada je u pitanju osiguranje pravičnosti, transparentnosti i odgovornosti u radu unutar ovog Ministarstva iz djelokruga rada Odsjeka za unutrašnju kontrolu bitno je napomenuti da je Instrukcijom o radu Odsjeka za unutrašnju kontrolu i Ureda za pritužbe javnosti propisano je da interni postupci moraju biti nepristrasni i prema službeniku i prema građaninu, bez obzira na njihovu rasu, boju kože, religiju, spol, godine, zanimanje, etničku pripadnost, jezik, političko opredjeljenje ili položaj u društvu.

130 Koje aktivnosti je preduzela nadležna služba u okviru policije koja se bavi profesionalnim standardima i zloupotrebom službene dužnosti u policiji? Kakvi su rezultati postignuti (statistički podaci o broju slučajeva, primijenjenim sankcijama, itd.) u posljednjih pet godina?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Jedinica za profesionalne standarde je organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, koja se bavi profesionalnim standardima i zloupotrebom službene dužnosti u policiji.

Tabelarni prikaz zaprimljenih žalbi u proteklih pet godina

		Podnosioci žalbi/kategorije						Status žalbe							
God in	Broj zapr	Građani	Rukovodioc	Anonimn	Pol. slu	Poslužb	Drugi	Osnova		Neosnovan	Bez do	Oslobađajuće	Neformaln	Povlačen	Nenadlež

a	imljenih žalbi		i	a	žbenici podnosioci	en oj du žn ost i	or g a ni	ne žal be		e	vo ljn o do ka za		o razr ješ ene	je žal be	ni
								Te že po vre de	La kš e po vr ed e						
20 12 .	158	103	29	19	5	2	0	9	19	84	9	13	10	0	14
20 13 .	140	94	29	12	4	1	0	10	18	53	18	19	6	1	15
20 14 .	110	68	28	10	1	2	1	14	16	42	12	9	4	2	11
20 15 .	93	71	14	5	1	1	1	8	12	28	16	11	2	4	12
20 16 .	121	93	17	10	0	1	0	7	13	51	2	1	1	1	16

Napomena: U 2016. godini, 17 predstavki koje nisu okončane su u proceduri rada.

131 Postoji li mehanizam civilnog nadzora nad policijom, kojim se, između ostalog, rješavaju slučajevi zloupotrebe službene dužnosti ili nasilja? Da li postoji mehanizam za otkrivanje zloupotrebe javnih ovlasti/vladinih sredstava od strane agencija za provođenje zakona?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

S ciljem civilnog nadzora nad radom policije na području Zeničko-dobojskog kantona uspostavljeni su:

1. Komisija za nadzor rada policije Skupštine Zeničko-dobojskog kantona, u skladu sa članom 35. Poslovnika Skupštine Zeničko-dobojskog kantona – Novi prečišćeni tekst, ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 7/12)

2. Nezavisni odbor za izbor i reviziju Skupštine Zeničko-dobojskog kantona u skladu sa članom 31. Zakona u unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 15/04, 11/05 i 9/09) ,

3. Ured za pritužbe javnosti, u skladu sa Uredbom o Uredu za pritužbe javnosti – Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 12/09 i 11/10).

132 Da li postoje konkretne antikorupcijske mjere kada je policija u pitanju? Da li se garantira nezavisnost, profesionalnost i integritet tokom istrage (i krivičnog gonjenja) u predmetima korupcije?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona donijelo je Akcioni plan za borbu protiv korupcije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godine broj:08-02/2-04-2-1998/16 od 31.03.2016., koji obuhvata konktretne mjere kada je policija u pitanju.

Ministarstvo je, u skladu sa Akcionim planom za borbu protiv korupcije za period 2016.-2020. i Smjernicama Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, sačinilo Plan integriteta broj: 08-02/2-02-1-437-10/16 od 28.12.2016. godine., dokument namijenjen za prevenciju korupcije i za uspostavu kvaliteta rada usklađenog sa važećim pravnim propisima i najvišim načelima etike.

Da, navedenim antikorupcijskim mjerama kada je policija u pitanju osigurana je nezavisnost, profesionalnost i integritet tokom istrage u predmetima korupcije.

Za vođenje istraga po predmetima korupcije zaduženi su policijski službenici Odsjeka za privredni kriminalitet i korupciju, Sektora kriminalističke policije, koji pod nadzorom Kantonalnog tužilaštva Zeničko-dobojskog kantona, poduzimaju mjere i radnje u cilju dokumentovanja krivičnih djela iz ove oblasti, a ukoliko su u vršenju koruptivnih radnji učestvovali policijski službenici, protiv istih se provode interni postupci po službenoj dužnosti, a u istrage se aktivno uključuju policijski službenici Jedinice za profesionalne standarde Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

133 Šta se poduzima na polju sprječavanja kriminala? Kako je to povezano sa modelom procjene prijetnji i utvrđenim prioritetima?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Preduzimaju se preventivne mjere na sprečavanju krimanala u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona -Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 15/04, 11/05 i 9/09) i Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 4/14).

Uočavanje pojavnih oblika kriminaliteta, identifikacija, analiza najefikasnijeg modela u spriječavanju kriminaliteta, odabir najefikasnijih metoda, te primjena radnji dokazivanja koje će za pojedine oblike kriminaliteta dati najbolji rezultat.

Na osnovu procjenjenih prijetnji i identifikovanih prioriteta donosi se godišnji Akcioni plan za rad Uprave policije.

134 Koje mjere su preduzete da bi se osigurala povećana svijest o metodama rada policije u zajednici među agencijama za provođenje zakona ?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Strategiji razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/16) , u Strateškom cilju 3. "Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja", u Mjeri 3.1.3. "Podizanje nivoa sigurnosti građana ZDK", kao jedan od projekata i aktivnosti naveden je nastavak implementacije projekta "Rad policije u zajednici" (Forum o sigurnosti građana, Forum građana povratnika, Dan otvorenih vrata, Policajac u školi).

135 Kakva saradnja postoji s međunarodnim policijskim tijelima za saradnju? Kako je ta saradnja organizirana?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona sarađuje sa međunarodnim policijskim tijelima u pogledu raspisivanja međunarodnih potjernica, objava za osobama i predmetima, provjera osoba, predmeta i dokumenata, dostavu određenih informacija (INTERPOL i EUROPOL). Saradnja je organizovana putem elektronske pošte (depešni sistem), posredstvom Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, te putem elektronske pošte (e-mail) posredstvom Oficira za vezu stranih policija koji su zaduženi za saradnju sa domaćim policijskim organima.

Pored toga postoji i saradnja na polju stručnog usavršavanja policijskih službenika. Uspostavljena je saradnja sa različitim međunarodnim policijskim tijelima za saradnju, kao što su: INTERPOL, EUROPOL, CEPOL, ICITAP, TIKA, OSCE, Evropski centar za sigurnosne studije George C. Marshall. Saradnja se ogleda u učešću naših službenika u različitim projektima navedenih organizacija, kao što su seminari, radionice, različiti projekti u zajednici, izrada različitih podzakonskih akata i slično.

138 Koji informatički alati postoje i koriste se (baze podataka - vlasnik, sadržina, pristup); registri podataka, on-line izvori, itd.)? Opišite kako policijski službenici pristupaju tim alatima. Koji režimi postoje za osiguranje kvaliteta podataka unutar baza podataka i sistema?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Informatički alati koji se koriste su: baze i aplikacije za pristup podacima, registri podataka.

Koriste se u službene svrhe i istim se pristupa po jasno utvrđenim i propisanim procedurama i pravilima za korištenje.

Režimi za osiguranje kvaliteta podataka postoje i to: prvi nivo-korisnički nalog, user name i password, drugi nivo-poseban adresni plan za servere sa bazama podataka, treći nivo-mapiranje fizičko mak adresa računara koji pristupaju bazama, i elektronski logovi pristupa podacima.

139 Kakva komunikacijska oprema se koristi (faks, telefon, radio veze, dojavljivač, pejdžeri, mreže podataka, itd.)? Postoji li neko prekogranično rješenje za radio veze, posebno sa susjednim državama?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Oprema koja se koristi za različite prijenose poruka i informacija je: fax, telefon, radio komunikaciona oprema (analogna i digitalna), te dvije mreže za prijenos kriptografski zaštićenih informacija.

Mreže za prijenos kriptografski zaštićenih informacija (softverski zaštićene u programu PGP) prema Federalnoj upravi policije, Kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Graničnoj policiji, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela, Policiji Brčko Distrikta, policijskim upravama i stanicama:

- SDH mreža, (Sinhrona Digitalna Hijerarhijska) mreža kojom se razmjena podataka

obavlja preko bežičnih linkovskih čvorišta.

- TELIX mreža, (zakupljeni direktni telefonski vodovi umreženi preko telefonskih

modema).

Sa susjednim državama komuniciramo putem Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine.

140 Postoje li sigurni komunikacijski sistemi, kako za internu upotrebu tako i oni koji omogućavaju komunikaciju sa susjednim državama i sa državama članicama nakon pristupanja EU za sigurno i pouzdano razmjenjivanje podatka?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona postoje sigurnosni komunikacijski sistemi za internu upotrebu i to:

- Radio komunikacioni sistem veze, koji funkcioniše na lokalnom (16 lokalnih radio kanala) i kantonalnom nivou (3 radio kanala),

- Telefonski komunikacioni sistemi, koji funkcionišu kao fiksni (direktni PTT brojevi i lokali sa telefonskih centrala) i mobilni telefonski sistemi.

Navedeni sigurnosni komunikacijski sistemi ne omogućavaju komunikaciju sa drugim državama, osim direktne telefonske komunikacije posredstvom telekom operatera.

- VPN tuneli- putem zatvorene virtuelna ethernet-internet mreže.

142 Da li je operativna saradnja između policijskih, poreznih i carinskih službi i jedinica uspostavljena putem uzajamnog pristupa bazama podataka i njihove interoperabilnosti (alternativno, da li postoje prilagođeni sporazumi o razmjeni podataka?)

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Operativna saradnja između policijskih agencija, poreznih i carinskih službi i jedinica je uspostavljena putem uzajamnog pristupa bazama podataka novčanih kazni i prekršaja putem registra novčanih kazni.

143 Postoje li DNK baza podataka, kapaciteti za profiliranje DNK, baza podataka o otiscima prstiju, te općenito dostatna forenzička ekspertiza, uključujući i mogućnost razmjene forenzičkih podataka u međunarodnim istragama?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne posjeduje DNK bazu podataka.

Baza podataka o otiscima prstiju postoji na nivou Bosne i Hercegovine u okviru AFIS programa u koji je uvezano i Ministarstvo.

Ministarstvo radi forenzičke ekspertize iz oblasti hemije, biologije, mehanoskopije, balistike, grafologije i vještačenja mobilnih uređaja.

Postoji mogućnost razmjene forenzičkih podataka u međunarodnim istragama.

144 Da li postoji strategija kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima se mogu koristiti nacionalne ili međunarodne baze podataka (npr. svrha, opseg, saradnici, prava na pristup, pravo na uređivanje, pravo na brisanje informacija)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Nacionalne ili međunarodne baze podataka se mogu koristiti u svrhu razmjene podataka. Opseg - nacionalne baze i međunarodne baze podataka. Prava na pristup regulisana međusobnim sporazumima na državnom nivou, prava na uređivanje, unos i brisanje podataka pripadaju agencijama koje su vlasnici podataka.

145 Navedite detalje o korištenju posebnih istražnih tehnika (vrsta mjera, kapaciteti, odgovorna tijela, uvjeti za korištenje, nadzor nad postupcima, itd.).

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, policijski službenici su osposobljeni za sprovođenje posebne istražne radnje "Nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija" (član 130. tačka a. Zakona o krivičnom postupku FBIH).

Posebne istražne radnje se primjenjuju isključivo na osnovu naredbe nadležnog suda.

146 Koji su modaliteti i uvjeti za saradnju policije sa drugim javnim sigurnosnim tijelima (carinom i sigurnosno-obavještajnim službama)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Saradnja između ovog i drugih Ministarstava uređena je Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst, ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 15/04, 11/05 i 9/09), Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj:35/05) kojim je uređeno pitanje saradnje između organa uprave drugog nivoa vlasti u svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa za te organe uprave, te se međusobni odnosi zasnivaju na ovlastima koje su za te organe uprave utvrđene Ustavom, zakonom i drugim propisima, kao i na saradnji, međusobnom informiranju i dogovaranju.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ostvaruje saradnju policije sa drugim javnim sigurnosnim tijelima kroz razmjenu podataka, učešće u zajedničkim akcijama, potpisivanje sporazuma o razmjeni podataka i zajedničkoj saradnji.

147 Koji statistički podaci postoje (policijske aktivnosti, krivična djela, sprječavanje, osuđujuće presude)? Molimo vas da navedete detalje u vezi sa metodama i kvalitetom tih statističkih podataka. Kako se statistički podaci koriste za kreiranje politike?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona postoji Statistička baza podataka, koja se sastoji od statističkih obrazaca koji sadrže slijedeće podatke: počinjena

krivična djela (KD), prekršaji javnog reda i mira (PR), saobraćajne nezgode, nastradala lica i aktivnosti policije u oblasti saobraćaja (BS obrasci od 1 do 5), kriminalistička tehnika (KT), krađe automobila (KD1), oduzete količine droge (KD2), samoubistva (SM), podaci o oduzetom oružju (OR), podaci o izdatim dozvolama za nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije (OOR), aktivnosti policije (AP), izdata odobrenja za nabavku i prijevoz eksplozivnih materija (ONPEM), požari i eksplozije (PE) i upravni poslovi (UP). U bazu su unose podaci, mjesečno, iz policijskih evidencija sa područja koja su u nadležnostima policijskih stanica i uprava, kao i podaci iz nadležnosti Sektora kriminalističke policije. Baza se koristi za izradu mjesečnih i periodičnih, te godišnjih i višegodišnjih analiza stanja bezbjednosti.

Baza podataka je jedinstvena na području cijele Federacije BiH i postupa se prema „Instrukciji o međusobnom izvještavanju o pojavama u oblasti javne bezbjednosti između Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova i kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova o pitanjima koja su od interesa za bezbjednost Federacije BiH", Broj: 09-1608 od 26.07.2007.godine. Prilikom analiza statističkih podataka ocjenjuje se stanje bezbjednosti u odnosu na prethodni period i na osnovu toga se utvrđuju potrebne aktivnosti policije u narednom periodu.

148 Koje mjere su preduzete za unapređenje efikasnosti policijske saradnje između državnih službi, posebno graničara, policije, carinskih službenika, kao i saradnje sa tužilačkim i sudskim organima?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Mjere koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona preduzelo za unapređenje efikasnosti su potpisani memorandumi, protokoli i sporazumi u organizaciji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine i Uputstvo o postupanju i saradnji ovlaštenih

službenih lica i tužioca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage na području BIH od 27.09.2013.godine.

149 Koje mjere su preduzete za poboljšanje kapaciteta specijalizovanih policijskih službi za istraživanje finansijskog kriminala i uspostavljanje djelotvornog sistema posebnih istražnih tehnika koje se odnose na prekogranični kriminal?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona nema nadležnosti u istragama koje se odnose na istraživanje finansijskog kriminala i prekograničnog kriminala.

150 Kako se osigurava saradnja između aktera (sudija, tužilaca, istražitelja, saradnika, sudske policije, itd.) u krivično-pravnom sistemu kako bi se omogućilo funkcionisanje tog sistema? Da li postoje sporazumi/memorandumi o razumijevanju i kakva je njihova uloga? Navedite primjere.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Saradnja sa sudijama, tužiocima, istražiteljima, administrativnim osobljem, sudskom policijom, i dr, se sprovodi na osnovu Zakona o krivičnom postupku FBiH (" Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) i Uputstva o postupanju i saradnji ovlaštenih službenih lica i tužioca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage na području BIH od 27.09.2013.godine.

151 Da li različiti akteri imaju jasne uloge i odgovornosti? Kako se osigurava da ne dođe do preklapanja nadležnosti? Kako se osigurava efikasna komunikacija između različitih aktera?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Akteri u okviru istrage imaju jasne uloge i odgovornosti u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku i odredbama Uputstva o postupanju i saradnji ovlaštenih službenih lica i tužioca o provođenju radnji dokazivanja u toku istrage na području BIH.

Efikasna komunikacija između različitih aktera u istrazi osigurava se putem održavanja redovnih sastanaka koji se održavaju između rukovodilaca Kantonalnog tužilaštva Zeničko-dobojskog kantona i Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

152 Opišite da li se, i u kojoj mjeri, kriminalistička istraga u Bosni i Hercegovini rukovodi politikom "usmjerenom na imovinu stečenu kriminalom" i koji organi u njoj učestvuju?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Krivična istraga u BiH se rukovodi politikom "usmjerenom na imovinu stečenu kriminalom", i istu provode agencije koje su nadležne za krivično-pravnu zaštitu. Ova politika je regulisana Zakonom o krivičnom postupku FBiH (" Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03,

78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) i Zakonom o oduzimanju imovine stečene krivičnim djelom ("Službene novine FBiH", broj:71/14).

153 Da li postoji zvanična istražna (policijska) politika ili politika krivičnog gonjenja za praćenje prihoda stečenih kriminalom (finansijska istraga)? Ukoliko postoji, na čemu se zasniva?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, ova politika regulisana je Zakonom o krivičnom postupku i Zakonom o oduzimanju imovine stečene krivičnim djelom, a odnosi se na "finansijsku istragu" koju vodi nadležni tužilac.

154 Koliki se prioritet daje istrazi/krivičnom gonjenju finansijskog kriminala u zvaničnoj istražnoj (policijskoj) politici ili politici krivičnog gonjenja?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne postoje prioriteti.

155 Da li su praćenje, zapljena i oduzimanje imovine odvojeni cilj krivične istrage? Da li oni iziskuju dodatno ljudstvo, resurse i/ili vrijeme za istragu?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Praćenje, zapljena i oduzimanje imovine odvojeni su cilj krivične istrage. Ne iziskuju dodatno ljudstvo, resurse i vrijeme za istrage.

156 Da li postoje nacionalni statistički instrumenti za mjerenje stope kriminala i stope riješenih predmeta? Dostavite relevantne statističke podatke za posljednje dvije ili tri godine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona postoji statistička baza

podataka, u koju se unose podaci koji se odnose na kriminalitet. Baza sadrži podatke o broju krivičnih djela, njihovoj rasvijetljenosti, strukturi krivičnih djela, broju počinilaca, broju maloljetnih počinilaca, broju povratnika u činjenju krivičnih djela, itd. Baza podataka je jedinstvena na području Federacije BiH.

Stanje kriminaliteta tokom 2016. godine sa uporednim podacima:

Period	Broj krivičnih djela	Po poznatom počiniocu	Po nepoznatom počiniocu	Rasvijetljenoeno po nepoznatom	Procenat rasvijetljenosti po nepozn	Ukupno rasvijetljeno. KD	Procenat ukupne rasvijetljenosti	Broj prijavljenih lica	Maloljetnici	Povratnici

					atom					
2014. godina	3181	950	2231	1224	54,9%	2174	68,3%	2614	138	1092
2015. godina	3058	853	2205	1191	54%	2044	66,8%	2506	171	1044
2016. godina	2835	859	1976	1038	52,5%	1897	66,9%	2223	98	926

157 Da li postoje pokazatelji učinka ili mjerila za ocjenu kvaliteta policijskih aktivnosti? U nedostatku tih podataka, kako se ocjenjuju rezultati rada policije?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje. Mjesečni izvještaji o radu Uprave policije i stanju bezbjednosti na području Zeničko-dobojskog kantona se dostavljaju skupštinskom tijelu-Nezavisnom odboru za izbor i reviziju, a polugodišnja i godišnja informacija o stanju bezbjednosti na području Zeničko-dobojskog kantona se dostavljaju Vladi Zeničko-dobojskog kantona. Vlada godišnju Informaciju o stanju bezbjednosti usvaja i dostavlja Skupštini Zeničko-dobojskog kantona na razmatranje i usvajanje.

158 Koja su sredstva za napredovanje u karijeri? Kako se ocjenjuju rezultati rada pojedinačnih policijskih službenika?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Na osnovu Poglavlja V, odjeljak B, Zakona o policijskim službenicima-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14), policijski službenici mogu ostvariti napredovanje u karijeri putem instituta unapređenja policijskih službenika u viši čin ako ispuni sve sljedeće uslove:

1. da je za čin u koji bi mogao biti unaprijeđen interno oglašeno slobodno radno mjesto,

2. da se policijski službenik prijavio za slobodno radno mjesto,

3. da policijski službenik ima reporuku komisije za unaprijeđenje

Komisija za unapređenje koju imenuje policijski komesar, utvrđuje da policijski službenik ispunjava sljedeće uslove:

1. da je proveo zakonom propisano vrijeme u predhodnom činu,

2. da je bio ocjenjen ocjenom „dobar“ ili višom ocjenom a svoj rad u posljednje tri godine,

3. da se protiv njega ne vodi krivični postupak, ili da nije izrečena dsciplinska sankcija za težu povredu službene dužnosti ili da nije privremeno udaljen iz policijskog organa,

4. da je uspješno završio interne ispite

5. da mu nije izrečena disciplinska mjera obustavljanje unapređenja u viši čin.

Policijski službenik koji se prijavljuje za unapređenje u čin mlađi inspektor i čin viši inspektor mora imati najmanje završen prvi ciklus visokog obrazovanja 180 ECTS bodova ili VI stepen sručne spreme.

Policijski službenik koji se prijavljuje za unapređenje u čin samostalni inspektor i čin glavni inspektor mora imati najmanje VII stepen stručne spreme ili završen prvi ciklus visokog obrazovanja 240 ECTS bodova.

Policijski službenik koji je postigao izvanredne rezultate i značajno doprinosio povećanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini, te koji je proveo u trenutnom činu najmanje pola vremena propisanog za sticanje višeg čina, može biti posebno unaprijeđen u viši čin na obrazložen prijedlog rukovodioca organizacione jedinice, do čina inspektora. Policijski službenik može na ovakav način biti unaprijeđen najviše dva puta u toku svoje profesionalne karijere.

Pojedinačno ocjenjivanje rada policijskih službenika vrši se jednom godišnje prema poglavlju V, odjeljak C, Zakona o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 4/14) i Pravilniku o ocjeni rada policijskih službenika, broj: 08-01/1-02-2-7410/07 od 15.11.2007.

Policijski službenik ocjenjuje se sljedećim ocjenama:

„ne zadovoljava“, „zadovoljava“, „dobar“, „vrlodobar“ i „odličan“.

Kriteriji za ocjenjivanje policijskih službenika su sljedeći:

1. Ponašanje u radu,

2. Vladanje,

3. Timski rad,

4. Jednake mogućnosti kulturološke različitosti i svijest o zajednici,

5. Komuniciranje,

6. Donošenje odluka, kreativnost i inventivnost,

7. Upravljanje i razvoj ličnosti,

8. Tehničke i profesionalne sposobnosti.

U slučaju da je policijski službenik dobio ocjenu ne zadovoljava, bit će ponovo ocjenjen tri mjeseca nakon godišne ocjene rada, te ukoliko ni nakon toga nije došlo do poboljšanja u radu, policijski službenik može se interno premjestiti ili mu može prestati radni odnos.

159 Koja vrsta informacija se čuva i, ako se čuva, ko ima pristup: a) podacima o osobama koje se traže radi izručenja? b) podacima o strancima kojima je uskraćen ulazak u zemlju? c) podacima o nestalim osobama? d) podacima o osobama koje treba da budu pod policijskom zaštitom radi njihove sopstvene sigurnosti ili da bi se spriječilo ostvarenje prijetnji? e) podacima o svjedocima, osobama pozvanim da se pojave pred sudskim organima i osobama kojima treba da se uruči krivična presuda ili pozivi za javljanje radi odsluženja kazne koja uključuje lišavanje slobode? f) podacima o osobama (ili vozilima koja koriste) za koje postoje jasni dokazi ili, na osnovu cjelokupne procjene, razlozi za pretpostavku da će biti počinjena teška krivična djela? g) podacima o osuđenim osobama (državljanima Bosne i Hercegovine, evropskim građanima, državljanima trećih zemalja)? h) podacima o predmetima (ukradenim, protivpravno prisvojenim ili izgubljenim vozilima, prikolicama, vatrenom oružju, blanko službenim ispravama i izdanim ličnim dokumentima uključujući i one koji su proglašeni nevažećim, brojevima registarskih tablica i saobraćajnih dozvola, novčanicama)? i) krivičnim obavještajnim podacima?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona pohranjuje podatke iz tačaka c), f), g) i h).

Pristup podacima imaju ovlašteni policijski službenici.

Podaci iz tačke c), f), g) i h) pohranjuju se u elektronskim evidencijama i evidencijama u materijalnom obliku.

160 Sa kojim se konkretno krivičnim djelima, posebno djelima organiziranog kriminala i teškim krivičnim djelima, vaša država suočava? Opišite probleme i dostavite raspoložive statističke podatke.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona se suočava sa sljedećim krivičnim djelima:

Struktura krivičnih djela prema KZ BiH :

Red. br.	Naziv krivičnog djela po KZBiH		
		2015. godina	2016. godina
1.	KD protiv čovječnosti i međunarodnog prava čl.171-203 (XVII)	-	1
2.	KD protiv privrede čl.204-216 (XVIII)	4	2
3.	KD protiv korupcije i protiv druge	-	2

	službene dužnosti čl.217-229 (XIX)		
4.	KD povrede autorskih prava čl.242-246 (XXI)	1	-
5.	U K U P N O	5	5

Struktura krivičnih djela prema KZ FBiH i drugim posebnim zakonima

Red. br.	Naziv krivičnih djela po KZFBiH		
		2015. godina	2016. godina
1.	KD protiv ustavnog poretka čl.149-165 (XV)	1	1
2.	KD protiv života i tijela čl.166-176 (XVI)	107	122
3.	KD protiv slobode i prava čovjeka i građanina čl. 177-199 (XVII)	112	136
4.	KD protiv dostojanstva ličnosti i morala čl.203-213 (XIX)	17	14
5.	KD protiv braka porodice i mladeži čl.214-224 (XX)	128	116
6.	KD protiv zdravlja ljudi čl.225-240 (XXI)	192	193
7.	KD protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa čl.241-272 (XXII)	9	13
8.	KD iz oblasti poreza čl.273-278 (XXIII)	-	2
9.	KD protiv radnih odnosa čl.279-285 (XXIV)	2	3
10.	KD protiv imovine čl.286-302 (XXV)	1738	1507
11.	KD protiv okoliša, poljoprivrede i prirodnih dobara čl.303-322 (XXVI)	149	138
12.	KD protiv opće sigurnosti ljudi i imovine čl. 323-331 (XXVII)	78	67
13.	KD protiv sigurnosti i javnog prometa čl.332-337 (XXVIII)	132	117
14.	KD protiv pravosuđa čl.338-357	7	7
15.	KD protiv javnog reda i pravnog prometa čl.358-379 (XXX)	309	314
16.	KD podmićivanja i krivič. djela protiv služb. i druge odgovorne funkcije čl-380-392 (XXXI)	42	43
17.	KD protiv sustava elektronske obrade podataka čl.393-398 (XXXII)	-	1
18.	Ostala KD prema KZFBiH	2	2
19.	KD iz drugih posebnih Zakona (Zakon o nabavlj, držanji i nošenju orušja i minicije, čl.52. i čl.53.)	28	34

20.	U K U P N O	3053	2830

Organizovani kriminal je u nadležnosti Federalne uprave policije, kao i drugih policijskih agencija sa nivoa Bosne i Hercegovine.

161 Naznačite da li postoji dokazana međunarodna dimenzija organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Organizovani kriminal je u nadležnosti Federalne uprave policije, kao i drugih policijskih agencija sa nivoa Bosne i Hercegovine.

165 Naznačite korištenje i djelotvornost finansijskih istraga, uključujući istrage u konkretnim predmetima transnacionalnog organiziranog kriminala, npr. trgovini ljudima, trgovini narkoticima, pranju novca, kibernetičkom kriminalu, krijumčarenju robe (npr. cigareta, vozila i falsifikovane robe), itd.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže informacijama o korištenju i djelotvornosti finansijskih istraga za navedena krivična djela.

166 Da li postoji mogućnost za nastavak istrage prihoda stečenih kriminalom ili, općenito, njegovih finansijskih aspekata, nakon zatvaranja odgovarajuće krivične istrage/nakon osuđujuće presude?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o krivičnom postupku FBIH ("Službene novine FBIH", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) i Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom ("Službene novine FBIH", broj: 71/14), postoji mogućnost za nastavak istrage prihoda stečenih kriminalom ili, općenito, njegovih finansijskih aspekata, nakon zatvaranja odgovarajuće krivične istrage/nakon osuđujuće presude.

167 Da li postoje posebna zakonska ovlaštenja/instrumenti za istragu prihoda/finansijskih aspekata kriminalnih aktivnosti?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona u svom radu postupaju u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku FBiH("Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) i Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj:4/14) kao i Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom ("Službene novine FBIH", broj: 71/14).

168 Da li postoji mogućnost za uključivanje neovisnih stručnjaka (računovođa, finansijskih stručnjaka) kako bi se istražio prihod/finansijski aspekti kriminalnih aktivnosti? Ukoliko postoji, objasnite zakonske i druge parametre pod kojima to može da se učini.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona nema nadležnosti za uključivanje neovisnih stručnjaka (računovođa, finansijskih stručnjaka) za istragu prihoda/finansijskih aspekata kriminalnih aktivnosti.

Mogućnost angažovanja neovisnih stručnjaka za istrage prihoda/finansijskih aspekata kriminalnih aktivnosti je u nadležnosti tužilaštva u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku FBiH("Službene novine FBIH ", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13).

169 Da li postoje specijalizirane jedinice/osobe/organi koji se bave isključivo/uglavnom finansijskim kriminalom i/ili finansijskim istragama unutar i među: a) istražnim organima (policijom, carinom...) . b) organima krivičnog gonjenja c) sudijama uključenim u fazu koja prethodi sudskom postupku d) bilo kojim uključenim organima (molimo vas da to opišete) e) Opišite za svaku vrstu specijalizovane jedinice/organa: f) Sastav g) mjesto u unutrašnjoj strukturi h) nivo stručnosti (vrsta obuke, potrebne diplome) i) misiju/namjenu j) ovlaštenja

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne postoje specijalizovane jedinice i lica koja se bave isključivo finansijskim kriminalom i finansijskim istragama.

170 Za jedinice/osobe/organe osim onih koji su pomenuti u prethodnom pitanju: opišite mjere osposobljavanja (praktične, pravne, jezičke, itd.) posebno posvećene finansijskoj istrazi, uključujući njene međunarodne aspekte.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U saradnji sa domaćim i stranim, vladinim i nevladinim organizacijama, policijski službenici Odsjeka za privredni kriminalitet i korupciju, Sektora kriminalističke policije, Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona učestvuju u različitim vidovima obuke koja je posebno posvećena finansijskim istragama uključujući njene međunarodne aspekte.

Obuke su organizovane na sljedeće teme: „Pojavni oblici privrednog kriminala i način njihovog dokazivanja“, „Otkrivanje i procesuiranje korupcije“, „Istrage i procesuiranje predmeta korupcije u javnoj upravi“, „Borba protiv ekonomskog kriminala i izazovi“, „Pravni aspekti u

borbi protiv korupcije“, „Međunarodni standardi i uloga sigurnosnog sektora u borbi protiv korupcije“, „Finansijske istrage i oduzimanje nezakonito stečene imovine“, „Korupcija-istraga u javnim nabavkama-obrnuti teret dokazivanja“, „Evropska antikorupciona obuka-opcije i mogućnosti za BiH“ i dr.

171 Navedite da li postoje baze podataka i registri koje se odnose na finansijske istrage za sljedeće kategorije: bankovne račune, nekretnine, privredna društva, vozila, plovila. Navedite za svaki registar ili bazu podataka: a) sadržaj baze podataka/registra (vrstu podataka koje sadrži, broj unosa). b) Koji organi imaju pristup bazi podataka/registru na nacionalnom nivou? c) vrstu pristupa bazi podataka/registru (neposredan/posredan, potreba za sudskim odobrenjem, itd.).

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže bazama podataka koje se odnose na finansijske istrage, a kao izvorni organ ima stalni pristup bazi podataka o registrovanim vozilima i dokumentima za registraciju vozila koja sadrži sljedeće podatke:

a)- vrsta zahtjeva (prva registracija, ponovna registracija, promjena vlasništva na vozilu, privremena registracija, izdavanje probnih tablica, produženje važnosti registracije, promjena podataka o vlasniku vozila, promjena podataka o vozilu, odjava vozila, promjena registarskih tablica, izdavanje isprava o vozilu, promjena stikera)

- identifikacioni podaci o vozilu (vrsta, marka, tip, broj šasije, broj motora, registarski broj, broj potvrde o registraciji, broj potvrde o vlasništvu i broj stikera)

- podaci o prvoj registraciji (mjesto, datum i registarska oznaka)

- podaci o vlasniku (jedinstveni matični broj, ime i prezime, mjesto, općina i adresa)

- podaci o osiguranju vozila (osiguravajuće društvo, broj police osiguranja)

- novi podaci o vlasniku vozila (jedinstveni matični broj, ime i prezime, mjesto, općina i adresa, datum prve registracije)

- podaci o nosiocu potvrde o registraciji (jedinstveni matični broj, ime i prezime, mjesto, općina i adresa, datum prve registracije)

- odjava vozila (datum odjave, razlog odjave, prodaja u BiH, prodaja izvan BiH, otpisano, dotrajalo, uništeno)

- promjena registarskih tablica

- izdavanje isprava o vozilu

- promjena stikera

- datum promjene i razlozi promjene.

b)Informaciju o pristupu bazi podataka ima Agencija za identifikacione dokumente, evidencije i razmjenu podataka (IDDEEA).

c) Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ima stalni i neposredni pristup bazi podataka.

176 Kako se rješava kibernetički kriminal? Da li postoji strategija/akcioni plan? Da li postoje specijalizovane jedinice u policiji i tužilaštvu za borbu protiv kibernetičkog kriminala ? Da li je Bosna i Hercegovina potpisala / ratificirala / implementirala konvenciju iz Budimpešte i dodatni protokol? Da li krivični zakon definira kibernetički kriminal, uključujući seksualno zlostavljanje putem interneta? Koji je nivo sankcije za kibernetički kriminal i seksualno zlostavljanje putem interneta? Kakvo je stanje u pogledu kibernetske sigurnosti? Da li postoje kapaciteti za CERT (sprečavanje sigurnosnih računalnih incidenata)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Kibernetički kriminal nije u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

177 Koji su - po redosljedu važnosti - glavni oblici nedozvoljene trgovine (ljudima, narkoticima, cigaretama, vatrenim oružjem, ukradenim vozilima, falsifikovanom robom, falsifikovanim eurima, itd.) i krijumčarenja i koje su posebne strategije - ukoliko ih ima - za borbu protiv njih?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Osnovni oblici ilegalne trgovine po redosljedu važnosti su: trgovina ljudima, trgovina vatrenim oružjem, trgovina narkoticima, trgovina ukradenim vozilima, trgovina cigaretama.

U borbi protiv navedenog, postoje sljedeći strateški dokumenti:

- Akcioni plan suprostavljanja trgovini ljudima u BIH 2016-2019.godina, usvojen 30.12.2015.godine od strane Vijeća ministara BIH;

- Strategija razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godine - Mjera 3.1.2. Unapređenje borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/16);

- Akcioni plan mjera i radnji Uprave policije MUP-a ZE-DO kantona za 2017.godinu, broj: 08-04/5-1-04-2-5-1432/16 od 27.12.2016.godine.

178 Koji je procijenjeni obim i vrijednost različitih kategorija ilegalne trgovine?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima o obimu i vrijednosti različitih kategorija ilegalne trgovine.

181 Koji su organi nadležni za borbu protiv trgovine ljudima? Koliki su njihovi ljudski i finansijski resursi?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Nadležni organi za borbu protiv trgovine ljudima su: tužilaštva, sudovi i policija na svim nivoima.

183 Da li postoji okvir za pružanje informacija o pravima žrtava trgovine ljudima?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, okvir za pružanje informacija o pravima žrtava trgovine ljudima ogleda se kroz primjenu domaćih pravnih normi koje su usklađene sa međunarodnim pravnim aktima. (konvencijama i protokolima) i to:

-Protokol za sprječavanje, zaustavljanje i kažnjavanje trgovine ljudima, naročitio ženama i djecom, kojom se dopunjuje Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminala (Generalna skupština UN-a, 2000.godina);

-Konvencija o pravima djeteta (Generalna skupština UN-a, 1989.godina);

-Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, (Generalna skupština UN-a, 1979.godina).

Na svim nivoima vlasti u BIH, te NVO-a aktivnih u borbi protiv trgovine ljudima, u skladu sa članom 22 Pravila o zaštiti žrtava i svjedoka žrtava trgovine ljudima državljana BIH (Vijeće ministara BIH, 2007.godina), uspostavljeni su regionalni monitoring timovi, koji postupaju u skladu sa Smjernicama o postupanju regionalnih monitoring timova za borbu protiv trgovine ljudima u BIH (Ministarstvo sigurnosti BIH, 2010.godine).

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona je potpisnik Protokola o međusobnoj saradnji institucija i nevladinih organizacija u pružanju podrške žrtvama i žrtvama/svjedocima u slučajevima ratnih zločina, seksualnog nasilja i drugih oblika krivičnih djela, broj: 08-01-02-1-7393 od 19.12.2011.godine.

Na državnom nivou donesena je Strategija za suzbijanje trgovine ljudima, na osnovu koje je sačinjen Akcioni plan suprostavljanja trgovini ljudima u BIH 2016.-2019.godina.

184 Da li vaše službe za provedbu zakona pohađaju posebnu obuku za borbu protiv trgovine ljudima? Opišite institucije koje pružaju takve obuke, agencije koje učestvuju, teme/funkcionalna područja, broj teorijskih i praktičnih sati planiranih za temu trgovine ljudima u okviru zvaničnog nastavnog plana i programa.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona pohađaju posebnu obuku za borbu protiv trgovine ljudima i učestvovali su na obukama iz oblasti:

-„Međunarodna saradnja u borbi protiv trgovine ljudima“ koju je organizovalo Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine i

- „Poboljšanje istražnih kapaciteta za borbu protiv trgovine ljudima i reitegraciju žrtava trgovine ljudima“. u organizaciji USAID-a.

Dužina trajanja ovih obuka je u prosjeku od dva do pet dana.

187 Da li vaše agencije za provedbu zakona imaju posebne jedinice za borbu protiv nedozvoljene trgovine (ljudima, narkoticima, cigaretama, vatrenim oružjem, ukradenim vozilima, itd.)?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona u svom sastavu nema posebne jedinice za borbu protiv nedozvoljene trgovine (ljudima, narkoticima, cigaretama, vatrenim oružjem, ukradenim vozilima).

188 Da li postoji - na osnovu multidisciplinarnog pristupa - bilo koji oblik saradnje između nadležnih tijela za provedbu zakona i drugih agencija koje su uključene u sprečavanje i borbu protiv trgovine ljudima?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, Sporazum o međusobnom pružanju pomoći i operativnoj saradnji između Državne agencije za istrage i zaštitu i Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, broj:08-01/1-02-1-1335/16 od 17.03.2016.godine.

189 Da li vaše zakonodavstvo pokriva pitanja prevare u vezi s kreditnim karticama? Molimo vas da date kratak opis. Koliko slučajeva je prijavljeno svake godine počev od 2005. godine?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Krivičnim zakonom FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14) u članu 257. propisano je krivično djelo "Krivotvorenje kreditnih kartica i ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja".

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona prijave zaprimljene u vezi sa prevarama vezanim za kreditne kartice prosljeđuje na postupanje Federalnom Ministarstvu unutrašnjih poslova.

209 Dostavite informacije o pravnim propisima o vatrenom oružju.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Pravni propisi o vatrenom oružju u Zeničko-dobojskom kantonu su :

-Zakon o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14),

-Pravilnik o smještaju i čuvanju oružja, vođenju evidencije o nabavljenom oružju i municiji, evidencije o prometu oružja i municije i obrascima o sadržaju obrazaca za vođenje tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o programu, načinu i troškovima rada komisije za ocjenu osposobljenosti za pravilno rukovanje, držanje i nošenje vatrenog oružja ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o obrascu i sadržaju obrasca oružnog lista ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija (broj:08-01-02-1-4726/13 od 23.09.2013.godine),

-Pravilnik o obrascu i sadržaju obrasca potvrde koju državni organi, ustanove i pravna lica izdaju licu kome povjere oružje i municiju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o načinu vođenja evidencije o popravljenom i prepravljenom oružju i o obrascima i sadržaju obrazaca za vođenje ove evidencije ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10).

210 Koliko kategorija vatrenog oružja razlikuju vaši pravni propisi? Molimo vas da ih opišete.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Na osnovu Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14), oružje je razvrstano u četiri kategorije, i to:

Oružje kategorije A - oružje čija je nabavka, držanje i nošenje zabranjena:

1) vojni projektili s eksplozivnim punjenjem, lanseri i bacači,

2) automatsko vatreno oružje,

3) vatreno oružje koje je kamuflirano tako da izgleda kao neki drugi predmet,

4) municija sa probojnim, eksplozivnim, obilježavajućim i zapaljivim projektilima, te projektili za takvu municiju,

5) municija za pištolje i revolvere sa projektilom koji ima ekspanzijski učinak i projektili za takvu municiju osim municije za lov ili sportsko streljaštvo za lica kojima je dozvoljeno da koriste to oružje,

6) minsko-eksplozivna sredstva i dijelovi,

7) oružje koje je izrađeno ili prerađeno bez odobrenja za promet oružja, osim mužara ili prangija,

8) poluautomatsko vatreno oružje za civilnu upotrebu, koje po svom autentičnom izgledu odgovara automatskom oružju,

9) oružje bez označene marke, kalibra i fabričkog broja,

10) oružje sa integralnim prigušivačem, prigušivači namjenjeni oružju, dijelovi za prigušivače i ostala posebna oprema za oružje izrađena za posebne namjene,

11) ostalo vatreno oružje koje nije obuhvaćeno kategorijama B, C ili D.

Oružje kategorije B - oružje za čiju je nabavku potrebno odobrenje nadležne policijske stanice.

Na osnovu odobrenja nadležne policijske stanice dozvoljeno je nabavljati sljedeće oružje: poluautomatsko ili repetirajuće kratkocijevno vatreno oružje, kratkocijevno oružje za jedinačnu paljbu, lovačko oružje, poluautomatsko i dugocijevno vatreno oružje s magacinom i ležištem za najviše tri metka, kod kojeg se magacin, odnosno opruga za punjenje može skinuti, odnosno nije sigurno da li je oružje napravljeno tako da se uz obični alat može prepraviti u oružje sa magacinom i ležištem za više od tri metka, repetirajuće i poluautomatsko dugocijevno vatreno oružje s glatkom cijevi ukupne dužine do 60 cm, dugocijevno oružje za jedinačnu paljbu sa jednom ili više užljebljenih cijevi i sa jednom ili više glatkih cijevi, ostalo poluautomstsko dugocijevno oružje, te staro i trofejno oružje.

Oružje kategorije C - (gasno ili plinsko oružje, reprodukcije vatrenog oružja kod kojih se upotrebljava jedinstveni naboj, mužari ili prangije i oružje za uspavljivanje životinja).

Oružje kategorije D - (vazdušno oružje, električni paralizatori, raspršivači-sprejevi za omamljivanje, oružje sa tetivom i hladno oružje).

Unutar ovih kategorija je napravljena razlika između "civlinog" i "vojnog" vatrenog oružja, tako da je kategorijom A obuhvaćeno vojno oružje, a kategorijom B civilno oružje.

211 Da li pravni propisi uključuju konvertibilno alarmno oružje i replike vatrenog oružja kao i deaktivirano oružje koje se može ponovo aktivirati?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14), propisana je definicija vatrenog oružja i njegovih komponenti.

Zakon propisuje tipove vatrenog oružja i njihove individualne osobine u skladu sa kojima je izvršena kategorizacija oružja, u kojoj se ne spominje termin "konvertibilno oružje" i "replika". Zakonom je definisano gasno oružje, oružje za signalizaciju i imitacija oružja.

Gasnim oružjem i oružjem za signalizaciju smatraju se puške, pištolji i revolveri i druge naprave koje pod pritiskom gasova raspršuju razdražljive tvari, odnosno ispaljuju punjenje namijenjeno isključivo izazivanju glasnog pucanja ili ispaljivanja svijetleće signalne zvjezdice. Oružje za signalizaciju su pištolji, revolveri, puške i druge naprave koje pod pritiskom energije barutnog punjenja ispaljuju naboj namijenjen isključivo za izazivanje glasnog pucnja ili ispaljivanje svjetleće signalne zvjezdice.

Imitacije oružja su predmeti koji su vanjskim izgledom slični ili jednaki oružju, ali ih nije moguće upotrijebiti niti prepraviti u vatreno oružje.

U pogledu deaktiviranog oružja Zakonom je određena definicija onesposobljavanja oružja kao onesposobljavanje svih bitnih djelova oružja na način da njihovim uklanjanjem, zamjenom ili izmjenom ne može biti omogućeno njegovo osposobljavanje.

212 Da li pravni propisi propisuju uvjete za izdavanje dozvole, označavanje i registraciju replika vatrenog oružja koje se može preinačiti u vatreno oružje imajući u vidu njihovu konstrukciju ili materijal od kojega su izrađene?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Postojeći zakonski propisi o oružju, na području Zeničko-dobojskog kantona, sadrže samo odredbu kojom je data definicija imitacije oružja kao predmeta koji su vanjskim izgledom slični ili jednaki oružju, ali ih nije moguće upotrijebiti niti prepraviti u vatreno oružje, te obzirom da se ne smatraju oružjem, zakon nije detaljnije uredio uslove za izdavanje dozvole, označavanje i registraciju replika vatrenog oružja.

214 Šta se poduzima kako bi se relevantnom osoblju osigurala specijalizirana obuka u borbi protiv trgovine vatrenim oružjem?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Za policijske službenike Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona nije organizovana obuka iz oblasti borbe protiv trgovine vatrenim oružjem.

222 Koje su mjere poduzete od strane vlasti na utvrđivanju, sprečavanju i onemogućavanju kretanja stranih terorističkih boraca koji putuju u područja sukoba? Molim vas objasnite, uključujući oblast krivičnog prava.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona prikuplja obavještajne podataka, te preduzima druge mjere i radnje u saradnji sa Državnom agencijom za istrage i zaštitu BIH i Federalnom upravom policije, sve u skladu sa Krivičnim zakonom BIH (Službeni glasnik BiH broj: 03/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 08/10, 47/14, 22/15 i 40/15) i Krivičnim zakonom FBIH ("Službene novine FBiH", broj: 03/03, 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14).

223 Da li su razvijeni programi za deradikalizaciju i sprečavanje radikalizacije? Mogu li organi vlasti detaljno opisati aktivnosti poduzete na različitim nivoima uprave i u sektorima u pogledu: a) sprečavanja širenja nasilnih ekstremističkih ideologija i ideja, posebno u kazneno-popravnim ustanovama i javnim školama, b) sprečavanja recidivizma osoba osuđenih za terorističke djela, i c) poticanja resocijalizacije i reintegracije stranih terorističkih boraca i drugih osoba koje su osuđene za krivična djela terorizma. d) pružanja podrške (psihološke podrške, podrške u reintegraciji, ekonomske podrške) članovima porodica stranih terorističkih boraca.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona.

230 Kako je definirana raspodjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u borbi protiv droge? Dostavite informacije o pravnim propisima ili drugim pravilima koja uređuju ovu oblast i njihovoj usklađenosti sa relevantnim međunarodnim konvencijama (uključujući kaznene mjere za krivična djela povezana sa drogom).

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Ministrastvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona postupa u cilju sprečavanja i rasvjetljavanja krivičnih djela iz člana 238. i 239. Krivičnog zakona FBIH ("Službene novine FBiH", broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14) u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku FBIH ("Službene novine FBiH", broj: 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13), Zakonom o spriječavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga BIH ("Službeni glasnik BIH", broj 8/06).

Ministrastvo unutrašnjih poslova unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona u svom radu sarađuje sa drugim nadležnim entitetskim i državnim organima.

235 Opišite administrativno uređenje tijela koja su zadužena za koordinaciju politike za borbu protiv droge i njihove administrativne kapacitete (uključujući i broj zaposlenih).

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U Ze-Do kantonu ne postoji funkcionalno koordinaciono tijelo koje vrši koordinaciju politika zloupotrebe droga. Postojala je komisije za mlade koja je imala ulogu izrade strategije za mlade a u okviru koje se uređivala pitanje prevencije droga.

U Ze-Do kantonu u borbi i sprečavanju zloupotrebe droga učestvuje Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo pravosuđa u okviru krivičnog aspekta. Ministarstvo zdravstva učestvuje u prevenciji, tretmanu i rehabilitaciji bolesti ovisnosti preko Zavoda za bolesti ovisnoati koji je Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona decembra 2005 godine osnovan U skladu sa opštim aktima Zavod svoju javno-zdravstvenu djelatnost obavlja putem organizacionih jedinica, službi i odjeljenja i to:

Osnovne organizacione jedinice obrazuju se za vršenje poslova i zadataka, iz jedne ili više oblasti, iz djelokruga Zavoda.

Osnovne organizacione jedinice Zavoda su:

01. Odjeljenje zajedničkih poslova

02. Služba za ambulantni i stacionarni tretman

02.1. Odjeljenje za ambulantni tretman

02.1.1 Odjel: Ambulanta za alkoholizam

02.2. Odjeljenje za stacionarni tretman-Detoks

03. Odjeljenje za prevenciju i savjetovanje

04. Odjeljenje za rehabilitaciju i resocijalizaciju

04.1. Odjel: Centar za resocijalizaciju.

Struktura kadra u Zavodu (decembar 2016):

Ukupno zaposlenih je 34 od čega je :

- VSS radnika je 11 zaposlenih ili 32,35%,

- VŠ radnika je 2 zaposlena ili 5,88%, (VSS i VS zajedno čine 36,10% zaposlenih.)

- SSS radnika je 21 zaposlena ili 61,76%.

Od toga su:

- zdravstveni radnici 21 zaposlena ili 61,76%

- zdravstveni saradnici 8 zaposlenih ili 23,52%,

- ostali radnici 5 zaposlenih ili 14,70%.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona uspostavljen je Odsjek za posebne namjene koji je nadležan za borbu protiv zloupotreba droga. U Odsjeku radi devet policijskih službenika.

236 Da li postoje zvanični dogovori za osiguranje strateških smjernica i saradnje između organa u borbi protiv droge (npr. međuresorsna grupe za borbu protiv droge)? Koje su glavne mjere koje se primjenjuju? Kako funkcionira koordinacija između službi za provođenje zakona? Da li postoji jasna raspodjela zadataka i koordinacija: a) između organa nadležnih za smanjenje potražnje za drogama? b) između organa uključenih u smanjenje snabdijevanja drogama?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Postoje dogovori i bile su formirane radne grupe za izradu smjernica za opijatsku supstituciju u opštoj populaciji i posebne radne grupe za izdu istih smjernica za ovisnike u zatvorima na nivou Federacije BiH. Smjernice izrađene nisu formalno usvojene. Proces void Ministarstvo civilnih poslova

Postojala je radna grupa za izradu Strategije nadzora nad opojnim drogama, sprečavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u Bosni i Hercegovini za period 2009. do 2013. godine. Istekla. Ne postoji nova.

Saradnja kordinacija i preraspodjela zadataka i nadležnosti definisani su u sljedećim dokumentima: Zakon o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga Bosne i Hercegovine iz 2006

Državna strategija nadzora nad opojnim drogama, sprječavanja i suzbijanja zloupotrebe opojnih droga u Bosni i Hercegovini je usvojena 2009. godine, a važila je do 2013. godine. Iste godine je Vijeće Ministara usvojilo Državni akcioni plan za borbu protiv zloupotebe droga u Bosni i Hercegovini za period 2009.-2013. godine.

Jasne odgovore o nadležnostima i kordinaciji treba dati federalno Ministrstvo pravde.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da u okvirima posebnih zajedničkih kantonalnih tijela za prevenciju maloljetničke delinkvencije, kao i namjenskih edukacijskih programa u našim školama poput "policajac u zajednici", te odobrenih projektnih aktivnosti NVO sektora u našim školama.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Međusobna saradnja i koordinacija između policijskih organa, te saradnja sa nadležnim tužilaštvima, sudovima i drugim službama koje se bave borbom protiv zloupotrebe narkotičkih sredstava, odvija se u skladu sa zakonom i na osnovu zajednički potpisanih sporazuma, memoranduma i planova.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona ima, sa agencijama za sprovođenje zakona, potpisane sljedeće dokumente:

- Sporazum o međusobnom pružanju pomoći i operativnoj saradnji između Državne agencije za istrage i zaštitu i Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona,

- Instrukciju o postupanju policije u spriječavanju, otkrivanju i istraživanju krivičnih djela iz nadležnosti Federalne uprave policije, kojom su propisana prava i obaveze Federalne uprave policije i kantonalnih Ministarstava,

- Uputsvo o postupanju i saradnji ovlaštenih službenih lica i tužioca u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage, kojim je obuhvaćena zajednička borba protiv kriminala, te međusobna saradnja i izvještavanje.

U smislu prevencije ostvaruje se saradnja sa Kantonalnim zavodom za borbu protiv bolesti ovisnosti, Centrom za mentalno zdravlje, nevladinim organizacijama, "komunama" i sl.

Raspodjela nadležnosti definisana je na način da je svaki nivo vlasti odgovoran za pojedinu oblast koja je precizirana važećim zakonskim propisima, Krivičnim zakonom BIH, Krivičnim zakonom FBIH, Zakonom o krivičnom postupku BIH, Zakonom o krivičnom postupku FBIH, Zakonom o spriječavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga BIH.

Koordinacija među organima za sprovođenje zakona je na zadovoljavajućem nivou.

242 Da li postoje adekvatni i dostatni administrativni kapaciteti za borbu protiv kriminala koji je povezan sa drogom?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U borbi protiv zloupotrebe opojnih droga neophodno je unapređenje kapaciteta i usavršavanje policijskih službenika.

245 Da li organi vlasti koriste sistematske procjene rizika? U kojoj mjeri se one oslanjaju na finansijske istrage i kontrolisane isporuke?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu unutrašnjih poslova Zeničkog-dobojskog kantona ne koriste se sistemske procjene rizika.

246 Koje su mjere preduzete u pogledu smanjenja potražnje za narkoticima?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U Ze-Do kantonu poduzete su sljedeće mjere:

- Uvođenje supstitucionog programa, (metadonski i suboxonski program) na području cijelog Ze-Do kantona,

-Provođenje sistemskih preventivnih mjera (edukacija u osnovnim i srednjim školama, vjerskim zajednicama, edukacija učenika, vršnjačka edukacija, edukacija vjeća učenika i roditelja)

-provođenje javnih kampanjau pogledu štetnosti zloupotrebe narkotika

-Izrada i distribucija propagandnogh materijala (brošure letci)

-Aktivno učešće u printanim i elektronskim medijima na temu štetnosti narkotika u cilju smanjenja potražnje.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da na način opisan u odgovoru na prethodna pitanja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

U okviru preventivnih aktivnosti ostvaruje se saradnja sa nadležnim organima zdravstvene i socijalne zaštite, obrazovanja, kazneno-popravnih institucija i sl. Uspostavljena je saradnja sa institucijama koje se bave liječenjem bolesti ovisnosti.

247 Koje vrste programa postoje za sprječavanje i smanjenje zdravstvenih problema zbog zavisnost od narkotika (npr. metadonski programi, razmjena igala, itd.) i kako su ti programi uređeni?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou Ze-Do kantona u cilju sprečavanja i smanjenja problema ovisnosti provodi se:

- Institucionalni supstitucioni metadonski i suboxonski program, - redovna testiranja na psihoaktivne supstance, testiranje na zarazne bolesti (HIV, Hepatitis, AIDS)

- Harm reduction razmjena igala koji se provodi u okviru UNDP global found-a u BiH a u ZDK ga provodi NVO Margina.

Supstitucionalni program (metadonski i suboxonski) uređen je institucionalno, provodi ga JZU Zavod za bolesti ovisnosti na cijelom prostoru Ze-Do kantona (12 općina). Provodi se na principima dobrovoljnosti i provođenju mjera obaveznog liječenja.

Harm reduction program se provodi u okviru NVO u vidu dobrovoljne razmjene igala

248 Da li se preuzimaju mjere za bolje shvatanje problema sa drogom?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Zavod vrši kontinuirana istraživanja prisustva i zloupotrebe psihoaktivnih supstanci među djecom, mladima i odraslim osobama a u cilju shvatanja uzroka zloupotrebe droga. Na osnovu toga vrše se predavanja i publicira se propagandni materijal

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da na način opisan u odgovoru na prethodna pitanja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Da, putem edukativnih programa i kampanja koje se kontinuirano provode u saradnji sa zdravstvenim i obrazovnim instutucijama, kao i nevladinim organizacijama, međunarodnim institucijama i medijima.

249 Da li preuzimaju mjere za poboljšanje koordinacije, saradnje i podizanja nivoa društvene svijesti o problemu sa drogom?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Da, Zavod sarađuje sa nizom vladinih i nevladinih organizacija i zajednički realizuju programe prevencije u cilju podizanja društvene svjesti o problem sa drogom, saradnja se ostvaruje sa ministarstvom za rad i socijalnu politiku, ministarstvom obrazovanja predagoškim zavodom, medijima, terapijskim zajednicama

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da na način opisan u odgovoru na prethodna pitanja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Preduzimaju se mjere za poboljšanje koordinacije, saradnje i podizanja nivoa društvene svijesti organizovanjem međuresornih radnih grupa u skladu sa strateškim opredjeljenjima u ovoj oblasti.

Poglavlje 25: Nauka i istraživanje

1 Na koji način je utvrđena podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti u oblasti istraživanja i inovacija? Opišite institucionalni okvir, sa osvrtom na ulogu i nadležnosti ministarstava, agencija za finansiranje, nacionalnih odbora, parlamentarnih odbora i regionalnih organa vlasti.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nadležnosti su propisane Ustavom BiH, Ustavom Federacije BiH, i ustavima kantona, Statutom Brčko Distrikta, prema kojima su utvrđene isključive nadležnosti.

Sve nadležnosti u oblasti istraživanja i inovacija, na teritoriji Zeničko dobojskog kantona, su u nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva za obrazovanje, nauku, sport i kulturu.

2 Postoje li savjetodavni odbori koji se bave pitanjima razvoja i provođenja politike istraživanja i inovacija? Da li postoje neka tijela koja uključuju privatni sektor?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje savjetodavni odbori koji se bave pitanjima razvoja i provođenja politike istraživanja i inovacija. Ne postoje nikakva tijela koja uključuju privatni sektor.

4 Da li postoji cijelodržavna strategija istraživanja i inovacija? Navedite prioritete, prioritetne sektore, ciljeve, ciljne skupine, i instrumente za podršku istraživanju i inovacijama.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji cijelodržavna strategija istraživanja i inovacija niti Strategija istraživanja i inovacija u Zeničko-dobojskom kantonu.

5 Na koji način je organizovan sistem istraživanja i inovacija? Da li postoji centralni registar istraživačkih institucija i ustanova u Bosni i Hercegovini? Navedite sljedeće: a) vrstu i broj istraživačkih ustanova (visokoškolske ustanove, državni istraživački centri, vojni istraživački centri, akademije, privatne fondacije, istraživački centri državne ili privatne industrije); b) centre izvrsnosti, istraživačke infrastrukture; c) vrste istraživačkih djelatnosti (javne ili privatne, civilne ili vojne, institucionalne ili po ugovoru, primjenjene ili osnovne); d) koji su glavni rezultati istraživanja za prioritetne oblasti? Da li postoje pokazatelji naučne i tehnološke produktivnosti? Navedite broj naučnih publikacija (u ISC ili nekoj drugoj bibliometrijskoj bazi podataka), broj patenata ili licenci, broj istraživačkih ugovora ili bilo koji drugi relevantan pokazatelj količine naučnih i tehnoloških ostvarenja; e) kako su institucije koje promovišu inovacije u istraživanju i tehnološkom razvoju u industriji organizovane? Navedite podatke o tehnološkim centrima, centrima Zajednice za prenošenje inovacija, naučnim i istraživačkim parkovima, te agencijama za prenos tehnologije.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Istraživanje i tehnološki razvoj su organizirani u okviru visokoškolskih institucija. Centralni registar istraživačkih institucija ne postoji.

Sisem istraživanja i inovacija je organiziran u okviru visokoškolskih institucija i samostalnih ustanova.

Ne postoji centralni registar istraživačkih institucija i ustanova u Zeničko-dobojskom kantonu.

a) U okviru Javne ustanove Univerzitet u Zenici, kao organizaciona jedinica, je Metalurški institut "Kemal Kapetanović".

„Institut za privredni inženjering“ Zenica je privatna firma za istraživanje i eksperimentalni razvoj, planiranje i projektovanje, konsalting i edukaciju.

Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica je stručna ustanova u oblasti zaštite ljudi i životinja, koja ima povjerenje stanovništva i koja je u stanju identifikovati i zadovoljiti potrebe svojih korisnika iz oblasti zaštite i unapređenja zdravlja, kroz visokostručnu specijalističku djelatnost oslonjenu na najnovija saznanja i mogućnosti savremene dijagnostičke tehnologije.

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje vojni istraživački centri, akademije niti privatne fondacije.

b) U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje centri izvrsnosti. Postojeća istraživačka infrastruktura je dosta zastarila osim nove opreme za praćenje aerozagađenja u Metalurškom institutu "Kemal Kapetanović".

c) Većina ustanova su javne. Ne postoje vojne, po ugovoru, primjenjene niti osnovne vrste istraživačkih djelatnosti.

d) Ne postoje pokazatelji naučne i tehnološke produktivnosti. Sistemski se ne prate rezultati istraživanja.

e) kako su institucije koje promovišu inovacije u istraživanju i tehnološkom razvoju u industriji organizovane? Ne postoje podaci o tehnološkim centrima, centrima Zajednice za prenošenje inovacija, naučnim i istraživačkim parkovima, te agencijama za prenos tehnologija.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

6 Da li postoje neke aktivnosti koje se odnose na nauku u društvu i naučno utemeljeno upravljanje?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje aktivnosti koje se odnose na nauku u društvu i naučno utemeljeno upravljanje?

7 Na koji način je osigurano poštivanje etičkih standarda: da li postoje propisi koji regulištu kodeks etike u nauci? Da li postoje programi za finansiranje istraživanja ili promovisanja etičkog, pravnog i socijalnog aspekta nauke?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje propisi koji regulištu kodeks etike u nauci. Ne postoje programi za finansiranje istraživanja ili promovisanja etičkog, pravnog i socijalnog aspekta nauke.

8 Opišite postupak i procedure putem kojih se naučna saznanja ugrađuju u proces donošenja strateških politika djelovanja u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje propisane procedure putem kojih se naučna saznanja ugrađuju u proces donošenja strateških politika djelovanja u Zeničko-dobojskom kantonu.

9 Na koji način se vrši dodjela javnih sredstava: navedite metod i kriterije za raspodjelu sredstava, naučnih prioriteta, sektorskih prioriteta, regionalnih prioriteta, istraživanja u privatnom u odnosu na javni sektor? Koje je učešće osnovnog sistema finansiranja iz budžeta u odnosu na vanjsko konkurentsko finansiranje istraživačkih institucije iz javnih izvora? Da li postoje poreske olakšice za podsticanje nauke i istraživanja u privatnom sektoru? Da li pravila učešća u okvirnim programima EFEU-a imaju ikakav uticaj na osmišljavanje nacionalnih konkurentskih instrumenata finansiranja koji za cilj imaju istraživačke institucije?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Dodjela javnih sredstava za naučnoistraživačku djelatnost vrši se putem transfera, na osnovu Zaključka Vlade Zeničko-dobojskog kantona, za koji se raspisuje konkurs. Kriterije za raspodjelu ovih sredstava su:

1. Organiziranje naučnih skupova na području Zeničko-dobojskog kantona

o da je registrirano za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti na području Zeničko-dobojskog kantona,

o da ima sjedište na području Zeničko-dobojskog kantona

2. Učešće naučnih radnika i studenata na naučnim skupovima u zemlji i inostranstvu

o da su državljani Bosne i Hercegovine,

o osobe s prebivalištem na području Zeničko-dobojskog kantona,

3. Izdavanje univerzitetskih udžbenika na visokoškolskim ustanovama na području Zeničko-dobojskog kantona

o da univerzitetski udžbenik izdaje visokoškolska ustanova na području Zeničko-dobojskog kantona.

4. Dodjela sredstava za sufinansiranje troškova odbrane doktorskog rada (predbolonjski studij)

o državljani Bosne i Hercegovine,

o kandidati s prebivalištem na području Zeničko-dobojskog kantona,

o kandidati koji su odbranili doktorski rad u tekućoj budžetskoj godini

Pored ovoga Budžet Zeničko-dobojskog kantona sadrži sredstva koja se dodjeljuju Univerzitetu u Zenici u kojima je dio sredstava namjenjen za naučnoistraživački rad.

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje istraživanja u privatnom sektoru.

Učešće osnovnog sistema finansiranja iz budžeta u odnosu na vanjsko konkurentsko finansiranje istraživačkih institucija iz javnih izvora je jako bitno i veće je u odnosu na vanjsko konkurentsko finansiranje.

Ne postoje poreske olakšice za podsticanje nauke i istraživanja u privatnom sektoru.

Pravila učešća u okvirnim programima EFEU-a (Efficient Energy Use) nemaju bitan uticaj na osmišljavanje kantonalnih konkurentskih instrumenata finansiranja koji za cilj imaju istraživačke institucije.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima za odgovor na navedeno pitanje.

10 Kako se vrši ocjena istraživanja koje finansira država: odabir ocjenjivača? Koji su kriteriji za finansiranje? Da li se prati (statistika) i/ili kontroliše trošenje javnih sredstava?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne vrši se ocjena istraživanja koje finansira Zeničko-dobojski kanton. Kriteriji za finansiranje su različiti od projekta do projekta i objavljuju se u javnom pozivu ako su u pitanju pojedinačni projekti. Ako su u pitanju naučnoistraživačke institucije Skupština Zeničko-dobojskog kantona donosi odluku o finansiranju. Kontrola trošenje javnih sredstava je sastavni dio izvještaja o završetku projekta ili izvještaja o radu naučnoistraživačke institucije.

12 Koliko često se organizuju informativni dani? Da li postoje neke posebne mjere za podsticanje saradnje u oblasti istraživanja u okviru programa Horizon 2020?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Informativni dani se organiziraju jednom godišnje na Univerzitetu u Zenici pod nazivom "Otvorena vrata".

Ne postoje posebne mjere za podsticanje saradnje u oblasti istraživanja u okviru programa Horizon 2020.

19 Koje mjere su preduzete kako bi se poboljšao kvalitet javnih istraživanja? Da li se finansiranje javnih istraživanja zasniva na ostvarenjima? Da li Bosna i Hercegovina primjenjuje međunarodnu strukovnu reviziju kod dodjele sredstava za projekte?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu nisu preduzete nikakve mjere kako bi se poboljšao kvalitet javnih istraživanja.

Finansiranje javnih istraživanja zasniva se na ostvarenjima.

Da, Zeničko-dobojski kanton primjenjuje međunarodnu strukovnu reviziju kod dodjele sredstava za projekte.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima potrebnim za odgovor na ovo pitanje.

20 Koje mjere su preduzete za unapređenje javno-privatne saradnje?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Za sada ne postoje mjere za unapređenje javno-privatne saradnje.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

21 Koje mjere su preduzete na unapređenju poslovnog okruženja kojim se podstiču privatna ulaganja u istraživanje i razvoj? Postoje li mjere da se olakša pristup tzv. rizičnom kapitalu?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nisu preduzete nikakve mjere na unapređenju poslovnog okruženja kojim se podstiču privatna ulaganja u istraživanje i razvoj.

Ne postoje mjere da se olakša pristup tzv. rizičnom kapitalu?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

22 Postoje li garancije javnog sektora koje su na raspolaganju bankama i nebankarskim kreditnim institucijama kojim se one podstiču na kreditiranje malih i srednjih preduzeća?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko dobojskom kantonu aktivan je Kreditno-garancijski fond (KGF) Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Isti predstavlja uspješan instrument usmjerenog ekonomskog razvoja putem kojeg se privrednim društvima osigurava lakši i jefitiniji pristup kapitalu. Pozajmljena sredstva se daju pod povoljnijim uslovima i uz nižu kamatnu stopu. Istovremeno dolazi do jačanja privatnog poduzetništva, odnosno privrednog razvoja, jačanja finansijskog sektora i do kvalitetnog i sigurnog investiranja.

Stručna služba za razvoj i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona

Da, malim i srednjim preduzećima registrovanim na području Zeničko-dobojskog kantona na raspolaganju je Kreditno-garancijski fond (KGF) Vlade Zeničko-dobojskog kantona. Isti predstavlja uspješan instrument usmjerenog ekonomskog razvoja putem kojeg se privrednim društvima osigurava lakši i jefitiniji pristup kapitalu. Pozajmljena sredstva se daju pod povoljnijim uslovima i uz nižu kamatnu stopu. Istovremeno dolazi do jačanja privatnog poduzetništva, odnosno privrednog razvoja, jačanja finansijskog sektora i do kvalitetnog i sigurnog investiranja.

KGF je postao operativan početkom 2008. godine. Ukupno raspoloživi novčani fond za plasman kredita iznosi 1,5 milion KM. KGF funkcioniše sa revolving mehanizmom. Maksimalni iznos kredita je 100.000,00 KM i odobrava se na period od 4 godine u koji je uključen grejs period u trajanju od 24 mjeseca. Visina kamatne stope na odobrene kredite iznosi 6 mjeseci Euribor + 2,5%, te trenutno iznosi 2,359%.

Iz KGF-a je do sada plasirano 26 kredita u ukupnom iznosu od 2.220.000,00 KM. Visina pojedinačnih kredita varirala je od 40.000,00 do 100.000,00 KM. Efekti KGF-a su vrlo značajni. Prema podacima prikupljenim iz kreditnih zahtjeva privrednih subjekata kojima su odobreni krediti, zahvaljujući KGF-u došlo je do otvaranja 79 novih radnih mjesta i pomoglo se zadržavanju 815 postojećih radnih mjesta (ukupno 894 radna mjesta).

23 Da li su kontragarancije javnog sektora na raspolaganju jamstvenim institucijama?

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Pitanje garancija je uređeno Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16).

24 Kako je organizovano pružanje usluga u oblasti naučnog i tehnološkog razvoja u industriji?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na čisto komercijalnoj usluzi.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

25 Kakvi su finansijski ili drugi podsticaji za ulaganja države i privatne industrije u istraživanje i tehnološki razvoj? Kakva je djelotvornost ovih podsticaja?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nisu preduzete nikakve mjere na unapređenju poslovnog okruženja kojim se podstiču privatna ulaganja u istraživanje i razvoj.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

26 Navedite koji procenat ukupne radne snage čine naučni radnici? Koje mjere vaša zemlja preduzima da obezbijedi dovoljan broj kvalifikovanih istraživača? Na koji način se osiguravaju kapacitiranost ljudskim resursima? Da li postoje bilo kakve posebne mjere za žene u nauci? Da li postoji akcioni plan da se poveća broj naučnih radnika u zemlji? Koje se mjere sprovode kako bi se mladi ljudi privukli studijama nauka? Da li se radi identifikovanje (mapiranje) naučnih kadrova u inostranstvu (dijaspora)? Koje aktivnosti Bosna i Hercegovina preduzima kako bi osigurala mobilnost istraživača (geografska, intersektorska i interdisciplinarna)? Kakva je procedura dobijanja viza za strane naučnike?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ovo ministarstvo ne raspolaže s podacima koji procenat ukupne radne snage čine naučni radnici.

Ne postoje neke posebne mjere koje se preduzimaju da seobezbijedi dovoljan broj kvalifikovanih istraživača. Uobičajeno je to opredjeljenje samih ljudi.

Ne postoji neki poseban načinda se osiguravaju kapacitiranost ljudskim resursima.

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje bilo kakve posebne mjere za žene u nauci?

U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoji akcioni plan da se poveća broj naučnih radnika.

Identifikovanje (mapiranje) naučnih kadrova u inostranstvu (dijaspora) provodi Univerzitet u Zenici kreiranjem alumni baze podataka svojih studenata.

Kako bi se osigurala mobilnost istraživača (geografska, intersektorska i interdisciplinarna) članice Univerziteta u Zenici učestvuju u mnogim projektima EU.

Kakva je procedura dobijanja viza za strane naučnike?

27 Ako postoji problem odliva stručnjaka za istraživanje i tehnološki razvoj iz vaše zemlje, kakva je eventualna vladina politika za rješavanje tog problema? Postoje li podaci o tome koliko je bosanskohercegovačkih istraživača u inostranstvu i gdje?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Vlada Zeničko-dobojskog Kantona nema nikakvu politiku za smanjenja odliva stručnjaka za istraživanje i tehnološki razvoj.

Ne postoje podaci o tome koliko je bosanskohercegovačkih istraživača u inostranstvu i gdje.

28 Kako su organizovani programi stalnog stručnog usavršavanja (npr. organizacije koje ga provode, ciljne grupe, postojeći programi)? Kako se finansiraju mladi istraživači, stipendijama ili na osnovu ugovora o radu?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije sistemski organizovano stručno usavršavanje niti finansiranje mladih istraživača. Mladi istraživači se finansiraju stipendijama.

30 Da li Bosna i Hercegovina ima posebne istraživačke programe i fondove za ugalj i čelik?

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

31 Da li Bosna i Hercegovina ima posebne mjere koje se tiču istraživanja hrane, poljoprivrede i biotehnologija, te mjere koje obezbjeđuju adekvatnu upotrebu biotehnologija? Da li postoji neki akcioni plan?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton nema posebne mjere koje se tiču istraživanja hrane, poljoprivrede i biotehnologija, te mjere koje obezbjeđuju adekvatnu upotrebu biotehnologija.

Ne postoji akcioni plan.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U cilju provođenja predmetnih istraživanja, u ZDK je osnovan Institut za zdravlje i sigurnost hrane koji objedinjava zavod za javno zdravstvo i veterinarski zavod, te će djelovati na principima «jedno zdravlje» «One Health». Institut je osnovan Zakonom o osnivanju Instituta za zdavlje i sigurnost hrane Zenica. (Službene novine ZDK broj 05/15), a na inicijativu ministarstva zdravstva i ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ZDK.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo nema posebne mjere koje se odnose na istraživanje hrane poljoprivrede i biotehnologija, te mjere koje osiguravaju adekvatnu upotrebu biotehnologija.

Akcioni plan nije planiran.

33 Da li Bosna i Hercegovina ima ili da li planira ciljane aktivnosti ili posebne programe za podsticaj konkurentnosti kroz industrijski razvoj na posebne teme kao što je npr. čisto nebo? Inovativni lijekovi? Energetska efikasnost? Da li postoje primjeri partnerstva javnog i privatnog sektora u oblasti istraživanja u Bosni i Hercegovini?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton obezbjeđuje sredstva putem međunarodnih organizacija i kreditnim zaduženjem za energetske audite i provođenje energetskih audita u javnim ustanovama Kantona (škole, fakulteti, studentski dom, bolnice i sl.).

Ne postoje primjeri partnerstva javnog i privatnog sektora u oblasti istraživanja u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

36 Koja su glavna sredstva za podršku/provođenje međunarodne saradnje u oblasti nauke i tehnologije (npr. otvorenost nacionalnih istraživačkih programa za strane učesnike, uključujući i finansiranje stranih učesnika; posebni instrumenti podrške; bilateralni dijalozi/sporazumi u oblasti nauke i tehnologije itd.)? Navedite sve međunarodne ugovor i/ili pravno neobavezujuće instrumente u oblasti nauke i tehnologije.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje namjenska sredstva za podršku/provođenje međunarodne saradnje u oblasti nauke i tehnologije.

Poglavlje 26: Obrazovanje i kultura

1 Na koji način je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti i koji organi su nadležni za obrazovanje u Bosni i Hercegovini?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nadležnosti su propisane Ustavom BiH, Ustavom Federacije BiH, i ustavima kantona, Statutom Brčko Distrikta, prema kojima su utvrđene isključive nadležnosti - ovlaštenja nad obrazovanjem na Entitetu RS, Brčko Distriktu, kantonima u F BiH, kao i lokalnim zajednicama nad predškolskim i osnovnim obrazovanjem, kao i općinama na koje su prenesene nadležnosti kantona nad osnovnim i srednjim obrazovanjem (Žepče i Usora u ZDK).

Organizacija obrazovanja u Bosni i Hercegovini je utemeljena na ustavnom uređenju. Ustav BiH definiše Bosnu i Hercegovinu kao državu koja se sastoji od dva entiteta: Federacija Bosne

i Hercegovine, Republika Srpska i Brčko Distrikta kao posebne administrativne jedinice. Entitet Federacija Bosne i Hercegovine se sastoji od deset kantona.

Pored državnog, entitetskog i kantonalnog nivoa vlasti, kao jedinice lokalne samouprave postoje gradovi i općine.

Prema navedenom, oblast obrazovanja je u nadležnosti entiteta Republika Srpska, deset kantona u Federaciji BiH i Brčko Distrikta BiH.

Na nivou entiteta Federacija BiH postoji Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke koje ima koordinacijsku ulogu nad kantonalnim ministarstvima obrazovanja. Ovo ministarstvo ima budžet za obrazovanje i koristi ga uglavnom za osiguranje prava na obrazovanje.

Svaka od dvanaest navedenih administrativnih cjelina ima svoje ministarstvo obrazovanja, zakone za oblast obrazovanja, budžete za obrazovanje, utvrđuje obrazovnu politiku i ima sva prava i obaveze koje proizilaze iz mandata nadležne obrazovne vlasti, odgovorne za organizaciju i funkcionisanje obrazovanja na svom području odgovornosti.

Na nivou države Bosne i Hercegovine od 2003. godine Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je dobilo nadležnost u „koordiniranju aktivnosti, usklađivanju planova entitetskih tijela vlasti i definisanju strategije na međunarodnom planu u području obrazovanja“. U skladu sa svojom koordinacijskom ulogom, ovo ministarstvo nema uspostavljen sistem finansiranja nekog opredijeljenog vida obrazovnih djelatnosti. Ministarstvo civilnih poslova BiH je u skladu sa svojim nadležnostima od 2003. godine do danas bilo inicijator usvajanja četiri okvirna zakona iz oblasti obrazovanja na državnom nivou, a niži nivoi vlasti imaju obavezu usaglasiti svoje zakone sa državnim. Svaki zakonski tekst je prije slanja u proceduru usvajanja morao dobiti saglasnosti svih 13 ministarstava obrazovanja (deset kantonalnih, dva entitetska i ministarstvo Brčko Distrikta BiH).

Na nivou države Bosne i Hercegovine su uspostavljene tri agencije za obrazovanje na državnom nivou: Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta; Agencija za

predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Centar za informisanje i priznavanje dokumenata u oblasti visokog obrazovanja.

Kao najviša savjetodavna tijela za oblast obrazovanja, u proteklom periodu su uspostavljene: Rektorska konferencija BiH, Konferencija ministara obrazovanja u BiH i Savjet za opće obrazovanje u BiH.

Unutar navedene organizacije obrazovanja, nužno je spomenuti bitne institucije koje čine strukturu obrazovnog sektora u kantonima, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu BiH. Djeluje osam pedagoških zavoda: jedan u Republici Srpskoj, dva u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i po jedan u Sarajevu, Tuzli, Zenici, Bihaću i Goraždu.

Zadatak pedagoških zavoda je razvoj nastavnih planova i programa, afirmacija novih pristupa i metoda u obrazovnom procesu, organizacija obuke nastavnika, savjetovanje i ocjenjivanje rada nastavnika, direktora, stručnih saradnika, škola u cjelini i dr. Od ukupnog broja pedagoških zavoda tri su samostalne organizacije, dva zavoda u Mostaru i zavod u Bihaću, a ostali djeluju u sastavu ministarstava obrazovanja. Prosvjetne inspekcije djeluju pri svakom ministarstvu obrazovanja i imaju mandat nadgledanja provođenja zakonskih i podzakonskih akata, usvojenih na nivou resornog ministarstva. Općinski nivoi vlasti su odgovorni za određena pitanja iz oblasti

obrazovanja, posebno predškolskog, što je definisano zakonima nadležnih obrazovnih vlasti, uz uvažavanje principa lokalne samouprave.

2 Struktura obrazovnih sistema: Opišite strukturu obrazovnog sistema, ispunjavanjem i ažuriranjem online izvještaja Eurydice [1]

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Kao u naprijed navedenim uvodnim napomenama, uz posebnu naznaku da se u svim školama na području ZDK-a, nastava e izvodi prema odobrenim i donesenim nastavnim planovima i programima na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, dakle na jezicima konstitutivnih naroda, a svi učenici, najkasnije do kraja četvrtog razreda osnovne škole, obavezni su savladati i latinicu i ćirilicu kao dva ravnopravna pisma.

Nivoi obrazovnog sistema

Predškolski odgoj i obrazovanje:

Predškolski odgoj i obrazovanje je namijenjen djeci uzrasta od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu. To podrazumijeva tri nivoa: jaslice (za djecu od šest mjeseci do tri godine), obdanište (za djecu od tri do šest godina) i predškolski program za pripremu djece za polazak u školu. Predškolski program se provodi godinu dana prije početka škole i prvi je dio obaveznog obrazovanja. Ovaj program pohađaju djeca starosti od pet i po do šest i po godina.

Skupština Zeničko-dobojskog kantona je na 42. sjednici održanoj 23.06.2010. godine donijela Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona [1], a koji je stupio na snagu 23.07.2010. godine. Ovim Zakonom predviđena je primjena obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja od početka 2011/2012. školske godine. Integracijski programi za djecu sa posebnim potrebama su pripremljeni za usvajanje. Odmah po stupanju

na snagu Zakona primijenjena je zajednička jezgra programa, kao i obaveze proistekle iz člana 39. i člana 43. Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini. Ostali propisi i akti, te programi odgojno-obrazovnog rada i metodologija izrade godišnjeg programa rada ustanove doneseni su u formi prijedloga.

Predškolski odgoj i obrazovanje realizuje se u javnoj i privatnoj predškolskoj ustanovi. Javnu predškolsku ustanovu osniva općinsko vijeće, u skladu sa načelima, standardima i normativima utvrđenim Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona i ostalim uslovima i kriterijima utvrđenim propisima koji proizilaze iz ovog Zakona.

Privatnu predškolsku ustanovu može osnovati domaće i strano fizičko i pravno lice pod istim uslovima kao i javnu.

[1] („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 8/12);

Osnovnoškolsko obrazovanje i odgoj:

Osnovno obrazovanje je obavezujuće i traje devet godina i dijeli se na tri ciklusa/trijade (prva trijada: od 1. do 3. razreda; druga trijada: od 4. do 6. razreda i treća trijada: od 7. do 9. razreda). Javno osnovno obrazovanje je besplatno i godište je jedini kriterij za upis - sva djeca starosti od pet i po do šest i po godina moraju biti upisana u osnovnu školu.

Osnovno obrazovanje je regulisano Zakonom o osnovnoj školi [2], kao i ostalim propisima u skladu sa ovim zakonom. Pohađanje redovne osnovne škole je obavezno u trajanju od devet godina, za svu djecu od šeste do petnaeste godine života. Obavezno obrazovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. marta navršava pet godina i šest mjeseci života, a nakon obaveznih 150 sati predškolskog odgoja i obrazovanja i traje bez prekida koji ne može biti kraći od devet godina, osim u slučajevima koje bliže uređuje Zakon o osnovnoj školi.

Osnovnu školu može osnovati domaće i strano pravno ili fizičko lice u svim oblicima svojine u skladu sa Zakonom o osnovnoj školi.

Redovnu osnovnu školu, specijalnu osnovnu školu, paralelnu osnovnu školu (muzičku i baletsku) i specijalni zavod u kome se organizira odgojno-obrazovni rad za određenu kategoriju djece sa posebnim obrazovnim potrebama(u daljem tekstu: osnovna škola), kao javnu ustanovu u državnoj svojini, osniva Skupština Kantona, u skladu sa principima i standardima utvrđenim ovim zakonom kao i ostalim uslovima i kriterijima utvrđenim propisima u oblastima obrazovanja.

Osnovna škola kao javna ustanova se osniva u skladu sa dugoročnim programom razvoja i koncepcijom odgoja i osnovnog obrazovanja, koji donosi Skupština Kantona, na prijedlog općine/grada.

Privatna osnovna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti Ministarstva za obrazovanje, u skladu s važećim propisima i kad osigura standarde i uslove koji garantuju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola nakon čega se vrši upis u Registar osnovnih škola koji vodi Ministarstvo.

[2] („Službene novine Zeničko–dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14);

Srednjoškolsko obrazovanje i odgoj:

Srednjoškolsko obrazovanje je dostupno u vidu srednjih škola za opće obrazovanje (tzv. gimnazija), srednjih škola za stručno obrazovanje, škola primijenjenih umjetnosti i drugih manje čestih tipova institucija. Opće srednje obrazovanje traje četiri godine, a srednje stručno tri, odnosno četiri godine. U pravilu studenti napune 15 godina kada krenu sa srednjoškolskim obrazovanjem i u školu se primaju na temelju dostignuća i konačnih rezultata ispita ostvarenih u osnovnoj školi.

Srednje obrazovanje je regulisano Zakonom o srednjoj školi [3], kao i i ostalim propisima u skladu sa ovim zakonom.

Srednju školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine, u skladu sa Zakonom o srednjoj školi i dugoročnim planom razvoja iz člana 12. ovog Zakona. Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica.

Srednju školu kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Kantona uz prethodno pribavljeno mišljenje općinskog/gradskog vijeća.

Privatna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti Ministarstva za obrazovanje u skladu s važećim propisima i kad osigura standarde i uslove koji garantuju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola nakon čega se vrši upis u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

Tipovi srednjih škola su:

25. gimnazija,

26. srednja umjetnička škola,

27. srednja tehnička i srodna škola,

28. srednja stručna škola,

29. mješovita srednja škola,

30. srednja škola za vjerske službenike.

Srednje stručno obrazovanje i obuka predstavljaju integralni dio obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini koje osigurava sticanje vještina i znanja iz određenih zanimanja i osnovu kontinuirane obuke s ciljem aktivnog uključivanja u proces rada ili nastavka daljnjeg obrazovanja, a podrazumijeva različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja kroz početno kontinuirano, redovno ili obrazovanje odraslih i obavljanje prakse, a obuhvata i stručnu obuku učenika i odraslih lica. Škole srednjeg stručnog obrazovanja i obuke se organiziraju kao: srednja tehnička i stručna škola, umjetnička škola, škola posebne namjene i druge vrste škola koje ispunjavaju uslove za obavljanje djelatnosti obrazovanja propisane zakonom. U srednjim školama se pored opće-obrazovanog programa realizuju i programi stručnog

obrazovanja čime se stiču odgovarajuće stručne spreme tj. zvanja/zanimanja. Klasifikacijom zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku utvrđuje se porodica zanimanja, dužina školovanja, nivo i oblik obrazovanja i tip škole, uključujući srednje stručno obrazovanje i obuku po VET-u. Status učenika srednje škole stiče se upisom. Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj srednjoj školi.Upis učenika u srednju školu vrši se na osnovu objedinjenog konkursa koji se objavljuje putem sredstava informisanja najmanje dva mjeseca prije početka školske godine. Pravo konkurisanja imaju svi učenici koji podnesu dokaz o zdravstvenom stanju u skladu sa ovim Zakonom i koji na dan upisa nisu stariji od 18 godina. Upis učenika u I razred srednjih škola u državnoj svojini na području Kantona se vrši na osnovu objedinjenog konkursa objavljenog u javnim glasilima. U srednjem stručnom obrazovanju i obuci (VET) moguće je organizovati izvođenje praktične nastave s proizvodnim radom u školskim radionicama za praktičnu nastavu, kao i u preduzećima i drugim institucijama, s ciljem obezbjeđivanja adekvatnog stručnog obrazovanja i spreme. [3] („Službene novine Zeničko–dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14);

Obrazovanje odraslih: Obrazovanje odraslih na području Zeničko-dobojskog kantona vrši se u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih [4]. Obrazovanje odraslih odvija se kao formalno, neformalno, informalno i/ili samousmjereno učenje. Formalno obrazovanje odraslih je djelatnost koja se realizira u javnim i privatnim obrazovnim ustanovama verifikovanim od strane Ministarstva radi stjecanja općeg obrazovanja, odgovarajućih kvalifikacija, znanja, vještina i kompetencija u skladu sa propisanim standardima i nastavnim planovima i programima donesenim ili odobrenim od strane Ministarstva. Formalno obrazovanje odraslih obuhvata:

31. osnovno obrazovanje odraslih;

32. srednjoškolsko obrazovanje odraslih: stjecanje srednje školske ili stručne spreme, niže stručne spreme, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, osposobljavanje i usavršavanje;

33. obrazovanje na visokoškolskim ustanovama lica koja su stekla visokoškolsko obrazovanje.

Neformalno obrazovanje mogu organizovati i provoditi centri za obrazovanje odraslih, osnovne škole, srednje škole, visokoškolske ustanove, škole/centri stranih jezika, škole/centri za informaciono-komunikacione tehnologije, centri za kulturu i obrazovanje, auto-škole, ustanove za smještaj i brigu o osobama s posebnim potrebama, te penološke i druge ustanove, udruženja građana, privredni subjekti i druga pravna lica koja su, između ostalog, kao svoju djelatnost navela neformalno obrazovanje odraslih.

Informalno učenje odraslih označava aktivnosti u kojima odrasla osoba prihvata stajališta i pozitivne vrijednosti, te vještine i znanja iz svakodnevnog iskustva i različitih drugih utjecaja i izvora iz svoje okoline. Samousmjereno učenje odraslih označava aktivnosti u kojima odrasla osoba samostalno uspostavlja kontrolu nad procesom učenja kao i odgovornost za rezultate učenja.

[4] („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14);

Visoko obrazovanje u BiH je organizovano u tri ciklusa. Prvi ciklus vodi do akademskog zvanja završenog dodiplomskog studija [diploma Baccalaureata] ili ekvivalenta, stečenog nakon najmanje tri i najviše četiri godine redovnog studija. Preduvjet za upis je svjedočanstvo

o završenoj srednjoj školi. Prvi ciklus se vrednuje sa najmanje 180 odnosno 240 ECTS bodova. Izuzeci su integrisani studiji grupe predmeta iz oblasti medicinskih nauka u prvom ciklusu koji se vrednuju do 360 ECTS bodova. Drugi ciklus vodi do akademskog zvanja master ili ekvivalenta, stečenog nakon završenog dodiplomskog studija, traje jednu ili dvije godine, a vrednuje se sa 60 odnosno 120 ECTS bodova, i to tako da u zbiru s prvim ciklusom nosi 300 ECTS bodova i treći ciklus koji vodi do akademskog zvanja doktora ili ekvivalenta, traje tri godine i vrednuje se sa 180 ECTS bodova. Jedan semestar studija nosi 30 ECTS bodova u svakom ciklusu.

Obrazovanje mladih i odraslih može podrazumijevati formalno, neformalno i informalno učenje. Zakonske odredbe kojim se omogućava nastavak obrazovanja odraslih osoba definišu ovu oblast kao dio jedinstvenog obrazovnog sistema.

3 Pregled Opišite ulogu privatnog obrazovanja na svim nivoima i sektorima obrazovanja i stepen saradnje obrazovnih ustanova sa poslodavcima i preduzećima.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Prema važećem obrazovnom zakonodavstvu na svim nivoima obrazovanja, (predškolsko, osnovno, srednje, obrazovanje odraslih i visoko obrazovanje), jednakopravno je omogućeno osnivanje obrazovnih ustanova u svim oblicima svojine, kao i pristup obrazovnim institucijama odnosno obrazovanju, bez bilo kakvih oblika diskriminacije.

U skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 8/12) u članu 16. definisano je osnivanje privatne predškolske ustanove kroz slijedeće stavove:

1. Predškolski odgoj i obrazovanje realizira se u javnoj i privatnoj predškolskoj ustanovi.

2. Javnu predškolsku ustanovu osniva općinsko vijeće, u skladu sa načelima, standardima i normativima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima u području odgoja i obrazovanja.

3. Privatnu predškolsku ustanovu mogu osnovati domaće i strano fizičko i pravno lice, u skladu sa načelima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uslovima i kriterijima utvrđenim propisima u području odgoja i obrazovanja.

4. Osnivač predškolske ustanove osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad.

Ovim Zakonom je definisana i uloga privatnih predškolskih ustanova, jednaka ulozi javnih predškolskih ustanova, a to je: osiguranje uslova za optimalni razvoj svakog djeteta, pomoć roditeljima u brizi za njegu, zaštitu, razvoj, odgoj i opće blagostanje djeteta, dopuna obiteljskog odgoja, ulaganje u blagostanje i napredak. Na području Zeničko-dobojskog kantona ima 27 registrovanih privatnih predškolskih ustanova. U skladu sa Zakonom o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko–dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 9/11 i 4/14) u članu 10. definisano je osnivanje privatne osnove škole kroz slijedeće stavove: Osnovna škola se može osnovati, ako:

1. postoji dovoljan broj učenika za formiranje 18 odjeljenja redovne osnovne škole, 9 odjeljenja za specijalnu osnovnu školu i 12 odjeljenja za osnovnu muzičku, odnosno baletsku školu;

2. je osiguran odgovarajući nastavni kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima za odgoj i osnovno obrazovanje;

3. su obezbijeđene odgovarajuće školske prostorije, oprema i nastavna sredstva, u skladu sa normativima;

4. su obezbijeđeni uslovi za rad u skladu sa Pedagoškim standardima.

Osnovna škola u privatnoj svojini može se osnovati i sa manjim brojem učenika i odjeljenja od broja utvrđenog u Pedagoškim standardima. Ovim Zakonom je definisana i uloga privatnih osnovnih škola, jednaka ulozi javnih škola, a njena osnovna uloga je da obavlja odgoj i obrazovanje učenika u vlastitoj i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana, kako je to utemeljeno Ustavom i ostalim međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala Bosna i Hercegovina. Privatna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti resornog ministarstva za primjenu odgovarajućeg plana i programa, kada, u skladu s važećim propisima osigura i druge standarde i uslove koji garantuju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola u koje spadaju i vjerske škole. Na području Zeničko–dobojskog kantona imaju tri registrovane privatne i jedna međunarodna osnovna škole. U skladu sa Zakonom o srednjoj školi („Službene novine Zeničko–dobojskog kantona“, broj:

5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14) u članu 10. definisano je osnivanje privatne srednje škole kroz slijedeće stavove: Srednju školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine, u skladu sa ovim Zakonom i dugoročnim planom iz člana istog Zakona. Srednju školu za vjerske službenike može osnovati vjerska zajednica. Srednju školu kao javnu ustanovu u državnoj svojini osniva Skupština Kantona uz prethodno pribavljeno mišljenje Gradskog/Općinskog vijeća. Ovim Zakonom je definisana i uloga privatnih srednjih škola i jednaka ulozi javnih škola, a njena osnovna uloga je da osigurava sticanje vještina i znanja iz određenih zanimanja i zvanja, na osnovu kontinuirane obuke, obavljanja prakse, stručne obuke djece i odraslih lica s ciljem aktivnog uključivanja u proces rada ili nastavka daljnjeg obrazovanja, a podrazumijeva različite vrste i oblike odgoja i obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja kroz početno kontinuirano, redovno ili vanredno obrazovanje. Privatna škola može početi sa radom po dobivanju saglasnosti Ministarstva za primjenu odgovarajućeg plana i programa, kada, u skladu s važećim propisima, osigura i druge standarde i uslove koji garantiraju da će učenici dobiti odgovarajuće obrazovanje, njegu i sigurnost u skladu sa specifičnostima datih privatnih škola u koje spadaju i vjerske škole. Samo međunarodne privatne škole mogu imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa. Privatna škola ne može se osnovati u svrhu promovisanja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju. Aktom o osnivanju srednje škole utvrđuje se naziv, njen djelokrug u skladu sa nastavnim planovima i programima koje donosi ili odobrava Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Na području Zeničko–dobojskog kantona imaju tri registrovane privatne srednje škole i jedna međunarodna.

Saradnja sa privredom postaje intenzivnija, ali još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou. Ulogu u saradnji ima i postojanje Tripartitnog vijeća na nivou Kantona, koji zajedno sa školom donosi odluku o tome koja su to zanimanja potrebna za tržište rada i ista se upisuju. Škole sarađuju sa kompanijama sa područja našeg kantona u vidu obavljanja praktične nastave učenika škole. U proteklom periodu značajna pažnja je posvećena prilagođavanju nastavnih planova i program. Postojeći Zakon o srednjem obrazovanju i odgoju je omogućio da škola potpisuje ugovore o izvođenju praktične nastave u privrednim subjektima, kompanijama, kao i svim nosiocima ostalih djelatnosti po potrebi škole. Takvi ugovori se potpisuju na početku školske godine, te važe dok postoji potreba za istim. Na ovaj način ovim vidom saradnje je ostvarena uska povezanost sa privredom našeg kantona. Ova saradanja obezbjeđuje podizanje kvaliteta nivoa nastave, ali i kontinuirano usavršavanje nastavnika.

5 Stabilizacija reformi: Koji su glavni ciljevi i dinamika provođenja najskorijih reformi sistema obrazovanja i osposobljavanja u državi? Koje su glavne poteškoće sa kojima se suočavate ili ih predviđate?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području ZDK-a, doneseni su svi reformski obrazovni zakoni za sve nivoe obrazovanja i odgoja, usaglašeni sa okvirnim zakonima u BiH. Temelj reformi u obrazovanju odnosio se na realizaciju 5 Javnih obećanja ministara obrazovanja u BiH, (2002. godine), koja su se načelno odnosila na depolitizaciju obrazovanja, decentralizaciju u upravljanju školama, veće učešće lokalne zajednice u radu škola, donošenje zajedničkih jezgri, opće demokratizacije u upravljanju i odlučivanju od strane školskih organa i tijela, (vijeća roditelja i učenika), usaglašavanje obrazovnih potreba sa tržištem rada, uz monitoring Misije "OSCE"-a u BiH. Započete reformske procese treba nastaviti kroz izradu Nastavnih planova i programa zasnovanih na ishodima učenja, kao i modularnoj metodologiji rada. Kao zaokružene cjeline i koherentnog ishoda učenja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona u proteklom je periodu učestvovalo u svim reformskim procesima na nivou Bosne i Hercegovine, koji se odnose na odgoj i obrazovanje. Posebnu pažnju je potrebno posvetiti predškolskom obrazovanju, kao i obrazovanju odraslih.

Radi lakše primjenjivosti, i horizontalne i vertikalne prohodnosti i mobilnosti učenika i studenata, a kako bi dostigla i svoj maksimum, reforma bi trebala biti ista u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Sve reforme u visokom obrazovanju imaju za cilj dostizanje kvaliteta obrazovanja u EU. Sistem treba izvršiti reforme u organizacijskom smislu radi ujednačavanja sistema i kvaliteta visokog obrazovanja na nivou države.

6 Upravljanje i finansiranje: Molimo opišite na koji način je uređeno upravljanje obrazovanjem i osposobljavanjem i njihovo finansiranje, uključujući i detalje o stepenu finansijske i administrativne samostalnosti ustanova i o učešću zainteresovanih strana. Posebno opišite ulogu socijalnih partnera u različitim nivoima i sektorima obrazovanja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Upravljanje i finansiranje obrazovanja na području ZDK-a realizuje se putem Budžeta Kantona, kroz trezorski sistem poslovanja, u kojem je svaka od škola prepoznata kao posebno pravno lice sa odgovornim organima upravljanja i rukovođenja, (školski odbor i direktor) kao menadžment škole. Škole imaju, prema prethodno odobrenim godišnjim programima rada, opredjeljena sredstva za plaće i naknade zaposlenim, kao i pripadajuće materijalne troškove, uz ostavljenu mogućnost za apliciranje na različite projekte o čemu se vodi uredna evidencija i uredan finansijski nadzor od strane resornog ministarstva i Službe za centralizovani obračun plaća. Najveći izazov ili poteškoća jeste tzv. historijski model planiranja, dakle na osnovu izvršenja za prethodnu fiskalnu godinu, i činjenicu da segment finansiranja obrazovanja obuhvata cca. 60% sredstava iz Budžeta Kantona.

7 Kvalifikacije: Opišite okvire i strukture obrazovanja i stručnog usavršavanja, uključujući i sisteme za priznavanje neformalnog i vaninstitucionalnog učenja (radno iskustvo, obuka na radnom mjestu, samostalno učenje itd.).

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U dijelu predškolskog odgoja i obrazovanja u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10, 8/12) djeca u godini pred polazak u školu su obavezna pohađati Obavezni program u trajanju od 150 sati. Osnovna škola je obavezna za svu djecu od navršenih šest godina života i traje devet godina. Srednja stručna sprema se stiče uspješnim okončanjem srednjeg obrazovanja u trogodišnjem ili četverogodišnjem trajanju u srednjoj školi. Visoko obrazovanje je organizovano na principu dobrovoljnosti, kao i obrazovanje odraslih.

Ministarstvo za obrazovanje je u proteklom periodu učestvovalo u svim reformskim procesima na nivou Bosne i Hercegovine, a koje se odnose na odgoj i obrazovanje, a posebno u radnoj grupi „Razvoj kvalifikacijskog okvira za opće obrazovanje u BiH".

Do punog usvajanja novog Kvalifikacijskog okvira važi dosadašnje rješenje, tj. kvalifikacije i zanimanja su organizovane u Klasifikacijama zanimanja u Federaciji Bosne i Hercegovine prema podacima Agencije za statistiku BiH.

8 Navedite mjere i smjernice koje su na raspolaganju učenicima/studentima u pogledu njihovog usmjeravanja kroz obrazovanje (u različitim sektorima i nivoima obrazovanja) i uključivanja mladih na tržište rada.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U cilju pravovremenog djelovanja na usklađivanje obrazovanja sa potrebama tržišta rada, ali i mogućnostima i karakteristikama svakog pojedinca doneseni su Strateški pravci razvoja karijerne orijentacije u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2015. – 2020., a Vlada Kantona je donijela Strategiju razvoja Zeničko–dobojskog kantona za period 2010. – 2020. godine. Ovo je strateški dokument koji predstavlja osnovu revitaliziranja i moderniziranja karijerne orijentacije kao jednog od ključnih faktora razvoja društva pomoću kojeg se pojedinci usmjeravaju u ona područja rada koja najbolje odgovaraju njihovim psihofizičkim sposobnostima, osobinama ličnosti i društvenim potrebama i u kojima imaju najviše izgleda da uspiju.

U okviru ovog programa identificirane su sljedeće mjere:

* Promocija preduzetništva i preduzetničke kulture;

* Sistem poticaja za start-up biznise;

* Uvođenje preduzetništva kao predmeta u srednjim školama;

* Uvođenje preduzetništva kao obaveznog predmeta na svim fakultetima zeničkog Univerziteta;

* Programi obrazovanja za potencijalne preduzetnike.

Služba za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u koordinaciji sa Ministarstvom za nauku, kulturu i sport od 2007. godine provodi aktivnost profesionalnog informisanja učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola. Cilj aktivnosti je da se mladima pruže informacije o stanju na evidenciji nezaposlenih osoba, s posebnim osvrtom na suficitarna zanimanja, informacije u smislu vlastitog profesionalnog opredjeljenja za buduće zanimanje i uključivanje na tržište rada, odnosno izbor zanimanja kod upisa na daljnje školovanje, kao i o pravima i obavezama nezaposlenih osoba. Ne raspolažemo podacima o ostalim smjernicama koje su na raspolaganju učenicima u cilju uključivanja mladih na tržište rada.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Služba preko općinskih biroa provodi aktivnosti na profesionalnoj orjentaciji i informisanosti učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola, u okviru koje aktivnosti se vrši upoznavanje učenika sa suficitarnim i deficitarnim zanimanjima i ostalim informacijama bitnim za njihovo profesionalno opredjenljenje. U tu svrhu se izrađuju i adekvatni edukativni materijali.

9 Navedite podatke o prelasku sa jednog nivoa školovanja na drugi, kao i o prelasku iz škole na posao, te o ulozi obrazovnih ustanova, socijalnih partnera i preduzeća.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Odgovor na ovo pitanje dat u dijelu predviđenom za odgovor Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport evidentira i prati podatke o prelasku djece iz predškolskog programa odgoja i obrazovanja u prvi razred osnovne škole (3753 djece), broju učenika koji završe osnovnu školu i broju učenika koji po završetku osnovnog obrazovanja prelaze u srednješkolsko obrazovanje (3401 učenika).

Ne raspolažemo informacijama vezanim za prelaz iz škole na posao i ulogu socijalnih partnera i preduzeća.

10 Koje mjere su preduzete kako bi se onima koji prije vremena napuštaju sistem obrazovanja i osposobljavanja omogućilo alternativno školovanje radi sticanja kvalifikacije?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da bi se dodatno motivirali mladi i odrasle osobe da stiču kvalifikacije (formalno obrazovanje), u Zeničko-dobojskom kantonu donesen je Zakon o obrazovanju odraslih („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/14), kao i svi provedbeni propisni pravilnici, ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 1/16 i 5/16), za njegovu punu implementaciju, osigurani su preduslovi za alternativne prekvalifikacije, odnosno omogućavanja završetka započetog obrazovanja. U prethodnom periodu ove poslove su obavljale osnovne i srednje škole kao javne obrazovne ustanove ovlašten za rad s vanrednim kandidatima.

Prema podacima kojima raspolaže Ministartsvo za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona svi učenici koji završe osnovno obrazovanje upišu srednju školu.

Navedenim zakonom omogućeno je svim licima sa područja Zeničko-dobojskog kantona bez osnovne škole da završe osnovnu školu po nastavnom planu i programu za odrasle (kraći program) i to besplatno.

Dakle, svim zainteresovanim licima u skladu sa važećim propisima je omogućeno da vanredno pohađaju osnovno i srednje obrazovanje i na taj način steknu određenu kvalifikaciju.

12 Status obrazovnih ustanova: opišite ukratko procedure za uspostavljanje obrazovnih ustanova. Koji organ nadzire osnivanje i funkcionisanje obrazovnih ustanova? Da li postoje različiti statusi obrazovnih ustanova (npr. privatne, državne, privatne pod nadzorom, itd.)?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Prema važećim obrazovnim propisima na području ZDK-a, rad svih obrazovnih ustanova, u svim oblicima svojine, jednako nadzire resorno ministarstvo, po istim metodologijama pedagoško-stručnog nadzora od strane Pedagoškog zavoda kao unutrašnje organizacione jedinice Ministarstva, te obrazovne inspekcije u sastavu Ministarstva. Pri tome škole kao obrazovne javne ustanove u državnoj svojini osniva Skupština Kantona na usaglašeni prijedlog općinskih/gradskih vijeća, dok javne predškolske ustanove osnivaju općinska/gradska vijeća. Uspostavljanje obrazovnih ustanova definisano je donesenim zakonima i podzakonskim aktima koji proističu iz donesenih zakona. Uspostavljenje predškolskih ustanova definirano je Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10, 8/12), osnovnih škola je definisano Zakonom o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 05/04, 20/07, 9/11 i 4/14), srednjih škola Zakonom o srednjoj školi (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14), ustanova za obrazovanje odraslih Zakonom o obrazovanju odraslih ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona ", broj: 5/14) te visokoškolskih ustanova Zakonom o visokom obrazovanju (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 06/09, 09/13, 13/13, 04/15).

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona vrši nadzor nad obrazovnim institucijama i to: putem Inspekcije za obrazovanje vrši poslove inspekcijskog nadzora, a putem Pedagoškog zavoda vrši stručni pedagoški nadzor.

Sve obrazovne institucije u pogledu kontrole i nadzora kao subjekti za kontrolu imaju isti status bez obzira na njihov status privatni ili državni, u skladu sa gore navedenim propisima.

13 Mehanizmi za nadzor i ocjenjivanje obrazovnog sistema: Da li već postoje ili da li su u procesu uvođenja mehanizmi za nadzor i ocjenu obrazovnih ustanova? Šta oni ispituju? Koji su mehanizmi / alati za praćenje vanjskog osiguravanja kvaliteta u visokom obrazovanju? U kojoj mjeri su oni nezavisni od institucija vlasti?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Mehanizmi za nadzor, kontrolu rada i ocjenjivanje obrazovnog sistema postoje kako unutar organizacionih jedinica resornog ministarstva, (sektori po svim oblastima-nivoima obrazovanja, Pedagoški zavod i Inspekcija za obrazovanje i nauku), tako i unutar pedagoških službi škola, te organa i tijela JU Univerzitet u Zenici. Postupa se u skladu sa važećim obrazovnim propisima prate se, kako procedure priprema za rad, tako i samog kvaliteta nastave, provođenja planiranih obuka nastavnog osoblja, rada u stručnim organima i tijelima, a vrše se ciklusi ocjenjivanja nastavnika i stručnih saradnika i direktora, prema jedinstveno utvrđenim metodologijama učešće zajedničke ocjene o strane direktora škole i Pedagoškog zavoda, a o čemu se vode službene evidencije. Kada je riječ o vanjskom osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju, (pored internih tijela za upravljanje sistemom kvaliteta i odgovorne osobe za sistem kvaliteta JU UNZE-i), postoji i saradnja sa Agencijom za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju u BiH-"HEA BiH", koja vodi sve procedure kao i službene registre o akreditovanim visokoškolskim ustanovama, (institucionalna akreditacija), i akreditovanim studijskim programima na nivou cijele BiH, kao i sva druga pitanja međunarodne saradnje u visokom obrazovanju. Pred toga, kao poseban, dogovoreni mehanizam postoji i Rektorska konferencija BiH, te Koordinacija ministara obrazovanja u Federaciji BiH, kao i Konferencija ministara obrazovanja na nivou Ministarstva civilnih polova BiH.

15 Navedite informacije o kriterijumima za uspostavljanje infrastrukture: pokrivenosti državne teritorije: koje promjenljive se uzimaju u obzir kada se uspostavlja obrazovna infrastruktura (gustina naseljenosti, geografski kriterijumi itd.)? Prema kojim kriterijumima se uspostavlja infrastruktura za obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa Zakonom o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 05/04, 20/07, 9/11 i 4/14) u članu 17. definisano je da Vlada Kantona, na prijedlog Gradskog vijeća, utvrđuje upisno/gravitaciono područje sa kojeg je redovna osnovna škola obavezna da primi školske obveznike, a kriteriji se utvrđuju na osnovu broja učenika, blizine i dostupnosti škole za svu djecu, geografske pokrivenosti, gustine naseljenosti i sl. Ne postoje posebne obrazovne ustanove za djecu pripadnike nacionalnih manjina.

16 Navedite informacije o kriterijumima za nabavku opreme: ko donosi odluke kada je riječ o kupovini opreme za škole i univerzitete i na osnovu kojih procedura? Da li oprema uključuje: priručnike, biblioteke, nastavnu opremu za predavače, računarsku i multimedijalnu opremu? Navedite informacije za sve vrste opreme i na svim obrazovnim nivoima.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

O nabavci opreme za škole i univerzitete odlučuje Vlada Kantona na prijedlog Ministarstva, donošenjem programa utroška sredstava za bilo koju vrstu opreme na svakom pojedinačnom obrazovnom nivou.

Svaka škola u svom budžetu planira sredstva za nabavku potrebne opreme ili učila, a u skladu sa Razvojnim programom škole. Potrebno je sve predvidjeti i planirati u programu utroška sredstava za bilo koju vrstu opreme na svakom pojedinačnom obrazovnom nivou. Procedure se provode u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Škole kontinuirano apliciraju na projekte i Javne pozive NVO i drugih nivoa vlasti da bi obezbijedile neophodnu opremu za škole.

U visokom obrazovanju odluku o nabavci opreme donose organi visokoškolske ustanove prema usvojenim budžetskim sredstvima. Pored ovoga dio opreme se nabavlja iz projekata EU.

Oprema uključuje: priručnike, biblioteke, nastavnu opremu za predavače, računarsku i multimedijalnu opremu.

18 Obezbjeđivanje smještaja za studente/osobe na stručnoj obuci koji ne žive kod kuće. Kakvi objekti za to postoje? Koje usluge oni obezbjeđuju? Da li je predviđeno da se te ustanove razvijaju? Ako jeste, na koji način?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Standard redovnih učenika srednjih škola se bavi obezbjeđivanjem dodatnih uslova za dostupnije, efikasnije i kvalitetnije obrazovanje i vaspitanje ovih učenika u kojima se obezbjeđuje odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, odnosno učenici ostvaruju pravo na kulturne, umjetničke, sportske i rekreativne aktivnosti i informisanje i pravo na vaspitni rad.

Ovo je uređeno Zakonom o srednjoj školi („Službene novine Zeničko–dobojskog kantona“, broj: 5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14).

U visokom obrazovanju, postoji Studentski centar kao organizaciona jedinica Univerziteta. Ova ustanova obezbjeđuje noćenje, ishranu, a sadrži čitaonicu, TV sobu, čajne kuhinje, i druge potrebne prostorije da bi se ostvarile svakodnevne aktivnosti studenata.

Razvoj ove ustanove je planiran na povećanju kvaliteta postojećih usluga te povećanju kapaciteta aktiviranjem nove zgrade.

19 Koji posebni objekti i uslovi postoje, na svim nivoima i sektorima obrazovanja, za lica sa posebnim potrebama, kako u pogledu fizičkih uslova, tako i pogledu metoda izvođenja nastave/sticanja znanja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona u svim propisima koji se odnose na obrazovanje predviđena je inkluzija u svim obrazovnim nivoima (predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje).

U skladu sa Zakonom o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 05/04, 20/07, 9/11 i 4/14) u članu 1. stav 1. definisano je da je:

Osnovna škola je ustanova u kojoj se obavlja odgoj i obrazovanje učenika normalnog psihičkog i tjelesnog razvoja i učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, te škola za osnovno obrazovanje odraslih.

Djeca i mladi sa ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se djelimično ili u cjelini obrazovati u specijalnim odgojno-obrazovnim ustanovama ili specijalnim odgojno-obrazovnim odjeljenjima u redovnim osnovnim školama, u slučajevima kada je nemoguće pružiti obrazovanje u redovnim školama.

Broj učenika u posebnim odjeljenjima utvrđuje se Pedagoškim standardima.

Ministarstvo može, na zahtjev škole, odobriti organizovanje i rad specijalnih odjeljenja, za obrazovanje učenika sa poteškoćama u fizičkom i psihičkom razvoju.

U specijalnom odjeljenju za obrazovanje učenika sa poteškoćama u fizičkom i psihičkom razvoju realizuju se odgovarajući nastavni planovi i programi.

Na području Zeničko-dobojskog kantona postoji osnovna škola za lica sa posebnim potrebama „Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju“ Zenica, u kojoj je obezbijeđen odgovarajući kadar i uslovi za rad i jedna srednja škola „Srednja škola za stručno obrazovanje i radno osposobljavanje“.

U redovnoj nastavi se obrazuju učenici sa lakšim smetnjama uz prilagođen program rada (IOOP).

U visokom obrazovanju ne postoje objekti za lica sa posebnim potrebama, kako u pogledu fizičkih uslova, tako i pogledu metoda izvođenja nastave/sticanja znanja.

20 Opišite zahtjeve u vezi sa obaveznim kvalifikacijama nastavnika i direktora u školama na svim nivoima i sektorima obrazovanja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa postojećim Zakonom u predškolskom obrazovanju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10 i 8/12) odgajatelj mora posjedovati visoku stručnu spremu za obavljanje poslova.

Profil i stručna sprema za obavljanje funkcije odgajatelja, definisan je zajedničkom jezgrom programa za predškolski odgoj i obrazovanje, a ostali uslovi za obavljanje odgajateljske funkcije, bliže se definišu standardima i normativima predškolskog odgoja i obrazovanja.

Različite programe predškolskog odgoja i obrazovanja u javnom i privatnom sektoru realizuje odgajatelj sa višom i visokom stručnom spremom, odnosno završenim prvim studijskim ciklusom, kao i specijalizovani stručnjak različitog profila (pedagog, specijalni pedagog, logoped, psiholog, ljekar, socijalni radnik).

Njegu i brigu o zaštiti i unapređenju zdravlja djece uzrasta od šest mjeseci do polaska u školu realizuju medicinski radnici sa završenim fakultetom, višom ili srednjom stručnom spremom medicinskog usmjerenja.

Uslovi za imenovanje direktora predškolske ustanove u skladu su sa članom 41. stav 3. Zakona o predškolskom obrazovanju.

Direktor predškolske ustanove mora imati visoku stručnu spremu, odnosno završen najmanje prvi studijski ciklus, u području predškolskog odgoja, pedagogije, specijalne pedagogije ili psihologije i najmanje pet godina rada na poslovima odgoja i obrazovanja, a naročito se ističe svojim radom u organizaciji odgojno-obrazovne djelatnosti, pedagoškoj teoriji i praksi.

Izuzetno, za direktora predškolske ustanove može biti imenovan i nastavnik predškolskog odgoja i obrazovanja.

U skladu sa postojećim Zakonom o osnovnoj školi nastavnici moraju posjedovati stručnu spremu za obavljanje poslova i to:

Nastavnim planom i programom, u zavisnosti od vrste osnovne škole, utvrđuje se odgovarajuća visoka, viša stručna sprema, odnosno završeni I ili II ciklus bolonjskog studijskog nastavničkog smjera za nastavnika razredne i predmetne nastave i stručnog saradnika.

Poslove nastavnika razredne nastave u osnovnom obrazovanju na neodređeno radno vrijeme može obavljati osoba koja uz uslove propisane ovim zakonom ima najmanje višu školsku spremu i položen stručni ispit, u skladu sa ovim zakonom.

Poslove predmetnog nastavnika na neodređeno radno vrijeme u osnovnoj školi može obavljati osoba koja uz uvjete propisane ovim zakonom ima najmanje višu školsku spremu i položen stručni ispit, u skladu sa ovim zakonom.

Poslove stručnog saradnika u osnovnoj školi na neodređeno radno vrijeme može obavljati osoba koja ima odgovarajuću školsku spremu definisanu Pedagoškim standardima i položen stručni ispit.

Osnovnom školom rukovodi direktor.

Školski odbor škole raspisuje konkurs za direktora škole, koji se objavljuje u dnevnom listu. Za direktora osnovne škole može biti imenovano lice koje je državljanin Bosne i Hercegovine, posjeduje opću zdravstvenu sposobnost, ispunjava i uslove za nastavnika, odnosno stručnog saradnika u osnovnoj školi, ima najmanje VI stepen stručne spreme, te ima

najmanje pet godina radnog iskustva u odgojno-obrazovnom procesu, a ističe se svojim radom, sposobnostima organizacije odgojno-obrazovnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi.

U skladu sa postojećim Zakonom o srednjoj školi nastavnici moraju posjedovati stručnu spremu za obavljanje poslova i to:

Programske sadržaje općeobrazovnih nastavnih predmeta mogu realizovati nastavnici koji su završili fakultete koji obrazuju nastavnike VII stepena stručne spreme.

Stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici koji su završili odgovarajući fakultet VII stepena stručne spreme i dopunsko psihološko-pedagoško i metodičko obrazovanje stečeno na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Praktičnu nastavu u srednjim školama mogu izvoditi nastavnici sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme, specijalisti, odnosno sa završenim majstorskim ispitom, sa pet godina odgovarajućeg radnog iskustva u struci i dopunskim psihološko-pedagoškim i metodičkim obrazovanjem stečenim na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada u srednjoj školi izvode i lica sa završenim I, II ili III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i dopunskim pedagoškim-psihološko i didaktičko-metodičkim obrazovanjem stečenim na fakultetu koji obrazuje nastavnike.

Srednjom školom rukovodi direktor, koji se imenuje za vrijeme od četiri godine i može biti ponovo imenovan na još jedan mandat.

Za direktora srednje škole može biti imenovano lice koje je državljanin Bosne i Hercegovine i posjeduje opću zdravstvenu sposobnost, ispunjava i uslove nastavnika, odnosno stručnog saradnika u određenoj školi, ima VII stepen stručne spreme i najmanje pet godine radnog iskustva neposredno u odgojno-obrazovnom procesu u srednjoj školi, a ističe se svojim radom, sposobnostima za organiziranje odgojno-obrazovnog rada škole i u pedagoškoj teoriji i praksi. Svi izabrani direktori u osnovnim/srednjim školama, prilikom davanja saglasnosti za njihovo imenovanje, kao i njihovi izabrani pomoćnici, moraju dostaviti ovjerenu izjavu da nisu članovi tijela ili organa političkih stranaka.

21 Opišite način i organizaciju osnovnog studija i stručnog usavršavanja nastavnog kadra. U kojoj mjeri su programi prilagođeni nastavi u čijem središtu je učenik i učenju za sticanje kompetencija?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Inicijalno obrazovanje nastavnika za rad u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, nastavnici stiču na akreditovanim državnim ustanovama visokog obrazovanja, na odgovarajućim fakultetima ili umjetničkim akademijama univerziteta u BiH.

Studijski programi uključuju postizanje kompetencija i akademskih vještina, kao i metode njihovog sticanja. Ciljevi uključuju razvoj kreativnih sposobnosti i ovladavanje specifičnim praktičnim vještinama potrebnim za obavljanje nastavničke profesije. Studijskim programom

se definišu ishodi znanja, kao i opšte i predmetno specifične kompetencije koje studenti stiču nakon završetka studijskog programa.

Kako Reforma obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini na svim nivoima treba da insistira na razvoju ključnih kompetencija i životnih vještina definisanih i operacionalizovanih u skladu sa dokumentima Evropske Unije, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine je u istraživanju Mapiranje ključnih kompetencija donijela odluku da su deset ključnih kompetencija relevantnih za učenje i podučavanje u BiH:

1. jezičko-komunikacijske kompetencije na maternjem jeziku,

2. jezičko-komunikacijske kompetencije na stranom jeziku,

3. matematička pismenost i kompetencije u nauci i tehnologiji,

4. informatička pismenost,

5. učiti kako se uči,

6. socijalne i građanske kompetencije,

7. samoinicijativa i poduzetničke kompetencije,

8. kulturna svijest i kulturno izražavanje,

9. kreativno-produktivne kompetencije,

10. tjelesno-zdravstvene kompetencije.

Ključne kompetencije se odnose na bolje upravljanje vlastititm učenjem, socijalnim i interpersonalnim vezama i komunikacijama, te odražavaju jedan generalni pomak u obrazovanju od podučavanja prema učenju. U Zeničko-dobojskom kantonu nastavnici su aktivno uključeni u projekat pod nazivom "Jačanje socijalnog uključivanja – Jednako i kvalitetno obrazovanje za podršku uspješnog razvoja djece Sjeverozapadnog Balkana 2016 – 2018" koji se implementira u pratnerstvu organizacije Save the Children i nadležnog ministarstava ovog kantona. Studijski programi su prilagođeni nastavi u kojoj je akcenat usmjeren sa sadržaja na ishod, sa ulaza na izlaz, i u čijem je središtu učenik koji uči da bi stekao određene kompetencije.

22 Koji organi utvrđuju nastavne planove i programe na svim obrazovnim nivoima? Koji stepen autonomije imaju obrazovne ustanove u odnosu na određivanje fonda časova za planove i programe i sadržaj tih časova?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nastavni plan je školski dokument kojim se propisuju odgojno-obrazovna područja odnosno nastavni predmeti koji će se izučavati u osnovnoj školi, redoslijed izučavanja tih predmeta po razredima, sedmični i godišnji fond časova za svaki predmet, a u vezi s tim i struktura školske godine.

Nastavnim planom i programom utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaji, oblici i postupci odgojno-obrazovnog rada, izvođenje razredne i predmetne nastave u pojedinim razredima, ili drugim oblicima nastave i obezbjeđuje nacionalna ravnopravnost kroz posebne programe za nacionalnu grupu predmeta u osnovnim školama svih oblika svojine.

Nastavni plan i okvirni program osnovnog obrazovanja (redovna, specijalna i paralelna osnovna škola) definisan je Zakonom o osnovnoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 05/04, 20/07, 9/11 i 4/14), a donosi ga Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, na prijedlog Pedagoškog zavoda i objavljuje ga u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Nastavni plan i program privatne osnovne škole donosi privatna osnovna škola uz prethodnu saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, a na osnovu mišljenja Pedagoškog zavoda.

Nastavni planovi i programi javnih i privatnih osnovnih škola moraju u potpunosti pokrivati zajedničku jezgru nastavnih planova i programa Bosne i Hercegovine.

Nastavni plan i program privatnih međunarodnih osnovnih škola donosi privatna međunarodna osnovna škola uz prethodnu saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport. Nastavni plan i program privatnih međunarodnih osnovnih škola ne moraju u potpunosti pokrivati zajedničku jezgru nastavnih planova i programa Bosne i Hercegovine.

Nastavni plan i program srednje škole kao javne ustanove donosi Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport na prijedlog Pedagoškog zavoda, a definisan je Zakonom o srednjoj školi („Službene novine Zeničko–dobojskog kantona", broj: 5/04, 20/07, 19/09, 9/11 i 4/14). U školama srednjeg stručnog obrazovanja i obuke dio nastavnog plana i programa izrađuje se u školama u cilju uvažavanja specifičnih potreba lokalnog tržišta rada i on iznosi 30% sveukupnog nastavnog plana i programa.

Nastavni plan i program privatnih srednjih škola donosi privatna srednja škola uz prethodnu saglasnost Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport.

Nastavni planovi i programi javnih i privatnih srednjih škola moraju u potpunosti pokrivati zajedničku jezgru nastavnih planova i programa Bosne i Hercegovine.

Nastavni plan i program srednje škole kao javne ustanove donosi Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport na prijedlog Pedagoškog zavoda. U školama srednjeg stručnog obrazovanja i obuke dio nastavnog plana i programa izrađuje se u školama u cilju uvažavanja specifičnih potreba lokalnog tržišta rada i on iznosi 30% sveukupnog nastavnog plana i programa.

Nastavni plan i program za vjerske službenike donose vjerske zajednice.

Cjeloviti razvojni program predškolskog odgoja i obrazovanja ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 8/11.) donesen je od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku,

kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, definisan je Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 7/10, 8/12), a u skladu je sa Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

23 Koji je osnovni/obavezni dio nastavnog plana i programa u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Obavezni Nastavni plan i program propisuje obavezne nastavne predmete za sve razrede osnovne škole. Pored naziva predmeta, propisan je nedjeljni i godišnji broj časova, za sve razrede. Također, na centralnom nivou, propisana je i lista obaveznih izbornih predmeta. Sa ove liste, škole, odnosno učenici dužni su da odaberu ponuđene predmete.

U redovnoj osnovnoj školi realizuje se Nastavni plan i okvirni program za osnovnu školu, Program za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, Program za nadarene učenike i Nastavni plan i okvirni program za obrazovanje odraslih.

Nastavni plan i program za osnovne i srednje škole donosi Ministarstvo. On će osigurati i garantovati ostvarivanje općih ciljeva obrazovanja utvrđenih Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Nastavnim planom i programom za svaku vrstu srednje škole utvrđuje se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa.

Nastavnim planom i programom za srednje stručno obrazovanje posebno se utvrđuje svrha, ciljevi i zadaci programa, nastavni predmeti i sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, godišnji i sedmični broj sati nastave, praktične obuke, broj sati za svaki predmet, didaktički i drugi uslovi za izvođenje nastavnog plana i programa.

Nastavnim planom i programom utvrđuje se i fond nastavnih sati i odgovarajući programski sadržaj dodatnog obrazovanja za nadarene učenike.

Osnova nastavnog plana i programa je i Zajednička jezgra nastavnih planova i programa, koja:

a) Obezbjeđuje da se u odgojno obrazovnom procesu razvija odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;

b) Garantuje i obezbjeđuje kvalitetno obrazovanje i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti za svu djecu;

c) Obezbjeđuje dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim školama;

d) Obezbjeđuje primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose;

e) Obezbjeđuje slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;

f) Garantuje ekonomičnost i efikasnost u finansiranju i radu škole.

24 Molimo opišite način izvođenja nastavnog plana i programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (VET) i visokog obrazovanja (modularni princip, princip bodova (kredita)). Kakvi aranžmani postoje za prenos bodova i priznavanje (npr. bodova iz domaćih i / ili stranih obrazovnih ustanova), te za priznavanje inostranih kvalifikacija/diploma?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U srednjem stručnom obrazovanju učenici stiču opća i stručna znanja i sposobnosti za dalje školovanje, odnosno za rad. U srednjim stručnim školama stiče se obrazovanje za rad u trajanju od dvije godine, srednje trogodišnje i četvorogodišnje obrazovanje, specijalističko i majstorsko obrazovanje, u trajanju od jedne do dvije godine. Srednje stručne škole, također, realizuju programe prekvalifikacija i dokvalifikacija.

Zakonom je definisan odnos općeg i stručnog. Praktična nastava se izvodi u školskim radionicama i kod poslodavaca. Na kraju trogodišnjih obrazovnih programa se polaže završni ispit, a na završetku četvorogodišnjih obrazovnih programa polaže se matura. Posle savladanog programa specijalističkog, odnosno majstorskog obrazovanja, odrasli polaže specijalistički, odnosno majstorski ispit, o čemu se izdaje javna isprava, u skladu sa zakonom.

Moduli su definisani kao integrisani paketi učenja općeg, stručnog i praktičnog sa ciljem sticanja zahtijevanih kompetencija, vještina i znanja.

Sistem prijenosa bodova u stručnom obrazovanju nije riješen.

Nastavni plan i program po EU VET-u se realizuje kao modularni NPP. Modularni NPP-i su savremeni trend obrazovanja. Realizacija se izvodi kroz module tj. kroz set organizovanih, zaokruženih jedinica. Nastava se izvodi planski kroz teoretsko izlaganje, kao i praktičan rad.

U realizaciji nastave u NPP-u (VET) koriste se savremene metode rada.

Visoko obrazovanje je usvojilo bolonjski sistem bodovanja i prenosa bodova.

Priznavanje domaćih i stranih ustanova je po bolonjskom sistemu, 30 bodova po semestru. Ukoliko strani ili domaći nastavni planovi i programi imaju najmanje 70 % istovjetnosti onda se prizna kao domicilni.

Priznavanje inostranih kvalifikacija u Zeničko-dobojskom kantonu još nije zaživjelo u praksi.

25 Izučavanje službenih jezika Evropske unije: Opišite nastavu na različitim nivoima obrazovanja. Navedite dostupne statističke podatke o broju mladih osoba ili djece koja uče različite jezike.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona kao obavezan prvi strani jezik se izučava engleski jezik od 3. razreda osnovne škole do kraja srednjeg obrazovanja. U VI razredu osnovne škole učenici biraju drugi strani jezik.

U osnovnim školama u školskoj 2016/17. godini strane jezike izučava 23.767 učenika od 3. do 9. razreda (prvi strani jezik), a drugi strani jezik (od 6. do 9. razreda) izučava 13.407 učenika. Svi izučavaju engleski jezik kao prvi strani jezik (23.737), a kao drugi strani jezik izučava njemački jezik 10.759 učenika, te turski 2253 učenika, arapski 117.

U jednoj osnovnoj školi Zeničko-dobojskog kantona 60 učenika uči njemački kao prvi strani jezik.

U srednjim školama:

1. Gimnazije

* 6962 učenika uče strane jezike; od toga je 3486 prvi strani jezik je engleski, 160 drugi strani jezik engleski i 21 treći strani jezik je engleski;

* Njemački jezik u gimnazijama izučava 160 učenika kao prvi strani jezik, kao drugi strani jezik 2893 učenika i kao treći strani jezik 73 učenika.

* Francuski jezik uči 100 učenika kao treći strani jezik, 276 turski kao drugi strani jezik i 102 učenika turski jezik kao treći strani jezik;

* Talijanski jezik uči 11 učenika kao treći strani jezik;

2. Medresa

* Arapski jezik uči 232 kao prvi strani jezik.

3. Tehničke škole

* Ukupno strane jezike uči 6772 učenika. Od toga: 6311 engleski jezik kao prvi strani jezik, 100 njemački jezik kao prvi strani jezik i 361 njemački kao drugi strani jezik.

4. Stručne škole

* Strane jezike uči ukupno 2598 učenika. Od toga je 2575 engleski jezik i 23 njemački.

26 Koji su profili potrebni na tržištu rada, odnosno za kojima postoji manjak? Kakav je odgovor obrazovnog sistema kako bi se zadovoljile sadašnje i buduće potrebe za određenim profilima?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Da bi obrazovanje postalo snažan razvojni resurs, neophodan je kontinuiran rad na podizanju obrazovnog nivoa celokupne populacije u Bosni i Hercegovini i povećanju relevantnosti sistema obrazovanja za potrebe tržišta rada. U odnosu na EU mjerila, obrazovni nivo cjelokupne populacije u Bosni i Hercegovini je nedovoljan, kvalitet obrazovanja se popravlja, ali još ne zadovoljava, veoma mali procenat odraslih učestvuje u programima doživotnog učenja.

Pristup identifikaciji potrebnih vještina nije sistemski postavljen. Tek će se pristupiti izradi mehanizama za sistemsku identifikaciju potrebnih/nedostajućih vještina kroz nekoliko projekata. Ne raspolažemo informacijom o tome koji su profili potrebni na tržištu rada, odnosno za kojima postoji manjak.

U cilju osiguravanja odgovarajuće upisne politike za upis učenika u srednje škole provodi se niz aktivnosti kako je to predviđeno i članom 19b. Zakona o srednjoj školi.

Ministarstvo će osigurati da se potrebe i zahtjevi tržišta rada usaglašavaju s potrebom osnivanja i organizacije institucija za stručno obrazovanje.

Da bi se osigurale veze između srednjeg stručnog obrazovanja i obuke i tržišta rada na nivou Kantona osniva će se Tripartitno savjetodavno vijeće koje ima savjetodavnu ulogu, a koje sačinjavaju predstavnici poslodavaca u okviru Privredne komore Zeničko-dobojskog kantona, sindikata srednjeg obrazovanja i Ministarstva.

Odluku o osnivanju Tripartitnog vijeća donosi Vlada Kantona.

Pored navednog Ministarstvo provodi niz aktivnosti kao što su:

* Profesionalna orijentacija učenika;

* Profesionalno informisanje učenika u saradnji sa zavodom za zapošljavanje;

* Provođenje ankete za učenike IX razreda osnovne škole;

* Provođenje Javnih rasprava sa privrednicima, roditeljima, nastavnicima i dr.;

* Održavanje sastanaka sa tripartitnim vijećem;

* Vrši prezentaciju srednjih škola;

* Obilazak firmi i privrednika za područja kantona;

* Medijska prezentacija srednjih škola.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona

Kod SSS (III st.) deficitarna zanimanja = Tapetari, Vozači kamiona, Dizaličari, Tesari, Zidari, Stolari, Zavarivači argonom, Elektrozavarivači, Zavarivači plinom, Cjevari, Pekari, Slastičari, Kuhari, Limari.

Kod SSS (IV st.) = Kontrolori izrade plastičnih masa, Rukovaoci CNC strojevima, Geodetski tehničar, Građevinski tehničari za visokogradnju, Monteri električnih mjernih instrumenata i sklopova, Medicinska sestra/tehničar, Farmaceut. tehničari, Hotelijersko-turistički tehničari, Programeri, CNC operateri.

U VSS deficitarna zanimanja = Dipl.ing.mašinstva, Dipl.ing. metalurgije, Dipl.ing.hemije, Dipl.ing.elektrotehnike, Doktori medicine, Mag.farmacije, Dipl.ing. građevine, Dipl.

ing.arhietkture, Dipl.ing. geodezije, Dip.ing. informatike, Dipl.ing.agronomije-voćarstvo, Dipl.ing. tekstilne tehnologije.

Kod nas su i dalje prepoznatljivi svi elementi strukturne nezaposlenosti, kao posljedice ne usaglašenosti strukture radne snage i potreba za njom, tako da po završetku školovanja nezaposlene osobe ne mogu da zadovolje zahtjeve slobodnih radnih mjesta. Ova vrsta nezaposlenosti, između ostalog, javlja se, kao rezultat promjena u tehnologiji, takve promjene nisu praćene adekvatnim promjenama u strukturi zanimanja i obrazovanja radne snage. Nastavni planovi i programi nisu usklađeni sa potrebama na tržištu rada, te iz tog razloga danas postoji potreba za:

* dokvalifikacijom, prekvalifikacijom i dodatnom obukom,

* usklađivanjem potrebe tržišta rada u obrazovne politike, dakle sistem obrazovanja povezati sa tržištem rada (ispitivanje tržišta rada koje služba provodi u saradnji sa FZZZ i poslodavcima u ZDK putem općinskih biroa rada),

* izraditi nastavne planove i programe u školama i fakultetima, koji će sadržavati veći obim praktične nastave u saradnji sa poslodavcima, time bi se stvorila mogućnost da se učenici i studenti upoznaju sa poslodavcima i njihovim politikama rada,

* razvijati učenje za poduzetništvo kao ključnu kompetenciju na svim nivoima obrazovanja, te podsticati samozapošljavanje i pokretanje malog biznisa za mlade.

27 Navedite podatke o sljedećem: a) Mjere koje se odnose na prilagođavanje obrazovanja i osposobljavanja potrebama društva znanja i industrijskim i tehnološkim promjenama. b) Koje aktivnosti su preduzete na promovisanju osjećaja za inicijativu i preduzetništvokao osnovnih sposobnosti mladih ljudi na različitim nivoima obrazovanja. c) Prenos inovacija i dobre prakse u osposobljavanju u redovni sistem obrazovanja i osposobljavanja. d) Primjena koncepta cjeloživotnog učenja u društvu u cjelini. e) Integracija praktičnog osposobljavanja u redovni sistem obrazovanja i veze između tokova opšteg i stručnog obrazovanja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

a) Mjere koje se odnose na prilagođavanje obrazovanja i osposobljavanja potrebama društva znanja i industrijskim i tehnološkim promjenama.

Kroz inoviranje nastavnih planova i programa i praktičnu primjenu stečenih znanja, usklađuje se industrijski i tehnološki napredak sa obrazovnim sistemom. Na potpunom usklađivanju je potreban dodatni angažman i finansijska podrška.

b) Koje aktivnosti su preduzete na promovisanju osjećaja za inicijativu i preduzetništvo kao osnovnih sposobnosti mladih ljudi na različitim nivoima obrazovanja.

Promocija preduzetništva je izuzetno važan cilj obrazovanja. Predviđeno je da sistem obrazovanja i odgoja mora obezbijediti sve uslove da djeca, učenici i odrasli pokreću i spremno prihvataju promjene, preuzimaju odgovornost i imaju preduzetnički pristup i jasnu orijentaciju ka ostvarenju ciljeva i putu do uspjeha. Ovaj cilj se realizuje kroz nastavne planove i programe u osnovnom i srednjem obrazovanju ili kroz druge aktivnosti uključujući i

projekte koji se sprovode uz podršku donatora. Poduzetničku, kao ključnu, kompetenciju kod učenika je potrebno dodatno razvijati.

c) Prijenos inovacija i dobre prakse u osposobljavanju u redovni sistem obrazovanja i osposobljavanja.

Prijenos inovacija i dobre prakse u osposobljavanju u redovni sistem obrazovanja i osposobljavanja vrši se kroz stalno usavršavanje i edukaciju nastavnog osoblja, a kroz primjere dobre prakse prenose se znanje, vještine i kompetencije.

d) Primjena koncepta cjeloživotnog učenja u društvu u cjelini.

Primjena principa cjeloživotnog učenja predstavlja jednu od aktivnosti Ministarstva za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona posljednjih godina. Obrazovanje je otvoren i dinamičan sistem koji se stalno mijenja i nadograđuje u skladu s ekonomskim, tehnološkim i znanstvenim razvojem društva, te kulturološkim i drugim promjenama koje se događaju kako na lokalnom i regionalnom, tako i na globalnom planu. Obrazovanje odraslih postaje najdinamičniji segment obrazovnog sistema, tako da su donošenjem Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj: 5/14“) stvoreni bitni preduslovi za primjenu principa cjeloživotnog učenja, a prije svega dostupnost sistema obrazovanja i obuke svim kategorijama odraslog stanovništva. Također su i Strategijom razvoja kantona stvoreni preduslovi za primjenu koncepta cjeloživotnog učenja.

Pored napora institucija u ovom segmentu veliku ulogu imaju i nevladine organizacije koje kroz projekte dodatno vrše promociju cjeloživotnog učenja.

e) Integracija praktičnog osposobljavanja u redovni sistem obrazovanja i veze između tokova općeg i stručnog obrazovanja.

Stručna obuka je integrisani dio nastavnog plana i programa svih stručnih obrazovnih profila u svim područjima rada.

Obim praktične obuke – praktične nastave, profesionalne prakse definisan je Zakonom o srednjoj školi i Nastavnim planom i programom.

Reformom kurikuluma u stručnom obrazovanju uveden je modularni kurikulum, zasnovan na propisanim stručnim kompetencijama i ishodima učenja. Ovim je proveden još jedan oblik integracije praktične i teorijske nastave i to na nivou modula.

Modul je zaokružen (samostalan) set jedinica jedne tematske cjeline. Modul ima jasno definisane rezultate, odnosno ishode učenja za učenike kao i tehnike ocjenjivanja kojim to dokazujemo.

Određeni broj obrazovnih ustanova sa područja Zeničko-dobojskog kantona svoje obrazovne programe usklađuju sa potrebama lokalne privrede i ostvaruju značajnu saradnju sa privrednicima i lokalnim preduzećima.

Posljednjih godina saradnja sa privredom je intenzivnija. Škole sarađuju sa određenim kompanijama sa područja našeg kantona u vidu obavljanja praktične nastave učenika škole.

Postojeći Zakon o srednjoj školi je omogućio da škola potpisuje ugovore o izvođenju praktične nastave u privrednim subjektima, kompanijama, kao i svim nosiocima ostalih djelatnosti po potrebi škole. Takvi ugovori se potpisuju na početku školske godine, te važe dok postoji potreba za istim. Na ovaj način je ostvarena uska povezanost sa privredom našeg kantona.

28 Da li postoje i, ako postoje, koje su nacionalne strategije koje obuhvataju jedno ili više sljedećih oblasti: zapošljavanje i preduzetništvo mladih, neformalno obrazovanje mladih, kreativnost i kultura, participacija mladih, zdravlje/blagostanje mladih, socijalna inkluzija mladih i volontiranje mladih? Navedite detaljnije informacije o: a) Mjerama za razvoj kvaliteta neformalnog obrazovanja i prepoznavanje njegovih ishoda. b) Koliko su strukture za zapošljavanje mladih prilagođene lokalnom nivou i kakvi su planovi za budućnost? c) Mjerama koje su preduzete za podsticanje razvoja talenata, kreativnih sposobnosti i preduzetništva mladih i njihovog pristupa kulturi. d) Preduzetim/planiranim mjerama za podsticanje zdravog načina života mladih i fizičke aktivnosti sa fokusom na prevenciji i liječenju gojaznosti, povreda, zavisnosti, mentalnih problema i probleme u oblasti seksulanog zdravlja. e) Mjerama koje se provode /ili su planirane za punu participaciju mladih u društvu, i za promovisanje većeg društvenog uključivanja mladih u okviru socijalnih i institucionalnih demokratskih procesa. f) Mjerama preduzetim/planiranim na razvoju uslova i usvajanju politika za sprečavanje siromaštva i socijalne isključenosti mladih, posebno među neprivilegovanim grupama mladih. g) Preduzetim/planiranim mjerama u cilju omogućavanja mobilnosti volontera, kako iz EU, tako i iz država kandidata, za dugoročne aktivnosti (od 6 do 12 mjeseci), u smislu dozvole boravka, osiguranja, itd. h) Mjerama koje su preduzete/planirane za podršku i prepoznavanje rada mladih i neformalnog učenja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona u tijeku su pripremne aktivnosti za izradu Strategije omladinske politike za period (2017-2020), koja će obuhvatiti oblasti zapošljavanja mladih, neformalno obrazovanje mladih, poduzetništvo za mlade i kreativnost, sudjelovanje mladih, zdravstvene/sportske aktivnosti mladih ljudi, socijalna inkluzija mladih, volontiranje mladih.

a) Stručna obuka je integrirani dio nastavnog plana i programa svih stručnih obrazovnih profila u svim područjima rada.

Obim praktične obuke – praktične nastave, profesionalne prakse definiran je Zakonom o srednjoj školi, odnosno Zakonom o obrazovanju odraslih.

Reformom kurikuluma u stručnom obrazovanju uveden je modularni kurikulum, zasnovan na propisanim stručnim kompetencijama i ishodima učenja. Ovim je sproveden još jedan oblik integracije praktične i teorijske nastave i to na razini modula. Moduli su definirani kao integrirani paketi učenja općeg, stručnog i praktičnog sa ciljem stjecanja zahtjevanih kompetencija, odnosno znanja, vještina i profesionalnih stavova.

b) Pitanje je u nadležnosti drugih organa i institucija zaduženih za planiranje i provođenje mjera aktivnog zapošljavanja. Iz dijela naših nadležnosti razmatraju se aktivnosti na inoviranju nastavnih planova i programa na svim obrazovnim razinama adekvatnom sagledavanju specifičnih potreba tržišta rada lokalnih zajednica, (suradnja sa udrugama poslodavaca, obrtničkim komorama i slično).

c) U Proračunu Zeničko-dobojskog kantona putem Transfera za posebno nadarane i talentirane mlade, osigurava se financijska potpora za razvoj talenata, kreativnih vještina i poduzetništva za mlade.

d) Poticanje zdravog načina života mladih ljudi i fizičke aktivnosti uglavnom se provodi kroz nastavu tjelesne i zdravstvene kulture. Sa Transfera za sport osiguravaju se financijska sredstava sa provođenje svih sportskih aktivnosti. Potpisani su i posebni intersektorski i interresorni protokoli resornih ministarstava, (zdravstva, obrazovanja, nauke kulture i sporta, i socijalne zaštite), o saradnji na prevenciji očuvanja vida „screning projektu“, kao i prevenciji ranog rasta i razvoja školske populacije.

e) Trajno su prisutna nastojanja oko formirnja lokalnih omladinskih vijeća, klubova mladih, savjeta mladih u općinama, te povjerenstvima mladih pri općinskim vijećima i Kantonalnoj skupštini. Time bi se osiguralo puno sudjelovanje mladih u društvu, kao i veća uključenost mladih unutar okvira institucionalnog i društvenog procesa demokratizacije. Posebna suradnja po potpisanom protokolu, (prvom takve vrste u BiH) sa „Mrežom vijeća učenika BiH“, kao i UG „Mostovi prijateljstva“, „Naša djeca“, Lokalno omladinsko vijeće“, LAG „Lašva“ „World Vision“, „Save the children“, Koalicijom nevladinih organizacija za osobe sa invaliditetom, Međureligijskim vijećem.

f) Postoje brojne udruge koje su aktivne u oblasti socijalne zaštite, edukacijom o ljudskim pravima, problematikom djece i omladine, a čije se aktivnosti sufinanciraju putem različitih transfera iz nadležnosti ovog ministarstva. Posebno ističemo obavezno zdravstveno osiguranje učenika i studenata koji nisu osigurani po drugoj osnovi, kao i namjensko financiranje stambenih potreba mladih putem posebnog transfera na razini Vlade Kantona putem posebno povoljnog revolving kredita za ove namjene. Također u Strategiji kulturne politike,

predviđene su posebne mjere za nacionalne manjine i subkulturalne skupine uključujući i omladinsku populaciju.

g) Iz nadležnosti ovog organa kantonalne uprave u smislu donesenih propisa po pitanju pristupa-mobilnosti-rada volontera, primjenjuje se princip reciprociteta. Nema posebnih ili dodatnih ograničenja za strance ili osobe koje imaju dozvole boravka, odnosno važeće isprave zemlje iz koje dolaze, jer izdavanje ovakvih odobrenja uključujući i apatride, nije u nadležnosti Kantona. Također, kada je riječ o izbjeglim osobama, obrazovne ustanove i institucije Kantona mogu u skladu sa međunarodnim konvencijama, u okvirima postojećih kapaciteta, pružiti obrazovne usluge izbjeglicama. Pored naprijed navedenog, napominjemo i opće programe mobilnosti poput studentskih i učeničkih studijskih posjeta, razmjena, učešća u Tempus projektima, „Erasmus +“.

h) Mladi i njihov rad podržavaju se prije svega kroz različite vidove pomoći prilikom redovnog školovanja, (stipendiranje redovnih studenata i smještaja u studentskim centrima na području F BiH), zatim preko Transfera za omladinske projekte ukljkučujući i osobna uisavršavanja, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju, zatim Transfera za sport, Transfera za naučno istraživački rad (NIR), koji uključuje i sredstva za pomoć u sufinanciranju obrane magistarskih doktorskih disertacija, izdavanja udžbenika i priručnika, sudjelovanja u radu stručnih radnih tijela iz domena omladinske politike, kao i stručnih posjeta školskim razmjenama i sajmovima u zemlji i inostranstvu.

29 Koja institucija je zadužena za sveobuhvatnu koordinaciju omladinske politike u vašoj zemlji? Međusektorska saradnja između različitih relevantnih ministarstava u oblasti omladinske politike je veoma značajan aspekt politike prema mladima EU. Molimo vas potkrijepite informacijama, na koji način je osigurana međusektorska saradnja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo podataka.

30 U kojim mehanizama uspostavljenim u okviru Otvorene metode koordinacije za mlade bi Bosna i Hercegovina posebno bila zainteresovana za učešće?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Kantona.

31 Obrazovanje djece čiji su roditelji državljani EU: Navedite informacije o procijenjenom broju državljana EU koji rade u Bosni i Hercegovini i koji imaju djecu koja tamo borave u uzrastu kada je po zakonima Bosne i Hercegovine obavezno pohađanje nastave. Molimo navedite da li postoje posebni uslovi za obrazovanje ove djece i iz kojih država ona uglavnom dolaze.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Pravo na obrazovanje stranih državljana i drugih lica definisano je na način da strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo da stiču odgoj i osnovno obrazovanje u školama Kantona, po odredbama Zakona, a u skladu sa Konvencijama i ugovorima koje je država Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona redovno dostavlja podatke Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima Bosne i Hercegovine, Terenski centar Zenica, o broju učenika osnovnih i srednjih škola, studenata Univerziteta, koji nemaju državljanstvo Bosne i Hercegovine. Na području Zeničko-dobojskog kantona u školskoj 2016/2017. godini u osnovnim školama ima 34 učenika, 9 u srednjim školama i 34 studenta na Univerzitetu u Zenici koji imaju status stranog državljana.

Služba za poslove sa strancima Bosne i Hercegovine u svom djelokrugu rada ima u nadležnosti i segment koji se odnosi na boravak i kretanje stranih državljana koji u Bosni i Hercegovini borave po osnovu obrazovanja.

32 Jednak pristup: Opišite modalitete koje garantuju jednak pristup obrazovanju i osposobljavanju bez obzira na pol, etničko porijeklo, vjeroispovjest ili invaliditet.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Propisima koji se odnose na obrazovanje, zakonima i podzakonskim aktima (Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, Zakon o osnovnoj školi, Zakon o srednjoj školi) definisano je osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnosti izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno

porijeklo i status, porodični status, vjeroispovijest, invaliditet, psihofizičke i druge lične osobine.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi. Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uslova i prilika za sve, za početak i nastavak daljeg obrazovanja.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje u skladu s utvrđenim standardima osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne intelektualne, fizičke, radne i moralne sposobnosti na svim nivoima obrazovanja.

Okvirni Zakon o visokom obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona i Statut Univerziteta u Zenici garantira jednak pristup obrazovanju i osposobljavanju bez obzira na pol, etničko porijeklo, vjeroispovjest ili invaliditet.

33 Na koji način su uređene školarine i ostali uslovi pristupa visokoškolskim ustanovama (državnim i privatnim)? Da li su oni različiti za građane Bosne i Hercegovine i za strance?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Školarine se reguliraju svake akademske godine odlukom Vlade kantona. Različite su za studente iz BiH i strance.

34 Na kojem nivou je interes i učešće mladih ljudi, omladinskih radnika i omladinskih organizacije u vašoj zemlji, u mogućnostima koje su im ponuđene kroz program Erasmus+ i njegov Prozor za Zapadni Balkan?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo informacija.

35 Da li postoje nacionalni programi za podršku organizacijama mladih i njihovim aktivnostima? Ukoliko postoje, molimo da navedete podatke o njihovoj strukturi i načinima upravljanja.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Podrška aktivnim organizacijama mladih se odvija preko „Transfera za omladinske projektne

aktivnosti“. Putem javnog poziva omladinskih organizacija apliciraju sa svojim projektima i pojedinačno. Nakon realizacije projekta dostavlja se izvješće o namjenskom utrošku sredstava.

36 Koji je nivoa interesovanja i učešća univerziteta, naučnih radnika i studenata u zemlji u mogućnostima koje nude program Erasmus+?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Koji je nivoa interesovanja i učešća univerziteta, naučnih radnika i studenata u zemlji u mogućnostima koje nude program Erasmus+?

Univerzitet u Zenici, kao jedini u Zeničko-dobojskom kantonu, ima vrlo visok nivo interesovanja u mogućnostima koje nude programi Erasmus+.

37 Koje službe u nadležnim ministarstavima su zadužene/ili je planirano da budu zadužene za praćenje različitih programa EU za cijelu Bosnu i Hercegovinu? Kakva je struktura njihovog kadra/kakav je plan zapošljavanja? Da li ova ministarstva imaju revizorske službe?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

S obzirom da su procesi EU integracije već određeni kao prioritetni na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, obaveze praćenja Programa EU su u nadležnosti svih organizacionih jedinica u Ministarstvu za obrazovanje, mlade, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, a posebno programi koji se odnose na usvojene Strategije razvoja Kantona, Akcione planove i sl.

Posebno ističemo postojanje Stručne službe za saradnju i međunarodne projekte Zeničko-dobojskog kantona koja ima koordinacijsku ulogu po ovim pitanjima.

Ministarstvo nema revizorsku službu.

38 Da li postoji neformalna saradnja između obrazovnih ustanova u Bosni i Hercegovini i projekata koji se realizuju kroz programe podrške Evropske unije i njenih članica? Da li postoje neki planovi za podršku takvim partnerstvima?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Kako su isključive nadležnosti nad obrazovanjem na nivou entiteta, kantona u Federaciji i Brčko distrikta, jedini vid neformalne saradnje po svim bitnim obrazovnim pitanjima rješava se putem Koordinacije Ministara u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno Konferencije Ministara obrazovanja, kao relevantnih neformalnih tijela, a putem Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine. Ovaj organ kantonalne uprave nije informisan o planovima za podršku takvim partnerstvima.

39 Koji su, ukoliko ih ima, sistemi podrške u sljedećim oblastima: umjetničko stvaralaštvo, inovativni projekti u oblasti kulture, unapređivanje stručnosti umjetnika i kulturnih radnika i saradnja u oblasti kulture sa drugim zemljama, pristup kulturi?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona postoji Zakon o samostalnim umjetnicima[1]na temelju kojeg su osigurane uplate doprinosa za samostalne umjetnike. Financijska podrška omogućuje se preko Transfera za kulturne manifestacije, te Transfera za rad ustanova kulture.

[1] Zakon o samostalnim umjetnicima („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 02/05)

40 Navedite organe vlasti nadležne za pitanja kulture. Kako se provodi politika djelovanja?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona za pitanje kulture nadležne su općinske službe i Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na čelu sa Ministarstvom za obrazovanje, nauku kulturu i sport.

Politika djelovanja se provodi na način da se osiguraju potrebni zakonski akti i financijska sredstva u skladu s mogućnostima.

41 Koji su, ukoliko postoje, programi podrške u području književnog stvaralaštva i prevođenja?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Financijska podrška programima u oblasti književnog stvaralaštva i prevodilaštva na području Zeničko-dobojskog kantona ostvaruje se preko Transfera za kulturne manifestacije i izdavačku djelatnost.

42 Koji su, ukoliko postoje, programi podrške u oblasti kulturnog naslijeđa?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Oblast kulturnog naslijeđa reguliran je Zakonom o zaštiti kulturne baštine[1] (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj 2/02. i 9/15.), a financijska podrška ostvaruje se preko Transfera za zaštitu kulturno-povijesnih spomenika.

[1]Zakon o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 02/02. i 09/15)

43 Koji zakonski propisi regulišu određivanje cijena knjiga? Postoje li propisi o određenim cijenama?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Kantona.

44 Koji zakonski propisi regulišu prodaju i kretanje kulturnih dobara?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Kantona. Regulirano je Federalnim propisima.

45 Koji zakonski propisi regulišu očuvanje kulturnog nasljeđa?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Pravna osnova koja se primjenjuje za očuvanje kulturne baštine na području Zeničko-dobojskog kantona jest ustavna nadležnost Zeničko-dobojskog i regulirna je Zakonom o zaštiti kulturne baštine[1].

[1]Zakon o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 02/02. i 09/15)

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline.

46 Koji zakonski propisi regulišu ustupanje prava (ekskluzivnih ili ostalih) korištenja aspekata kulturnog nasljeđa (npr.digitalizacija umjetničkih zbirki)?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Pravni režim koji se pimjenjuje za ustupanje prava za iskorištavnaje aspekata kulturne baštine je Zakon o zaštiti kulturne baštine[1]

[1]Zakon o zaštiti kulturne baštine („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 02/02. i 09/15)

47 Koji sistemi postoje u pogledu statističkih podataka koji se odnose na sektor kulture?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Operativni sustavi u pogledu statističkih podataka koji se odnose na kulturni sektor su baze podataka nadležnih općinskih službi, postojećih ustanova kulture, kao i podaci Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona.

48 Koje ste mjere preduzeli u pogledu primjene Konvencije UNESCO-a o zaštiti i unapređenju raznolikosti kulturnih izraza iz 2005. godine?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Mjere koje su na području Zeničko-dobojskog kantona poduzete u kontekstu primjene Konvencije UNESCO-a, iz 2005. o zaštiti i promociji raznolikosti kulturnih izraza naznačene su u Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturne baštine (Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, broj 9/15.). Formiran je Odsjek za kulturalne studije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Zenici, donešen je Zakon o samostalnim umjetnicima, ostvarena suradnja sa civilnim društvom, te stvoreni partnerski odnosi sa nevladinim organizacijama. U Strategiji kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2020[1]. godina razrađene su aktivnosti na unapređenju kulturnog izražavanja.

[1] Strategija kulturne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2020 (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 5/14.)

49 Da li je Bosna i Hercegovina prihvatila ciljeve Evropske agende za kulturu?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Kantona.

50 Na koji način Bosna i Hercegovina namjerava da učestvuje u strukturama koje su uspostavljene na osnovu Otvorene metode koordinacije?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Kantona.

51 Molimo da objasnite preduzete ili planirane mjere za promovisanje programa Kreativna Evropa i podsticanje učešća kulturnih radnika u zemlji.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Nemamo informacije.

52 Da li postoje planovi za obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava za uspješne aplikante?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Postoje okvirni planovi.

53 Na osnovu Lisabonskog sporazuma, koji je stupio na snagu 1.12.2009. godine, EU je uvela novu nadležnost za sport (član 165. UFEU). Imajući ovo u vidu, navedite informacije koje se tiču organizacije sporta u Bosni i Hercegovini, uključujući nadležne organe i ulogu koju sport ima u društvenom (zdravlje, obrazovanje i socijalna inkluzija) i ekonomskom smislu.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Sport na području Zeničko-dobojskog kantona orzganiziran je kroz više oblika:

1. Natjecateljski kroz razna natjecanja na različitim razinama, od općinske do državnog koji uključuje preko 10.000 natjecatelja uključujući i oko 550 osoba s invaliditetom koji imaju svoja natjecanja na svim razinama i u svim sportovima.

2. Rekreativni sport je prisutan kao povremena aktivnost pojedinaca koji je provode samoinicijativno bez kontrole od strane stručnih osoba ili ljekara.

3. Školski sport – organizirana natjecanja u okviru Mali olimpijskih igara (od školskih do državnih)

4. Nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja koja se odvija kroz 2 školska sata tjedno.

Zakonska regulativa koja se primjenjuje na području Zeničko-dobojskog kantona vezano za sport, jest Zakon o sportu[1] i Strategija razvoja sporta na području Zeničko-dobojskog kantona[2].

[1]Zakon o sportu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/02., 01/04. i 09/11.)

[2] Strategija razvoja sporta na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“broj: 12/13)

54 Opišite državnu politiku (uključujući i pravne akte) u oblasti borbe protiv dopinga i namještanja utakmica.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Politika oblasti borbe protiv dopinga i namještanja utakmica regulirana je sukladno odredbama Zakona o sportu[1].

[1]Zakon o sportu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/02., 01/04. i 09/11.)

55 Da li javne ustanove subvencioniraju sportske saveze i kroz koji postupak?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Javne ustanove čiji je osnivač Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport, na temelju Pravnilnika o korištenju školskih sprortskih dvorana[1], daju podršku sportskim udrugama koji su u natjecateljskom procesu na način da besplatno ustupe 3-4 termina tjedno svim udrugama i sportskim klubovima, te svaki naredni termin izdaje po povoljnijim uvjetima u odnosu na cjenik javne ustanove.

[1] Pravilnik o korištenju školskih sportskih dvorana na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 05/08. i 14/09)

56 Kakav je položaj sporta u sistemu obrazovanja (npr. broj časova fizičkog vaspitanja)?

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

U sustavu obrazovanja, na području Zeničko-dobojskog kantona nastava tjelesnog odgoja odražava se po dva školska sata tjedno u osnovnim i srednjim školama.

57 Opišite postojeće sistemske mjere za borbu protiv nasilja u sportu.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Mjere za borbu protiv nasilja u sportu su zabrane sudjelovanja i novčane kazne, propisane u skladu sa Zakonom o sportu[1].

[1]Zakon o sportu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 11/02., 01/04. i 09/11.)

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o bezbjednosti održavanja sportskih takmičenja u Zeničko-dobojskom kantonu ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 2/06 i 11/07) uređeno je pitanje bezbjednosti na sportskim takmičenjima na području Zeničko-dobojskog kantona. Prema zakonskim odredbama bezbjednost se odnosi na gledatelje, takmičare i druge sudionike na sportskom takmičenju. Zakonom se propisuju mjere za sprečavanje, suzbijanje i sankcioniranje nedoličnog ponašanja i nasilja, prije održavanja sportskog takmičenja, za vrijeme i nakon završetka sportskog takmičenja. U članovima od 5. do 12. Zakona propisane su obaveze organizatora sportskog takmičenja koje mora poduzeti radi sprečavanja i suzbijanja nereda ili nasilja na sportskom takmičenju. Mjere koje je dužan preduzeti organizator sportskog takmičenja su:

- organiziranje efikasne redarske službe,

- stavljanje u promet odgovarajućeg broja ulaznica za gledatelje u skladu sa projektovanim kapacitetima sportskog objekta,

- sačinjavanje Plana evakuacije za vanredne situacije, osiguranje prisustva hitne medicinske službe i vatrogasne službe.

Članovima od 18. do 24. propisuju se posebni uvjeti koje mora ispunjavati sportski objekat a koji su od značaja za obezbjeđenje sigurnosti svih aktera na sportskom takmičenju.

Članom 27. propisane su posebne mjere koje preduzima policija u cilju bezbjednosti na sportskom takmičenju, kao što su:

- utvrđivanje identiteta i pregledanje svih osoba koje se izjasne kao navijači, ili nose navijačke simbole ili se osnovano pretpostavlja da idu na sportsko takmičenje,

- policija može oduzeti transparente ili druge predmete sa slikom, znakom ili drugim obilježjima koja vrijeđaju nacionalna, vjerska, rasna i moralna osjećanja građana ili koja potiču mržnju ili nasilje,

- policija može izvršiti pregled autobusa, voza ili putničkog automobila koji prevozi navijače,

- policijska uprava na čijem području se održava sportsko takmičenje može procijeniti i zabraniti rad ugostiteljskih i drugih objekata u sklopu ili u neposrednoj blizini sportskog objekta,

- na osnovu bezbjednosne procjene policija može zabraniti održavanje određenog sportskog takmičenja ili prekinuti već započeto takmičenje.

Odredbama članova od 34. do 40. Zakona propisane su sankcije za prekršaje koje počini organizator sportskog takmičenja ili fizičko lice. Novčane kazne propisane su u rasponu od 1.000,00 BAM do 5.000,00 BAM. Pored novčane kazne ovim Zakonom je propisana mogućnost izricanja i zaštitne mjere fizičkom licu - zabrana prisustvovanja sportskim

takmičenjima u trajanju od 3 mjeseca do jedne godine. Zaštitnu mjeru izriče nadležni sud u prekršajnom postupku.

Pored odredbi ovog Zakona policija koristi svoja ovlaštenja propisana i Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona.

Poglavlje 27: Životna sredina i klimatske promjene

2 Postoji li neki opšti okvirni pravni akt o zaštiti životne sredine, koji služi kao osnova za druge propise koji se odnose na životnu sredinu?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Na državnom nivou ne postoji okvirni zakon o zaštiti okoline. Okvirni zakoni su na entitetskim nivoima. Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“ broj: 33/03 i 38/09).

5 Postoji li konkretan akcioni plan za životnu sredinu sa kratkoročnim i srednjoročnim ciljevima, naznakom raspoloživosti budžetskih i drugih resursa za njihovo postizanje i vremenskim rasporedom? Da li je povezan sa acquis-em u oblasti životne sredine i kako se nadgleda njegovo provođenje?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Postoji Acioni plan zaštite okoliša FBiH koji je sastavni dio Strategije zaštite okoliša FBiH 2008 – 2018.Kantonalni akcioni plan je urađen i nalazi se u proceduri usvajanja.Monitoring sprovođenja zadataka iz strateških dokumenata, pa i strategije zaštite okoliša, nije na zadovoljavajućem nivou.

6 Na koji način se osigurava usklađenost propisa i politika u oblasti životne sredine sa propisima EU u toj oblasti? Koje su glavne poteškoće sa kojima se suočavate?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakon o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) je donesen u skladu sa fedralnim Zakonom o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06). Strategijom upravljanja vodama FBiH (SUV), shodno odrebi člana 24. stav 1. Zakona o vodama, kojom su utvrđene obaveze za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH, utvrđena je politika upravljanja vodama, bazirana na principima politike voda EU utvrđenoj u Okvirnoj direktivi o vodama (Direktiva 2000/60/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. oktobra 2000. godine). SUV-om je planirana dinamika i način usklađivanja domaćih propisa sa propisima EU, koji se odnose na upravljanje vodama. Usklađivanje propisa sa propisima EU je prioritet u SUV.

Glavne poteškoće sa kojima se suočavamo su nedostatak ljudskih resursa.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Propisi se uglavnom donose na entitetskom nivou.

7 Koliko je uloženo u životnu sredinu i infrastrukturu životne sredine (u cilju usklađivanja sa acquis-em u oblasti životne sredine) u posljednje četiri godine? Kakvi su budući planovi za kratkoročna, srednjoročna i dugoročna ulaganja?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti voda i vodne infrastrukture u posljedne četiri godine u cilju usklađivanja sa acquis-em koji se odnosi na okoliš, izvršena su određena ulaganja u vodnu ifrastrukturu iz namjenskih sredstava vodnih naknada, koja pripadaju Kantonu. U navedenom periodu ukupno je uloženo 12 mil. BAM.

Planovi ulaganja za ubuduće bazirani su na daljem razvoju vodne infrastrukture, prioritetno na projektima zaštite voda, u skladu sa operativnim ciljevima utvrđenim Strategijom upravljanja vodama FBiH (SUV) i Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016.-2020. godina, u skladu sa raspoloživim sredstvima. Godišnji nivo prikupljenih sredstava vodnih naknada koja pripadaju Kantonu iznosi oko 3 mil. BAM.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona

Sredstva od prikupljenih naknada za zaštitu okoliša utrošena su po godinama kako slijedi:

2013. godina – 4.844.380,00 KM,

2014. godina – 3.962.464,00 KM,

2015. godina – 3.212.857,00 KM,

2016. godina – 3.401.814,00 KM.

Utrošak navedenih sredstava planira se na budžetskim pozicijama nadležnog Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, na:

- pozicijama Tekući tranferi općinama iz Fonda za zaštitu okoline, u skladu sa odlukom Vlade Kantona,

- i troškovi finansiranja Projekata Vlade Kantona iz ovih sredstava, u skladu programima utroška, kao i za tranfere neprofitnim organizacijama.

Također, pored navedenog, u skladu sa Zakonom o povjeravanju javnih ovlaštenja iz oblasti zaštite okoliša ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 12/13), kojim se povjeravaju javna ovlaštenja iz oblasti zaštite okoline stručnoj instituciji Univerzitet u Zenici - organizaciona jednica Metalurški institut, u prethodne četiri godine na ovaj način utrošen je i iznos sredstva kako slijedi:

2013. godina – 5.290,00 KM,

2014. godina – 263.431,00 KM,

2015. godina – 378.899,00 KM,

2016. godina – 633.130,00 KM.

Navedena sredstva troše se u skladu sa programom utroška.

Što se tiče izdvajanja sredstava od posebnih vodnih naknada za zaštitu okoliša, sa budžetske pozicije Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Ministarstvo finansija ne raspolaže podacima koliko se od ukupno utrošenih sredstava odnosi na utrošak za okoliš.

Ne raspolažemo sa informacijom da li se radi o sredstvima za koja se smatra ili se može reći da se odnose na usklađivanje sa acquis-em.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona nema podataka za buduće planove za kratkoročna, dugoročna i srednjoročna ulaganja.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U oblasti zaštite životne sredine usklađivanje sa pravnom stečevinom EU je proces koji je započeo 2003.godine donošenjem seta okolinskih propisa. U posljednje tri godine taj proces je usporen.Prioritetni planovi Zeničko-dobojskog kantona za naredni period su: uspostava sistema upravljanja komunalnim otpadom i uspostava monitoringa kvaliteta zraka.

8 Detaljno opišite (uz nivoe kadrovske popunjenosti) organa javne uprave (ministarstva, agencija, itd.) koja su odgovorna za donošenje, primjenu i provođenje propisa i politike u oblasti životne sredine, kako na nacionalnom tako i na pod-nacionalnim (npr. lokalnim) nivoima. Kako su podijeljene odgovornosti za postizanje ciljeva u različitim sektorima (voda, otpad, zaštita prirode itd.) i kako je osigurana koordinacija? Opišite ukratko sve planove čiji je cilj razvijanje i jačanje administrativnih kapaciteta. Naznačite budžetska sredstva dodijeljena ovim administrativnim tijelima, uključujući i agencije.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona od ukupno 15 zaposlenih, samo 2 radi na poslovima vezanim za vode u Sektoru za vodoprivredu i šumarstvo. Budžet za 2017. godinu koji se odnosi samo na plaće uposlenih za sektor vodoprivrede iznosi oko 53.000,00 BAM.

Koordinacija aktivnosti obezbijeđena je provođenjem postojećih zakonskih propisa. Razvijanje i jačanje administrativnih kapaciteta je neophodno kroz vertikalno sinhronizovanu organizaciju u oblasti voda, a takođe i upošljavanje odgovarajućih kadrova.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove ima dva sektora, kao dvije organizacione jedinice. U sastavu Sektora za inspekcijski nadzor u oblastima poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, veterinarstva, zdravstva, urbanizma i ekologije, organizirane su kantonalne inspekcije koje vrše inspekcijski nadzor nad primjenom propisa iz oblasti zaštite životne sredine (kantonalna inspekcija zaštite okoliša, kantonalna vodna inspekcija i kantonalna inspekcija zaštite prirode).

* Kantonalna inspekcija zaštite okoliša ima 3 kantonalna inspektora zaštite okoliša, koliko je i predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove. Kantonalna inspekcija zaštite okoliša vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 38/09), Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 4/10), Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 72/09), te podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

* Kantonalna vodna inspekcija ima 2 kantonalna vodna inspektora. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove predviđeno je radno mjesto glavnog kantonalnog vodnog

inspektora i 3 kantonalna vodna inspektora. Kantonalna vodna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br: 17/07).

* Kantonalna inspekcija zaštite prirode trenutno nema kantonalnog inspektora zaštite prirode. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove predviđen je jedan kantonalni inspektor zaštite prirode. Kantonalna inspekcija zaštite prirode vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj: 66/13).

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove svake godine donosi Plan edukacija državnih službenika. Kantonalni inspektori redovno prisustvuju seminarima iz oblasti zaštite okoliša, koje organiziraju resorna ministarstva i druge institucije. Budžetska sredstva nisu namjenski dodijeljena navedenim inspekcijama, nego su ista planirana na nivou Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, u iznosu od 2.127.912,00 KM za 2017. godinu, a odnose se na plaće i naknade troškova zaposlenih, doprinos poslodavca i ostali doprinosi, izdatke za materijal i usluge i nabavku opreme.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Ministarstvu za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona formiran je Sektor za zaštitu okoline koji ima samo jednog uposlenog državnog službenika. Između ostalog i zbog toga je donesen Zakon o povjeravanju javnih ovlaštenja iz oblasti zaštite okoliša („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj:12/13) Univerzitetu u Zenici – Organizaciona jedinica Metalurški institut, kojim se određeni poslovi povjeravaju Metalurškom institutu čiji zadatak je da u cilju realizacije povjerenih poslova mora izvršiti odgovarajuće organizacione i kadrovske prilagodbe.Taj proces je u toku.Koordinacija aktivnosti je obezbjeđena tako što Ministarstvo daje saglasnost na Program i Izvještaje Univerziteta nakon čega ih usvaja Vlada Kantona.Planovi za jačanje administrativnih kapaciteta u oblasti zaštite okoliša su veoma skromni (planira se upošljavanje jednog državnog službenika.Koordinacija aktivnosti okoliša sa sektorima voda, šuma itd je sporadična i dešava se samo u pojedinačnim slučajevima, što znači da nema sistemske koordinacije.

9 Kako su podijeljene odgovornosti za različite sektore (voda, otpad, zaštita prirode itd.) i kako se predviđa koordinacija? Kako je predviđena saradnja sa drugim ministarstvima? Opišite ukratko bilo koji plan čiji je cilj razvijanje i jačanje

administrativnog kapaciteta. Da li je predviđena ikakva politika zadržavanja kadra? Šta Bosna i Hercegovina čini da: a)Poveća efikasnost procesa odlučivanja; b)Izbjegne nepotrebno mikro upravljanje i delegira odgovornosti na niže rukovodne nivoe; c)Poveća nivoe kadrovske popunjenosti, naročito u nekim prioritetnim oblastima, uključujući upravljanje strateškim planiranjem i upravljenje investicijskim projektima; d)Konsoliduje kapacitete za strateško planiranje; e)Smanji fluktuaciju kadra i zadrži obučene i stručne kadrove u ministarstvu i drugim institucijama. razvijanje i jačanje administrativnog kapaciteta. Da li je predviđena ikakva politika zadržavanja kadra? Šta Bosna i Hercegovina čini da: a) Poveća efikasnost procesa odlučivanja; b) Izbjegne nepotrebno mikro upravljanje i delegira odgovornosti na niže rukovodne nivoe; c) Poveća nivoe kadrovske popunjenosti, naročito u nekim prioritetnim oblastima, uključujući upravljanje strateškim planiranjem i upravljenje investicijskim projektima; d) Konsoliduje kapacitete za strateško planiranje; e) Smanji fluktuaciju kadra i zadrži obučene i stručne kadrove u ministarstvu i drugim institucijama.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o vodama podijeljene su odgovornosti između federalnog i kantonalnog nivoa i lokalnih zajednica, a pitanje koordinacije između Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonâ je uređeno u članovima 164. i 181. Zakonom o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06), kao i godišnjim planovima rada Federalnog ministarstva poljoprivrede,vodoprivrede i šumarstva kojim se redovno planira održavanje zajedničkih sastanaka sa kantonalnim ministarstvima.

Saradnja sa drugim kantonalnim ministarstvima se ostvaruje po potrebi.

U Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona nije planirano povećanje kadrovske popunjenosti u oblasti voda, jer su odlukom Skupštine Kantona zabranjena nova zapošljavanja, a ne postoje ni konkretni planovi za smanjenje fluktuacije kadra i zadržavanja obučenih i stručnih kadrova, ali se na godišnjem nivou u skladu sa Odlukom o strateškim ciljevima, indikatorima ostvarenja i ciljevima za tekuću godinu u okviru primjene sistema upravljanja kvalitetom, definiše i planira edukacija uposlenih.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o vodama integralno upravljanje vodama je povjereno Ministarstvu za poljoprivredu,šumarstvo i vodoprivredu. Odgovornost za otpad i zaštitu prirode je na ministarstvu nadležnom za okoliš. Koordinacija aktivnosti gotovo da ne postoji.U cilju provođenja donesenih propisa iz oblasti životne sredine neophodno je izvršiti kadrovsko jačanje sektora za zaštitu okoliša tako da svaki državni službenik bude zadužen za konkretnu oblast (zrak, otpad, priroda, buka, programi i projekti itd.).U Zeničko-dobojskom kantonu ne postoje konkretni planovi za jačanje administrativnih kapaciteta u sektoru okoliša, ali postoje planovi na formiranju „Centra za monitoring“ na Institutu „Kemal Kapetanović“.

10 Postoje li zakonske i budžetske odredbe koje se odnose na obuku državnih službenika u oblasti zaštite životne sredine na svim nivoima, uključujući tehnički kadar i srednji rukovodni kadar? Koliko je teško naći kadrove odgovarajućih kvalifikacija? Koliko je teško naći kadrove kvalifikovane za održavanje obuke?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Obuka državnih službenika iz oblasti zaštite životne sredine ne postoji.Kvalifikovano osoblje za obuku su profesori sa Univerziteta u Zenici, Mašinski fakultet-smjer Ekološko inžinjerstvo.

11 Koji su mehanizmi za praćenje poštivanja propisa iz oblasti životne sredine, njihove primjene i provedbe i stanja životne sredine? Molimo opišite detaljno, ukoliko postoji, sistem inspekcijskog nadzora u oblasti životne sredine – nadležne organe, učestalost inspekcijskih kontrola, odredbe vezane za planiranje, izvođenje, praćenje i izvještavanje o inspekcijskim kontrolama u oblasti životne sredine, itd.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Zeničko-dobojskom kantonu postoje tri inspektora zaštite okoline.Detaljniji odgovor u nadležnosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Praćenje i poštivanje propisa iz oblasti zaštite životne sredine, njihove primjene i provedbe na području Federacije Bosne i Hercegovine utvrđeno je propisima Federacije Bosne i Hercegovine, te kantonalnim propisima. U skladu sa važećim propisima, inspekcijski nadzor u oblasti zaštite okoliša i zaštite prirode vrše federalne i kantonalne inspekcije, a inspekcijski nadzor u oblasti zaštite voda vrše federalne, kantonalne i općinske inspekcije.

Inspekcijski nadzor nad primjenom propisa iz oblasti zaštite životne sredine, koji su u nadležnosti kantonalnih inspekcija, vrše kantonalna inspekcija zaštite okoliša, kantonalna vodna inspekcija i kantonalna inspekcija zaštite prirode, organizirane u sastavu Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona. Navedene kantonalne inspekcije vrše inspekcijski nadzor na području Zeničko-dobojskog kantona, svaka u okviru svoje nadležnosti, u skladu sa važećim propisima za svaku pojedinačnu oblast i Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br: 6/11).

Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona uređeno je vršenje poslova inspekcijskog nadzora iz nadležnosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona, radi osiguranja izvršenja kantonalnih i drugih zakona i drugih propisa, organizacija i djelokrug rada Kantonalne uprave za inspekcijske poslove, inspektori i njihov status, planiranje, izvještavanje, normativi i evidencija vršenja inspekcijskog nadzora, nadležnost kantonalne inspekcije, preventivno djelovanje kantonalnih inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora, postupak inspekcijskog nadzora, prava, obaveze i odgovornosti kantonalnih inspektora i subjekata nadzora i druga pitanja koja su od značaja za funkcioniranje inspekcijskog nadzora u Zeničko-dobojskom kantonu.

Kantonalna inspekcija zaštite okoliša vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 38/09), Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 4/10), Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 72/09), te podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona. Kantonalna inspekcija zaštite okoliša ima 3 kantonalna inspektora

zaštite okoliša, koliko je i predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove.

Kantonalna vodna inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, br: 17/07). Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove predviđeno je radno mjesto glavnog kantonalnog vodnog inspektora i 3 kantonalna vodna inspektora, a trenutno ova inspekcija ima dva kantonalna vodna inspektora.

Kantonalna inspekcija zaštite prirode vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj: 66/13). Kantonalna inspekcija zaštite prirode trenutno nema kantonalnog inspektora zaštite prirode, a Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove predviđen je jedan kantonalni inspektor zaštite prirode.

Inspekcijske kontrole planiraju se godišnjim Programom rada i mjesečnim planovima rada, u skladu sa Zakonom o inspekcijama Zeničko-dobojskog kantona. Vršenje redovnog inspekcijskog nadzora kod istog subjekta nije ograničeno brojem dana. Inspekcijske kontrole kod istog subjekta nadzora vrše se najmanje jedanput godišnje, a u slučajevima izraženog negativnog uticaja na okoliš i više puta godišnje.

Kantonalne inspekcije redovno sačinjavaju mjesečne i kvartalne izvještaje o radu. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove podnosi šestomjesečni i godišnji izvještaj o radu Vladi Kantona, a Skupštini Kantona dostavlja godišnji izvještaj o radu.

12 Koje vrste ekonomskih instrumenata (porezi, carine, sistem dozvola sa kojima se trguje, itd.) se koriste u politici životne sredine? Molimo navedite udio ekoloških taksi u ukupnim poreskim prihodima i BDP-u. Molimo izrazite procenat BDP-a koji se troši na zaštitu životne sredine. Šta Bosna i Hercegovina čini kako bi uspostavio djelotvoran i trajan sistem finansiranja mjera koje se odnose klimatske promjene i životnu sredinu, uključujući značajna infrastrukturna ulaganja i stabilno finansiranje osnovnih usluga, kao što je monitoring životne sredine? Kako bi se povezala ulaganja sa strateškim prioritetima?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

16 Molimo opišite aktivnosti istraživanja i razvoja u oblasti životne sredine i klimatskih promjena (npr. nivo finansiranja državnih instituta, itd.)?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

18 Molimo navedite koje se mjere preduzimaju za smanjenje bolesti izazvanih faktorima životne sredine u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na osnovu pokazatelja monitoringa kvaliteta zraka u urbanim sredinama, te na osnovu pokazatelja vremenskih prilika (Hidrometeorološki zavod) građanstvu se daju uputstva i preporuke u smislu smanjenja negativnog uticaja okolišnih faktora na zdravlje.

Strateškim planom razvoja zdravstva ZDK planirano je provođenje istraživanja uticaja stanja okoliša na zdravlje stanovništva

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona ne postoje ispitivanja i studije kojim bi se utvrdilo koje bolesti su izazvane faktorima životne sredine.Prema tome nema ni konkretnih mjera koje bi trebalo poduzeti na smanjenju bolesti izazvanih faktorima životne sredine.

19 Da li postoje mjere koje omogućavaju javni pristup informacijama o životnoj sredini na zahtjev, kao i na vlastitu inicijativu organa uprave (tzv. "aktivna diseminacija")? Da li postoje odredbe o administrativnim i/ili sudskim postupcima provjere u slučaju da pristup informacijama nije odobren? Da li pravni okvir obuhvata informacije koje se „čuvaju za javno tijelo", tj. informacije o životnoj sredini koje se fizički čuvaju kod fizičkog ili pravnog lica u korist nekog tijela javne uprave (član 2., tačka 4. Direktive 2003/4/EZ)?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Svaki pojedinac i organizacija mogu imati odgovarajući pristup informacijama koje se odnose na okoliš, a kojima raspolaže organ uprave. Osim toga pristup informacijama je omogućen učešćem u javnim raspravama u postupcima izdavanja okolinskih dozvola a naročito za značajnija industrijska i energetska postrojenja kao i za druge zahvate u prostoru.Na taj način javnost učestvuje u procesu donošenja odluka.Pristup javnosti informacijama omogućen je Zakonom o pristupu informacijama u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj:32/01).

20 Kakve su odredbe u pogledu pristupa sudovima i upravnim žalbama kada je riječ o organizacijama (uključujući i nevladine organizacije) i pojedincima? Da li nevladine organizacije koje ispunjavaju određene uslove, ako oni postoje, određene državnim/međunarodnim zakonima (ako postoje, koji su to uslovi) imaju pristup administrativnim ili sudskim postupcima radi preispitivanja akata i propusta privatnih lica i državnih organa koji nisu u skladu sa odredbama zakona koje se odnose na životnu sredinu? Ako da, u kojim oblastima vezano za životnu sredinu se to primjenjuje? Molimo navedite primjere slučajeva kada su sudovi/uprave odobrile poseban status nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima životne sredine. Koliko u prosjeku traju administrativni/sudski slučajevi vezani za životnu sredinu? Postoje li proceduralne mjere koje mogu biti od pomoći nevladinim organizacijama kada iznose slučaj na sud? Da li se nevladinim organizacijama odobrava privilegovan položaj da se žale na odluke vezane za Procjenu uticaja na životnu sredinu (EIA) i Integrisano sprječavanje i kontrolu zagađenja (IPPC) na sudskom i administrativnom nivou? Da li se primjenjuju pravna pomoć, sudska zabrana, suspenzivno dejstvo žalbe, i ako da, kako? Koliki su (prosječni) troškovi i koliko u prosjeku traju slučajevi vezani za životnu sredinu, uključujući i slučajeve žalbe, za učesnike administrativnog/sudskog

postupka (honorari vještaka, sudski troškovi, pravno zastupanje, depoziti koje je potrebno uplatiti za određene procesne mjere)? Da li postoje posebne odredbe koje garantuju da ovi procesi neće trajati duže od razumnog vremenskog roka? Da li postoji mogućnost sudske zabrane u ovim postupcima?

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

1.Zakonske odredbe kada je u pitanju pristup sudovima i upravnim žalbama su izjednačene u odnosu na organizacije, uključujući i nevladine organizacije i pojedince. Pravo nevladinih organizacija da upravnom tužbom pokreću upravne sporove i da podnose zahtjev za zaštitu sloboda i prava zajamčenih Ustavom. (Kod tužbi uglavnom se radi o povredi Zakona o slobodi pristupa informacijama u BIH ("Službeni glasnik BiH" broj: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13))

Zakonima višeg ranga, Zakonom o udruženjima i fondacijama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 31/01), Zakonom o udruženjima i fondacijama BiH ("Službene novine F BiH" broj: 45/02), Zakonom o udruženjima i fondacijama RS ("Službeni glasnik RS" broj: 51/09 i 99/11), Zakonom o udruženjima i fondacijama Brčko Distrikta ("Službeni glasnik BD" broj 12/02) definirana su pitanja osnivanja, registracije upisa u sudski registar i slično, udruženja, fondacija i nevladinih organizacija na području BiH.

2.Nevladine organizacije mogu prema Zakonu o slobodi pristupa informacijama BIH ("Službeni glasnik BiH" broj: 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 i 100/13), podnositi zahtjeve upravnim organizacijama i drugim upravnim tijelima, te drugim organizacijama koje raspolažu sa određenim podacima a isti su potrebni radi upoznavanja javnosti sa zaštitom životne sredine.Nevladine organizacije imaju pristup administrativnim postupcima radi preispitivanja akata i propusta privanih lica i državnih organa koji nisu u skladu sa odredbama zakona koji se odnose na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o upravnom postupku ("Službene novine F BiH" broj: 2/98 i 48/99), Zakonom o upravnim sporovima ("Službene novine F BiH" broj: 09/05), Zakonom o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH" broj:

29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13) Zakonom o upravnim sporovima BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 82/07, 94/07 i 24/08).

3.Radi se o postupcima izdavanja urbanističke saglasnosti ili dozvole za građenje u kojima su regulisani podaci vezani za zaštitu životne sredine.

4.U Kantonalnom sudu Zenica nije bilo zahtjeva vezanih za odobrenje posebnog statusa nevladinih organizacija koji se bave ekološkim pitanjima.

5.Sudski postupci vezani za životnu sredinu nisu procesuirani pred Kantonalnim sudom u Zenici, a ukoliko bi bili u upravnom sporu, isti slučajevi ne bi trajali duže od tri do četiri mjeseca.

6.U pogledu postupka zaštite životne sredine nevladine organizacije su vezane odredbama Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik BiH" broj: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13),kao i za druge stranke u postupku ne postoje nikakve proceduralne mjere pomoću kojih bi se istima mogla pružiti pomoć u smislu pristupanja sudu.

7.Nevladinim organizacijama se ne može odobriti nikakav privilegovan položaj u postupku upravnog spora pred Kantonalnim sudovima, odnosno općenito na sudskom nivou.

8.Nevladinim organizacijama se ne može pružiti bilo kakva savjetodavna ili pravna pomoć, niti se može odobriti suspenzivno dejstvo osim ukoliko se tužbom od strane nevladinih organizacija traži donošenje rješenja o privremenoj mjeri zabrane postupanja po izdatim rješenjima upravnih organa, a sve vezano za zaštitu životne sredine.

9.Eventualni troškovi proizašli iz upravnog spora pred Kantonalnim sudom u Zenici su 51,12EUR (100, 00 KM) taksa na tužbu, 51,12EUR (100KM) taksa na presudu, eventualno 76.68 EUR (150,00 KM) taksa na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke i eventualno 76,68 EUR (150,00 KM) taksa na rješenje o privremenoj mjeri, a u pogledu procjene troškova taksa ne postoji i zavisi od složenosti upravnog postupka, angažmana vještaka, predujma za ispitne radnje itd.

10. Ne postoje zakonske odredbe koje regulišu dužinu trajanja upravnog spora u pogledu razumnog roka, osim zakonskih rokova kao i predvidivih rokova koje određuju sudovi.

11.Mogućnost sudske zaštite postoji u upravnom sporu ukoliko stranka stavi prijedlog za donošenje rješenja kojim će se odložiti donošenje upravnog akta do okončanja upravnog spora – Privremena mjera.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona nije imalo slučajeve preispitivanja upravnih akata iz oblasti zaštite životne

sredine vjerovatno i zbog činjenice da su kantoni nadležni za manja industrijska i energetska postrojenja kao i za druge objekte koji manje ugrožavaju okoliš.

Na području ZDK poznat je samo jedan slučaj kada je nevladina organizacija zbog navodnog kršenja Zakona o zaštiti okoliša tužila organ uprave kao i kompaniju.To je tužba nevladine organizacije „Eko forum“ protiv Arcelor Mittala i Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

22 Kakve su odredbe vezane za učešće javnosti (informisanje i konsultovanje) u postupku donošenja odluke u vezi sa životnom sredinom? Da li postoje uslovi za učešće javnosti prije donošenja administrativnih odluka kojima se dozvoljavaju aktivnosti koje će vjerovatno imati značajan uticaj na životnu sredinu? Da li postoje uslovi za učešće javnosti u pogledu planova i programa i/ili politika i/ili propisa koji se odnose na životnu sredinu? Koji su organi javne uprave (ministarstva, agencije, itd.) i na kojem nivou (državnom, regionalnom, lokalnom) nadležni za izdavanje saglasnosti za realizaciju projekta? Da li nadležni organi za oblast životne sredine učestvuju u postupcima izdavanja saglasnosti o realizaciji projekta i kako? Postoje li postupci provjere koje omogućavaju članovima javnosti i/ili zainteresovane javnosti da dovedu u pitanje suštinsku i proceduralnu zakonitost odluka, postupaka i propusta u vezi sa donošenjem odluka u oblasti životne sredine u kojima je dozvoljeno učešće javnosti? Postoji li definicija za „javnost" ili „zainteresovanu javnost“ koja se koristi u ovom kontekstu? Postoje li utvrđeni rokovi kada se javnost konsultuje u procesu odlučivanja?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U članu 81. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) utvrđena je obaveza nadležnog organa za izdavanje prethodne vodne saglasnosti da o zahtjevu obavještava zainteresovane strane, a u članu 67. utvrđene su aktivnosti za koje su uvijek potrebni vodni akti. U skladu sa članom 21. Pravilnika o sadržaju, obliku, uvjetima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 31/15), Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona obavještava zainteresovae strane i javnost putem obavještenja na oglasnoj tabli Ministarstva o aktinosti za koju se vodi poatupak izdavanja prethodne vodne saglasnosti u kojoj se navodi: ime/naziv, adresa podnosioca zahtjeva, opis aktivnosti koja je predmet zahtjeva, sa osnovnim podacima o količini, mjestu zahvatanja i ispuštanja vode, uključujući i precizno vremensko važenje prethodne vodne saglasnosti, način učešća javnosti, odnosno datum i mjesto održavanja javne rasprave ili način izjašnjavanja, sa rokovima izjašnjavanja, naziv organa kojem se dostavlja pisano izjašnjenje, adresa i kontakt lice u organu ili bilo kom drugom organu kome se mogu podnijeti primjedbe i pitanja, kao i rok za podnošenje pisanih izjašnjenja o predloženim aktivnostima.

U rješenjima o vodnim aktima primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 2/98 i 48/99), kojima je utvrđena mogućnost pobijanja donesenih rješenja podnošenjem žalbe, odnosno tužbe, o čemu odlučuju drugostepeni organim, odnosno Sud.

Pored toga, u članu 71. o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) utvrđena je obaveza organu nadležnom za izdavanje koncesije za korištenje vode i vodnog dobra, da prije pokretanja postupka za dodjelu koncesije, pribavi prethodnu vodnu saglasnost.

U postupcima dodjele koncesija iz nadležnosti Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona, prije pokretanja postupka dodjele koncesije, pribavlja se saglasnost lokalne zajednice, u skladu sa odredbama člana 1. Zakona o dopunama zakona o koncesijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 61/06) i članova 8. i 56. Zakona o principima lokalne samouprave („Službene novine Federacije BiH“, broj: 49/06), odnosno saglasnost općinskog vijeća općine na čijem području se nalazi predmet koncesije, čime se osigurava utvrđivanje javnog interesa.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Postoje zakonske odredbe koje se odnose na učešće javnosti u postupku donošenja odluka.

Politika zaštite okoline je sadržana je i u strateškim dokumentima, a u njihovom donošenju učestvuje svaka zainteresirana stranka kao i nevladine organizacije. Propisi iz oblasti životne sredine se daju na javnu raspravu što znači da su dostupni javnosti. Prije donošenja nalaze se na zvaničnim stranicama organa koji ih donosi.Organi nadležni za životnu sredinu učestvuju u razvojnim projektima na način da i oni izdaju određene dozvole. (Okolinska dozvola je integralni dokument)

Postupci preispitivanja izdatih okolinskih dozvola su predviđeni važećim Zakonom o zaštiti okoline (Član 74.)

27 Na koji način se uzima u obzir uticaj na staništa/vrste u postupcima procjene životne sredine?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U članu 37. Zakona o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) utvrđene su vrste zaštićenih područja, pa je tako pored ostalog definirano područje namijenjeno zaštiti staništa biljnih i životinjskih vrsta u kojima je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan uslov za njihov opstanak i reprodukciju.

Na području Zeničko-dobojskog kantona nisu utvrđena zaštićena područja ove vrste.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Procjena uticaja na životnu sredinu radi se za pogone, postrojenja i zahvate u prirodi za koje je nadležno Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

29 Na koji način su koncepti održivosti životne sredine uključujući zaštitu staništa i vrsta integrisani u politike ekonomskih sektora, uključujući energiju, poljoprivredu, rudarstvo, turizam, ribarstvo i akvakulturu?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U politikama ekonomskih sektora iz resorne nadležnosti Ministarstva za poljoprivredu,

šumarstvo i vodoprivredu (poljoprivreda i ribarstvo) nisu posebno propisani koncepti održivosti životne sredine, izuzev odredbi koje se odnose na primjenu zakonskih propisa iz oblasti zaštite okoliša.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoji saradnja i zajedničko djelovanje različitih sektorskih politika u konceptu održivosti životne sredine uključujući i zaštitu staništa.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

32 Molimo navedite detaljno broj sudskih gonjenja zbog kršenja zakona o zaštiti životne sredine i visinu kazne za takva kršenja u posljednjih 5 godina. Molimo navedite informacije o stepenu naplate kazni za prekršaje i relevantnoj statistici u sektoru vazduha, vode i otpada u posljednje 3 godine i, ukoliko su dostupni, i za ostale sektore životne sredine.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona

Na području Bosne i Hercegovine prekršaji su definirani Zakonom o prekršajima BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 41/07 i 18/12), Zakonom o prekršajima F BiH ("Službene novine F BiH" broj: 63/14), Zakonom o prekršajima RS ("Službeni glasnik RS" broj: 63/14 i 36/15) i Zakonom o prekršajima Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik BD" broj: 24/07 i 29/16). Krivični zakon Federacije BiH ("Službene novine F BiH" broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 76/14 i 46/16) u glavi XXI članom 236. Zagađivanje vode i živežnih namirnica definira navedeno krivično djelo i propisuje kaznu, što je od značaja kada se radi o zaštiti životne sredine, Zakon o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 18/07), Zakon o zaštiti okolice („Službene novine ZDK"; broj:1/00), Zakon o zaštiti od buke („Službene novine ZDK"; broj:1/14). Zakonom o zaštiti okoliša F BiH ("Službene novine F BiH" broj: 33/03 i 38/09) članom 2. definirano je da se odredbe istog odnose na sve oblike okoliša (zrak, voda, tlo, bilje i životinjski svijet, krajolike, izgrađeni okoliš) i sve vidove djelatnosti koji predstavljaju opasnost ili imaju izvjestan uticaj na okoliš.

Statistički podaci općinskih Sudova sa područja Zeničko-dobojskog kantona o prekršajnim postupcima pokrenutim na osnovu Zakona o zaštiti okoliša i Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine F BiH" broj: 33/03 i 4/10) u izvještajnom periodu (2011.-2016.) je da su u postupku 16. predmeta okončano 1 predmet u proceduri rješavanja, zatim na osnovu Zakona o vodama i Zakonu o zaštiti voda pokrenuti postupci u 19. predmeta, a prema Zakonu o šumama i Uredbe o šumama Federacije BiH ("Službene novine F BiH" broj: 20/02, 29/03 i 37/04) i Zakona o šumama Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novineZDK"; broj: 8/13 i 1/15) Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona ne raspolaže podacima.

Od navedenog broja pravosnažno su okončana 35. predmeta, na način da su počinitelji prekršaja oglašeni krivim i kažnjeni novčanom kaznom u 35 predmeta, u ukupnom iznosu 97.450,00 EUR (195.000,00 KM).

Vezano za pitanje kršenja zakona o zaštiti životne sredine, i voda izvršena je provjera statističkih podataka kroz Centralni informacioni sistem i utvrđeno da kaznenih sankcija vezanih za ovu oblast nije bilo. Radi se o prvostepenoj nadležnosti opštinskih sudova, ali su se

predmeti pred ovim, drugostepenim sudom, mogli rješavati po žalbi. Isti je slučaj i kod odgovornosti za krivična djela iz glave XXVI - Krivična djela protiv okoliša, poljoprivrede i prirodnih dobara Krivičnog zakona F BiH ("Službene novine F BiH" broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14).

Izuzetak su samo krivična djela iz člana 316. stav 1. i stav 2. - šumska krađa, za koje u periodu od 1.1.2011. do 31.12.2016. godine, Ministarstvo za pravosuđe i upravu nema podatke.

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Nije bilo sudskih gonjenja zbog kršenja zakona o zaštiti životne sredine, pokrenutih od strane Kantonalne uprave za inspekcijske poslove.

Podaci o stepenu naplate kazni i statistici za prekršaje kantonalne vodne inspekcije i kantonalne inspekcije zaštite okoliša prikazani su u tabelama.

* ZAŠTITA VODA - Zakon o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", br: 17/07)

Zakonom o vodama Zeničko-dobojskog kantona za prekršaje u oblasti zaštite voda propisana je novčana kazna u rasponu:

- za pravno lice: 1.000,00 KM - 15.000,00 KM

- za odgovorno lice u pravnom licu: 100,00 KM - 3.000,00 KM

- za fizičko lice: 100,00 KM - 1.500,00 KM

PRILOG TABELA 1 - ZAŠTITA VODA

* ZAŠTITA ZRAKA – Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 4/10)

Zakonom o zaštiti zraka za prekršaje u oblasti zaštite zraka propisana je novčana kazna u rasponu:

- za pravno lice: 500,00 KM - 10.000,00 KM

- za odgovorno lice u pravnom licu: 500,00 KM - 2.000,00 KM

- za fizičko lice: do 1.500,00 KM

PRILOG TABELA 2 - ZAŠTITA ZRAKA

* OTPAD – Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 72/09)

Zakonom o upravljanju otpadom za prekršaje u oblasti upravljanja otpadom propisana je novčana kazna u rasponu:

- za pravno lice: 1.000,00 KM - 10.000,00 KM

- za odgovorno lice u pravnom licu: 500,00 KM - 2.000,00 KM

- za fizičko lice: do 1.500,00 KM

PRILOG TABELA 3 - OTPAD

* ZAŠTITA OKOLIŠA – Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03, 38/09)

Zakonom o zaštiti okoliša za prekršaje u oblasti zaštite okoliša propisana je novčana kazna u rasponu:

- za pravno lice: 3.000,00 KM - 15.000,00 KM

- za odgovorno lice u pravnom licu: 300,00 KM - 1.500,00 KM

- za fizičko lice: 300,00 - 1.500,00 KM

PRILOG TABELA 4 - ZAŠTITA OKOLIŠA

Napomene:

* U skladu sa Zakonom o prekršajima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 63/14), u slučaju plaćanja novčane kazne u roku od 8 dana kažnjenik se oslobađa plaćanja 50% iznosa izrečene kazne.

** Kantonalna uprava za inspekcijske poslove ne raspolaže podacima o naplati novčane kazne za izdate prekršajne naloge po kojima je zatraženo sudsko odlučivanje. Evidenciju naplate novčanih kazni za izdate prekršajne naloge po kojima je zatraženo sudsko odlučivanje vode nadležni Sudovi.

36 Postoji li državni program za nadzor kvaliteta vazduha ili državni/regionalni/lokalni planovi vezani za kvalitet vazduha? Ako postoje, da li su informacije o tome dostupne za javnost i da li je javnost konsultovana vezano za program/planove? Koji je organ nadležan za probleme u oblasti kvaliteta vazduha, a koji je odgovoran za izradu strategija o kvalitetu vazduha? Kakvo je trenutno stanje u odnosu na: sistem praćenja, njegovo održavanje i kalibraciju, prikupljanje podataka, obradu i izvještavanje?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Državni program za nadzor kvaliteta vazduha ne postoji. Za vođenje monitoringa kvaliteta zraka u Federaciji BiH ovlaštena institucija je Federalni hidrometeorološki zavod.Za razvijanje strategije zaštite kvaliteta zraka nadležno je Federalno ministarstvo okoliša i turizma.Na području Zeničko-dobojskog kantona u toku je uspostava mreže monitoringa kvaliteta zraka, a odgovorna institucija je Univerzitet u Zenici-Institut „Kemal Kapetanović“.

39 Postoje li državni, regionalni ili lokalni planovi ili programi koji se konkretno bave poboljšanjem kvaliteta vazduha (tj. stepena koncentracije određenih zagađivača) na relevantnim nivoima vlasti?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ne postoje konkretni planovi i programi koji planiraju dovođenje kvaliteta ambijentalnog zraka u nivoe graničnih vrijednosti.Postoje zakonski propisi koji definiraju granične vrijednosti i postoje strateški dokumenti kojim su predložene mjere koje je potrebno provesti da bi se postigle propisane granične vrijednosti.

40 Kako je organizovana kontrola emisije isparljivih organskih jedinjenja (VOC) iz različitih izvora, uključujući skladištenje i distribuciju goriva, industrijsku upotrebu rastvarača i upotrebu farbi i lakova?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Federaciji BiH nema akreditovanih institucija za mjerenje emisije isparljivih organskih jedinjenja.

42 Koje su glavne odlike propisa koji se odnose na upravljanje otpadom (uključujući kućni otpad, otpad potrošačke robe, ambalažni otpad, električne i elektronske uređaje, stara vozila, PCB/PCT, industrijski otpad koji uključuje i opasan otpad, mulj od prečišćavanja komunalnih otpadnih voda i druge otpade iz specifičnih aktivnosti)? Da li Bosna i Hercegovina namjerava da podnese zahtjev za Evropski katalog otpada?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Glavne odlike propisa koji se odnose na upravljanje otpadom su definisanje odgovornosti proizvođača otpada, odgovornost prodavača, odgovornost vlasnika otpada, zatim definisanje načina tretmana otpada, transporta i korištenja otpada te način odlaganja koji preferira odlaganje na regionalnom nivou.

Otpad se svrstava prema osobinama i djelatnostima iz kojih potiče u dvadeset grupa. Katalog otpada je objavljen u Službenim novinama Federacije BiH broj:09/05.

44 Postoji li opšta politika (program, strategija, itd.) upravljanja otpadom? Da li je Bosna i Hercegovina odredila vremenski okvir za usvajanje preostalih propisa vezanih za otpad?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

U Bosni i Hercegovini postoji Strategija upravljanja otpadom koju na žalost nisu usvojili parlamenti na nivou BiH ali su entitetske Vlade i entitetski Parlamenti usvojili entitetske Strategije upravljanja otpadom.

45 Postoji li zakonodavni okvir u pogledu sljedećih tema: a) Osnovni okvirni propisi (definicija, hijerarhija tretmana otpada; prevencija, ponovna upotreba, iskorištavanje, reciklaža), sistem odobravanja, odgovornosti za odlaganje i iskorištavanje komunalnog i drugog otpada, produžena odgovornost proizvođača); b) Okvirni propisi o opasnom otpadu; c) Propisi o posebnim vrstama tretmana otpada (spaljivanje, deponije); d) Propisi o posebnim tokovima ili vrstama otpada; e) Propisi o transportu otpada.

Zeničko-dobojski kanton

N/A

46 Da li propisi o upravljanju otpadom u Bosni i Hercegovini uključuju odredbe o prevenciji otpada?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da. Prevencija nastanka otpada je i strateško opredjeljenje.

47 Koji još instrumenti postoje, osim propisa (npr. ekonomski instrumenti, planiranje upravljanja otpadom)? Kako je osigurana saradnja sa opštinama i privatnim sektorom?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ekonomske instrumente propisuju viši nivoi vlasti, što znači da kantoni nisu nadležni.

Zakonska obaveza svakog kantona je donošenje Plana upravljanja otpadom. Implementacija donesenih planova nije na zadovoljavajućem nivou.

48 Postoji li administrativna infrastruktura? Ako postoji, na kojem nivou (državnom, regionalnom, lokalnom)?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Administrativna infrastruktura za problematiku komunalnog otpada postoji uglavnom na lokalnom nivou. Na kantonalnom nivou (ZDK) nema uposlenih državnih službenika koji su zaduženi za problematiku upravljanja otpadom.

49 Kakva se kratkoročna, srednjoročna i dugoročna ulaganja predviđaju u tom sektoru?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Na području Zeničko-dobojskog kantona su već uložena značajna finansijska sredstva (11 miliona KM) za izgradnju uređene deponije komunalnog otpada.To je osnovni preduslov za uspostavu regionalnog pristupa, što znači da će sve općine iz regije trebati značajna sredstva za zatvaranje piostojećih deponija kako bi prešle na regionalni koncep.To su srednjoročni planovi.Tačan iznos sredstava je teško odrediti. Dugoročni planovi se zasnivaju na nabavci

opreme koja će omogućiti da se iz komunalnog otpada proizvodi energent koji bi se koristio u cementnoj industrij. Za realizaciju ovih planova potrebna su sredstva od minimalno 20 miliona KM.

51 Da li su vode obuhvaćene opštom zaštitom ili je zaštita ograničena na određena vodna tijela ili vode koje se koriste u određene svrhe (npr. dobijanje vode za piće), ili pored opštih odredbi postoje oblasti pod posebnom zaštitom?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Zaštita voda regulisana je Zakonom o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07), u skladu sa odredbama Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06). U članu 3. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) utvrđeno je da da su vode opće dobro i kao takve su pod posebnom zaštitom Kantona i općine, a upravljanje vodama zasniva se na načelima dugoročne zaštite i racionalne upotrebe raspoloživih količina voda. Vode su Zakonom o vodama obuhvaćene općom zaštitom

(smanjenje zagađenja voda, postizanje dobrog stanja voda i postizanje održivog korištenja voda) i uspostavom zaštićenih područja (voda za piće, ekonomski važne akvatične vrste, kupališta, područja podložna eutrofikaciji i osjetljiva na nitrate, zaštita staništa biljnih i životinjskih vrsta u kojima je održavanje ili poboljšanje stanja voda bitan uvjet za njihov opsanak i reprodukciju), te zaštićenim područjima koja se uspostavljaju kroz druge zakone o zaštiti okoliša (parkovi prirode, staništa i sl.). Opća zaštita voda osigurava se regulisanjem uvjeta za ispuštanje otpadnih voda u površinske vode i indirektnog ispuštanja u podzemne vode, zabranom ispuštanja otpadnih voda u prirodno jezero, močvaru i drugu prirodnu vodnu akumulaciju i vodnu akumulaciju nastalu vađenjem mineralnih sirovina ili drugog sličnog zahvata a koja je u kontaktu sa podzemnom vodom, zabranom direktnog ispuštanja otpadne vode u podzemne vode (član 27.). Zakonom je regulisana obaveza odvodnje i tretmana otpadnih voda (član 28.), propisivanjem graničnih vrijednosti zagađujućih materija u otpadnim vodama prije njihovog ispuštanja u površinske vode i indirektnog ispuštanja u podzemne vode, kao i propis o opasnim i prioritetnim materijama (član 29.), zabranama upotrebe đubriva i sredstava za zaštitu bilja na vodnom dobru, odnosno propisivanjem pravila dobre poljoprivredne prakse (član 30.), zabranom pranja vozila u površinskoj vodi i na vodnom dobru (član 31.), zabranom proizvodnje, rukovanja, čuvanja i odlaganja opasnih materija i otpada na vodama i vodnom dobru (član 32.), postupanje u slučaju akcidenta/incidenta (član 33.), obaveza utvrđivanja ekološki prihvatljivog protoka (član 34.), uvjeti vađenja materijala (šljunka i pijeska) iz vodotoka (član 35.), i zaštićena područja (od člana 37. do člana 42.).

U cilju zaštite voda Zakonom je propisana obaveza pribavljanja vodnih akata (prethodna vodna saglasnost, vodna saglasnost i vodna dozvola) za zahvatanje voda, ispuštanje otpadnih voda u površinske vode, indirektno ispuštanje otpadnih voda u podzemne vode, vještačko prihranjivanje podzemnih voda, vađenje materijala iz vodotoka, izgradnju objekata za iskorištavanje hidroenergije, trajno podizanje razine vode i kao rezultat toga, plavljenje normalno suhog zemljišta, izgradnju objekata za zaštitu od poplava, izgradnju saobraćajnica, izgradnju mostova, izgradnju deponija otpada, pokretanje postupka izdavanja koncesija na vodama, za promet opasnih materija kao i proizvoda od tih materija, kao i za sve aktivnosti koje mogu imati negativan uticaj na režim voda (član 67.).

Uvjeti za ispuštanje otpadnih voda u površinske vode i indirektno ispuštanje otadnih voda u podzemne vode uređeni su federalnom Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 101/15 i 1/16) Način postupanja u slučajevima akcidenta uređen je Pravilnikom o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenta na vodama i obalnom vodnom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 71/09). Utvrđivanje područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrate uređeno je Pravilnikom o utvrđivanju područja podložnih eutrofikaciji i osjetljivih na nitrate340, dok je način monitoringa u istim područjima uređen Pravilnikom o monitoringu u područjima

podložnim eutrofikaciji i osjetljivim na nitrate zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 71/09). Način i postupak izdavanja vodnih akata uređen je Pravilnikom o sadržaju, obliku, uslovima, načinu izdavanja i čuvanja vodnih akata zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 31/15).

Pored Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće koji je donesen na nivou BiH i koji se primjenjuje na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona, pitanje zaštite i upravljanja kvalitetom vode za piće je regulisano i Zakonom o vodama Zeničko-dobojskog kantona. Kvalitet vode

koja se koristi za piće (vodosnabdijevanje) mora odgovarati uvjetima utvrđenim propisom o kvalitetu vode za piće koji donosi federalni ministar nadležan za zdravstvo. Pravno lice koje obavlja djelatnost vodosnabdijevanja dužno je osigurati stalni i sistematski pregled vode i preduzimati mjere za osiguranje zdravstvene ispravnosti vode i tehničke ispravnosti uređaja, u skladu sa propisom o kvalitetu vode za piće. Kontrolu kvaliteta vode za potrebe snabdijevanja može vršiti samo ovlaštena laboratorija. Uvjete koje mora ispunjavati ovlaštena laboratorija propisuje ministar nadležan za zdravstvo (član 23. Zakona). Područje na kojem se nalazi izvorište vode za piće koje se po količini i kvalitetu može koristiti ili se koristi za javno vodosnabdijevanje mora biti zaštićeno od zagađenja i drugih nepovoljnih uticaja na zdravstvenu ispravnost vode ili izdašnost izvorišta. Zaštita izvorišta provodi se uspostavom zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera. Utvrđivanje zaštitnih zona i zaštitnih mjera vrši se prema propisu o zaštiti izvorišta i na osnovu provedenih istražnih radova (član 38. Zakona). Područje zaštite izvorišta vode za piće prema članu 38. Zakona mora biti zaštićeno provođenjem mjera zaštite putem utvrđivanja zona sanitarne zaštite, čija se veličina, granice, sanitarni režim, mjere zaštite i drugi uslovi određuju prema federalnom Pravilniku o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Službene novine Federacije BiH“, broj: 88/12).

53 Postoji li sistem za prethodno regulisanje putem propisa i/ili posebna odobrenja za eksploataciju podzemnih voda i/ili površinskih voda?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Regulisanje odobrenja za eksploataciju podzemnih i površinskih voda postoje i te dozvole su u nadležnosti institucija koje se bave vodama, a ne ministarstava zaduženih za oblast okoliša.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

54 Da li postojeći propisi obuhvataju ciljeve objedinjene u „master planu", i da li navode mjere koje treba preduzeti radi postizanja ovih ciljeva?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

55 U kojoj mjeri je kvalitet vode za piće koju ljudi dobijaju iz javnog sistema vodosnabdijevanja u skladu sa važećim propisima u BiH?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica redono vrši laboratorijske kontrole uzoraka vode iz javnih objekata vodosnabdijevanja. Rezultati uzoraka vode iz gradskih vodovoda pokazuju da svega 3-5% ne zadovoljava propisane kriterije Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Službeni glasnik BIH 40/10). Shodno mjerama propisanim Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Službene novine FBIH broj 29/05), Institut za zadravlje i sigurnost hrane Zenica provodi i ispitivanje zdravstvene ispravnosti lokalnih vodnih objekata i

rezultati analiza pokazuju da 30-35% uzoraka ne zadovoljava propisane kriterije mikrobiološke ispravnosti vode za piće.

57 Molimo navedite osnovne informacije o činjenicama i brojčanim vrijednostima u pogledu upravljanja komunalnim otpadnim vodama. Molimo navedite informacije o broju i učinku postrojenja za prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda. Kakve su procjene vezano za procenat populacije i industrije koje su povezane sa sistemima za prikupljanje i postrojenjima za prečišćavanje?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

58 Koja su tijela nadležna za: a) postupke planiranja? b) postupke prethodnog regulisanja putem propisa i/ili posebnih odobrenja?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

59 Na koji način je osigurana koordinacija različitih organa uključenih u planiranje i provođenje politika i propisa u oblasti voda?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Kanton je nadležan za obavljanje poslova i zadataka koji su Zakonom dati u njegovu nadležnost, a način organizacije obavljanja tih poslova uređen je Zakonom o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07). Vertikalna koordinacija aktivnosti na provođenju Zakona se vrši pribavljanjem stručnih mišljenja od strane Agencije za vodno područje rijeke Save (AVP), u skladu sa Zakonom, dostavom izdatih vodnih akata u Informacioni sistem voda AVP, te na redovnim sastancima koje organizira Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Također, Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu je drugostepeni organ u postupku izdavanja vodnih akata iz nadležnosti općina, kao i u postupku žalbe na rješenja kantonalnih vodnih inspektora.

Zeničko-dobojski kanton ima svoje predstavnike u Savjetodavnom vijeću Vodnog područja rijeke Save.

Saradnja sa drugim ministarstvima, posebice sa Ministarstvom za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline ostvaruje se u postupcima izdavanja vodnih akata u vezi sa izdavanjem urbanističke saglasnosti, odobrenja za građenje i ododbrenja za upotrebu u skladu sa propisima iz oblasti građenja.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Koordinacija u planiranju i provođenju politike i propisa u oblasti voda postoji između organa zaduženih za oblast voda, ali je ta koordinacija sa ostalim sektorima nedovoljna.

60 Kakvo je trenutno stanje sistema za praćenje standarda kvaliteta vode, nitrata, vode za piće, podzemnih voda i vode za kupanje? Koji su glavni izvori zagađenja? Kakvo je trenutno stanje u vezi sa provođenjem „Direktive o nitratima"?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

Analiza vode za piće vrši se u skladu sa odredbama Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće („Službeni glasni BiH“, broj: 40/10, 43/10 i 30/12), što je u resornoj nadležnosti sektora zdravstva.

U članu 41. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) regulisana su pitanja koja se odnose na vodna tijela namijenjena rekreaciji, odnosno definiran je pojam kupališta i utvrđeno da kupalište proglašava općinski organ uprave nadležan za vode, u skladu sa propisom iz člana 72. Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06), koje donosi resorni federalni ministar u saradnji sa federalnim ministrom nadležnim za zdravstvo.

Glavni izvori zagađenja površinskih i podzemnih voda su komunalne otpadne vode koje se bez odgovarajućeg tretmana ispuštaju u recipijente (podzemne ili površinske vode). Na području Zeničko-dobojskog kantona izgrađen je uređaj za tretman komunalnih otpadnih voda samo u općini Žepče.

Granične vrijednosti za ispuštanje otpadnih voda utvrđene su u Uredbi o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sistema javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 101/15) , koja se u skladu sa članom 37. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07), primjenjuje kod izdavanja vodnih akata iz kantonalne nadležnosti.

Ministarstvo ne raspolaže informacijom o trenutnom stanju u vezi sa provođenjem „Direktive o nitratima“, budući da je članom 156. Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06) utvrđeno da mjesno nadležna agencija za vode obavlja poslove hidrološkog monitoringa i monitoringa kvaliteta voda, monitoring ekološkog stanja površinskih voda, te monitoring podzemnih voda, priprema izvještaj o stanju voda i predlaže potrebne mjere, a u članu 29. je propisano da mjesno nadležna agencija za vode uspostavlja registar zaštićenih područja iz člana 65, uključujući područja osjetljiva na nitrate.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Za standarde kvaliteta voda, pa i za provođenje „Direktive o nitratima“ zadužena su ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, a ne ministarstva zadužena za oblast okoliša.

63 Da li postoje propisi o prevenciji i zaštiti od rizika od poplava? Koji su vremenski rokovi za mapiranje opasnosti i rizika od poplava?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa odredbom člana 51. i 52. stav 4. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) i Uredbe o vrstama i sadržaju

planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/09), ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu donio je Kantonalni operativni plan odbrane od poplava („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/15) (KOP).

KOP-om se utvrđuje provođenje mjera aktivne odbrane od poplava i leda u vrijeme neposredne opasnosti od pojave velikih voda, u vrijeme trajanja poplava i otklanjanja posljedica poplava na površinskim vodama II kategorije na području Zeničko-dobojskog kantona.

Mapiranje opasnosti i rizika od poplava u nadležnosti je Agencije za vodno područje rijeke Save, Sarajevo, u skladu sa članom 91. Zakona o vodama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/06).

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Ministarstva zadužena za oblast okoliša nisu nadležna za propise o prevenciji i zaštiti od poplava.

71 Koji su glavni (pravni i praktični) instrumenti očuvanja prirode (npr. sistemi izdavanja dozvola, procjene uticaja, ugovori o upravljanju, planovi očuvanja, sistemi nadoknade, itd.), kontrole prostornog planiranja i mjere za prinudno izvršenje: a) Za zaštićena područja; b) Za prirode van zaštićenih područja; c) Za zaštićene vrste?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

73 Na koji način je organizovan administrativni sistem za zaštitu prirode? Molimo navedite detaljan opis kadrovske popunjenosti i budžetskih izdvajanja za očuvanje prirode (administracija, upravljanje, nadzor itd.)

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Na području ZDK ne postoji administrativni sistem za organizovanu zaštitu prirode. Za te poslove nema zaposlenog osoblja.Ne postoji budžet za organizovanu zaštitu prirode.

77 Opišite zakonsku osnovu za držanje životinja u zoološkim vrtovima. Da li postoji sistem inspekcije i izdavanja dozvola za ove vrste objekata?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

79 Da li je planiranje hidroenergije u skladu sa relevantnim zakonodavstvom o očuvanju prirode EU (EIA, voda, zaštita prirode), uzimajući u obzir kumulativni uticaj na područja od visokog interesa za očuvanje prirode?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

107 Da li nadležni organi periodično procjenjuju nivo buke na glavnoj putnoj i željezničkoj mreži, u velikim industrijskim postrojenjima, na aerodromima i u aglomeracijama? Svakih koliko godina?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

108 Da li nadležni organi informišu i konsultuju građane o pitanjima buke, objašnjavajući njene zdravstvene implikacije (kardiovaskularna oboljenja, poremećaj spavanja, uznemirenost i kognitivna oštećenja)?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Nadležni organi informišu građane o postupcima gradnje i zahvatima u prostoru, a za objašnjenja zdravstvenih implikacija buke zaduženi su isključivo zdravstveni radnici.

109 Da li su organi vlasti utvrdili koji su organi nadležni za provođenje mjera za smanjenje buke na putevima, željeznicama, aerodromima i u industrijskim djelatnostima, uključujući aglomeracije?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

110 Postoji li opšti zakon ili politika o smanjenju buke? Koje su glavne odlike politike kontrole buke (standardi emisije, standardi planiranja)?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Postoji entitetski i kantonalni Zakon o zaštiti od buke („ Službene novine Federacije BiH“ broj:110/12) i („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj.1/14). Zakonom su propisani najviši nivoi buke i mjere zaštite.

111 Koji su izvori buke obuhvaćeni tim propisima/politikom, prije svega kakvo je stanje u pogledu drumskog saobraćaja, željezničkog saobraćaja, vazdušnog saobraćaja, lokacija industrijskih aktivnosti, kao što su industrije za proizvodnju građevinskih postrojenja i opreme?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Izvorom buke se smatra svaki objekat sa sredstvima za rad i transport, uređajima i instalacijama kao i sve druge aktivnosti od kojih se širi zvuk.

113 Koji su organi uprave (ministarstva, agencije, itd.) odgovorni za izradu politike civilne zaštite? Molimo opišite internu i međunarodnu koordinaciju, razmjenu informacija i mehanizam saradnje.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Za izradu politike civilne zaštite odgovorni su Ministarstvo sigurnosti BiH, Federalna uprava civilne zaštite, Kantonalna uprava civilne zaštite i Općinske službe civilne zaštite.

Kordinacija između KUCZ ZDK sa nadležnim kantonalnim ministarstvima obavlja se na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/03, 22/06 i 43/10), Zakona o nadležnostima kantonalnih organa ZDK („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 09/08 i 06/11) i Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/11).Razmjenu informacija KUCZ ZDK obavlja sa općinskim službama civilne zaštite i Federalnom upravom civilne zaštite.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Za izradu politike civilne zaštite odgovorni su Ministarstvo sigurnosti BiH, Federalna uprava civilne zaštite, Kantonalna uprava civilne zaštite i Općinske službe civilne zaštite.

Kordinacija između KUCZ ZDK sa nadležnim kantonalnim ministarstvima obavlja se na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/03, 22/06 i 43/10), Zakona o nadležnostima kantonalnih organa ZDK („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 09/08 i 06/11) i Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/11).

Razmjenu informacija KUCZ ZDK obavlja sa općinskim službama civilne zaštite i Federalnom upravom civilne zaštite.

114 Kakav je opšti pristup i organizacija civilne zaštite?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Organizacija civilne zaštite ostvaruju se organizovanjem i poduzimanjem mjera i aktivnosti sadržanih u članu 5. i 6. Zakona o nadležnostima kantonalnih organa ZDK („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 09/08 i 06/11). Organizacija obuhvata: ličnu i uzajamnu

zaštitu građana, mjere zaštite i spašavanja, štabove civilne zaštite, povjerenike civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite, rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite Kantonalne uprave civilne zaštite i Službe civilne zaštite općina.

Član 5.

Jedinstvena organizacija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, na području Kantona, ostvaruje se organizovanjem i poduzimanjem slijedećih mjera i aktivnosti:

1) otkrivanjem, praćenjem i sprječavanjem opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;

2) obavještavanjem stanovništva o opasnostima i davanje uputstava za zaštitu i spašavanje;

3) obučavanjem i osposobljavanjem za zaštitu i spašavanje;

4) organizovanjem, opremanjem, obučavanjem i osposobljavanjem civilne zaštite i uspostavljanjem i održavanjem drugih vidova zaštite i spašavanja;

5) mobilizacijom i aktiviranjem snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;

6) otklanjanjem posljedica prirodnih i drugih nesreća do obezbjeđenja osnovnih uslova za život;

7) nadzorom nad provođenjem propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;

8) pružanjem pomoći općinama Kantona i drugim kantonima i

9) traženjem pomoći od drugih kantona i Federacije BiH.

Član 6.

1.Mjere i aktivnosti iz člana 5. ovoga Zakona na području Kantona, ostvaruju se putem civilne zaštite koja predstavlja organizovani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a čija organizacija obuhvata: ličnu i uzajamnu zaštitu građana, mjere zaštite i spašavanja, štabove civilne zaštite, povjerenike cz, službe zaštite i spašavanja, jedinice cz, rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite i Kantonalna uprava civilne zaštite (u daljem tekstu: Kantonalna uprava) i Službe civilne zaštite općina.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Organizacija civilne zaštite ostvaruju se organizovanjem i poduzimanjem mjera i aktivnosti sadržanih u članu 5. i 6. Zakona o nadležnostima kantonalnih organa ZDK („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 09/08 i 06/11). Organizacija obuhvata: ličnu i uzajamnu zaštitu građana, mjere zaštite i spašavanja, štabove civilne zaštite, povjerenike civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, jedinice civilne zaštite, rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite Kantonalne uprave civilne zaštite i Službe civilne zaštite općina.

Član 5.

Jedinstvena organizacija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, na području Kantona, ostvaruje se organizovanjem i poduzimanjem slijedećih mjera i aktivnosti:

1) otkrivanjem, praćenjem i sprječavanjem opasnosti od prirodnih i drugih nesreća;

2) obavještavanjem stanovništva o opasnostima i davanje uputstava za zaštitu i spašavanje;

3) obučavanjem i osposobljavanjem za zaštitu i spašavanje;

4) organizovanjem, opremanjem, obučavanjem i osposobljavanjem civilne zaštite i uspostavljanjem i održavanjem drugih vidova zaštite i spašavanja;

5) mobilizacijom i aktiviranjem snaga i sredstava za zaštitu i spašavanje;

6) otklanjanjem posljedica prirodnih i drugih nesreća do obezbjeđenja osnovnih uslova za život;

7) nadzorom nad provođenjem propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća;

8) pružanjem pomoći općinama Kantona i drugim kantonima i

9) traženjem pomoći od drugih kantona i Federacije BiH.

Član 6.

Mjere i aktivnosti iz člana 5. ovoga Zakona na području Kantona, ostvaruju se putem civilne zaštite koja predstavlja organizovani oblik zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, a čija organizacija obuhvata: ličnu i uzajamnu zaštitu građana, mjere zaštite i spašavanja, štabove civilne zaštite, povjerenike cz, službe zaštite i spašavanja, jedinice cz, rukovođenje i upotrebu snaga i sredstava civilne zaštite i Kantonalna uprava civilne zaštite (u daljem tekstu: Kantonalna uprava) i Službe civilne zaštite općina.

115 Postoje li posebne mjere čiji je cilj zaštita životne sredine u slučaju katastrofe?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 01/00), članovima 96. do 99. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj:39/03, 22/06 i 43/10) i Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03).

Navedene mjere i njihovo provođenje imaju za cilj zaštitu ljudi, njihove imovine i životne sredine a razrađene su u Procjeni ugroženosti teritorije Zeničko-dobojskog kantona od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/16), Procjeni ugroženosti od požara Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 14/16) i Planu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Zeničko-dobojskog kantona.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 01/00), članovima 96. do 99. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj:39/03, 22/06 i 43/10) i Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03).

Navedene mjere i njihovo provođenje imaju za cilj zaštitu ljudi, njihove imovine i životne sredine a razrađene su u Procjeni ugroženosti teritorije Zeničko-dobojskog kantona od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/16), Procjeni ugroženosti od požara Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 14/16) i Planu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Zeničko-dobojskog kantona.

117 Postoje li posebne strategije ili mjere čiji je cilj zaštita stanovništva od katastrofa? Postoji li strategija za smanjenje i upravljanje rizikom od katastrofa? Postoje li dovoljni kapaciteti i budžet za provedbu strategije i odgovor na katastrofe?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje planirane preventivne mjere, mjere zaštite i spašavanja u toku prirodne ili druge nesreće i mjere za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća čiji je cilj zaštita stanovništva od katastrofa u planskim dokumentima i to: Procjeni ugroženosti teritorije Zeničko-dobojskog kanton, Programu razvoja Zeničko-dobojskog kantona i Planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Ne postoje dovoljni kapaciteti niti budžetska sredstva za provedbu strategije u odgovoru na katastrofe. Odgovor na katastrofe se provodi prema mogućnostima lokalne zajednice i ovlaštenju štabova da u odgovoru na katastrofe raspolažu svim raspoloživim resursima.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje planirane preventivne mjere, mjere zaštite i spašavanja u toku prirodne ili druge nesreće i mjere za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća čiji je cilj zaštita stanovništva od katastrofa u planskim dokumentima i to: Procjeni ugroženosti teritorije Zeničko-dobojskog kanton, Programu razvoja Zeničko-dobojskog kantona i Planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Ne postoje dovoljni kapaciteti niti budžetska sredstva za provedbu strategije u odgovoru na katastrofe. Odgovor na katastrofe se provodi prema mogućnostima lokalne zajednice i ovlaštenju štabova da u odgovoru na katastrofe raspolažu svim raspoloživim resursima.

118 Postoje li posebne strategije ili mjere čiji je cilj sprječavanje i borba protiv šumskih požara?

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje nadležnosti civilne zaštite u planiranju i provođenju mjera zaštite od požara i pružanje pomoći korisnicima šuma i šumskog zemljišta u slučaju požara u Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/11).Poslove zaštite šuma od požara vrši Šumsko-privredno društvo d.o.o. Zavidovići na osnovu Plana zaštite od požara broj:2829/13 i Programa mjera za zaštitu od požara broj:03-601-4-05-1-70-1/16.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Da, postoje nadležnosti civilne zaštite u planiranju i provođenju mjera zaštite od požara i pružanje pomoći korisnicima šuma i šumskog zemljišta u slučaju požara u Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 05/11).

Poslove zaštite šuma od požara vrši Šumsko-privredno društvo d.o.o. Zavidovići na osnovu Plana zaštite od požara broj:2829/13 i Programa mjera za zaštitu od požara broj:03-601-4-05-1-70-1/16.

119 Postoje li posebne strategije ili mjere čiji je cilj sprječavanje i borba protiv poplava?

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona

U skladu sa odredbom člana 52. stav 4. Zakona o vodama Zeničko-dobojskog kantona i Uredbe o vrstama i sadržaju planova zaštite od štetnog djelovanja voda („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/09) ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu donio je

Kantonalni operativni plan odbrane od poplava („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 1/15).

KOP-om se utvrđuje provođenje mjera aktivne odbrane od poplava i leda u vrijeme neposredne opasnosti od pojave velikih voda, u vrijeme trajanja poplava i otklanjanja posljedica poplava na površinskim vodama II kategorije na području Zeničko-dobojskog kantona.

Ministarstvo za prostorno uređenje, saobraćaj i komunikacije i zaštitu okoline Zeničko-dobojskog kantona

Prema Zakonu o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 17/07) i Kantonalnog Operativnog plana odbrane od poplava („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 01/15), navedeno pitanje je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona.

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

Prema Zakonu o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 17/07) i Kantonalnog Operativnog plana odbrane od poplava („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 01/15), navedeno pitanje je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Zeničko-dobojskog kantona.

122 Detaljno navedite administrativne organe – ministarstva i/ili agencije nadležne za izradu, provođenje i praćenje politika i mjera vezano za klimatske promjene na državnom i lokalnom nivou. Da li imaju jasne mandate za izvršavanje ovih zadataka? Da li imaju dovoljno ljudskih i materijalnih resursa? Da li su ovi resursi pojačani posljednjih godina i kakvi su planovi za njihovo buduće jačanje?

Zeničko-dobojski kanton

N/A

Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja

4 Nadzor nad tržištem/opća sigurnost proizvoda: da li postoje nezavisne upravne strukture i provedbena ovlaštenja za nadziranje tržišta potrošačke robe u cilju otkrivanja kršenja propisa o sigurnosti proizvoda, te osiguravanja da se ta kršenja otklone? Ovo uključuje postupanje po pritužbama potrošača i kršenje propisa. (Posebna pitanja o sigurnosti proizvoda i nadzoru nad tržištem nalaze se u Odjeljku B)

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Zakonom o zaštiti potrošača („Službeni glasnik BiH“ broj: 25/06), utvrđene su strukture i provedbena ovlaštenja za nadziranje tržišta potrošačke robe u cilju otkrivanja i otklanjanja kršenja propisa.

Član 51. stav 2. Zakona o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH, broj: 73/14) propisuje: „Kada je propisom BiH (donesenim od nadležnih organa Bosne i Hercegovine) utvrđeno da inspekcijski nadzor vrše entitetske inspekcije, nadzor će vršiti federalna inspekcija, a po ovlaštenju direktora Federalne uprave i nadležni kantonalni inspektor te upravne oblasti, uz saglasnost rukovodioca kantonalnog organa za inspekcijske poslove ili premijera vlade kantona.“

U skladu sa citiranim članom, od strane direktora Federalne uprave, tržišnim inspektorima Kantonalne uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona su data ovlaštenja za vršenje inspekcijskog nadzora nad provođenjem Zakona o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 25/06).

Kantonalna uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona (tržišna inspekcija) postupa po pritužbama potrošača koje se odnose na uređivanje odnosa između potrošača, proizvođača i trgovca, u slučaju kršenja odredaba Zakona o zaštiti potrošača („Službeni glasnik BiH“ broj: 25/06).

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona. Vidjeti odgovor Uprave za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona.

5 Nadzor nad tržištem/zaštita ekonomskih interesa potrošača: da li postoje nezavisne upravne strukture i provedbena ovlaštenja za nadziranje tržišta potrošačke robe i usluga u cilju otkrivanja kršenja propisa o zaštiti ekonomskih interesa potrošača, te osiguravanja da se ta kršenja otklone? Ovo uključuje postupanje po pritužbama potrošača (žalbe pojedinaca i slučajevi koji štete zajedničkim interesima potrošača) i kršenje propisa. (Vidjeti Odjeljak C) a) U podacima treba navesti opći pregled mandata, odgovornosti i ovlaštenja (npr. istražne ovlasti, upućivanje predmeta sudu, itd.), kao i strukturu i organizaciju službi nadležnih za politiku zaštite potrošača, uključujući i veze između državnog, regionalnog i lokalnog nivoa. b) Navedite ljudske resurse i finansijska sredstva dodijeljena svakom sektoru. c) Objasnite kako je obezbijeđena koordinacija između nadležnih tijela. d) Objasnite kako rješavate kršenja zakona o zaštiti potrošača koja štete kolektivnim interesima potrošača u prekograničnim slučajevima. e) Postoje li redovni statistički procesi kojinadziru nivoe i procjenu cijena potrošačke robe i usluga?

Postoje li ankete kojima je cilj da utvrde nivo zadovoljstva potrošačkom robom ili postotak potrošača koji su promijenili pružaoca usluga?

Uprava za inspekcijske poslove Zeničko-dobojskog kantona

Postupajući po pritužbama potrošača i poduzimajući odgovarajuće upravne i represivne mjere, koje su propisane citiranim zakonom, štite se ekonomski interesi potrošača bilo da su u pitanju žalbe pojedinaca ili kolektivni interesi potrošača.

U stalom dijelu pitanja nema nadležnosti Kantonalne uprave za inspekcijske poslove.

Ministarstvo za privredu Zeničko-dobojskog kantona

Nije u nadležnosti Ministarstva za privredu Zeničko-dobojskog kantona.

36 Da li Bosna i Hercegovina ima zdravstvenu strategiju? Koji su glavni prioriteti? Da li se sprovode aktivnosti u tim oblastima? Ako je odgovor potvrdan, molimo dajte kratki opis. Primjeri: a) Opći ciljevi zdravstvene politike b) Aktivnosti na promoviranju zdravlja c) Aktivnosti nadzora i pripravnosti d) Inovacije u zdravstvu/zdravstvena tehnologija e) Rodna dimenzija f) Programi prosvjećivanja u oblasti zdravlja g) Mehanizmi konsultiranja h) Analize i izvještavanje o zdravstvenom statusu (kao podrška ciklusima nacionalne zdravstvene politike, s obzirom da su problemi u javnom zdravstvu i njihove determinante–u različitim grupama stanovništva–važni za kreatore politike).

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

ZDK je 2015. godine usvojio Strategiju razvoja zdravstva Zeničko-dobojskog kantona za period 2016-2025.

a) Opći cilj je unaprijediti kvalitet življenja stanovnika Zeničko-dobojskog kantona kroz dimenziju zdravlja: značajnije preventiven i promotivne aktivnosti, bolju organizaciju porodične medicine, veći kvalitet zdravstvene usluge, kvalitetniji ljudski kadar i većoj prepoznatljivosti u BIH i regiji.

b) Aktivnosti na promociji zdravlja obuhvaćeni Strateškim ciljem 1.

c) Aktivnosti nadzora i pripravnosti

d) Inovacije u zdravstvu su obuhvaćene Strateškim ciljem 2 – program 2.3. Program reorganizacije pružanja zdravstvenih usluga

e) strateški plan podrazumijeva rodnu ravnopravnost

f) programi prosvjećivanja u oblasti zdravlja

g) Mehanizmi konsultiranja

h) Analize i izvještavanje

STRATEŠKI CILJ 1: Razvijene promotivne i preventivne aktivnosti zdravstvenog sektora

1.1. Program promocije zdravlja i zdravog življenja

1.2. Program prevencije i ranog otkrivanja bolesti

1.3. Program okoliša i zdravlja

STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđen kvalitet i način pružanja zdravstvenih usluga

2.1. Program osiguranja kvaliteta

2.2. Program unapređenja sistema plata i nagrada

2.3. Program reorganizacije pružanja zdravstvenih usluga

2.4. Program informatizacije zdravstvenog sistema

2.5. Program osiguranja stabilnog finansiranja zdravstva

STRATEŠKI CILJ 3: Jačanje i bolje korištenje ljudskih potencijala

3.1. Utemeljenje univerzitetske bolnice

3.2. Program unapređenja stručnog usavršavanja

3.3. Program unapređenja upravljačko-menadžerskih znanja i vještina

STRATEŠKI CILJ 4: Primjeren stepen dostupnosti zdravstvenih usluga

4.1. Analiza zdravstvenih potreba

4.2. Osiguranje dostupnosti

STRATEŠKI CILJ 5: Distinktivna prepoznatljivost zdravstvenog sektora ZDK

5.1. Program integrisanog pristupa tretmanu onkoloških pacijenata

5.2. Program eksplantacija organa

5.3. Porodična medicina - niz mjera iz svih ciljeva koji će doprinijeti distinktivnoj prepoznatljivosti ZDK iz oblasti porodične medicine

5.4. Palijativna njega - niz mjera iz svih ciljeva koji će doprinijeti distinktivnoj prepoznatljivosti ZDK iz oblasti palijativne njege

37 Molimo navedite podatke o zdravstvenom statusu stanovništva u Bosni i Hercegovini. Trebalo bi obuhvatiti informacije po spolovima – zasebne i skupne – o ključnim zdravstvenim pokazateljima kao što su smrtnost djece i očekivani životni vijek;

struktura mortaliteta i morbiditeta; situaciju po pitanju zaraznih i spolno prenosivih bolesti, godine zdravog života.U tu svrhu na internet stranici Generalnog direktorata za sigurnost zdravlja i hrane pogledajte Zdravstvene indikatore Evropske zajednice (ECHI)i to uzmite kao primjer za praćenje ovog prvog seta ključnih zdravstvenih pokazatelja. (http://ec.europa.eu/health/indicators/echi/list/index_en.htm)Uz opisne podatke, molimo također naznačite: a) Koji se podaci izrađuju na nacionalnom nivou, ko ima pristup njima i u kojoj su mjeri uporedivi sa ostalim državama EU? b) Kakvi su podaci o dostupnosti i korištenju zdravstvenih usluga, finansiranju primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, morbiditetu, mortalitetu, incidenci, bolničkim objektima, zdravstvenom kadru, godinama zdravog života, regionalnim razlikama? c) Koliki je broj ljekara, medicinskih sestara i zubara i drugog zdravstvenog osoblja na 100.000 stanovnika? d) Koja je prosječna dužina boravka u bolnicama i zdravstvenim institucijama? e) Koje su glavne determinante bolesti? f) Koje bolesti izazivaju najveći broj prijevremenih smrti i invalidnosti?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Podaci o osnovnim vitalnim pokazateljima prikazani su na slijedećoj tabeli:

	1991	1999	2000	2002	2006	2008	2010	2014	2015
Natalitet (‰)	16,7	11,8	11,9	10,5	9,4	10,5	12	8,5	8,5
Mortalitet (‰)	5,9	7,0	8,2	7,4	7,7	7,9	9,6	8,3	8,7
St.pri. prirašta. (‰)	10,8	4,8	3,7	3,1	1,7	2,7	2,5	0,2	-0,2
Dojen. smrtnost (‰)	18,1	17,8	16,2	13,0	11,4	8,3	7,3	5,2	7,7

Prikazani podaci nisu povoljni s aspekta razvoja zadovoljavajućih populacijskih parametara. Opšti vitalni pokazatelji su u granicama prosječnih Federalnih vrijednosti.

MORTALITET (SMRTNOST)

U 2015. godini na Kantonu je ukupno umrlo 3.425 osoba. Od toga je 1.669 žena, a 1.783 muških. Umrlo je 26 dojenčadi, a nasilnih smrti je bilo 99.

Prosječna starost umrlih je 70,54 godine. Prosječna starost umrlih muškaraca je 68,21 godina, a žena 73,05 godina.

Pored opšteg mortaliteta veoma je važan i specifični mortalitet, koji iskazan kroz stope vodećih uzroka smrti daje sliku uzroka umiranja na Kantonu.

Vodeći uzroci smrti su:

1. kardiovaskularne bolesti 55%

2. maligne bolesti 20%

3. bolesti respiratornog sistema 6%

4. bolesti digestivnog sistema 2%

5. bolesti urinarnog sistema 2%

6. endokrini poremećaji 2%

MORBIDITET (OBOLIJEVANJE)

Morbiditet kao indirektni pokazatelj zdravlja i direktni pokazatelj bolesti se prati registracijom konačnih dijagnoza u izvještajima svih nivoa gdje se pruža zdravstvena zaštita stanovništvu. Vodeća oboljenja po dobnim skupinama su različita. Najčešće bolesti razvrstane po dobnim grupama na Kantonu 2015. godine prikazane su u slijedećoj tabeli (stopa na 100.000 st.):

	Na 100.000 st.	ispod 1	1-6	7-14	15-18	19-64	preko 64
Zarazne bolesti	3483,65	744	2.576	2.442	1.190	5.755	1.114
Maligne bolesti	1245,91	5	11	15	23	3.374	1.515
Bolesti krvi i krvotvornih org	1689,80	500	726	367	458	3.467	1.186
Endokrine i metaboličke bol.	5289,46	22	30	74	281	12.072	8.506
Duševne bolesti	3332,98	1	47	60	235	9.822	3.058
Bolesti nervnog sistema	1752,82	3	72	195	220	4.846	1.618
Oboljenja oka	2520,08	305	791	932	681	4.772	2.517
Oboljenja uha	2679,40	426	1.093	1.047	631	4.072	1.807
Oboljenja cirkulac. sistema	14792,8	2	4	37	185	33.936	24.524
Oboljenja respirat.sistema	24137,45	6.206	22.155	15.476	10.0348	31.312	10.578
Oboljenja probavnog sist	6096,05	251	1.385	1.193	1.528	14.231	5.597
Oboljenja kože	3639,23	760	1.927	1.447	1.171	7.431	1.702
Oboljenja kostiju, mišića zglobova	8620,42	9	197	388	435	24.412	8.759
Oboljenja	8597,24	214	975	834	1.189	25.303	5.584

urogenitalnog sil							
Nedovoljno definirana stal	4081,84	363	1.650	1.858	1.186	8.811	2.326
Povrede	4047,82	63	976	1.773	1.450	10.261	1.536
UKUPNO	92097,2	9.895	33.702	26.426	19.491	195.470	80.395

HRONIČNA OBOLJENJA

Hronična kardiovaskularna oboljenja

Prema statističkim pokazateljima vodeći uzrok mortaliteta kod nas su kardiovaskularna oboljenja. To su također i vodeći uzroci obolijevanja kod radnoaktivnog stanovništva i lica treće dobi. Znatan broj ovih bolesnika ima smanjenu radnu sposobnost, ekonomske, emotivne i druge smetnje.

Nastanak većine ovih bolesti se može preduprijediti zdravijim odnosom prema nekim navikama (stilovima življenja), a kod već oboljelih se može spriječiti pojava komplikacija i rizik od prerane smrti. Glavni rizici za pojavu ovih bolesti su dakle nepovoljne navike i nepovoljna životna okolina kao što su stresne situacije, neodgovarajuća ishrana, pušenje.

Među kardiovaskularnim oboljenjima 77% zauzima hipertenzija, od koga je na Kantonu u 2015. godini bolovalo 45.184 ili 11,4% stanovništva.

Poremećaji mentalnog zdravlja

Pored bolesti cirkulatornog sistema, poremećaji mentalnog zdravlja su također značajan faktor nesposobnosti radnoaktivnog stanovništva. Slijedeći grafikon prikazuje strukturu vodećih poremećaja mentalnog zdravlja u 2015. godini na ZDK.

Najčešća oboljenja ove grupe bolesti jesu neurotski poremećaji. Primjetan je generalni trend porasta neurotskih poremećaja, zatim slijede poremećaji raspoloženja, šizofrenija i alkoholizam.

Maligna oboljenja

Uz oboljenja cirkulatornog sistema, maligne bolesti predstavljaju simbol patologije savremenog čovjeka. U svim zemljama, pa i u našoj, stopa obolijevanja je u stalnom porastu. Oko 17,1 milion smrti u svijetu je uzrokovan malignim oboljenjima, od čega je čak 17% njih uzrokovano rakom pluća. Smrtnost od raka pluća je u svijetu je u zadnjem desetljeću porasla za oko 30%.

U 2015. godini bilo je ukupno oboljelih od malignih bolesti 4.943, a umrlo je njih 697, što je skoro isto kao u 2014. godini.

U strukturi uzroka smrti od malignih oboljenja u 2015. godini najučestaliji je bio rak dojke a zatim ženskih reproduktivnih organa pa pluća i bronha, zatim želudca, debelog crijeva pa jetre... gušterače.

Oboljenja koštano-mišićnog sistema

Koštano-mišićna oboljenja, zbog svoje prirode i brojnosti, predstavljaju značajan javnozdravstveni problem. Ona su najčešći uzroci rane invalidnosti, odsustvovanja s posla radnoaktivne populacije, uzrokuju znatne teškoće oboljelom, a za zdravstvenu službu također predstavljaju značajno finansijsko opterećenje. Najzastupljenija oboljenja ove vrste na Kantonu u 2015. godini su bolesti kičmenog stupa, zatim bolesti zglobova pa slijedi reumatoidni artritis.

ZARAZNE BOLESTI

Zarazne bolesti, zbog svoje prirode, jedinstvenih uzročnika i njihove značajne promjenljivosti, epidemioloških karakteristika, morbogenog potencijala i dr. zahtijevaju kontinuirano praćenje i budnost zbog potrebe brzog i pravovremenog reagovanja. XX vijek je vrijeme velikih otkrića I napretka na polju mikrobiologije i epidemiologije. Mjere utemeljene na naučnim spoznajama o prirodi uzročnika te epohalna otkrića kao što su vakcine i antibiotici, su dovele do značajnih promjena u epidemiološkoj karti svijeta. Neke bolesti su eradicirane, neke su pred eradikacijom a najveći broj zaraznih bolesti je stavljen pod kontrolu. Međutim, u novije vrijeme na epidemiološkoj sceni imamo pojavu novih uzročnika ili starih sa novim karakteristikama, koje ponovo predstavljaju izazov za javno zdravstvo. Uz to, savremeni način života nosi sa sobom mnogo novih rizika i nepoznanica, tako da je kontinuirano prećenje pojave i kretanja zaraznih oboljenja, utvrđivanje rizika i pravovremeno adekvatno reagovanje, i dalje važan zadatak za javnozdravstvene radnike.

Međunarodne zdravstvene regulative zahtijevaju brzo otkrivanje javno-zdravstvenih rizika i njihovu procjenu, obavještavanje i djelovanje na rizike. Zbog toga je potreban osjetljiv i fleksibilan sistem nadzora uz funkciju ranog upozoravanja.

Epidemiološki nadzor se zasniva na obaveznom prijavljivanju zaraznih bolesti (Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Službene novine F/BiH br. 29/05 i Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti , Službene novine F/BiH br. 101/12). U sistemu nadzora i kontrole zaraznih bolesti učestvuje cijeli zdravstveni sistem.

U 2015. godini Zavodu za javno zdravstvo Instituta za zdravlje i sigurnost hrane su dostavljene 2864 pojedinačne prijave zaraznih oboljenja što je za 19% manje nego u 2014. godini. (U 2014. Godini je, zbog stanja prirodne nepogode-poplava i klizišta, uspostavljen aktivni nadzor i praćenje posebno crijevnih zaraznih bolesti zbog rizika od epidemija, pa je zato broj prijavljenih slučajeva veći.)

Prijavljene su 4 smrtna ishoda od zaraznih oboljenja i to: 3 od TBC (1 slučaj u Zenici dobi od 65 godina i dva slučaja u Tešnju, od kojih je jedan dobi iznad 65 godina a jedan u dobnoj skupini 15-24 godine. Jedan smrtni ishod je bio od meningokoknog meningitisa u dobnoj skupini 0-6 godina iz Tešnja.

U sklopu aktivnog nadzora nad gripom u 2015. godini na grupnim prijavama je prijavljeno 16 706 osoba sa akutnim respiratornim oboljenjima (ARI), 7 911 oboljelih od gripe (ILI) i 77 težih slučajeva oboljenja koja su zahtijevala hospitalizaciju (SARI).

Vodeće zarazne bolesti u 2015.godini su bile:

Deset vodećih zaraznih bolesti u 2015. i 2014. prikazano je na sledećoj tabeli.

2015. godina				2014. godina			
Rang	Bolest	Broj slučajeva	Mb/1.000	Rang	Bolest	Broj slučajeva	Mb/1.000
1.	ILI/gripa	7988	20,1	1.	ILI/gripa	1.3489	8,7
2.	Varicellae	904	2,3	2.	Varicellae	1234	3,1
3.	Enterocolitis ac.	600	1,5	3.	Enterocolitis ac.	629	1,6
4.	Angina streptococcica	233	0,6	4.	Morbilli	262	0,7
5.	Scarlatina	203	0,5	5.	Angina streptococcica	240	0,6
6.	Toxiinfectio alimentaris	187	0,5	6.	Intoxicatio alimentaris	215	0,5
7.	TBC, plućna i izvanplućna	162	0,4	7.	Scabies	200	0,5
8.	Scabies	126	0,3	8.	TBC pluća i izvanplućna	174	0,4
9.	Mononucleosis infectiosa	72	0,2	9.	Scarlatina	140	0,3
10.	Morbilli	63	0,2	10.	Hepatitis virosa B	70	0,18

U toku godine kontinuirano su provođene mjere primarne prevencije u privatnim i javnim objektima kojima je cilj sprečavanje pojave i širenja zaraznih bolesti. Tako je dezinfekcija urađena na 448 789 m2 površine, dezinsekcija na 192 761 m2, a deratizacija na 42 135 m2 površine.

Preventivna sistematska deratizacija na Kantonu je urađena u proljetnoj i jesenjoj fazi po posebnom programu.

ZDRAVSTVENI KADAR

Broj zdravstvenih radnika je jedan od ključnih faktora za procijenu funkcioniranja zdravstvene službe, ali ne i jedini jer kvalitet i efikasnost pružene zdravstvene zaštite ovisi i o vještinama zdravstvenih radnika, njihove geografske i funkcionalne distribucije i produktivnosti. Procijenu funkcionisanja zdravstvene službe vršimo i na osnovu opremljenosti zdravstvenih ustanova tehnologijama potrebnim za rad, uslovima radne sredine, te na osnovu zadovoljstva korisnika pruženom zdravstvenom zaštitom.

Usluge u javnom zdravstvenom sektoru u 2015. godini pružala 3.757 radnika zaposlena u zdravstvu. Od toga je bilo 697 doktora medicine, 48 doktora stomatologije, 33 diplomiranih farmaceuta, 41 diplomirani medicinski tehničar sa završenim fakultetom, 289 viših zdravstvenih tehničara a ukupno 1.878 zdravstvenih tehničara, dok je tehničkog i

administrativnog osoblja bilo 1.007 što je 26,8% zaposlenog nezdravstvenog kadra u zdravstvu, i taj procenat znatno niži nego u 2006. godini kada je bilo zaposleno 38% nezdravstvenih radnika u zdravstvu.

Zdravstveni kadar	Broj na 100.000 st
doktori medicine	174,30
doktori stomatologije	12,00
magistri farmacije	8,30
medicinske sestre	469,50

BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Prateći trend hospitaliziranih u periodu 2002. – 2015. godine može se zaključiti da je broj hospitaliziranih stanovnika na Kantonu zadnjih godina raste i da se procenat hospitaliziranih od ukupnog stanovništva Kantona kreće oko 7,3% 2002. godine do 10,2% stanovništva u 2014. godini. Otprilike svaki deseti stanovnik se hospitalizira zbog bolesti. Razlozi za to mogu biti višestruki, ali je evidentna razlika u pružanju usluga konsultativnospecijalističke zdravstvene službe, koju, uglavnom, prema novoj organizaciji pružaju ljekari iz Kantonalne bolnice te je moguće da češće na terenu indiciraju potrebu hospitalizacije pacijenata.

Koristeći proračun za izračunavanje potrebnog broja postelja na osnovu broja stanovnika i hospitalizacije dobije se podatak da postojeći broj i struktura posteljnog fonda u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti odgovara potrebama stanovništva, a dobijeni podaci odgovaraju i predloženim Federalnim standardima.

	1991.	1998.	2005.	2008.	2010.	2014.	2015.
Broj bolničkih postelja	1.122	1.257	1.086	1.065	1.105	1.152	1.153
Broj doktora medicine	162	192	207	265	287	322	336
Broj zdr. tehničara	483	663	746	802	851	926	951
Broj postelja na 1000. st	2,4	2,9	2,7	2,7	2,7	2,9	2,9
Broj BO dana	295.015	291.915	315.307	311.779	318.002	305.702	290.809
Prosječna dužina ležanja		10,5	9,4	9,2	8,7	7,7	7,7
Zauzetost postelja %	72,0	63,6	79,5	80,2	78,8	72,7	69,1
Stopa liječenih na 1000		64	84	84	92	101,9	95

st.							
Obrt bolesnika na jednu postelju		22	30,9	31,5	41,9	34,3	32,8
Zauzete postelje na 1 dr.med.		4,2	4,4	3,2	3,9	2,6	2,4
Zuzete postelje na 1 zdr. tehn.		1,2	1,2	1,1	1,29	0,9	0,8

VANBOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Vanbolnička zdravstvena zaštita obuhvata primarnu i vanbolničku konsultativno-specijalističku zdravstvenu zaštitu i organizirana je uglavnom kroz domove zdravlja. U sledećoj tabeli prikazani su parametri u mreži primarne zdravstvene zaštite.

PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

	1991.	1998.	2005.	2008.	2010.	2014.	2015.
Broj punktova PZZ	164	90	98	98	105	107	111
Broj ordinacija	274	238	281	272	266	284	279
Broj ljekara	445	273	233	254	248	278	292
Broj med.tehničara	1213	1031	617	593	581	584	578
Stanovnika/1 ordinaciju	1735	1802	1428	1474	1504	1365	1422
Stanovnika/1 ljekara	1068	1571	1723	1578	1613	1395	1358
Stanovnika /1 med. tehn.	392	416	651	676	689	664	686

Zahtijevi za uslugama primarne zdravstvene zaštite registruju se preko posjeta ljekaru u ordinaciji i posjeta ostalim zdravstvenim radnicima.

	1991.	2002.	2008.	2010.	2014.	2015.
Br. posjeta u ordinaciji dr.med.	2.353.664	1.510.910	1.798.261	1.853.411	2.039.729	1.942.848
Br.posjeta u ordinaciji dr/stanovniku	4,9	3,8	4,5	4,6	5,3	4,9

Br.posjeta po 1 dr	5.289	6.375	7.080	7.472	7.337	6.654
Br.posjeta kod med.tehn.	1.619.265	1.423.728	1.675.827	1.881.639	1.967.954	1.661.157
Br.posjeta med.tehn/stanovniku	3,4	3,6	4,2	4,7	5,1	4,2
Br.posjeta po 1 med.tehn.	1.335	2.004	2.826	3.239	3.370	2.874

STOMATOLOŠKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

U 2015. godini stomatološka zdravstvena zaštita se pružala na 21 punktu u 41 stomatološkoj stolici. Usluge je pružalo 47 doktora stomatologije i 50 zdravstveni tehničara.

	1998.	2002.	2008.	2010.	2014.	2015.
Broj stomatoloških stolica	67	52	46	40	40	41
Broj doktora stomatologije	72	62	57	47	45	47
Broj zdravstvenih tehničara	123	108	91	82	70	50
Proj posjeta u stomat. Ordinac.	155.843	151.136	137.290	131.428	109.197	100.911
Broj posjeta po timu	2.164	2.438	2.409	2.796	2.426	2.147
Plombirani zubi	33.289	29.472	26.424	24.295	21.986	22.106
Hirurške intervencije	121.812	112.174	110.153	117.867	113.108	107.421
Protetski radovi	1.832	1.572	2.159	1.714	1.394	1.248
Liječenje bolesti usta	11.170	11.032	2.773	2.150	1.235	1.072

LABORATORIJSKA DJELATNOST

Laboratorijska djelatnost se pružala na 3 bolnička i 28 vanbolnički punktova. Usluge je pružalo 24 doktora medicine, 6 magistra farmacije, 18 zdravstvenih saradnika, 30 viših i 156 SS medicinskih tehničara.

	Br. lica od kojih je uzet materijal	Broj uzetih uzoraka po pacijentu	Broj urađenih analiza po pacijentu	% neispravnih
Bolničke laboratorije	316.092	0,74	4,45	0,005

Vanbolničke laboratorije	321.481	2,68	9,75	0,08

38 Uzimajući u obzir institucionalni okvir i administrativne kapacitete, molimo vas da odgovorite na sljedeća pitanja: a) Ko su glavni akteri u oblasti javnog zdravstva u Bosni i Hercegovini? Koliko ljudi je trenutno zaposleno u Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite i ostalim institucijama javnog zdravstva? b) S obzirom da države kandidati moraju da usklade svoje zakonodavstvo sa svima cquis-em EU iz oblasti zdravstva i da ga sprovedu, potrebni su odgovarajući institucionalni i administrativni kapaciteti i infrastruktura da bi se pravila i norme EU primijenili na državnom, regionalnom i lokalnom nivou. Molimo opišite situaciju u Bosni i Hercegovini. Da li postoje planovi za promjene?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Glavni akteri u oblasti javnog zdravlja je, pored ministarsva zdravstva i Zavod za javno zdravstvo koji je organizaciona jedinica Instituta za zdravlje i sigurnost hrane Zenica. Pored Zavoda za jzvno zdravstvo u svakoj općini djeluje Higijensko-epidemiološka služba u okviru lokalnih domova zdravlja.

Broj zaposlenih u oblasti javnog zdravlja na području ZDK:

	broj zaposlenih				
Institucija	Ukupno	VSS	VŠS	SSS	Ostalo
Ministarstvo zdravstva	7	3	0	3	1
Zavod za javno zdravstvo	82	31	32	12	7
Higijensko-epidemiološke službe domova zdravlja	42	12	6	21	3
UKUPNO	131	46	38	36	11

Kapacitet ministarstva zdravstva kao i institucija u oblasti javnog zdravlja su nedovoljni te ih je potrebno dodatno ojačati.

Posebno je važno jačanje kapaciteta kroz identifikaciju kompetencija i sposobnosti postojećih zaposlenih, njihov dalji profesionalni i administartivni razvoj, kao i zapošljavanje novog kadra sa specifičnim znanjima, vještinama i kompetencijama.

39 U pogledu reformi sistema zdravstva, molimo opišite: a) sve reforme koje su u toku ili su planirane b) Koji je bio obim prethodnih reformi (od 1990. godine)? c) Da li se reforme prate i procjenjuju? Ako je odgovor potvrdan, u kojoj mjeri? d) Koji dio sistema zdravstvene njege treba reformisati? e) Naročito, koja strategija e-zdravstva

postoji u zemlji? Kako je ugrađena u cjelokupnu strategiju zdravstva i u stratešku orijentaciju i planove ulaganja u zdravstvo? Naročito, na koji način (se planira da) one doprinose bezbjednosti pacijenata, kvalitetu zdravstvene zaštite (mjerenje i poboljšavanje) i tome da se vrijeme zdravstvenih radnika i koordiniranost njege koriste na efikasan način? f) Na koji način je zdravlje u svim politikama uključeno kao horizontalni prioritet? g) Na koji način se zdravlje uzima u obzir za buduću izradu nacrta nacionalnog strateškog referentnog okvira za korištenje strukturnih fondova? h) Koje se vrste indikatora kvaliteta zdravstvene njege koriste u Bosni i Hercegovini? i) Na koji način su različite zainteresovane strane u zdravstvu, naročito zdravstveni radnici i pacijenti, uključene u definisanje, validaciju, primjenu i procjenu strategija zdravstvene njege? Koji mehanizmi upravljanja postoje za tu svrhu?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Sve refrome koje su u toku ili se planiraju.

U toku je reforma primarne zdravstvene zaštite uvođenjem porodične medicine.

U toku je reforma sistema transfuzijske djelatnosti u FBIH.

b) Koji je bio obim prethodnih reformi (od 1995. godine)?

Reformom primarne zdravstvene zaštite po principima porodične medicine obuhvaćeno je preko 85% ukupne populacije.

c) Da li se reforme prate i procjenjuju? Ako je odgovor potvrdan, u kojoj mjeri?

Na federalnom nivou urađena revizija implementacije porodične medicine

d) Koji dio sustava zdravstvene njege treba reformirati?

Potrebno je reformirati sistem zbrinjavanja hitnih stanja jer je postojeći vrlo skup i neefikasan.

Reforma sistema nabavki u sektoru zdravstva.

Reforma sistema plaćanja

e) Naročito, koje strategije elektronskog zdravstva postoje u vašoj državi? Kako su ugrađene u opću strategiju zdravstva i u stratešku orijentaciju i planove ulaganja u zdravstvo? Naročito, na koji način (se planira) one doprinose sigurnosti pacijenata, kvalitetu zdravstvene zaštite (mjerenje i poboljšavanje) i tome da se vrijeme zdravstvenih stručnjaka i koordiniranosti njege koristi na efikasan način?

Implementacija informatizacije sistema zdravstva se provodi u okviru projekta Svjetske banke. Evaluacija projekta još nije provedena.

f) Na koji se način zdravstvo, kao horizontalni prioritet, uključuje u sve politike?

???

g) Na koji način se zdravstvo razmatra za buduću izradu nacrta strateškog referentnog okvira za korištenje strukturnih fondova?

Zdravstvene ustanove se individualno pripremaju za korištenje strukturnih fondova.

h) Koje vrste indikatora kvaliteta zdravstvene njege se koriste u vašoj zemlji?

Koriste se sljedeći zdravstveni indikatori:

* stopa dojenačke smrtnosti

* stopa hospitalizacije

* dužina hospitalizacije

* smrtnost u bolnicama

i) Na koji način su različite zainteresirane strane u zdravstvu, naročito stručnjaci i pacijenti, uključene u definiranje, validaciju, primjenu i procjenu strategija zdravstvene njege? Koji mehanizmi upravljanja postoje za tu svrhu?

U stručnom timu za izradu Strategije razvoja zdravstva Zeničko-dobojdkog kantona učestvovali su stručnjaci iz zdravstvenih ustanova, ministarstva zdrsvatva, fonda zdravstvenog osiguranja, javnog zdravstva, kao i iz reda pacijenata (predstavnici penzionera i predstavnici udruženja oboljelih).

U tijelu za implementaciju strategije također su predviđeni predstavnici istih stakeholdera.

40 Koliki je udio usluga u oblasti mentalnog zdravlja koji se pruža u okviru institucija? Postoje li i drugačiji načini liječenja (njega u okviru zajednice)? Koji su kriterijumi odabira za prijem i otpuštanje iz institucija? Ko izrađuje planove liječenja? Koja su prava pacijenata?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Teži slučajevi sa mentalnim problemima se tretiraju u okviru Kantonalne bolnice, dok se najteži slučajevi upućuju u specijalnu psihijatrijsku bolnicu za psihijatrijske bolesti.

Pored bolničkog odjela za liječenje psihijatrijskih bolesnika postoje u svim općinama centri za mentalno zdravlje koji rade po principima njege u zajednici.

U centrima za mentalno zdravlje ima oko 15000 zdravstvenih kartona – što predstavlja oko 5% stanovništa Kantona.

Prava pacijenata regulisana su u odredbama članova 26. – 29. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH" br. 46/10.), te u odredbama Zakona o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenta ("Službene novine Federacije BiH" br. 40/10.). Navedeni akti regulišu sljedeća prava pacijenata, i to: -dostupnost zdravstvene zaštite, informacije, obaviještenost i učestvovanje u postupku lječenja, slobodan izbor,

samodlučivanje i pristanak, povjerljivost informacija i pristanak, tajnost podataka, lično dostojanstvo, sprečavanje i olakšavanje patnji i boli, poštivanje pacijentovog vremena, uvida u medicinsku dokumentaciju, samovoljno napuštanje zdravstvene ustanove, preventivne mjere i informacije o očuvanju zdravlja, prigovor, naknadu štete, prehranu, održavanje ličnih kontakta i obavljanje vjerskih obreda.

43 Uz poseban osvrt na promoviranje zdravlja i prevenciju bolesti, koje mjere su poduzete da bi se poboljšala promocija zdravlja i prevencija bolesti ; npr. 3 vrste pregleda za rano otkrivanje raka (kolorektalni, rak dojke i rak grlića materice)?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Na području cijelog ZDK od 2006. godine provodi se kontinuirani skrining za rano otkrivanje raka cerviksa putem PAPA-brisa.

Po pitanju skrininga za rano otkrivanje karcinoma dojke, 2014. godine je urađena studija izvodljivosti.

U planu je uvođenje kontinuiranog skrininga za rano otkrivanje raka dojke.

44 Da li su zdravstvene institucije Bosne i Hercegovine članice nekih evropskih ili mreža Svjetske zdravstvene organizacije (SZO)?Ako je odgovor da, koje su?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica je članica Mreže za sigurnost hrane Jugoistočne Europe.

Zavod za bolesti ovisnosti je dio SEANET mreže za bolesti ovisnosti

47 Zdravstveni radnici: postoji li mobilnost kliničkog osoblja (medicinske sestre/ljekari) između Bosne i Hercegovine i država članica EU, država kandidata za članstvo i potencijalnih kandidata za članstvo ili drugih? Ako je odgovor potvrdan, u kojoj mjeri i sa kojim zemljama?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Postoji mobilnost kliničkog osoblja (medicinskih sestara/doktora) prema državama članicama EU ali na individualnoj bazi.

48 Na koji način se zdravstveno osoblje postavlja i kakva je njegova rasprostranjenost u zemlji? Koliko njih se kreće preko granica?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Na koji način se zdravstveno osoblje postavlja i kakva je njegova rasprostranjenost u zemlji?

Zdravstveno osoblje se zapošljava u zdravstvenim ustanovama prema regulaciji Zakona o radu. Zdravstvene ustanove su poslodavci za zdravstveno osoblje. Zapošljavanje se vrši prema stručnoj spremi i kompetencijama kandidata.

b) Koliko njih se kreće preko granica?

Nepoznat podatak

49 Obrazovanje i stručno usavršavanje: Gdje se zdravstveno osoblje obučava? Do kog obrazovnog nivoa se obučavaju medicinske sestre (npr. stepen stručne spreme)? Da li se obuka plaća iz javnog budžeta ili polaznici sami snose pune troškove?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

e) Gdje se zdravstveno osoblje obučava?

Zdravstveno osoblje se obučava na školama i fakultetima zdravstvenog usmjerenja (Medicinski fakultet, Stomatološki fakultet, Farmaceutski fakultet, Fakultet zdravstvenih studija). Poslije završenog fakulteta, medicinsko osoblje (doktor medicine, doktor stomatologije, magistar farmacije) se ddatno obrazuje (stručno usavršava) kroz specijalističko usavršavanje na fakultetima i nastavnim zdravstvenim ustanovama.

Neformalni dio stručnog usavršavanja se provodi u koordinaciji komore (ljekarska, sestrinska, farmaceutska).

f) Do koje obrazovne razine se obučavaju medicinske sestre (npr. stupanj stručne spreme)?

Medicinske sestre se osbučavaju na tri nivoa: srednja medicinska škola, prvi ciklus VSS i drugi ciklus VSS.

g) Da li se obuka plaća iz državnog proračuna ili polaznici sami snose pune troškove?

Redovno školovanje (srednje škole i fakulteti) se najvećim dijelom finansira iz budžeta, ali postoji dio polaznika na fakultetima koji sami plaćaju kompletne troškove studija. Specijalistička obuka se plaća iz sredstava zdravstvenih ustanova (poslodavac snosi troškove stručnog osposobljavanja svojih zaposlenika). Dio troškova stručnog osposobljavanja snose polaznici.

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zdravstveno osoblje se obučava u srednjim školama i centrima za obrazovanje odraslih za stručna zvanja medicinska sestra-tehničar, akušersko-ginekološka sestra-tehničar, fizoterapeutski tehničar, stomatološka sestra-tehničar. Na visokoškolskoj ustanovi JU Univezitet u Zenici, školuju se lica za akademska zvanja diplomirana medicinska sestra/tehničar, odnosno magistar zdravstvene njege i menadžmenta na Zdravstvenom smjeru Medicinskog fakulteta. Obrazovanje medicinske sestre (SSS) traje četiri godine i obučavaju se u srednjim školama i centrima za obrazovanje odraslih. Obuka u srednjim školama se finansira iz Budžeta, a troškove obuka u centrima sami snose polaznici. Obuka za akademska

zvanja diplomirana medicinska sestra vrši se na navedenoj visokoškolskoj ustanovi a studijski program traje četiti godine.

50 Koji su mehanizmi planiranja broja obučenih ljekara i medicinskih sestara? Npr. da li je na snazi numerus clausus (zatvoreni broj)?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Plan ljudskih resursa se pravi na federalnom nivou (Priprema Zavod za javno zdravstvo FBIH, a usvaja Ministarstvo zdravstva). Pored toga plan specijalističkog usavršavanja pravi svako kantonalno ministarstvo, a potvrđuje federalno ministarstvo zdrsvtva. Pri planiranju ljudskih resursa u zdravstvu koriste se Standardi i normativi zdravstvene zaštite FBIH (Plava knjiga, inovirana 2014. godine).

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Odobravanje plana upisa u odjeljenja srednje škole kao i na visokoškolskoj ustanovi utvrđuje Vlada Kantona na prijedlog resornog ministarstva a koji se u načelu usalašava sa predhodnim podacima i analizama sa tržišta rada. Prijedloge za upis u srednjim školama se dostavlja putem organa i tijela škola a na visokoškolskoj ustanovi Senata i Rektorata Univerziteta. Ne primjenjuje se zatvoreni broj.

51 Da li broj osoblja odgovara potrebama stanovništva?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Uglavnom ne odgovara. Posebno je nedovoljan broj doktora medicine.

52 Da li postoji politika o zdravstvenoj radnoj snazi?Da li postoji institiucija koja se bavi problemima zdravstvene radne snage?Da li postoji planiranje zdravstvene radne snage?Ako je odgovor potvrdan, opišite metodologiju i pristup.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Planiranje radne snage u zdravstvu je na nivou zdravstvenih ustanova (poslodavaca). Prilikom planiranja radne snage koriste se i Standardi i normativi zdravstvene zaštite u FBIH (Službene novine FBIH broj 82/14).

AKAZ (Agencija za kvalitet u zdravstvu FBIH) je propisao akreditacijske standarde za planiranje ljudskih resursa u zdravstvenim ustanovama.

65 Koji je broj odjeljenja u bolnicama i broj bolničkih kreveta za liječenje zaraznih bolesti?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Za liječenje zaraznih bolesti u Kantonalnoj bolnici postoji jedan odjel infektologije sa 60 bolesničkih kreveta. Na odjelu radi 13 doktora medicine i 27 medicinskih sestara.

66 Da li postoji sistem osiguravanja kvaliteta koji se primjenjuje u radu laboratorija? Koliko laboratorija ima akreditaciju?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

AKAZ je definirao akreditacijske standarde za rad laboratorija u bolnicama (Standard 32). Nepoznat je broj bolničkih laboratorija koji je završio proces akreditacije po AKAZ-u.

Akreditaciju po ISO 15189 nema ni jedan laboratorij u BIH.

Akreditaciju po ISO 17025 ima 5 laboratorija u javnom zdravstvu.

71 U pogledu prekogranične zdravstvene zaštite, molimo vas navedite sljedeće:a) Da li imate prekogranične dogovore za liječenje pacijenata sa nekom od država članica EU ili nekom drugom državom kandidatom za članstvo? b) Koliki je godišnji protok pacijenata u i iz Bosne i Hercegovine , razvrstano po zemljama koje upućuju ili primaju pacijente? c) Da li je na snazi ijedan pravni propis o nadoknadi troškova za zdravstvenu njegu koji su građani dobili u inostranstvu?Ako postoji, koja su načela tog propisa (uz poseban osvrt na: pokrivene tretmane, nivo nadoknade, postupke odobrenja, pravila koja se primjenjuju na planiranu i neplaniranu zdravstvenu njegu, informacije Koliki je godišnji izdatak (izraženo u procentima BDP-a i ukupan iznos u eurima) za liječenje pacijenata iz Bosne i Hercegovine u inostranstvu? d) Da li je na snazi ijedan pravni propis o pružanju zdravstvene njege državljanima iz država članica EU? Ako postoji, koja su načela tog propisa (uz poseban osvrt na: pristup zdravstvenoj njezi; cijenu usluga; pristup zdravstvenom kartonu; informacije pacijentima o sigurnosnim standardima, te razlike u tretmanima planirane i neplanirane zdravstvene njege)? Zakonodavstvo: Direktiva 2011/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 9. marta 2011. o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi (SL, L 88, 4.4.2011, str. 45–65) Provedbena Direktiva Komisije (2011/890/EU) od 22.decembra 2011.koja propisuje pravila za uspostavljanje, upravljanje i funkcioniranje mreže nacionalnih tijela nadležnih za eZdravstvo. Provedbena Direktiva Komisije (2013/329/EU) od 26. juna 2013. propisuje pravila za uspostavljanje, upravljanje i transparentno funkcioniranje Mreže nacionalnih organa ili tijela odgovornih za procjenjivanje zdravstvene tehnologije Delegirana Odluka Komisije 2014/286/EU od 10.3.2014. o uspostavljanju kriterija i uslova koje Evropske referentne mreže i zdravstveni djelatnici koji se žele priključiti Mreži moraju zadovoljiti Provedbena Direktiva Komisije 2014/287/EU od 10.3.2014 o uspostavljanju kriterija za osnivanje i ocjenjivanje Evropskih referentnih mreža i njihovih članova, te za olakšavanje razmjene informacija i ekspertize o osnivanju i ocjenjivanju ovih Mreža

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Regulisanje ove oblasti je u nadležnosti Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBIH, te će detaljniji odgovor dati ovaj Zavod. Na području ZDK primjenjuje se regulativa sa federalnog nivoa.

72 U pogledu recepata: a) Da li postoje propisi/zahtjevi/mjere o priznavanju liječničkih recepata (npr. od strane farmaceuta) koji su izdati u nekoj drugoj zemlji (van Bosne i

Hercegovine) i ako postoje, dajte opći pregled tih propisa. b) Da li postoje propisi/zahtjevi/mjere o sadržaju liječničkih recepata (koji podaci treba da budu na receptima u cilju identificiranja osobe koja je propisala recept, pacijenta, propisanog lijeka, itd.) i ako postoje, molimo dostavite spisak tih podataka.c) Da li postoji sistem elektronskih recepata i ako postoji, da li je interoperativan sa sličnim sistemima drugih zemalja? Zakonodavstvo: Provedbena Direktiva Komisije 2012/52/EU od 20.decembra 2012. O utvrđivanju mjera kako bi se olakšalo priznavanje liječničkih recepata izdanih u drugoj državi članici

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Na kantonu se primjenjuju propisi BiH i FBiH. Precizniji odgovor će dati Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBIH b) Regulisano na federalnom nivou. Precizniji odgovor će dati Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBIH c) U ZDK ne postoji sistem elektronskih recepata

83 Sa posebnim osvrtom na preglede za rano otkrivanje raka (screening) i na rijetke bolesti, molimo odgovorite na sljedeća pitanja: a) Navedite specifične detalje o postojanju ili nepostojanju Nacionalnog plana za kontrolu raka, Nacionalnog registra za rak, regionalnih ili mjesnih registara, postojeće saradnje sa Evropskom mrežom registara za rak (ENCR) i Screening planove na nacionalnom ili drugom nivou. b) Navedite specifične detalje o postojanju ili nepostojanju Nacionalnog plana za rijetke bolesti i o pravnoj shemi za određivanje nacionalnih referentnih centara za rijetke bolesti.

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) Ne postoji Nacionalni plan za kontrolu raka.

Postoji federalni registar za rak koji se vodi u Federalnom i kantonalnim zavodima za javno zdravstvo.

U ZDK postoji uspostavljen skrining za rano otkrivanje raka cerviksa uterusa.

U ZDK postoji plan uspostave skrininga za rano otkrivanje raka dojke.

b) Odgovor na Federalnom nivou

84 Sa posebnim osvrtom na mentalno zdavlje, molimo vas da odgovorite na sljedeća pitanja: a) Koje mjere poduzimate kao podršku socijalnoj inkluziji ljudi koji pate od mentalnih zdravstvenih problema? Koje su mjere poduzete da se smanji stigma i diskriminacija i da se osiguraju ljudska prava ljudi koji pate od mentalnih zdravstvenih problema? b) Da li su osjetljivim grupama, kao što su stariji, djeca, mladi i izbjeglice, obezbjeđene specijalizovane ustanove za mentalno zdravlje? c) Koje se mjere sprovode u obrazovnom okruženju za podršku mentalnom zdravlju i dobrobiti djece i adolescenata? d) Da li su usluge u lokalnoj zajednici obezbjeđene za ljude koji pate od mentalnih zdravstvenih problema?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

a) CZMZ Zenica je 2001. godine osnovao Udruženje korisnika usluga mentalnog zdravlja "Stella" Zenica, koji redovno dva puta sedmično dolaze na grupni okupaciono-radni tretman u CZMZ Zenica, uz provođenje nekoliko zajedničkih psihosocijalnih projekata u Zajednici – posebno je značajno navesti prodajne izložbe radova sa okupaciono-radne terapije koje se organiziraju u saradnji sa J.U. "Dom zdravlja" Zenica nekoliko puta godišnje na različitim lokacijama u Zenici.

2013. godine povodom Svjetskog dana mentalnog zdravlja – čitav mjesec oktobar posvetili smo borbi protiv stigmatizacije osoba sa mentalnim poremećajima: eduaktivna predavanja, šetnja gradom, štampanje plakata, letaka…

2015. godine tokom posjete ambasadora Švajcarske u BiH našem CZMZ aktivnu ulogu u prezentiranju rada CZMZ, svoga mentalno-zdravstvenog stanja, kao i značaja aktivnog psihoterapijskog i okupaciono-radnog tretmana profesionalaca CZMZ uzeli su i korisnici usluga mentalnog zdravlja, što im je mnogo značilo u smanjivanju stigme.

U kontekstu destigmatizacije, svake godine podržavamo i aktivno učestvujemo u manifestaciji "Race for cure" ("Šetnja za ozdravljenje") u saradnji sa Udruženjem "Život" Zenica - žene oboljele od raka dojke.

b) Na području ZE-DO kantona postoji 7 centara za mentalno zdravlje u Zajednici: Zenica, Tešanj, Visoko, Kakanj, Zavidovići, Žepče i Maglaj.

Tokom i nakon završetka rata provođeni su edukativno-preventivni projekti, posjete i psihijatrijski pregledi u izbjegličkim kampovima na području Općine Zenica.

Od oktobra 2015. godine u okviru CZMZ Zenica djeluje Tim za dječiju i adolescentnu psihijatriju u kojem usluge mogu dobiti sva djeca ili adolescenti sa područja ZE-DO kantona.

c) U saradnji sa Federalnim ministarstvom zdravstva 2013. godine je proveden Projekat "ADHD u uzrastu od 6 do 12 godina".

Od oktobra 2016. godine u saradnji sa Federalnim ministarstvom zdravstva uključeni smo u implementaciju federalnog projekta "Povećanje blagostanja adolescenata kroz jačanje protektivnih faktora u školskom okruženju"

d) Da, što i jeste bila svrha osnivanja centara za mentalno zdravlje u Zajednici.

85 U pogledu pristupa sistemu zdravstvene zaštite, da li su na snazi posebne mjere kojima se najsiromašnijim ljudima, manjinama i ljudima koji žive u seoskim i udaljenim područjima obezbjeđuje jednak pristup sistemu zdravstvene njege u Bosni i Hercegovini ?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

U ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu građani BIH su jednaki bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, pol, starost, jezik, vjeru, obrazovanje, socijalno porijeklo, imovno stanje i drugo lično svojstvo. (Zakon o zdravstvenoj zaštiti).

Zdravstvena zaštita u BIH se sprovodi na načelima sveobuhvatnosti, kontinuiranosti, dostupnosti i cjelovitog pristupa u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i specijalizovanog pristupa u specijalističko-konzilijarnoj i bolničkoj zdravstvenoj zaštiti.

U BIH je u potpunosti ispoštovan princip jednakosti i dostupnosti, jer je mreža zdravstvenih ustanova jako razuđena i svoje zdravstvene potrebe iz domena primarne zdravstvene zaštite stanovnici i u najnepristupačnijim prijedelima ostvaruju na udaljenosti manjoj od deset kilometara. Bolnice su dostupne na udaljenosti manje od 50 km, osim područja vareša (sa oko 7000 stanovnika).

Korisnici zakazuju preglede u dogovoru sa svojim izabranim ljekarom i prema potrebama u sopstvenoj kući, te im je zdravstvena zaštita u potpunosti dostupna.

U slučajevima hitne medicinske potrebe korisnici imaju prava na hitnu medicinsku pomoć na mjestima gdje se nalaze u slučaju potrebe.

NA području ZDK strategijom je posebno posvećena pažnja dostupnosti. Tako STRATEŠKI CILJ 4 definiše Primjeren stepen dostupnosti zdravstvenih usluga kroz dva programa:

4.1. Analiza zdravstvenih potreba

4.2. Osiguranje dostupnosti

86 U pogledu smrtnosti novorođenčadi, koje mjere poduzimate u oblasti zaštite reproduktivnog zdravlja i zdravstvene njege novorođenčadi kako bi se smanjila stopa smrtnosti novorođenčadi?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Stopa dojenačke smrtnosti na području ZDK je 7,3 promila.

Na primarnom nivou provodi se aktivni nadzor nad trudnicama, a posebno rizičnim. Kontinuirano se provodi edukacija i trening trudnica. U okviru primarne zdravstvene zaštite provode se kontrolni pregledi trudnica.

Promoviše se porađanje u porodilištu, i rezultat je da je oko 99% poroda urađeno u porodilištu.

Porodilište u KB Zenica ima certifikat “baby frendly hospital”.

U bolnici se rade istraživanja uzroka smrtnosti novorođenčadi.

Bolnici nedostaje baby respiratora i surfaktant za najteže slučajeve.

88 U pogledu nezaraznih bolesti, kako njihovi troškovi rastu,koje mjere poduzimate da promovirate zdrav stil života (prestanak pušenja, promoviranje sporta, zdrava ishrana, borba protiv zloupotrebe alkohola) i da spriječite ove bolesti?

Ministarstvo zdravstva Zeničko-dobojskog kantona

Savjetovanje u okviru institucije, zagovaranje javnih kampanja, kontinuirana edukacija opće populacije, vršnjačka edukacija, podjela letaka, brošura u cilju zagovaranja zdravih stilova života.

Poglavlje 29 – Carinska unija

Poglavlje 30: Vanjski odnosi

54 Da li Bosna i Hercegovina ima organizaciju ili dio javne uprave koji nadzire i pruža pomoć u slučaju prirodne nesreće i nesreće izazvane ljudskim faktorom? Da li se mogućnost takvih nesreća prati na stalnoj osnovi? Ako ste odgovorili potvrdno na neko od prethodnih pitanja, navedite kakva neposredna pomoć i sredstva su osigurana za slučaj da se tako nešto dogodi? Da li se takva pomoć pruža isključivo interno, ili je dostupna i trećim zemljama?

Uprava civilne zaštite Zeničko-dobojskog kantona

1. U slučaju prirodne nesreće i nesreće izazvane ljudskim faktorom za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja na teritoriji Federacije, kantona i općine, te za obavljanje drugih poslova u zaštiti i spašavanju, u skladu sa zakonom i drugim propisima, formiran je Štab civilne zaštite ZDK, kao operativno-stručni organi. Štab je formirala Vlada Zeničko-dobojskog kantona Rješenjem broj:02-34-12474/15 od 04.06.2015. godine, broj:02-34-22990/15 od 30.12.2015. godine i broj:02-34-8667/15 od 19.04.2016. godine.

2. Mogućnost takvih nesreća prati Kantonalni Operativni centar civilne zaštite na teritoriji cijelog Kantona koji svakodnevno prikuplja informacije od Općinskih operativnih centara i proslijeđuje ih Federalnom operativnom centru.

3. Za takve nesreće sredstva su osigurana na namjenskom računu Kantonalne uprave civilne zaštite prema Plana utroška sredstava za tekuću godinu.

Takva pomoć pruža se općinama Kantona iz namjenskih sredstava, a pomoć trećim zemljama iz Budžeta Kantona.

Poglavlje 31: Vanjska, sigurnosna i odbrambena politika

29 Da li imate državni sistem registracije i bazu podataka za malo i lako oružje? Ako imate, dostavite najnovije statističke podatke o registraciji oružja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Na nivou Zeničko-dobojskog kantona postoji sistem registracije i baze podataka za malo i lako oružje, propisan Zakonom o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14).

Ministarstvo unutrašnjih poslova vodi evidenciju o izdatim: odobrenjima za nabavku oružja i municije, o izdatim oružnim listovima, o odobrenjima za držanje trofejnog oružja i oružja za uspavljivanje životinja, o izdatim odobrenjima za držanje oružja državnim organima, ustanovama i pravnim licima, o oduzetom, predatom i nađenom oružju i municiji, o predatom oružju i municiji na čuvanje, o snajperima, o nestalom oružju i municiji, o nabavci vazdušnog oružja od strane streljačkih organizacija i članova streljačkih organizacija, o nabavci spreja za omamljivanje, o nabavci oružja za signalizaciju, o prijavljenom starom oružju i o imaocima oružja i oružja za koje je izdat oružni list ili odobrenje za držanje oružja.

- Također, državni organi, ustanove i druga pravna lica vode evidenciju o nabavljenom oružju i municiji, potvrdama za nošenje oružja i municije i oružju i municiji datoj na poslugu, dok pravna lica i obrtnici koji se bave prometom oružja i municije vode evidencije o: nabavljenom oružju i municiji, prodatom oružju i municiji i oružju i municiji datom na čuvanje. Obrasci evidencija propisani su Pravilnikom o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o evidencijama koje Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija (broj:08-01-02-1-4726/13 od 23.09.2013.godine).

Prema statističkim podacima ovog Ministarstva na dan 31.12.2016 godine, na području Zeničko-dobojskog kantona, ukupno je registrovano 20.246 komada vatrenog oružja, od toga:

-pištolja.....11.415 komada,

-lovačko oružje.....7.968 komada,

-sportskog oružja.....318 komada,

-ostalo.....545 komada.

31 Da li su usvojeni pravni propisi za internu kontrolu malog i lakog oružja, uključujući posjedovanje, korištenje, nošenje i registraciju oružja?

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton ima usvojen pravni propis za internu kontrolu malog i lakog oružja, uključujući posjedovanje, korištenje, nošenje i registraciju oružja.

Ova oblast regulisana je Zakonom o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 9/13 i 1/14) kojim su utvrđeni uslovi za nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije, promet i način postupanja sa oružjem i municijom, kao i popravljanje i prepravljanje oružja i municije na području Zeničko-dobojskog kantona, te propisima koji su doneseni u cilju izvršavanja ovog Zakona:

-Pravilnik o smještaju i čuvanju oružja, vođenju evidencije o nabavljenom oružju i municiji, evidencije o prometu oružja i municije i obrascima o sadržaju obrazaca za vođenje tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10), -Pravilnik o programu, načinu i troškovima rada komisije za ocjenu osposobljenosti za pravilno rukovanje, držanje i nošenje vatrenog oružja ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o obrascu i sadržaju obrasca oružnog lista ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o evidencijama koje ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona vodi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije, obrascima i sadržaju obrazaca i načinu vođenja tih evidencija ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o obrascu i sadržaju obrasca potvrde koju državni organi, ustanove i pravna lica izdaju licu kome povjere oružje i municiju ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10),

-Pravilnik o načinu vođenja evidencije o popravljenom i prepravljenom oružju i o obrascima i sadržaju obrazaca za vođenje ove evidencije ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 4/10).

34 Dostavite informacije o vrsti sankcija koje postoje (upravne i krivične) i pravnim propisima koji uređuju pitanje ilegalnog posjedovanja vatrenog oružja.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Krivičnim zakonom FBiH ("Službene novine FBiH broj: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14 i 46/16) u glavi XXX-Krivična djela protiv javnog reda i pravnog prometa, navedena oblast regulisana je na sljedeći način:

Članom 371. (Nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija) propisano je:

1) Ko neovlašteno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili ko neovlašteno drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, čija nabavka građanima uopšte nije dozvoljena, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i

2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u odnosu na veću količinu vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materija, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

3) Ko dobrovoljno preda sredstva iz stava 1. ovog člana nadležnom organu, može se blaže kazniti.

U skladu sa Zakonom o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije-Prečišćen tekst, krivičnim djelom se smatra nabavka, držanje i nošenje vatrenog oružja, dijelova za vatreno oružje ili municiju, kada je za nabavljanje istih potrebno odobrenje, te je za isto propisana kazna zatvora do tri godine, uz obavezno izricanje mjere sigurnosti oduzimanje oružja i oružnog lista, dijelova za oružje i municije.

Za krivično djelo prodaja vatrenog oružja, dijelova za vatreno oružje ili municije pravnom licu ili pojedincu koji nemaju odobrenje za nabavljanje takve vrste oružja, kao i za krivično djelo davanje na poslugu pištolja, revolvera ili lovačkog oružja licu koje za tu vrstu oružja nema oružni list, propisana je novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, uz obavezno izricanje mjere sigurnosti oduzimanje oružja i oružnog lista, dijelova za oružje i municije.

Za povredu pojedinih normi ovog zakona, koje su propisane kao prekršaji, predviđene su kazne koje se kreću u rasponu od 300,00 do 1.500,00 BAM i od 200,00 do 1.000,00 BAM za prekršaje koje počine fizička lica i od 3.000,00 do 15.000,00 BAM za prekršaje koje počine pravna lica i obrtnici ovlašteni za popravljanje i prepravljanje oružja. Za teže prekršaje koje počine fizička lica obavezno se izriče i zaštitna mjera oduzimanja oružja, a za teže prekršaje koje počine pravna lica ili obrtnici može se izreči zaštitna mjera oduzimanje predmeta ili mjera zabrane vršenja djelatnosti do 6 mjeseci.

Vlasnici koji nelegalno posjeduju oružje čija je nabavka, držanje i nošenje po Zakonu o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije zabranjena, dužni su takvo oružje prijaviti najbližoj policijskoj stanici radi predaje ili onesposobljavanja. Ukoliko lice koje nelegalno posjeduje oružje, preda oružje prije istražnih radnji policije i početka istrage krivičnog djela, protiv njega se neće pokrenuti prekršajni, niti krivični postupak.

Nadalje, nadležna policijska stanica rješenjem će oduzeti oružje i munciju od pojedinaca, državnih organa, ustanova i drugih pravnih lica koji nabave oružje i municiju bez propisanog odobrenja za nabavljanje ili drže oružje bez oružnog lista, bez prava na naknadu, a oružje i municija će biti uništeni u postupku koji provodi Komisija posebno imenovana odstrane Ministarstva unutrašnjih poslova.

Poglavlje 32: Finansijska kontrola

73 Kako se u praksi rješavaju slučajevi sumnje na prevare i druge nepravilnosti? Da li se čuvaju bilo kakvi podaci o uočenim slučajevima sumnje na prevare i druge nepravilnosti? Ako je tako, dostavite skorije podatke.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona

Slučajevi sumnje na prevare i druge nepravilnosti rješavaju se na način da se preduzimaju mjere i radnje u cilju prikupljanja podataka za rasvjetljavanje činjenica i okolnosti, u skladu sa

Zakonom o krivičnom postupku FBIH i Zakonom o policijskim službenicima Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst.

U 2014.godine je zabilježeno 63 slučaja, u 2015.godini 58 slučajeva, a u 2016.godini 58 slučajeve krivičnog djela "Prijevara" iz člana 294. Krivičnog zakona FBIH.

Poglavlje 33: Finansijske i budžetske odredbe